

BIBLIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ VECHE

BIBLIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ VECHE

1508-1830

DE

Intr-atâta lungă vîlame scriindu
și tălmăcindu căte am putută bîrul în
acești vîaci greci și târâi.
Mitrop. Dosotei, prefață la Viața Sfintilor.

IOAN BIANU

ȘI

NERVA HODOŞ

BIBLIOTECARUL ACADEMIEI ROMÂNE
PROFESOR UNIVERSITAR

BIBLIOTECAR-AJUTOR AL ACADEMIEI
ROMÂNE

TOMUL II

1716-1808

EDIȚIUNEA ACADEMIEI ROMÂNE

BUCUREȘTI

ATELIERELE SOCEC & Co., SOC. ANONIMĂ

1910.

283. Frontispiciu din *Antologhion*, Iași 1726.

1717.

177. Formular pentru scutirea de dăjdii a slujitorilor, sub Ioan Alexandru Mavrocordat, 1 Mai 7225 (1717).

Foaie volantă de 17×24 cm.

București : Biblioteca Academiei Române
- MUNICIPIULUI -
BUCUREȘTI 1719

178. N. Mavrocordat, Despre datorii, București 1719. -- Grecește.

ΠΕΡΓ ΤΩΝ | ΚΑΘΙΚΟΝΤΩΝ | ΒΙΒΛΟΣ, | Συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ Εὐσεβεστάτου,
Τψη- | λοτάτου καὶ Σοφωτάτου Αύθέντου καὶ Ἡγεμόνος | Πάσης Οὐργοβλαχίας | ΚΥΡΙΟΥ
ΚΥΡΙΟΥ | ΙΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ | ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ | ΒΟΕΒΟΔΑ |
Νῦν πρῶτον Τύποις ἐκδοθεῖσα ἐπὶ τῆς Ἡγε- | μονίας τῆς αὐτοῦ Υψηλότητος, | Ἀρχιερα-
τεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου καὶ Θεοπρο- | βλήτου Μητροπολίτου | ΚΥΡΙΟΥ ΔΑΝΙΗΛ,
Ἐπιμελείᾳ καὶ διορθώσει τοῦ λογιωτάτου κύρου | Γεωργίου Τραπεζούντιου, διδασκάλου τῆς
ἐν | Βουκουρεστίῳ αὐθεντικῆς σχολῆς, | Ἐν τῇ σεβασμίᾳ Μονῆ τῶν Ἅγίων Πάντων τῇ
ἐν Βουκουρεστίῳ. Ἐτει ἀπὸ Θεογονίας αφιθ'. | Κατὰ Μῆνα Δεκέμβριου.

(Despre Datorii, carte compusă de prea evlaviosul, prea înaltul și prea înțeleptul stăpân și domn a toată Ungrovlahia Domnul Domn Ioan Nicolae Alexandru Mavrocordat Voevod. Acum întâi tipărită pe timpul domniei înălțimci sale, păstorind prea sfântul și de Dumnezeu păzitul Mitropolit Domnul Daniil, cu îngrijirea și îndreptarea prea învățatului domn Gheorghe din Trapezunt, profesor la școala domnească din București. În cinstita Mănăstire a tuturor sfinților din București, în anul dela nașterea Domnului 1719, luna Decembrie).

In-4º mic de 8 foi fară numerotație și 176 pagine.

Titlul e incadrat în flori de compoziție tipografică. Pe verso, stema Moldovei și a Tarii-Românești întrunite și înconjurate de inițialele domnești ale lui Nicolae Alexandru Mavrocordat (facs. n° 284). Sub aceasta stema, și continuând pe cele două pagine următoare, se

afă versuri de lauda catre acelaș domnitor, semnate de Gheorghe din Trapezunt, dascalul școalei domnești din București. Urmează apoi o scrisoare a lui Ieroteu Comnenul, Mitropolit al Siliștrei, fostul Doctor Ioan Comnen, precum și câteva versuri semnate de Dimitrie Gheorgulic Notara și de dascalul Gheorghe. Pe ultima foaie liminara se află aratarea cu-prinsului.

284. – Stema Moldovei și a Tarlii-Românești din *Cartea despre datorii* a lui N. Mavrocordat (București 1719).

La sfărșit se citește:

‘Ο ἐπιστάτης τῆς κατὰ τέλυνη ἐντυπώσεως τῆς παρούσης βίβλου, Στάχας ἵερεὺς ὁ Ἰακωβῖτης. (Ingrăjitorul pentru moșteșugul tipăririi acestei cărți, preotul Stoica Iacovici).

Pentru edițiile următoare v. indicele.

București: Biblioteca Academiei Române.

1720.

179. Octoih, București 1720.

ОКТОИХЪ. Икъмъ юдъа юаръ тълмъчнти пре лимка ръз мжикескъ, спре юцеалъфетъ де юбие: ши Тъпърътъ яя држюлъ юи а дръклъцатъ дом- ий, апъкъ Лъминнътълъ югътъдънитъръю ютъдътъ Църва Ръмжикескъ, Ивани Николае йлеъдъндр. Боеод: Къ Елагъенъя иръкъ съницитълъ Митро иолътъ юлъ югроклъхътъ Кър Данийлъ. | Л сънъта Мжикестире, ютътъръкъ съницилъръ. | Бъкъръп. La юиълъ деля Хъс, юафъкъ. Де Сака Йеромианъхълъ югъменълъ.

Titlu comunicat de parintele Protopop Andrei Ghidiu, din Caransebeș.

Exemplarul din Biblioteca Academiei este necomplet.

In-4° mic, de 4 foi și 464 + 159 pag. Tipărit cu negru și roșu, cu 26 de rânduri pe pagină. Textul Octoihului, care este în întregime românesc, se termină la pag. 464. Pe paginile următoare se găsesc «slujbele de obște a tuturorușinilor».

In foile liminare se află prefața, pe trei pagini, arătarea cuprinsului (pinax), o pagină fără text și o gravură reprezentând pe Sf. Ioan Damaschin.

Prefața:

Pré luminatului, înnălțatului, și pre înteleptului Domnū, Mării sale Ioan Nicolae Alexandru voevodū, pré creștinului oblăduitor a toată Țara rumânească, plecata închinăciune.

Precumă mathematicii zică că înpuntura iaste încépere și sfârșită a totușelui de dungă și nică odinoară n-are zmintelă aciastă îndreptare: aşa să cuvine și politicilor a zice, că oblăduitorul iaste încépere și sfârșită tuturor lucrurilor care să facă suptă oblastă lui pentru folosul de obște, pentru că elu iaste înpuntura dintru caré totușomul iși ia înlesnire ca de la un țesă a curge pre lesne spre isprăviré lucrului celușfolositoru, și iară la elu să săvârșește lauda care vine dentr-acelă bine. Deci, de vreme ce cārmuire creștinescului scaună alu țării rumânești iaste încredințată de la Dumnezeu înțelepciușii înnălțimei tale, dovedită lucru iaste că prină oprăvuiré cārmie cē bună și înțeléptă a marc cuviinței Mării tale fiește care să îndăstuleză de liniște limanuluș înnălțimei tale spre a săvârși lucrare slujbei sale pre de plină. Pentru acéia și harurile și laudele și mulțumita să cade să să aducă iară Mariei tale, ca cumă ești încéperé și sfârșitul a totușlucrului bună și de folosu. Dreptă acéia și cu smeritul uștându-mă la facerile de bine și la părlejulă ce de a purură cunoscă de la mare însuslețiré înnălțimei tale, și puindă în typar acumă a doa oară Octoihulă pre limba rumânească, amă socotită că înnălțimei tale, ca unei încépere bună și sfârșită alesă a totușbineluș pravoslavnică Țării rumânești să cuvine a-lu închîna. Ca cumă ești clip însusleșit a tuturor bunășilor și încorunată nu numai de la Dumnezeu cu podoaba Domniei, ci și dină firé Mariei tale cē blagorodnică cu bunătate înțelepciușei, încâtă nu numai pre toți aī văcuș cestuș de acumă fi întreci cu știință și cu învățătură, ci și di(nu) cei vechi pre mulți i-aș lasată în urmă. Caré aciasta iaste mare laudă și podoabă Țării noastre, de vreme ce s-au învrednicită unuș Iroosă ca Mării ta. Însă la aciastă typărire a Octoihului s-au mai adaosă și Slujbele de obște ale tuturorușinilor, care la céle dintâi nu era. Primăște dară, luminate și pré înnălțate Doamne, aciastă mică și smerită ostenelă a mé, ca o mirézmă de miroș bun, de nu pentru nevrednicia mă, încaș pentru măriré celoru ce să cuprindă întru ia. Ca Domnul Dumnezeu, carele să slăvăște și să propoveduăște prină mijlociré ei de apurură în vilgă, să păzescă pre Mării ta suptă acoperemântul milei sale cei bogale, cu viață lină și pacinică, întru luminat scaunulă Mariei tale. Amină.

Pe ultima pagina a textului se află următoarea notișă:

Typăritu-s-au la anul de la zidiré lumii 7228, începându-se de răposatul Dionisie Ieromonahul typ: S-au sfârșită prin osârdia și ostenela Savvei Ieromonahul, igumen beseric. tut. rușinilor, typ.

Urmează apoi, pe pagina următoare, scara slujbelor de obște, iar pe cea din urmă cererea de iertare pentru greșelile de tipar.

Rugăciune cătră pravoslavnicii cititori.

Rogu-mă dragostii dumnelorū-voastre, întru Hs. fraj, iubitorii de citire și cântăreții aî celuî în troiță Dumnezeu adevăratu, ca de vej găsi niscare alunecături și greșale, să nu ne punetă în ponos, iubiitoru, ci cu duhul blândeților să îndreptați. Pentru că fiind și noă oameni pătimitori multe vom fi greșit, care unele nică cum nu le-am putut vedea, altele le-am prins vîste după ce s-aă tipărit, ci ne-având ce să facă trecut. Că vejști, frajitoru, și aciasta, că oamenii cei învătați au căzut, și rămâind numai eu însumi, Dumnezeu știe cu câtă nevoință am tipărit rămășița ce-au rămas, cu oameni proști și neînvătați, ca și Domnul Dumnezeu să vă iarde tuturoră greșalele voastre. Amin.

București: Biblioteca Academiei Române. — Bisericile comunelor Iaz, Poiana și Ruginos, din Banat.

1722.

180. D. Cantemir, *Sistema religiunii mahometane*, Petersburg 1722. — Rusă.

КНИГА | СУСТИМА | илл | СОСТОЯНИЕ | МУХАММЕДАНСКИЯ РЕЛІГІИ.
Напечатася повелішемъ его величества | ПЕТРА ВЕЛИКАГО | Імператора и Самодержца
все Россійскаго | Въ тупографіи царствующаго | Санктъпітербурха. | Лѣта 1722. Де-
кабря въ 22 Денъ.

(Cartea Sistemci sau despre Starca Religiunii Mahometane. Să tiparit din porunca Maiestății Sale Petru cel Mare, Împăratul și Autocratul tuturor Rusiilor. În tipografia Sanctipetersburgului stăpânitor. În anul 1722, în 22 zile ale lunei Decembrie).

In-4°; are 1 foaie pentru titlu, 5 pagini pentru dedicația lui Cantemir către Petru cel Mare, 12 pag. cu oda Arhimandritului Teoflact și dedicația lui Wiszniowski către Cantemir, 8 pag. pentru prefata lui Dimitrie Cantemir, și, în fine, 379 pagini pentru text.

In fața titlului se află o gravură cu însemnarea: Трыд. А. Зубов, care pare a fi figura visul Sultanului Osman I în casa lui Edebalii (v. Hammer, *Geschichtr*, I, 49), adică un om culcat la pământ, din părțele caruia crește un pom, iar sub acesta se văd trei femei incoronate, reprezentând continentele Asia, Africa și Europa.

Foile liminare cuprind următoarele:

П Е Т Р У В Е Л И К О М У.

Священнаго россійскаго государства, освященніему автократору, вѣры православныя всеобщі ственинѣшму заштитителю, імператору благочестівніему, преблагому отцу огечества. ѡлодѣянії прогонителю, добродѣтеліи же и свободныхъ наукъ, и художествъ насадителю. славенскіхъ народовъ вѣчныя славы началинѣшму автору, великому князю, побѣдителю, падшихъ возставителю, царства прпбавителю и распространителю. ордіна святаго апостола андреа основателю смотрелівнѣшму. и [и]ныхъ ордіновъ кавалеру предостоїнїи[шему] преображенскаго полка верховному хліарху, обоего воиска марсу, и архістратігу генералинѣшму, нашого вѣка державнѣшму пентуну, на четырехъ моряхъ россійскаго флота віцеадміралу: аглійскаго же, галапскаго, и дацкаго

адміралу избранному. и прочи : и прочи : и прочи : государю и повелителю своему всемилостившему и прекротчалишему,

Слово приношение.

Девятый уже преходитъ годъ, императоровъ благочестившій, отъ цели же преизобилівши мілости своея, особливо на мя падающею благостію, подъ сѣнь, и щіть Россійскаго Орла пріяти мене, и покровительствовать, благоволіло величество ваше. Десятое лѣто уже начинается, отъ цели же въ сен Православнороссійской Монархіи благотишнюю жізнь препровождаю. А еще безъ всякия, почесому либо хвалімыя, показанныя отъ мене службы. Ваше величество своимъ единимъ, еже сродно себѣ имѣть, человѣколюбіемъ, подвѣжено, таковая, и толкала (во істину Императорскую) на мя изліяло благодѣяшія, яко за сїя, ни равенство службы, ни повиновеніе соравненіе, или благодарствованія прілежное удобство, и должное воздаяніе во мнѣ, не токмо обрѣстія, но иже словомъ изречено, паче же иже мыслио, объято быти можетъ! Сие же паче всѣхъ благополучившее быти разсуждаю, яко самою вашего величества присутственною Конверсацію, и (аще и сїе лѣто есть реши) паче неже отческимъ любленіемъ, елко убо съ стороны величества вашего, свободно и препозаблю; Елко же съ мои, служебнически, якоже подобаетъ, и благоговѣнно въ сладость насыщаюся, и во всякомъ тѣшіи оныхъ увеселяюся. (свойственно бо есть вашему величеству не кичія, но добродѣтели Императорамъ пріличныхъ искати, и на самыхъ клятвою совѣщавшихъ крамоліковъ, и явныхъ супостатовъ, ради исправлений, а не ради разоренія наступати) сїя безъ всякаго сумнія (въ государѣхъ мілосерднійшій) человѣку своимъ щастія жребіемъ доволествующемуся, и право о своемъ званіи разсуждающему не мала, но зѣло велика: не скудна, но премнога: иже средня или нїжня, но превысокая и превосходная имѣются, и суть. Но азъ своего благополучія не смотрѣлъ (яко мню) мѣритель, и толь превосходныхъ Государскіхъ щедротъ, можетъ быть, перазумѣющій, (да не реку неблагодарный) и слабаго разсужденія человѣкъ, чрезъ все времене сего теченіе, иже безсловесныхъ овецъ подражати научихъся, которые предъ пастырями своими, и отъ хіщныхъ волковъ защищающими господиими, не о поляхъ зеленѣющихъ: не о тучныхъ и здравыхъ горѣ версѣхъ; и о злачныхъ лугахъ и травахъ, яже ядяху; иже о источникахъ, яже пїаху хвалїтія, и оная имъ показовать (якоже мене сотворша, самъ доброхотно обвіняю) обычай имѣютъ: ио тѣми внутрь упасшеся, пздауть волну, млеко, и прочая изъ огустѣйшія его бывающая. Къ тому аще нужда востребуетъ, и илоти своя, и кровь (въ пеѣже душѣ животныхъ состоятія сказуетъ священныи естествословецъ) безъ всякаго роптанія, и прекословія предаютъ въ волю и употребленіе господина своего. Сія егда въ скотахъ малочювственныхъ, началикъ моральная філософія Епіктетъ нашъ похваляеть; во мнѣ воистину зѣло жестоко обличаетъ и поріцааетъ. Нічимже къ отчайшай сїхъ громогласить и Персидянинъ иѣкто моральстъ пзрядыи глаголя; яко не ученыи поселяющіи землемѣлствующіи, многополезнійшіи есть републікъ, неже князь лѣностную жізнь провождающіи, и безъ общія ползы время изнуряющіи. Которая, во правду златая, изречеи, о мнѣ яко лѣпівомъ и певѣждѣ сущомъ свойственно, по пріличности и по достоинству глаголати моглібы; обаче аще вашему величеству любителнійшему правоты судіи, моего чрезъ толь долгое время глубочайшаго молчанія вѣну выслушати угодно будетъ готовѣшую и ясную, яко же мню предложу прічину. Суть бо мнѣ акси единоутробные и купиородные три недостатки, отъ нїжже убо первыи сухость пасохшаго древеси являеть; Вгорыи твердѣшаго желѣза тягость носить; Третіи же пера легкость и удообращеніе имѣеть. Сія глаголю три недостатки въ пріродѣ мои таковыя качеств-

веншя изображаеть виды, каковыя именемъ, вещю, и яко же глаголатися обычес, цѣльмы пебомъ между собою разштвующе, противные, и взаимно отъ себе далече бѣгающе, въ сокровеніиши молчанія углу истаеваются, и тако егда чрезъ себе икоего же двіженія и послѣдователю икоего же дѣла проїзвести могутъ, аки хіміческіи иѣкіи відъ (его же они хіміки мертвою главою названша) на дно безъ плодныя жізни по своему сп естеству изѣщутся. Но аще бы благоволіло величества вашаго, не утрудимое, въ изъясненіи скрытостей, каковыя лібо вещи, удобоікусство и соизволіло бы иѣколіко высочайшимъ вещь изслѣдовати разсужденіемъ, обрѣло бы (аще непрельщаюся) яко аще три оныя вещества, то есть древо, железо, и перо, хітрости и благострояще, добрао художніка рукою во едино, и пожде совокупицъ употреблены будуть дѣло, и аще изъ сложенія трехъ тѣхъ между собою противныхъ плотей, едина содѣлана будетъ стрѣла, еще иное иѣкое въ ономъ отъ пріордныхъ еи свойствъ далече отмѣнное и удивленія, не недостоиное дѣло, проїзыдетъ. Тоїбо своюси не двіжимость, тягость, и легость, аки за бывшеи, усмотряємъ, яко древо зѣло скоро двіжется; желѣзо въ высоту возлетаетъ; и перо много тяжчашая себе па воздухъ и облоки возносить тѣлеса. (О художества и трудовъ! О временъ и обычаевъ!) Сего пріклада пріравненіемъ, аще миѣ (якоже іѣпотствуетъ) во первыхъ не настоящиы нужда изѣженія овохвалства, и обереженіе себе отъ скаредства славолюбія (хотя дерзновеніе и не толь умѣренно) дерзнулбыхъ велегласно возопити.

Древо, желѣзо, перо, три чудушевлены монаршу величию суть новиненіи. Но понеже явствено есть, яко въ труднѣиши коеждо художествъ и наукъ, икое же таїтся чудо. Ниже показаніе къ тому потребно (ибо оны состоятся чіломъ своимъ, мѣрою и вагою) токмо бы прісуществовала продвигательная и управителная рука и воля; якоже со мною сотворшую відѣхъ, творящую дознаю и уповаю яко и въ предь творити имать величество ваше). Послѣдователю есть (да безъ пріестрастія реку) яко Ваше дѣйствителнѣиши повелѣніе, сїя во миѣ ослабѣлыя и усиленыя количества, толіко воабудило, толіко исправило и управило; и толь поспѣши и охоты согворило, яко въ предь о проїзведеніи ихъ въ дѣло, много пиаче возмѣвъ; реченію и мудрованію Песѣдскаго иѣкоего Шіти безъ прінужденія послѣдовати буду, которыи изданиую отъ себе книжїцу Царю Персідскому прішисашу, егда прїнесе ему, и Царь благодарно оню воспріявъ Царски обѣщать его имѣти въ своемъ покровителствѣ, сїцевое воспѣть двостїшіе¹⁾:

То есть: отъ котораго времени твоє прізрѣніе есть на мя убогаго, издания моя яснѣша пребывають слѣдовъ Солнечныхъ. Но понеже мы нынѣ разсуждаемъ, яко иѣло высоко Піти оныи о своемъ трудѣ мудрствование, того ради и о миѣ чаю рекутъ жесточайшии книжныхъ издании Судіи, яко иреїліше самолюбное о моемъ трудѣ возмечталъ миѣніе; обаче сїмъ нічто же противомогущимъ, не подвѣжныи якоже уповаю, стойть пріваго разсужденія (о немже пѣкто же посрамился когда) Обеліскъ, па которомъ таковое начертати надписаше, миу яко не стыди будеть¹⁾:

¹⁾) Versurile originale cari trebuiau sa urmeze aci în limba persana au fost lasate afara în toate exemplarele vazute de noi, fie ca tipografia nu avea caracterele necesare, fie ca n'au fost tiparite cu un clișeu sau scrise cu mâna, în aceste exemplare.

то есть: аще и вся злонравій въ семъ служітель совокупишася, обаче всякое, хотя и худое дѣло, не імператору благопріятное, добродѣтель есть.

Тако убо Монарховъ діакрітікотате, издашіе сїе (которое Сїстѣма [состоянїе] Мухаммедаискїя релїгїи парещи пзволїся) по вашему повелѣнїю, сочиненное, яко твоя отъ твоихъ тебѣ прїпосяющі, хотя продержъе, оное о мнѣ решы явлююся, пеже праваго разсуждениѧ требовало бы равномѣрїе; обаче не хотѣть быхъ толь бездѣскретныи быти, дабыхъ пещеваль яко путь злыхъ вѣйт, добрая могутъ проізвестїя дѣла (добро бо небываетъ, развѣ изъ добра, и добрѣ сотворенно будетъ) но сїю пмѣю и блюду въ сердцѣ моемъ падежду, яко аще величество ваше, подъ свое державнѣшее защищенїе пріявъ трудъ мон веселымъ и мілостивымъ па оныи благоволіть воззрѣти окомъ, тогда азъ чувствено уразумѣти, также и исповѣдати пмамъ, яко Декада [десятїца] трудовъ моихъ взірая къ Мурїадамъ [тмамъ] щедротъ твоихъ андалагматось, подобіе нѣкое, и должностного услугованія Іхпографїю, въ себѣ являеть и прїпосѣть.

Наконецъ же ¹⁾.

То есть: прощенія моленіе несовершенныя прїношу службы. На услугу бо мою уповаши немогу. Едіюю павсегда пребываю

Вашего імператорскаго величества, государя нашего всемилостивѣшаго.

Всепїжаши рабъ

ДІМІТРИИ КАНТЕМІРЪ.

LUI PETRU CEL MARÈ,

Autocratului prea sfintit al sfintei împărații rusești, apărătorului prea viteaz al legei ortodoxe, împăratului prea cuvios, prea bunului, părintelui patrici, prigonitorului faptelor reale, săditorului virtuții, al științelor slobode și al artelor, autorului celui dințăiu al gloriei veșnice a popoarelor slave, marelui duce, învingătorului, restauratorului celor căzuți, măritorului împărației, întemeietorului prevăzător al ordinului Sfântului Apostol Andrei și cavalerului prea vrednic al altor ordine, hiliarhului suprem al regimentului Preobrajenschi, Martele ambelor arme și archistrategului general, Neptunul cel mai puternic al veacului nostru, viceadmiralul flotei ruse din cele patru mări, și admiral ales al flotelor engleză, olandeză și daneză, etc., etc., stăpânitorului și poruncitorului său prea milostiv și prea bland,

Dedicatie:

Al nouălea an se sfârșește, o cel mai cvalios dintre împărați, de când Maiestatea Voastră a binevoit a mă ocroti, luându-mă sub umbra și scutul vulturului rus și revârsând asupra mea bunătatea și mila Voastră prea mare. Înincepe al zecelea an de când duc o viață bună și liniștită în această monarchie ortodoxă rusească, și încă fără vre-o slujbă făcută de mine, laudabilă dintr'un motiv sau altul, Maiestatea Voastră, împinsă numai de iubirea firească de oameni, a revârsat asupra mea atâtea și aşa fel de binefaceri (în adevăr împărațesti), încât ele nu numai că n'au găsit în mine răsplată cuvenită fie în slujbe corespunzătoare, fie în stă-

¹⁾ V. nota precedentă.

ruința în supunere, sic în modul cuvenit de mulțumire, ci ele nici nu pot fi exprimate prin cuvinte, cu atât mai puțin îmbrăjașate cu mintea! Și mă cred prea fericit, că mă bucur în toată liniștea de con vorbircea personală cu Maiestatea Voastră și (dacă și aceasta trebuie să fie spus) de iubircea mai mult decât părintească, care din partea Maiestăței Voastre îni vine în mod firesc, liberă și prea îndestulătoare; iar eu din partea mea, ca slujbaș o primesc, cum se cuvine și cu respect mă îndestulez de bunătate și în tihnă mă veselesc. (In caracterul Maiestății Voastre este de a arăta nu mândria, ci virtușile potrivite împăraților, și de a pedepsî pe cei ce țin sfaturi în taină și jură a face răscoale și pe cei ce sunt vrăjmași pe față, nu pentru a-i nimici, ci pentru a-i îndreptă). Fără nici o îndoială, prea bunule între monarhi, acestea pentru omul care e mulțumit cu soarta sa fericită, arc dreptul de a vorbi de chemarea sa, nu sunt mici, ci foarte mari, nu pușine, ci foarte multe, nici mijlocii sau de jos, ci prea înalte și prea distinse. Ci cu, pe cât mi se pare, măsurător neprevăzător al fericirici mele și poate neînțelegător (nu zic nemulțămitor) de atâta covârșitoare generozitate împărtească, ca om de slabă judecată în tot cursul timpului acesta, nu m' am învățat încă a urma exemplul oilor necuvântătoare, cari înaintea păstorilor și a stăpânilor ce le apără de lupii răpitori, n'au obiceiul a se lăudă și a le arăta lor (cum am făcut eu, singur de bună voe mă acuz) câmpiile înverzite, sau vârfurile marilor și rodniciilor munți, sau luncile grase și erburile, ce le pasc, sau izvoarele la cari se adapă, ci de dânsii înăuntrul lor păzite dau lână, lapte și altele, ce din îngrășarea lor se fac. Pe lângă aceasta, când trebuința cere, fără nici un murmur, fără nici o împotrivire își dau în voia și întrebuițarea stăpânului și trupul și săngele lor (în care, după spusa sfântului povestitor al naturei, există sufletul animalelor). Dacă Epictet al nostru, capul filozofiei morale, laudă aceasta la dobitoace puțin simțitoare, atunci în adevăr pe mine foarte aspru mă înnovățește și mă mustrează. Cu nimic mai bland vorhește și un Persian, unul din moralistii distinși, când zice că săteanul neînvățat ce lucrează pământul este mult mai folositor statului decât principale, ce duce o viață trândavă și-si pierde timpul fără a contribui la binele obștesc. Aceste spuse, în adevăr de aur, ar putea fi aplicate mie, după cuvintă și merit, ca unuia ce din fire sunt lenes și ignorant. Dacă însă Maiestatea Voastră, judecătorul cel mai iubitor de dreptate, ar binevoi să afle vina tăcerii mclei mai profunde într'un timp aşa de lung, atunci aş arăta pricina, după părerea mea, cea mai adevărată și clară. Am trei neajunsuri deodată și din aceeaș mamă născute, dintre care cel dintâi arată uscăciunea lemnului uscat, al doilea poartă greutatea ferului celui mai greu, iar al treilea are ușurința și mobilitatea penelor. Aceste trei neajunsuri din fire, zic, au la mine astfel de însăși, că prin numirea și natura lor se deosebesc foarte mult și sunt opuse așa zicând ca cerul de pământ și fugind departe una de alta, se pierd în colțul cel mai ascuns al tăceriei, și astfel când ele prin sine însuși nu sunt în stare a produce nici o mișcare și în consecință nici o lucrare, se lasă la fund nedătătoare de viață după natura aceasta a lor ca un element oarecare chimic (pe care chimistii l'au numit cap mort). Dacă însă îscusință ne-

obosită a Maiestăței Voastre în lămurirea tainelor oricărui lucru ar binevoi a se pune la lucru și întru câtva ar cercetă lucrul prin înalta judecată, ar găsi (dacă nu mă înșel) că, dacă aceste trei substanțe, adică lemnul, ferul și pana, vor fi împreună întrebuințate pentru un singur lucru cu principala de o mâna scrisă a unui artist priceput, și dacă din împreunarea acestor trei elemente vrăjmașe între sine se va produce o săgeată, va eșa și un alt lucru cu însușiri foarte deosebite și demn de mirare. Căci dacă ne uităm la imobilitatea, greutatea și ușurința ei, ea ca lemn se mișcă foarte repede, ca fer să boară în înălțime, iar ca pană ridică în aer și până la nouri corpuși cu mult mai grele decât dânsa (o, artă și muncă! o timpuri și obiceiuri!) Prin comparațiuni de această natură, dacă n'ar trebui să evit (precum se cuvine) de a mă lăudă prin vorbe și de a mă serii de păcatul urit al iubirii de glorie (deși mai îndrăzneț și nu atât de cumpătat) aş îndrăznii a spune cu glas tare [:]

Lemnul, ferul, pana, trei lucruri neînsuflețite, sunt supuse poruncii monarhului. Dar fiindcă este vederat că în orice artă și în orice știință grea este ascunsă un fel de minune, nu mai e nevoie de a demonstra acest lucru (căci ele au numărul, măsura și greutatea lor), numai să existe mâna ce pune în mișcare și conduce, și voința (precum am văzut că a făcut cu mine, precum știu că face și va face și pe viitor Maiestatea Voastră) — de unde urmează (o spun fără părtinire) că porunca ascultată a Maiestăței Voastre aceste puteri, slabite și adormite în mine, întru atât le-a pus în mișcare, le-a îndreptat și le-a dat o direcție și într'atât de iuți și voioase la lucru, încât mi-am format o părere cu mult deosebită despre punerea lor în lucrare pe viitor și voi urmă, fără greutate spusei și înțelepciunei unui poet persian, care, când a adus regelui Persici o carte publicată și dedicată lui și împăratul, primind-o, i-a promis a-l avea sub protecția sa împărătească, a făcut următoarele două versuri¹⁾:

Adică: de când protecția ta este îndreptată asupra mea, nevoiasul, tipăriturile mele sunt mai strălucite decât urmele de soare. Dar fiindcă noi spunem acum, că poetul acela își apreciază foarte mult opera sa, de aceea și despre mine vor spune poate cei mai severi judecători ai cărților, că și despre opera mea mi-am format o părere prea măgulitoare; totuși în fața acestora, ce nu pot să facă nimic în contra, stă, precum sper neclintit obeliscul judecății drepte (de care nimeni nu s'a rușinat niciodată) pe care cred că nu va fi o rușine a pune următoarea inscripție¹⁾:

Adică: de s-ar fi unit în acest servitor chiar toate răutățile, totuși orice faptă, fie și rea, dar plăcută Impăratului, constituie o virtute.

Așă dar, prea înțeleptule între suverani, aducându-ți ca și tu dintre ale tale această carte (care se numește «Sistema religiunei mahometane»), scrisă din ordinul Vostru, deși par că vorbesc despre mine mai îndrăzneț decât ar fi cerut dreapta și măsurata judecată, totuși n'am voit să fiu atât de naiv, încât să cred că din pricina rea pot să iasă lucruri bune (căci binele nu se naște decât din bine, și va fi bine făcut). Am însă și păstrez în inima mea speranța că, dacă Maiestatea Voastră, luând sub pro-

¹⁾ V. nota dela pag. 6.

tecjiunca Sa Suverană opera mea, o va privi cu ochi plini de bucurie și bunătate, atunci voi înțelege în mod simțitor și voi mărturisii că decada operilor mele, în raport cu myriadele binefacerilor tale, prezintă un fel de andalagmatos, și o «ilhnografie» a slujbelor datorite.

In sfârșit...¹⁾) — adecă: rog a mă ertă de imperfecțiile slujbei. Pe meritul meu însă nu pot pune speranțe. Si rămân odată pentru toldeauna

Al Maiestăței Voastre Imperiale, stăpânitorul nostru prea milostiv,

Cel mai plecat rob,

DIMITRIE CANTEMIR.

După scrisoarea de închinare urmează:

ODE IN LAUDEM OPERIS SERENISSIMI PRINCIPIS
DEMETRIJ KANTEMIRI SYSTEMA, DICTI DE RELIGIONE ET STATU
IMPERIJ TURCICI.

Si qvem cupido noscere Turcica
Urit: scelesti Muhamedi genus
Illiqve cognatam Gelonum
progeniem vitiosiorem.
Regni nefandi qvanta potentia,
diri potentis faedera, bellaqve,
artes, doli, status, fidesque
relligio male sana Turcae.
Jlli, relicto pulvere patriae
non est rotundis Iapeti rotis
aut Thessalam impigro caballo
Odrysias properandum ad oras.
Non est necessum carbasa navium
depicta pandi remige plurimo
aut alitis vastas per avras
Fulmineae volitare pennâ
Jntra penatum dulcia Limina
inclusus, haerens absqve periculis
hoc non fatigatus volumen
mente terat manibusqve verset.
Jstic videbit cuncta othomanica
qvidqvad profanum, qvidve sacrum impijs
totum velut magno in theatro
vel speculo nitidoqve vitro.
Authoris ingens gloria Principis
lectoris ingens utilitas pij
illi laboris stat corona
huic opus emolumenta donat.

¹⁾ V. notele precedente.

Scripsere multi bistona non nego,
 multi sed unus certius & satius
 hic Princeps serenus
 visa alijs nisi per Dioptram.
 Preclarum opus vel marmore firmius
 insigne scriptum ipso acre perennius
 Authore dignum Cantemiro
 Principe Demetrio celebri.
 Demitte fastus perfida Turcia
 terere spectris desine inanibus,
 fucos adhuc iactare contra
 Christiadas copiasqve divum
 Jam nota nobis omnia sommia, &
 fastus tuorum, vel penetralia
 nudata jam prostant Deorum
 fana, domus, populus, senatus.
 Ligno licet se comparet inclytus
 ferroqve princeps & volucri alitum
 pennae, sed his iunctis per artem
 qvâ rapidam faciunt sagittam
 Ex his timenda est Rossiaci tibi
 Petri tonantis sceptringera manu
 effecta fatalis sarissa
 jn jugum ruitura, Princeps.
 Dodona clavam procreat Herculis
 ferrum gradivi cudit Acinaces
 Iethum velox penna feretur
 Mille dabunt sociata mortes
 Turcis ferales, at non tibi Rossia
 grandis refulget spes reparabilis
 Tantae pellasgorum ruinae
 Hellados ac Orientis omnis
 Franges tumentis cornua Boshori
 solvesqve Graium ferrea vincula,
 jntende robustos lacertos
 & scythicos scythicis seca arcus.
 Ita cecinit Eius celsitudinis
 Devinctissimus Servus
 &
 Archimandrita Theophylactus
 Scholarum Moscuensis Rector.

SERENISSIMO

&

CELSISSION

DE METRIO CANTEMIR.

S: ROSSIACI IMPERIJ PRINCIPI

TERRARUM MOLDAVIÆ HEREDITARIO

DOMINO

tam praeclaris animi dotibus

quam antiquis principum Moldaviae imaginibus

ILLUSTRI

Felici politioris litteraturae cultori

Cultorumque Patrono gratosissimo

Opus suum de systemate religionis Muhammedanae &c:

in lucem edenti

votum hoc

vovet, dicat, dedicat.

Intuere lux publica

illustrem Fatum mentis Serenissimae

Et ex lineis Apellem, ex literarum umbris solem

ex sua Minerva metire Jovem

lucem tuam non ambit,

Divinioris hic Minervae partus

Qvi Serenissimis totique Orbi claris fulget natalibus

Eam tamen videre meruit, ut plures illustraret

Lege grata, evolve venerabunda

Magnum opus

Magnis partum conatibus, grandi resertum eruditione,

Ingenti destinatum commodo

Novum in eloquentia Tullium,

Redivivum in politicis Lypsum,

Rossiacum in sensu Catonem

in omnibus

Principem ingeniorum & ingenium Principum

miratura.

DE METRIUM CANTEMIRIUM.

qvem

Augusto magnorum MOLDAVIE Principum ortum sanguine,

Substrata purpura vix lucina exceptit,

Ornamento polorum, commodis populorum

Educandum Palladi commendavit.

Felix incrementum

Quem avito solio extulit natura super capita

Politior litteratura altius evexit super ingenia

Una dedit Principem vittam,

Altera Principem vitam

Ut utriusque suffragio tot dotibus coronata mens,
 Ubiqve teneat Principatum.
 Primo tamen regend[a]e Moldavorum fortunae celitus destinari debuerat;
 In avito horum Capite monstraturus orbi,
 Quantum valeat in singula cius membra
 Decernat Divinus Plato:
 Utrum regna felicius adorent regnante philosophum,
 An fortunatius pareant regi philosopho?
 Utroque grata audijt Moldavia citra controversiam.
 In PRINCIPE CANTEMIRIO
 in qvo
 Cum regali certo coniunctam sapientiae lavream adorabat
 Nec a Prudentia gubernandi seiunctam gloriam philosophi mirabatur
 Verum ambiendae tanti Principis amplitudini
 Ingenti MOLDAVIA non suffecit vastitate,
 Rossiam inde provectus & transvectus;
 Non ignarus, coronatis Rossorum Aqvilis amicum esse lumen,
 Qvod non minus à splendore natalium, qvam a Cleantis lucerna trahitur.
 Uindex nimirum vitae fidei & libertatis
 Desertis rebellium Deo castris, sponte Aqvilas secutus Rossiacas.
 Solum pro opimis spolijs Christum induendo;
 Maluitque libere alterius subjici imperio,
 CIIRISTO & PETRO POTENTISSIMIS.
 Captivando semetipsum in obseqvium fidei perpetuae
 Qvam sub iugo Barbarorum alijs imperare.
 BONIS AVIBUS
 Progredere ab Oriente Sol principum
 Altiorum avspicare gradum in Rossiaco climate
 ubique
 Ceu Astrorum ita terrarum Princeps audis
 hic eliam
 SERENISSIMUS
 At
 Non defecit ascensu nobilis virtutis impetus:
 in alto Fortunae positus
 Uirtutibus passus altius promovit,
 Si sequi alias debuisset,
 non praeire non poterat;
 praeire iussus
 Continuis meritis gloriam magnorum superavit.
 Humili nimirum collis pro Alpibus est,
 Cui vero Augusta virtutum placuere insignia
 Ipsa luctâ animatur.
 Augusti id genus ingenij & Tui PRINCEPS SERENISSIME.
 Invenisse tibi domi tanta Decora parum est,
 Qvin virtutibus promoveas;

Sublimi majorum gloriae fastigio qvod addas,
 qvaeris, Addis.
 Virtus verus animi honor, gloriosum CANTEMIRIANUMqve satellitium
 Jta nomine & re Princeps
 Unius Rossiae meruit, totius orbis dici potuit.
 Uno purpureo illustris sangvinis, altero candido virtutis suffragio
 Avgusta conscendit culmina.
 Ni tamen ad trabeata fastigia scabellum posuisset natura,
 Cortinae, Rostra, cathedrae Doctorales ascensus fecissent purpureos.
 Erubescunt alij in Purpura Doctorum volumina
 Qvasi avgustus murex pallorem paginae aversetur,
 Avrumqve coronarium non ferat lituras literarum;
 cum tamen
 Infauste Regnis exoriantur coronati Soles,
 Qvibus praeambula sapientiae non praelucet avrora.
 ut enim
 Vix fortunatus literariae comitantur umbrae,
 Qvam nomina avita serenitate ilustria
 Ita vix auspicacius Avgusti Soles illucescunt orbi post noctes
 qvam Atticas.
 Qvam raro igitur
 Ut bonae Fortunae, ita magnae cum sapientia convenis
 Tam magnifice
 Utranqve iunctam Palladi glorioso sinu amplexus es.
 CANTEMIRE SERENISSIME,
 Nec fortunatus sibi visus,
 Nisi opibus cumulareris sapientiae,
 Nec magnus,
 Nisi doctiori penna, coronata praetervolares fastigia.
 Probasti exemplo, firmasti omnium iudicio
 Sufficere virum Avgustis Ostris & Rostris literarijs,
 tam rarum
 quam TU
 Eadem confinia sapientiae & virtuti,
 Eadem, sapientiac & Tibi.
 Ut tamen magis proximam faceres
 Utramqve lateri admovisti,
 Ut qui illam atqve hanc intersissimae mentis Tuac speculo intuentur,
 Utramqve laudent, ament, mirentur,
 Utramqve merito,
 Neutram satis.
 Annexuisti principi Tiarae, doctas Taenias
 Et frontis & vitae ornando tempora;
 Nunqnam Serenissimus sibi visus, nisi literis qvoqve claresceres,
 Nunqnam Princeps, nisi mentum qvoqve teneres principatum,
 Nunqnam auitis ceris clarus, nisi eas literis obsignares.

Hinc ob rara Togae sagiqve decora,
 Illustris societatis scientiarum Brandenburgensis coronae Doctorum inscriptus,
 Nobilis corporis membrum principale,
 Hoc est caput, dici meruisti.
 Auitum diademma, gentilitium caput coronavit,
 Doctorale, educatam sub illo coronare debuit sapientiam
 qvam pulchre convenit Annulo DOCTORALI
 Principum gemma, musarum pretium CANTEMIRIUS :
 qvem dum ornat
 Ab eodem pariter sui pretium capit
 SALVE PRINCEPS & DOCTOR,
 Ac ne nomina mutem, quae Tua virtus dignitasqve in unum coniunxere,
 SALVE BIS PRINCEPS,
 Sacpius magne, saepius digne,
 Caclitum atqvae hominum suffragijs,
 documento orbi:
 Qvod tibi nec docti desunt, nec principis artes,
 Mixta sed animo cum jove musa Tuo.
 O dignum caelo terrisqve spectaculum !
 PRINCEPS in purpura, PRIMAS in Toga,
 in Throno caput,
 In musaeo totus avreus CANTEMIRIUS.
 Illic natura in solium extulit,
 Hic sapientia in culmen sublimavit,
 Utriqve fastigio supparem indolem,
 Magistra & Architecta,
 VIRTUS.
 O iucunda Terrarum monumenta !
 Domus Academia, palatum palaestra, praecepta exempla,
 Integra avla, nobile virtutis sacrarium,
 Amplissimum sapientiae Theatrum.
 Qvod Domestici,
 Tot artium iuxta ac Probitatis discipuli,
 Qvod famuli, tot studiosi,
 Qvod Advenae
 Tot stupendae eruditionis auditores,
 Omnes Admiratores.
 Non potuit non plurimum sapere sapientia,
 tanto virtutis ac sapientiac
 publico professore ;
 In qvo
 Magisne laudandus sit erga peritos omnes Amor,
 Tantus enim est literarum aestimator, ut in aliys qvoqve eas aestimet,
 An Admiranda Peritia ?
 Qvae tanta est,
 Ut non plus ardenter affectet, qvam probe calleat scientias.

In lingvis omnibus eruditis accuratam doctrinam,
 In rebus civilibus summam Prudentiae atqve integritatis gloriam
 Constantem fidem in Theologicis
 Subtilem rationem in logicis,
 Solidam in Physicis experientiam,
 Sinceram in Ethycis probitatem
 Aliasque nobilis animi dotes,
 Qvas in singulis vel anteacta vidit aetas, vel secutura expectat,
 in uno spectamus, laudamus, miramur

C A N T E M I R I O

Priorum imagine, secuturorum ideâ
 omnium compendio.
 Quas huic memor posteritas laudes non deseret
 Jn qvot tot decora concentrata suspiciet?
 Ferum, clavam, calatum,
 Forti pectore, candido corde, acri ingenio,
 Vibrat, regit, versat,
 Ut mortem Hostibus, amorem civibus, pretium literi
 Omnibus aestimationem sui ingerat.
 A pondere tamen ingenij ac rationum,
 Praecipuum ubiqve sibi vendicat pretium:
 Quid qvid aggreditur, comite Laude auspicatur,
 Quid qvid auspicatur, omnium commendatione perficit
 Quid qvid perficit, omnium Admiratio coronat;
 ita ut
 Singulis eius scriptis
 Laus, honor, et admiratio subscrivant.
 Jn maximis maxima Domûs negotijs,
 Potiores temporis partes impendit Eruditioni
 Potiorem eruditionem depingend[a]e Aul[a]e Othomanicae;
 qvam

Uivis coloribus ea felicitate ingenij expressit,
 Qva nulli alteri licuit.
 Ingens illa Barbaricae molis magnitudo
 Tanta hic spectatur in pagina,
 Qvanta in se est;
 Tanta illa in se est,
 Qvantam haec exhibit.

Par magnitudini rerum delineatio
 Par delineationi jndustria,
 Qvam breviter in paginam contraxit calamo,
 Brevius in punctum contrahendam gladio ominatur,
 uivit virtutibus Christianorum,
 Scrispsit vitia Barbarorum.
 Ex illis ut Christum legeret
 Ex his ut Mahumetum proscriberet,

Uitijs aliorum suam probavit virtutem
ceu
De toxicō salutare instaurando antidotum
nimirum
Qua voce scelus reprehenditur, laudatur virtus,
Crimen improborum, panegyris virtuosorum?
Avdatia Tirannorum, gloria Imperatorum;
Non illis qvisqvam potest sentire sceleratius, non hoc sanctius;
Jlli Numinis contemptores nefarij,
Hic cultor religiosissimus;
Qvantum scelus hostis, tanta Huius laus est,
Capita libri
Capita sunt aulae Turcicae;
Hypocrisy & Tyrannis.
Altero dum irreligiosam religionem recenset
Ad sincerum Dei cultum convocat,
Altero dum palliatae politie tyrannidi larvam detrahit
gements sub iugo populos in libertatem evocat.
utrobiqve
Eam eruditionem clavdit,
Qvam Docilissimi viri suam optent
PRINCIPIS optimi admirabundi proficantur.
Qvoties calatum arripuit
Toties omnes praetervolasse visus.
Qvot duxit lineas
Tot consummatae cruditionis impressit characteres;
Qvot verba fudit, tot oracula,
Qvot literas posuit
Tot suffragia composuit ad syllabum aeternitatis.
Qvot paginas implevit, tot tabulas
Qvibus nobile encomium perenni stylo inarabit immortalitas.
Qvot apices pinxit
Tot sibi obeliscos, tirannidi metas fixit.
Et ferrea armatus casside, & solida galeatus ratione
Barbaricum prosternit ictum.
nec mirum
Assueta trophyae manus etiam calamo triumphare novit.
Si in laudes excurrat virtutum, caelas videntur ascendere
In vitia si invehitur, examinata sponte ruunt infra Orcum.
Periclem credidisses
E sublimi dignitates suggestu fulminatricem evibrantem facundiam,
ni Jovem potius dixeris è Rossiaco detonantem caelo,
ne tam probrosi crescant Gigantes.
Haec est pacificarum mentium pugna:
Decertare contra vitia, confodere stylo tirannidem,
Prosternere indomitos Barbarorum spiritus,

Ducere in triumpho plausus saeculorum.
 Cuius fastum glorioso olim calcavit pede,
 Calcandum orbi exhibet universo.
 Stingit simul gladium & calamum:
 ne plures hostes ducat in compede,
 Qvam cives in sui amorem avreo mancipet eloqvio
 Doctior Hercules
 Evanescet infensem regnis astrum ad praesetintiam Solis literarij
 Subibit ecclypsim (: O utinam :) perpetuam:
 e diametro opponitur,
 Apollo Serenissimus.
 Non amplius cruenta Luna fucato terris illudet lumine,
 Latentia in sinu suo monstra universo manifestabit orbi
 Divinus Plato
 ita est
 Dum alij ad hostes apertos talpae
 CANTEMIRIJ SERENISSIMI
 Etiam ad occultos Lincea sagacitas.
 Frustra
 Tot arcanis muniris seris Porta Othomanica,
 Nemini non pervia prostas
 Exemplo CANTEMIRIJ
 ne sentiatur, plurimum interest nosse malum.
 Ignota causa morbum reddit incurabilem,
 Toxicum, qvo magis latet, maxime necat.
 Nisi Troiano eqvo inclusae insidiae laterent Trojanos,
 Staret Troja
 Altum infligit vulnus celatus dolus.
 Praevisa jacula minus feriunt.
 O qvot suffocavit regna toti Asiae extensus laqveus!
 Qvot absorpsit provincias lac imis populorum innatans malefida Charybdis
 Scopulus erat toti Christianitati formidandus.
 Causa in promptu:
 Qvia plurimis ignotus.
 At
 Dum omnibus innotescet
 Amittet sui pretium ars dolosa
 Succisa radice, sponte vites corruunt.
 Occluso ostio, etiam rapidissima siccantur flumina
 sint Othomani Gigantes,
 CANTEMIRIUS JOZUES
 Qvot iactant robur, erit rubori.
 Hydra capere sueta, mox captta erit.
 Contra tam atrocum monstrum, talem Christianus Orbis Herculem suspirabat.
 Erige triumphalia signa sacra militia.
 Jurati tui hostis exarmata iacent castra,

Eversa maenia, reculsa propugnacula, patente janua stat PORTA

Ad Labyrinthum tot maeandris involutum,

Victricem filum CANTEMIRIANA porrigit Ariadnae,

Minotaurus qvi praedari cupit

mox praeda erit.

Palmaris Tullij fuerit gloria

Sanguinarium civem ab una urbe exegisse facundiâ;

plus CANTEMIRIO deferat posteritas

qvi tirannum ab Orbe proscriptit universo.

Huc Plinij non Lisippi,

Ingenia non marmora,

Stylum non scalpra,

acute

Uocales Aencomiastas non elingves obeliscos meretur,

dignus elogio non ostentatione

CANTEMIRIUS.

Assurge altius Principum gloria;

Unico orbi oblato libro

Barbarorum metum, Christianorum gratitudinem, Eruditorum panegyres

Omnium lavdem nancisceris.

Qvamvis

Responsura tuo nunquam est par Fama labori. Hor: li: 2: sat: 8.

Vestrae Serenitati

devinctissimus

HIERN GEDEON WISZNIOWSKI

Ph: D: H: Th: P.

Dabam ex Collegio S. C. M.

Mosqvensi 22 Novembr:

1719.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

Ov. Densușianu, *Nolîșe asupra lui Dim, Cantemir*, în *Revista critică-literară*, II (1894), 62.

181. N. A. Mavrocordat, *Despre datorii*, Lipsca 1722. —Greceşte şi latineşte.

ΠΕΡΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ | ΒΙΒΛΟΣ | Συγγραφεῖται παρὰ τοῦ ἐνσεβεστάτου
ὑψηλοτάτου, | καὶ σοφωτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσις | Οὐγγροβλαχίας | ΚΥΡΙΟΥ,
ΚΥΡΙΟΥ | ΙΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ | ΑΑΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ |
ΒΟΕΒΟΔΑ. || LIBER | DE OFFICIIS | Conscriptus a piissimo, celsissimo
atque sapienti | tissimo Principe ac duce totius Ungro-Valachiae | Domino,
Domino | JOANNENE NICOLAO | ALEXANDRI MAUROCORDATO |
VOIVODA. | Editione hac secunda latine conuersus. | * | Lipsiae | Ex officina
Thomae Fritschii, 1722.

In-4º mic de 2 foi, 212 pagine și 1 foaie pentru errata.

Traducerea latina a textului e tipărită în josul paginilor, pe două coloane.

In fața titlului se află portretul autorului cu inscripționea: CELSISS: ATQ: SA-
PIENTISS: TOTIUS VALLACHIAE PRINCEPS, DD: IOANNES NICOLAUS ALEXANDRI
MAVROCORDATO DE SCARLATI, și cu numele gravorului: *J. G. Wolfgang, Sc. Reg. sc.*
Berlin 1721.

Verso titlului e alb. Pe foaia următoare se află niște versuri grecești ale lui Ιωάννης
δούκα Αλβερτος Φαρπίκιους și patru versuri latinești de Stephanus Bergler, precum și înștiințarea care se reproduce mai jos.

In fruntea textului se află o gravură reprezentând pe Orfeu înconjurat de animale, căntând sub un arbore.

LECTORI BENEVOLO
THOMAS FRITSCH S.

Cum ad me ante annum liber hic CELSISSIMI VALLACHIAE PRINCIPIS de Officiis esset perlatus, mirum ille protinus eruditorum studium excitavit, qui ejus copiam sibi fieri avide propemodum postulabant.

Repetebant alii ex Historia novissimorum temporum ALEXANDRI MAUROCORDATI memoriam, quem inter Byzantinos Proceres Interpretis praecipui munere, et legationibus Viennae et Carloviciei in arduo pacis negotio, et eruditione quoque conspicuum meminerant. Alii filium narrabant propria virtute ad principale fastigium evectum, paucis abhinc annis, belli tempore a Caesaris militibus in Transsylvaniam abreptum, post pacem restitutum, in omni fortuna tam excelsum habere animum, ut hunc ipsum commentarium in captivitate, quasi per otium composuerit. Cuncti tamen non propter haec externa potissimum, quod esset curiositatis; sed propter ipsam operis structuram librum hunc esse quaerendum, memini, quod affirmarint. Scilicet in argumento gravissimo summam tractandi solertiam, rerum hauld vulgare pondus, luculentam ordinis concinnitatem, elegantissimum sermonis ornatum praedicabant. Imo cuncti uno fatebant ore, non decessisse Musas ex oriente, nec situm ibi literas duxisse, verum hinc potius, quam splendide habitent, apparere.

His motus autoritatibus, cogitavi statim, quomodo minus impeditum operis hujus usum redderem. Adeoque, ne Bukuresto per longinquum iter et nostris commerciis insolentius ejus exempla accersere cogeremur, hic illud recudi curavi et nunc cum Cl. Stephani Bergleri Interpretatione latina propono.

Ad ornatum autem libri plurimum esse accessurum merito credidi si, quam nactus eram forte, PRINCIPIS autoris imaginem adjicerem, ut vultus etiam EJUS cum gravitate serenus nosccretur, qui mentem in his Commentariis tam pulchre expresserat.

Denique sponsor sum eruditis, qui me ab hanc curam suscipiendam accenderunt, fore, ut, siquid postea hujusmodi cimeliorum ad me perveniat, cum ipsis illud pariter communicetur.

Lipsiae. Cal. Febr. 1722.

La sfârșit:

Excudit Joh. Georg. Schniebes.

V. mai sus n° 178.

București: Biblioteca Academiei Române.

De călătorie să odihnescă, de zăduhă să să răcorescă,
 Lipsa de călătorie să-ș plinescă, la odihnă să-ș sosescă,
 Intr-acestaș chipu și Typografulu, de a cărții sfârșire,
 Laudă neîncelată lui Dumnezău dă, și mulțemire.

București : Biblioteca Academiei Române.

183. Acolutia sfintilor Neofit și Maxim, București 1723. — Grecește.

Βιβλίον περιέχον τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Νεοφύτου, καὶ τοῦ ἁγίου Μαξιμου, τοῦ ὁμολογητοῦ.

'Ετυπώτη ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Οὐγγροβλαχίας. Παρὰ Στοῖχῳ ερεῖ τυπογράφῳ Ἰακωνίτζῃ. Ἐν ἑτεὶ ἀπὸ θεογονίας 1723. Κατὰ μῆνα Ἀπριλίου.

Carte cuprinzând slujba sfântului mare martir Neofit și a sfântului Maxim mărturisitorul.

S'a tipărit în Bucureștiul Ungrovlahiei, de preotul Stoica tipograful Iacovici. În anul dela nașterea Domnului 1723, în luna Aprilie.

In-? Exemplar nu am vazut. Titlul il luăm după C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 91.

1724.

184. Catavasier, București 1724.

ΚΑΤΑΒΑΣΙΑ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΙ ΤΡΕΒΟΥΝΗ ΧΩΔΕ ΚΑΙ ΗΓΑΝΘΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΜΗ ΚΑΙ ΗΓΑΝΘΙΑ ΠΡΕΣΤΕ ΤΟΤΑΞΗΝ ΛΗΓΑΛΑ. Ιωάννης ο άδονις ωρής Τριπόρτης, ἢ ονόματος Λεόπορτος Μαυροκορδάτος Εοεβόδης. Καὶ βλέψεντα πρὸς εφίπτεται οι ίδιοι τροπολύταις ἀλλὰ σύγροκλάχτει, Κύρος Δανιήλης, ἢ εκάθιδας Δομηνίκος Επικερέπη. Λαζαρίδης δελα φάγετεκ λαζαρίδης, ζελάς Μήρης δελα ἡτρυπαρέκ λάζη Χριστόφορος. Δεκατέτεκτης ητρός Πρέωνη, Πόπα Στοΐκα Ηγεωβήν.

In-8° mic de 2 foi nenumerotate și peste 134 foi numerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu 19 rânduri în pagina incadrata. În primele două foi se află titlul de mai sus și scara carții; iar în celelalte, rugaciunile obișnuite și, la urma, pascalia pe 20 de ani.

Sibiu: Biblioteca Arhiepiscopieasca (comunicat de Dr. Ilarion Pușcariu).

185. Damaschin, Episcop de Râmnic, Invățătură despre șapte taine, (Râmnic) 1724.

In-? — Exemplar nu am vazut; titlul și presația sunt luate din *Biserica ortodoxă*, XIV (1890-91), p. 439 :

S-ar cădă mai multe și mai pre larg învățătură să vă dam voaa, cucernicilor preoți, pentru șepte taine besericești; iar de vrême ce intru acoste toate, cèle ce sănt spre folosul și învățătura voastră v-am arătat, iată dar că am lăsat célé mai multe să vă adeveriști și să vă învațați din cèle ce urmăză.

Numai iar zicem pre scurt și vă poruncim, ca sa nu vă leniști la cetania acestor învățături, și nu numai să le cetiști, ci să le învațați de rost; să știști da răspunsul pentru fiește-care taină, că va să fie mare cercare pentru aceste taine. Ci să nu fiști nebăgători de semă pentru darul

preoțieř noastre, ce ţaste întru voř, carele s-au dat voao prin puneré mâniř Arhiereilor voștri, precum scrie Pavel către Timoteu, cap. 4, stih 14.

Că apoi nu numai veř avé pedépsă de la Dumnezeu pentru nepurtaré de grijă a voastră, cì și de la noi, de vréme ce, de nu vă vom certă noi pre voř, apoi Dumnezeu ne va certă pre noi, precum poruncéște Pavel, la faptele Apostolilor, cap. 20, zicând: Paziți-vă pre voř și toată turma, la caré Duhul Sfânt v-au pus pre voř episcopř, ca să pașteř besérice lui Dumnezeu, caré o au căștigat cu sângele său.

Insă tâinile sfintei besericăi sănt acesté: sfântul botez, sfântul mir, rânduiala preoțieř, sfânta ispovedanie sau pocăința, sfânta cuminecătură, caré să săvârșaste la sfânta liturghie, nunta sau căsătoria caré să face pre lége, sfântul maslu. De caré tâine acésta trebuiaște să řtiř, că unele sănt date ca să le isprăviř și voř, adeca: Sfântul botez și ungeré cu sfântul mir, carii datorí sănteři să luăř de la Arhiereiř voștri, să ungeři pre cei botezaři; sfânta ispovedanie sau pocăința; sfânta cuminecătură, care să săvârșaste la sfânta liturghie; nunta sau căsătoria caré să face pre lége; sfântul maslu; — iar sfînțiré sfântuluř mir și rânduiala preoțieř nu sănt date voao să le isprăviř, că numai Arhiereiř sfînțesc sfântul mir și rânduesc au la diaconie au la preoție. Pentru caré ţarăši vă zicem, să nu fiř nebăgătoriř de sémă, ca să puteři dobândi și dar și răsplătire de la Dumnezeu pentru pliniré poruncilor lui, al căruia darul și mila rugăři ca să fie cu molitvile voastre și să vă spăsiřiř întru Domnul.

1725.

186. Psaltire, Râmnic 1725.

N'am vazut exemplare.
Popp, *Disertație*, 73.

187. Taina sfântului Botez, Târgoviște 1725.

N'am văzut exemplare.
Cartea ar avea o prefăță a Mitropolitului Daniil.
I. D. Petrescu, *Mitropoliele tierrei*, București 1870, p. 113.

188. N. Mavrocordat, *Despre datorii*, Londra. — Grecește și latinește.

In-12. Cu portretul autorului.
Este a treia relipărire a carții lui Mavrocordat, (V. n° 178 și 181).
Papadopoulos-Vrelos, Νεοελληνική φιλολογία, II, p. 46. — A. G. Mavrocordato, *Cu ocaziunea scrisorii lui Le Quien*, în *Arhiva* (Iași), X (1899), p. 189.

1726.

189. Antologhion, Iași 1726.

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ | ΑΔΕΚΤΗ ΦΛΟΪΡΗ ΚΥΒΙΝΤΕΛΩΡΗ.
Κάρε κεπρίνδε ῥ είνε τόστης ελάχικα ότι ἡ εκ κεκίνε λαζ | ἀ εφύτει Βεστρική, πεστε
τότε ἄνθελ. | Ακέλμε ῥτκυο ῥτραχέστα κύπε τυπερύτε ώη διπεράτη | Δεπτή ψέλ
Γρεčεσκα. | Λτρες είλελε Ελλοχεστίκλαδη ώη δε Χέ ιουπτοριολαζ | Δονθελη πόστρε,

**СОЛНЬ МИХАИ РЪКОБИЦЪ ЕО єКОДѢ. | Къз дъ Мъртъ сълѣ Милкъ шъ
афиотбрю шъ къз Бѣгослокеніа шъ | ѿстенѣла Прѣквѣнїцигълѣ Митрополитъ дъ Молъ-
докій | Кур Геворгие. | Спорѣ чѣ дѣ ѿвѣ дъ Бесѣричнашъ лъй Хѣ тремѣници шъ |
длъ Прѣкослакнничнашъ фолоскъ: | Шъ съз тиѣкѣрѣтъ .ѣ Сѣита Митрополиѣ .ѣ АПШъ
Оѣнде єсте храмъ въ страстеній Дамнѧлъ иѣстрѣ Иѣ. | Хѣ. | Да йиѣль дѣла Зидире
Лъмъ, + зѣлд. | Дѣ Йеремиѣмъ Еуманъ Туногрѣфълѣ.**

In-folio de 3 foi făra număr și 410 foi numerotate, cu greșeli. Primele 27 foi sunt numerotate pe verso. Tiparul e roșu și negru, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Titlul este incadrat și are un frontispiciu (facs. n° 283), care se reproduce și în fruntea textului. Pe verso titlului se află stema Moldovei din *Liturghia* dela 1715 (vol. I, p. 498) între inițialele domnești ale lui Michail Racoviță. Sub aceasta stema se află versurile de mai jos. Inițialele lor formcază numele Domnitorului.

La sfârșitul scrisorii de dedicație a Mitropolitului Gheorghe se află o gravură semnată *Ieremii Mr.* care amintește pe cea din *Chela înțelersului* (București, 1678) reprodusă mai sus (vol. I, 221).

Stiluri politice 14 asupra nuinelui Pré Luminatului Slăvituluș Domnului Mihaile R. Voevoda.

Maré încuviințata vâlfa și lauda creștinăscă
Iivilu-s-au oare-cându credinciosuluș Stăpanitor arina cerăscă.
Harulu cel de susă a pré însinătatei Dumnađăiri cerești
A căruia vrednici s-au aflată vechiř Răcovîjăști.
Inemă curată cătră pământuș arătară
Luminată nume filoră saă în vêci căștigără.
Râvnă mare spre întăriřia herbului acestuia și Mărie-sa au arătată
A căruia vrednică stăpăniloră drăpta celuă de sus l-au încoronată.
Cu biruință și certare pre aă său nepriyatini de tot să-ă smeriască,
O Dumnađău sfinte, pururé înlărește-l ca să oblăduiăscă.
Voevodăi cei cerești, asămănat fiindu numitu,
Tărăi-și patron să fie tot-deuna neclătită.
În mulți ani cu pace dăă să domnăscă
Pré bunulă lui nume să sa proslăvască.

Prefață:

Pré blagocestivuluș, Pré luminatuluș, Pré înuiălătatuș Domnul și oblăduitoriu a toată Moldaviea, Domnul nostru Ion Mihaile Răcovită Voevoda, sănătate pacinică viăță Bucuri de biruință și spăsenie ca să să dăruăscă Mării tale rugămu.

Intre toate cele din sporu-ă și purtaré de grije celuă de sus, avem ciale bune ale noastre intre toate celealte daruri a lui, care ca cu dégitulă arată pre om a fi chipulă și asămănaré lui Dumneđău, căia ce iaste cale și mijlocire agiungerei bunătăților vîcînice. Care și aică toată nărociré noastră o chivernisête una iastă, și unile ca acișalé putincioasă a le lucra pre lăudata bunătate, milostive, pré luminate și pre înălătate Doamne. Că aciasta pururé pentru a noastră cia mai de margine intru Dumnađău fericire, a ne îndeletnici ne îndiamnă ca aceluă a să-ă urmăru întru carele viețuim și mișcăm și sintem, de vréme ce bunătaté nu este vrémi, nice intamplări slujitoriu, ce înpărat tuturora. Că pre vrăjmașii și smerăște, și pre

neprietenă și înfricoșădă. Si precum fără de bunătate nice o nărocire nu-i stătătoare, nice o mărire, nice o laudă adevărată. Că fără de bunătate nice o frumusete sau podoabă și nice o tărie nu-ă, ce toate-s răzvrătite și peritoare, într-aceașa chipă cu povătuire acăști înpărălésé, (a bunătății, dic) toate-s frumoase și cu rânduială întărîte și bine întemeiate săntă. Si de vrăme ce bunătate iaste capă tuturor bunătăților, și iaste cu adevarat jârtvă mai cu bună miroș de cău toate jărtvile, bunătate cu mulțamită. Că denă tr-ânsa esă toate bunătățile, ca dentr-o firescă rădăcină și într-ânsa ca o mirézmă intru cele cu bun miroș aromate să cuprinde. Căci că mulțamita arată bunătate și mărturiseste mila și purtaré de grijă și toată faceré de bine a făcătoriului cătră făptură, precum și dice fericitul Zlataustă. Si cu jârtvă ca aciasta să lipește de Dumnađău, stăpânul și izvorul bunătăților, și-l înțoarce spre sine cu milă mulțemitorulu, carele nu-l laudă numai den gură ce din singură adevarul inimii: iară de cei nemulțamitori, avemă pildă mai luminată, afară de aluții pre stramoșul nostru Adamu, căruie ca cela ce era întăia zidit, i să cădă să cunoască bunătate făcătoriului și să-ă mulțămască căci l-au adusă dentru nefință intru fință și cu chipul său l-au cinstită, și l-au pusă înpărătu preste alte făpturi, că și porunca pentru acéa și pusă luă ca o lucrare firască, ca să-l diștepte spre mulțamită. Dară elu înnălățindu-să cu minte și călcându porunca și atingându-să și de-a cinsté făcătoriului după sfatul șerpelui și cuvântul Evii că vor fi ca niște Dumnađăi, s-au făcută întări clu pildă de pediapsa nemulțamitorilor. Că și au întorsu mila sa de cătră dănsul Dumnađău, și l-au lepădatu afară din dulciaja Raiului. Cu acéste și eu, nevrédniculă fapta a mănilor lui Dumnađău, stăpânul celu proslăvită în troiță, des-teptându-mă spre cunoștința bunătății sfinții sală cei mulțute, ce au făcute și face cu mine, și iindu că nemică dintru a mia vrednică nu facă, ce ori ce începă spre lauda lui, a lui iaste voință, și ce sfărășescu a lui este lucraré. Pentru acéa plecă și trupul mieu și sufletul împreună cu tcate simujiile și mă închină luă și proslăvăscu sfântu numele lui și-ă mulțămascu de toată facere lui de bine. Că ce bine au voită de mă făcută lui slujitoru și lucrătoru intru a lui duhovnicăscă vie și mă făcută lui de amă începută, și mi-ă agiutată de amă tipărită aciastă sfântă carte, ce să chiernă Anthologhionu, adeca floare cuvintelor, slavoslovie tuturor sfințiloru și dintru a Mării tale milă și agiutoru, aceste cădute și dalornice fiindu ca se le dămă întări stăpânul stăpănilor Dumnađău, pentru bunătățile lui. Știm că și porunca lui Hs. măntuitoriului avemă să dăm după făcătoriul și stăpănilor pemintești cele ce să cuvine, că dice: Dați ce este a lui Dumnađău, lui Dumnađău, și ce iaste alu chesarulu, chesarulu, adeca să dăm noi cești mai mică celor de Dumneđău încununași cu stăpăni, datorinică cinste și mulțamită, ca unoră purtători de grije de binele de obște, precum și Dumnađăescu Pavelu apostolă dică cătră Timothci: căi sintu suptu giugă slugi, pre stăpăni săi a toată cinste vrednici a fi să-ă socotăscă. Aciastă poruncă a stăpânului Hs. cu totu sufletul cuprindându-o și cu cia de Dumnađău însuflată învățătură a fericitului Pavelu, luminându-mă ochii proastei miale minți, eu,

smeritul ū rugătoriu de sănătate Mării tale, cauț la aciale mari și din cia firască bunătate Mării tale făcute isprăvi spre mine mulțu plecatul. Căce cu vrere stăpănu lui Hs. m-a luat și la păstorii aiciasta a turmei cei cuvântătoare a lui m-a rădicat, nu după vre-o vrednicie (căci întru mine nice o facere de bine nu știu) ce după mare mila Mării tale, pră înnălțate Doamne, pentru toate ciale ce aici făcut și faci cu a me nevrednicul? Știu că slobojenia mia este cumpărată cu multu prețul bunătii Mării tale, că lui Dumnaclau și părinților și făcătorilor de bine nice odată a face den destul sau a răsplăti cum să cade nimene nu poate. Si ce vrednică răsplătire pocu eu smeritul să aduc Mării tale? fără numai mulțumită și osărdia inimii mele întru cinste de Dumnaclau încununatei stăpăniei Mării tale: Iară în loc de stujbă aduc și închinu Mării tale aciastă mică ostensială a noastră, adeca aciastă Sfântă Carte cu a Mării tale milă și agiutoru, măcaru că la acese vremi grile și cumplite și năvaru nice și nelesne suferitoare, dară insă cu cale au fostu și cu multă cuviință în Dumnaclăiasca pronie și acistu lucru, adeca ca la niemené alii denii cei mai denainte Stăpănitori a să da în tiparul aciastă cuvioasă carte Anthologhionu în cară s-au pusula un locu și Ohtașul, organul bogoslovii cel măngăiosu a fericitulu Ioanu Damaschin în cară este înălu slavoslovie de viăță începătoare Troițe, patimile și învieri Domnulu Dumnaclăulu și măn(tui)torulu nostru Is. Hs., și laudele Presfintei de Dumnaclau născătoare și pururé fecioarei Marii. Iară în Anthologhionu ce să tălcuăște floare cu vintelor adevarat a neveștelelitoru florilor vicătorilor raiulu sfințiloru, a cărora viăță, stradanie și mucenie să proslăvete într-ansa, a prorociloru, a apostoliloru, a muceniciloru, și a tutulorū pré cuvioșiloru și dreptiloru, a cărora în totu pământul s-au vărsatu darul lor și până la marginile lumii au stralucit minunele loru, prinu a cărora rugi pururé să fi acoperit și păzită Mărie ta. Pentru că, de vrème ce Mariia ta ai stătutu țărăi acești singurū după Dumnaclau prin alăgeré alesu Stăpănitoru și măntuitoru și păzitoru și înnainte luptătoru și o aii păzit cu cia desăvărșitu înțalepciu Mării tale, și den naltă știință și clivernisire de răulățile celora ce amagescu numele creștinătăi cu neadormită prieghiare o aii pazit. Deci și acestu organu sufletescu fiindu scutită suptu mare încuviințatu numele Mării tale, va rămăne slobod și în pace de hulire zavistnicelor, că lucrurile ciale tinere și de nou ivite în lume tare scutiala și acoperemântu le trebue, suptu care să voru cunoaște ceci după dar fi credincioși, și vor afla pre lesne povătuire spre toate bunătățile și (ca să ălic în scurt și să nu lungescu voroava) vedé-te-voru și nămurile ciale viitoare cu cătă osardie ai fost nevoitoru spre înmulțire avuțici, nu de auru și de argintu a înmulți zâdiri, ci obarșiré bunătățiloru și înfrumșetăré ohicelor celoru bune, că acăia iaste avéră cia adevarată, acăia iaste cia drăptă moșie tărie, acăia iaste dobanda cia nepieitoare și vechinică, cară cu oserdina rugăm să o înmulțască Dumnaclau în ăilele Mării tale. Că acăstă săntă lucrurile Măriei tale, pré mare încuviințate și de Dumnaclau iubitoare, și vrednice bunătății și Blagorodiei Mării tale și a celor deapururé pomeniș strămoșiloru Marii tale Racovițestiloru, care săntu

de folos și spre sufletăscă spăsenic, și spre a beserică luă Hs. podoabă. Și avem să ne dejde că și cele-lalte călc or fi tribuitore sfintei Besereci le vi purtă de grije Mării ta într-acesta clișipă pre cumă ală domniei neîndemnat de nimene și păna a nu fi rugat de nimene cu drăapta cumpăna a dreptăj, cu privegliașă și cu osărdia de la Mărie ta le chivernisăști, așa și ciale besericești lucruri cu ochi sărguitar luând aminte la cele ce lipsescă dentru dânscele le plinești însuși lucrându fără de céreria de la alții. Măcaru că osteniala noastră la aciasta slabă și mică au fostu, căci nimic dentru ale noastre n-am adus, ce povață avându pre cei mai desăvărșit luminați în minte, ce mai nainte au așezat și au rânduit, numai am mai lămurit înțeligeră vorbe după obiceiul pământului schimbându căleva slove, precum să véde, păzindu cu amăruntul uniré cuvintelor. La cele (dară) marc laude și vrednice, și la fo(lo)sul cărății aceștiă mai multu uitându-te Mării ta cu ochii blandăților, deschide brațul milostivii Mării tale și o cuprinde înpriună cu osărdie inima și înnălțare mănuloră noastre, care facem cu glas de rugăciune la Dumnașdău, rădicându cu toți cei din preună cu mine frați și înpreună slujitori episcopi și cu totu prețescul și călugărescul cinu, ce să află întru Țara Mării tale. Rogu pre a-lotu-putiarnicul și pre bunulu Dumnașdău ca să dăruăscă Mării tale într-aciaștă lumă viată îndelungată, lină, pacinică, nesupărată, cu sănătate, cu norocire și cu toată bucuria, păzindu-te pre Mării ta, întru celu pre înaltă scaună a cei de Dumnașdău slăvite Domuni Mării tale, iară în vîcălul cel viitoru să te învredniască a celor negraite cirești bunălăși a înpărății sale, să te bucuri cu pre cuvișii, să te veseliești cu dreptii, să petreci înpreună cu blagocestivii și milostivii Înpărați și Domni. Aminu.

A Mării tale fierbinte spre Dumnașdău rugătoriu,
Smeritulu Gheorghie, Mitropolitul Moldavă.

Citirile și tipicul sunt în românește, iar cântările în slavonește.
La sfârșit, după obișnuințele scuze pentru greșelile de tipar, se citește:

Typăritu-s-au în anul de la spăseniă lumii 1726. De Ieremiia Typografulu.

Octoiul anunțat în prefață, ca formând un adaos la acest Antologion, să a tiparit cu un titlu și cu paginație deosebite. V. mai jos, nr 191.

București : Biblioteca Academiei Române.

190. Catechism, Sambăta-Marc 17:6.

Катекисмоицъ сас .рвъцътъръ крецииъкъ. А фолосдл Немащай ресескъ (?) дии Царя огнѣраскъ, датъ афурк пинъ шеърдна, ши шетенела Мърій салк Димитровъ Д. Іоан Іоаніфъ Декалипиист. Інскепдл Гевастълай, ши а Мискачълай. и. ироц. Чинълай превъзеск огнит дии леңеа гречаскъ Епкарнишъ Апостолическъ .Цара огнѣраскъ, сфинтейши .ричълътъ .ричъръцъ Р-калашъ ефетинкъ. А лилика ръзакънъкъ .ртоаресъ ши тишърнътъ. А Съмбъкта маре. Аи Типография Академичаскъ. Аиша деля Хс .закъс.

Nu cunoaștem exemplare. Titul il luam după Popp, *Disertație*, 92.

191. Octoih, Iași 1726.

О' К Т ГО ИХ О Г П Д ЕКЪ О ГМО ГЛАДНИКЪ: Кáре Ѽре .ж сине тóатъ сложба че съ квáине а Бъкáрнеларъ. Апревнъ ши в Съптъмáнъ кв тóатъ лае Ѽй ржндшáле. Щкáль фржю фртрачеста кийпъ дшесáть ши тунпърйтъ **Л** аилене Прѣлъмнáтълъшъ ши .жнълълътълъшъ Домънъ, ши ѿблъдънитърио дтóатъ Цáра Молдакъи **ІѠАННІ МІХАЙ РѢКОВИЦЪ КОЕВОДЪ.** Кs а М-къръ сáле Милък ши ѿлютърио ши кs Благословеніемъ иш ѿстенкала Прѣкъсфїцътълъшъ Митрополитъ, а Молдакъи. Кър Геѡргие. Сире чк дe ѿкире а Енгър(ен)иляръ лъш Хe требницикъ, ши аль Пракослакициларъ фолос. Ши сáс тунгърйтъ .ж Сфѣрта Митрополие .ж **МІШЪ.** Оѹнде єсте Хрâмълъ егретеній Дамънълъ иостръ Ѽе, Хe. Ала йидалъ деля зидиркъ лъмъ, .ж ѿлд. **Де Іеремій Симеоник Туногрѣфъль.**

In folio, de 2 foi fară numerotare și 84 foi numerotate. Tiparit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloana. Titlul tiparit de asemenea cu negru și roșu, este incadrat și înfrumusetat cu un frontispiciu (facs. n° 283, p. 1).

Pe verso titlului se află stema Moldovei din *Liturghia* din 1715, între inițialele domnești ale lui Io Mihail Racoviță Voievod, din mila lui Dumnezeu Domn Țărei Moldovii (I-M, R-K, A-M, A-D, A-II, M-O) și urmatoarele:

Stihuri 12 asupra stemei, a pré luminatuluř și innălătatuluř Domnu Ioan Mihaî Răcoviță Voevoda.

Slăvita Corona a țării Moldovii,
Ce să încununădă Luminații Domnii,
Blagocestivuluř Domnu s-au dăruită,
Luř Mihaî Răcoviță, de bună némü odrăslituř.
De tată din vestiții Răcoviștei,
De pre mumă den Catacozonești
Slăvì-vor ceř de pre urmă pré sfânta Troiță,
Ne-uſtăndu-ř numele celu de bună viță,
Cu a luř bune fapte toate le plinéște,
De toți vrașmașii Tara-șă păzește.
Doamne intărește-l cu a ta puteré,
Să nu pătimască nice o scăderé.

Pe verso foaei a 2-a liminare, se află o gravură reprezentând pe St. Ioan Damaschin și versurile în onoarea sa, reprodate după Octoihul dela Râmnic din 1706 (V. mai sus, vol. I, 468).

Pe verso filei 71 se află reprezentata *răstignirea Domnului*, cu urmatoarele versuri :

Dumneșlăeștile palme, Is. pe Cruce-au întinsă
Si զidirea mâiniloră luř cătră sine au cuprinsu,
Pătimire luându numai cu firea omenească,
Iar nică o durere simțind firé Dumnașlăiască,
Răscumpărându-ne pre noř cu alu său sfântu scumpu sânge,
Norodă alesu Părintelui Cerescă iarăș ne strângă.
Pentr-acéia cu credință Patemiloră ne închinăm,
Slăvindu-le, mărindu-le cu cinste le sărutăm.

Altele :

Dină lemnulă vieții Adamău mâncațu cu dulciață
 Și noao cestoră pământești blestemulă ne-au fost grăjă.
 Iară pre Lemnulă Crucii Hristos amără moarte au gustată.
 Și pre noi denă-tracelă blăstămă și grăjă ne-au ridicată.
 Ce ca tâlhariulă să-i strigămă cu glasă de cuviință :
 Pomenește pre noi Doamne într-a ta moștenință.

Gravura este semnată : Ieremiia Mrcv.

Textul cântărilor este slavonesc, iar indicațiunile tipicului și bucațile de citit sunt în românește.

Această carte s'a tipărit ca un fel de suplement la Antologhionul din acelaș an, și nu cuprinde întregul Octoih, ci numai cântările în onoarea s-tei Treimi, patimile și înviearea Mântuitorului și laudele s-tei Fecioare.

București : Biblioteca Academiei Române.
 S. Fl. Marian, *Inscripțiuni*, I, 98.

192. Octoih, București 1726.

In-folio.

N'am văzut exemplare.

Undoliski, Очеркъ славяно-русской библиографии, Moscova 1871,—col. 176, № 1731.

193. Întâia învățătură pentru tineri, Râmnice 1726.—Slavonește și românește.

П Е Р Е О Б Ч Е Н И Е ÔТРОКÔМЬ в иемже Бѣккы, и слоги. Тѣже Крѣткое Толкованіе заскіннаго Десѧтослобіа, Мѣтка Г҃нїа, съмвола Кѣрь, и дѣвѣтти Блжнесткъ. Напе- чатася же повелѣніемъ и блгосло- | веніемъ, и вселкимъ иждин- кеніемъ Прѣ ҃тнѣйшаго, и Превѣннѣйшаго | Гѣдна Мѡсѣя Пётропіча Пракос- лакъ- нааго Іархіепископа и Митрополита Белграда, и іиниыхъ странихъ, въ єпѣкопіи Рымнической. Акто Гѣдне : аѣфкъ. Иллѣ ѿ Чериакоды : Тѣпогрѣфъ.

Întâia învățătură pentru tineri, cu litere și silabe întrînsa. Scurtă înlăuire a legii celor zece Cuvinte, Rugăciunea Domnului, Simbolul credinței și a celor nouă Fericiri. S'a tipărit din porunca, cu blagoslovenia și toată cheltuiala Preacinstitului și Preasfințitului Domn Moise Petrovici, Pravoslavic Arhiepiscop și Mitropolit al Belgradului și al altor țări, în episcopia Râmnicului. Anul de la Christos 1726. Ilie de la Cernavoda : tipograf.

In-8° mic de 6 foi fără numar și 129 numerotate, cu 19 rânduri pe pagină. Textul slavonesc e tipărit pe pagina din stânga, iar cel românesc pe cea din dreapta.

In foile liminare se află : titlul, niște stihuri în onoarea Mitropolitului Moise. numele corectorului, o prefață și elementele scrierii slavonești.

СТИХИ СЛУЖЕНИИ

Егда Ехъ с Мѡсѣемъ на горѣ глаше,
 Сохранити звонъ людемъ повелѣваше :
 Онъ же Іерлю тѣ слово извѣшиль єсть,
 Егда на скрижали звѣти сей предложиъ єсть,
 На иихъ якъ десѧть заповѣдей блжъ,
 Щже вселюбези вѣдѣ прѣлахъ.

Симъ ѿ наимъ Пищеси Еерхоний Митрополитъ
С имены своеи толком научитися колитъ:
Примѣтъ же ѿсѣрдиша паше наказаніе,
Да получимъ имѣтъ к нѣкѣ пребываніе.
Же истина Иллю пракослакнъмъ даруетъ,
Бѣкъ Преблагий, иже въ кѣка црстѣтъ.

Слакенскаго діалекта, ѿ Елакицъ слогісихъ ѿсѣрдній поупракітель, недостой-
ныи Бѣомѣлецъ Стефанъ Іеромонахъ, Игumenъ Митрополитъ Говорскаго.

Sârguitor corector al dialecului slavon și al cuvintelor românești
nedestoinicul rugător de Dumnezeu Ștefan ieromonahul igumenul mănă-
stirei Govora.

П Р Е Д О С Л О В I Е

ѡкциє ко кѣмъ пракослакнъмъ

Пищеси Петропіч Бѣкію Млѣтію Пракослакній Ярхенескій Беліградскій, ѿ
Митрополиту ксегу Хѣтіанскашъ парода подъ клѣстію Престлѣшъ Рымекашъ Цесаря
ко Сѣрбіи, Слакони, Хынгари, Хорватской, Оѣгроклахъ Цесарской, и Ганатѣ Темнин-
карскому: и єѡ престлѣго цесарской Белічества съвѣтникъ мірнаго здравїя, и
дѣнінаго спасія ѿ Г҃да Бѣга желаемъ, и просимъ вѣшевіи хѣтолюбію, и иже
Прихеренское благословеніе посыплемъ ѿбіје кѣмъ, іако моямъ возлюбленіи

чадамъ.

Не ѿ хлѣбѣ єдиномъ жикъ бѣдетъ члкъ, ѿ наша возлюбленіи чада Прако-
слакнъ хѣтіане: но ѿкъ глѣ исходиша и изъ ѿстѣкъ Бѣкіхъ, Млад: глахъ: д.-
жѣкъ и Пакетъ пропокѣдникъ вѣры ѿчйтъ глѣ: къ: Тѣ: б.: Вѣдакое писаніе Вѣдох-
новенію и полѣзно єсть ко ѿчѣнію, ко ѿблічѣнію, ко исправленію, ко наказанію єже
къ прѣкѣ, да совершено бѣдетъ Бѣкій члкѣкъ, на вѣдако дѣло вѣго ѿготоканікъ.
Тѣмже и мы вѣдаки толико дешеволѣзное сѣціе Бѣкіе слѣко, тѣкъ пропокѣданио,
иави и писаніо, по иней должности не ѿставляемъ касъ липеніицъ слѣка Бѣкіа,
и сѣхъ єгѡ занокѣдій. Но ѿмыслихомъ представити кѣмъ сию дѣбѣнию Трапезѣ,
и вѣдакъ дѣбѣний ѿ пѣцѣ слѣка Бѣкіа ѿготоканікъ, сию глѣмъ Кнїжницѣ содержацію
къ себѣ отроковчтвенію вѣккы и толоканіе десѧти занокѣдій Бѣкіи, и толок-
аніе сѣмкола кѣры и мѣтвы Г҃дна, и десѧти Блаженствъ, юже Тѣномъ издати из-
колихъ въ слакенскому вѣдакому діалектѣ, ѿдѣнлаго рѣди разумѣнія сихъ
дѣбѣхъ изъѣквѣкъ. Примите ѿбіи сию Кнїжницѣ, и четающе тѣже въ ией, разумѣктие и
слѣка сиа, да вѣсте мѣгли испрѣкити ское житіе, и по занокѣдемъ Бѣкіиа ходити,
(Еже належитъ вѣдакомъ Пракослакнамъ христіанію) и вѣша чада, и ишия доляни
кѣмъ ио вѣней должности тѣкожде испрѣлѣть ѿвѣчніи ихъ, и занокѣдіи Бѣкію на-
чайте и.

Наиначе же вѣ Бѣгогокїи Протопоин и прѣчи Иопоке, и сїенници, наѹчи
кѣна Парохѣлни злакона Бѣкіа вѣдакнъ ѿсѣрдемъ, іако имѣрии коудати слѣко
зл иаки: не лѣпитетеса ѿбіи, по тредкѣтеса и вѣраїлѣте и ѿ кѣхъ испрѣкѣ иихъ,
ючайе Пакетъ Глѣтъ: д., тѣ, д. ѿвраѣкъ вѣдаки кѣрикамъ слѣкомъ, житіемъ, люк-
кѣю, дѣбѣю, вѣрою, чистотою, и храніи сїе и ѿчѣніе, и прѣвѣкай въ иемъ: сіа ко
ткорѣ и теке самаго єнсени, и послышаюциа тѣ: Иаки да сиодокитеса тогѡ

Блжениагв гласа : бѣгій ہ вѣрныи рѣбъ надъ мѣлыми вѣль єсъ вѣренъ, надъ мнѣгими поставлю тѧ, книнѣ въ рѣдость Гда твоегѡ, єже вѣди, вѣди.

Ешиегѡ Христолюбія всѣхъ благихъ, ہ дѣкнагв спасижа желателъ вѣшните именнитыи.

Precuvântare în deobște către toși pravoslavnicii. Moise Petrovici, din mila lui Dumnezeu pravoslavnic Arhiepiscop al Belgradului și Mitropolit al tot poporului creștin de sub puterea Prealuminatului împărat Roman, în Serbia, Slavonia, Ungaria, Croația, Ugrovlalia împărătească și în Banatul Temișoarei, și sfetnic al Prealuminatelor Sale Măririi împărătești, dorim și cerem de la Domnul Dumnezeu sănătate liniștită și mântuire sufletească, pentru voi iubitorii de Christos, în deobște tutulor trimitem blasfomea noastră arhicrească ca unor fii ai mei iubiți.

Omul va viețui nu numai cu pânea, o iubijii noștri fii creștini pravoslavnici, ci și cu fie-ce cuvânt esit din gura lui Dumnezeu, Matei capitolul 4. Și Pavel propovăduitorul credinței învață zicând: Ori-ce scriere este inspirată de Dumnezeu și folositoare pentru învățatură, pentru arătarea greșelilor, pentru îndreptare, pentru învățarea adevărului, ca omul lui Dumnezeu să fie perfect și gata la ori-ce faptă bună. De aceea și noi, văzând atâtă folos sufletesc în cuvântul lui Dumnezeu atât cel propovăduit cât și cel scris, în puterea datoriei noastre nu vă lăsăm lipsiți de cuvântul lui Dumnezău și de sfintele lui porunci, ci ne-am gândit a vă oferi această trapeză sufletească, hrană sufletească pregătită din cuvântul lui Dumnezeu, această cărticică ce cuprinde în sine literele pentru învățatura copiilor, și tâlcuiala celor zece Porunci ale lui Dumnezău, și tâlcuiala Simbolului Credinței, și a rugăciunii Domnului și a celor nouă fericiri, pe care am bine-voit a o tipări în dialectul slavonesc și românesc pentru înțelegerea mai ușoară a acestor două limbi. Primiți aşa dar aceasta cărticică, și citind-o, înțelegeți și puterea cuvântului, pentru ca să fiți în stare să vă îndrepta viața voastră și să purta după poruncile lui Dumnezeu, precum se cuvine ori-cărui creștin pravoslavnic, și pe copii voștri, și pe alții din casa voastră asemenea să îndreptați în greșelile lor și să învățați legea lui Dumnezeu, după datoria voastră.

Cu deosebire voi, prea cuviosi Protopop și ceilalți Popi și ierei, învățați pe parohienii voștri legea lui Dumnezeu cu toată osârdia, ca unii ce aveți a răspunde pentru dânsii; aşa dar nu vă leneviți, ci lucrați și să scăpați de toate nedreptățile lor, precum zice Pavel învățând: Fii pildă cu cuvîntul credinței, cu viața, cu iubirea, cu sufletul, cu credința, cu curațenia, și păstrează-te pe tine și învățatura, trăind după dânsa, căci făcând aceasta, te vei mântu și pe tine însuți și pe ascultătorii tăi. Ca să vă asămănați aceluia glas fericit: bunule și credinciosule rob, ai fost credincios peste cei pușini, te voi pune postea cei mulți; împărăște bucuria Domnului tău, care va fi, va fi.

Vouă, iubitorilor de Christos, să dorește fericirile și mântuire sufletească mai sus numitul.

Cartea cuprinde: 1) cele zece porunci, cu tâlcuirile lor, în întrebări și răspunsuri. 2) «Înștiințările de obște care sănătă trebuințioase spre legă Juți Dumnezeu». 3) «Tâlcuiala

rugăciunii Domnului: Tatăl nostru». 4) Rugăciunea arhanghelului către Sfânta Fecioară. 5) «Symvolul Sfintei pravoslavnicii credințe, prinu tâlcuială luminată». 6) «Tâlcuială pe scurta pentru fericirile Evangheliei». 7) «Intrebare de obște pentru fericiri».

București: Biblioteca Academiei Române.

194. Slujba S-lui Andreiu, (București) 1726.

**СЛУЖБА | МАРЧЕЛЮИ КАНЦОНЬ. | ЙЧЕЛЯДИ ДИНАТРЯ СФИЦИ ПЪРВИТЕЛЯ
НОСТРАД ЙНДРЕЙ ЩРХЕПСКОПУС ДЕЛА КРЫТК | ІКСМІВ .РТЖА Т'ЄЛМУЧНТЬ ПРЕ ЛІМВА
РІСЛІЖНЕСКЪ : | КС БЛГЕСЕНІА ПРѢ СФІЦНТЧЛАНІ МИ- | ТРОПОЛІТЬ ДЛЯ ЩГГРОВЛАХІЕІ
КИР ДІНІЙЛЬ. | ПРИНЬ АСКРДІЛ ШИ КЕЛТВАЛА ПОПЕЙ | НІКОЛЕЙ Ѧ ВІКТОРІФІ : СІІК
ДАМАСКІНЬ | СХІМОНОДХ : ДЖНДЧСЕ .Л ДАРК ПЕЛА | СФІЦТЕЛЕ БІСКЕРНІЧІ. ЧІЛЛА КАРЕ БІСКЕ-
РНІКЪ | САРК РІЖНДАН САС ЧИНЕ є АРК ДОБЖНДАН | СІІКЪ ДІНІЕЗЕС СКЛЯ ІАРТЕ. | Л
ІНІВЛЯ ДЕЛА ФАЧЕРК ЛІІМПІ. | ЗАСЛД. | ДЕ ЕВЧКЕРНІКВАЛ .РТРЯ ПРІШІН | ПОПА СТОЙКА
ІІКВАКІЧ ТІПОГРАФ.**

In-4º de 2 foi fară număr și 40 de foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 de rânduri pe pagina. Titlul, de asemenea cu negru și roșu, este încadrat. Preșața, care începe îndată pe verso titlului, sună astfel:

Cătră Cititori de bine voitoriu.

Invățătoriul Bisericilor, Dumnezeescul Pavelu, învățându biserică Corinthenilor, prinu Poslania cé dinătău, pentru înțelesulu Rugăciunii ce să roagă biserică de obște, aduce la mijlocu pildă ca acăsta, zicându: de va da trâmbița glasă ne însemnătoriu, cine se va găti de războiu? Glasu neînsemnătoriu, (iubiți mică cititoriu), și făntână pecetluită, de pe zisa înțeleptulu, săntă cu adevărată la sfânta rugă cuvintele cele de umilință care săntă pre limbă streină, de nu cadă la înțelégeré tuturor. Dreptu acăea celu ce iaste cu oare carele daru Dumnezeescu, putinciosu spre a descoperi dintr-altă limbă pre limba némulu sau scripturi bisericesti, acela iaste datoriu să dé și însemnare graiurilor spre înțelégeré, și pre cătu i să poate să despecetluiască făntâna Duhovniceștilor tâlcuiri, ca să se adape cu înțelégeré cei ce ascultă și să se zidescă spre umilință: pentru că fiindu acestu canonu plinu de umilință, și vrédnici de aplecaré totu feliul de inimă creștinescă spre cucerie, și fiindu până acumu pecetluită suptu pecété neînclégerii, să cântă la biserici pe limbă straină; țara acumu dinu Dumneziească îndemnare s-au tâlmăcitu pre limba rumânească, cu porunca și blagoslovenia pré sfîntitulu Mitropolitu alu Ungrovlahie Chyră Daniilu, și s-au datu în tiparău cu osârdia și cheltuiala cucerniculu intru Preoți Popei Nicolii ce au fostu Protopopu Bucureștilor; dându-le în daru sfintelor biserici. Dreptu acăea și voi, o iubișilor cititori, să-lu priimiți cu dragoste cinstindu-lu și citindu-lu cu inimă curată și plecată, luându aminte cu bună socotélă, ca să vă indulciți de toate cele ce (se) cuprindu intru elu. Si la sfintele voastre rugăciuni să vă aduceți aminte și pentru cei ce s-au ostenit, ertându-ř pentru cele ce nu-i va fi ajunsu înțelégeré, și făr de bănuială îndreptați greșalele, ca cu toții dinu preună să ne învrednicimu a ne îndulci și de glasurile cântărilor îngerești în viilea vîcălu celuia ce va să fie. Aminu.

Rugătoriu către Dumnezeu pentru Pravoslavnicii Creștini, Popa Nicola ot Prundă.

București: Biblioteca Academiei Române.

195. Triodul săptămânei mari, (București) 1726.

Т Р И О Д И О Н Ы | (АДЕКЫ) | Т Р Е И К Ъ И Т Ъ Р И. | Че кврйндє .Ѥтров сине слъжба чей съ к8- | кине, а Енитъмжий Сфійтевр Плтим, | динъ скмбкта Дрептвлань Лазаръ, пхнъ .Ѥ събра сфійтей ши лвминатей зы а Лвї- | ри Длнзлань нострв Іс Хс. | Аквма .Ѥтров .Ѥткю Тълмъчйтъ пре ли(м)ба | Р8мжнѣскъ, .Ѥтров фолосвль т8т8рвръ Прев- | цилоръ, ши спре .Ѥцелесвль Крепнинилоръ. | .Ѥ зылеле прѣ лвминатвлань ши прѣ .Ѥнгъл- | цатвлань Длнъ | Іш Ніколае Плеѧндрос Ео-ко-дъ. | М П В Р О К О Р Д А Т Ѣ. | К8 Благѣкенія прѣ сфицитвлань Митропо- | литъ дль Оуѓгроклажїй. | Кур Данийль. | .Ѥ ёнвль дела фачерѣ Лвлій. .ѡслд. | Де квчѣр- никвль .Ѥтров Превци п6па | Стойка ІІаковицъ Трпогрѣфъ.

In-4º mic de 3 foi fără număr și 152 foi numerotate. Tiparul e roșu și negru, cu 26 de rânduri pe pagină. Titlul e incadrat, iar pe verso titlului se află stema lui Nicolae Mavrocordat din *Cartea despre datorii* (facs. 284) și următoarele versuri:

Bourul ū pecete Moldovei însemnăză,
Corbul ū a Țărăi Rumânești adeveréză,
Bourul ū și corbul ū, ce în stemă însemnăză,
Domnului Nicolae armă tare spre pază;
Pré cinstita cruce, ca să biruască
Pre ař săi vrăjmaši și să-ř stăpânescă,
In mulți ani cu pace într-a sa domnie,
Hs. dăruiaſcă-ř multă stăpânie.

Prefața:

Pré sfîntituluř și de Dumnezeu trimisuluř Mitropolită al Ungrovlahieř pré cinstită și Exarhă plăuirilor, sfîntii-sale Chyr Daniilă stăpânuř mieu și făcătoriuř de bine, plecata închinăciune.

Dină vremă ce Domnul ū nostru Is. Hs.. Arhierul ū celu desăvârșită, au înnălțată pre sfîntiřia-ta la trăpta cē înnaltă a arhierică (pré sfîntite Părinte) nu ař incelată a purtă grija pentru oile lui Hs. célé cuvântătoare, iară mař alesuř de cândă Dumnezeiasca pronie te-ař mutată la pré sfîntituluř scaună alu Ungrovlahieř, ař adaosuř a mař înmulță purtără de grijă ca unu păstoriu adevărată, iară nu ca un năřimită și ca ceia ce aducă stricăciune și smintelă turmei lui Hs. Dără sfîntiřia ta cu păstorăsca purtare de grijă le dăpărtezi câtă ūaste prinuř putință, și célé de folosuř și de măntuiră sufletuluř totuđ dé-una le socotești și în totuđ chipul ū te nevoești a fi următoruř învățăturilor lui Hs., ca unu purtătoruř de grijă alu tainilor lui, încâtă cu adevărată te-ař arătată păstoriuř, întrânduř în stafuluř oilorū prinuř ușă. Ce dară dintr-acăstă arhieratică bunătate fiinduř indemnătă tot dé-una, socotinduř: cu ce mijlocire s-ară pută să adaogi sfîntiřia-ta folosință creștinilor némuluř nostru, pentru ca să-ř indemnăzi la cucerie mař multă și la umiliță ca unu părinte și adevărată purtătoruř de grijă? Dreptă acăia cunoscându sfîntiřia-ta, că din căte cărji ale sfintei bisericăi noastre ce s-au alcătuită și

au cântatū cântăreții cei bisericești pre limba noastră cē rumânescă, dinū toate mař de umilință și mař agonisitoare de zdrobiré inimiř și de pocăință ţaste folositorul de sufletu Triodul. Și țarăș, dinū câte slujbe să cuprind într-ânsul, între toate acélē întrecu slujbele săptămâni cei mari a sfintelor patimi ale Domnului nostru Is. Hs., care săptămână ţaste cu atâté minuni și plină de umilință.

Dreptu acéia pré de folosu, și după plăcéré lui Dumnezeu, ař datu sfinții-a blagoslovenie să să typărescă acélé slujbe ale Triodulu, adeca din Sâmbăta dreptulu Lazaru până în sfânta și luminata Dumineacă a Paștilor la lypurghie, pre limba rumânescă, pentru ca priccpându toată prostimé să să umilescă la rugăciunile lor. Ci daru și eu, plecată sluga sfinții tale, amu socotită a fi datorie netăgăduătă, ca cu plecăciune să încinu la sfinții-a acăstă mică ostenelă, ca unu lucru bisericesc la grijnicul folositoru alu bisereci. De care mă rogu sfinții tale cu plecăciune să o priimescă ca pre o pârgă a florilor celor cu dulce miroșu, eșită dinū mijlocul Edemulu, adeca ce ţaste între Triodu și între Penticostar, căriiă să cuvine a fi încinată sfinții tale, ca la unu părinte iubitoru de fi și stăpână susfetescu, nu numai mie, ci și tuturor creștinilor Tărăi-Rumânești, ca prinu sfintele și la Dumnezeu ascultatele rugăciuni ale sfinții tale, să agonisescă rodu acăstă carte și să aducă umilință și măntuire susfetească la creștini cei ce o voru citi și ca să se întărescă, să poată să biruăscă și să se lătescă pravoslavnica și pré curată credința creștinilor a bisericii răsăritulu și prinu ța, fiindu ajutoare rugăciuné și blagoslovenia sfinții tale, să moștenescă toți înpărății cerului. Aminu.

Alu sfinții tale plecatu și smerită între poslușnici,

Popa Stoica, Typograf.

Pe ultima pagină liminară se află o gravură reprezentând înviearea lui Lazăr. Clicul este cel din Triodul de la Buzău din 1700 (reprodus mai sus, vol. I, p. 402). Sub aceasta gravura, se citesc versurile urmatoare:

Plângi prc Lazaru, Iisuse, după omenire,
 Și-lu scoli întru putére prinu Dumnezeire.
 Atuncé țadul s-au cutremurat
 De glasul tău celu înfricoșat,
 Că tuturor li s-au vestită slobozire,
 Celor ce șădă în tunecu cu mare oprire.

La sfârșit:

Iară cei ce vă veți întâmplă a ceti, iubitorilor de Dumnezeu creștini, bucurăți-vă în Domnul, și ori-ce veți afă greșită, îndreptați cu duhul blândețelor, nepuindu-ne în ponosu, veri în cuvinte, veri în slove, veri în scurtaré typicelor și a parimiilor dinu Sâmbăta cē mare, că amu scurtat pentru neputința norodulu celu de obște, ca să le fie mai pe ușoră nesupărându-să, și să le fie ascultaré cē cu dragoste priimită la Dumnezeu, a căruia milă să fie cu voi cu toți.

Bucuroști: Biblioteca Academiei Române.

1728.

196. Liturghie, Bucureşti 1728.

Δμήεεέψηλε ωὶ σφῆτελ | Λῦτ χργί. | Ι κέλωρε διντρὸς σφῆζι Πέριντι-
λορε | ηδώρη ἀ λύτη Ιωάνης Ζαλούστη, ἀ λύτη Βα- | σηλε χέλη Μάρε, ωὶ ἀ Πρε-
δεψηντη. | Ικόμη, ἀτρ-αχέσταση κίπη Τύπερητη. | Λι γίλη πρὲς Δεμινάτελη
Δόμην, ωὶ | ὥβλεδετόρο ἀ τότη Ζάρα Ρεμκηέσκη, | Ιωάνης Νικώλας
Ιλεξάνδρος Βοεκόδη | Κτε τόστη κελτελλα πρὲς σφῆζητελη | Μιτροπολίτη
ἀλλ ὄγροβλαχτη, | Κυρος Δαντίλη. | Λι σφῆτα Μιτροπολίτη ἀ Επικέρεψηλωρε. | Λα
ᾶνθλη δε λα Χέ, ζαψκη. | Δε καγκέρηνικελ θιντρὸς Πρέωψ Πόπα Στόικα Ικωβίη.

In-8º mic de 2 foi fără număr și peste 244 pagine. Tipărit cu negru și roșu, cu 26 rânduri pe pagină, și cu câteva ornamente și gravuri; între altele, la pag. 12, frontispiciul din *Noul Testament* (București, 1703) reproducus mai sus (vol. I, p. 478.)

Pe verso titlului stema lui Nicolae Mavrocordat (facs. n° 284) și următoarele versuri :

Asupra peceții Stihuri politice
A țării Rumânești cu bună ferice.
Acése doao închipuiră ce-n pecété săntu ivite,
Domnulu Nicolae de la Hs. și săntu dăruite,
Să-ă fie spre pază cu bună voire,
și să-lă indelunge întru stăpânire.

București : Biblioteca Academiei Române.

197. Hristofor Emborocomitu, *Manual despre purcederea Sfântului Duh*, București 1728.—Grecoște.

'Εγχειρίδιον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἦτοι Ἀπολογία πρὸς τὸν αἰδεσιμώτατον Κυρίον Νικόλαον Κομνηνὸν Παπαδόπουλον, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἐν ιερομονάχοις καὶ ιεροδιδασκάλου Χριστοφόρου Ἐμποροκομήτου τοῦ ἐξ Ιωαννίνων.
'Ετυπώτη ἐν Βουκούρεστιώ ἐν ἔτει 1728, κατὰ μῆνα Φεβρουάριον.

Manual despre purcederă Sfântului Duh sau Apologie către prea respectatul Domn Nicolae Comnen Papadopol, compusă de prea respectatul între ieromonahi și sfîntijii învățători Hristofor Emborocomitu din Ioanina.

S'a tipărit în București, în anul 1728, în luna Februarie.

In-4º.

C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 92.

198. Manual despre superioritatea Ierusalimului și a Sfântului Mormânt, București 1728.—Grecoște.

'Εγχειρίδιον περὶ τῆς κατ'εξοχὴν ὑπεροχῆς τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ τοῦ ἀγίου ζωοδόχου Τάρου. 'Ἐν Βουκούρεστιψ, 1728.

Manual despre superioritatea prin excelență a Sfintei cetăți Ierusalimului și a dătătorului de viață Sfânt Mormânt. In București 1728.

C. N. Sathas, Νεοσλληγν:κὴ φιλολογία, 434. — C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 92.

1729.

199. Molitvenic, București 1729.

ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ΑΔΕΚΥ | ΜΛΤΕΗ Η ΙΚΥ | Ιάκωμος ἀπραχέστασκ κίπε Τύποντότε, Δέσποτε | ρήνδεσλλα ψέλαι Γρεγορίου. | Λαζαρελε, δε Δληεζέθ ἡντελιάτει Δομο- | νίη ἀ πρέ Λεμνηάτελαι ὄβελόδυντόριο | ἀ τοατκ Ζάρα Ρεμνηέσκε, | Ιωάνη Ηικολάε Ιλε-
ζάνδρος : Εοεκοδ. | Κε Βαργένητα ψηκε τοατκ κελτελαι πρέ | σφηνηάτελαι Μιτρο-
πολίτε αλ Ογροβλάχτει | Κυρ Δανιήλ. | Λαζητα Μιτροπολίτε α Βεκτρίφηλωρ. |
Λαζητα Δελλ Χε, ζαψκα. | Δε Κεντρηνηκελαι ἀπρέ Πρέων, | Πόπα Στώκα Ηκωβην.

In-4º mic de 2 foi fară numar, 564 pagine și încă câteva foi nenumerate, pentru tabla de materii.

Pe verso tillului se află stema lui Nicolae Mavrocordat (facs. nr. 284) și următoarele versuri :

Buurul, corbul și crucé, trei sémne minunate
Darurile tale vestescu, Doamne pré finnăltate.

Buurul, Domnu Moldovei că aî fost te însemnăză,
Corbul al țării Rumânești slăpân te adevercăză ;
Iar crucé, pravoslavie bun paznic te arată,
Nicolae pré înțeleptule, cu inimă curată,
Acăsta în vîci te va păzì cu cinste și cu pace
Si pre vrăjmași și va surpă, ca praful și va facce.

Pe față următoare se da extrasul din scrisoarea apostolului Pavel, privitoare la limba slujbei bisericești.

La pag. 555, se află următoarea notișă :

Insă să știi și acăasta, că de vei cercetă pre amăruntul rânduialele și tălmăciré acestui Molitvenic și de l vei potrivì cu niscare izvoade slovenești, veri de unde ar fi typărite, și nu să va potrivì, să nu te prieșteți îndată a defărmă, căci noi amă urmatu Molitvenicului grecescu, carele l-au tipăritu Nicolae Glichì, la anul de la Hs. 1691, și după câtă ne-au fostu putința, și intru înțelesu și intru rânduiale amă aşzată. Pre alocuré amă și adaosu în tălmăcire pentru scurtarcă limbi rumânești, aşijderé și la învățături și la rânduiale pentru prostimé preoților și pentru mai lesnele lorù. Iară céle ce nu s-au pusă nici de cumu, s-au lăsatu, unile pentru că săntu arhiecrești, iară alttele pentru că nu le slujescu pre acéste locuri.

Urmeaza apoi câteva rugaciuni și o «invațatură pentru ispovedanie».

București : Biblioteca Academiei Române.

1730.

200. Molitvenic, Râmnic 1730.

ΜΛΤΕΗ Η ΙΚΥ | Ιάκωμος ἀπραχέστασκ κίπε Τύποντότε : | Λαζητα Σπέκοπε α Ρεμνηάται, | Κε ηεκοηηца ψηκε τοατκ κελτελαι α πρέσφηνηάτελαι ψη | δε Δληεζέθ ιεβητόριοαι, | Κυρ : Η Η Ο Κ Ε Η Τ Ι Ε, | Σπέκοπελ Ρεμνηάται. | Λαζητα Δελλ Ηάμερέ αλαι Χε | ζαψκα. φιε, ά. | Δε Ιερεμίλ Ηδανάσιενικ.

In-4º mic de 10 foi fară numar, 510 pag. și o foaie la sfârșit. Tiparul roșu și negru cu 26 de rânduri pe pagina.

In foile liminare se află următoarele: 1) Titlul. 2) Pe verso, o gravură reprezentând pe Sf. Nicolae (facs. n° 285). 3) Pe foaia următoare, stihuri politice închinatе lui Sf. Nicolae. Pagina următoare e albă. 4) Pe foaia a treia, pe verso, se află stihuri închinatе Mitropolitului Belgradului. 5) Pe verso aceleiași foi, versuri închinatе Episcopului de Râmnic. 6) Prefața episcopului Inochentie, pe patru foi, ultima pagina fiind alba. 7) Extracte din sf. Scriptură și 8) Tabla cuprinsului pe 5 pagini.

Volumul cuprinde și câteva ornamente și gravuri. Printre acestea se află reprezentate scena bolezii (p. 32), a cununiei (p. 59) și a ungerii cu sf. maslu (p. 88).

Stihuri politice 14 închinatе sfântului și făcătorului de minuni Nicolae.

Sfinte Nicolae, celu ce în lume ař strălucită,
 Cu mari minuni ești vestită,
 Că în toată lumă minuni ař arătată
 Și de toți ești pré lăudată;
 Pre toți cei ce te chătamă și izbăvești,
 Și dinu toate primejdiile și măntuiescă,
 Priimăște și dela noă acălastă închinăciune,
 Ci nu ne uita dintr-a ta rugăciuncă.
 Ca celu ce ař la Dumnezeu multă îndrăznire
 Și poți să-lu faci spre noă cu milostivire.
 Tie dinu-tr-alc talc, Ierarșc sfintă,
 Acetă odoră aducemă cu susfetă fierbinte;
 Tinde-ți dară sfânta mâna și-lu priimăște
 Și cu rugăciună ta pre noă ne păzeste.

Stihuri închinatе pré sfintilului Arhiepiscopă și Mitropolită alu Belgradulu.

Nemulă sărbescă celu slăvită,
 Pre tine te-au agonisită
 Ca pre celu ce ař strălucită
 A fi Arhipăstoră cinstită.
 Că acelă nemă ilu slăvești
 Și cu bunătăți ilu mărești,
 Că într-ânsul ești minunată
 Și în fapte bune arătată,
 Pré pravoslavnică fiindă
 Și pre norodă povăduindă
 La cală pocăință,
 Cé vrédnică măntuină,
 Dreptă fiindă intru toate
 Pentru că și să și poate,
 De Chesariulă înnălțătu
 A fi svétnică pré minunată.
 Dumnezeu să-ți sporăescă,
 In răiu să te odihneșcă,
 Cu sfintă intru una
 Ca să ţă cé de vîci cununa,

Caré ţi s-au şi gătită,
 Pentru caré te-a ţi nevoită,
 În vîci a te odihnită,
 Cu dreptă a te veselă.

Stihuri politice ţubitorulu de Dumnezeu Episcopă al Rimniculu, alăt
 Chesariceştii Valahi.

Bucură-să Vlahia
 Văzându-şă blagorodie,
 Caré prin păstorulu său
 O întărăște Dumnezeu.
 Arhiereu credinciosă,
 Indurată ſi nelenevosă
 Şi turma a-şă cercetă,
 Bine a o înfrumuseță,
 Şi foarte multă să silește,
 Beserecile înpodobăște
 Cu cărji ca ſi cu alte.
 Dumnezeu să-ă facă parte,
 În vîcnică lăcașuri
 Să ţă pré vrédnice daruri,
 Pentru toți să grijască
 Ca parte să dobândescă.
 La înpărătie lăcașă,
 Cării să-ă fie părtășă
 Cu toți plecajii fiilor
 Carii facă poruncile lor,
 Şi pentru toți elor mijlocindă
 În răi împreună sălășluindă,
 Unde Dumnezeu lăcuște
 Şi în vîci înpărătește.

Urmează apoi prefața episcopului de Râmnic, Inochentie:

Prédosovie, adecă cuvântă înainte.

Pré sfînțitulu ſi pré pravoslavniculu Arhiepiscopulu alăt Belgradulu ſi Mitropolitulu a totu creștinesculu norodă de suptă stăpâniré pré sfînțitulu înpărătă alăt Romii, în Servia, în Slavonia, în Hungaria, în Iorvația, în Sirmia, în Ungrovlahiia chesaricăască, în Banatul Timișvarulu, ſi alăt pré innălțatei chesariceştii Măriri sfetnică, Chyriu Chyră Moyisi Petrovici, cu smerită plecăciune o închină.

De multe ori multe lucruri pré minunate vedemă, pré sfînțite Arhieparhule dintră care puțină putemă a înțelege sau a spune: Vedemă ceriulă intinsă ca o boltă deasupra noastră; vedemă soarele, celu rânduită cu mare înfierebințelă încălzândă spre stăpâniră zili (Fac. 1. stil. 20); vedemă lumina lunii luminândă spre stăpâniră nopții; vedemă ſi stălele ſi alte podoabe ale ceriului; iară pentru toate pre amărunțulă nu putemă a grăi sau a pricope.

Dară mař multă cândă gândimă pentru făcătoriul lor, covârșaște toată minte, nu numai pământescă, ci tocma și cé îngerescă, cumă din nimica au făcută toate cele văzute și cele nevăzute, și cumă pre omă au făcută dină pământă și cu al său chipă l-au cinstiștă, cu care nici pre îngeri au cinstiștă. Încă și pentru alte minunate tări ale lui Dumnezeu: și iară firé omenescă au unită cu cé Dumnezeiască. Pentru care și Proroculă Davidă, mirându-să zice: Doamne, ce iaste omulu că te-a făcută cunoscută lui? (Psalm 145 stih. 4), adecaș te-aș unită cu elu. Cu ce dară trebue a răsplăti noi luă Dumnezeu? Fără numai cu lauda ce i să cuvine pentru toate, dela flește carele după putință-ř: cei cu multul, multă; cei cu puținul, puțină: flește carele după cumă și s-au măsurată. Acumă dară ca altă ceriu sfânta Biserică o vedemă, în cară lége darului ca soarele luminéză, lége vechie ca luna, Sfinții ca stélele, unii mař multă, alții mař puțină. (1. Corin. 15 stih. 41).

Intru cară și noi datoră săntemă a da luă Dumnezeu laudă de mulțămită, cei cu mař mulță talanță, mař multă a neguțători (Mathei 25, stih. 4). Precumă cei mař dinutări ciată Arhierescă săntă, după cum zice sfântul Ieronimă, dintre carii celă dințăi pré înmulțitoră de talanții cei încredințați, te vădemă pe pré Sfinții-tă, o pré luminate Păstoriu și vrădnicule de laudă Arhierarhule, că nenumărate săntă ale pré sfințirii tale faceri de bine spre toți cei umbriți suptă aripa părințestii miliș tale. Că buna chivernisclă pentru toți, ală doile Moyisi te arată. Dară eu zic și mař pre susă de Moyisi pentru vrednicia Arhipăstoriei tale, că precumă Moyisi prină mare, prină pustie, prinătre protivnici în totă chipul său meșteșugită, ca să aşaze pre celă de dânsul povățuită norodă în țara cé făgăduită a Palestinii, aşă și pré sfințire-tă, Arhipăstoriile, turma ciea ce dela Dumnezeu și s-au încredințată, ca prină mare, prină pustie, prină turburate vremă și răzmirișe o aș povățuită, până cândă ca în țara cé făgăduită, flește căruia în țara și în patria sa i-aș făcută odihnă. Iară încă și mař vărtosă le povățuești sufletele tuturor în lume ca în mare, și-i scoță dină pustiiré păcatelor și dintre vrăjmașii sufletelor, râdicându-ř la țara cé făgăduită, la Ierusalimul celă ceresc. Cu cine dară te voiu asemănă, o slăvitule, fără de numai cu acelă Zorovavelă? (Esdră, 4, stih. 45). Că pre cumă acela prină vrednicia înțelepcunii cuvântului său celă cătră Darie Inpărată Persulă, nu numai că luă și au căștigată a să înbrăcă în porfiră și lanțu de aură a purtă înprejurul grumazului său și coronă de visonă în capul său, și alte podoabe, și ală doile a sedé după Inpăratul (care era numai slava sa), ci încă mař multă au grijuță pentru folosul celă de obște a bucură nemulă său, cu înnoire Ierusalimulu și a Besereci, de a căruia înțelepciu mirându-să Inpăratul cu aș săi, toată céreré ţău plinită, încă și mař multe ţău dată. Așă și pré sfințire-tă, arătându-te ca unu nou Zorovavelă, pré înțelepte, înainte pré stăpânitorulu ală Romei Inpărată, carele și văzându-ř întréga minte și luminata-ř față și vorba cé blândă, înpreună cu toți Ministrii (mirându-să) te-au învrednicit a te înbrăcă luminată, și pré luminată și pravoslavnișescă cruce și lanț de aur a purtă, și cu arhipăstorescă coronă a te înpodobi, și sfetnică de aproape Inpărație, Chesaricești măririi a fi te-au rânduită, intru care vrednicie văzându-te, nu te-aș bucurată mař multă de

aciasta de cătă a griji pentru celă de obște folosu, și odihna tuturoră și a rămâne să fie care intru ale sale rânduiale și obiceiuri pravoslavnicești. Cu adevărată odrasla alături sfântă ești pré sfintia-ta, intru același vrădicu de laudă scaună alături Arhiercii te-ai înnălțat, ca o făclie în sfâșnicu sundu-te, ne luminezi noao filoră tăi pentru care putem zice și noi ca fericitul Pavel: Arhiercău ca acesta să cuveniuă noao să avem, dreptă, blându, fără răutate, ferindu-să de toate lucrurile réle. (Evreï 7, stih. 27). Că acéste toate să plinescă întru pré sfintire tă, vrădnicule de laudă. Că măcară că și alții mai nainte de a ta arhipăstorie s-au aflată vrednici de laudă și de chivernisire acelu de Dumnezeu păzită scaună, iară pré slăvita a ta chivernisire pre toți covărșaște, că mai presusă de toți scaunul te-ai înpodobită cu vrednicia arhierarhiei și a nălțimei consilieriei a pré sfintiei chesaricești Mării, că pentru toate putem zice că alegându-te Dumnezeu te-ai unsu cu unul de lemnă alături bucuriei mai multă de cătă pre toți părtașii tăi pentru blândete și adevărul și dreptate (Psalm: 44. stih. 9), și te-ai încoronat. Pentru care toți cei ce s-au îndulcită de harurile tale, mărturisescu bunătatea ta, precum și eu cestă mai smerită ucenică alături arhipăstoriei tale, carele de pré sfintele măini ale vredniciei tale fiindu rânduită la acăstă stepenă a arhieriei, la acăstă de Dumnezeu păzită eparhie a Episcopiei Râmnicului în Chesariciasca Valahie, a fi păstoru și cercetătoru, amu socotită dară și cu: cu ce mijlocire așă pută înmulții talantul stăpânului mieu, celă dată mie? Si întâi amu pusă în cugetă grija sfintelor Beserică din eparhia smereniei mélc, și văzându-le pré lipsite de trebuincioasele cărți în limba noastră cé de moie, măcară că acumă de o vréme încocace cevașu s-au mai luminată cu tălmăcitură în limba noastră rumânească cé de moie în patria noastră, că mai nainte cu limba elinăescă și cu slovenăescă să îndestuli. Amu socotită a înbogății sfintele Beserică cu înmulțirea sfintelor cărți în limba patriei noastre rumânești, și socotindu, ce ar fi mai de folosă și mai de trebuință, mai întâi amu aflată mai multă lipsă de Evhologhionă, adecă de Molitvenică, și nu numai în eparhia noastră, ci și într-alte osibile locuri, ce s-au obicinuit cu acăstășu limbă a să îndestuli, măcară că s-au și mai tipărită de acestu felu de cărți, dară sănt puține și nu-să de ajunsă, acéste întâi mai diorthosindu-să și acumă mai bine întocmindu-să. cevașu s-au și mai adaos ce au fostă lipsă, socotindu că cu acăstă pré trebuincioasă carte să povătuiaște omul la calce măntuinței, că în sine mai întâi cuprinde săvârșirea așteptării taini, că acéste săntă celește făclii între care să află Dumnezeu celu ce luminăză toate (Apocal: 1, stih. 13). Sântă și acei săpte stâlpi pentu care zice: Înțelepciușe și au zidit ei-să casă, și au întărită săpte stâlpi. (Pilde 9, stih. 1). Înțelepciușe, cuvântul lui Dumnezeu; casa, sfânta, Beserică; săpte stâlpi, săpte taini, care săntă într-acăstă carte și alte multe trebuințe care să vădă, pentru care nu pocău pre amărunțul a le arătă aici. Dară acăstă carte acumă prină blagoslovenia Arhipăstoriei tale o amu dată în typariu. Pre care iarașă ca unu dară micu, după datoria mé, cătră pré sfintia ta amu adusă, cară în părințeștile tale brațe primăște-o și în vîstieriile harurilor tale o aşază, și pentru noi fișă tăi cătră Dumnezecu te fă mijlocitoru prină

sfințele-i rugăciunii. și Dumnezeu în toate să-i ajute întru îndelungăți ani.

Alături de sfintie și tale smerită ucenică,

Inochentie, Episcopul Râmnicului.

La pag. 510 se află înștiințarea despre greșelile de tipar, înlocmai ca cea din Molitvenicul din București de la 1729. De asemenea se reproduce și însemnarea dela sfârșitul acestui Molitvenic, cu deosebirea frazii finale care aici sună astfel: «Și încă am mai adaosu de am pus și alte Molitve trebuie întocmioase, cărțile n-au fost într'acelui Molitvenic, precumul la scară le vei află.»

București: Biblioteca Academiei Române.

1731.

201. Ceaslov, (București) 1731.

Textul ceaslovului este slavonesc, iar tipicul românesc.

M. Gaster, *Geschichte der rumänischen Litteratur*, în Gröber, *Grundriss der romanischen Philologie* (Strassburg, Trübner, 1901), II, 3, p. 306.

202. Octoih, București 1731.

О К Т Г О Й Х Ь, | Акѣмъ ѣтвачеѧсташ кѣпъ тълмъчнть прѣ | лѣмба Рѣмѣнѣскъ, спре ѿцелѣуерѣ дѣ | ѿвѣшѣ, шѣ Тѣпърѣтъ. | Фіїндъ ѿчепѣтъ дѣсъ Тѣпърѣ | ѿ зѣлеле Рѣпо- | сатѣлаи ѡнъ Ніколаѣ Шлѣзандрѣ Боеюдъ. | Ібръ сѣкѣшнѣтвль ѿвѣтъ | прѣ ѿнѣлцатей Дѣній, ѿ фіюлѣ търіеи сале | ѿ прѣ ѿмннѣтвль | ѿстрѣ Дѣній, шѣ ѿ вѣлѣдѣнїю дѣтатъ Щара Рѣмѣнѣскъ. | Іѡ Кѡнѣстани- | тинъ Ніколаѣ Боеюдъ. | Кѣ Блѣсвѣнѣа, шѣ кѣ кѣлтвѣлла прѣ | сѣкѣшнѣтвль Ми- | трополитъ ѿ зѣгрѣвлѣхѣи | Кир Данаїль. | А сѣкѣта Митрополіе ѿ Бѣкѣ- | рѣци. | Да ѿнѣль дѣла Хѣ заѣф (sic). Ібръ дѣла фачерѣ Лѣмій ѿзелі. | Дѣ Кѣчѣрнікѣль | ѿстрѣ Прѣющи, Попа | Стѣка Ікѡвѣнѣчъ Тѣпогрѣфѣль.

In 4º mic 2 foi sără număr 464 + 167 pagine. Tipărit cu negru și roșu, cu 26 rânduri pe pagină.

Amândouă datele din titlu sunt greșite. Anul cel adevarat se vede în nolița de la sfârșitul cărții.

Pe verso titlului se află stema Țării Românești din Testamentul nou de la 1703 (v. vol. I, p. 449).

Pe ultima foaie liminară se află reprezentat Sf. Ioan Damaschin.

Octoihul propriu zis este reprobus înlocmai, linie cu linie și cuvânt cu cuvânt, după Octoihul dela 1720. La «slujbele de obște» se gasesc oarecare deosebiri.

Sub stema se vad versurile urmatoare:

Stihuri asupra pecetii Țării Rumânești, ce i s-au dat
Domnului Costandinu Nicolae Voevodu Mavrocordat:

Corbulu, crucé, peceté Țării Rumânești însemnăză
Pre Constandinu Nicolac Voevodu, Domnul lânăru adevercză,
Dumnezeu să-lă intărăscă, Țara Rumânească să o stăpânească
In domnie îndelungată, de toți vrăjmași Dumnezeu să-l păzească.

La pag. 167, a parții a doua, sub scara slujbelor de obște, dar numai în unele exemplare, se cilește:

Alături de sfintiile voastre mici și plecată, Radul Logofătul Iacovici typografulu.

Pe verso aceleiași foi, la sfârșitul cărței :

Typăritu-s-au la anulă de la zidire lumiř 7239. In Mitropoliiă Bu-
cureștilorū.

De Cucerniculă întru preoți Popa Stoica Iacovică Typografulă.

București : Biblioteca Academiei Române.

203. Psaltire, Iași 1731. — Slavonește.

Ψ Ι Λ Τ Η Ρ Β | Προρόκθλιν̄ ши. фпъртвлаш | Δ Ι Β Ι Δ | Ікслъ. фтвачеста кіпъ
тү- | πъртвъ, | ф сілелε прѣ лвмннѣтвлаш | Δомнъ Ішаннъ Григѡріе Г: | Боехдъ.
Ши кв амърін сале ажвторю | Кв влгословеніе ши кілтвлаш | прѣхсфїцтвлаш Мит-
ропо | лнть Евчавски, Кур Аントніе | А сїйта Митрополіе | а Ашилбрк | Да анвль
дела Хс авлла. | Де Іереміе Егмешнъ Тупогрѣвъ.

In -⁹ de 4 foi nenumerotate și peste 260 de pagine, tiparit într-o singură coloare cu 20 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Moldovei și următoarele :

Stihuri politice 6 asupra Stemii pré luminatului Domnū.

Buorulă Domnă Moldavei a fi te-nsemněđă,
Iară Corona drept stăpân patri te-adeverěđă.
Cruce pravoslavie bună paznicu te-arata.
Grigorie pré-njälépte cu inimă curată,
Aciasta 'n voci te va păzi cu cinste și pace,
Că pre vrăjmaši vcă surpa, ca praful veř face.

Pe cele 2 foi următoare se află o Predoslovie adresată de cără Mitropolitul Antonie lui Grigorie Ghica, Domnul Moldovei. Pe ultima față a foilor liminare se află o gravura reprezentând pe David șezând, cu o harpa în mână.

Toată cartea, afară de titlu, versurile de mai sus și prefața, este slavoneasca.

Manastirea Neamțului.

204. Triod, Râmnic 1731.

Τ Ρ Η Ω Δ Ι Ω Η | Ікслъ фтжай фтвачеста кіпъ | Тпъртвъ. | А сїйта
Епѣкѡпіе а Римниквлаш. | Ши десъвжршить лайн Азмннѣтвъ ф Лім- | ба рвмжнѣскъ
Шиезътвъ. | Кв небойнца ши кв тбатъ кілтвлаш | Прѣ Ефїцитвлаш ши де Длн-
зєв | юбнтбрюлвъ | Кур : Й Н О К Е Н Т І Е, | Епѣкѡпъль Римниквлаш. | А анвль
дела Хс, авлла. Ісле, є.

In folio de 4 foi fără numar, 420 foi numerotate și 1 foaie la sfârșit. Tiparul negru și roșu, pe două coloane în pagina încadrată, și cu 40 de rânduri în coloană. Volumul este înfrumusețat cu câteva gravuri și ornamente. Unul din aceste din urma poartă semnătura în caractere latine : *demiter* — 7238.

Pe verso titlului se află chipul S-lui Nicolae, gravat de acelaș Dimitrie (Δημ-ΤΡΙΓ), pe care l-am mai văzut în Molitvenicul dela Râmnic din 1730(facs. n° 285); iar sub el, următoarele :

Stihuri politice inchinate sfântului și făcătorului de minuni Nicolae.

Ție dintr-ale tale, Ierarše sfinte,

Acestu odoru aducemă cu sufletu fierbinte.

Tinde-ți dară sfânta mâna și-lu prijměste,

Și cu rugăciuně ta pre noĭ ne păzeste.

Scrisoarea de dedicație a episcopului de Râmnic Inochentie e adresată Mitropolitului «Vychentie Ioannovici», cu aceeași titulatură ca a Mitropolitului din Belgrad Moise Petrovici, în Molitvenicul dela Râmnic din 1730. Din ea estragem următoarele :

285. — Sf. Nicolae, după Molitvenicul dela Râmnice, 1730.

Cândū vēi cefi întru aciaștă carte ce să chiiamă Triodū deplinu, care cu osârdioasă dragoste, cu ostenelă și cu multă chielūală, acumū de nou, adecă dintâi l-am typăritū pe limba rumânescă, — cetindū cu cuviintă și cu umilință, vēi află toată orândūala besericii și folosul postului și alū mântuirii susfletului, și vēi fi de acumū, înnoindu-se tynerețele tale, ca ale vulturului. Atuncé gura ta întru aciaștă carte va grăi înțelepciūne, că prinū înțelepciūne lui Dumnezeu și putéré, voi zice cu psalomnicul: Toate cu înțelepciūne le-ā făcutu. (Psalmū 190, stih. 25).

Aciaștă carte, ce să chiiamă Triodū, luminéză pre totū omulū, ce vine în lume. Că iaste candela cé îndestulată cu untūl de lemnū, de va fi strigarc în miezul nopții: Iată mirele vine în miezul nopții. Ca nu se împujiñeza

dintrânsa untulă de lemnă ală rugăciunii și ală postului. Cu fecioarcele célé înțelépte veře ești intru întympinare. Că luminându-te cu luminaré aces- toră tălmăciră ale Triodulu, veři puté în toată vrémé și totu ciasulă, ca cu o trâmbiță cu trei răsunări, adecă cu trei cântări, a glăsu. Înpăratul Davidă numai în zilcle praznicilor poruncă să dé glasă în trâmbițe. Trâmbiță, zice, la lună noao cu trâmbițe, întru vestitele zile ale praznicilor Domnului. (Psalmu 59). Pentru accia și cântaré aciasta alesu-s-au a să cântă numai în oscbitele zile célé de jale ale sfântulu postă ală păr- semilor spre mânăuiré susfetulu. Cu aciastă trâmbiță a Triodulu în toată vrémia veři puté trâmbită împreună cu celu de Dumnezeu încorunată, pro- roculă Davidă, într-acestași chipu: Scra și diminęa și amiază zi, spune- voi și voi vesti, și veři auzi glasulă mieu. (Psalmu 59, stihu 19)...

Decei și eū smeritulă văzându aciastă eparhie a patrii noastre lipsită de o comoară ca aciasta, caré iaste foarte trebuincioasă sfintei besereci a răsăritulu, amă socotită dară și eu, cu ce mijlocire așă puté înmulțit talan- tulă stăpânulu mieu celu datu mic. Si întâi amă pusă în cugctu grija sfintelor besereci, dinu cparliia smerenie noastre dintr-aciastă chesari- ciască Valahie. Văzându sfintele beserică pré lipsite de trebuincioasele cărji în limba noastră cé de moșie ce să chiamă rumânească; dară mai multă de aciastă pré trebuincioasă și folositoarc carte, ce să chiamă Triodion, caré iaste plină de umilină și indemnătoare spre pocaină susfetulu creștinescu, fiindu-că de alte cărji în limba noastră s-au mai typărită, iară aciastă carte păna acumă mai nainte dinu typografie nu s-a dată în lumina limbej noastre cei rumânești să se fie typărită, precumă nică intr-alte părți, unde să află patria rumânească nu s-au mai typărită; ci păna acum cu limba cllinăescă și slovenească se îndestula și aciastă limba rumânească. Care carte și aciasta acumă prin blagoslovenia arhipăstoriei tale typărindu-se, iarăși ca unu dară micu după datoria me cătră pré sfintii ta a(cu)mă o aducă, caré în părinteștile tale brațe prijmăște-o și în vistierile harurilor tale o aşază; și pentru noi, fi tăi, cătră Dumnezeu te fă mijlocitoru prin sfintele tale rugăciuni, și Dumnezeu întru toate să-ți ajute, întru indelungașă ană. Amină.

Ală pré sfintieci tale plecată,

Inochentie, Episcopulă Rimniculu.

La sfârșit:

Să să știe că acestu Triodă ce l-amă typăritu acumă întâi pré limba rumânească aici în sfânta Episcopică a Râmniculu, l-amă așezată în stihuri și în cuvinte, după cumu au tălmăcită întru Dumnezeu răposatul Chyră Damaschină Episcopulă Râmniculu, nimica schimbându cuvintele. Iară typiculă cu toată învățătura lui, l-amă așezată și amă urmatu Triodulu celu moschicescu, pre cumu amă găsitu acolo, care iaste typărită în zilele Înpăratului Ioannu Alexievică la lét 7191.

Pe verso aceleiași foi:

Iară cei ce vă vești întâmplă a ceti bucurăți-vă în Domnulă și vă ru- gați pentru noi și ce greșala veți află, veră în cuvinte, veră în slove, îngreptați cu duhulu blândețelor, ne puindu-ne în ponoșă. Că pre cumu iaste

cu neputință ceriulă a să vedé fără de noră, aşa și typariulă fără de greșală.

De Ieremiă Athanasievici.

Bucuroști : Biblioteca Academiei Române.
Biserica ortodoxă, XV, 127.

1732.

205. Chiriacodromion, București 1732.

KΥΡΙΑΚΩΔΡΟΜΙΩΝ | εαδ | ΕΥΓΛΙΞ ΔΕΞΙΤΩΡΕ | Κάρε
ἄρε ἀτρος ἐ Καζάνιη λα τόλτε Δελμήνεψιλε | πρεστε ἄνκ, ώη λα Πράζνιχελε Δομνέψι,
ώη | λα εφίπτη ψεύ ήλμήψι. | Ἰκόμη .φτραχέστα κύπε Τύπτριτη, ώη διωρδο- | σύτη
τοιη λεμνήτητε .ἀ λίμενα | Ρελγήνεσκη | Ἀτρος ἀτριολκ ἄνκ ἀλκ ψεύ δε Δελμηζές
.ψηλαζάτε | Δομνή ἀ πρε Δελμηνήτελεψη ώη .ψηλαζάτε- | λεψ Δομηνέλεψη ηστροψ |
ΙΩ ΚΩ ΗΣΤΙΗΤΗΝ | Νίκολαε Βοεβοδε | Κε Βλγελοκένηλ, ώη κε τόλτη
κελτεψάλλα ἀ πρε | εφίπτητελεψη Μητροπολίτη ἀλκ Ουγγροκλάχηεν | Κύρη Στέφανη. |
Ἀ εφίτη Μητροπολίε φ Βεκερέψι. | Λα ἄνθλι δελα ζιδηρε Δελμή λέτ, ψέλ. | Ηρη
δελα .φτρεψάρε Δελμηλεψη, φψάλ. | Δε Κυρινικόλα .φτρε Πρέωψι Πόπα Στέϊκα |
Ιάκωβης Τύποραφθλ.

In-folio de 4 foi fără număr și 414 foi numerotate. Tiparul numai cu negru, afară de titlu, unde este și roșu; cu 32 de rânduri în pagina incadrată. Litera pare a fi nouă, iar ornamentele-frontispicii s-au bucurat din alte cărți, ca Liturghia, Buzău 1702, (facs. 263), Noul Testament, 1703, (facs. 261), etc.

Pe verso titlului, care este încadrat în flori de compoziție tipografică, se află stema țării (facs. 249, vol. I, p. 449) cu inițialele domnești ale lui Constantin Mavrocordat; iar sub stema următoarele versuri :

Stihuri politice 10 asupra stemei pre lumina-
tului, slăvitulu, și blagocestivulu Domnū
Io Constantinū Nicolac Voevodū.

Strașnicū și înfricoșatū semnū ce s-au arătatū
Marelui Constantinū, creștinulu înpăratū,
O cruce de stèle pre ceriu închipuită,
Asupra vrăjmașilorū armă nebiruită,
Cu slove-nprejurū scrise-n limbă râmlenescă,
Pre toși protivnicii săi ca să-ă biruiaască.
Acumū și corbulū în pecete o arală
Domnulu Constantinū încă-ntr-acăstă dată,
Dându-ă lui și putere cu nădejde bună
Tara să slăpânescă, că-ă de vijă bună.

Prefața :

Pré blagocestivulu, luminatulu și pré innălțatulu, și oblăduitorulu a
toată Ungrovlahiă Domnulu nostru Io Constantinū Nicolae Voe-
vodū, sănătate, viță indelungată, pace, și spăsenie de la Dumnezeu
rugămu, iară de la smereniă noastră, molitvă și blagoslovenie.

Cuvântul celu adevăratu și mărturisită de toși țaste, pre cumu și
Sincere filosoful grăiaște, pré innălțate și luminate Doamne, cându unu
omu, și mai vărtosu puternicu fiindu, bine și înțeleptște s-ară chibzu și
s-ară socotu, îndulci-să-voră de minte și de cunoștiința aceluia și de bună-

tățile luă, nu numai orașe, ce și cctăți, și ţări, și domnii, și limbi multe, și célé de aproape și célé de departe, și de multe ori și toată lume. Pre cumu ară vedé neștine o grădină, și ară vră cu minte să o cunoască de țaste frumoasă și roditoare, și dintr-alte sémne poate să o cunoască desăvârșită; iară de va vedé mai chiară că în grădina acăia țaste mulțime de ape curătoare dină izvoară și dină râuri, care ape să adape pre acé fericită grădină, și de acolă să să facă roada și frumusete în pomii și în copaci acei frumoase și roditoare grădină, văzându acestă ochiul omului, îndată cunoaște minte luă că țaste frumoasă și vrădică de multe laude grădina acăia. Aciasta afară dină ce o adevereză socotela firescă, iară și Dumnezeiasca scriptură (o adevereză) zicându: Că Dumnezeu când au făcutu raful, într-acé grădină a fericirii au pusă înlăuntru și o fântână, înpărțindu-să în patru încéperi, adecă în patru râuri, ca să adape raful. Deci să cunoaște că fântâna acăia și célé dintră dânsa râuri făce mai frumosă și mai roditoră pre rău. Grădină ca acăia țaste Beserică luă Hs., pentru caré Ezechielu Prorocul zice, Cap: 36 stih: 17: Pământul acela stricatul, s-au făcutu ca o grădină de lrană. Stricatul pământul ca acesta era Besereca cē pustiită, caré nice odată n-au dată roadă, precumă scrie la întâia înpărătie cap. 2, de zice: Că mai mulți săntă fi cei lăsate de cătu acea ce are bărbatū. Iară când au bine vrutu lucrătorul spre ă, pământul acela s-au făcutu grădină de lrană. Grădină ca acăia și sadu ca acela țaste Bisereca, întră care s-au săditu grăunțul celu de muștaru, pre carele luându-lu omul l-au sămănatu în grădina luă, și au crescutu și s-au făcutu copacu mare. Blagoslovită e grădina, care are grădinariu ca acesta, carele samănă mici și să facă mari. Grăunțul de mustară țaste credința cē întră Hs. care s-au sămănatu în Biserică și s-au făcutu copacu mare, ca și cela ce vedé prorocul Daniilu, capu: 4 stih. 8: care ajungă până în ceriu și turpina luă până la marginile pământului, și fierile și pasările să sălașluă într-ânsul și să hrăniă dină ceriu, adecă limbile célé ce n-avé lége și nu cunoște pre Dumnezeu; iară după ce au cunoscutu, s-au făcutu copacu mare, înpărătie sfințitoare și limbă sfântă. Grădină dară numește Duhulu sfânlă pre Biserică, a cării frumusete și podobă o cunoaștemu dină mulțimē apelor acelor 4 râuri, cari izvorăscu întră dânsa, cari săntă 4 evangeliu a celor 4 evangeliști, care facă pre lume mai frumoasă și o fericescă, adăpându-o neîncetatu cu Dumnezeiasca învățatură ce să află întră țalc, și fiindu ape, adapă sufletele célé însetate, și le răcorăste, și le luminăză mai vârtosu de cătu toată lumina lumescă, pre totu omul ce vine în lume. Cu adevăratu sfânta evanghelie covârșaște toată sfânta scriptură, și de vréme ce evangeliu țaste prorocie acoperită și ne precepătă la cei mai mulți, iară aciasta, ce să dice Chyriacodromionu, țaste prorocie descoperită, cuvântul sfintei evangeliu tălcuitu spre înțelesul limbii rumânești, ce cuprinde întră sine evangeliile Dumineilor anului cu Cazanile și cu tălcuiala lor, dintră acélé 4 râuri ale Bisericii acelor 4 evangeliști, și Cazanile Synaxarulu a Prazniciloru celor 4 înpărătești ale Precistii și ale sfinților celor mari. Dreptu acăia și eu smeritul rugătoru de sănătate Măriei tale, fiindu datoru după toate a mulțamì Dumnezeulu mieu zioa și noaptă, și Măriei tale, însă luă Dumnezzu

pentru căci bine au vrută spre mine nevrédniculă robulă său a mă suia la pré înalta tréptă a Arhierie, și a fi mijlocitoru de grijă pentru oile célé cuvântătoare, de care avemă a dară răspunsă la înfricoșatul județu. Și văzându că aciastă sfântă carte, ce s-au numită mai susă, iaste foarte folositoare și măntuitoare de suflete, și vrédnică de minune, atâta câtă iaste îndestulată a aduce la umilință și singură sufletul celu mai înpierită, și de vréme ce zice scriptura că moarté cuvântătorulu și sufletu iaste ne-Dumnezeiră și necunoștință știință și a înțelégerii cuvințelor celor Dumnezești, amă pusă în typariu aciastă de suflete folositoare carte. Măcaru că mulți dinu Domnii și dinu Arhierei țării noastre spre multe alte sfinte cărți a typără s-au îndemnată, iară aciastă sfântă carte, nici au cercată altă, nici au typărită, aşă pre cumu s-au typărită acumă pe scurtă, și întru înțelesul tuturor; ci dintru toți s-au păzită de Dumnezeu a să typără aciastă întru-ntâiul ană ală innălțatii Domniei Mării tale. De care și eu mai nainte de toți, precumă de Dumnezeu săntă pusă dintru mare milă sa Arhiereu aceștii întărite de Dumnezeu eparhi, cunoscându faceră mé de bine caré dintru-ntâi o au începută Mării sa fericitulă și pururé pomenitulă părintele Mării tale Iò Nicolae Alexandru Voievodă, de m-au făcută Episcopă Buzăului. Și iară pronia lui Dumnezeu innălțându pe Maria ta la scaunul celu părintescu cu stăpânire Domniei țării noastre, mai desăvârșită o aî împlinită, rădicându-mă la maî innaltulă scaună ală Vlădicie.

Pentru care, văzându mară cuviință închipuită la creștinăscă innălțimă Mării tale, strălucindu într-ânsa Dumnezeiasca mară podoabă, bunătată faptelelor, înțelepciuné cé politiciască, direptaté cé cu socotință, caré o aî împreună cu blândejé și cu îndelungă răbdare. Pentru acéea ca Davidă voiu zice: Cu direptate te-au unsă pre tine Domnulă Dumnezeulă tău cu untă de bucurie, mai vărtosă de câtă pre părtășii tăi; cu direptate te-au întâmpinată cu blagosloveniile bunătății, și ca prc ună alesă dinu casa părintelui tău, cu dreptate te-au innălțată în scaunulă Domniei acestu de Dumnezeu păzilă pământă. Deci dară, pentru acéste înpodobite bunătăți, pré innălțate Doamne, și pentru cé fără de asămănare dragoste ce aî la célé Dumnezești, smerenă noastră cu mare dragoste aduce dară aciastă sfântă carte și o închină cei de Dumnezeu cinstitei innălțimei tale, nădăjduescă făr de nici o îndoială că va află vrédnică și foarte veselă priimelă. Pentru care cu célé dinu sufletă, și din inimă, și din rostă rugăciuni, rogă pre a-totă-puterniculă Dumnezeu să dăruiască Mării tale într-aciastă lume vițăjă îndelungată, pace lină, cu norocire și cu toată bucurie, păzindu pre Mării ta suptă acoperemântulă Dumnezeștilor sale aripi, întru celu pré innălțată scaună ală cei de Dumnezeu slăvite Domniei Mării tale, și mai pe désupra de toată înpotrivire văzuțiloră și nevăzuțiloră vrăjmași, împreună cu toți cinstișii boiaři aî țării, și cu creștinesculă norodă, ce suptă dirépta oblăduire a Mării tale să află întru îndelungați ani neclintită. Ală caruă dară și milă rugămă să fie cu Mării ta pururé.

Cei de Dumnezeu slăvite Domniei Mării tale în toată vrémé cătră Dumnezeu rugătoriu,

Smeritulă Mitropolită ală Ungrovlahici,
Stefanu.

București : Biblioteca Academiei Române.

.

206. Invățături preoțești despre Taine, Iași 1732.

N'am văzut exemplare. V. Popp, *Disertație*, 79

1733.

207. Calendar, Brașov 1733.

К И Л Е Н Д А Р И. | 'Икъмъ .бржъй Ръмънескъ | 'Иакътвъйтъ дене чеъ сърбескъ | Пшегатъс-аъ пе лъмба ръмъкъ | икескъ. Ка .бртъс ѕ де ѿни | съ слъжаскъ. Къ ши чеъ | слогенескъ .бртъ-ачестъ кийпъ | аъ фостъ. Фийндъ де ѿни | мъре астролоѓъ мъ кътъ скось | Де ѿни мъре дъхтор мъскълъ | с-аъ тълмъчйтъ. .Атъ-ачеста | кийпъ преќъмъ аќъмъ сав ѿзко | дитъ. Ши преќъмъ ѕ ѿзкодъ ѿмъ | афлатъ. Икъмъ .бр стамбъ иода | сав датъ. **Л** брашоъкъ. **М**ифъгъ | **Ф** є **К**

In-4° mic de 40 de foi lăra numar; ultimele 3 pagine sunt albe. 18 rânduri pe pagină. Titlul este incadrat în flori de compozitie tipografică.

Există exemplare fară indicația locului tipăririi.

Pe foaia 3 a caietului A se află urmatoarea notiță:

Sfărșitul Călindarului. Prinu ostenela Dascalulu Petcu Șoanul dela Brașovu. Si luă Dumnezău Laudă.

Urmează apoi arătarea sărbatorilor nemîscatoare începând cu luna Septembrie.

București: Biblioteca Academiei Române.

208. Liturghie, Râmnic 1733.

Сѣнтилъ шиј дѣннѣеѣშѣ | А И Т Ծ Р Г І Н. | А чѣлаѡръ динитръ сѣнтилъ Първѣн-циларъ ио | ѿри илънъ Златоѣстъ, илънъ Еасілъ | чѣлаѡ Мъре, ши ѿ Преждес-фенї. | Икъмъ .бртъс ѿчестаний Кийпъ Тѣпърътъ | Ръмънѣшъ. | **Л** Гѣїта ҃иѣкопіе ѿ Ръмънѣвълъ. | Къ иекойнца, ши ѿ тѣатъ къелтълъ, | ѿ Пирѣ сѣнтилътълъ ши де дѣннѣзъ | Юбитеюлъ, | Кур ЙНОКЕНТИЕ. | ҃иѣкѣшълъ Ръмънѣвълъ. | Ашилъ илънъ Декемвріе, ѿ. | А иа ѿиълъ дела Хѣ, ՚аѣлъ.

In-4° de 2 foi nenumeroate (cuprindând titlul incadrat, chipul Sf-tului Nicolae din Molitvenicul (1730) și din Triodul (1731) dela Râmnic, și tabla de materii) — și 270 pag. numeroate. Tipărit cu negru și roșu cu 24 rânduri pe pagină. Mai cuprinde o gravură reprezentând pe Sf. Vasile; o alta, cu chipul S-lui Ioan Gură-de-Aur, semnată **МИХАИЛ**; și, în fine, chipul S-lui Grigore, semnată astfel: *Mihail Рим. — 1733.*

La sfârșit:

Typăritu-s-au acăstă sfântă și Dumnezeiăscă Liturghie: Prinu oslenela Diorthosirii a popei Ivanu Făgărășanulu.

De Vladulu Gherghievici, Typografulu.

București: Biblioteca Academiei Române. — Galați: Biblioteca Urechia.

1734.

209. Cantemir, *Istoria Imperiului Otoman*, trad. de N. Tindal, Londra 1734 – 35.

Cantemir (Demetrius) Prince of Moldavia.

The History of the growth and decay of the Othman Empire... Written Originally in Latin by Demetrius Cantemir... Translated into English... by N. Tindal, etc.

London; Printed for James, John and Paul Knapton, at the *Crown* in *Ludgate Street*. MDCCXXXIV.

In-folio de 4+XV+460 pag.

Ediția din 1756 — a cărei descriere se va vedea mai departe — este retipărirea acesteia, cu o mică deosebire în titlu. Prefața, scrisoarea traducătorului, stampele și gravurile sunt aceleași. Partea II a primei ediții începe la p. 275 și are o pagină de titlu deosebită și acciașă tipografă; data fnsa este MDCCXXXV.

Notiță comunicală de R. Nisbet Bain, dela British Museum.

Londra : British Museum.

210. Catavasier, Râmnice 1734.

ΚΑΤΑΒΑΣΙΑ ΠΡΙΟ | ΡΩΜΑΙΟΝ ΚΕΚΛΗΣΙΑΝΟΝ : ΑΙΓΑΛΕΑΝΟΝ | ΔΙΑΠΟΛΙΣΤΙΚΑΝΟΝ
ΑΙΓΑΛΕΑΝΟΝ | ΕΠΙΧΩΡΙΟΝ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΩΡΙΟΝ : ΚΑΙ ΣΩΦΙΑΝΟΝ | ΔΙΑΠΟΛΙΣΤΙΚΑΝΟΝ
ΔΙΑΠΟΛΙΣΤΙΚΑΝΟΝ | ΙΩΒΙΤΟΡΙΟΝ ΚΑΙ ΣΩΦΙΑΝΟΝ | ΕΠΙΧΩΡΙΟΝ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΩΡΙΟΝ :
ΔΙΑΠΟΛΙΣΤΙΚΑΝΟΝ, ΣΑΦΙΑΝΟΝ.

In-32 (8×6,5) de peste 320 foi nenumerotate. Tipărit numai cu negru, cu 10 rânduri pe pagina.

Pe verso titlului se află o gravură pe lemn reprezentând «Nașterea lui Hs.» semnată *Μηνος*, cu urmatoarea legendă :

Hs. să naște din fecioară,
Pre diavolul jos oboară.

Nu cunoaștem exemplare complete.

Pomenirea Domnitorului țării și a Episcopului de Râmnice glăsuește astfel :

Intru îndelungată vîňajă, pacă, sănătate, spăseniă, ană mulți și asupra vrășmașilor biruință, Blagocestivulu, pră luminatulu și pră înnălțatulu Domnulu nostru (N), Domnul să-l păzescă pre el întru mulți ani.

Răspunsu. Mulți ană facă Domnul Dumnezeu Blagocestivulu, pră luminatulu, pră înnălțatulu Domnulu nostru (N). Domnul să-l păzescă pre elu întru mulți ani.

Iară pentru Episcopul Rimniculu, zicemă: Intru sănătate, pacă, spăseniă, ană mulți și bună, și biruință asupra tuturoră văzușilor și nevăzușilor vrăjmașă: Pră sfintitulu, pră înșeceptul și de Dumnezeu ūbitořulu Episcopul Rimniculu și Exarhul Severinulu și a toată Mehediă și altoră părță poruncitoru, Chyriu Chyră (N), Domnul să-l păzescă întru mulți ani.

Răspunsu. Mulți ană facă Domnul, etc.

București: Biblioteca Academiei Române.

1735.

211. Psaltire, București 1735.

Psaltirea prorocului și împăratului David, acum într'acest chip tipărită în zilele Preainălțatului Domn Ioan Grigorie Ghica Voievod, cu cheluiala și blagoslovenia Preasfințitului Mitropolit al Ungro-Vlahiei Kir Stefan,

în sfânta Mitropolie în Bucureşti, la anul de la facerea lumii 7243, de cuncernicul între preoți popa Stoica Iacovi(c) tipograf.

Textul psaltilorii e slavonesc, iar «Polieleul» pe româneşte.

Dr. Il. Puşcariu. *Documente pentru limbă și istorie*, Sibiu, 1889—97, II, 372.

1736.

212. Antologhion, Bucureşti 1736.

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ | ΟΔΕΚΗ ΦΛΟΙΡΗ ΚΕΦΗΝΤΕΛΩΡΥ | Κάρε κεφρήνδε
ἡ εἶπε τόστης ελάχκα ότι ἐκ κεκίπε λέγε | ἀ εφύτει βεσκριχή, πρεστε τότης ἄνθαλ.
Πεζός ἀ δόσαρτη τυπούρητης δημήτρης ἀπόδελη φέλην | δημήτρης τάξη. | Λεπτόεις Πρε-
λατινιάτθαλη, ψηλή φιγκλιζάτθαλη Δέμην, ψηλή | ωβληδητόριο ἀ τόστης Πάρα Ρεμά-
πέκεκη | Ιωάννης Κωνσταντίνης Νίκολας Κοεκόδης | Κεφαλοκέπηλα ψηλής
τόστης κελατθάλια Πρεκεφάντης | λέγε Πιπτροπολίτης ἀλλα οὐγγροκαλάχτης. | Κυρ.
Στέφανης. | Λεπτή Πιπτροπολίτης ἀ Βεσκρεμη. | Λα άνθαλ δελλα ζηδίρης Αστιν
ζέμαλ. | Δε κεφέρηνκελα λέτρε Πρέωνη Πώπα Στέφανη | Μάκης Τηνογράφσαλ.

In-folio (32 - 22) de 1 foaie fără număr și 410 foi numerotate. Tiparul negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului stema dublă, a Moldovei și Țării-Românești din Istoria sfântă a lui Alexandru Mavrocordat (v. vol. I, p. 509), cu inițialele domnești ale lui Constantin Mavrocordat. Sub stema se află versurile următoare:

Stihuri politice asupra stemei preluminatului și înnălțatului, blagocestivului Domnului: Io Constanțin Nicolae Voievodu.

Doao chipuri cu steme ce-n pecete s-au însemnatu,
Domnului Constanțin Nicolae s-au incredințat.
Buurulu Domnu alu Moldovei că au fostu îlu arată,
Corbulu iar alu țării Rumânești într-aciaștă data.
Adeveréză și crucé ce are de-lu pazęste,
Pre Constantinu Nicolae care acumu dominește,
Pre caré în ceru s-au arătat cu slove râmlenești,
Cu acéia acum protivnicii tojī să-ř biruești.
Aciașta te va păzi cu pace-ntr-a sa domnie
Si va da 'ndelungată viňăță cu stăpânie.

Pe l. 406 se află obișnuitele scuze pentru greșelile de tipar și notița următoare:

Typăritu-s-au în anulu dela spăseniă Lumii 1736.

Prinu ostenela cucerniculu între Preoți Popa Stoica Iacovici Typografulu.

Si a celu micu și plecatu Radul logofăt Iacovici, typografu.

Pe soile următoare, până la sfârșit și ca un fel de adaos, se află: «Evangeliile utrenilor celor 11 vaser e snc.»

Cântările sunt în slavonește, iar citirile și tipicul în românește.

De obicei, la un loc cu acest Antologhion, se află legat Octoiul tiparit în același an și loc.

București: Biblioteca Academiei Române.

213. Octoih, Bucureşti 1736.

ΟΚΤΩΧΟΣ | ΠΔΕΚΗ ΟΣΜΟΓΛΑΨΗΚΥ. | Κάρε ἄρε .ἡ είνε τόατκ
ελάχεα ότι εκείνης ἀ Βέκερένελωρκ. | Άπρεψης ώς εκπτύματης καὶ τόατε ἀλε
Ἔπι ρήνδθάλε. | Ιάκωμος ἀδδαράρη την πύρητης δεσπόζεις ιάζεις | δινης τάξη. | Λ
ζάνελε Πρέβλαμινάτθλης Δόμηνος, ώς | άβληδηντόρος ἀ τόατης Ζάρα Ρεμάκηςκη.
Ιωάννης Κωνσταντίνης Νικολάε Βοεβόδη. | Και βαγοσλοκένης ώς καὶ τόατης
κτελτθάλης Πρέβεζης | λαζ Μιτροπολίτης ἀλλα οὔγγροκλάχεις | Κυρ Στεφανός.
Λαζαρίτη Μιτροπολίτης Βεκερένει. | Λα ιανθλα ζηδηρής αλητης, ιάζεις. | Δε Ράδηλη
λογοφύτη Ιάκωβης | Τηνογράφη.

In-folio (32×22), de 2 foi sără număr și peste 80 de foi numerotate. Tiparul negru și roșu, pe două coloane, cu 40 rânduri în coloană.

In foile liminare se află stema dubla, cu inițialele lui Constantin Mavrocordat și cu versurile din Antologhionul descris la numarul precedent, o pagină ocupată cu flori de compozitie tipografică, o gravura reprezentând pe Sf. Ioan Damaschin, sub cari se citesc versurile reproduse mai sus (vol. I, p. 408) din Octoihul dela 1706.

Sunt exemplare cari au în titlu, în locul lui Radul Logofat Iacovici, numele lui Popa Stoica Iacovici, tipograful.

Pe o foaie dela sfârșit se află reprodușă gravura lui Ivan Bacov din 1678 (v. vol. I p. 221) din *Cheiia înțelesului*.

Acest Octoih este, de obiceiu, legal la un loc cu Antologhionul lipit în același an.

București: Biblioteca Academiei Române.

214. Acolutii (sf. Haralambie, Matrona din Hio și Spiridon), Bucureşti 1736.—Greceşte.

ΒΙΒΛΙΟΝ | ΠΕΡΙΕΧΟΝ ΤΑΣ | ΙΕΡΑΣ ΑΚΟΛΟΥΘΑΣ | Τοῦ
Ἄγιον ίεροφάρτυρος Χαραλάμπους, τοῦ θυσυ- | ματοιυργοῦ. | Τῆς Οσιας Ματρώνης τῆς
Χιοπολίτιδος. | Τοῦ ἐν Αγίοις Πατρός ἡμῶν Σπυρίδωνος Επισκόπου | που Τριμυθοῦντος
τοῦ θυματουργοῦ. | Νεωτερί χάριν εὐλαβείας Τοπωθέν. | Επὶ τοῦ Εὐσεβεστάτου, καὶ
ὑψηλοτάτου Αὐθέντου καὶ | Ηγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου | Ιωάννου
Κωνσταντίνου Νικολάου Βοεβόδα. | Αρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Κυρίου Στεφάνου. | Αναλώμασι, καὶ διαπάνη τοῦ τιμωτάτου, καὶ λογιωτά- | τοῦ δευτέρου
Λογοθέτου τε ἐκλασματοράτης Αὐθέντην | τιας Κυρίου Κωνσταντίνου Γεωργίου Ξ: τοῦ ἀπὸ
Σω- | τῆρος τοῦ Ζαγορᾶ, ἵνα διδωται δωρεάν. | Επιμελεῖα, καὶ διορθώσις Κωνσταντίνου
Δασπόντες Αγα- | γνώστου τοῦ ἐκ Νήσου Σκοπέλου. | Εν τῇ κατὰ τὴν Βουκουρέστινον Αγιω-
τάτῃ Μητροπόλει. | Εν ἔτει τῷ σωτηρίῳ φίλος. | Παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἐν ίερεύσαι Στόικα
Ιακω- | βίτζη τοῦ Τυπογράφου.

Carte cuprinzând sfintitele slujbe ale sfântului sfintit martir Haralambie făcătorul de minuni și a cuvioasei Matrona din orașul Hio, a celui întru sfinti părintelui nostru Spiridon Episcopul Trimisundiei, făcătorul de minuni, — tipărită din nou pentru evlavie, pe timpul prea piosului și prea înălțatului Domn și stăpânitor a toată Ungrovlahia, Domnul Domn Ioan Constantin Nicolae Voievod, pe când era arhierul preasfințitul Mitropolit Domnul Ștefan, cu cheltuiala și ajutorul prea cinstițului și prea învățatului al doilea logofăt al strălucitei domnii, Domnul Constantin al lui Gheorghe X. din Sotiro-Zagora, ca să se împartă în dar. Prin îngrijirea și corectarea lui Constantin Daponte anagnost, din insula Scopelos, în prea sfânta Mitro-

polie din București, în anul mântuirii 1736, de cătră prea cuviosul între preoți Stoica Iacovici, tipograful.

In-4° de 60 de foi nenumerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 28 rânduri pe pagină. Titlul încadrat.

Pe verso titlului, stema dublă din Περὶ τῶν καθηκόντων (pag. 2) cu inițialele domnești ale lui Constantin Mavrocordat. Sub stema se află două poezii, una de nouă versuri și alta de două.

Urmează apoi o prefată semnată de Κωνσταντίνος Δεύτερος Λογοθέτης.

V. vol. I, p. 440, nr. 134.

București: Biblioteca Academiei Române.

1737.

215. Antologhion, Râmnicic 1737.

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ | [che c'k' z'īc'e | ΦΛΟΙΡῆ ΚΣΕΙΝΤΕΛΩΡῆ
Κάρε κ' πρήνδε . . . τρ' εις εργάσια Δάμνεσειν | λυρε Πραζνιχε, ών δλε στ' πλήνει
δε Δάμνεσε | Ήκεκτοαρε, ών δρρ' Φενδάρε Μάρτει. Ήν | δλε εφίνιιλωρε ψελωρε ήδ-
μηιζ : Τε σ' πράξινδες πείστε | ἄνε, ών δλε εφίνιιιλωρε δε ὕεψε . φ φίεψε κάρε ζ'.
Ηκελμε ἀττάλη Τέππεριτκ Ρεμληκ'ιψε, εσπτε | στ' πλήνηρ' Πρρ' θηντατάλη Πλε-
στάτη Λπ' | ράτε άλε Ρώλει : | ΚΑΡΟΛΗ ΙΛΗ ΣΙΑΣΕΛΗ. | Φινδε Δρέκτορε
Цхржий Йордъевлай : ών Балд- | ҳ'еи ҃кцеленција са Гравфъ де Балесъ. | Кс Блгослов-
еніл ш' кс т'оатъ к'еят'змла Пр' | εφінійт'змла ш' де Дамнезе ѹвіт'брюлд' | Күр,
КЛЫМЕНТЬ : | Еп'екшп'зль Рымник'злни : | Ш' с-а-8 Τέπ'п'рітк . φ εфіта ҃п'екшп'з-
а Рымник'злни. | Λа Йнзль д'ела ф'ачер'к лзм'и : | Мр'к д'ела Н'ац'ер'к лзп' Х'е :
-αψ'з. | ғт'ж'я з'и ә лзп' Яңг'зет'я. | Де Дам'ит'р'е Пан'окинч'и : Т'п'огр'аф'зль :

Un vol. in-folio de 4 foi nenumerotate și 650 numerotate. Tipărit cu două colori pe două coloane, cu numeroase gravuri (semnate Mihai, Mi. Ath. sau M. A. sau Mihai Ath. Rim.) și câteva inițiale și ornamente, dintre cari una semnată: *dmiter* — 7238. (facs. 286). Cu 34 rânduri pe coloană. Titlul e încadrat de o gravură cu compartimente și inscripții. Pe verso titlului, altă gravură cu compartimente și următoarele:

Stihură politice închinate sfântului și făcătorului de minună Nicolae.

O Nicolae alu nostru folositoriu pré sfintile,
Iubitorule de fi și alu nostru Părinte,
Acesta stihură și închină Typografulu,
La tine cela ce ești bunelor învățătură Capulă.
Precumă la soborul celu dintăi ai smerită,
Pre Arie celu vrédnicu de hulită,
Si toate eresurile cu cuvintele scripturi
Le-a surpată și le-a tăiată cu cuvintele guri.
Că Domnul celu tare și pré putérnică
Te-au alesă și te-au rânduită păstoriu vrédnică.
Ci, precumă atuncă ai păstorită cu vrednicie,
Așa și acumă ne povăluăște la viăța de vecie.

Pe cele-lalte foi liminare se află o «Prédoslovie» adresată lui Climent Episcopul Râmniciului și Noului Severin, și școlalită de «Lavrentie, Iromonahul dela sfânta Mănăstire Hurezii»; o pagină de estrase din sf. scriptură și în fine o gravură încadrată reprezentând pe Christos în templu pe un tron, la picioarele caruia e scris anul 1737, iar sub gravură, următoarea legendă gravată:

Hs. stă în mijlocū de jidovī cariī Dascălī să numiă
 Si ochiă tuturorū la dânsulă privă și să întreba.
 lar eī pre sine să făcă ucinicī luī Moysi Prorocū
 Si de învățăturile luī Hs. își bătē jocū.
 Decī Hs. dintru a loră scriptură dela Proroculă Isaiă
 Incă le dovediă pre sine a fi elū Mesiă,
 Si spuindu-le că să va lăsa casa lor pustie :
 «Cacă (zice) nu aji crezută Prorocilor și mie.»

Pe pag. 573. verso, se află următoarea notiță :

La aciastă sfântă carte,— ce s'au typărită acumă de iznoavă pre limba noastră rumânescă, ce cuprinde întru sine totuș anulă, după izvodului *Mine-iului celui rumânescu*, cu porunca și cu toată chielușala pré sfînțitului Chyriu Chyră Climentă de Dumnezeu ūbitoru Episcopă alu Râmniculu, — fost-amă diorthositoru, eu, Lavrentie Ieromonahulu de la sfânta Mânăstire Hurezi. Nu doară cu vre-o procopselă de învățătură, care nu o amă, numai atingându-mă și eu de ună dégetă dină cele mici ală picioareloră măritului Episcopulu Damaschinu amă fostă diorthositoru. Si multe aluncături și greșale voiă fi făcută, nu dină neinvățătură, ci dină aluncare : unele pentru asemănără sloveloră, care nu pré facă osebire unele de cătră altele, cumă e a de cătră a, cumă e b de cătră b, cumă e c de cătră c, e de cătră c, b de cătră b, și altele ; care unele pentru graba cetirii la probe (căci că acestă lucru s'au lucrată cu mare sărguială și cu grabă pentru turburăcioasele vremi de oști); altele pentru supărare nopți, că și noapte în une vremi o amă făcută în locu de zi; altele pentru multă osteneală nu le voiă fi prinsă de veste, ci le voiă fi trecută.

Decă cu totuș sufletulă mă rogă tuturoră, pravoslavnică cetitoră, să nu defăimăjă, ci să îndreptați cu duhulă blandeteloră, nepuindu-ne în ponosu. Iară de voiă fi greșită, și eu omă pătimășu săntă, și câtu despre partă putinții méle, asemene viarmelu ce să tăvălăște pre pământă. Si mai multă de câtu alții cuprinsă de slabiciună firii, cară nu lasă pre nică ună omă fără de greșală. Că câtu am putută m-amă nevoită de amă îndreptă dină cuvântă în cuvântă, nimică schimbându, ci dreptă după cumă amă găsită într-acelă izvodă. Si iarăși cu plecăciune mă rogă să mă ertați, aducându-vă aminte de cuvântulă luă Hs, care grăjaște : De veți erta, erta-să-va voao. Căriă ertări să vă învrednicăscă Dumnezeu prin rugăciunile tuturoră sfînțiloră căji să proslăvescă în cartea aciasta.

Că precumă lumă nu poate fi fără de focă și fără de apă, așă și typăriulă a fi fără de greșală.

Si precumă dorescă cei învăluiați și bătuți de furtunele mării a ajunge la limană, așă și noi a ajunge la sfârșitulă cărții.

Incepute-s-au acestă Dumnezeescă lucru în luna luă Iulie în 19 zile, la anulă de la naștere luă Hs. 1733 și s-au sfârșită la Agustă 30, la anulă de la naștere lui Hs. 1737.

Urmează apoi dela f. 574, slujbele de obște.

București : Biblioteca Academiei Române. — Mânăstirea Neamțului.

1739.

216. N. Mavrocordat, *Despre datorii*, Ansbach 1739. — Nemțește.

Ἡερὶ Καθηγόντων εἰδος. Kurzgefasste Moral. Das ist ein Buch von tugendlicher Aufführung geschrieben von dem gewessten prciswürdigst regierenden Walachischen Fürsten und Herrn Herrn Johann Nikolaus Alexander Mavrocordato de Scarlat. Nach dem Griechischen verteutschet durch Johann Balthasar Bernhard D. iuu P. P. bei der Nürnberg. Universität Altdorff Onolzbachi zu finden bei Rönnagel und Keul, 1739.

A. G. Mavrocordat, in *Arhiva* (Iași), X, 189, nota 17. — W. Heinsius, *Allgemeines Bücher-Lexikon*, II, 944.

1740.

217. *Carte de iertare a păcatelor* dată de Partenie, Patriarhul Ierusalimului.

Foale volanta (27×38).

București : Biblioteca Academiei Române.

1741.

218. Antim, *Invățătură bisericească*, ed. II. București 1741.

Ѣ Е І І Т Ѣ Р І | Б Е С Е Р И Ч Й С К І | Я клахдиквъ йицымъ. | Й доля шарж
Твъкврътъ .ѣ | ѿръшъ въквръпъшъ. | .ѣ Твъногръфъл Шкодлътъ | въквръпъшъ.
Ла ѿшъ деля Хѣ | зафълъ.

In-8^v mic (10×11) de 6+34 foi fără numerotare. Tiparit cu negru, cu căte 19 rânduri pe pagina.

Pe verso, o gravura reprezentând pe Hristos pe un tron. Pe cele patru foi următoare se află «Cartea pastorului catre Preoții» adică prefața lui Antim, din ed. I, afara de formula începatoare. Urmează apoi «Scara aceștii carticelle», întocmai ca în ed. I (V. vol. I, pag. 481 și 543).

La sfârșit :

Typăritu-s-au în orașul Bucureștilor. La anul dela zidire lumii 7249.
De Popa Stoica Iacovici.

București : Biblioteca Academiei Române.

219. Intrebări bogoslovești, București 1741.

Ѣ Т Р Е Б І Р Ы | Б Г О С Л О В Ы | Ши къ Ръспубликъ, йадниате динъ
скрипториал | Първасъ йоанасъ, ши деля | йици Извиници, ши Тълакиите | пре
лийка Ръспубликъ. | Де йиаке въкъ є : Постгеминъ. | .Ѣ Твъногръфъл Шкодлътъ
въквръпъшъ | Ля ѿшъ деля ѿдирѣ Лъмъ | зсамъ. | Де пъна егойка йаквицъ.

In-8^v mic de 4 foi fără numar și 70 numerotate. 17 rânduri pe pagina.

Prefață :

Predoslovie cu rugăciună.

De vreme ce toata dară bună și de săvârșită iăstă de la lîne, Tatălă luminilor, iubitoriiile de oameni, și pré bunule Doamne, deschide-mă ochii gândului și-i luminéză pre ei, ca să vază putéră ta și să vestescă măriré Dumnezeirii tale. Curațește-mă buzele célé necurate și-mi spală gura cē

spurcată, ca să povestescu lauda și mare cuviința ta că înfricoșată și slăvită. Lumină minte meă că întunecoasă prinu sfântul și făcătorul de lumină Duhul tău, ca să grăescu dreptu pentru Dumnezeire ta că în trei staturi, pentru că ești focu arzându păcatele și luminându inimile celor ce cu dreptu socotescu și înțelegu, și credu, și să închină unii Dumnezeirii tale, care să cunoaște în trei obuze, Tatălul celu fără de începutu și fără de sfârșit, și Fiul celu dinu preună tără de începutu și de o ființă și potrivă de unu scaunu și de o mărire. Si întru pră sfînțitul și măngâitorul Duhu, care iaste vîcnicu și pră bunu și întocma de cinste și de o ființă cu Tatăl și cu Duhul, căruia i să cade cinsté, și măriré și stăpânire vecinică, acumu, și pururé și în vîcuri nesfărșite. Aminu.

București : Biblioteca Academiei Române (dăruită de Eliseu M. Câmporeanu).

220. Liturghie, București 1741.

ΔΜΗΞΕΞΕΨΙΛΕ ΙΙΙΙ ΣΦΗΤΞΛΕ | ΛΥΤΣΡΓΙΙ. | Ιι ψέλωρε δηγγράς εφίππη
Πτυρήνιψιλωρε | ιόψιρη ἀ λεῖ ἰώπινος Ζλατούστκ, ἀ λεῖ Βα- | ειλε ψέλε Μάρε, ιι ἀ
Πρεξδειψιεπή. | Ιεκόμιε .ἡτραχέστανη κίπη Τῦπκρήτε. | Λ είλελε πρή λεμηνάτσλε^δ
Δόμην, ϕή | ὠβλεδητόριο ἀ τοατκ Κάρα Ρθμκηέσκ, | Ιωάνην Κωνσταν-
τίην | Ηικολάε Βοεκώδε, | Κε κελτζάλλα πρή εφίππητσλε Μιτρο- | πολήτκ,
ἀλε Κεσάρει Παλεετηπε. | Κύρ Ιιανητα. | Ιιί ε-αθ Τῦπκρήτκ .ἡ Μκηκετήρή εφί-
ππητσλε | Σάκκει .ἡ Βεκερέψη, Ψε γάστε .ἡκινάτκ, | Ιερδεαλήμδλε | Λ τύπογράφια
ΙΙκωάλε | Ε-κτύρεψιλωρε | Λα Ιιθλε δελα Χε ψαψλα | Δε κεψέρηνικδλε .ἡτρε Πρέωψη
Ιέπη | Στόικα ΙΙκωάκη.

In-4° de 2 foi fără număr și peste 234 de pagini. Tipar negru și roșu, cu 26 de rânduri pe pagina. Printre frontispicii, se găsește și cel reproducus mai sus, (facs. n° 261 p 478); iar printre gravuri, chipul S-lui Vasiliie, reproducus la n° 247, p 438.

Pe verso titlului, stema îndoială (facs. 284), cu inițialele domnești ale lui Constantin Mavrocordat și urmatoarele versuri :

Asupra pecejii stiluri poetice,
A Tării Rumânești cu bună ferice.

Aceste doao pecejii Hs. le gălăște
Si Domnului Constantinu i le dăruiaște,
Ca să poală stăpână cu bună voire,
Indălungându-lă pre elu întru norocire.

Pe foaia urmatoare se află aratarea cuprinsului.

București : Biblioteca Academiei Române.

221. Molitvenic, București 1741.

ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ | ΑΔΕΚΤ | ΜΛΤΞΞΗΙΚ. | Ιεκόμιε .ἡτρ-αχέστανη κίπη
Τῦπκρήτκ, Δσηκ | ρακηδηάλλα ψέλε Τρεψέσκ. | Λ είλελε, Δε Δάμεζές .ἡτραλιάγει
Δάμηι | ἀ πρή Λεμηνάτσλε ὠβλεδητόριο ἀ τοατκ | Κάρα Ρθμκηέσκ, | Ιωάνη
Μηχάλε | Ρ ξκοκάζη Βοεκώδε. | Κε Βάγοσλοκένηα πρή εφίππητσλε Μιτρο-
πολήτκ ἀλε Ογγρεβλάχτε. | Κυρ Ηεώφητκ. | Κε κελτζάλλα εφίππη εάλε Πτυρηντελε

Кесарій ă | Палестине Кур ҃Иианій. | А ăрăшылъ Есекрэпилоръ. | Да ăнзак де ăл Хĕ, зафăм. | Де ăкчăриккэль ăтре Прéви, | Пóла Стăйка Йăкăкăчи.

In-4° (21×15) de 4 foi fară număr, și peste 554 de pagini. Tiparit cu negru și roșu, cu 26 de rânduri pe pagină.

Pe verso se află stema dubla de un model nou (facs. 288), cu inițialele domnești ale lui Mihail Racoviță și versurile acestea:

Buurulă, Corbulă și Crucă trei sémne minunate
Darurile tale vestescă, Doamne pră innălțate.
Buurulă, Domnă Moldovei că ař fost te însemnăză.
Corbulă alătării Rumănești stăpână te adeverăză,
Iară Crucă pravoslavie bun paznică te arată,
Mihaile, cu blândețe, cu inimă curată.
Acăsta în vîcă te va păzi cu cinstă și cu pace,
Și pre vrăjmașii va surpă, ca praful îi va face.

N'am avut la indemâna exemplar complet.

București: Biblioteca Academiei Române.

1742.

222. Catavasier, București 1742.

К А Т А В А С И А Р Ю | Тăлмăкчигь ире Аймка Рsmжнăкскъ | Кs мăлте тре-
кшичдасе Кăнтăръ | че съ кăнтăк престе тóткă ăнзак, | Каре с-ăs Тĕпкăрьтъ ăкăмк
ăт | Тĕпогрăфă чăк нăаш ăсфăи- | таи Митрополий Есекрэпилоръ | Да ăнзак динтăк
алъ ăнкăлцăт | де Дăннăх, ă дăш Аймăк, ă- | прăк лăминăтзаси Дăннăк ăт тó | агăк
Цăра Рsm жнăкскъ ăвăлăдăйторъ Иш Михай Рăкоци ăк Боецодк. Кs Валăк-
ник ши кs тăаткă кел- | тăллă ире ăфăицăтзаси Михай | трополитъ ăлк Оуѓгроклă-
хăен. | Кур ăк Нéвфи т. | Да ăнзак деля Зăн Аăшаки ăзей.

In-8° mic (15×10) de 2 foi, fară număr, și 159 numerotate. Tipar negru și roșu, cu 18 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află o gravură pe lemn reprezentând pe S-ții Constantin și Elena, cu aceasta legenda:

Cruciă tale ne ănchinămă, stăpâne, și sfântă invățare ta căntăinu și o slăvimă.

Urmează apoi, în foile liminare, arătarea cuprinsului cărții și o prefață în versuri a tipografului Dimitrie Pandovici, care se reproduce mai jos.

Insemnare de căte să afli într-acestă Catavasiăriu.

Catavasiile toate de preste totă anulă, cu Hvalitc, cu Troparile și cu Condacele. Slavele și Troparile și Condacele la sărbătorile cîle mari. Rânduiala cântărilor cîle trebuesc la Utrene. Cântăurile cîte să cântă la cîte trăile lăutăriile, și cu alte răspunsuri. Polyieleulu, cu Psalmii Izbrani, și cu pripolele la toate Praznicile. Cântăurile cîle veselitoare și Irmoascele, care să cântă la Anaforă și la Masa. Podobiile toate ale tuturoră Glasurilor. Paraclisulu Précistii. și prevel(a). și îndreptaré legii. Pentru rudenia de sânge

Cătră pravoslaviculă norodă ală țără Rumănești.

O pravoslavice norodă, limbă rum(â)néscă,
păzită de Dumnezeu țără creștinéscă,

In Domnul să vă bucurăți prin sfânta cântare
cu credință, cu nădăjde, cu dragoste mare,

Că ătă s-au tâlmăciți spre ală vostru folosă,
cară cu nevoință dină grecie s-au scosă.

Cântați, slăviți, lăudați pre Dumnezeu celu mare
cu dragoste, cu frică, că e împărată tare.

Și pre sfânta stăpână să o lăudați,
cu toti sfintii înpreună slavă mare să-i dați.

A sfintelor praznice tañă să cinstiți,
cântându cu înțelégere și să o proslăviți.

Și cu toti dinpreună rugăciune făcându :
din totu sufletul nostru să grăimă zicându :

Pré putérnice înpărate, Dumnezeu celu marc,
a-tot-țiitorule, Doamne celu pré tare,

Dă pace și sănătate, bună norocire,
ani mulți și zile bune, și cu fericire

Domnului Mihai Vodă ca să stăpânescă
țara Ugrovlahie. și să odihnescă

Intru pré innălțatulă scaună precumă să cuvîne,
păzindu țara, miluindu cum ăste mař bine,

Cu multă veselie, cu multe bunecă,
cu viață indelungată într-adânci bătrânecă,

Cu Doamna, cu coconii intru toată nălțimă,
cu rudele, cu boiară, cu toată mulțimă,

Biruindu vrăjmașii sări cu pulére de susă,
cu paloșă, cu buzdugană, prin stema ce ări pusă.

Că a ta ăste măriré, slava și putéré
stăpâniré și cinsté și toată ținéré,

Celu ce ești mai nainte de vîci făr-inceputulă
acumă și pururé și în vîci de vîci fără sfârșitulă. Amină.

Pe foia urmatoare:

De Dimitrie Pandovici, Typografulă.

La sfârșit:

Ostenitoru și diorthositoru : Mușatul Logofătulă.

București: Biblioteca Academiei Române

223. Cazaniile lui Ilie Miniat, București 1742.

К И З А Н И И | ДЕ ПРЪВИЧИР | Да тăате Пръзвициле ч'ке Дамнепи,
але азъ Й ЛІ Е Минијат. Кăре акали де мъндах са' тълпичитъ дънре лъмка
грачакъ, пре лъмка Ромжинескъ. | А зълеле прък азминнатасъ шъ прък .брък-
цътвълъ Дамнепи и десетъ | ГД МИХАЙЛО РЯКОВИЦЪ БОГЕОДЬ: | Атре ѕадаш

Домниe а мъртв сълe дънчи .ѣ цаrа Ръм: | Кs Еагъсокенiл шъ къ тълтк келтсълла
и рѣ | сѣйцътълъ Митрополитъ | КУРЬ-НЕГОФИТЬ. | дeла Крътъ. | а тълтк
цаrа Ръм, шъ езархъ плакю: | Шъ с-аs датъ .ѣ тълпари .ѣ Тун: чѣ идаш а сѣй-
тѣй Митрополий. Да иищль дeла зид, Лъм: з-си.

In-folio (29×20) de 4 foi, fără număr, și 267 numerotate. 35 de rânduri pe pagina. Frontispicii și ornamentele nouă.

Pe verso lăllului se află steala îndoită din Molilvenicul din 1741 (facs. 288), cu inițialele lui Mihai Racoviță și următoarele versuri:

Doao chipuri cu steme ce în pecete s-au însemnată
Domnului Mihaiu Racoviță Vodă s-au încredințată.

Bourulă Domnă Moldovei că au fostă il arată,
Corbulă țară ală Țărări Rumânești într-acăstă dată.

Amândoao steme de Dumnezeu încorunată
Până la adânci bătrânețe i s-au dată.

Pre Domnulă Mihailă ce-ř zică Racoviță,
Păzescă-lă Dumnezeu cu multă biruință,

Ce acumă domnăste Țara Rumânească,
Domnulă păzescă-lă ca să o stăpânească.

Urmează apoi această prefață:

Neofită, cu mila luă Dumnezeu Arhiepiscopă și Mitropolită
a toată Ungrovlahiia. Pră cinstiță, și
Exarhă Plăuirilor.

Pravoslavniculă și iubitorulă de Dumnezeu cititoru, milă, pace, spă-
senic de la Dumnezeu celu cu totulă bună, pohtimur.

Iată sprc îndreptare și spre povățuire către căstigare moștenirii noastre cei ceresti amă sădită și în Dumnezeiasca grădina acăstă (adecă întru acăstă sfântă și Dumnezeiască Biserică a Ungrovlahici, caria săntemă păstorii și purtători de grijă) acăstă minunată floare sufletescă, ca dină grădina ce plină de flori mirosoitoare ale rașului. Care atâta țaste de luminată, câtă cu miroslu celu pră scumpă și cu gustul rodurilor ei însănătoșază și veselăste sufletele noastre, care până acumă nici s-au mai sădită, nici au ma crescută în grădina acăstă. Căci ca o floare scumpă ce țaste toată de trebuință, și rădăcina și tulipina și frunzile și înfloritura, aşa și acăstă duhovnițescă floare cu totulu de folosu, cu totulă de trebuință, adecă toate învățurile cuprinde întru sine, de mare folosu sufletelor noastre. Si precumă toată floare ce răsare dină rădăcina ei, crește cu tulipina și să înnalță de la pământă în susu, aşa și acăstă minunată și Dumnezeiască floare foarte are creștere ei cu înnalțime, pră care mirosinu, adecă citindu-o cu înțelgere, ne umplemă de pră scumpul ei mirosu, ca de o Dumnezeiască mirézmă, și înnalță sufletele noastre întru înnalțime suișulu cerescu la moștenire noastră. Căci rădicându ochii noștri dină răvnă Dumnezeiască și privindu la florile grădinii aceștia, ca să vedem: oare

sântă crescute într-ânsa cîle cu sântă de trebuință doftoriei sufletești? și văzându cum că între altele lipsesc și aciastă minunată floare ţăste de suflete folositoare, adecă Cazaniile sau didahiile lui ILIE MINIȚATU, ce s-au făcută acumă în zilele noastre în sfânta biserică lu Hs. cîte mare a Țarigradulu, care săntă înpodobite de cuvinte Dumnezești, și cu meșteșuguri ritoricescă, și cu pilde filosofești, și cu bogoslovie adăpate, și cu mărturii dină sfânta scriplură, care vină la adevară. Cu multă dorire dină căldurosă sufletă, am pusă de s-au tâlmăcită dupre limba grecăască pre limba românescă și cu cheltuiala noastră s-au dată în typariu în typografie cîte noao a sfintei Mitropolii, pentru folosul tuturor de obște, spre adăpară și lecuire suflatorii acelor ce o voră cîte cu bună înțelîgere, și ale celor ce crescă întru buna credință a Pravoslaviei patriei aceștii, și alii dupre înprejură pravoslavnici, cari grăsesc totă cu aciastă limbă Rumânescă. Că nici unu lucru nu ţăste mai bună și mai Dumnezeescă suptă soare de câtă binele și folosul de obște ală tuturor, și nici unu lucru nu ţăste mai slăvită și mai lăudată în lume de câtă dină neștiută a face știută, și a căstigă pre cei ce n-au, cu cîea ce le lipsesc. Si nici ţăste mai sfântă și mai plăcută lu Dumnezeu de câtă a povățui neștine la lumină pre cei ce trăescă întru întunerecul necunoștinții și ală neștiinții. Priimete dară, iubite cititoriu, aciastă minunată și Dumnezească floare, dintru care curgă picătură Dumnezești de vrăciuri, însă cu fierbinte susfletă și cu curață inimă, miroindu cu dulciață, adecă citindu-le, punete minte ca să înțeleagi cîte ce citești, că de vei cîte cu înțelîgere, și cu dreptă și fierbinte susfletă de vei priimă, crede cumă că nu numai sufletește, ci și trupăște vei pricpe cumă că multă cunoștință și mare folosă vei dobândi, și multă decăpătare de cîte pământești și aproape de cîte ceresti, unde ţăste dorită moștenire noastră. Dreptă acăea rugămu și pre toți cei ce să voră întâmplă a cîte aciastă Dumnezească carte, care dină nevoință noastră s-au tâlmăcită dupre limba grecăască pre limba românescă, să o citiți cu credință drăptă ca să dobândiți acă fericire vecinică a lui Dumnezeu, ca cu toții înpreună să ne învrednicimă înpărătiei lui, că a lui ţăste slava și putere în veciile vecilor. Amin.

Pe ultima foaie liminară se află o gravură mare reprezentând pe Sfintii Constantin și Elena, și aceste versuri:

Semnă mare să arată, armă nebiruită,
Tuturor credincioșilor crucă cîte pre cinstiță,
De Constanțină cu maică-sa, marii între înpărați
și intocma cu Apostoli așa săntă lăudați.
Acestora dăruiaște sfânta aciasta carte,
Cazaniile Minițatulu tălcuite bine foarte,
Spre a noastră înțelîgere cu multă ostenelă
Cu nevoință inimii și încă cu cheltuială,
Lu Neofită Critenulă, smeritulă ală Ungrovlahie
Mitropolitul țării a toate eparhie.

La sfârșit, adică pe foaia 267 v°, se citesc următoarele:

Dumnevoastră, pravoslavnici cititori, vă rugăm, unde veți astă în cartă aciasta niscare alunecături și greșali, au dină cuvinte, au dină slove, au dină greșala typografului, au dină tâlmăcitul elinie pre limbă românescă, nu huligă, nici nu ne punetă în ponoșu, nici nu blestemăți, că unul Dumnezeu iaste fără de greșală, căci acum să au tâlmăcită aciastă carte și acum să întâiu să au dată în tipar. Și ori ce lucru care să dă întâiu în tipar totu va să fie câte o alunecare.

Ci ertați și îndreptați, ca și pe Dumnevoastră să vă iarde Dumnezeu și să vă îndreptăze cătră ceresca înpărătie, căriiă părtași și noi rugăm să fiți. Amin.

București : Biblioteca Academiei Române.

224. Evanghelie, București 1742.

СФИГИА ШИ ДЛНІЕЗЕМСКА | Е В Я Н Г Е Л I Е | Кара с-аš Тѣпкѣртъ
ж зйлеле прѣ | Аи-клицатълъ Дамъкъ, ши ѿблѣдь | тѣрю атѣлтъ Цѣра Рѣмѣнѣскъ
Іѡ | МИХАЙЛО | Рѣкъ вѣнѣцъ Боецъ дѣкъ | Кс Елгѣкѣнія ши кв тѣлтъ келтълла
иѣр тѣтъріюлъ иракослакълъ прѣ Сфінцилъ Кыр : И Е СО Ф Й Т Ъ | Дѣла Крѣтъ,
Митрополитълъ а тѣлтъ Цѣра Рѣмѣкъ | иѣскъ ши єзархъ плакориалиръ. | Ікъмъ .ртъ-
честашъ кийкъ Тѣпкѣртъ ши дївръ | досытъ, ж скадишиль Доминіеи .ж Бѣкъ | реви .ж
Тѣпогрѣфълъ Митрополіе. | Да ииылъ дѣла спесенія Аѣмъ, зафлъ. | Де квѣршукълъ
.ртре Прѣвѣни, | Пона Стѣнка, Іквѣйчи.

In-folio de 4 foi nenumerotate și 180 numerotate. Caietele de căte 4 foi. Cu negru și roșu, pe două coloane incadrate, cu 31 rânduri în coloana. Titlul incadrat și cu fronișpicu. Căteva ornamente și gravuri reprezentând pe cei patru evangeliști.

Pe verso titlului se află stemele ambelor țari incadrate (fig. 288) și urmatoarele :

Versuri politice 10 asupra Stemei pră luninatului, slăvitului, și blagocestivului Io Mihai Răcovită Voievodă.

Doao închipuiră ce-n pccete să au însemnatul
Domnului Mihai dela Hs. i să au dată.
Buurulă stăpână Moldovcă ilă adeveréză,
Corbulă ală Vlahieă Domnă ilă incredințeză.
Amândoao Steme de Domnie încorunatul.
Păna la adâncă bătrânețe i le-au datu.
Pre Domnulă Milailă cc-ă zicu Răcovită,
Păzescă-lă Dumnezeu cu multă biruință,
Ce acumă domnește Tara Rumânească,
Domnu-lă păzescă ca să-o stăpânească.

In foile liminare se mai astă două vieți ale s-tulu Ioan, niște indicații pentru cetirea evangeliilor, și gravura reprezentând pe Sf. Ioan.

Pe ultima pagina (f. 180 v.), după formula obișnuită pentru greșelile de tipar, se zice :

Typăritu-său în anulu dela spăsenia Lumii 1742.

De cucernicul între Preoți Popa Stoica, Iacovici,
cu celă dinu preună ostenitoru și frate Radulă, Log. Iacovici.

A tratajiloră rânduită urmare:

И Б В Г Д Е Ж С З Н И К Л М Н О П Р С Т 8 Ф Х ѿ ч и ш ф ј к м њ ќ ю
и ѕ ј ф д љ. И Б В Г Д Е Ж.

Acéste toate îndoite.

Pre cumă dorescă să sosescă la vadul cel cu adăpostire
Carii să[ntu] bă[tu]ti de valurile Mării cu ne-odihnire,
Intr-acesta[șu] chipu[și] Typografulu, de a cărții sfârșire,
Laudă ne-în[cetătă] lui Dumnezeu dă, și mulțamire.

Bucureșli: Biblioteca Academiei Române.—Galați: Biblioteca Urechiă.

225. Hrisovul lui Constantin Mavrocordat, ca Domn al Moldovei, pentru locuitorii de pe moșiile mănăstirești, 1742.

O coală (34×23) lipărita numai pe fața întâi.

Bucureșli, Biblioteca Academiei Române.

N. Iorga, *Două holăriri domnești din secolul al XVIII-lea*, în *Noua Revistă Română*, 1900, Nov. p. 352.

226. Liturghie, București 1742.

S. Liturghie supt Cost. Nicolae Vv. cu cheltuiala présf. Mitropolit al Chesariei, Palestinei chyr Anania. S'a tip. în Mănăstirea s. Sava în București în Tipografia Școalei Văcăreștilor, 1742.

Nu cunoaștem exemplar. — Popp, *Disertație*, 65.

256.

227. Octoih, Râmnic 1742.

Ѡ К Т ГО Й Х Ь | Чѣ кѹрѹндѣ .Ѣ сїнє, слѣжба Бѣскрѣбнелѡръ | Я шиць Глѣ-
свръ, ши чѣле, ѿ . єѹг҃лїй, | ши ѡбѹкѣ, кѹ Тропаrlе, ши Кондѣ- | челе, ши Бѣро-
родычнелѣ, ла тоци сѹйци де ѿвїе. Ши Сѹнаѧрѹлъ: Кѹ | Бѹлѹкѣ Лѣтго, песте тѹть
Йнѹль. | Йкѹма .Ѣтру-ачѣста кѹпъ Тѹпѹрѹтъ Рѹмѹнѹцие | Лѣтѹ ѧдѹаш Дѣніе, ѧ Пѹк
Лѹминѧ- | тѹль, юстѹрѹ Дѹмѹнъ: | И ѿ МІХАЙ РИК ГО ВІЦЪ БО є КОДЬ
Кѹ Бѣлѹслюкѹнія Апрѹкѣ сѹйцитѹль | Митрополитъ ѻлк Оѹгроклахїе, | Кѹ р
Н є є О ФИТЬ. | Ши кѹ тѹлатъ кѹлатѹла сѹйци сале | де Дѹнезеи Юкиторѹль
Кѹ р. КЛІЙМЕНТЬ, єпекѡпаль Рѹм: | Л сѹйта єпекѡпіе ѧ Рѹмѹнѹкѹль.
—: „зїна, 1742. | Де кѹч්єрѹнѹль .Ѣтре Превѹпъ Пѡпа | Міхай Аданасеївїчъ,
Тѹпѹрѹфѹль:

In-4° (22×16) de 4 foi fara număr și 253 + 124 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu cu 23 de rânduri pe pagina.

Pe verso titlului stema indoită (fasc. 286) cu inițialele domnești ale lui Mihail Racoviță și urmatoarele:

Stihuri Politice asupra Luminatului Domn.

287. — Stemă din Octoih, Râmnic 1742.

De Dumnezeu fiindu mânatu
și în Ungrovlahiia încorunată,
Cela ce ești Domnu de viață,
Mihaï Voevodă Racoviță,

Dându-ți elu putere cu armă pre tare,
Spata, buzduganul, biruință mare.

Urmează apoi o predoslovie a lui «Lavrentie Iermonahū diorthositorulū» despre însemnatatea Octoilului, care se termină astfel:

Lăuda-voiu daru multa răbdare a sudalmelor și suferiré jafurilor și a primejdiiilor, și răpiré oștenilor Agareni și Tranzilvăneni ce au pătimit în vrémé răzmiriții în 3 ani pre cinstiul Părinte și iubitorul de Dumnezeu Episcopu al Râmniculu Kyr Clementu. Aşijderé și multa răvnă și purtare de grija ce are și până acumă, pentru toată eparhiia sfinției sale, și mai multu și mai alesu pentru cinstita ciată a cucernicie voastre Preoților. Că văzându multă lipsă de cărti prinu toată eparhiia sfinției sale, au datu în typari cu a sa chielușală aciastă carte a Octoilului, intru caré să află lațele cele mai înalte a legii noastre, pentru ca să poată și ciata Preoților și copiile creștinilor carii să nevoescu la învățatura cărtii, să o căștige pre lesne și să o cetescă, nu numai în școale, ci mai alesu în sfintele beserică, spre lauda lui Dumnezeu. Priimiți-o daru cu dragoste și o cetiș cu mulțamită, rugându neîncetătu pre Dumnezeu, atăta pentru buna norocire și pacinica stare și îndelungata viață a pre luminatului nostru Domnū Io Mihaï Racoviță Voevodu, intru ale căruia norocite zile sănătești în pace toți creștinii, câtă și pentru sănătaté și sporire turmei cei cuvântătoare și bună chivernisire a pre sfințitului Mitropolit Kyr Neofit, carele cu pravoslavie ocărmușaște toată Ugrovlahiia. Aşijderé și pentru cinsti și întręga sănătate și spăseniua susfetească a celui mai susu numită părinte Episcopu, carele cu mângăioasă lu vorbe și înbunătățitele ostenele și cu a sa vrednică de laudă viață, vă îndemnă totu-déuna să fiști icsuști la toată grija și paza sfintei beserică. Si vă bucurați în Domnul, căruia îi iaste slava în vechi. Aminu.

Pe ultima față a foilor liminare se află reprezentat Sf. Ioan Damaschin, cu următorul distih drept legendă :

Ioannu Damaschinu, tocmai dă canoane și tropare,
Bine mărturisindu naștere pre sfintei Fecioare.

Chipul acesta, precum și versurile, se mai află reproduse la f. 19 v. a parții a doua a cărtii.

Pe primele 253 de foi se află Octoiul propriu zis, iar pe cele următoare : Sinaxarul lunilor, slujbele de obște și Bogorodicinele troparelor sfintilor.

La sfârșit, adică la f. 124 v. a parții a doua, se află următoarea noliță :

Typăritu-s-aă acestu Octoih și cu cele ce să mai cuprindu într-ansul prinu ostenela diorthosirii lui Lavrentie Iermonahul dela sfânta Mănăstire Hurezii.

Iară celor ce vă veți întâmplă a ceti, cu plecăciune mă rogă, ca or-ce greșală veți găsi, îndreptați și erăți, ca și voao să vă iarte Dumnezeu greșalele.

Slavă, cinste și închinăciune și mulțamită lui Dumnezeu celu slăvită în sfânta Troiță, carele ne-au îndeninată de amu începută și ne-au ajutată de amu ajunsu și sfârșitul.

Si s-au începută acestu sfântu și Dumnezeescu lucru la luna lui Ma,

25 de zile, și au luat sfârșit la luna lui Septembrie 11 zile. La anul dela Hs. 1742.

București: Biblioteca Academiei Române.—Galați: Biblioteca Urechia.

1743.

228. Acatistul Născătoarei de Dumnezeu, (București) 1743.

In-8° mic (16×10) de 9+153 foi nenumerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu 17 rânduri în pagina incadrată cu flori de compoziție tipografică. O gravura reprezentând Buna vestire, se află la f. 4 v. și repetată la f. 21 v.

In exemplarul nostru lipsesc primele foi, cu titlu și cele ce vor mai fi fost.

La sfârșit, după obișnuitele scuze pentru greșelile de tipar, se spune:

Typăritu-s'au în anul de la spăseniă lumii 1743.

De Ioanu Stoicovici, Typografulu.

București: Biblioteca Academiei Române.

229. Apostol, București 1743.

Ѣ ПѢТ О Л Ъ | КЪ МИЛЛ АДѢЙ ДАИНЕЗѢС | Сфійтськ | Кáрелé áкслmк á т्रeл
ѡарък прекслк май панигте ás | фoстъ днigkвзатък дsиpе чéль Греchескъ, саs Тéпкврпть.
Ѣ зілеле прѣк ламинатълъ ши прѣк ՚нълъ- | цáтълъдъ Дамнълъ ностръ | И ѩ М-
ХАЮ РАЙКО БИЦЪ ВОЕРОДЪ : | Атъл аdдаш домніе а лкрій сале апчй ՚
цáра Рзм : | Кs вгéкенія ши кs тóлатъ келтълъ ирѣк сfий- | цáтълъдъ Митрополитъ
Крѣ НЕСФИТЬ | дeла Крѣтъ. а тóлатъ цáра Рзм. ши ՚зархъ | иллюр : Ши саs дагкъ
՚ Туp : чѣк нdaw | а сfийтей Митрополії Даїnълъ дeла зиd. Рзм : зéна. | Де Днiай-
тре Пандаhичк Типогрâfssk.

In-folio (28×19), de 2 foi, fară numar, și 178 numerotate. Tipar negru și roșu, cu 34 de rânduri pe pagina.

Pe verso titlului se afișă stemă și stihurile din Cazania de la București din 1742.

La f. 26 mai multe gravuri și ornamente, iar la f. 130, «Duminica tuturor Sfinților» cu inscripție slavonă.

Prefață :

Neofită, cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscopă și Mitropolită a toată Ungrovlah. prê cinstiță, și exarhă plășurilor.

Predoslovie către pravoslavniciu norodu.

Toată lucrără bună și de folosu ce să face de oameni ăaste bine placută lui Dumnezeu, iară mai vârtos ăaste ceea ce să face spre cinstă și lauda și spre adaogeré propoveduirii cuvântului celui adevarat și spre lauda sfintei besereci (precum dumnezeești și sfintii Apostoli prin propoveduireloru au înmulțit și au semănat în toată lume sămânța bunei propoveduiri a cuvântului celui adevarat). Dreptu acră și smrenia noastră, de vrême ce din pronia cîc Dumnezeiască am priimit arhiepăstorescă turma a acesti de Dumnezeu pazite țări a Ungrovlahici a-ă purtă grija și a ocârmu și a o aduce către pășune și hrană vie, văzându cumu că sfintele besereci sănții lipsite de sfintele cărți, între care cărți uncle dintr-ânscele s-au și mai typărit de s-au mai adaosu pre la sfintele Besereci pre unde era lipsă, iară

acăstă dumnezească propoveduire, ce să numește Apostolă, fiind că din zilele răposatului Consta[n]tinu Vodă Basarabu nu s-au mai dată în tipar, și lipsindă mai pre la toate sfintele besereci acăstă trebuincioasă carte, din râvnă Dumnezească ne-amăndemnată smerenie noastră, și cu toată cheltuiala noastră amă pusă de s-au dată în tipar a treia oară, în typografiea noaoi a sfintei Mitropolii. Deci vă poftimă ca să o primiți cu mare bucurie ca pre unu odoru Dumnezeescu, dându slavă și multămită lui Dumnezeu celu în Troiță proslavită. Căruia să cuvine cinste și închinăciună în veci. Amin.

La sfârșit, adică pe f. 178 v. se află scuzele tipografului pentru greșelile de tipar.

București: Biblioteca Academiei Române.

230. Apostol, Buzău 1743.

Ѥ П Ē Т ѕ Л Ъ | К Ѣ М Ы Л Ъ А Ѣ Й Д М Н Е З Ѣ Ѣ | С ф Ы Т Ѣ Л к. | К а р е л е ѧкѡмъ
ѧтреѧшаръ, прекѡмъ май наинте | цв фоستъ ѿшъзатъ дѹпъ чељ Греческа, | саš Тѣ-
пърьтъ. | Л ѿлеле прѣк Лнѣцатъзъ Домни, ши ѿблъ- | дѹнтою ѿтъдъ Цара
Рѹмѫнѣску, | Іѡ Михаї Рѹкоюцъ Боеѡвдк. | Митрополитъ фїнда
ѿтъдъ Цара, | К Ѣ р ь Н Ѣѡ ф и т ь | К Ѣ к елтъзъла юбнтоюлъдъ де Длнезе, |
ѡпѣкозъль Бѹзѣзълъ, | К Ѣ р ь М Ѣѡ в д 1 е | Ши саš Тѣпърьтъ Ѡ сїнта єпѣкозе дин
Бѹзѣзъ | Л ѿлеле дела зидирѣк ѧвмий. ѧсна. | Шръ дела Наѡерѣк лѹй Хс, ѧѣмг. | Де
Іѡаннъ Стѡкѣвичъ Тѣпогрѣфъ.

In-folio (26×18) de 2 foi, fără număr, și peste 176 numerotate. Tipar negru și roșu, cu 34 de rânduri pe pagină.

In fruntea textului se află o gravură reprezentând Înălțarea, tipărită cu clișeul din Apostolul, tot dela Buzău, din 1704, din care să șters numele gravorului și data. În față, se află o altă gravură de o pagină întreagă reprezentând pe sf. Luca; la f. 20: Soborul Maicii Domnului; la f. 122, frontispiciul din Evanghelia dela Snagov din 1697 (v. vol. I, p. 355); la f. 130, o gravură, «Duminica tuturor Sfintilor», tipărită cu clișeul din Cheia Înteleșului (București 1678), fără inscripția slavonească, dar cu numele gravorului și cu data: Иаков Баков — 1678.

Pe verso titlului se află stema dublă din Istoria Sfântă a lui Alex. Mavrocordat (facs. n° 270), cu inițialele domnești ale lui Mihail Racoviță și cu versurile următoare:

Stihuri politice 10 asupra pré înnălțatului, slăvitulu și blagocestivulu Domnū Io Mihaï Răcovită Voevoda.

Aceste doao peceți Hs. le gătěste
Si Domnului Mihailu i-le dăruiaște,
Ca să poată stăpână cu bună voire,
Indelungându-lu pre elu întru norocire.
Buurulă, stăpână Moldovei că a fostă te însemneză,
Corbulă alu țarii Rumănești Domnū te adevereză.
Iar crucé pravoslavie bună paznicu te arată,
Mihaille, cu blandețe, cu inimă curată,
Acăsta în veci te va păzi cu cinste și cu pace
Si pre vrăjmașii va surpă, ca prafulă ii va face.

N'am avut la îndemnă exemplare complete.

București: Biblioteca Academiei Române.

**231. Cantemir, *Istoria Imperiului otoman*, traducere franceză de Joncquières,
Paris 1743.**

H I S T O I R E
 D E
 L ' E M P I R E O T H O M A N ,
 OÙ SE VOYENT LES CAUSES
 DE SON AGGRANDISSEMENT
 E T
 DE SA DECADENCE
 Avec des Notes très-instructives
*Par. S. A. S. DEMETRIUS CANTIMIR, Prince
de Moldavie.*

Traduite en François par M. DE JONCQUIERES, Commandeur,
Chanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de
Montpellier.

T O M E I.

*

A P A R I S ,
 Chez LOUIS-ETIENNE GANEAU, rue Saint Jacques, vis-à-vis
 Saint Yves, à Saint Louis.
 M. DCC. XLIII.

Avec Approbation & Privilege du Roy

2 vol. in-4º. Volumul al doilea are acelaș titlu, afară de numarul de ordine. Volumul I cuprinde: Titlul fals. — Titlul. — Pag. I—IX: Prefața traducătorului. X—XXXI: Prefața autorului. XXXII — XXXIII: Adaoș la prefață, cuprinzând o metodă pentru transformarea anilor Egirei în ani dela nașterea lui Hristos. XXXIV—XXXV: Înștiințare către cîitor, pentru transcrierea numelor proprii turcești. XXXVI—XLVII: Explicarea cuvintelor turcești. XLVIII: Impărății turci.

Pag. 1—240: Textul împărțit în capituloare, după Sultanii cari au domnit. Fiecare capitol este urmat de note, între care s-au intercalat și unele de ale traducătorului. 241—300: Tabla de materii, sau, mai exact, indicele alfabetic al materiilor coprinse în vol. I.

Vol. II: Titlu pentru vol. II. Titlul fals. F. 3 și 4 liminare: Scrisoarea de dedicație a lui Desmoletz către Comitele de Noailles. Alt titlu. Pag. 3—317: Text, urmat de note, ca în vol. I. 318—324: Viața lui Dim. Cantemir. 325—389: Tabla de materii.

Din dedicația lui Desmoletz estragem următoarele:

A Son Excellence Monseigneur le Comte de Noailles, etc.

Monseigneur,

L'histoire du progrès et de la décadence de l'Empire Othoman, que j'ai l'honneur de présenter à Votre Excellence, est l'ouvrage d'un Prince plus illustre par ses vertus et par l'étendue de ses connaissances, que par la noblesse de son Sang et l'ancienneté de son Origine.

Issu du grand Tamerlan, ce conquérant fameux de la plus belle partie de l'Asie, il sçut se vanger des caprices de la fortune par l'élévation de son génie supérieur aux Thrônes et aux Couronnes. Le Prince, son fils,

héritier de ses excellentes qualités, après avoir mérité la considération de la Cour d'Angleterre dans son Ambassade, reçoit aujourd'hui dans celle de France nos tributs légitimes d'amour et de vénération.

C'est à la haute estime que ce Prince a pour vous, Monseigneur, que le Public est redévable de voir Votre Nom à la tête de cette Histoire, après celui du Prince de Moldavie, son illustre Auteur. L'amour exact de la vérité qui faisoit son caractère, semble en assurer le succès à la postérité. La vérité est l'ame de l'Histoire, si le faits en sont le corps: sans elle l'Historien le plus ingénieux devient le méprisable auteur d'un Roman. C'est par ce grand principe que le Prince Cantimir a sacrifié tous les faits singuliers et intéressants, qui auroient jetté beaucoup d'agrément et de variété dans son Ouvrage, dès qu'ils lui ont paru suspects.

Mais ce n'est point assez pour un Historien d'être vrai, il doit encore être utile. Dans cette vûë l'Auteur a tâché de rendre aimable et de faire remarquer les faits dignes d'être imités et capables d'encourager à la vertu par la force de l'exemple; dans le même tems qu'il a fletri d'opprobre et d'ignominie les vices, dont le spectacle seul est si contagieux.

Je suis avec un très profond respect, Monseigneur, de votre Excellence, le très-humble, très-obéissant, et très devoué serviteur, DESMOLETZ Prêtre de l'Oratoire.

A Paris le 22 Decembre 1742.

Din prefață traducătorului:

Disons un mot de l'Histoire dont on donne ici la traduction. Le Prince Cantemir qui en est l'auteur, et l'a écrite en latin, a été longtems attaché aux intérêts de la Porte Othomane en qualité de Prince de Moldavie, dignité qui lui avoit été conférée par les Turcs aussi-bien qu'à son père. Il a dû connoître le fort et le foible d'une nation, parmi laquelle il a été élevé; et il a eu tous les moyens possibles de s'instruire à fond de tout ce qui la concerne. Il nous représente les Turcs marchant pas à pas vers la plus haute fortune, sans se démentir en rien: toujours même esprit, système suivi et soutenu; conduite et courage invariable, jusqu'à ce qu'aveuglés par leur propre bonheur, ils viennent à déchoir, et se montrent entièrement contraires à eux-mêmes.

Les sources où l'Auteur puise, sont domestiques, c'est-à-dire, qu'il parle d'après les écrivains mahométans, et souvent il emploie leurs expressions. On aurait tort de le blâmer de la préférence qu'il leur donne, puisqu'en censurant comme il fait la plûpart des auteurs étrangers, et sur tout les chrétiens, il fait remarquer fort judicieusement, que l'ignorance ou les préjugés dans ceux-ci ont été les causes de leurs méprises; et ont plutôt servi à jeter de l'obscurité sur leur sujet, qu'à l'éclaircir.

L'objection qui vient naturellement à l'esprit, est de sçavoir si les historiens turcs méritent d'être crus sur leur parole, préférablement aux chrétiens. Ceux-ci peuvent manquer de lumières; ceux-là ne sont pas à couvert du soupçon de partialité: cependant on ne sçauroit se refuser à

ceux qui écrivent leurs propres affaires. Nous ne pourrons nous flatter d'avoir acune connoissance de ce qui s'est passé dans les siècles les plus reculés, si nous donnons carriere au pirrhonisme. La justesse d'esprit ne consiste pas à rejeter les écrits dont on doute, mais à voir s'ils ne choquent pas le bon sens. Au reste, si un auteur, tel que le Prince Cantemir, fait gloire de souscrire au témoignage des Turcs; le lecteur ne risque rien, et ne peut que se méprendre avec un guide, sous les yeux duquel il seroit quasi pardonnable de tomber dans l'erreur. Après tout, ce ne sont que des faits simples qu'on présente: il y auroit une fausse gloire à en imposer au monde, et tirer vanité de dire des choses nouvelles. Du moins le lecteur goûtera cette Histoire par un endroit particulier; c'est qu'elle le mettra en état de faire usage de son jugement à l'avantage de la vérité; en faisant le parallèle des auteurs qui ont écrit sur le même sujet, et qu'il verra démentis en plusieurs endroits.

Pour ce qui est du stile, j'avouë que les descriptions y sont succinctes, souvent même elles ont l'air d'un Journal: mais cependant on voit par tout un Prince qui parle avec dignité, et se soutient dans un juste milieu; louant ou blâmant sans affectation ce qui paroît digne de remarque. Il se contente de nommer une fois les principaux auteurs qu'il a pris pour ses garands; après quoi il ne cite plus. C'est une gêne à laquelle il est rare qu'un génie supérieur s'assujettisse. Enfin, lorsque le Prince Cantemir raconte comment il quitta le service des Turcs; il ne se répand point contr' eux en paroles outrageantes; il prend le parti qui lui plaît: c'est le propre d'un Prince de placer librement ses affections.

Pe ultima pagină se citesc următoarele:

Approbation.

J'ai lu par l'ordre de Monseigneur le Chancelier le Manuscrit qui a pour titre, *Histoire de l'Aggrandissement et de la Décadence de l'Empire Othoman*, écrite en Latin par Demetrius Cantimir, dernier Prince de Moldavie, et nouvellement traduite en François. Cette Histoire m'a paru très digne de l'Auteur, et j'ai trouvé fort curieuses et fort instructives les Notes dont il a crû devoir l'enrichir. A Paris ce 1 Mai, 1742.

Souchay.

Urmează apoi privilegiul regelui Ludovic, contrasemnat de Sainson:

Privilége du Roy.

Louis par la grace de Dieu, Roi de France et de Navarre: A nos amez et féaux Conseillers, les Gens tenans nos Cours de Parlement, Maîtres des Requêtes ordinaires de notre Hôtel, Grand Conseil, Prevôt de Paris, Baillifs, Sénéchaux, leur Lieutenans Civils, et autres nos Justiciers qu'il appartiendra, *Salut*. Notre bien amé Louis-Etienne Ganeau Libraire à Paris, Nous a fait exposer qu'il désireroit faire imprimer et donner au Public un Ouvrage intitulé, *Histoire de l'Aggrandissement et de la Décadence de l'Empire Othoman*, s'il Nous plaisoit lui accorder nos Lettres de Privilege pour ce nécessaires. *A ces causes*, voulant favorablement traiter l'Exposant, Nous

lui avons permis et permettons par ces Présentes de faire imprimer ledit Ouvrage, en un ou plusieurs volumes, et autant de fois que bon lui semblera ; et de le vendre, faire vendre et débiter par tout notre Royaume, pendant le tems de douze années consécutives, à compter du jour de la datte desdites Présentes. Faisons défenses à toutes sortes de personnes de quelque qualité et condition qu'elles soient, d'en introduire d'impression étrangere dans aucun lieu de notre obéissance, comme aussi à tous Libraires, Imprimeurs et autres d'imprimer, faire imprimer, vendre ni contrefaire ledit Ouvrage, ni d'en faire aucun extrait sous quelque prétexte que ce soit d'augmentation, corrections, changemens, ou autres sans la permission expresse et par écrit dudit Exposant ou de ceux qui auront droit de lui, à peine de confiscation des Exemplaires contrefaits et de trois mille livres d'amende contre chacun des Contrevénens, dont un tiers à Nous, un tiers à l'Hôtel Dieu de Paris, et l'autre tiers audit Exposant, et de tous dépens dommages et intérêts : A la charge que ces Présentes seront enregistrées tout au long sur le Registre de la Communauté des Libraires et Imprimeurs de Paris, dans trois mois de la datte d'icelles ; que l'impression dudit Ouvrage sera faite dans notre Royaume et non ailleurs, en bon papier et beaux caractères, conformément à la feüille imprimée, attachée pour modèle sous le contrescel desdites Présentes : Que l'Impétrant se conformera en tout aux Reglemens de la Librairie, et notamment à celui du dix Avril mil sept cent vingt-cinq ; qu'avant que de les exposer en vente, le Manuscrit ou Imprimé qui aura servi de copie à l'impression dudit Ouvrage, sera remis dans le même état où l'Approbation y aura été donnée, ès mains de notre très-cher et féal Chevalier le Sieur Daguesseau, Chancelier de France, Commandeur de nos Ordres ; et qu'il en sera ensuite remis deux Exemplaires dans notre Bibliothéque publique, un dans celle de notre Château du Louvre, et un dans celle de notre très-cher et féal Chevalier le Sieur Daguesseau, Chancelier de France ; le tout à peine de nullité des Présentes : du contenu desquelles nous mandons et enjoignons de faire jouir ledit Exposant ou ses ayans cause, pleinement et paisiblement, sans souffrir qu'il leur soit fait aucun trouble ou empêchement. Voulons que la copie desdites Présentes qui sera imprimée tout au long au commencement ou à la fin dudit Ouvrage, soit tenuë pour dûment signifiée, et qu'aux copies collationnées par l'un de nos amez et feaux Conseillers-Sécrétaires, foi soit ajoutée comme à l'original ; commandons au premier notaire Huissier ou Sergent de faire pour l'exécution d'icelles tous actes requis et nécessaires, sans demander autre permission, et nonobstant clamour de Haro, Charte Normande et Lettres à ce contraires : Car tel est notre plaisir. Donné à Paris le huitième jour du mois de Juin, l'an de grace mil sept cens quarante-deux, et de notre Regne le vingt-septième.

Par le Roi en son Conseil.

Sainson.

Urmează apoi înregistrarea Camerei regale a librarilor și tipograflor din Paris, din 11 Iunie 1742, semnată de sindicul Saugrain, și urmatoarea declarație a librarului Ganeau :

«J'ai cédé à Messieurs Nyon pere, Huart, le Clerc ainé, Barois fils, Nyon fils, Des-

pilly, le Clerc jeune. et Savoye, le présent Privilege, pour en jouir conjointement avec moi, chacun par part égale, suivant nos conventions. A Paris ce 2 Juillet 1742.»

Librarii cari s-au folosit de privilegiul de a edita opera lui Cantemir, în urma cesiuniei lui Ganeau, sunt, după căte știm până astăzi, următorii: «Huart, Libraire et Imprimeur de Monseigneur le Dauphin, proche la Fontaine S. Severin, à la Justice»; «Le Clerc, pere et fils, Quay des Augustins, à la Toison d'or»; Jacques-Nicolas le Clerc, au deuxième Pilier de la Grand' Salle du Palais, du côté de la Chapelle, à la Prudence» și «Savoye, Libraire, rue S. Jacques, proche la Fontaine S. Severin, à l'Esperance».

Textul a fost compus o singura dată, afară de titluri, căteva pagini și poate indicele alfabetic, și s'a tipărit în două feluri: într-o ediție în două volume in-4° pe două coloane pentru Ganeau, Le Clerc père et fils și Savoye; iar pentru Huart și J.-N. le Clerc s'a tras o ediție mică în 4 volume in-12.

Numele tipografului se găsește numai în ediția cea mică:

«De l'Imprimerie de Ballard, fils, au bas de la rue S. Jean de Beauvais, à sainte Cécile, 1743».

Edițiunea in-12 se compune din 4 volume cu același titlu ca și cea mare, afară de numerile de ordine ale volumelor; iar tabla de materii este împărțita pe volume.

Colaționarea vol. I:

F. 1: Titlu.

2—5 (fără număr): Dedicăția lui Desmoletz catre Comitele de Noailles, din care s'a dat mai sus un extras.

Pag. I—XXVIII: Prefața traducătorului.

» XXIX—XCVI: Prefața autorului.

» XCVII—C: Adaos la prefață.

» CI—CIV: Înștiințare catre cititor.

» CV—CXLII: Explicarea numirilor turcești.

» CXLIII—CXLIV: Lista împăraților turci.

P. 1—297: Text.

P. 298—366: Tabla de materii, — adică, indicele alfabetic.

Vol. II e de 502 p., dintre cari 480 pentru text și celelalte pentru indice.

Vol. III, de 576, dintre cari 503 pentru text.

Vol. IV: P. 1—466, textul. P. 467—488: Viața lui Dim. Cantemir. P. 489—568: Indicele.

București: Biblioteca Academiei Române.

232. Penticostar, București 1743.

ПЕНТИКОСТАРІОН | Че ѿре фтєв сїнє Слѹжба че йсз кѹвінє. | Кáре лкѹмь фтєлї са8 тжлмчнть пе Лімба Р8- | мѡнїскъ, Ши са8 Тѹпхрїтъ. | А зилелє прѣ Лїнклцатвль Дамъ Іѡ | МИХАЙ Р҃ЬКОБІЦЪ БОЕБОДЬ | К8 Елгословенїј, ши к8 келтвъла прѣ | сїнїцїтвль Митрополитъ а тðатв | Оѓггрокладїј, Күр : | Н є СӨФИТъ Д єЛІ КРІТъ | А ѩорашъ ф Бѹкврїшъ, Да Лкть зенна. | Де к8чїрник8ль фтєв Прєвци, Пѡпа | Етѡйка, Ікѡвінъ Твп :

In-folio (30×21) de 2 foi, fără numar, și 224 numerotate. Tipar negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Titlul incadrat într'un cadru cu compartimente, în cari se află reprezentări diferențiate sfinti. Gravuri și ornamente: La f. 1: Invierea, imitată după Apostolul din Buzău de la 1704, (v. vol. I, p. 455); f. 28 și 118 v.: frontispiciu (clișeu din Evanghelie de la Snagov 1697, v. vol. I, p. 328); f. 46 și 143: frontispiciu din aceeași Evanghelie (vol. I, p. 355); f. 47 v.: Mironosițele; f. 70, 156, 181 v.: Frontispiciu nou; f. 71: Vindecarea bolnavilor; f. 95 v.: Frontispiciu nou; f. 97: Isus cu Samarineana la puț; f. 120: Vindecarea orbului; f. 144 v.: Înalțarea; f. 185 v.: Soborul Maicii Domnului, a doua oară; f. 183 v. (eroare de paginație): Duminica tuturor sfintilor (comp. vol. I, p. 221).

Pe verso titlului se află stema dublă (facs. 289) cu inițialele domnești ale lui Mihail Racoviță și următoarele stihuri:

Stihuri politice 12 asupra peceții pré înnălțatului, slăvituluș și blagocestivuluș Domnū Io Mihai Răcoviță Voevoda.

Buurulă, corbulă, doao sémne minunate,
Darurile-ți arată, Doamne prénălțate.
Acéste închipuire arată înnălțări
Ale acestoră doao mai josă numite Țări:
Buurulă a Moldovei stemă de Domnie,
Corbulă a Ungrovlahiei de stăpânie
A Domnului Mihaei Voevodă ce-i zică Răcoviță,
Carele le-au stăpânită cu multă credință,
Pre care acumă Dumnezeu îl păzescă,
Țara Rumânescă să-o stăpânescă,
Pre toți vrăjmașii să supuindu-i suptă sine,
Ocărmuindu țara cumă iaste mai bine.

Pe a doua foaie liminară se citește următoarea prefață:

Neofită, dină mila lui Dumnezeu Arhiepiscopă și Mitropolită ală Ungrovlahiei, tuturoră cititorilor hară, milă și pace de la Dumnezeu a-totu-șiitorulă.

Nu numai Dumnezeiasca Bogoslovie, ce și filosofia cē iscoditoare celoră firești, socotește și adeveréză pre Dumnezeu celu de săvârșită, a fi cum-pănă adevărata și îndreptare săvârșirii tuturoră lucrurilor, iubiteloră Dumnévostră cititori. Pentru că nu iaste nici o săvârșire a zidiriloră celoră ce săntă de față și celoră ce voră să fie, și celoră ce iaste prină putință a fi, care să nu să afle la acelă necuprinsă crugă ală săvârșirii. Cumpăna cu adevărata și îndreptare au pusă Dumnezeiasca pronie la pravoslavnica Biserică trépta cē mai de vârfă a Preoție. De care tréptă toate câte săntă ale pravoslavie să poartă și să cārmuescă, cercându-să și lămurindu-să ca aurulă celu lămurită în focul săcăsinării și ală îndreptării. Si de iaste fână, sau lémne, sau trestie, le arde și le topescă cu lucrară cē arzătoare a izgonirii, iară de iaste aură sau argintă sau altu cevașu dină făuriile célé de mare preță, le arată mai luminoase și mai curate cu lucrară darului cē strălucitoare. La acé tréptă de vârfă a Arhieriei învrednicindu pronia cē Dumnezeiasca pre smerenie noastră, și încredințându-ni-să cārmele pravoslavnicului scaună ală Mitropoliei Ungrovlahiei, nu puțină grija avemă (de pre datoria cē ne-tăgăduită) a lămură și a îndreptă câtă ară fi prină putință célé ce să cuvine Biserică, cu pravoslavie lepădându și izgonindu célé netrébnice, și alegându cu priință bună célé folositoare și trebuincioase de pre darulă Duhului sfântă care ni s-au dată de la Tatălă luminiloră. Si mai alesă cugetându totu-dé-una a lumină și a înpodobi turma cē cuvântătoare, care ni s-au încredințată, cu cărțile célé trebuincioase sfinteloră și Dumnezeestiloră Biserică spre întelégeré tuturoră de obște, urmându Apostoleștiloră cuvinte, ca să iă Biserică întărire. Ci dară, de vréme ce între alte cărți cu care să slujaște pré sfânta Biserică răsăritului iaste și Penticostarulă, care cuprinde slujbele bisericesti dină

luminată zioa Învierii Domnului și a izbăvitorulu nostru Hs., pănă la sfânta Dumineca a tuturor sfinților, fiind pre limba slovenescă, pré pușinteř atăta dină Preoți, cătă și din miréni să află înțelegându-lă, iară la céra-laltă obștime să vedé ca o grădină închisă, și ca o fântână pecluită, — care iubitorul de Dumnezeu și întocma fratele nostru răposatul Damaschin Episcopul Râmniciu, socotindă a-lă aduce la lumină ca să înțelégă toți și să să folosescă sufletește, l-au tâlcuită de pre slovenie pre limba rumânească. Deci smerenii noastră dină râvnă Dumnezeiască îndemnându-ne a-lă scoate la ivelă prină typare pentru folosul tuturor de obște, și socotindă că dină limba elinescă a să tâlcui rumânește prină limba slovenescă s-ar fi putut înlămplă a să pricinui multe greșali, amă pohtită pre duhovnicescul nostru fiu Dumnele Ianachie Vtori Post. ca să-lă îndrepteză mai cu dédinsul de pre limba cé elinescă. Carele ca ună fiu ală Biserică, plecându-se pohtirii noastre, au luată ostenelă de l-au îndreptată, urmândă linbi ellinesti pre cătă s-au putută a să apropiă și a să atinge limba cé rumânească dc cé ellinescă, care îndreptare, cercându-o și smerenii noastră, o amă aflată a fi bună și mai cu înțelégere de cătă tâlcuiré cé de pre slovenie. Ci dară (pre cumă mai susă amă zisă), fiindu-ne în gândă și în cugetă totă déuna a înpodobi și a lumină sfintele și Dumnezeeslile Biserici ale pravoslavicului acestuia scaună Arhieraticescă, încă și alte sfinte Biserici care să slujescă cu limba rumânească, amă voită smerenii noastră de s-au typărită aciastă cinstita carte Penticostarulă intru înțelégeré tuturor. De care pohtimă pre toți cei ce să voră slujă cu aciastă sfintită carte, priimindu-o cu umilință, să roage pre a-totă-puterniculă Dumnezeu și pentru spăsenii smerenie noastre, ca și ei să nemerescă cereștile bunătăți. Cărora să ne învrednicimă cu toți, prină darul și prină iubire de oameni a Domnului nostru Is. Hs. Amină.

Pe ultima foaie, se citește următoarea notiță:

Slavă, cinstă și închinăciune celuă în Troiță unuă Dumnezeu, care ne-au ajutată după începută de amă ajunsă și sfârșitul.

Iară cei ce vă veți înlămplă a cătă, bucurați-vă în Domnul și vă rugăți pentru noi, și ce greșale veți află, veri în cuvinte, veri în slove, îndreptați cu duhulă blândețelor, ne puindu-ne în ponosă, în slove pentru lunecare și neputință trecerii ochilor, iară în cuvinte pentru tâlmăciré cé de pre limba ellinescă pre cé rumânească pe cătă s-au putută apropiă cuvântulă intru înțelesă: că pre cumă ţaste cu neputință omulu și nu păcatu, aşă și typografului a nu greși.

Typăritu-s-au în anulă de la spăsenii lumii 1743, de cucerniculă intre Preoți, Popa Stoica Iacovică, cu celu dină-preună ostenitoru și frate Radulă, logothetă, Iacovică, Typog.

A trațajilor rânduită urmare:

И Б В Г Д Е Ж С З И І К Л М Н О П Р С Т є ф χ κ ε γ ѿ υ ρ ι ψ θ λ μ ι κ ς ψ υ . И Б В Г Д Е Ж С З И І К Л М .

Acăstă toate îndoite.

București : Biblioteca Academiei Române.

233. Pentecostar, Râmnic 1743.

ПЕНТИКОСТАРІОН | Че квітніде .птрє сїне слвжба че ї сх квінє: |
 Крєле май найнте с-а8 Тзлмччть дє Єпскв- | п8ль Дамаскінъ дє плінь пе Лімба
 р8мж- | нїсекз: Ірж ака8ь с-а8 Тзлмччть | Л вйлє Прє Л8минат8ль Д8мнъ
 Iw: | МІХАЙ РІК СӘ БІЦЬ Е СӘ Є СӘДЬ. | Фїндъ Митрополйтъ Цхрт
 Квр | НЕОФІТъ. | К8 н8коинца шї к8 т8датъ келт8лла, Юбн- | т8рюл8ль дє
 Д8мнез8 Квр КЛІМЕНТЬ | Єпсквп8ль Рыімник8ль. | Л Сфїта Єпсквпіе а
 Рыімник8ль | Да Л8тъ: з8на. Ірж д8ла Х8: 1743. | дє К8ч8рнік8ль .птрє Пр8вцї
 П8па | Міхай Ідданасе Б8ч: Т8погр8ф8ль.

In folio (30X21) de 3 foi, fără număr, și 257 numerotate. Tipar negru și roșu, pe două coloane și cu 38 de rânduri în coloană. Titlul, de asemenea cu roșu și negru, are un frontispiciu cu compartimente: la mijloc Sf. Nicolae pe un tron, la stânga Domnul Hristos și la dreapta Maica Domnului.

Gravuri mai sunt la f. 1: Invierea; f. 29: Toma Necredinciosul, semnată: П: Мх: Ту. 1742, și cu inscripția: «Credința Thomei»; f. 52: Mironosițele, semnată П: Міхан Типограф. Рыімничан; f. 76: Vindecarea bolnavilor; f. 105: Christos cu Samarineana la puț; f. 125 v.: Vindecarea orbului; f. 144: Înalțarea Domnului; f. 162 v.: «Când s'au aratait Hs. Patriarhului Petru dela Alexandria»; f. 186: Soborul Maicii Domnului; f. 211: Duminica tuturor sfintilor; f. 225: Fontispiciul din titlu.

Pe verso titlului se află stema dublă (figs. 287) cu inițialele domnești ale lui Mihail Racoviță și cu versurile acestea:

Stihuri politicești 12 asupra peceții pré innălțatuluř, slavituluř și blagocestivuluř Domnū Io Mihař Racovičă Voevodū.

Acestu semnu alu Crucii, ce corbulu iveste,
 Pre Mihař Voevodū Hs cu elu îlă păzește.
 Așijderé și Bourulu e fiară buăcă
 Si cătră Măriňa sa coarnele iši plécă.
 Spata, buzduganulu, îlă arată
 Stăpână aicé intru acestă dată.
 Dinu ceriu avându nume nemuritoru
 Pre Îngerulă Mihailu aicé păzitoru.
 Mihailu păzitoru să închipuăște;
 Deci numele și fapta bine-lu dovedește
 Si îintru alu său Dumnezescu lăcașu și fericire,
 Să-ř dě ceresculă Inpăratu parte de moștenire

Urmăză apoi următoarea «Prédoslovie»:

Pré blagocestivuluř, luminatuluř, pré innălțatuluř Domnū și oblaďitoru a toată Țara Rumâneșcă Io Mihař Racovičă Voevodū. întrégă să-nătate, vițăță îndelungată, pace și spăsenie de la Dumnezeu ca să dăruiească Măriei tale, rugămă.

Pare-mi-se, milostive și pré luminate Doamne, că mai slăvită lucu de câte săntu în lume, altul să nu fie, de câtă omulă acela, carele să va învredniți dela înpăratulă, întru slăvită și innaltă orânduială de stăpânire, precum și au arătată la Mardoheu jidovulă, ce au cinstiș de Arthaxersu înpăratu, rânduindu-lă a fi poruncitoru la 127 de crăiř și înpodobindu-lă cu vășmântu înpărătescu și cu cunună de aură și cu diademă, și puindu-lă

pe caluț înpărătescă, și strigându pristavii: «Așa va fi la totuș omul, pre carele va vră înpărătul să-lu cinstescă». Isthiră, cap. 6. Sau precum au fost la fericitul Iosif, carele s-au slăvită întru cinste înpărătescă de Faraonă, Înpărătul Eghypetulu, a fi poruncitoru la toată casa Înpărătului, și oblăduire lu și a să purtă în carată de aură. Facere, capă 41. Cărora următoru văz pe Mării ta, învrednicindu-te dela pré puternica Înpărătie întru naltă orânduială de oblăduire a țărăi aceștiia, ca unu soare strălucindu în politia pravoslavie. Deci avându noi cești duhovnicești porunca stăpânu Hs., ca ce iaste alu lui Dumnezeu, să dăm lu Dumnezeu, și ce iaste alu Înpărătului, să dăm Înpărătului; că aşă și Dumnezeescul Pavelu porunceste, ca să dăm noi cești supuș celoru încununați de Dumnezeu cu stăpâni, datornică slujbă și cinstă ce li se cuvine, ca unor capete polticești, ce au mai mare lucrare preste norodul ce-lu stăpânescu ei. Acăstă datorie rânduită a fi a să da stăpânilor dela supuș, știindu-o eu, smeritul rugătorulu Măriei tale, nu putu lăsă a mă arătă de totuș netrăbni a nu aduce sufletescă slujbă Măriei tale, ca stăpânu nostru și de Dumnezeu încununatul Domnă, m-am indemnăt de amu datu în typariu aciastă sfântă carte, ce să chiamă Pentecostar, caré să începe dinu luminata zi a sfintelor Paști, și să sue păna la Dumineca tuturor sfinților, fiindu tălmăcită de pre limba elinescă, slovenescă și latinescă deplină pre limba noastră rumânescă, prinu ostenela, și toată osârdia și nevoința celu întru Dumnezeu răposat părinte Episcopu, și Dascalu și alu nostru întru Duhul sfântu frate chyr Damaschinu, carele au urmatu cuvântul ingerulu, ce au zisă cătră Ezdra: «Deșchide-mi cele înhise și-m scoate de acolo vânturile», pentru că sfânta scriptură, tălmăcindu-se și descoperindu-se de Dumnezești dascali, deșchide și luminăză pre prunci. Iară ce iaste lauda cărții aceștiia, nu iaste prinu putința mea a spune, sfîndu-mă multă, ca să nu pătimescă intu-necare minți, precumă pătimescă intunecare ochilor cei ce îndrăznescă să vază fulgerul sau măcaru și singură raza soarclui. Slobozindu daru cuvântul mieu, ca unu vântisoru micu ce aru trăce prinu mijlocul unor crini, va da bunu miroșu în sufletul Măriei tale și a toată pravoslavie. Că precum au obiceiu, pré înnălțate Doamne, cei ce mergă pre căi îndelungate, cându li să întâmplă a trăce pre lângă vre-o grădină, întră în lăuntru și nu să satură numai cu vedéră, ci încă culegu și dinu florile care miroscă mai bine, și dintru acelé unele punu la capă pentru frumusete, altele punu la pieptu pentru veseliu, altele ținu în mâini pentru miroslu, și aşă își facu și cciialaltă călătorie cu mânăjare. Călătorulu acela văză a fi și Mării ta, carele dirtru aceste trecătoare și putrede ale acești lumii, călătorescă cu bună cuviință la neveste-jitele florii ale raialui, avându sfintele rugăciuni, ce să cuprindu în cartă aciasta, ce dau miroșu cu bună mirézmă de mânăjare. Că precumă raialu iaste grădină de multe feluri de florii, aşă și cartă aciasta iaste grădină de multe cuvinte, care ne povătuiescă la raiu. Si precumă pasării i s-au datu aripă să scape dinu mâna omului, aşă și noao ni s-au datu sfintele cărji, ca cu dânsene să scăpăm dinu mâinile diabolului, precumă scrie la Cântare cântărilor, cap. 6: «Frățiorul mieu pogoare-se la grădină», adecă sufletul la raiu;

și iară: «Scoală, vino, iubita mea, că florile să iviră pre pământă, și viața noastră au înflorită, vrémé veselieă au sosită», caré însemnă prină ivirea florilor pre pământă pré creștinulă înpărată Costantină și totă înpărația și domnișii cei creștini și sfintele soboară, precum zice Solomonă cap. 9: «Înțelepciușe și au zidită ei-și casă și au întărită 7 stâlpi»; și prorocul Davidă grăiește, psalmă 11: «Cuvintele Domnului, cuvinte curate, argintă lămurită, curățită de 7 ori», care să înțeleagă 7 sfintele soboară, ce au lămurită lége de șapte ori, precum zice sfântul Athanasie, Augustină, Amvrosie, Vasilie, Ieronimă. Iarășii scrie la Cânt(aré) cântăriloră cap. 4: «Iarna au treacută, scoală-te crivețe și vino austru», care prină iarnă și prină crivețu să înțeleagă totă înpărația cei închinători la idoli, carii, ca unu crivețu ce suflare tare dină locurile cele reci ale Tartarului, suflare cu îngrozire asupra creștinilor; iară vântulă austru, Hristos, viindă și suflândă în potriva acelor organă, acei nori întunecați și neguri toate le-au răsipită, și lumina au lumenată și pre diavolulă au surpată. Zice prorocul Davidă, psalmă 9: «Vrajmașulă și-a lipsită armele pără în sfârșită și cetățile i-a sfărămată», adecă iadulă și toate capiștile. Si prorocul Zaharia, capă 11, zice: «Si va fi întru una de zilele acelăi, și zioa acela va fi lumină», și iară psalmă 117: «Aciasta iaste zioa, caré o au făcută Domnulă să ne bucurămă și să ne veselim într-ansa». Cel mare între proroci și Dumnezeescul Moysi scrie la Cartea facerii cap. 5, lăudândă și zicândă: «Aciasta iaste Cartea facerii lui Adamă»: iară eu, lăudând cartea aciasta, voi zice: «Aciasta iastă Cartea izbăvirii lui Adamă». Cu adevărată marcă iaste Cartea facerii, care iaste într-ela biblie; dară mare și luminată iaste și carte aciasta, că acolo scrie pentru faceră lui Adamă, iară aică pentru izbăvire la totă nămulă lui Adamă; acolo închideră raiulă, iară aică deschideră ușilor raiului, precum Damaschină cantică: «Hs., celă ce au înviată dină groapă și ne-au deschisă noao ușile raiului». Acolo poruncescă Dumnezeu Jidoviloră să facă Paștele, răzmându-se în toăgi, ca cumă ar fi odihnindu-se, iară aică poruncescă acelașu Dumnezeu să facemă Paștele răzmându-ne în dară; în care dară și credință și Măriția-tă strălucești și lége creștinescă bine o păzești. Priimește dară, luminate Doamne, cu carte aciasta și inima mea, caré purură dorăște să te încunună Dumnezeu cu darul sănătății și alături, ca să-știi poata luă adunară creștină înmulțire sa, întăriră și sporiulă, spre lauda lui Dumnezeu întru norocite zilele și în delungata viață Măriei-tale, iară în vîculă viitoră să te învrednicescă ca să te în lulcești de dulci cântări întru înpărația cerulu, iară aică cu toată poltă și obște cu bucurie săltândă și cântândă zioa învierii noroadelor, să ne luminămă, Paștele Domnului, Paștele, că dină moarte la viață și de pre pământă la ceru Hs. Dumnezeu ne-au trecută pre noi, căruia să cuvine toată slava, cinstă și închinăcună cu părintele celă fără-de începută și cu pré stântulă și bunulă și de viață făcătorul Duhă, acumă și purură și în vîci. Amină.

Ală Măriei-tale, cătră Dumnezeu fierbinte rugătoru Climentă, Episcopul Râmnicului.

La sfârșit, adică pe f. 257 v. se află următoarea notiță:

Typăritu-s-au acestu Penticostară prină ostenă la diorthosiri luă Lavrentie

Ieromonahulă de la sfânta mănăstire Hurezulu. Și tuturoră pravoslavniciiloră cetitoră cu plecăciune mă rogă, ca or-ce greșală vești astăzi, sau în cuvinte sau în slove, care să întămplieză dinu slăbiciună fizică și alunecare minții și a trăcerii vederii ochiloră prin cetiră prubeloră de noaptă — că și noaptă uneori o amă făcută în locu de zi, — ca niște înțelepți ertăți, ca și voi să află ertare de la milostivul Dumnezeu. Insă și acăsta să știi, o iubitorul de Hs. cetitoru, că de vești osteni a cercetă cu amăruntul tălmăciré acești sfinti cărți, și de vești potrivă cu nescară izvoade tălmăcite de alți dascalii de acumă, și nu se va potrivă, să nu te priești a hui, pentru că noi amă urmată izvodul răposatului părintelui Damaschinu, episcopul Râmnicului, din cuvântul în cuvânt, nimicu schimbându, sau spre alte tălmăcituri alunecându-ne, slujindu-ne din cuvintele sfintiei-sale, ce scrie și mărturișește astă la începutul Tripesnișulu, că: lăsându alte izvoade ale limbii latinești și slovenești, au urmată mai multă, și au tălmăcită și au îndreptată dreptă de pre celu grecesc Penticostar, ca să nu să facă zmintelă rânduialei grecești și zăticnăela limbii rumânești, ca să poată da folosu la cei ce să nevoesc să facă roadă după învățatură ca niște înțelepți mulțămitori.

Slavă, laudă, cinste și închinăciune lui Dumnezeu celu slăvită în sfânta Troiță, carele ne-au ajutată de amă începută și amă ajunsă și sfârșitul.

Precumă doresc să ajungă la vadul celu cu liniște cei învăluiați și bătuți de furtună în luciul mării, astă dorēște și typograful să ajungă la sfârșitul cărții.

Și s-au începută acestu sfântu și Dumnezeescu lucru la luna lui Octombrie, 20, létu 7251 și au luată sfârșită la luna lui Martie în 20 de zile, létu 1743.

București: Biblioteca Academiei Române.

234. Psalmire, Iași 1743.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ | Η ПРОРОКУЛЪЙ | ШИЛПЪРЫТУЛЪЙ ДЕДЬ, | К8
р8гжчюнile ла тóате Каðиøмеле, к8 тълк8- | ри ла фиеве кáре фаломъ, к8 Кжитъ-
риле л8й Мw | ғси, к8 фáлмти чей алéшь, к8 прнп8лиле л8рь, | к8 п8цйнъ йстори8
а н8мелоръ жидов8шь, к8 пâс- | ҳал8й, д8 ғңз, д8 Ӣни. ғпр8ен8 к8 Ст8кл: ёнг:
ши к8 Ехс: | Кáре к8 к8черие са8 ғкин8тъ, Пр8к л8минн8т8л8 | ши Пр8к ғн8лц8т8л8
Д8н8 ши ғбл8д8т8р8 | а тóатк Цáра Молд8к8. | Ӣвани Николае Маврокордату
Боец8дь. | П8рт8н8дь Кжрма Православ8т8, | Пр8к Сфинци8т8ль Митрополиту Кур
Никифору | Пелопониси8н8ль. | Д8 Д8ка Ҷ8тирю8к8 Т8погр8 | ф8ль д8 ла Өассосу.
К8 а к8р8м к8елт8ял8 Якм8 ғт8й ғт8ра- | честаш8 к8пъ са8 Т8погр8тъ ғ Ӣшк
А Ӣшль д8ла Зидир8 Л8мий. ғзен8. | Ӣръ д8ла мжн8ир8, ғзф8м.

In folio (47X17), de 6 foi, fara numar, și 160 numerotate. Tiparul numai negru, cu 32 rânduri în pagina încadrată într-un chenar de linii.

Pe verso titlului se află stema Moldovei și stihurile cari se reproduc mai jos. Urmează apoi predoslovia lui Duca Sotiriovici și înștiințarea aceluiași catre editori, reproduse și ele mai jos; «învățatura cum să citește Psaltir» și «orânduiala cum

să cade a începe a celi Psaltiré.» Pe ultima față a foilor liminare se află reprezentat Impăratul David.

Stihuri asupra stemei:

Pré luminata stemă a țărăi moldovinești,
 Cu care s-au încoronat vechii Mavrocordățești,
 Blagocestivulu Domnu Ioanu s-au dăruită,
 Că dinu fericită a loru sămânță s-au odrăslită,
 Și bunele loru fapte cătu poate le plineste,
 Și țara despre toși vrăjmașii o păzeste.
 Dé-i Dumnađău ani mulți cu pace să stăpânească,
 Fericitul lui nume ca lui Davidu să trăiască.
 A Măriei-tale plecatu robă,
 Duca Sotiriovici, Typografă.

Prédoslovic.

Blagocestivulu, pré credinciosulu, pré luminatulu, pré linulu, și de Dumnađău încoronat Domnu și oblăduitoru a toată țara Moldovii, Domnulu, Domnulu Io Ioanu Neculae Mavrocordatul Voevodă,

Spăsenie, bună viță, bună moștenire de la Dumnađău, și desăvărșită bună petréciré.

Incepută, mijlocu și sfârșită, stăpănu și domnu celor fișoare tuturor simțitorilor și gânditorilor, pré înnalțate Doamne, este plăzmuitorul și ziditorul a tuturor, Dumnađău. Stăpănu dară și sfârșită tuturor celor ce săntu suptu lună este omul. A omulu sfârșită, pentru care s-au zidită dela Dumnađău este câștigără și fericiră acestu Dumnađău. Si de vréme că pentru omu aciastă toată lume s-au făcută și omul (dice) s-au făcută dela Dumnađău, ca să câștige pre Dumnađău; deci câștigă oamenii pre Dumnađău, adeca aceia cari credă dreptă intră dânsul și păzască poruncile lui cu amăruntul. Dară sfintele lui porunci să cuprindă într'acese doao singure părji, adeca dică cătră Dumnađău și cătră aproapele tău dragoste. Atunce să sfărșește și să cunoaște dragoste cătră Dumnađău, cându vomă păzi, cumă am disu, cu amăruntul sfintele poruncile lui, precumă hotărăște și Domnul la evanghelie, dicăndu, dacă mă iubiji pre mine, păziți poruncile mele. Cătră aproapele tău dragoste atunci să săvărșaște și să face, cându iubimă cu fapte și cu totu sufletul unul pre altul ca însușu pre noi, după porunca lui Dumnađău: Să iubești dice, pre Domnul Dumnađaulu tău den toată inema ta și den totu sufletul tău, și den toată puteră ta și den tot cugetul tău, și pre aproapele tău ca și pre tine, și farășu: Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, acéste vă poruncescă voao ca să vă iubiți unul pre altul. Deci atunci vomă săvărși aciastă dragoste, cându sărguimă și agiuțămă unul pre altul la cele bune și plăcute, la cele trupești, mai vărtosu și la cele sufletești și mântuitoare, flești care după putéră sa, și după iscusiră sa. Deci, de vreme că eu altă puteră n-am spre agiutorină aproapelui meu fără numă meșterșugul typografiei, nu voi lipsi a folosi de acmă înainte după putință-mi pe aî miei denu Hristos frață, typărindă cărți folositoare și de suflete mântuitoare. Pentru

aciasta dară, pré innăltate Doamne, m-amă apucată de amă typărită cu agiutoriul lui Dumnađău aciastă de Duhul sfântă pren rostul fericitului Davidu suflată cântare, care să numește de obște Psaltire (Ψαλτύρι) pre care vrându cine-va să-o laude, să ia pildă de pre alte preste fire lucruri ale sfântului Duhu, și să ia sama voroavelor ce au toți psalmii ei, și așa poate cunoaște ce felu de laudă i să cuvine. Deci audindu, pré innăltate Doamne, de oare carii învățați, pre cumu să fi fostu obiceiu vechiu, că fiește carii meșteru și învățatū să aducă cele mai dentăi ale meșterșugului sau ale învățaturii lui de toate întăi înpăratului sau Domnului loculu. Si aciasta, dicu că o făce pentru doao pricini: una pentru că să cade și este cu dreptate, și alta pentru ca să fie lucrurile loru mai meșterșuguite, mai vărtosu și certate puindu-le înainte ochiului înpăratului. Dreptu aciasta amă vrutu și eu mai micul robul Măriei-tale, măcaru că nevrédnicu săntu, să urmești acestui lucru, care nu numai căci este noao, ce căci este și începătură a typografiei care amă învățatū făcăndu dentr-aciasta începătură întăi typografie. Cu plecăciune dară și cu genunchie plecate aducu și puju înainte cătră milosărdul și pré linul ochiul Mariei tale, aciasta Psaltire, care Mariia-tă, după urmaré înpărațiilor și domnilor celor de demultu, ca unu strenepotu alu domnilor, și mai înaltu și mai alesu de cătu domniu cei de începutu, mă rogă să o priimești cu blândețe și cu iubire de omu, pre cumu marele înpăratu alu Persiloru, Kyru, acă pușintă apăa ăraculu, sau ca cei doi bani mici aă văduvii; și Dumnađăul tuturor, dătoriul și săvărșitorul a toată învățatura și meșterșugul, să păzască pre Măriia-tă mai presus de toată răutaté celoru înpotrivnici, întăriindu-te întru pre innăltatul și de Dumnađău păzitul scaunul alu domniei, în mulți ani, și pre norocii, cu pace și fără tulburare, dăruindu-ți viiăță indelungată întru veselie, împreună cu pre luminații cuconii a Măriei-tale și cu toată curte. Aminu.

A slăvitei de Dumnađău innăltimiei tale, mai micu și plecatu robu,
Duca Sotirioviciu, typograful, de la Thassosu.

Prédoslovie cătră cititori.

Tuturor de Dumnađău credincioșilor cetitori Duca Sotirioviciu, typograful, rogă sănătate și norocire.

Are datorie fiește carele veri cu ce mijlocu ar puté să facă folosu patriei lu, pentru căci ia ilu priește și-lu hrănește, ia ilu cinstește și-lu păzește. Dreptu aceia dară și eu mai micul tuturor, măcaru că nu-mu este patriația Moldovi, iară pentru că amă căștagatū întru acestu pământu (streinu fiindu) și cinsti și priință, cunoscu că amă aceleași datorie ce au și lăcitorii cei adevărați. Deci, pentru ca să dau cătră dânsa unu sămnă de multămilă, și ne-avându cu altu ce, amă pusă nevoiță de amă typărită aciastă Psaltire spre folosul acești patrii. Că vădăndu folosul sufletescu ce este ascunsu într-ansa, și măcaru că au fostu și de alți mai de nainte în multe feluri typărită, iară acmă mai cu multă osărdie o amă scosă la lumină și o amă înpodobită mai vărtosu de cătu alii, adeca tălmăcită chiar în limba moldovinăscă și la fiește care psalmu amă pusă și tălcurile lui, care tălcurile s-aă

tălmăcită de pre limba jidovască și elinăescă, și pentru toate cathizmele cu tropare și cu molitve de rugăciune, pentru mai multă folosu și înțălesul celor ce voru cetă, adăogându-să cu prépările, cu pușnică istorie de numele jidovești de pre limba grecăescă, întru care arată pentru ce pro-roculu Davidu au pomenită în psalmii luă aceste nume, și cu pashaliș de 197 de ani, împreună cu stălpii evangheliei și cu văscresne, pentru mai multă îndreptară cetă bisăricești. Priimiți dară dreptă aceea, o dinu Hristos frații mei, dela meștersugul mănulor mele acăstă mică arătare, și mă rogă dumilior voastre ca să ertați de veți găsi greșală au la slovă, au la cuvinte, au la stihă, și să diorthosiți cu duhul blănđetilor și să nu bănuiați, de vreme că știm că toți o ființă neputincioasă și spre cădere pré lesne luncătoare purtămă, iară cé desăvărșită negreșire numaș sângură luă Dum-năjău s-au dată, a cărue milă să fie cu noi cu toți purură. Amină.

București : Biblioteca Academiei Române.

1744.

235. Bucovina, Cluj 1744.

Б Ѹ К О Б Н Ъ | Ч е ћре ф сине десріндерѣ | тибъкътѣрѣй копіиларѣ ла |
карте. шы сұмқолыкъ кре- | динций крешииени. зѣче | порѣнчи але леүїн веки, | ши
але чең нодаш шап- | те тайне але беєкъре- | чүй өзсърітѣлѣн | һ прочъ : | йкѣмъ
адоаэрѣ типърітъ ән Клажъ к8 | Типарюль Чинистити Йқадеми | Әе Міхай
Бечкереки Ынвъль Домнушы | әлѣмд.

Exemplar necomplet, comunicat de canoniciul I. M. Moldovanu.

In 8º mic. 27–28 rânduri pe pagină. În titlu se află un clișeu mic reprezentând pe Maica Domnului cu Isus în brațe.

Pe dosul titlului începe îndată abecedarul cu litere chirilice și, sub el, cu litere latine. Urmează apoi «Tatălă nostru» și «Лкничнѣк (sic) Лкничнѣк», tipărite în rânduri succesive, chirilice și latine.

Dăm aci începutul orașunei dominicale, observând că s de forma lungă se transcrie prin s:

Tател нашту careле jest in Cserűri: Sfincsaskese numele teu. Se vi
унпerecie ta: fie voje ta, kum in cserű, asa si pre pement. Peinæ noasstre
cse de toate zilele denio noao astez.....

După partea alfabetica urmează: «Însemnare pentru cum să cade a slovni slovele
ce au de supra titlă».

Mai cuprinde și «Oare căte întrebări foarte de lipsă și de folosu».

Blaj: Biblioteca canoniciului I. M. Moldovanu.

236. Catavasier, Rădăuți 1744.

Катавасиарю тълмъчътъ пре лъмба ръмънѣскъ: к8 м8ате тъбънчоасъ кън-
търѣй әкъм тъпърітъ ҳ тупография чѣкъ нодаш ә сѣйтѣй єпископий ръдъщълън дѣ
дъмнезѣв дѣн а тбатъ цара молдовей іш ніколае воевад к8 благословенія прѣ-
сѣнциятълън митрополит әль молдовладиен күрів күр некифоръ. Іаръ к8 тоатъ
кеятълала ә юпитърюлън дѣ дъмнезѣв єпископий ръдъщълън күр варлам ла әнвъл
дѣ ла видирѣк лъмѣй әснѣк.

S. Fl. Marian, *Inscripții de pe manuscripte și cărți vechi*, I, 70.

1745.

237. Antologhion, Râmnic 1745.

И Н О Л О Г І О Н | че сж зйче | А Ф Л О Р Й Р ъ К Ѣ Е Й И Т є Л С ѡ Р ъ | Ка ре
квпрйнде ѣтре8 сине Ржнд8лла Дмнезе- | циляръ праізниче: ѣле сфициляръ н8мнцй,
шй | ѣле сфициляръ де ѿбие: чесж прзвн8е скъ | ѣ бї: Л8нй ѣле ѧн8л8й. | Ик8мъ ѣ д8а
ѡаръ тѣпзрить Р8мнк8еши, ѣ зй- | леле Л8минат8л8й Д8ни: | И С ъ К О Н Г Т Й Н -
Д Й Н Ъ НІКОЛ й ъ Е О ъ Б О Д Ъ | К8 Б8лгословенім прѣ сфицият8л8й митро- | по-
лнгъ єлл Оўгрокладеи: | К v р Н ъ Г ъ Ф Й Т ъ | К8 т8атъ ѿсжрд8м шй к8лт8лла сфи-
цият8- | сале Юбнтоюл8й де Дмнезе | К v р: К Л Ы М ъ Н Т ъ : ъ п(е)ко п8лъ
Р ы м: | А сфиита єпнекопи ѿ Р8мнк8л8й. | Л8 ѧн8ль де ла н8мнрѣк8 л8й Х8: зафл8- |
де К8ч8рник8ль ѣтре Превиц8, П8па М8хай Адн8ас8ек8ч8 | Т8пограф8ль: Р8мн-
к8н8ль.

In folio de 4 foi fără număr și peste 554 foi numerotate. Tiparul roșu și negru, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Frumoase inițiale ornate. Titlul este încadrat. Pe verso lui se află stema dubla (v. fig. n° 287) cu versurile de mai jos. În celelalte foi liminare se află două prefețe, una a lui Clement, Episcopul Râmnicului și alta a Ieromonahului Lavrentie, care se reproduc de asemenea mai jos, și cunoscută gravură simbolizând Dumineca tuturor Sfinților, cu o invocație în proză, drept legendă.

Coroana pré luminatuluř Domnū Io Constandinū
Nicolae Alixandru Voevodū.

Cu nemernicie călătorindū în puschie
Celū de Dumnezeu trimisū proroculū Ilie,
Corbulū ſi aducé luř hrana cé trupescă,
Iară acumă noao, hrana sufletescă.
Că ține în gura sa pré cinstita cruce,
Prinū caré țarii noastre Hs. slavă aduce.
Că biserică crête în bună sporire,
Intr-a Măriei tale bună norocire.
Asemene Bourulū fiindū flără buiačă
Pré cu multe blândete, Tie capulū plécă.
Deci și acumū domnéște Țara Rumânescă,
Domnulū celū putérnicū bine să te întărescă.

Pré luminatuluř, înnălțatuluř și bunuluř credinciosū Domnū și oblăduitoruř
a toată Țara Rumânescă,
Io Constandinū Nicolae Voevodū.

Obicēiu au, milostive și pré luminate Doamne, oare care noroade, cându să întâmplă de vădu vre-unu Inpăratu, multu să miră, și îndată spunu haînele luř și ce ținé în mânele luř pentru cinsté inpărăție, și atâta să minunéză câtă să rătăcescă, și de câte ori voră să mař spue totu acéa spunu, și le pare că n-au spusă mař nainte. Daru eu cumu voi lăudă multa-ți purtaré de grijă ce ař pentru toate? Iar mai multu pentru întemeiaré Dumnezeestiloru lăcașuri, și odihna céteř preoțiloru și învăjătura și folosulă celoru tineri; că cu ne-adormită purtare de grijă te nevoești în tolă chipulă spre folosulă a toată obște, ca cela ce ești ochiulă creștinătății, că precumă

ochiul să află în trupulu omului luminându și strălucindu toate părțile trupului, și precum soarele cu razele lui, după porunca lui Dumnezeu, toată lumă luminăză și cele dintr-ânsa crăște, aşă și Înpăratul și Domnul celu mare, fiindu poruncitorii de la Dumnezeu în lumă aciasta. Cade-să dară acestora, ca unoră ale loră mădulări adecă pără de trup, tuturoră celoră de suptă stăpâniré loră să le poarte grijă. Înțelégeré aciasta nu numai la cele trupești să cade a fi, ci și la cele sufletești și încă mai multă la cele Dumnezești. Pentru că avându ajutoru și milă și odihnă, cei ce stau în toate zilele înainte lui Dumnezeu, adecă zică cîata călugărească și preoțescă, îndemnându și îndreptându cele sfinte prin care oamenii să povătuescă la vîcnică viăță, măini curate cătră celu puternic râdicându și de acolo Înpăraților și Domniloră crăștiniloră milă aduc. Cărora în légé vîche, nu numai cîste și odihnă le făcă, înpărații, ci și zăciuială le dă de la totu omul cu porunca lui Dumnezeu. Același Dumnezeu acumă vedem că au pușu și în inima Măriei tale a fi în pace și odihnă totu clirul bisericescă. Si aică să plinăste cuvântul Prorocului Davidu, că: Dreptul ca finiculă va înflori și ca unu pomu răsăditu lângă izvoarale apeloră, carii roada sa va dă la vrémé sa și frunza lui nu va cădă, și oră câte va face voră sporă; care pomu cu roada ospetéză pre cei călători și cu miroslu floriloră veselăste, și cu verdeță bucură vedéră, și cu sunetul frunzeloră îndulcăste auzul acelora, și suptă umbra ramuriloră odihnește pre mulță. Acestă feliu de pomu bine înflorită și rodită, au sădită cerescul săditoriu Dumnezeu pre Mării ta, pré luminate Doamne, întru aciastă de Dumnezeu sădită grădină a jărăi nacatre rumânești, întru acoperemântul și odihna supușiloră Măriei tale, pentru că nică odată fără de roadă nu te afli. Intru care pomu toță găsescă dulci și coapte poame și alése roduri, care săntă sfintele cărți, care în liniște zileloră Măriei tale s-au typărită și să typărescă, și înfloresti și rodești roduri ca acéstă, pentru că ești sădită întru creștinătate, măcaru că te afli înfășurată cu multe griji pentru înțelépta și drépta chivernisela noastră. Dintru carii și eu smeritul rugătoriul de sănătată Măriei tale, aflându haru și odihnă în zilele Măriei tale și temându-mă să nu mă asemănă slugii cei léneșe, ce au ascunsu talantul Domnului său, m-amă îndemnată de amă dată în typări aciastă sfântă carte, ce să chémă pe limba elinăescă A(n)thologhionu, adecă înflorirea cuvinteloră, după tălmăcire răposatul Chyr Damaschinu, Episcopu. Si cu multă bucurie amă începută acestă sfântă lucru și cu alu lui Dumnezeu ajutoriu la sfârșită amă adusă. Si măcaru că prinu ostenélă și cheltuiala smerenie noastră s-au typărită, iară dinu liniște și căldura Măriei tale fiă este însuflețiré și crășteré, și cu smerenie o închină Măriei tale.

Carte Levit.
Cap. 27.

Psal. 13.
Psal. 1.

Pentru acișă priimăste, pré luminate Doamne, aciastă mică ostenélă precumă au priimită Dumnezeu jârfa lui Avelu, spre lauda Dumnezești sale măriră. Si același Dumnezeu să dé Măriei tale viăță îndelungată și pacinică, păzindu pe Mării ta suptă Dumnezeștile sale aripă întru mulță ani.

Alu Măriei tale cătră Dumnezeu fierbinte rugătoriu,
Climentu Episcopul, Râm.

Prédoslovie cătră cetitor.

Lucru plăcutu lu Dumnezeu, mař multu de cătu alte bunătăi, ne învățăm dinu Dumnezeiasca Scriptură, pravoslavnice Cetitoru, că iaste lauda sfântulu numelu lu și muljāmita ce să face în toate zilele dela cei muljāmitori. Intru acésté ca o mirézmă intru célé cu bunu miroșu flor s cuprindu și cuvintele ce scriu. Intăriți-mă intru mirosur, clădiți-mă în meri, și iarăși înflorit-au mărul celu bine mirostoru și trandafirul celu Dumnezeescu s-au arătat și au umplutu de bunu miroșu toată lumé, și putoaré păcatului au gonit: Prinu care mărū să înțelége lége creștinescă, iară prinu flor, scriptură sfântă. Că iarăși grăiaște: în umbra mărului amu șazu și rodul lu dulce e în gâtlejulu mieu. Iară prinu trandafiru, sfânta biserică, că iarăși scrie: Eu, floaré câmpului, crinul văiloru, juru-vă pre voi, fétele Ierusalimulu, să auziți glasul uibitulu mieu; că ătă vine sărindu ca unu cerb preste munjii Vithel uîtându-se la mine prinu ferestri, prinu zăbréle. Prinu carei munjii să înțelegu, ceriu(ri)le; iară prin cerb, Hristos; iară căutaré prinu zăbréle, căutaré lu la noă prinu prooroci; că scrie: fétele loru înpodobite pré înfrumusejate; iară boii loru, grași. Prinu féte să înțelegu bisericile jidovești, că eră înpodobite cu cărtile prorocilor; iară prinu boi să înțelegu boarii jidovești, că nu vré să asculte scripturile cărtilor, nică citiré leviților, adeca a preoților, că precum și sfânta scriptură face boi pre oamenii cei neascul(tă)tori, aşijderé laudă pre cei ascultători, că scrie: Cine e acesta ce să sue de la pustie iubi(tu) și înflorit? Adeca, cine va scăpă de înselăciunile acești lumii ce iaste pustie de bunătăi. Iară prinu înflorit, Dumnezeiasca scriptură, precum și carte aciasta să numește *Anthologion*, adeca înflorire cuvintelor, și grădina rașului intru caré săntu sădite Dumnezeest flor, că cununa și lauda limbilor strcine iaste bogăția loru, iară cununa și lauda creștinilor iaste paza și înpodobiré bisericii, miresa ceresculu înpăratu, pentru că multe cărti ce avem noă creștinii săntu bune și spre podoaba bisericii, dară aciasta încununéza preste toate, și pre toți cheniă zicându: Iată masă duhovnică tuturor pusă înainte, ătă holdă sufletescă tuturor celor ce voru vré să sécere mânătire. Iată scară alésă, caré sue la ceriu; trépte e săntu înfrumusejate și tuturor îndreptéză calé. Ușa rașului tuturor să dăschide. Veniți lucrătorii viei, adeca păzitorii sfinteis biserică, facești roduri vrédnice de Luca, cap. 21, pocaință, că scurtă iaste vrémé a acești viei. Ne-incepatu vă rugați și stih. 26. priveghiaj, că aciasta pre mulți fără numără i-au făcutu soți lu Dumnezeu și moșteni înpărătiei ceriu. Că mai aproape iaste noao mânătiré acumu de cătu celor de demultu; că zice Hristos, alții s-au ostenit Facere. Cap. și au sămănatu, iară voi săcerăj în ostenélelor loru. Adeca sfinți părinți 8, stih. 48. ai celor 7 săboară au făcutu și au tocmitu sfinte cărti. Măcar că și Noe Inpar. Cap. 4, stih. 35. au făcutu corabie, dară printr-acéea s-au mânuitu numai 8 suflete; iară 7 săboara. prinu carte aciasta să mânuiăste toată creștinătaté. Ajungé lu Elissei să se pléce și să susule numai odată preste pruncul văduvei și să-l înviiaze; dară, ca un prorocu stiindu célé ce era să fie, s-au plecatu de 7 ori, apoără l-au inviat. Care sfinte săboară au făcutu noao carté aciasta, și au tocmitu să facem laudă și muljāmită, întări înpăratulu înpărătitoru, lu Dumnezeu

și omului Domnului nostru Iisus Hristos, până ce de viță și izvorul vieții
și însuși viața de la carele trăim și viem și săntem. Așijderé și în-
părătése caré stă de drépta lui, pré sfînte, pré blagoslovite stăpâni noastre
de Dumnezeu născătoare și pururé fecioare Mariei, maica vieții noastre,
înpărătesa cerului și a pământului, și a noastră folositoare și acoperemântu.
Așijderé și sfîntilor să cade de la noi laudă, carei să roagă lui Dum-
nezeu pentru noi; că precum pământul iaste înpodobit cu de totu felu
de floră și cerului cu stèle, aşa și sfânta beserică cu laudele sfîntilor.
Că zice să cinstim sfîntii ca pre niște folositoră a lumii și următoră lui Amvros. cap.
Dumnezeu, carei săntu în lăcașurile lui, că zice: celu ce șade în grădină ^{14. Cânt. cânt.}
luundu aminte glasul tău. Aică vedem și cunoaștem că multe grădină,
adecă lăcașuri ale desfătăciunii sfîntilor săntu. Că de săntu și morți în
pământu, și răsipiti cu trupurile, și uîtându-ne și văzându noi oase goale,
să nu gândim acelé a fi nelucrătoare, ci să înțelégem oare-care putere
și lucrare de sufletu a darului Duhului sfântu. Că zice sfântul Ioan
Damaschinu: slavă Dumnezeului nostru că oase goale izvorăscu tămăduiri.
Și iarăși zice: păzește Domnul toate oasele lor. Și iarăși: iară mie foarte
îmă săntu cinstiți prietenii tăi, Dumnezeule. Și iarăși: scumpă este înainte
Domnului moartea cuvișilor lui. Și iarăși: Sufletele dreptilor săntu în
mâna lui Dumnezeu, și ce iaste mai cinstiți de câtu a fi în măiniile lui
Dumnezeu, că adevăratu, Dumnezeu viață iaste și lumină. Măcaru că în
légé vechi au fostu poruncă ca, de să va atinge cine-va de mortu să so- Nurnere, cap.
cotia lui necinste. Insă aceste între cei morți, nică de cumu nu să numără
a fi, de cându viața noastră și începătorul vieții între cei morți s-au so- 19, stih. 11.
cotit. Că scrie, că înpărăția lui Dumnezeu asemene iaste grăunțulu de Luca, cap. 13,
muștar, pre carele luundu-lu omul l-au pusu în grădina sa. Prinu care stih. 19.
grăunțu să înțelége însuși Domnul, carele prostu și micu s-au arătat și
fiu teslarului s-a numit. Iară căzându în inima pământului, cându au
murit și în grădină îngropându-se, ramuri frumoase pre Apostoli au
făcutu, între carei să odihnescu toți, carei mai nainte ca pasările zbu-
rătoare să purtă de totu Duhul, pentru minte lor că lesne întorcăcioasă
și plină de multă ușurime. Pentru carii ce laudă mai trebue acolă unde
grăiaște singur Hristos: Veniți, blagosloviți Părintelui mieu, de moșteniți
înpărăția cerului, care e gătită voao de la faceră lumi.

Căriia înpărății să vă învrednicăască acela grai dumnezeescu pre toți
pravoslavnicii creștinii, împreună cu toții sfîntii căi să proslăvescă în cartă
aciasta.

Alu pravoslavie voastre cu totul plecat,

Lavrentie Ieremonahu,
de la mănăstire Hurezi.

Nu cunoaștem exemplare complete.

București: Biblioteca Academiei Române.

238. D. Cantemir, *Istoria Imperiului otoman*, trad. germană, Hamburg 1745.

Geschichte des osmanischen Reichs

nach seinem
Anwachsen und Abnehmen,
beschrieben von
Demetrie Cantemir,
ehemaligem Fürsten in Moldau.
Nebst den Bildern der türkischen Kaiser,
die ursprünglich
von den Gemälden in dem Seraj durch des Sultans Hofmaler
sind abgenommen worden.
Aus dem Englischen übersetzt.

*
Hamburg, bey Christian Herold, 1745.

[La sfârșit:]

Hamburg, gedruckt mit Piscatoris Schriften.

In-4° (47×21) de 64+852 pag., o foaie pentru errata și un plan al Constantinopolei
In titlu, o vinietă desinată de C. A. Wagner și săpată de G. D. Heuman.

In primele 4 foi se află scrisoarea de dedicație a traducatorului, adresată Mariei Teresiei, având în frunte o gravură a acelorași artiști și reprezentând apoteozarea împărătesei. Urmează apoi prefața traducătorului german, prefața autorului, comparația anilor Hegireicu ai erei creștine și o tabelă pentru valoarea monedelor turcești față de cele saxone.

La începutul și la sfârșitul celor două parți se află câte o vinietă semnată de Mart. Tyroff. Mai sunt câteva frumoase inițiale gravate, precum și portretele sultanilor, în dreptul fiecărui capitol care tratează despre ei.

La sfârșit se află: tabla de materii, o consemnare a cuvintelor straine, un indice alfabetic al materiilor și viața lui Dim. Cantemir

Această ediție este înfrumusetată cu un portret al lui Cantemir, gravat de C. Fritzsch în 1745, cu suscripția următoare:

Demetrie Cantemir, des h. russis. Reichs und in Moldau Fürst, bey dem russ. Kaiser Peter dem Grossen des hohen Senats Mitglied und geheimer Rath.

Dedesubt, între cuvintele suscripției, se află stema familiei Cantemir.

București: Biblioteca Academiei Române.

Istori'a imperiului ottomanu, creșterea și scăderea lui, cu note fără instructive de Demetru Cantemiru, Principe de Moldavi'a, traducere română de Dr. Ios. Hodosiu, București. Edițiunea Societății Academice Române, MDCCCLXXVI, in-8' de 807+cxix pagine.

239. **Carte de iertare a păcatelor**, dată de Silvestru, patriarh al Antiohiei, (București) 1745.

Foaie volantă cu text românesc, tipărită, foarte probabil, în București.

București: Biblioteca Academiei Române.

240. **Ceaslov, Râmnic** 1745.

Semnalat de P. P. Aaron în *Păstoriceasca poslanie*, Blaj 1760, p. 44 și de Popp în *Dissertatie*, 73.

Grigorie, episcop de Argeș, în prefața *Loghicei* (1826), îl numește *Orologhion* și spune că a fost întâlmăcit de Damaschin, episcopul de Râmnic.

241. Ceaslov, Rădăuți 1745.

Атреє слава сімнадцати | де відьмак фікватіорей шій не десні- |
рцітей троїце: Татевський шій Фіо- | лвій шій Дхвль сімнадцати. Тицерітв- | (с-а8)
Ічестъ Часослобъ днівъ юрхидіяла че- | лвій греческъ, днівъ фрію А сімнаде | Прѣ-
лівіннатіяль Шій прѣ фікватія- | лвій Днівъ: | І СОЛНЬ НИКОЛАЕ КОЕ-
БОДА | МАУРОКОРДАТУ: | Кс влісненіе прѣ юсфіїтіяль | Кіръ Ни-
кифоръ Пелопонесіанъ | Митрополітъ а тоатъ Молдова: | Кс юсірдіе
ржпосатіяль Кіръ Еарлаамъ: | єпископъ Реджвціяль Атреє десній | нівъ фікваті-
типогріфіе днівъ | реджвціи: | А ѿній дела скдірѣ лвімій: юсінд: | Йор дела Хс,
зліміе: міца Гп. кд.

In-folio mic de 1 foaie fără număr, 513 pagine și 1 foaie la sfârșit.

Tipărit cu negru și roșu, cu caractere de două mărimi, dintre care cele mari amintesc pe cele din cărțile de pe vremea lui Vasile Lupu. Pagina incadrată cuprinde 23 de rânduri cu caractere mari și 36 cu caractere mici.

Volumul cuprinde și câteva gravuri de căte o pagină.

Pe verso titlului se află chipul S-lui Nicolae, semnat Г. С. și următoarele versuri:

Cu rugăciunile tale, Sfinte Ierarhe Nicolae,
Intărîste pre Domnul nostru Ioanu Nicolae
Să-șu domniască țara cu bună nărocire,
Până la adânci bătrânețe, cu mare fericire.

În fața pag. 420 se află reprezentată Buna-vestire într-o gravură semnată: Григоріе
Т. Ганас Т. Ат. зигр.

În fața paginii 444 se află apoteoza Domnului Christos, gravată de aceiași, având sub ea, ca legenda, o invocație în proză. În fața pag. 464, îngerul păzitor, gravat tot de Г. și Г.
În fața pag. 474 se află simbolizarea sfintei cuninături (facs. 288): În centru Isus Christos binecuvîntă vinul și pâinea, iar în cele patru colțuri sunt reprezentăți: Sf. Iacov fratele Domnului, Sf. Vasile-cel-mare, Sf. Ion Gură-de-aur și Sf. Grigorie; iar ca legendă următorul distih:

Hristos, a vieții pâine cerîască,
Cu darul său pre toți păcătoșii va să hrăniască.

Pe ultima foaie se află o notiță din care extragem următoarele:

Slavă, cinste, mulțămită și închinăciune Unuia în troiță proslăvitului Dumneșău, Tatălu și Fiului și Duhului sfântu, celu ce au agiuat după începutu de amu văduțu și sfârșitul.

Precum dorescă cei ce săntu bătuți de furtună în luceul (sic) mării să sosască la limanu cu adăpostire, întru acesta chipu amu dorită și noi să sosimă la săvârșire lucrului acești cărți.

Tipăritu-sau aceste sfinte și dumneazăște Ciasosloave în anii dela zâdiré lumii: 7254, iar dela întruparé lui Hs. 1745, міца: Sept. 18.

Fiindu meșteru mare și făcătoru a totu lucrul tipografiei din nou: Grigorie Stan Brașovanul. Iară aşădători și îndrepătători tiparelor: Ierodiliacon Iosif din mănăstire Niamțulu și cu Sandul sinu Irimiia tipografulu ot Iaș, și cu cei dinpreună ostenitori cu noi, Necula zătaru și Ion Buliană și ărăș Ion, drugarii, și Lupulu Marășu și Simionu, pilcarii, i Stefanu poslușnicu.

București : Biblioteca Academiei Române. — Putna : Biblioteca Mănăstirii.

288. – Gravura di Ceaslovu de la Raduști, 1745.

242. Invățături preoțești despre săpte Taine, Iași 1745.

Probabil o reproducere a ediției din 1732.

Popp, *Disertație*, 79.

243. Liturghia S-lui Ioan Gură-de-aur, Rădăuți 1745.

ЛУТЯРГІЕ | ІСФОНДАЛІЙ ІСЯНЬ | ЗЛІТОУСТЬ | К8 міла
лідь Діннезе їксьмь | Атжю Твпкрайтъ ф тицографія л Гфн- | тей Епіскопій Рєдзь-
цялъ | А зілелє прѣ Азміннітвль Діннь | Iw ІСЯНЬ НІКОЛАЕ БОЕ-
БОДЬ. МІБРОКОРДАТЬ | К8 благословенія прѣ сїцітвль Курь | Н-
екі фаръ Митрополіт вль | а тóатж Шолдбва | К8 юстеніка ши тóатж
Келтвілла | а Ювітбрювль де Діннезе їксьмь | ІІКОЕ, Епісекаповль | Рєдзь-
цялъ | Фійндъ кбресвль їнілвръ деля зидирѣ | Лімій: зеїнд. | Йоръ деля .бртвпірѣ
лідь Хс, .алфм | Ши с-а8 т[впкрайтъ] Ірілій тицографія.

In-folio mic, de 2 foi fără număr și 38 de pagini. Tipărit cu negru și roșu, cu 23 de rânduri în pagina incadrată într'un chenar de linii.

Titlul, de asemenea cu negru și roșu, este incadrat cu flori de compoziție tipografică. Pe verso chipul s-tului Nicolae din *Ceașlovul* tipărit tot la Rădăuți, cu aceleași versuri (v. mai sus, p. 85). Urmează o pagină albă; apoi, în fața textului, chipul Mântuitorului din aceeași carte.

Tipicul este românesc, iar textul slavonesc. Căteva rugăciuni sunt în amândouă limbile.

Intr'unul din exemplarele aflate în biblioteca Academiei Române se află următoarea notiță, tiparită pe ultima pagină:

Аciastă Sfântă Liturghie amă dăruit-o Sfintei și Dumneazăștii mitropoliei dină Iașu.

Iacobov, cu mila luă Dumneazău Episcopă Rădăuțulu.

București: Biblioteca Academiei Române.

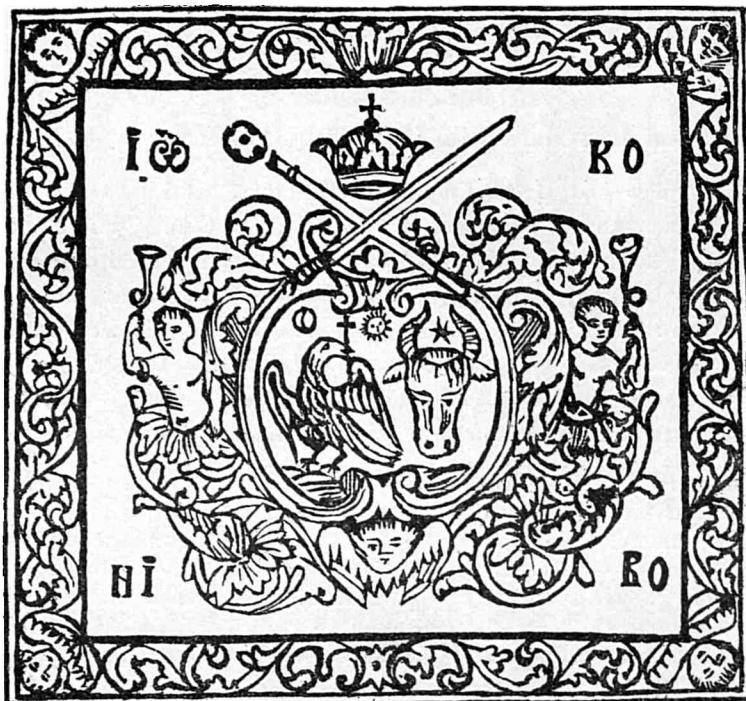
244. Pravoslavnica mărturisire, București 1745.

ПРАВОСЛАВНИКА | МІРТУСРИГІРЄ | І съборническій ши їпос-
толевій | бисѣрнічій л ръсъєрітвль, | А діаэръ твпкрайтъ денъ порѣнка прѣ А-
миннітвль ши прѣ .рнълцатвль, | Домнівль ностръ, | Іванъ, Кунстадінъ |
Ніколае Беевівдь. | Курь Нео фитъ | Твпкрайтв-с-а8 ф тицографія Домнікескъ | ф ѿ-
швлъ Бееврѣшилвръ. | Аа їнвль деля зидирѣ Лімій. зеїнд. | Де квірніквль фтв
прѣвцій попа Ствйка | Ішквейчій тицографія.

In-4º de 1 foaie și 172 de pagini, 24 de rânduri în pagina incadrată în chenar de linii.

Titlul e incadrat în flori de compoziție tipografică. Pe verso, stema îndoită (facs. 289) cu inițialele domnești ale lui Constantin Mavrocordat și versurile acestea:

Crucé, corbulă, zâmbru, sémne minunate,
Milostive Doamne, de susă își săntă date,
A acestoră țări stăpână te arată,
Păstorindu-ți turma de lupi apărată.
Și arăji spre toți o milostivire,
Domnul să te jie întru stăpânire,

289. — Stema din *Pravoslavnica mărturisire* (1745), etc.

Cârmuindă norodulă, cu bună credință,
Cătră toți vrăjmașii puindă biruință.

București : Biblioteca Academiei Române.

245. Psalmire, București 1745. — Slavonește.

ΨΑΛΤΗΡІ | Прѣквѣль ши фінѣрѣтъль | **ДѢВІДъ** : | Ікѣмъ Ѵтѣ-
кипъ тѣ- | пърѣтъ **Л**ѣзлеле прѣ фінѣль- | цатъль Домиѣль нѣстъ | **Іѡанъ К**о-
н-е-т-а-н-д-и-н-и- | **Ніко-л-а-е** **Б-о-е-к-о-д-а-** | **К-с** благословенія прѣ сѣ- | цитъль **Ми-**
т-рополитъ дѣль **Оу-г-р-о-** | **вл-д-х-т-е-й** **К-у-р** **Н-е-б-ф-у-т-ь**. | **Л** тѣпогрѣфъ домиѣскъ Ѵ
Б-е-к-в-р-и-н-и. | **Л**а ѻн-д-ль д-ла ф-а-ч-е-р-ѣ **Л-е-м-и-й** | **я-с-н-г.** | **Д**е к-в-к-р-и-н-к-в-ль Ѵт-ре пр-е-и-
п-о-п-а | **С-т-в-и-к-а** **И-к-в-к-и-ч-и** т-п-о-г-р-а-ф-в-ль.

In-8º mic de 1 foaie fără număr și 168 numerotate. 19 rânduri pe pagina.

Pe verso titlului se află chipul lui David șezând pe un tron.

Textul psaltriei e slavonesc.

București : Biblioteca Academiei Române.

1746.

246. Evanghelie, Râmnic 1746.

Е-Ф-І-Т-А **П-И** **Д-Л-Н-Е-З-Е-М-С-К-А** | **Е-У-И-Г-Е-Л-И-Е** | Ікѣма Ѵт-ж-и Тѣп-к-р-и-т-ъ,
Ѡ-т-р-у д-ль | **Д-о-й-а-к** **И-н-к**, **Д-и-н-к** **А-п-а-т-р-а** **Д-и-м-и-е-л** | **Ц-х-р-ъ** **Р-е-м-ж-н-а-р-и**, **И** прѣ а-м-и-
н-а-т-ъ-л-ь | ши **П-р-ѣ** **Д-и-н-е-л-а-ц-а-т-ъ-л-ь** **Д-о-м-и-н-ь** | **І-Ѡ** **К-о-н-г-т-а-н-т-и-н-ь** | **Н-і-к-о-л-а-е**
Б-о-е-к-о-д-а- | **К-с** Б-а-г-о-с-л-о-к-е-н-и-я прѣ С-ф-и-ц-и-т-ъ-л-ь | **М-и-т-р-о-п-о-л-и-т-ъ** **И-л-ь** **О-у-г-р-о-в-л-а-х-т-е-й**:

**Квр Н Ě О Ф Й ТЬ | Ши кв тօатъ юсжрдіа ши Келтсълла | Сфнціеи сале Юбнтою-
лъй де Дамнэзé : | Квр КЛ ЙМ єНТЬ | Епнскв п8ль Рымник8л8й. | Л
сфнта єпнскопie ă Рымник8лъй. | La Йній деля Фачерѣ Л8мій єхнд. | Іиръ деля
Хс ѧփліs : де К8чѣрник8лъ ՚тре П्रевцї Попа Міхай Яданаси Б1ч1й | Тѣпо-
грдф8лъ Рымничан8лъ.**

In-folio de 4 foi fără număr și 164 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane incadrate în chenare de linii, și cu 40 de rânduri în coloană.

Titlul, tipărit de asemenea cu negru și roșu, este incadrat în flori de compoziție tipografică și are un frontispiciu reprezentând pe sf. Nicolae pe un tron, iar la dreapta și la stânga, pe Maica Domnului și pe Isus Hristos.

Pe verso titlului stema îndoita cu inițialele domnești ale lui Constantin Mavrocordat (facs. 287) Sub această stemă se află stihurile poetice de mai jos. Aceste versuri nu sunt decât imitația celor din Evanghelia din 1723, în cari numele lui Constantin Mavrocordat înlocuește pe acela al lui Nicolae Racoviță. Compară-le și cu cele din Evangelia dela 1742.

Doao închipuiri ce în pecete s-au însemnată,
Domnului Constanținu dela Hs. i s-au dată.
Bourulă stăpână Moldovei îlă adevereză,
Corbulă ală Vlahiei Domnă îlă încredințeză.
Amândoao steme de domnie încorunată
Pre acestu de bună némă Mavrocordată,
Pre Domnulă Constanținu celu de bună viță,
Păzescă-lă Dumnezeu cu multă biruință,
Ce acumă domnește Țara Rumânească,
Domnu-lă păzescă ca s-o stăpânescă.

Scrisoarea de dedicăție a episcopului Clement :

Pré blagocestivuluř, pré luminatuluř, pré innalțatuluř și oblăduitoruluř a toată
țara Ungrovlahiă, Domnului Domnului nostru Io Constanținu Nicolae
Voevodă, sănătate, viță îndelungată, pace și spăsenie dela Dum-
nezeu ca să dăruiască Măriei tale, rugămă.

Totu lucrulă ţaste mai bună și mai lăudată intru aciastă lume, luminate
și pré milostive Doamne, folosulă și faceré (de) bine de obște, și țarăști a-șă
căștigă cine-va nume nemuritoru. Și pentru ce săntă mai lăudate acéste
doao? Pentru căcă folosulă și binele de obște ţaste lucru dumnezeescă; țară
căștigaré numelui nemuritoru, încă să vede a fi lucru dé pururé
lăudată și cătă viețuiaște omulă intru aciastă lume și încă și după ce
să mută dintru aciastă viță. Și de aciasta avemă bune dovediri dină
faptele oameniloru celoră vechi, căcă că eř s-au dusă dină lumă aciasta,
țară numele loră și istoriile loră săntă păna astăzi în mii de cărți.
Pentru acéea zice Isus Sirahu: «Omule, cătă ești pre lume siléște-te pentru
nume, că numai acesta rămâne după moarte, ca o mie de comori de
aură. Deci de acéste doao lucruri vedemă pe Mării ta că pururé te
nevoință a le căștigă. Întăi cu folosulă facerii de bine de obște și multă-ți
sârguială și nevoință ce arăti: ca să crăscă și să să lășască cuvântulă
sfîntei scripturi nu numai în țara Măriei tale, ci în toate țările și ținutu-
rile ce vorbescă în limba rumânească, poruncindă a să scrie și a să typări

multe fêluri de cărji spre folosulă a totușu sufletului creștinesc. Aciașta iaste căstigare numelui, care rămâne nemuritoru după moarte. Deci și eu smeritulă Episcopu alu Rîm: Noulă Severin, cu bună sfatulă și voia Măriei tale, amă datu în typari aciașta dumneiească și podoabă mai alăsă a sfintei Beserică Sfânta Evanghelie (zică) pre limba rumânescă, spre folosulă a totușu sufletului creștinesc și întru nemuritoare pomenire numelui Măriei tale. Iară ce iaste Evangeliă, cară cu plecăciune ca unu multu fiindatorat și smerită rugătoriu, ce aducă Măriei tale daru? Sângură vrednicia ei o laudă. Pentru că Domnulă nostru Is. Hs. și cu sfintii Apostoli de față vorbindu și darulă Duhului sfântu învățătoru le-au trimis. Iară de vréme ce după acéia era să răsae eresuri și obiceiurile noastre să să strice, bine au voită a să scrie Evangeliile, ca dintru acéstă învățându-ne adevărul să nu ne amăgimă de minciuna eresurilor. Însă 4 Evangeliă ne-au datu noao, pentru că patru stâlpă sântă acéstă lumii, și patru părți ale lumii fiindu: răsăritulă, apusulă, miază-noapte și miază-ză, cu cuviință iaste a fi și stâlpă patru. Si evanghelie să zice căci ne vestește noao lucruri bune, adeca ertară păcatelor, dreptate, suiră la ceriuri, luară de fiu ai lui Dumnezeu și vestește cumă că lesne acéstă le-amă luată. Nu că noi doară ne-amă ostenită întru căstigare acestoră bunătăți, sau dintru ale noastre fapte bune acéstă amă luată, ci prinu darulă și iubire de oameni a lui Dumnezeu a atâtă bunătăți ne-amă învrednicită. Patru evangeliști sântă, dinu carii doi, Mathei și Ioannu, sântă dinu ciata celoră doisprăzece, iară doi, Marco și Lucă, dinu cei 70. Si Marco au fostu ucenicu lui Petru, iară Lucă lui Pavelu ucenicu. Însă Mathei mai întâi de câtu toți au scrisu evangeliă pre limba jidovescă, cătră cei ce crezuse dinu Jidovă, după 8 ani ai înălțării lui Hs. și o au tălmăcită Ioannu de pre limba jidovescă în cee ellinescă, precumă spunu; iară Marco după 10 ani dela înălțare au scrisu Evangeliă sa, de Petru fiindu învățată; iară Lucă după 15; iară Ioannu celu mai bogoslovă după 32. Si să asemănă acești patru evangeliști cu patru heruvimi, ce au văzută Iezuchiilă sezându Dumnezeu pre ei. Si fiește care dinu heruvimi, unulă avé față asemene cu leulă, iară altulă cu omulă, iară altulă cu vulturulă și altulă cu vițelulă. Deci evangeliă cé de la Ioannu are față de leu, că leulă înpărătescă putere și stăpânire are; asemene și Ioannu dela cé înpărătescă și stăpânescă vrednicie a Dumnezăirii cuvântului au începutu zicându: «La începutu era cuvântulă, și Dumnezeu era cuvântulă». Iară cé de la Mathei are obrazu de omu: că de naștere cé după trupă a lui Hs. au începutu. Iară cé de la Marco cu vulturulă să asemănă, că de la proroculă Ioannu au începutu și daru lui prorocescu mai nainte văzătoru fiindu, și curându céle de departe văzându-le, ca vulturulă iaste, că zică că vulturulă pré limpede văzătoru iaste, că elu dinu alte pasări să poate uita dreptă la soare neclipindu. Iară cé de la Lucă cu vițelulă iaste asemene, că elu de preotia Zahariei au începutu, cându au tămâiată elu pentru păcatele norodului, și vițelulă era jârtindu-se atuncă. Pentru carii neajungându-ne cuvântulă a scrie de lauda sfintilor Evangeliști și Apostoli, pre carii și laudă toată lumă, vomu veni la cuvântulă celu dinu tăi. Că de vréme (ce) celu întocma cu Apostoli Constan-

tină Inpărată, căci au poruncită de să au scrisu sfânta scriptură la o sămă de cărți, ca să să citescă la besericile cele dină Tarigradă să laudă și să cinstește păna în zioa aciasta: cu câtă mai multă vrădnică de mii de laude ești Măriiă ta, că în zilele Măriei tale, cu luminata-ță poruncă scriindu-se și typărindu-se multe feluri de cărți, cu care să lumină nu numai o sămă de norodă, ci toată pravoslaviă, ca oare-ce făclie fiindu nu pusă suptă acoperemântă, ci în sfesnică și luminândă nu numai celoră dină casă, adecă dină țara Măriei tale, ci tuturoră celoră ce vorbescu în limba românescă. Laudă-să sfântul Ioann Zlatoust căci au botezată și au luminată pre Rumână (*sic*) și î-a invățată legă. Iară Măriiă ta îndemnândă și învățândă, nu numai pre Rumână, ci a toate noroade să cugete zioa și noapte în legă luă Dumnezeu. Marele Inpărată Constantin ospătândă pre oare care Episcopă, pre cumă Evsevie scrie, n-a vrută să laude de coroană și de diademă și de înnalțimă înpărătiei și de biruințele războaelor, ci să lăudă cătră aceia și să bucură, căci să află înpreună cu Apostoli lucrătoru la Evangeliu luă Hs. Pentru aciea au zis: Voici sănătă Episcopă creștinilor pre taină lucrândă, iară eu însumă sănătă Episcopă lucrândă cele den-asări înnoindă și ajutorindă Besericilor și odihnindă ciata preoților, ca mai multă cuvântulă luă Dumnezeu să să laude și să să lăuaască și să să înmulțască spre noroade. Ca acéstă sănătă și ale Măriei tale laude și îndreptări, care înțelepciună luă Dumnezeu te-au născută și te-au crescută umplându-te de Duhul sfântă, ca pre unu alu doilea Veseleilă, și ochi te-au arătată văzândă și luminândă pre cei de suptă ascultaré Măriei tale. Deci priimăste, pré înnalțate Doamne, și aciastă ostenelă a smereniei méle, precum și Stăpânul Hs. au priimită acelă puțină daru alu văduvei, aşa și Măriiă-tă încă și inima mé, caré pururé dorëste să te întărăescă pré puternicul Dumnezeu ca pre marele Inpărată Constantin asupra luptătorilor înprotiva lui Dumnezeu și a sfintei luă Beserică, și să te încorunăze cu darul sănătăji și alu păciu intru norocita și îndelungată viață în vrémă de acumă, iară în vechul viitoru să te învrednicești vieții vîcnicice înpreună cu toți dreptii Inpărății și sfintii.

Alături Măriei tale cătră Dumnezeu fierbinte rugătoru,
Clementă, Episcopul Rîm.

Urmează cele două notițe obișnuite asupra vieții S-lui Ioan Evanghistul și un chip al acestuia, într-o gravură de o pagină, și cu următoarea legendă:

Ioanne pré fericate,
Alături lui Hs. apostolă iubite,
Că Domnul celu pré puternică,
Te-au alesă ca pre unu vrădnică,
Ca pre Creștină să-ți întărești
și pre eretică să-ți smerești.

La f. 19 v. se află viața Evanghistului Matei, iar pe verso aceleeaș foii, chipul său și versurile acestea:

O Mathee Leviiane,
Pierzătorul dogmeloră celoră viclene,

Ție, dină-trale tale, Matthee sfinte,
Acestu odoru aducemă cu sufletu fierbinte.

Pe f. 50 v. se află viața Evanghistului Luca, chipul său și acest distih :

O Luco pré laudate, întru toate ați pusă nevoință
Ca să ne scoți pre noi la credință.

Pe f. 88 verso se găsește viața Evanghistului Marcu, tot de Sofronie; iar pe 89 «a lui Theofilact, Episcopul Bulgariei, tâlcuire de viața lui Marco». Pe verso acestei foi se află chipul lui Marcu, gravat de «Popa Mihai, typografi», care este probabil și autorul celorlalte gravuri. Legenda sună astfel :

O Marco, Apostole pré sfintite,
N-ai pregetatū prinu cuvinte.

La f. 120 începe «Minologhion întru carele să cuprindă orânduiala evangeliilor pre lună»; de la f. 156 v. «evangeliile de obicei la zilele sfintilor cari n-au evangeli de rându la Minologhion, adeca la orânduiala lunilor» și altele. La f. 163 v., o «înștiințare pentru cetanii evangeliilor....»; și în fine, pe ultima pagină, următoarea notiță :

Typaritu-s-au aciastă sfântă Evanghelie prinu ostenela diorthosirii lui Lavrentie Ieromonahu de la sfânta Mânăstire Hurezii. Si cu plecăciune mărogu tuturoru celor ce vă veți întâmplă a celi: ori ce greșală veți aflată, îndreptați cu duhul blândetelor, nepuindu-ne în ponoșu, că precumă iaste cu neputință omului a nu păcătu, într-acestași chipu și typografului a rămână fără de greșală.

Si aciasta iarăși să ști, o iubitorile de Hs. cetitoriu, că de veř potrivă aciastă sfântă evanghelie cu niscari izvoade grecești sau și rumânești, typarite mai de nainte, să ști că pe multe locuri nu să va potrivă la cuvinte pentru că eu amu urmatu tâlmăciturii izvodului Părintelui Damaschinu Episcopulu, dascalul celu mare, alcătuitu după tâlcuiala lui Theofilactu, și până n-amu cetită și tâculu, n-amu așezată fiește care cuvântu.

Urmează apoi versurile de mai jos cari seamănă cu cele dela sfârșitul Liturghierului georgian, tipărit de Mihail Ișvanovici la Tiflis în 1710.

Precumă cei streină dorescă moșia să-șu vază,
Cându săntu într-altă țară de nu potu să sază,
Si ca cei ce-să pre mare bântuiți de furtună,
Si roagă pre Dumnezeu de liniște bună :
Așă și typografulu de a cărti sfârșire
Laudă neincetată dă și multămire.

București : Biblioteca Academiei Române.

247. Invățătură bisericăască, Râmnic 1746.

Ѣ Бѣ Цѣ Търѣ | Бесе ри часкъ | пе скѣртъ. | Пентръ шалите тѣни,
кѣре | сънти де мѣре фолось спре | .рѣвѣцътъра Прѣвѣнашъ : | 'Икъмъ д трѣмѣа рѣ
ѣ епѣко- | піл Рѣмнинъ, май пе | скѣртъ Тѣпѣрнъ : .рѣ ѿнъ | дела Нѣмѣрѣ
лѣнъ Хрѣстось, | зафѣлъ : Иръ дела фѣнерѣ | Лѣмѣнъ, «снѣд. | Лѣна лѣнъ Інгъ : зѣле, 5.
Де Попа Михаї Тѣпѣрнѣ.

In 8° mic de 30 de foi numerotate. 20 de rânduri pe pagină.

Cartea este precedată de o scrisoare a Episcopului Clement, începând pe verso

titlului, care însă este reproducerea prefeței Episcopului Damaschin din *Inviatatura* sa, tipărită la Râmnic în 1724. (V. mai sus, n° 185).

Galați : Biblioteca Urechiă.

248. Mărgăritare, București 1746.

МЪРГЪРИТАРЕ | ЙДЕКЪ | Къвънте де мълтъ фълуюри | Йчелвъй
дънтръс Ефими Първните ностръс, | ІСОИИХ ЙРХІЕПІСКОПУЛъ | Цариградъчи
Златоустък. | Ши але алтаръ Ефими Първнци, де мълци Дъ- | скали тълмъчите.
Дъпъ лимбл Елинескъ пе | лимба Греческъ. | Йкъмъ адоаора Тунпърите пе лимба
ръмжинескъ | Къ благословенъ прѣ Ефимиитвълъ Митропо- | литъ аль Църкъ, Къръ |
Неофутъ дела Кръть. Ши са8 Тунпърите фършъвълъ Бъкъръчилиаръ | Да ѿнъль дела
зидирѣ Лъмъи зенд. | Іхъ дела Нъщерѣ лъи Хъ, аψлъ | Де къчърникълъ фъре
Прѣвци, | Попа Стъйка Ікъвъчи Тун.

In 4° de 3 foi sără număr, și 257 numerotate, 35 de rânduri pe pagină.

In primele foi se află titlul, un chip al S-lui Ioan și scara cărții. In unele exemplare scara este legată la sfârșit.

In fruntea textului se află frontispiciul din Evanghelia dela Snagov din 1697, reprodus mai sus (vol I, p. 328).

București : Biblioteca Academiei Române.

249. Octoih, București 1746.

ОКОТИХ. | Йкъмъ Тунпърите, фърс аль дойлѣ ѿнъ, | динъ а патръ
Домние а църкъ Ръмжинескъ, | а прѣ лъминатвълъ ши прѣ фънклцатвъ- | лъи Домин-
лъи ностръс, | Іѡанъ Кънстандинъ | Николае Боеводъ. | Къ благословенъ
прѣ сѣніиитвълъ Михаилъ | трополитъ аль Оуѓгревладъ, | Къръ Неофутъ. | Ши
с-а8 Тунпърите фърпогрѣфълъ Доминескъ, фършъвълъ Бъкъръчилиаръ. | Да ѿнъль
дела зидирѣ Лъмъи зенд. | Іхъ дель Хъ : аψлъ. | — Де къчърникълъ фъре Прѣвци
Попа | Стъйка Ікъвъчи Тунпогрѣфълъ.

In 4° de 464 + 200 pagine numerotate.

Tipărit cu negru și roșu.

Pe verso titlului stema combinată a Moldovei și a Țării Românești (fig. 289), între literele ИО-КО-НІ-ЕО și sub dânsa versurile :

Crucé, corbulă, zâmbru, sémne minunate,
Milostive Doamne, de susu iți săntu date,
A acestoră ţări stăpână te arată.
Păstorindu-i turma de lupi apărată,
Și arăți spre toți o milostivire.
Domnulă să te tie întru stăpânire,
Cârmuindu norodulă cu bună credință,
Cătră toți vrăjmașii puindu biruință.

Urmează apoi o pagină cu cuprinsul cărții și o alta cu o gravură reprezentând pe St. Ioan Damaschin, cu obișnuitul distih ca legendă.

București : Biblioteca Academiei Române.

250. Psaltire, Râmnic 1746.

Ψ Ι Λ Τ Ι Ρ Β | Πρόδοκιλός ων ἐπίρρατος | ΔΙ Ε Ι Δ Υ | Ικέμα ἀτραχέστα
κίνη | Τέππερίτη : φίλοις | Λαμπνάτος Δόμη | Ιω Κωνσταντίνη Νικο-
λαε | Εοεβόδη | Κα πορθίκα ων τόσα | τη κελτότολα σφίζει | σάλε Πύρητος |
Κυρ Κλήμεντη, | Επέκωπος Ρώμηνκος. | Λα Ηνίος, οντα.

In 16, de 1 foaie fără număr și 437 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 16 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află reprezentat prorocul David.

La sfârșit:

De cucernicul Popa Mihaï Athanasievici typograful Râmnicianul.

Și s-au diorthositi de Lavrentie Ieromonah de la mănăstire Hurezii. Și tuturor cititorilor cu umilință mă rogă, ca ori ce greșală veți află îndreptați și pre noi să nu ne defăimăți, ca să vă învrednicescă Dumnezeu a dobândi ertare. Că pre cumănu ţaste cu puțință omului a nu păcătu, aşa și typografului a nu greși.

Galați : Biblioteca Urechia.

1747.

251. Apostol, Râmnic 1747.

ἍΠΟΕΤΟΛΥ | Ἰκέμη ἀτραχέστη κίνη Τέππερίτη. Λτρο | Ἄλη τρέπεται ἄνη
Δόμη ἀ πάτρα Δομνίε | Ἡ Ζέρνη Ρώμηνεψι. Ἡ πρὲ Λαμπνά- | τος ων πρὲ Δινύλ-
ιατότος Δόμη | Ιω Κωνσταντίνη Νικόλαε Εοεβόδη | Εοε Βλαγοσλο-
βενία Πρέσφιντότος Μητροπολίτη | Κυρ Η ΘΟΦΙΤΗ. | ων κα τόσατη ὁσκόρδια
ων Κιελτότολα | σφίζει σάλε ιεντόριος δε Δάμνεζε | Κυρ Κλήμεντη Επισ-
κωπη Ρώμηνκος | Λα σφίτα επέκωπης η Ρώμηνκος. | Λα Ηνίος Δελα
Φάγερης Λέμη : οντα : | Μέρη Δελα Χε : αψίδη. | Οας τέππερίτη δε κυριερικός
λτρε Πρέσφι | Πώπα Μηχάνη Αρδανάστε Εική Τέππογράφος | Ρώμηνκάνθη.

In 4º mic de 4 foi fără numerotare și 256 numerotate. Tiparul roșu și negru, cu 27 rânduri pe pagină.

Pe verso, stema Indoită, (facs. 287) cu inițialele domnești ale lui Constantin Mavrocordat și cu obișnuitele versuri :

Asupra peceții stihuri poetice
A Țării Rumânești cu bună ferice.

Aceste doao peceți Hs. le gătește,
Și Domnului Constanțin i le dăruiaște,
Ca să poată stăpânii cu bună voire,
Indelungându-l pre elui întru norocire.

Pe cele cinci pagini următoare se află prefața de închinare a Episcopului Clement al Râmnicului :

Prédosovie cătră Mării sa Vodă.

Pré luminatului, înnalțatului și bunului credinciosu Domnū și oblăduitoriu a toată Țara Rumânească Io Constanțin Nicolae Voievodū :

Sănătate, bună viță, întărire, bucurie și cę cătră vrăjmaș biruință.

Aciastă sfântă și dumnezeiască carte, pré înnalțate Doamne, caré să numește Apostolū, adeca trimiteri, la altă față nu ciarcă să se închine fără

numai la înnălțimé cé de Dumnezeu încorunată a Măriei tale, care ești fiul celu adevărat și ales alu Besereci, îndreptătorul celu lăudat alu Politiei, slava cé luminată a pravoslavniciilor și luminatul sprijinitoru alu creștinătăji. Si adevărat céreré imi iaste dréptă și încinăcuné cuvioasă, pentru căci aciasta iaste carté verhovnicilor celor do Apostoli mari, Petru și Pavel, pre carii fi numește sfântul Ioann bogoslovul, maslini și sfesnice, zicându : «Acesté săntu cei do maslini și doao svéshnice, ce stau înainté Dumnezeului pământului», și iară la Carté facerii zice: «Si făcă Dumnezeu cei do luminători mari». Si iarăși la Carté facerii zice: «Patriarhul Iacovu când blagoslovia pre fiu să : «Din tine, Iudo, va veni celu ce iaste aşteptaré némurilor, ochii lui mai véseli decât vinul și dinții lui mai albi decât laptele.» Care prinu ochi să înțelegă prorocii, căci, precumu ochii văd departe înainte, așa și prorocii vedé și spuné de pogorâré lui Dumnezeu la noi și să veseliă. Iară prinu dinții să înțelegă sfinții Apostoli, că cu învățaturile guri lor au albitu lumé. Si iarăși scrie la Carté Numerilor, zicându : «Si zise Dumnezeu cătră Moyisi : fă tie doao trâmbițe de argintu, poleite cu auru, și vor fi tie ca să chéme noroadele și să aşaze tabăra». Si iarăși la Levyi zice: «Si se va auzi glasul trâmbițelor în totu pământul». Si acésté închipuesc și eră pildă celor viitoare. Si cu adevăratu carte ca aciasta n-au esită din typografiia aciasta. Așa și în scaunul tării aceștia n-au sezutu altu Domnu cu atâté daruri înfrumuscatu, câte strălucescu în creștinesculu sufletul Măriei tale, măcaru că au fostu cei ce mai nainte ce au stăpânit, unii luminați pentru numele celu mare alu némului lor și alții lăudați pentru bunătaté cé multă; alții vestiți pentru înțelepciu, și alții minunați pentru vitejia lor; iară Măria ta, odrasla cé alésa a creștinătăji aî întrecut și aî cuvârșit pre toții, de vréme ce toate ale celor alături Domnii înpărțite daruri le vedem cu mare cuviință închipuite, daru și creștinătaté ta străluceste într-ânsa Domnăsa podobă, înfrumuseată cu bunătalé faptelor, înțelepciu cea politiciască, daru unitu cu răvna cé creștinescă; sfatul celu mare, daru însoțită cu putéré credinții; dreptaté cé cu socotință și înpreunată cu blândă și cu îndelungă răbdaré. Insă decât toate acésté ale Măriei tale vrédnice de laudă bunătăji, o, cătu să véde luminată multa-ți cucerie ce aî cătră céle Dumnezeest! Cu aciasta și pre Dumnezeu cu faptele tale céle cuvíoase neconitențu mărești și Besereca cu ascultaré cinstiști, și ciata preoțască cu facerile de bine odihnești și Dumnezeestile lăcașuri cu luminații daruri înpodobești. Așa bine crezându că Măria ta, ca unu milostivu și dinu fire plecatu spre céle sufletești, vei priim la înțeleptu și blându sufletul Măriei tale și aciastă de Duhul sfântu însuflată carte și între céle scumpe odoară ale Măriei tale ce aî dăruit Dumnezeștilor Besereci o vei numără și aciasta. Uitându-se Măria ta, nu la vrednicia lucrului ci la măriré cărții și a apostoleștilor isprăvăi: că în totu pământul, zice, au esită vestiré loru și la marginile lumii grajurile loru. Căci și aciasta spre lauda lui Dumnezeu unuia în Troiță și spre folosul rugătorilor Măriei tale preoțiloru și a totu pravoslavniciul norodu, și întru nemuritoare pomenire numelui Măriei tale o aducem, măcaru că ostenela noastră la aciasta,

Apocalipsis
Cap. 11.

Cap. 1, 3, 17.

Cap. 49, s. 12.

Cap. 10.

slabă și mică au fostă, căci nimica dintru ale noastre n-amă adusă, ci povoață avândă pre cei mai desăvârșită luminașă în minte, ce mai nainte au tălmăcită și au așezată și au rânduită. Dreptă accăia, cumă zice Davidă, cu dreptate te-ai unsă pre tine Domnul Dumnezeul tău cu unți de bucurie mai multă de câtă pre părășii tăi; cu dreptate te-ai întimpinată cu blagosloveniile bunătății, și ca pre unuș alesă dină norodului lui cu dreptate te-ai înnălțată în scaunul Domniei acestuia de Dumnezeu păzită pământă, ca văzândă cei supuși părintescă-ță dragoste, multă-ță bunătate, luminată-ță facere de bine și celalalte de Dumnezeu plăcute lucruri, ca lumina luminândă înaintea oamenilor, să mărăscă pre Părintele nostru celu dină ceruri, carele ne-au cercetată pre noi dintru înnălțime și au rădicată cornă de măntuire noao, dăruindu-ne Domnă ca acesta, blandă, milostivă, dreptă, iubitoru de străini, fără răutate, făcătoru de bine, iubitoru bunătății și izgonitoru răutății. Deci dară pentru acese înpodobite bunătății, pre înnălțate Doamne, și cē fără dc asemănare cucerie spre cele Dumnezeești, smereniia noastră cu mare dragoste aduce dară acăstă sfântă carte și o închină Măriei tale.

Și nădăjduescă fără-de nică o îndoială că va află vrădică și văselă priimelă, întru care să cuprindă laudele și vrednicile sfintilor Apostoli, pre carii creștinescă-ță cucerie și cinstești, și te închină loru și-ță chiemă purură întru ajutoru. Ale căroru ne-încetate rugăciuni către Dumnezeu și Dumnezeescul Dară, ce păzescă pre credincioșii Domnă, să păzescă pe Mării ta întru pră luminătă scaunul Domniei, cu pace înțemeiată, cu slavă lăudată și cu norocire adevarată, pentru lauda politie, pentru folosul norodului și pentru buna chivernisclă a toată țara.

Ală Măriei tale fierbinte rugătoru,

Climentă, Episcopă Rîmniculu.

Pe ultima pagină a foilor liminare se află o gravură reprezentând soborul Maicii Domnului, care se mai reproduce odată la p. 37.

Minologhiul, adică sinaxarul lunilor, începe la p. 184.

Pe ultima pagină (f. 256 v.) se citesc următoarele :

Typăritu-său acestu sfântu Apostolă prină diorthosiré luă Lavrentie Ieromonah de la sfânta mănăstire Hurezi. Și cu plecăciune vă rogă, etc.

Și său început acest sfântu și Dumnezeescu lucru de la luna lui Dechiemvrie în 13 zile și au luată sfârșit la luna Martie în 7 zile.

București : Biblioteca Academiei Române.

252. Catavasier, Râmnic 1747.

К И Т Я Е И С І А Р Ю | Аквамъ Лѣтракість Кипъ Тѣпъріть | А зълеле Ирѣ
Дѣминатълъ Домникъ, | Иш К ѿнѣ тѧнтии ніколае Коекодъ | К8 Благо-
гословіе прѣ сїицѣтълъ Митрополіть Кур Нѣ ОФІТЬ | Шы к8 кіелтълла
юбниторюлъ де Дамнезеъ | Кур Калімѣнть Епѣкѡпъ Рымникълъ. | А
сїита Епїскѡпіе а Рымникълъ. | Аа аинълъ зеи. | Гас Тѣпъріть де К8-
чѣрнинълъ Лѣтре Превцъ Попа Міхай Аданасіе | ПопоЕнчъ Тѣпогрѣфълъ Рымничълъ.

Exemplar necomplet.

In-8^a mic de 1 foaie fără număr, 56 + 160 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 23 de rânduri pe pagină, cu caractere mici.

Pe verso titlului se află chipul Maicii Domnului, având deasupra o invocație în grecește, tipărită cu caractere cirilice. Această gravură se mai reproduce la f. 28 v., 56 v. și la f. 94 din partea a doua.

În primele 28 file textul este grecesc, tipărit cu cirilice, și indicațiile sunt românești. În cele următoare, până la f. 56, textul este slavonesc.

Partea a doua a cărții, având numerotația folor ca și signatura colilor iarăși dela început, este întreagă românească.

Pascalia începe la f. 117 v.; iar la f. 157 v. se citesc următoarele:

Aïcέ, la sfârșitul cărții, pusem și stihirile ce le cântă copiii cându umblă cu stéoa în séra Nașterii lui Hs. Si, cetitorile, ce vei celi și cu poetica vei socotî, și de nu voră veni la numără, bine să știi, că noă, precum le-amă găsită, aşa le-amă și typărită, dupre cumă s-au obicinuită a să cântă, iară n-amă mai umblată a le numără:

Stéoa de susu răsare
Cu o taină mare.
Stéoa străluceste,
Pre Hs. vestește.
Stéoa își dă rază,
Pre maghi și luminéză.
Si maghi grăescu
Gra filosofescu:
«Tu ești cé prorocită
De Valaamă vestită,
«Că de cându pământul
N-au născută cuvântul
«Si fără de acesta
N-au născută Précista.
«Născu pre Hristosu
Lumi spre folosu.
«O, sté pré luminoasă,
Dinu toate alésa,
«Cu a ta ivire
Ne înveți întocmire.
«Si noao ne scrie
In astronomie
«Că s-au născută josu
Înpăratul Hristosu,

«In cetaté luī Davidu,
Pildă arătându».
Si déca au văzută
Au călătorită
Trei crai despre răsărită,
In Vithléemă au venită
Si îndată au aflată
Pre celu ce au căutată
Si i s-au încinată
Ca unu înpărată,
Daruri în mâini țindă
Si lui Hristosu cântându:
«Cocoane înpărate,
Si pré luminate,
«Te știmu cine ești mărită
Si în troiță slăvită;
«In ce chipu ai venită
Si dinu fecioară te-ai născută,
«Dinu fecioară curată,
Si pré nevinovată,
«Pentru acéia ne rugămă
ca și de la noi să priimești
Daruri lumești».

Orație.

Dumné-voastră, cinstiți boărăi, aciasta iaste stéoa, de caré au prorocită mai nainte verhovnicul Valaamă, zicându că va răsărì o sté dinu Iacovu, și să va rădică unu înpărată dinu Israilténă, și va sfârâmă pre toți domniș Moaviténilor, care sté fost-au povătuji acei trei crai și de lumină purtători filosofi, și dupre raza ei mergând până la Vithléemă, găsată au pre Hs.

258. Molitvenic, Buzău 1747.

Е Г Х О Л О Г И О Н | Й Д Е К Т | М Л Т Е Н И Й К Ъ | Ікъмъ фтрачесашкъ книш
Тѣпърьтъ, дѣпъ | ѿржидвѣла чѣлвѣи Греческъ. | Атре ѿль трѣйлѣ ѿнь, динъ ѿ
пѣтра | Дѣнніе ѿ цѣркви рѹмѫнѣцъ ѿ прѣ лѹмѹнѧтвѣ | ши ѿнъл҃цатвѣ Дѣннѹвѣи
иострѣ | Iw Ко ста ндннъ Ніколае Ко скодъ. | Митрополитъ фїнди ѿ толгѣ
цара | рѹмѹнѣскъ Кур Нєшфи тъ: | Къ толатъ келтвѣла Йѹниторюловѣ | де
Дѣннегѣвѣ єпїскопъ вѣзѣвѣ. | Кур Медѡдїе. | А сїта єпїскопіе ѿ вѣзѣвѣ,
Ла ѿнѣль ѿ зене.

In-4° de 4 foi și 562 de pagine, tipărite cu negru și roșu, cu 26 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema îndoită (fig. 291), cu inițialele Domnului și cu versurile acestea :

Buurulă, corbulă și crucé, trei sémne minunate
Darurile tale vestescă, Doamne pré înnălțate.

291. — Stema din *Molitvenicul dela Buzău*, 1747.

Buurulă Domnu Moldovei că a fostă te însemnăză,
Corbulă alu Țării Rumânești stăpână te adeveréză,
Iară crucé, pravoslavie bună paznică te arată,
Constandine, pré înțeleptule, cu inimă curată,
Aciasta în véci te va păzi cu cinste și cu pace
Si pre vrăjmași îi va surpă, ca praful îi va face.

Pe pagina următoare se află extractul din scrierea către Corintieni privitor la limba serviciului divin:

I. Corinthéni: glav. 14, stih. 6.

Iară acumă, frajiloră, de voi veni cătră voi cu limbi grăindă, ce voi folosi voao, de nu voiu grăi voao au intru descoperire, au intru înțelégere, au intru prorocie, au intru învățatură. *Stih. 19.* [Intr]u besérecă voescă cinci cuvinte a grăi cu înțelesă [ca] și pre alții să-i învăță, de cătă zéce miș de [cuvin]te, în limbă streină.

Urmează apoi arătarea cuprinsului.

Pe una din paginile de la sfârșit se află numele tiparitorului: «Sandul Irimiă typografului».

Urmează obișnuitele scuze pentru greșelile de tipar, și următoarea înștiințare:

Insă să știi și aciasta, că de veř cerceta pre amăruntul rânduialele și tălmăciré acestui Molitvenic și de-l veř potrivì cu niscare izvoade slovenești, veri de unde ar fi typărîte, și nu să va potrivì, să nu te pripești îndată a defăimă, căci noă amă urmatu Molitveniculu grecescu, carele l-au typărîtu Nicolae Glichì, la anul de la Hs. 1691, și după cătu ne-au fostu putința, și întru înțelesu și întru rânduiale amă aşazatû; pre alocuré amă și adaosu în tălmăcire pentru scurtaré limbii rumânești, aşijderé și la învățături și la rânduiale pentru prostimé preoților și pentru mař lesnele lorù. Iară cèle ce nu s-au pusă nică decumă, s-au lăsată, unele pentru că săntu arhiești, iară altele pentru că nu le slujescu pre acéste locurî.

Ultima pagină e ocupată de o «rugăciune la semănătură.»

București : Biblioteca Adademiei Române.

259. Molitvenic, Râmnic 1747.

МЛТВЕНІКЪ | Іквімъ .Прѣ-дѣстъ кіпъ Тѣпърнть. Лтре | аль траенлѣ ѿнъ, динъ а патра Домніе | а Цѣркъ Рѣмѣнѣфій. І прѣ Аѳміна- | тѣлвій ші прѣ Аѳнѣцатвій Домнъ | И ѿ НЕСТАНДИНЪ Ніколае Константіи | Кв Благо- | словеніа Прѣ сїнцатвій Митрополитъ | Кв рН Е О Ф И Т Ъ. | Ші кв тѣатъ всѣрдія | ші Евлітвія | сїнціей сѧе іониторіюлій де Длнєзѣв | Кв р Кліментъ Єпіс- | копъ Рымнік 8 л 8 й. | А сїнціта Єпіскопъ а Рымніквій | Да ѿнвль Дела | Флорѣтъ! Лѣмій : зѣне. | — Е-а8 Тѣпърнть Де Квч ѣрникѣль Лтре Превій | Пѡпа | Міхай Паданасіе Епічі Тѵпографъ | Рымнічанвль.

In-4° mic de 4 foi fără număr și peste 252 numerotate, tipărit cu negru și roșu, cu 27 de rânduri pe pagina. Pe verso titlului se află aceleași versuri ca și în Liturghia din București din acelaș an. Stema insă este cea din Octoihul de la Râmnic, din 1742 (sacs. 287). Celealte foi liminare cuprind tabla de materii.

Pe una din foile dela urmă se află următoarea înștiințare:

Typăritu-s-au acestu Molitvenic prin diorthosiré lui Lavrentie Ieromonahu de la sfânta Mănăstire Hurezii; și cu plecăciune mă rogă tuturor celor ce veř ceti, ori-ce greșală veř află îndreptați, neponosluindu, că pre cuințu ăaste cu nepuțință omului a nu păcatui aşa și typarîtu fără greșală. Insă să știi și aciasta, că de veř cercetă cu amăruntul rânduialele typiculu acestui Molitvenic, nu să va potrivì pre multe locuri cu cel grecescu, căci că noă la typicuri, pentru prostimé preoților și mai lesnele lor, amă urmatu Ustavulu celu Moschicescu; iară în tălmăciré cuvintelor și asezare vorbești, amă urmatu tălmăciturilor părintelu Damaschinu Episcopu și Dascălulu. Si iarăș mă rog a toată vărsta, celor bătrâni ca unoră părinți și celor tineri ca unor frați, cetindu pre carté aciasta, să nu mă defăimăți pre mine ne știindu eu nimica, care nu pocă să adăpă răsădiré părintelu și dascălulu celu numită mai susă, și ce voi adaoge cătră mărgăritarîlu lui, eu ticălosul? Numař trudă și neajungere. Iară mai multă la urma învăță-

258. Molitvenic, Buzău 1747.

Е Г Х О Л О Г И О Н | ІДЕКЋ | МАЛТ Е Н Й К Ъ | Ікъмъ ѣтращесташкъ кипъ
Тѣпърьтъ, дѣпъ | ѿржнідѣлла чѣльи Греческъ. | Атре ѿль трѣйлѣ ѿнь, динъ ѿ
пѣтра | Дѣніе ѿ цѣркви ѿмѣнѣи ѿ прѣ лѣмнѣатѣлѣ | шиј ѣнълциатѣлѣ Дѣнълѣи
нострѣ | Iw Ко ста нди нъ Ніколае Коеко дъ. | Митрополитъ фїнди ѿ тѣатѣ
цѣра | ѿмѣнѣскъ Кур Невфитъ : | К8 тѣатѣ келтѣлла Йобиторюлай | де
Дѣнъзѣ єпїскопълъ Бузѣлай. | Кур Меду дїе. | Л сѣйта єпїскопіе ѿ Бузѣлай, |
Ла ѿнълъ ѿ зѣне.

In-4° de 4 foi și 562 de pagine, tipărite cu negru și roșu, cu 26 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema ſindoață (ſacs. 291), cu inițialele Domnului și cu versurile acestea :

Buurulă, corbulă și crucé, trei sémne minunate
Darurile tale vestescă, Doamne pré innălțate.

291. — Stema din *Molitvenicul dela Buzau*, 1747.

Buurulă Domnu Moldovei că a fostă te însemneză,
Corbulă ală Tării Rumânești stăpână te adevereză,
Iară crucé, pravoslavie bună paznică te arată,
Constandine, pré înțeleptule, cu inimă curată,
Aciasta în vîci te va păzi cu cinste și cu pace
Si pre vrăjmașii va surpă, ca praful ii va face.

Pe pagina următoare se află extractul din scrisoarea catre Corintieni privitor la limba serviciului divin:

I. Corinthéni: glav. 14, stih. 6.

Iară acumă, frațiloră, de voi veni cătră voi cu limbi grăindă, ce voi folosi voao, de nu voi grăi voao au intru descoperire, au intru înțelégere, au intru prorocie, au intru învățătură. *Stih. 19.* [Intr]u besérecă voescă cinci cuvinte a grăi cu înțelesă [ca] și pre alții să-i învăță, de câtă zéce miă de [cuvin]te, în limbă streină.

Urmează apoi arătarea cuprinsului.

Pe una din paginile de la sfârșit se află numele tipăritorului: «Sandul Irimiia typografului».

Urmează obișnuitele scuze pentru greșelile de tipar, și următoarea înștiințare:

Insă să știi și aciasta, că de veř cerceta pre amăruntul rânduialele și tălmăciré acestuă Molitvenic și de-l veř potrivì cu niscare izvoade slovenești, veri de unde ar fi typărîte, și nu să va potrivì, să nu te pripești îndată a defăimă, căci noă amă urmată Molitvenicului grecescă, carele l-au typărită Nicolae Glichì, la anulă de la Hs. 1691, și după câtă ne-au fostă putință, și întru înțelesă și întru rânduiale amă aşăzată; pre alocuré amă și adaosă în tălmăcire pentru scurtaré limbi rumânești, așijderé și la învățături și la rânduiale pentru prostimé preoților și pentru mai lesnele loră. Iară céle ce nu s-au pusă nică decumă, s-au lăsată, unele pentru că săntă arhiești, iară altele pentru că nu le slujescă pre acése locuri.

Ultima pagină e ocupată de o «rugăciune la semănătură.»

București : Biblioteca Adademiei Române.

259. Molitvenic, Râmnic 1747.

МЛТВЕЧНИКЪ | Ікъмъ .лтв-ачесть къпъ Тѣпърнть. Лтвѣ | аль тренилѣ
анъ, динъ а патра Домніе | а Цѣрквь Рѹмѫнѣшъ. І прѣ Лѹмннѣ | тѣлъ ши прѣ
Лнѣлцатълъ Домнъ | Иш Кѡнѣстїндиинъ Нікѣлае Боецодъ | Кс Благо-
словеніа Прѣ сѣнїціялъ Митрополитъ | Кур Нє ОФИТъ. | Ши къ тѣатъ вѣжордіа
ши Кіелтълла | сѣнїціе сале юниторюлъ де Дамнезіе | Кур Клѣментъ єпн-
кѡпъ Рѹмннкълъ. | Л сѣнїта єпнскѡпъ а Рѹмннкълъ | Да йнъль Дела
Флѣчерѣ! Лѹмій : *зѣне. | — С-а8 Тѵпърнть де Ксчѣрнкълъ Лтвѣ П्रевций | Пѡпа
Міхай йѣданасъе Ейчъ Тѵпографълъ | Рѹмннчанълъ.

In-4º mic de 4 foi fără număr și peste 252 numerotate, tipărit cu negru și roșu, cu 27 de rânduri pe pagină. Pe verso titlului se află aceleasi versuri ca și în Liturghia din București din acelaș an. Stema însă este cea din Octoihul de la Râmnic, din 1742 (facs. 287). Celealte foi liminare cuprind tabla de materii.

Pe una din foile dela urma se află următoarea înștiințare:

Typăritu-s-au acestuă Molitvenic prin diorthosiré lui Lavrentie Ieromonahă de la sfânta Mănăstire Hurezi; și cu plecăciune mă rogă tuturor celor ce veř ceti, ori-ce greșală veři află îndreptați, neponosluindă, că pre cumă iaste cu neputință omului a nu păcătuă așă și typăriulă fără greșală. Insă să știi și aciasta, că de veř cercetă cu amăruntul rânduialele typiculuă acestuă Molitvenic, nu să va potrivă pre multe locuri cu cel grecescă, căci că noă la typicuri, pentru prostimé preoților și mai lesnele lor, amă urmată Ustavuluă celuă Moschicescă; iară în tălmăciré cuvintelor și așezaré vorbeř rumânești, amă urmată tălmăciturilor părintelui Damaschinu Episcopu și Dascălul. Si iarăși mă rog a toată vărsta, celoră bătrâni ca unoră părinți și celoră tineri ca unor frajăi, cetindă pre carté aciasta, să nu mă defăimăți pre mine ne știindă eu nimica, care nu pocă să adăpă răsădiré părintelui și dascălului celuă numită mai susă, și ce voi adaoge cătră mărgăritariulă lui, eu ticălosulă? Numai trudă și neajungere. Iară mai multă la urma învăță-

turiile lui aciasta mi să pare, că va îndrepta pre voî a cunoaște pre lesne cele ce să vorbescă în limba Rumânescă.

București: Biblioteca Academiei Române.

260. Sinopsis, Iași 1747.

Semnalat de Popp în *Disertație*, 70, fără alta indicație. Petru Pavel Aaron în *Pastoriceasca postană*, Blaj 1760, p. 59 îl citează ca fiind tipărit în 7254 (1746).

Vezi mai jos, sub anul 1751.

261. Triod, București 1747.

Semnalat de Popp în *Disertație*, 66, fără nici o alta indicație.

262. Triod, Iași 1747.

Т Р И О Д И Г О Н | каре А зълел е прѣ Лъминатълъ шъ. .р- | нълцатълъ Домънълъ нъстъръ, | І Г О Р И Г О Р І Г И К Я | Б о е в Ѳ д Ѳ | К Ѳ Благословеніа а прѣ сфинци- | тълъ Митрополитъ | Куръ | Н И К И Ф О Р Ъ | Якъмъ .ртъю .ртъ- | ачесташъ | кипъ, с-а8 Тунпърътъ | Де Дъка Евтиришвийчъ Тунпогрѣфълъ | Дела Фасекъ. | къ а къръжъ келтълъ | .ртъръ а с-а Тунпогрѣфъ .р. лъшъ. | Да лъвъ Дела Зидирѣкъ Лъмъи : | зъне : | Мръкъ Дела .ртъръпърѣкъ Домънълъ | .лъфълъзъ.

In-folio de 2 foi fără numerotare și 297 numerotate, cu greșeli. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 48 rânduri în coloană.

Titlul este încadrat într-o «poartă» gravată pe lemn. Pe verso se află stema ţinutului (facs. n° 292) înconjurate de inscripția: *Io Grigorie Ghica Voevodă, cu mila lui Dumnezeu Domnū și Oblăduitoru a toatei țărăi Moldavieei*, iar dedesubt, versurile urmatoare:

Stihuri politice 6 asupra stemei pré luminatuluř, slăvituluř și blagoceștivuluř Domnului Io Grigoriř Ghica Voevodă.

Corbul ū și cu Crucé aňavé te adeveréză,
Că aĩ stăpănită Vlahieř te însemnéză;
Iară Buorul ū, Domnū Moldavieř te încredințază
Și a ta dreptate pre tojă indestuléză.
Dă-ř Doamne putére mare cu nădějde bună,
Țara să stăpâneșcă tare cu dreptate bună.

A Mărieř tale plecatuř robū,
Duca Sotiriovicř Typograful ū dela Thasosū.

Pe foaia urmatoare se află prefața aceluiaș Duca Sotiriovici, adresată Domnului Moldovei.

Blagoceștivuluř, pré credinciosuluř, pré luminatuluř, pré linuluř, și de Dumnezeu încoronatū Domnū și oblăduitoru a toată Țara Moldovii, Domnului Domnului Io Grigorie Ghica Voevodă, spăsanie, bună vîlață, bună moștenire de la Dumnezeu și de săvârșitū bună petrécere.

Fiește ce légé dréptă mă silește pre mine, pré înnălțate și de Dumnezeu credincioase Doamne, ca să încchină Măririi tale cu datorita cinstă și evlavie pre acestu de sufletu folositoru Triodă, care acumă cu cheltuiala nu puțină vruiu ca să-l typărescă pre limba moldovenescă, spre

292. — Stema din *Triodul dela Iași*, 1747.

de săvârșita înțellegere și urmata folosința lăcuitariloru Țării aceștia, întrucără țarășii au așezatū și au înnălțatū Dumnezeiasca Pronie pre a ta înnăltimă apărătoriu vrédnicū și oblăduitoriu bunū cuviințatū. Eu nu luasemū altū scoposū la aciasta, închinării, fără numai pre arătaré a unii câtă mai multă datorită, încă pré atâtă cu evlavie supunerii nevrednicieř méle, lângă a ta înnăltimă și uniré închinării a unii cărſi, care pentru alesulū materiř, cerū fără de îndoială și alesulū chipuluř, adecă pre închinare la celu mai înnaltū și mare cuviințatū obrazū, pentru ca să ia cé de săvârșitū și închiptoare închipuire. Acumū cumū era cu putință, fără de nică o vrédnică dc hulă stricare a dreptășii și aiaavé năpaste a cuviințării, să închinū la

altă obrază pre închinare aciasta, fără la acela alături de aceea care au alergat să să unescă acelă întreită chipă alături bunătăților, norocul, fir și vreră, ca să te facă pre celă singură obrază a măririi cei obștești, și osebita laudă a nemului celui pravoslavnic. Sântă la aciasta multă martură, nu numai cele frumoase ramuri de înbe părți și pre slăvitul nemului tău, carii toți, pre cum zice Eclisiastul, întru nemuri s-au slăvit și în zilelor lor laudă (Sirahu, cap. 44), ce încă ce osebită înțelepciuște și blândete, lângă célé lalte trupești și sufletești înpodobiri, a Mărirești tale, cu carele nu numai ai robită inimile supușilor tăi, ce încă te-ai făcută chipulă și unii adevărate vestiri, care au vestită în totă locul pre vestitul numele tău putând să dé cineva fără frică ca să gresescă la a ta înnalțime pre acela chiară lauda carele odănoară au strigată Sirahu, pentru Solomonu, cumu, adeca, în depărtate ostroave s-au dusu numele tău, și te-ai iubită întru păciuirea ta. Cap. 47: Sirahu. Cu adevărată să va vedea îndrăzneță încéperă din partea celuia ce închină fiind că săntă lipsită dinu toate acélé mijlociri, care pută să facă mai priimită închinării. Cu acestă toate aciastă bună cuviință legare, care să face dinu amândao părțile a vrednicie, adeca a închinării cătră cela care o închină, va fi îndestulă răspundere la flește ce răvnitoare inimă pentru nevrednicia celuia ce închină și îndestulă îndemnare la alăsa înțelepciuște și blândete înnalțimești tale, ca să o priimescă, pre cumu amu zisă, ca unu semnu de evlavie și de supunere mai multă de câtă ca o îndrăznă, căutând-o de purură pre a mea nevrednicie cu acela dinu lăuntru mila ta, cu care totă dăuna obicinuști de priimeti până și pre cei mai săraci. Pentru acela dară, închinându aciastă sfântă carte împreună și pre mine însumă la acélé mare cuviințate picioare a Măriești tale, sărutându cu plecate genunche măinile și poala Măriești tale, rogă pre milostivul Dumnezeu, ca să păzască pre Măria ta mai pre susu de toată răotată celoră împotrinvici, întărindu-te întru pre înnalțatul și de Dumnezeu păzitul scaunul alături Domniești, în mulți ani și pre norociști, cu pace și fără turburare, dăruindu-ți viață îndelungată întru veselie, împreună cu pre luminașii beizadăle a Măriești tale și cu toată curte. Amin.

A slăvitei de Dumnezeu înnalțimești tale mai mică și plecată robă,
Duca Sotiriovici Typografulă dela Thasosu.

București : Biblioteca Academiei Române.

293.

1748.

263. Cazanii, Râmnic 1748.

К Я З Я Н І И | Че Квпрйнде ՚и сине ՚игрлайле тжлквйтє ՚ле | Дзмйнечиларъ
де престе ՚нь, ши кв Каզа- | нийле ՚еннаզарюлаи Прэзничиларъ ՚пърътэшь, | Ши
але ՚фнциларъ чёларъ Маръ, а Ег : | Лвни де престе ՚нь, Кара ՚квмъ ՚тжай с-а8 |
Тунпърътъ ՚и ՚льеле прѣ ՚лмннхтвлвъ Домнъ | 16 ГР ЙГОР І ՚ Гйка Ео-
кодъ. | ՚тре ՚ль дѡалъ ՚днніе. | Кв Блгословенія прѣ ՚фнцитвлвъ Митропо-
лнть Куръ Н ՚ОФИТЬ. Ши кв тօатъ Келтвлла ՚фнцие сале | Юбнтою-
лаи де ՚дннезіс : Кур Клїментъ | ՚пнсквпъль Рымниквлвъ. | ՚ сѣита ՚пнсквпіе
а Рымниквлвъ | La ՚нти дея Фачерѣ ՚лмтій : ՚зсіс. | ՚-а8 Тунпърътъ де Квчѣр-
никвлъ ՚тре Прѣшці Попа Міхлай | ՚дннасіе Попо Еічі Тунпогрѣфвлвъ Рымничлнвъ.

In-folio de 3 foi fără număr și 200+110 foi numerotate. 34 de rânduri în pagina incadrată în chenar de linii.

Titlul, de asemenea încadrat, are frontispiciul cu Sf. Nicolae de care s'a vorbit mai sus (p. 73). Pe verso titlului stema dublă (facs. 287), cu inițialele domnești ale lui Grigorie Ghica și cu aceste versuri :

Stihuri poetice 10 asupra stemei prѣ luminatuluї,
slăvituluї și blagocestivuluї Io Grigorie Ghica Voevodă.

Doao închipuirи ce în pecéte s-au însemnată
Domnuluї Grigorie de la Hs. i s-au dată.
Bourulу stăpânу Moldovei îlă adeveréză,
Corbulу ală Valahie Domnă îlă încredințeză.
Amândoao stemele de Domnie încorunată
Pre acestă de bună némă și lăudată,
Pre Domnulă Grigorie celă de bună vijă,
Păzescă-lă Dumnezeu cu multă biruință,
Ce acumă domnăște Țara Rumânească,
Domnu-lă păzescă ca s-o stăpânăscă.

Pe cele trei fețe următoare se află prefața :

Prѣdoslovie
cătră totă cetitorulă și de Hs. ՚ubitorulă.

Intru toate zilele învățându-ne și cu meșteșugulă Sfintelor Scriptură deprințându-ne, pravoslavicilor Cititor, putem cunoaște că omulă și toate dîhaniile cumă să deprindă și să învață din vârstă tineretelor, acelăși deprinderi țină păna întru adâncă bătrână, și nu numai firé omenescă și a dîhaniilor, ci și pomii ori ce felă de roadă voră avă de tineri, aşa săntă și păna la sfârșită.

Așijderă și ori ce vasă în care să voră pune nescari unsoră mirosoitoare, și după ce să sparge și hăburile lui toate mirosescă. Pre cumă vedenă și pre acestă minunată omă, prѣ cinstițulă și de Dumnezeu ՚ubitorulă Chyră Climentă, Episcopulă Rîmniculu, că fiindă deprinsă dină tănră vârstă sa cu célé Dumnezeestă și făcându-se vasă alesă, nu plină de unsoră mirosoitoare, ci de Dumnezeesculă dară, au dată și dă bună miroșă

duhovnicescă sfîntei lui Dumnezeu Biserică și a toată pravoslaviă, ană 10 lună 3, typărindu multe feluri de cărți în toți anii. și aică să plină cuvântul să înțeleptului ce scrie la Cântaré cântările: «Lapte ăastea sunt limba ta, și miroslul hainelor tale, ca miroslul Lyvanului și ca o grădină plină de rodi și crini.» Capă 4, stihă 11.

Pentru că bunătate nu să trage, nică vine după nemănu, așadar și răutate, pentru că orice omă de ar fi să se tragă despre părinții și despre rudenie de oameni mari și vesti și îmbunătății, iară lucrurile lui să fie proaste, și ură și fără ispravă, unul ca acela ăastea batjocorită de toți. Iară când răsare o odraslă bună întru satu prostă și să face cu nevoie și cu multă socomintă și înțelepciune minunată întru lucruri și procopsește întru bunătății, atunci să cade unul ca acela să fie lăudat cum să cade de toți, precum se arătă chéră, și să vede la acestu de Dumnezeu ales și cinstiță părinte, mirându-se de dânsul toți văzându-lă dintr-un loc ca acela și satu de jos, dinu care s-au ivit și au crescut o odraslă ca aciasta, înpodobită cu atâtă bunătății și daruri. După alte facerile bine ce au făcută în vrémă răzmiriște, fiindu mijlocitoriu de pace și înblânzitoriu de cumpliții oșteni, s-au cinstiță și s-au întărită de doă Inpărații mari, adecă de Inpăratul Romanilor și alături Otomanilor, fiește carele după obiceiul lor, dela unul trimijându-i dicret de întărire și dela celalalt trimijându-i să fermau și caftanu de stăpânire.

Așadar și de luminații Domnii a cărui aceștiia de toți s-au cinstiță și s-au iubit și au avută trăcere de cuvânt, întru ale căror norocite și luminate zile nu s-au odihnită, ci multe cărți au typărită, împodobindu sfintele Biserici precum să vede. Acumă mai pre urmă dată în typari și aciastă Dumnezească carte ce să chiamă Chyriacodromion, ce ăastea prorocie descoperită a sfintei Evangheliei, ce cuprinde întru sine evangeliile Duminecilor anului cu Cazanile și tălcuiala lor, și Cazanile Synaxarilui a praznicilor înpărătești, și ale sfintilor celor mari. Văzându că și aciastă sfântă carte ăastea foarte folositoare și de sufletu măntuitoare, atâtă cătu ăastea îndestulată a aduce la umilință și singură sufletul celu împietrită. Si s-au începută acestu sfântu și dumnezeescă lucru în Domnii Măriei sale Io Costandinu Nicolae Voievodă, la anul 7255 (= 1747) și au luat săvârșită în zilele Măriei sale luminatului Domnului nostru Io Grigorie Ghica Voievodă, la létu 7256 (= 1748). Pentru că în zilele acestu blagocestiv Domnă, la létul ce scrie mai susă, la luna lui Mai în 8, mergându acestu mai susă numită Părinte Arhiereu înainte Măriei sale și a toată boerimé, de bună voia sfintiei sale au făcută parfetisjă și au lăsată scaunul său iubitului său ucenicu Chyr Grigorie episcopă, urmându păstorilui celu mare, lui Is Hs, care au dată pe semă oare când turma oilor sale iubitului său ucenicu lui Petru. Deci să venim la scurtără cuvântului: Lăuda-voi dară multă nevoie, multă răvnă și purtare de grijă, ce au avută și are și păna acumă pentru toată creștinătate, iară mai multă pentru voi, cucernicilor preoți. Carele călătorii și au plinită și credința drăptă au păzită, și văzându că au înbătrănită și au slăbită, de bună voia sa s-au prostilă și cu umilință la toată obște să roagă, să nu fie uitătu, că le va

fi păcată. Priimiști dară cu dragă și aciastă mai de pre urmă a lui Carte, ca și céléalte, ce mai nainte de cătă aciasta s-au făcută, și o cetișă cu mulțămită, rugându pre Dumnezeu neîncetată pentru spăseniă sfinție sale, ca și acumă intru rămășița zileloru sfinție sale să dobândescă ertare, ca și lucrătoriul celu ce au venită în ciasulă celu ală unsprăzecelé. Să să învrednicăască să dobândescă ciata Arhieilor, veseliă drepțiloru, hrana raiului, bucuriă cé nespusă și negrăită, care ochi nu o au văzută și la inimă de omă n-au intrată, precumă zice fericitulă Apostolă Pavelă, și vă bucurați intru Domnul, a căruia iaste slava în vechi. Amină.

In josul acestei prefete se află următoarea notișă :

S-au typărită și de Costandină Typografulă Brătu (= fratele) Popa Mihai Typografulă.

La sfârșitul părții a II-a, f. 109 :

Typăritu-s-au aciastă sfântă carte prină ostenela diorthosirii luă Lavrentie Ieromonahulă, Dimitrie Vici.

Pe ultima pagină a foilor liminare se află reprezentat Săborul Maicăi Domnului, iar la început un frontispiciu imitând pe cel din Evanghelia de la Snagov din 1697 (v. I, p. 327) și purtând anul 1745 cu țifre arabe.

București : Biblioteca Academiei Române.

264. Psalmire, București 1748.

Tipărită în 520 de exemplare, după cum rezultă din sămile Mitropoliei Ungrovlăie, păstrate în Biblioteca Academiei Române.

Biserica ortodoxă, XXIII, 128.—Cf. Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII-lea*, I, 514.

1749.

265. Bucoavnă, Râmnic 1749.

Bucoavnă pentru învățătura pruncilor, intru care se cuprindă buchele și slovele și cele zece porunci, ce au dată Dumnezeu lui Moisi; și Simvolul Credinței și cele zece fericiri, cu tâlcuiala loră pe scurtă. Acumă întâi tipărită cu blagoslovenia și porunca Sfinției Sale de Dumnezeu iubitorulu chir Grigorie, Episcopul Râmniculu, în sfânta Episcopie a Râmniculu, la anul 7257 (= 1749). Prină diorthosirea lui Lavrentie Ieromonahulă Dimitrievici. De Constantină Athanasievici tipografulă.

N'am văzut exemplare. Titlul acesta, ca și prefata și celealte știri, le luăm după un articol al lui C. Erbiceanu.

In-16° de 80 de foi, tipărit cu caracterele din cărțile lui Antim (?).

Prefata :

Predoslovie către toți Pravoslavnicii creștină.

Grigorie, cu mila lui Dumnezeu episcopul ală Râmniculu Noulă Se-verină, cucernicilor preoți, i diaconi și tuturor pravoslavnici creștină, căți vă aflați în eparhia smerenie noastră, de la prea puternicul Dumnezeu vă rugămă milă, pace, sănătate și viață curată și spăsenie sufletească, iar

de la smereniă noastră molitvă și blagoslovenie trimitemă tuturor de obște, ca unoră aî noștri iubiti flă.

Nu numai cu pâine va fi viu omul, iubiti noștri flă pravoslavnici creștin, ci cu totușu cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu (Mathei, cap. 4). Pentru care și Apostolul Pavel, propoveduitorul credinței învață, grăindu, 2 Tim. 3: «Toată Scriptura cea de Dumnezeu însuflită de folosu iaste cătră învățatură și dojană, că acela îndrepteză cătră cunoștință și dreptate și face desăvârșită pre omu a fi alu lui Dumnezeu, îndreptându-lu spre totu lucrul bună»; pentru acela și noi știind câtă folosință sufletească are cuvântul lui Dumnezeu, așa propovăduim precum și scrie, și după datoria noastră nu vom să vă lăsăm pre voi a fi lipsiți de Dumnezăestile cuvinte și sfinte poruncile lui, ci vă punem înainte acesta de gându și duhovnicescă masă, plină și gata de duhovnicească hrană, adecă de Dumnezăestile cuvinte, cartă acesta, zicu, ce cuprinde întru sine buchile de învățatura pruncilor și tâlcuiala celor zece porunci ale lui Dumnezeu, și tâlcuiala Simvolului Credinței și cele zece fericiră.

Priimiți dar cartea acesta, și cetiți cele dintr-ânsa și înțelegeti puterea cuvintelor, ca să puteți a îndreptă vîiața voastră și a umbra în poruncile lui Dumnezeu, care să cuvine tuturor pravoslavniciilor creștin, și voao fiilor, și celoru lalți casnici aî voștri, după a voastră datorie aşijderea să-î îndreptați și de la fără rânduialeloru și să-î învățați lége lui Dumnezeu; și mai vîrtos să cuvine voao, cucernicilor Protopopă, și celoru lalți preoți să învățați pe noriașii voștri lége lui Dumnezeu cu toată osârdia, că aveți a da cuvântu pentru dânsii la înfricoșata judecată a lui Christos.

Nu lenindu-vă dar, ci trezindu-vă întru toate să-î întoarceți pre dânsii de către toate nedreptăile loru, învățându-i precum Pavel grăește (I. Tom. 4)...

Urmează apoi rânduiala vecerniei, a liturghiei (raspunsurile sunt în românește și în grecește, tipărite cu litere cirilice), simbolul S-lui Atanasie, cele zece porunci explicate, explicarea crezului și a fericirilor, și, în fine, Bucoavna. Aceasta din urmă se încheie cu cuvintele următoare:

Acesté toate pentru lége lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Domnului, pentru simvolul pravoslavnicii credințe și pentru noao fericire, s-au tipăritu cu tâlcuiala pe scurtu, pentru cea dintăi îndreptare a coconilor; iar Cliricii cari învață pe coconi, dator suntu aceste tâlcuiale singuri de rostă a le învăță, ca să poată mai bine învăță pre coconi, și învățându-i, să-î întrebe răspunsurile, spre întărirea pravoslavnicii credințe a unuia în Troiță slăvită Dumnezeu, a căruia iaste înpărăția și stăpânia în nesfârșiți vîci. Aminu.

Pop, *Disertație*, 73. — C. Erbiceanu, *Material pentru Istoria învățământului cărței la Români, în Biserica ortodoxă*, XII (1888—89), 480. — Cf. *Cronicarii greci ai aceluiăș*, p. XXXIV.

266. Carte pentru iertarea păcatelor, dată de Partenie Patriarhul de Ierusalim, 1749.

Foaie. Textul este slavonesc.

București: Biblioteca Academiei Române.

267. Ceaslov, Bucureşti 1749.—Slavonesc.

Dintr-o noiliță aflată în condicile Mitropoliei din Bucureşti rezultă că la 15 Decembrie 17258 se isprăvise de tipărit un ceaslov slavonesc. Acest ceaslov s'a tipărit în 500 de exemplare și a costat 154 taleri. Mitropolitul hotărăște ca ele să se vândă cu câte un zlot exemplarul nelegat, din care Mitropolia va luă 25 parale, Eccliarhul 3 și diortositorul (corectorul) 6 bani.

C. Erbiceanu, *Documente privitoare la Istoria bisericească și politică a Românilor, în Biserica ortodoxă*, XXIII, 131.

268. Molitvenic, Iași 1749.

Ѣ ВХОЛОГІОН | ІДѢКЪ | МЛТВНІЙК | Акмѣ .Ѣтр-ачеста кіпк Тѣпъ-
рітъ, дѣпъ | ржндуїала чел旣 Греchескъ | Да а дѣа дѣ Амніеzз юнълцатей Дом-|
ній а прѣ лвмннѣтъзай ѿблъдшиторю | а тോатъ Цара Молдокеи, | Iѡанъ Гри-|
горіе Гіка, Еоеводъ | Кс Блгсловеніам ши кѣ тോатъ кіелтъзала прѣ | сѣнци-|
тъзай Митрополитъ аль Молдокеи | Кур Некіфор Пелвоннисан 8ль деля
Нафпай. | А сѣнта Митрополія вѣкіе .Ѣ мши | Да ѩнъль деля Хѣ, залѣ. | Дѣ
Іереміа Маркв Тѣпогрѣфъ.

In-4º de 4 foi și 564 de pagine. Tipărit cu negru și roșu, cu 26 de rânduri pe pagina. Pe verso titlului se află stema îndoită și următoarele versuri:

Stihuri politice asupra stemei pré Luminatulu și-nălțatulu Domnū.

Spata, buzduganulă, armă înpărătescă,
Corona și buorulă, Domnū Moldoviă că ești te arată.
Soarele și luna cu lumina dau-jî raze,
Corbulă Tărăi-rumânești stăpână c-a fost te sămnedă ;
Iară sfânta cruce, armă sufletescă,
Pravoslavie bună paznică te arată.
Grigorie, pré întărește cu inimă curată,
Incinge-ji, Doamne, aciastă armă de biruință,
Ia-ji pre Hristosu săgădată cu bună credință.
Incordéză-lă spre pizmașu cu nădejde mare
Și Domnulă îți va agiută, celu în războiu tare.
Aciasta în vîci te va păzi cu cinste și pace
Pre vrăjmași vei surpa, ca prafulă s-oru face.
După acéstă toate, luminate Doamne,
Vei dobândi în ceriu cu sfînții împărați făgăduita part(e).

Pe foaia următoare se află extractul din scrisoarea către Corintieni relativ la limba serviciului divin, ca și în Molitvenicul dela Buzău (1747). Urmează tabla de materii.

La pag. 554 se află scuzele pentru greșelile de tipar. Urmează apoi trei rugăciuni, numele tipăritorului: «Sandulă copilă zătariu» și o «Invățatură pentru ispovedanie».

București : Biblioteca Academiei Române.

269. Octoih, Iași 1749.

ПАРАКЛИТИКИ | Кс дѣмніеzз сѣжнтизль | Ідекъ мжнгъйтодрѣ . че кѣ-
прѣндѣ .Ѣтрѣ сине | слѹжба а ѿпть Глѧсвр. | Акмѣ .Ѣтѣ тълмъчить дѣпре

ѣлини. | **Л**ѣмба ромънѣскъ. | Шї с-а8 Тұпърйтъ | дѣ Дѣка Сотироукичн | Тұпо-
графълъ. дѣла Өдесск. | **Л**ітре ә сà Тұпографъе ф Ишт. | **Л**ѣтъ. + зѣнз әкгѣстъ. г.

Un vol. fol. de peste 909 pag. și o foaie cu titlu. Tipărit într-o singură coloare pe două coloane, cu 38 rânduri în coloană. Titlul e încadrat în flori de compozиție tipografică.

Fără prefată. Necunoscând exemplare complete nu știm dacă a avut un epilog.

Mănăstirea Neamțului.

270. Preoția, Râmnice 1749.

С Ц І Г Т Е І | Адекъ Превиціја ф че кіпъ әре даторіе Превітълъ шї | Адакондълъ съ съважршаскъ Тайнеле Бесеречеци, | Шї кѣмъ тредвє съ съ гътѣскъ май наинте спре лвкрабрѣ сфиителоръ : Ішъ май әлесъ спре Дѣне- | үејска Літвріе, шї кѣмъ съ фѣкъ ла әтжм- | пльрнле чѣле грабннче : каре сжнть фолрте әткѣлъ шї не | прнчепѣтъ : Ікѣмъ әтжай Тұпърйтъ, ә зйле- | ле Абмина тълъ Дѣмнъ. | **I СО
Г Р Й Г С О Р I ē Г Й К Й Е О ҃ Б О Д Ь | К ѿ Благословеніја шї келтълъ сфиціенъ сале | юбнтоюлъ дѣ Дѣнезе | К ѿ ГРІГОРІЕ ЕПИ(Г)КОПѢЛЬ РІМНІЙКУДАЙ | **Л** ефіата Әпнископіе ә Рылннікълъ. | Ла әнълъ дѣла нашерѣкъ лвнъ Хс. + афлд. | Прннъ дїардоснрѣ лвнъ Дауғрентіе : Іеромонахъ : | Дїмнѣтъ Ейчъ | дѣ Кннстандннъ Тұпо-
графълъ ԱճանաւԵնчъ | Рылннчанълъ.**

In 4°, de 2 foi târă număr și peste 31 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 27 de rânduri pe pagină. Titlul încadrat cu flori de compozиție tipografică.

In unele exemplare cuvântul *foarte* lipsește, iar în locul cuvintelor: *cu blagosloveniă și cheltuiala* se află: *cu toată osîrdiua și cheltuiala*.

Prefața începe chiar pe verso titlului:

Grigorie, cu mila lui Dumnezeu Episcopu alu Rîmniculu noul Severinu.

Cucerniciloru Preoț, i diaconi dinu toată eparhiia smerenici noastre tuturorū de obște, dela pré puternicul Dumnezeu, vă rugămă milă, pace sănătate, viăță curată și spăsenie sufletescă, iară dela smerenii noastră molitvă și blagoslovenie și ertăciune.

Milostivul Dumnezeu, carele ca unu părinte alu milostivirilor, chivenisește, măntuăște și înnalță pre toți câtii nădăjduescu spre mila lui, acelașu părinte alu îndurărilor au căutat și spre smerenia noastră și m-au înnalțat pre tréptele scaunulu acestuia, dându-mi pre séma păstoriiua cuvântătoarelorū oī ale Eparhiei aceștiia și încredințându-mi talantul său, puindu-ne înainte Dumnezeiasca poruncă ca să căstigăm cu dânsul nu aură curat, sau pietri scumpe sau păună pestriț, precumă au obiceiu a căstigă cei ce trecu cu corăbiile la Tharsis, ci sufletele creștinilor, pentru că aciasta iaste datoria cē păstorescă și întru cei ce nascu creștinii, adeca căciata preoțescă. Iară mai multu Arhiereul să cade a îndreptă pre toți cei de suptă stăpâniré sa după lége, cu putéré cē singură desăvârșită, după porunca sfintei pravile, caré hotărăște ca pentru toate lucrurile besericești Episcopul să poarte grijă și să îndreptăze, că măcaru că Dumnezeu lucrreză toate, iară și noi de dânsul fiindu rânduiți trebue să lucrămă împreună cu lucraré măntuirii noastre și măntuiré cuvântătoarelorū oī; că precumă Dumnezeu în ceriu are duhuri slujitoare trimițându-i spre slujbă pentru îndreptaré și paza pământéniloru aşă și aicé pre pământu au așezatū duhovnicești slujitoru înpărțitoru de cerești taine; că comoara ascunsă nu

dă nică unu folos; aşa şi talanturile sufleteşti, cându nu să dau de la unii la alții, nu să chiamă talantură, că zice Ecclisiastul: «Grădină închisă şi făntâna pecetluită, ce folos e într-amândoao?» Pentru care trebuie să socotim şi numărul talanților, că zice că au datu unuia 5, altuia 2, altuia unul. Deci să cade fiește care talantul său să-lu înmulțescă. Şi aciasta pentru ce? Pentru că are stăpânul Hs. a ne luoà séma şi pentru talanţi şi pentru dobânda lor. Şi aciasta când? „Când voi veni”, zice, adeca la a dooa venire, la care vedem că puină iaste vrémé a neguştării talantului Dumnezeesculu daru, carele ni s-au datu. Auzindu aciasta eu smeritul, după darul ce mi s-au datu dinu mila lui Dumnezeu, să dăm şi celor ce săntu suptu stăpâniré noastră. Acum de aciastă dată vă dăm şi întâia învătătură, precum are datorie preotul şi diaconul să săvârşască slujba sfintei beserici, şi precum să să gătescă mai nainte spre lucraré sfintelor, iară mai alesu spre Dumnezeasca Liturghie. Şi cumu să facă la întâmplările cele grabnice, care-su foarte gréle şi nepricepute spre îndreptare unora ca acestora amu datu în typari aciastă cărticică ca o pârgă de învătătură a toată ciata preoţescă ca să poată şi cei învătaşii şi cei mai proşti a luoà îndreptare. Deci cuprindeşti aciasta cu sufletul voiosu, spre alu vostru folos. Şi vă temeşti de Dumnezeu, si poruncile lui păzijii, aşteptând cu bună nădejde zioa venirii lui la judecată, că va veni avându plata sa cu sine, ca să dé fiește căruia după lucrul lui; precumu însuşu să făgăduiaşte: Apocal. cap. 22: stihu, 7, 12, zicându: «Iată viu curându şi plata mé cu mine iaste, ca să dau fiește căruia dupre cumu ii va fi fapta lui». Şi făcându să credeşti că cu adevăratu veşti luoà plăta ostenelui voastre, pentru care şi smereniia noastră vă îndemnăm totu déuna să fişti icsuşi şi cu grija la toată lucraré şi paza sfintei beserici. Şi vă bucurăşti în Domnul, a căruia iaste slava în vîci. Amin.

Nu cunoaştem exemplare complete.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

271. Prescurtare de rugăciuni din Psalmire, Bucureşti 1749.—Grecoşte.

Σύνοφις εὐχῶν ἐκ τοῦ φαλτηρίου, συλλεγῆσα παρὰ τοῦ σοφωτάτου Γενναδίου Σχολαρίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐτυπώτη ἐν τῇ τυπωγραφίᾳ τῇ ἀφιερωθείσῃ παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ θεοσεβεστάτου Αὐθέντου καὶ Ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδα, τῇ ἀγιωτάτῃ Μητροπόλει Οὐγγροβλαχίας, ἐν Βουκούρεστιφ. 1749. Παρὰ Στό̄κη πρεσβύτερφ τῷ Ἰακοβίτῃ.

Prescurtare de rugăciuni din Psalmire, adunată de prea înțeleptul Ghenadie Scholarul, Patriarchul Constantinopolului.

S-a tipărit în tipografia aferosită de prea înălțatul şi prea evseviosul Domn şi Egemon a toată Ungrovlahia, Domnul Domn Ioan Grigorie Ghica Voevod, prea sfintei Mitropolii a Ungrovlahiei. In Bucureşti 1749. De Stoica preotul Iacovici.

In 8°.

Pe verso titlului se află icoana hramului Mitropoliei, cu inscripția românească:

«Sfântul Constantin, Sfânta Elena». Urmează apoi o dedicație către Domn a Mitropolitului Neofit și o prefață, în care se arată că carteia se tipărește pentru uzul credincioșilor. După psalmi, în număr de 36, urmează câteva răgăciuni.

C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 97.

1750.

272. Canonul S-lui Spiridon, Iași 1750.

Canonul a celuī dintru sfîntî părintelui nostru Spiridon, Episcopul Trimithundieī făcătorul de minuni. Acum d'întâiū tălmăcit și tipărit, în zilele prea luminatului Domnului nostru și oblăduitorului a toatei țării Moldoviî I. C. M. G. V. V., Mitropolit fiind Kyr Nichifor peloponisanul. Cu cheltuiala a prea cinstiului și de bun neam Dumisale Constantin Razul vel vornic. De Duca Sotiriovici tipograful dela Thasos, întru a căruia tipografia (*sic!*), vlét 7258.

Nu cunoaștem exemplare. Titlul acesta este luat după un studiu al Episcopului Melchisedec, care n'a văzut decât un exemplar necomplet.

In-folio.

Cuprinde slujba sfântului și, la sfârșit biografia lui.

Putna: Biblioteca mănăstirii.

Episcopul Melchisedec, *O vizită la câteva mănăstiri și biserici antice din Bucovina* în *Analele Academiei Române*, VII, II, 243 și în *Revista-Tocilescu*, I, 273.

273. Catavasier, ed. II, Râmnic 1750.

К И Т А П Е И А Р Ю | Іквъмъ йдодаш ѿаръ Тѣпърить | Й зйлеле Прѣк Лъ-
минатъвъ Домънъ, | Иѡ ГРІГОРІЕ Гйка Бое[код] | К8 Елгословеніа ши Поп[инка ши к8] кїел- | твъмла Ефіцие сале де Домн[зев юниторюль] | Кур ГРІ-
ГОРІЕ Єпископъ [Рымникъвъ] | Й сфиита Єпископе а Ръ[імникъвъ] | Да
йнъль зеинъ. | — [Е-а8 Тѣ]пърить де Квчѣрникъвъ Лътре | [Превцъ] Попа Міхай
йданасе | [Попоки] Тѣпогрѣфъль Рымничанъвъ.

In-8º mic de peste 205 pagine. Tipărit cu negru și roșu.

Pe verso titlului începe îndată o prefață a lui Laurentie Ieromonah, adresată lui Grigorie, episcopul de Râmnic.

Cuprinde cântările în grecește (tipările cu litere cirilice), în slavonește și românește.

Gherla: Biblioteca Penitenciarului. (Comunicat de Gavriil Hango).

274. Ceaslov, Iași 1750.

ЧИСОЛОВЪ | Кáре квпрйндe ѕ сине тóатж слвжба де | зи, ши де
нôлпте. | Іквъмъ єтру-ачесташь кіпъ Тѣпърить, Й | зйлеле Прѣк крешина възъвъ
прѣк Йицлца- | твъмла Домънъ, ши Сѣвлждѣнторю а тол- | тж Цара Молдакъе, | Івани
Квстандийнъ Ніколае, | Евекъдъ, Макрокордатъ. | К8 благословеніа прѣк сфинцитъвъ
Куръ | Нікіфоръ Мйтраполитъ а толатж | Молдакъе, | Де Дska, Свтиришвічъ
Дела Фаосъ | Тѣпогрѣфъль. | Лътре лкървъ Тѣпогрѣфъ, ѕ лшй | Елѣтъ, зеинъ.

In-4º de 2 foi și 555 de pagini. 26 de rânduri pe pagină. Titlul e incadrat. Pe verso se vede stema din Triodul tipărit tot la Iași în 1747 și aceleași versuri puțin modificate:

Corbul și cu Crucea adevăratu te încorunează,

Că aï oblăduițu Vlahie te înfățășază.

Bourulă dară Domnă Moldavie te adevereză
Căci a ta dreptate pe toți îndestuléză.

A Mării tale robă
Duca S(otiriovici), T(ipografulă).

La sfârșit se află formula obișnuită pentru greșelile de tipar.

București : Biblioteca Academiei Române.

275. Evanghelie, București, 1750.

ЕФИГІА ШІЙ ДЛННЕЗЕМІСКА | ЕУ ІН Г Е Л I Е | Ікъмъ ѣтжъ тѣпърѣтъ,
ѣтре ѿ дѣа | Домніе ѿ Цѣркї Рѣмѣни, ѿ прѣ | Днѣлцатълъ Дѣмнъ | Ін
ГРНГОРІЕ ГІКІ Боеѡдъ. | Іръ къ Благословеніа шій тѣатъ кел- |
тѣлълъ ѿ прѣ Ефіцитълъ | Курк НЕСОФИТЬ Крітѣнъль, | Митрополитълъ
Ѡ тѣатъ Цѣркї | Рѣмѣни, шій ізѣрхъ плаюрилъ. | Шій с-ѧ Тѣпърѣтъ къ скѣра єй
Дѣпъ ѿ | ржнѣдълъ чѣй гречеши. | Л сѣнта Митрополіе ѿ Буковѣши : |
Ла ѕній дѣла зидирѣ Лѣмій, засн. | — Де Барбэль Бук: ѿ Григоріе Тѣпогрѣфи.

In-folio mic, de 3 foi fără număr, 182 numerotate și alte 19 noi nenumerotate la sfârșit.
Tiparit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 35 de rânduri în coloană.

Titlul e incadrat și cu frontispiciu. Pe verso, stema îndoitoă (facs. 289) cu inițialele domnești și cu versurile din *Cazania* de la Râmnice din 1748, cu o ușoară schimbare în versul al 6-lea (*cu adevărată*, în loc de: *și lăudatū*).

Pe foaia următoare se află obișnuitele notițe biografice despre S. Ioan Evangelistul, iar în fața textului, chipul acestuia gravat pe lemn.

Pe f. 21 viața S-lui Matei și chipul lui; pe f. 55 v. viața S-lui Luca și pe f. 56 v. chipul lui; pe f. 99 viața și chipul S-lui Marcu. La f. 134 începe Minologhionul; la f. 172 v. Evangeliiile de obște.

La f. 180 v. se află formula pentru greșelile de tipar.

Urmează apoi instrucțiuni pentru citirea Evangeliilor.

La sfârșit, cunoștutele versuri:

«Precumă cei streini dorescă moșia să-și vază...»

București : Biblioteca Academiei Române.

276. Floarea adevărului, Blaj 1750.

N'am văzut exemplare.

Ediția a doua a acestei cărți, tipărită la Blaj în 1816, are următorul titlu: «Floare Adevărului pentru pacă și dragostea de obște. Din grădinile Sfintelor scripturi prin marea strădaniă cucernicilor între Ieromonaș, în Manastire Sfintă Troiță dela Blaj la anul 1750 culeasă...» Iar în prefață se spune ca «această cărticică, Floare Adevărului numită, s-au fost tipărit întâia dată iar aici în Blaj, la anul 1750, Martie 30...»

V. mai jos sub anul 1816 și Popp, *Disertație*, 46.

277. Octoih, Râmnice 1750.

ОКТОІХ | ЧЕСЪ ЗІЧЕ ЕЛІНЕНЩЕ | ПІРІКЛІТИКІ | Ікъмъ
ѣтжъ Тѣпърѣтъ дѣплии ѿ - | мѣнищес, єтре ѿ дѣа Домніе ѿ цѣ- | ѿкъ Рѣмѣни : ѿ лѣминатълъ | Домнъ ГРНГОРІЕ ГІКІ Боеѡдъ. Къ Благос-
ловеніа прѣ сѣн- | цітълъ Мѣтраполітъ ѿвъ Оғгрекла- | хіей Курк НЕСОФИТЬ. |
Приинъ | ѿсѣрдія шій тѣатъ келтълъ сѣн- | ціей сâle юбнтѣрюлъ де Дѣмнензес
Курк | ГРНГОРІЕ Єніскапълъ Рым. | Л сѣнта єпискапніе ѿ Рым : |
Ла ѕній |

Дела Гадамъ зеши, пар дела Хс азпн. | Дѣ кѹчєрникѹль Ѥтре Превицъ, Попа Михаї |
Пданасіе Попоқи: Тѣпографъ Рымничеи.

In-folio de 4 foi fără numerotație și peste 371 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 41 de rânduri în coloană. Titlul este încadrat într-o gravură cu compartimente, gravată de «Diac. Costandin Typ. Râm.»

Pe verso titlului se află stema dublă (facs. 287), cu inițialele lui Grigorie Ghica și cu următoarele versuri:

In Saretha și Carmilă, munte cu pustie,
Cu trude nemernicindă Proroculă Ilie,
Corbulă îi aducă luă hrana că trupescă,
Iară acuma noao, hrana că sufletescă :
Că ține în gura sa pră cinstita cruce,
Prină cară Țără noastre Hs. slavă aduce ;
Că Beserică crește în bună sporire,
Intra Măriei tale bună norocire.
Asémene Bourulă, fiind flără buăcă,
Pră cu multă blândejă ție capu-și plăcă.
Decă și acumă domnești Țara Rumânescă,
Domnul celă pră puternic să te întărescă.

Urmează apoi cele două prefețe de mai jos:

Prédoslovie.

Pră blagocestivulu, pră luminatulu, pră înnălitatu Domnū și oblăduitorulu a toată Țara Rumâñescă, Io Grigorie Ghica Voevodă, întrégă sănătate, viiață îndelungată, pace și spăsenie sufletescă de la Dumnezeu, ca să dăruiască Măriei tale, rugămă.

Multe și nespuse daruri lucrătoare de bine Dumnezeu, a toate Inparatulă cerescă, cu milostivire au dăruită nămulu omenescă, pră luminate și pră înnălitate Doamne, spre chivernisiră aceștii vieți, prină cară s-au rânduită a căstigă totu pământenulă bunătățile cele văcănice și bucuriă că netrecătoare, prină cară cei ce să fericescă au căstigată înpărățiiă că fără de sfârșită și bucuriă că dină preună cu cetele îngerești. Ales-au înpărății, domnă și povătuitoră norodulu său, ca să chivernisescă și să poarte nepuțințele și întru odihnă să le povătuiască. Precum Arhiereilor și Păstorilor Dumnezeești turme s-au încredințată purtară de grija a sufletelor, aşă și înpărăților și domniloră chivernisiră noroadelor. Precum la sfânta scriptură să vede de judecătorii lui Israile și de înpărății: Iată ostenelă avă pentru odihna norodulu, pentru sporiră casii lui Dumnezeu, precum Pavel Apostolulă grăște (Evrei, cap. 11 stih. 32): «Nu-mă ajunge a spune de Ghedeonă, de Eftahă, de Sampsonă și de Davidă, i procă». Că cu adevărată scrie de Davidă că au zis: «Râvna casii tale m-au mâncată»; răvnindu odihna Beserică, dorindu folosulă norodulu, au grătită pentru o chivernisire ca acăasta.

Intru care vremă astă dată asémenă domnă și povătuitoru acestuor norodă ală Țării Rumânești te-ai rânduită, te-ai alesă înpărățulă celă cerescă pe Mării ta,—întru a căruia mână ține toate înpărățiiile și domniile aceștii

lumă,—te-au unsă întru bătrânețe, pré cuvioase, ca pre Avraamă, tată acestuă norodă, ca pre Moysi celă ce au povățuită noroade. și Măriia ta, acumă acestuă norodă ești Domnă și povățuitoră, ca acela atunci acelora în robiă Eghypetului. Măriia tă acumă celoră de suptă jugulă streinilor te-au alesă ca pre Davidă întru blândețe și adâncă răbdare, căruia i s-au făgăduită (Psalmă 88): «Aflat-amă pre Davidă sluga mea, cu ună de lemnă sfântă ală mieu l-amă unsă pre dânsulă și mâna mea va apără pre dânsulă, și brațulă mieu va întări pre dânsulă, și vrăjmașulă nu va putea asupra lui», i proci. și iară Psalmă 131 stihă 11: «Dină rodulă pânteceluă tău voi pune pre scaunulă tău». și iară, zice, Psalmă 127, stihă 4: «pentru că aşa să blagoslovă omulă celă ce să teme de Domnulă, pentru că acela înpărte scripturile și coroanele înpărațiloră și domniloră, acela va și chiama pre înpărați cu norodulă său și va da ca unuă chivernisitoră bună plăcătă bună.» Math. cap. 8 (30?), zicândă: «peste puțină a fostă, preste multă să flăcă; precum și la Apocalipsi cap. 19 stih. 10, zice: «și văză scaună și 24 de bătrâni cădă înaintă celor ce sedă pre scaună și pună coroanele loră înaintă lui, închinându-se și zicândă: vrădnică ești, Doamne, să ia mărire, cinste și închinăciune, că tu ai zidită toate și ne-aș făcută pre noi înpărați și domni.» Aceasta Înpărată ală înpărațiloră și Domnă ală domniloră au pusă și pre pré cinsită capulă Măriei tale scumpă coroană, asemănându-te cu aceea 24 de bătrâni, precum zice psalmistulă: «dreptulă ca finiculă va înflori întru bătrânețe unse și ca chie-drulă celă dină Livană să va înmulți, și va fi ca unuă maslină roditoră în casa lui Dumnezeu.» Că precumă pomii aceștăi înflorindă și rodindă, nu numai cu roadele ospetăză pre călători, ci și cu mirosulă florilor să veselescă, și cu podoaba plăcătă a frunzeloră bucură vedere loră și suptă umbra loră priimescă întru răcorelă pre cei osteni; de vrăme ce și maslinulă cu ală său ună suptă vindecă trupurile celoră neputincioși și față netezăste, — dintr-aceștă și cunună să înpletă celoră de demultă biruitoră așa vre unuă război, și ramurile finicului întru semnă de biruință să socotă, — întru aceasta chipă cu adevărată și dreptulă fiindă sădită în casa lui Dumnezeu înflorăște purură, și roduri dulci la vrăme aduce și să face lui-șu veselie și celor alături bucurie. Intră aceasta chipă, naltă chiedru și înflorită finică și maslină roditoră te-au sădită ceresculă Înpărată pre înnălțimea ta întru aciașă Dumnezeiască grădină a Tărării Rumânești, înflorindă întru politie, acoperindă și apărându-patria aciașă, odihnindă pre toți cu umbriră și bunătate înnălțimea tale, pentru că dépurură tuturoră floră de măngăiere și roduri de bunătate te afli Măriia ta, dintru carii și eu smeritulă rădicându-mă la scaunulă Arhierieă prină bunăvoie și luminată gândulă Măriei tale, și odihnindu-mă suptă umbra înnălțimea tale întru aciașă de Dumnezeu păzită eparhie, amă socotită, între altele folositoare floră sufletești și roduri de hrana vecinicii vieți, a aduce unuă talantă lucrătoră de dobândă sufletului noroduluă rumânescă, și luundă pildă dela Potolomeiu Înpăratul Egyptului, care întrebându-oare cândă pre filosofii lui: ce lucru ară face ca să fie lui stătătoră în lume și după a sa moarte? aceea l-au sfătuită să tălmăciască sfânta scriptură, ce să zică Biblia, de pre limba ovreiască pre limba elinăscă, și aciașă făcândă, să pomenire luă până acumă; — iată aducă înnăl-

țimeř tale, ca unuř Domnū și stăpânū, aciastă însuſlejtită grădină plină de floră dumnezeetă și rodură, care îndulcescă auzulă și sufletul, care să chiamă **Параклисъкъ и Гектонычъ**, de care carte pănă acumă era Beserica noroduluř rumânescă lipsită în limba rumânească, iară acumă tâlmăcindu-să dină izvodul slovenescă, întru norocită stăpâniré Innălțimeř tale, s-au typărită pentru mař bună înțelégeré acestuř némă rumânească, de vréme cē după istoriile céle vechi nu să cade omuluř elină a nu ſti limba elinéscă, dară cu dreptate ſaste și acestoră pravoslavnici creștină ař limbiř rumânești să ſtie legile Iuř Dumnezeu întru a loră limbă. Uſtându-mă și la cuvântul apostol(ului) Filipă, carele au grăită cătră hadâmbulă inpărătéseř Etheopieř: «Oare înțelélegi céle ce cetești?» Iară acela au zisă: «Dar de nu-m va tâlmăcă cine-va, cum voiř înțelége?» Si iarăși marele Apostolă Pavelă, Corinthenă, cap. 14, stih. 9. zice: «In beserică voescă cincă cuvinte a grăi cu înțelesă, de cătă zéce miř de cuvinte în limbă streină», zicându că Dumnezeu nu e numai ală jidoviloră ci și ală limbiloră. La care vedemă că de mare folosă ſaste a ſti fiește ce némă în limba Iuř a läudă pre Dumnezeu. Pentru că tâlmăciré Dumnezeestiloră scriptură să chémă chée, caré deșchide vistieriile Dumnezeestiloră scriptură, prină care să descopere și să cunoaște cuvântul lui Dumnezeu, că nedescoperită fiindă, zice înțeleptul Solomonă, de o grădină închisă și fântână pecetluită, ce folosă ſaste intr-amândoao? Pentru că și Domnul nostru Is. Hs. au zisă ſfințiloră săucenici și apostolă: «Mérgeři în toată lumă și vestiři evangeliia la toată zidiré, ca să nu rămâne nică o limbă neluminată, ci toate limbile să ſtie taňele lui Dumnezeu». Fapte cap. 2.

Să cădă dară și norodulă limbiř rumânești a să lumină precumă cu pravoslavnica credinčă așă și cu tâlcuiré ſfintei scriptură, precumă au zisă iarăși Isaiia, capă 9, stihă 2: «Norodulă celă ce ſădă intru întunérecă, văză lumină mare». Că precumă dară la faceré turnuluř s-au amestecată toată înțelégeré limbiloră, Facere cap. 11, stih. 7., așă și în foișorulă celă dină Ierusalimă, cu venireř pré sfântuluř Duhă, s-au luminată toate limbile, fiește care auzindă și înțelegândă: Facere, cap. 2, stih. 1. întru a sa limbă măririle lui Dumnezeu, céle ce-să grăite de Apostolă. Cuvine-să dar și acestuř norodă intocma a înțelége întru a sa limbă măririle lui Dumnezeu, că făr-de înțelégeré cetiriř ſfintei scriptură nimină nu cunoaște pre sine și pre Dumnezeu. La acésté gândindă și uſtându-mă, m-amă nevoită de amă dată în typări aciastă mař susă numită carte, caré pănă acumă de aică sau dină alte typografiř n-au eșită, nică mař inpodobită, nică de totă tâlmăcită de plină pre limba rumânească, îpreună cu rânduiala typiculuř ei. Si măcară că cu ajutorul lui Dumnezeu prină multă chieluială și ostenelă de noi s-au typărită, dară Măriua ta ū ești pricina și viața și însuſlejiré, de au venită la lumină și la aciastă bună intocmire. Decă la altă față nu ciarcă a să închină fără numai la înălțimé cē de Dumnezeu cinstită a Mărieř tale, carele ești fiulă celă alesă ală Besericii, sprijinitorulă creștinătăřii. Si adevărată aduceré ſaste dréptă și închinăciună cuvioase. Si nădăjduescă cu făr-de nică o indoială că va află vrédnică și véselă priimire. Decă priimeste, luminate Doamne, ale tale dintru ale tale, precumă au

priimită oare când Prorocul Moysi ostenela Marelui meșteru Veselieilu a facerii cortului mărturie, Eșire capu 31, stihu 2., care cortu și Dumnezeu l-au iubită atuncă și de slava sa l-au umplută pre elu; a căruia milă și ajutoriu și Dumnezescul daru, ce păzeste pre credincioșii domni, să păzescă pe Mărija ta întru pré luminată scaunul Domniei, cu pace înțemeiată, cu slavă laudată, cu norocire adevărată, împreună cu toși iubijii și luminași fiș Mărei tale suptă acoperemântul Dumnezeeștilor luă aripă, întru mulți anni.

Cei de Dumnezeu slăvite domniei Măriei-tale în toată vrémé cătră Dumnezeu rugătoriu,

Smeritul Episcopu al Rîmniculu, Grigorie.

Pré cinstitulu, pré sfîntulu, de Duinnezeu trimisulu și cuvântărețulu Arhiepiscopu și Mitropolitul a toată Țara Rumânescă, Chyru Chyră Neofitul, pré cinstitul, și exarh plăiurilor, alu mieu părinte sufletescu și de multu bine făcătoru, plecată închinăcune.

Precum ochiul să află în trupul omului, luminându și zărindu toate părțile trupului, și precum soarele cu razele lui, după porunca lui Dumnezeu, ne-încetă totu pământul luminăză și încălzeste și cele de pre dânsul crăște, aşă și din oamenii cei ce să învrednicesc la stăpâniră înnalte, dându-li-să talantă și daru de stăpânire în lumă aciasta, cade-să daru acestora, ori înpărății, ori domni, ori arhierei, cu ale loru înpărățite daruri de la Dumnezeu, a folosi și a înpărății și celoru de suptă stăpâniră loru. Înțelégeră aciasta nu numai la cele trupești să cade a fi, ci și la cele sufletești, precum și însuși Domnul Hs., vrându să să ducă dinu lumă aciasta, au lăsatu în măinile ucenicilor săi, fericițiloru apostoli, acelașu talantă zicându: «neguțătoriști păna ce ăiarăși voiu veni;» aşijderă dela sfîntii apostoli și noao arhierilor l-au încredințat, precum și Evanghistul Ioanu zice, cap. I.: «Și din plinire luă noi toși amu luată și daru după daru.» Precum și Ilie lui Elisei i-au datu îndoită daru, precum scrie la a 4 Inpărăție, cap. 2. Care daru, precum și smeritul prinu blagoslovenia pré sfîntici tale și zicându-mi: «ătată acesta să făcu ca unul dinu noi;» pentru care nu mă pricepă ce mulțămită și ce laudă vrédnică voiu aduce acolă unde mărlurisescu lucrurile; numai uitându-mă la înțeleptul Is. Sirahu, unde scrie: «Să lăudăm daru pre bărbății cei slăviști și pre părinții ce ne-au născutu», cap. 21, stih 1, zicându: «Simonu fiul Onie, preotu mare, carele în viăța sa zidi casa și întări Beserică, ca un luciafaru de dimineața prinu mijlocul norului și ca luna plină în zilele ei, și ca soarele luminându spre Beserică celu pré înnalțu.» Așă și pré sfîntia ta, ca un luciafaru strălucindu, și ca luna plină luminându, și ca soarele preste toși stăpânindu, câtă loată turma ce cuvântătoare, văzându-ști lumina învățăturii și grija ce aș pentru dânsa, să îndestuléză suptă aciastă lumină a Arhipăstoriei tale, ca suptă a soarelui obăduire și căldură. De Aaronu ăiară zice Sirahu, cap. 45: «Aaronu, carele s-au înbrăcatu cu săvârșire laudei cu haină păna în pământu, podoabă sfântă cu auru și cu cunună de auru désupra mitrei, întru care asemănare

era de pecete, scriindu într-ânsa: acesta iaste sfântul Domnului, lauda cinstei lui. Așijderé și pré sfinția tă, înbrăcându-te întru podoabele sfințeniei după asemănare podoabei veșmintelor lui Aaron, și pogorându cuvântul dinu capă pre barbă, precum și myrul pre capul și barba lui Aaron, și aică să plini cuvântul Ieremie prorocu, cap. 1., carele zice: «da-voiu voao păstorii după inima mea, carii voru paște pre voi spre pricepere și cunoștință.» La care vedem, pré sfințite părinte, că nică unu lucru nu iaste mai bunu sau mai lăudat în lumea aciasta decât folosul facerii binelu de obște, pentru că că folosul binelu de obște iaste cu adevăratu lucru Dumnezeescu, precum scrie la Ezdra, cap. 6, 7: «Si veni Ezdră la Ierusalim spre înnoire și întărire lui.» Si iarăși la Macavei scrie, capu 10 stih. 67: «Si veni Dimitrie alu lui Dimitrie dela Crită la Ierusalim, la pământul celu bunu și alesu dinu carele curge miare și lapte.» Venit-a și pré sfinția ta dela acelaș Crită întru acestu de Dumnezeu păzită pământă, nu cu arme, ca Dimitrie la pământul acela, ci cu sfinte ape ale izvorului darulu Duhulu sfântă, dintră care adăpându-se rodăște și izvoraște nu miare și lapte de hrană trupescă ci sufletescă, adeca întărire sfintelor beserică și săvârșiră de arhierei și preoți, hrânindu-i cu învățatura și săvârșindu-i cu Duhul sfântă, după cumu însușu Hs. grăiaște, Mathei, capu 4 stih. 3: «că nu numai cu pâine va trăi omul, ci și cu totu cuvântul ce iase dinu gura lui Dumnezeu.» Dintră carii dinu cei hrâniști nu cu hrană trupescă și lapte necuvântătoriu, ci cu hrană sufletescă și lapte înțelegătoriu, care iaste învățatura și săvârșiră Duhulu sfântă prinu puneré mâinilor pré sfinției tale, învrednicindu-mă și eu smeritul ucenicul pré sfinției tale, și temându-mă de pedepsa slugii cei leneșe, ce au îngropat talantul domnului său, Math. cap. 25, stihu 15, și ca să nu mă arătu nemulțamitoru făcătorulu mieu de bine, m-amu îndemnată de amu datu (în) typariu aciastă sfântă carte, ce să chiștamă pre limba elinescă ПІДРЯКЛІТІКЪ, deplinu tălmăcită pre limba rumânească, fiindu lipsă sfintelor beserică. Primeste dar, pré sfințite Părinte, înpreună cu cartă aciasta, și inima mea, caré dorëște să te tie și să te întăreșcă pré puternicul Dumnezeu întreg întrarmat cu toată arma ce sufletescă asupra văzuților și nevăzuților vrăjmaș, spre paza creștinătății și întărire și ajutorul său beserecești și a politiei aică, întru mulți ani, și acolo, în anii cei nehotărâți, înpreună cu toți sfinții arhierei și cu toți dreptii. Amin.

Alu pré sfinției tale plecat ucenicu, Grigorie Episcop. Rîm.

In alte exemplare, începutul acestei scrisori de dedicație sună astfel:

Pré cinstitulu, pré sfințitulu, și de Dumnezeu alesulu și trimisulu, și cu darul Duhulu sfântă înpodobită, chyriu chyră Neofită, Arhiepiscopă și Mitropolită a toată Țara Rumânească, Exarhă plăuirilor, alu mieu pré milostivu stăpână și duhovnicescu părinte și de multe binefăcătoriu, plecată închinăcăune aducă Sfinției tale.

La f. 367 se află obișnuitele scuze pentru greșelile de tipar semnate de:

Alu pravoslavie voastre cu totulă plecată.

Lavrentie Ieromonahu Dimitrie Vici.

Și s-au începută acestă sfântă și Dumnezeescă lucru la luna lui Ghe- nuarie în 2 și au luată sfârșitulă la luna lui Iunie 15, létă 7258, iară de la Hs. 1750.

Urmărează apoi «carătare pentru slujba peste toată săptămâna».

București : Biblioteca Academiei Române.

1751.

278. Adunare de rugăciuni, Iași 1751.

И Д У И Р Е | Де Рагъчиони. | Икъмъ ՚тъкю тунпъртъ | А зйлеле прѣ ՚нъкл- цатъ- | ашъ Домънъ Івънъ. Кън- | стандинъ. М. Р. Б. | Къ благословенъ прѣ | сфинцитълъ Митропо- | лътъ Куріс Куръ Іакъвъ. | Къ келтълъ Дъмисалъ | Ще- фанъ Босъ Къмърашъ | де нъкъаде. | Де Дъка Штиришкъ Ту- | погръфълъ де ла | Фасосъ. | Елѣть, ээнд.

In-8° de 1 foaie și peste 164 de pagini numerotate greșit (1—109, 200—212, 214—219, 300—337). 16 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află chipul lui David.

Titlul dela începutul textului este acesta :

Synopsisă de Mолитве dinъ Psalmire, adunate de прѣ интелигенту Гhe- nadie Sholarie, Patriarhulъ Tarigradulu.

București : Biblioteca Academiei Române.

279. Adunarea celor șapte Taine, Iași 1751.

С И Н О В И Г Ь | Ядекъ ՚дънърѣ ՚чѣлѡръ шампте Тайнъ. | шинъ ՚чѣлѡръ шампте Лъзде ՚и сфинтъ Ен- | съричъ, Ши кандинъ динъ сфинкта Прѣвилъ, | че сънты тредевинчаде ла Тайна ՚дъховинъ | чией. Че с-да Тунпъртъ ՚къмъ ՚тъкю Къ | келтълъ ՚Прѣ сфинцитълъ Куріс, Куръ | Іакъвъ, Митрополитъ ՚тъдатъ Молдѣ- въмъ. | А зйлеле прѣ ՚Дъминнатълъ шинъ ՚Прѣ ՚Лиълицъ- | тълъ Домънъ ՚ІСХ Кънстантины ՚Михайль | Ракокицъ Боевъдада. | Де Дъка Штиришкъ Тунпогръфълъ Де ла | Фасосъ | А машъ. ээнд.

In-4° mic de 65 foi fără numerotație. 22 rânduri pe pagină.

Verso titlului e alb.

Prefața, în primele ei rânduri, este copiată după prefața de la *Invățătura bisericicească* a lui Antim din 1710 și retipărită în 1741, și anume după ediția aceasta din urmă, întăritulându-se tot : «Cartea Păstorului cătră preotii». (V. mai sus, vol. I, p. 549 și vol. II, p. 54).

La aciastă stepenă înaltă a Arhierie... m-amă indemnănată fiindu cuprinsă de frica dumnezeiască a vă înștiința cu aciastă | carte care cuprinde în sine-șă cele 7 taine mari ale sfintei biserică și alte învățături trebuincioase. Că socotimă cumă că cu acéste puține învățături veți pute să vă îndestulați de lumina cunoștinței și să ajutorați și pre creștinii cei lipsiți. Iară de veți fi și cu acéstă așă de nesimțitoră câtă să nu vă puteți dumiri, nică să vă puteți îndreptă, fiindu așa de puținé și foarte pre înțelesă și prostăște, atuncă să va cunoaște, că nu veți să vă nevoiți pentru dragosté lui Hs., pentru înțemeiaré beserică, pentru folosul creștinilor și pentru cinsté voastră, și mai vârtosu pentru plata ce vă s-ară da dela Dumnezeu pentru ostenela ce ați face. Si pentru acéea voi veți da

séma la înfricoșata și strășnica judecată a lui Hs., căci eu v-amu învățatul săte sănțu trebuincioase și de folosu și mi-amu făcutu datoriia, după cumu zice Hs. la Ioanu în 15 capete: «de n-aș fi venită și de n-aș fi grăită loru, păcatu n-ară avé; iară acumă pricină n-au pentru păcatul lor.» Iară, de veți socotă în gândul vostru cumă că nu le poate face acésté, pentru nevoile și păsurile ce aveți, cu aciasta nimică nu vă veți folosi, nică veți pute să vă îndreptați înainte dreptulu judecătoru, că zice Domnul Hs., la Mathei în 22 de capete: «Dați ale Chesarilu, Chesarilu, și ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu.» Că precumă cere înpăratul dăjdă de la supușii lui, aşă cere și Dumnezeu de la creștin, și mai vârtoșu de la preoți, credință și fapte bune, de la unul multu și de la altul puținu. de la fiește carele după putința sa și după vrednicia ce i s-au datu. Dreptă acéea dară, să lăsați toate pricinile într-o parte, că sănțu deșărtăciună, și de vă veți da la lenevie, veți cădă în blestemă, după cumă zice Ieremiă prorocu, capu 48, ce siliști în totu chipul pentru spăseniia norodulu creștinescă, ca să vă învrednicisă fiește carele dinu voi să auziști glasul celu fericită: «întră slugă bună întru bucuria Domnului tău,» căriiă bucurie să vă învrednicescă darul lui Dumnezeu și cu rugăciună smerenie noastre.

București: Biblioteca Academiei Române.

280. Psaltire, Râmnice, 1751.

Ψ Ι Λ Τ Ι Ρ Φ | ΦΕΡΙΤΣΛΕΓΓ ΠΡΟΡΟΚΥ | ΣΗ Λ Π΄ ράτκ Δέδκα.
Κς μάτειε λα τόατε Καρ: ών κς εκκιντέριαλ | λόη Μωγεί: κς ψάλμηι δλεσιή ών κς Πρι- | πέλελε λώρε: Κς ποιηνή ίστοριε λ ήσμελωρε | χιδοβεψι: κς Πασχαλίε πύηνή λα σφήριστάλ | κέκθαλι: Κς παραλκίσθαλ Πρέκηστή. λκάλη | μά κυλρ Τυπ: Λ χί-λελε Λύμηνάτάλη Δάμη, | Ι ΣΩ ΓΡΙΓΟΡΙΕ Γικα Βοεβόδα. | Κς Ελγοσλοβένηλ, ών κελτάλλα ίσεντροιο- | λόη δε Δάμηζές Π-κρίντελη | Κυρ ΓΡΙΓΟΡΙΕ Επισ-κωπε Ρυμηνηκάλη. | Λεφίτα Επισκωπε Η ρυμηνηκάλη. | Λα Ηνδαλε Φάγερκ λόμη: ξενά. | Σ-λε τηγπήριτε Δε Γεωργίε Αδανάσε Ευγή | Τηγπογράφθαλ Ρυμηνηκάλη.

In-4º de 7 foi fără numerație și 226 numerotate. 24 de rânduri de pagina încadrată în chenar de linii. Titlul, de asemenea cu roșu și negru, e încadrat în flori de compozitie tipografica. Pe verso, stema dublă (fig. 285) și versurile din *Liturghia* de la Bucuresti din 1741, în care numele Constantin este înlocuit cu Grigorie (v. mai sus, p. 55).

Urmează apoi predoslovie despre însemnatatea Psaltirei și instrucțiuni pentru citirea ei.

Pe ultima față a foilor liminare se află chipul lui David, cu inscripție românească, cu numele gravorului, «Pop(a) Costandin Ty(pografsu)» și cu data: 7259, în cifre arabe.

București: Biblioteca Academiei Române.

1752.

281. Antologhion, Râmnice 1752.

Α Η Θ Ο Λ Ζ Ο Γ Ι Ο Η | Τε σκε ωίχε | Λ Φ Λ Ο Ρ Ι Ρ Β Κ Ζ Β Ι Ν Τ Ε Λ Ω Ρ Β | Κ αρελε κεπρινδε λητρος σίνε ρκηδάλλα | Δ θ μη νεεεψήλωρ πρασιήχε, αλε σφην- | ι η λωρ ήσ-μητή, ών αλε σφηνιζιλωρ | δε ωηψε, τε σκε πρέκηνθες λη έι λόη δε αηδάλη. Ικάλ α τρεμ ωρε τηγπήριτ ρθμηκέψε | Λ ωίλελε Λύμηνάτάλη Δομη. | Ιω Μιατέη

ГРІГОРІЄ ГІКІ І. І. | К8 Благословенію ши ѿскрдіа ши | тоатъ Келтвла,
Сфінцій сале | Юбітююлья дє Дамнезеъ | Кур. ГРІГОРІЄ Епіскопу Рл: | А
сфінта Епіскопії а Ржмніквла. | Да анхль дела Хс зафік.

Title comunicat de Protopopul Andreiu Ghidiu din Caransebeș.

Bisericile comunelor : Iaz și Mărul (Banal).

282. Psalmire, Iași 1752.

Semnalată de Popp, *Diserlaie*, 79.

283. Târnosanie, Iași 1752.

Т҃РНОСАНІЕ | Че (sic) с-а8 скісъ дє пре Еленіе, .ж лімба ромънѣ-
скъ, к8 тоатъ ѿскрдіа, ши келтвла а прѣ | ѿсфинцітвла Куріс Курь Икона
Митропо- | літь а тоатъ Молдакія. | А зілеле прѣ ѿминатвла ши прѣ фіклцѣ |
твла Дамнезеъ іс. | Каштандинъ | Иихайль Раковицъ вое
Бо да (sic). | Дє Дѣка Евтиришвічъ Тупогрѣфъ дела | Фасось. прѣ а (с)а ту-
погрѣфъ. | лѣтъ. зе.

In-4° de 42 foi nenumerotate, tipărite cu roșu și negru cu 22 rânduri pe pagină.
Fără prefată și epilog.

București : Biblioteca Academiei Române. — Iași : Biblioteca Centrală. — Cernăuți :
Biblioteca Facultății de Teologie (com. Dr. K. Reisenkugel).

1753.

284. Adunare de multe învățături, Iași 1753.

АДУНАРЕ ДЕ МУЛТЕ ИНВАЦІИ | КАРЕ АКВМ .РЖАЮ С-А8 ТУПКРІТ .РТР-АЧЕСТА КИИ
А ЗІЛЕЛЕ АСЬ ІW. ЕКАРЛАТ ГИКА ЕК. 1753.

Popp, *Diserlaie*, 79.

285. Carte osebită a Sf. Grigorie Decapolitul, Râmnic 1753.

**КИРТЕ | СОГЕБІЙТЬ | ІІ с фінтулья григоріе декаполіть | Икона
.Ртжай Тупкрітъ, .ж зі- | леле ѿминатвла Дамнъ : | ІСО МАЙТЕ григоріе
гіка | Боецъ : К8 тоатъ віна воніца | ши келтвла сфинции сале юби- | то-
рююль дє Дамнезеъ : Куръ : | ГРІГОРІЄ Епіскопу Ржмніквла А сфинта Епіс-
копіе | А Ржмніквла Да анхль дела ві- | цирѣ асъ Хс зафік. | Прінь дніордосірѣ
лві Лакріен- | тві Ермонахъ Думйтре кічъ. | С-а8 Тупкрітъ дє попа Костан- | дінь
Іаданасіе вічъ Тупогрѣфъ | ржмнічкенвла.**

In-4° mic de 2 foi fără numar și 60 de foi numerotate. Tiparul roșu și negru, cu 24 de rânduri.

Prefata Episcopului Grigorie începe pe verso titlului și are următorul cuprins :

Prédoslovie către cetitoru.

Lucru plăcutu luř Dumnezeu, mai multu de câtu alte bunătăți, ne în-
vățămු dinu dumnezeiasca Scriptură, pravoslavnice cetitoru, că iaste
mulțamila și lauda sfântuluř numeluř luř și a sfîntiloruř luř, precum grăăște
Amvrosie, cap. 14: «Să cinstimă, zice, sfîntii, ca pre niște folositoră ař
lumiř și următoră luř Dumnezeu, cariř săntuř în lăcașurile luř»; precumă

scrie la Cântaré cântăriloră, cap. 8, stih. 13: «Celü ce şade în grădină, luundă aminte glasulă tău». Aică vedem că multe grădină, adecă lăcaşuri, săntă la Dumnezeu intru care să odihnescu sfinţii, că de săntă şi morţi în pământă şi răsipiti cu trupurile, şi uîtându-ne şi văzându oase goale şi uscate, să nu gândim acelă a fi nelucrătoare, ci să înțelegem oare care putere şi lucrare a darului Duhului sfântă, că zice sfântul Ioanu Damaschinu: «Slavă, Dumnezeul nostru, că oase goale izvorăscu tămăduiră», şi Davidu, Psalmi, 38: «Iară mie foarte îmă săntă cinsti priătenii tăi Dumnezeule». Deci şi eu smeritul, găsindu aciaştă cărtică a sfântului Grigorie Decapolitul la sfânta mănăstire Bistriţa, — unde şi cinstite şi sfintele lui moaşte să află, — slovenescă, amă poruncită de s-au tălmăcitură şi cu multă bucurie o amă dată în typariu spre lauda lui Dumnezeu şi povhala sfântului, şi o amă dată în daru, şi cu inimă neîndoitoare mă nădăjduescu, că va fi de mare folosu celor ce voru ceti şi voru ascultă viñaţa şi minunile sfântului, precumă le-am aşzatu aică, ca să se îndemnă spre nevoinje şi să se îndreptă spre lucruri bune cu darul lui Dumnezeu şi rugăciunile sfântului. Deci cu părintescă dragoste vă rugămă ca cu dragoste şi cu evlavie să o priimişti şi să o cetiştă aciaştă osebită şi aşzată şi toomită slujbă şi în cinea vrême, daru cu mai multă osârdie şi Dumnezeiască dragoste în zioa, cară să prăznuiaşte sfântul, aşijderă şi viñaţa şi minunile sfintiei sale, care au făcută câtu au fostă în viñaţa aciaştă, şi face şi acuma la cei ce mergu la dânsul cu credinţă, carele s-au învrednicită a să bucură acuma în cinta sfintilor şi în dăsfătăciună raialui şi intru înpărăţia ceriului. Căriiă înpărăţii să vă învredniciască Dumnezeu, prinu ruga sfântului Grigorie, şi pre voi pre toşi pravoslavnici creştini. Aminu.

Alu pravoslavie voastre cătră Dumnezeu rugătoriu, Grigorie, smeritul Epis. alu Rîmniculu.

In faţa textului se află chipul Sfântului Grigorie.

Pe f. 18 se citeşte următoarele:

... Si sfintele lui moaşte, ale acestuia sfântu Grigorie să află pe deplină aici în ţară la sfânta mănăstire, ce să chiamă Bistriţa, cară iaste făcută dinu temelie de răposatul Banul Barbulu Craiovesculu.

Déci acestu Banu Barbulu cu multă cheltuială au adusă aceste sfinte moaşte la aciaştă sfântă mănăstire, ce să află şi păna astă-ză făcători de minuni, precumă şi sfânta aciaştă mănăstire de multe primejdii iaste ferită, şi pământul acesta multă folosinţă şi ajutoriu are; şi cine mérge la sfântu cu smerire şi cu credinţă, află folosinţă şi tămăduire, atâta trupăste, câtu şi sufleteşte.

La sfârşitul exemplarului din Biblioteca Academiei Române, se află legate încă cinci foi, cu o numerotaţie nouă, cari cuprind rugăciuni şi orânduiala slujbei «la vrême de ciumă pentru încetarea morţii cei naprasnice».

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române.

286. Catavasier, Râmnic 1753.

К И Т А Е И Е И А Р Ю | Ікъмъ Й трая юлъ Типърътъ | Къ Бългословеніа, Шъ
Келтълла | Сфінци сале Юбітъръюлъ Дѣ Дѣнъзъ | ГРІГОРІЕ Єпїскопъль Рымни-

кваси | **Л** Сфіїта єпіскопіє Рымніквасий : | Да йнслк дела Хс, амфіїг: Принъ дівр-
дісирѣ лѣй Лакрентіе Іромонах : | Асмитріе, Ейчі: | Г-ад Тунпірітъ Де Попа Кон-
стандінк : | Йтанаціе: Ейчі: Тунпогрâфъль Рым- | ничкенъль.

Titlu comunicat de Protopopul Andreiu Ghidu din Caransebes.

Exemplar necomplet în Biblioteca Academiei.

In-8º mic de 2 foi fără numerotare și peste 213 foi numerotate. Tiparul negru și roșu, cu 23 rânduri pe pagină. O gravură mică, reprezentând pe Maica Domnului, cu copilul Isus în brațe, la f. 95 și la f. 117 v.

Catavasile la nașterea Domnului și cele următoare sunt tiparite în slavonește (f. 118–145) și în grecește (f. 146–172) cu caractere cirilice. Urmează apoi Pashaliile, iarăși în românește.

București : Biblioteca Academiei Române. — Biserica comunei Ruginos (Banat).

287. Catechism mare, Blaj 1753.

Amintit de Gaster, fără arătarea izvorului. Ar fi, după dânsul, ediția I a *Invățăturii creștinești*, tipărite tot la Blaj în 1756 (v. mai jos).

Gaster, *Gesch. der rum. Litt.*, p. 308.

288. Ceaslov, Râmnic 1753.

Ч И С О С Л О Б Ь | Двпк ржндвъла сфиїтеларъ Мжнъстіръ | але Іервсали-
мваси, Акѣмъ а трѣм ѿаръ | Тунпірітъ. **Л** зйлелє Двминатвасий Домнъ | Іѡ Ко-
стантінъ Ракоци цъ Еоек єдъ. | К8 келтвъла сфиїциен сâle де Длнезев |
юбнторюловъ Куръ ГР І ГОРІ єпіскопъль : | Рымніквасий. | **Л** сфиїта єпіскопіє д
Рымніквасий : | Принъ діврдосирѣ лѣй Лакрентіе Іеро- | монахъ: Дела мжнъстірѣ
Хсрэзъи : | Да ѕнл дела Хс амфіїг. | Ши с-ад Тунпірітъ, де Квчрниквасль | фтре
Преѡцъ, Попа Констандінъ Йод- | насле Ейчі Тунпогрâфъль Рымнічанъль.

In-4º de 2 foi nepaginate, cuprinzând titlul, tabla cuprinsului și o gravură reprezentând pe Christos șezând pe tron, iar la spate Maica Domnului și Sf. Ioan, — și 288 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagină.

Gravura este semnată P. K., iar o alta, reprezentând Bunavestirea, are numele gravorului întreg : *Pop(a) Costandin*.

București : Biblioteca Academiei Române.

289. Penticostar, Iași 1753.

ПЕНТИКОСТИРОН | Чѣ ѕре фтре сїне слѣжба чѣ ѕе квѣнє. | Кѣре
акѣмъ фтѣю с-ад тунпірітъ. | **Л** зйлелє прѣ фнѣлцатвасий Дмнъ : | Іѡ Ко-
стантінъ Михай Ржкокицъ Еоек єдъ. | К8 Благословенія, ши к8 кїелтвъла
Прѣ сфиїциатвасий Митрополитъ, а тѣатъ | Молдовлѧ, Куръ: Іаковъ: | **Л** ѿр-
швъла іашлавъ : | Да ѕнл зеѧ. | Де квчрниквасль фтре дїлквиї Iwанъ Єумеѡно-
вичъ, | тунпогрâфъ дрделѣнъ.

In-folio de 2 foi fără num. și 224 numerotate. Tiparit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri.

Pe verso titlului se află stema Moldovei (facs. 294), cu inițialele Domnului și versurile acestea :

Stihuri politice 14 asupra пецеїї прѣ іннѣлѣту, слѣвиту и blago-
cestivuluи Domnѹ Io Constantinѹ Mihai Cehanѹ Racoviꙗ Voevoda.

294.

Buorulă luminată stema țărăii însemnă
și némuluă vechiloră Racoviștei Domnie le adeveréză,
Intâiu Mării sale luă Mihaiu Racoviță Domnū vestită,
ală 2 luă Io Constantină, fiulă Măriei sale celă iubită,
Luminătoriu născându-să némului și moșie,
pră vrédnicu stăpânitoriu țării și politie.
Cade-ni-să dară toți de obște pre Dumnezeu să rugămă
ca pre Mării sa Domnū nemîscată să-lă avemă.
Spre vrăjmașii cei văzuți și nevăzuți cu mare biruință,
precum și céremu de la Dumnezeu cu multă umilință,
Să-lă intărescă minunată în Domnie slăvită,
cu pace, cu liniște și vîiață norocită,
Și intru ală său Dumnezeescu lăcașu și fericire,
să-ă dé ceresculă înpărată parte de moștenire.

Foaia următoare cuprinde prefată:

Iacovă dină milă luă Dumnezeu
Arhiepiscopă și Mitropolită ală Moldaviei.

Tuturoră cititoriloră hară, milă și pace de la Dumnezeu a totu țăritorulă.

Blagorodiă și vrednică a toată fapta bună, după cumă zică filosofă, urmăză după bunulă némă și vrednică celuă ce să ține de dânsa, mai multă de cătă aceluă ce ar fi născută dină trânsa. Dumne-voastră, o iubiți cititoră, căriă blagorodie de să va află neștine vrédnică și исcusită, însă și acelașă faptă bună cu adevărată mai blagorodnică și mai vrédnică întru sineșă o va arăta. Si cu cătă fapta ce bună iaste mai înpărtășită

vrednicie și исcusințe, cu atâta iaste mai lăudată și în toate părți vestită. Căci bunățile cinstindu-să să mărescă, precum și necinstindu-să să micșorăză. Dreptă acăia și smereniia noastră fiindă răvnitoru dumnezeestilor porunci ale stăpânului Hs, carele ca unu Părinte de obște cu duioasă inimă pohtimă măntuiré tuturor filor noștri pravoslavnicilor creștini și folosul sufletelor lor, ca o pre mare dobândă a noastră fără îndoire o socotimă. Care tolosă nu caută la niscare-va lucruri vremelnice pământești și putrede, ci la cele văcănice și cerești și neputrede. Pentru că cele trupești sănță peritoare, și în țără să savârșesc și mai puțină grijă să cade să avemă pentru dânsale. Că bogățile și și desfătaré lumii nu iaste altă cevașu, fără numai umbre, plăzmuiră, bunățăji mincinoase și răoțăji adevărate, care nu aducă altă fără numai nenorocir și dureri, și ce mai mare vrednicie și norocire a lumii iaste însotită cu scărbe și cu suspinări; iară pentru cele netrupești, precumă iaste nemuritorulu sufletu, și pentru nevăzutele bunățăji ce sănță făgăduite noao să ca le toată grijă a o pună pentru acésté; că Dumnezeu ne-au zidită pre noi ca să ne bucurăm de dânsul, iară carele nu va socoti cumă că iaste făcută pentru Dumnezeu Ișu pîarde fericiré sa, și să păgubéște pre sine. Că celu co-șu închide ochi și să ca să nu vază lumina, și să înpăadecă și-și pîarde calé și-și căsligă lui-și periciune. Pentru că fiește care lucru iaste făcută dela Dumnezeu pentru oare care săvârșită, precumă iaste foculă ca să încălzască, soarele ca să luminéze și altele așijderé. Că soarele de n-ară lumină, ce ar fi? Așijderé și omul, care s-au făcută pentru Dumnezeu de nu să va ostene ca să căștige acelui mai adevărată săvârșită pentru care s-au zidită, adecă pre Dumnezu, în deșărtu și fără nici unu folosă să ostenește. Pentru acăia și noi cu multă căldură și cu dragoste dină totu sufletul, de cându milostivul Dumnezeu dintru a sa mare niilă, necăutându la a noastră nevrednicie, ne-au rădicată la trăpta Arhierie, nu puțină grijă avemă, nici amă contenită dintru a noastră neputință a nu ne silă cu bună lucrără acești de obște trupești și sufletești folosințe a typografiei. Si mai alesă cugetându noi cu dorire totu-dé-una a lumină și a înpodobi turma că cu vântătoare ce ni s-au încredințată noao și văzând șintele și Dumnezeestile Biserică lipsite de multe făluri de cărți trebuincioase, iară mai alesă de aciastă sfântă carte Penticostarul care cuprinde întru sine slujbele bisericestă, dină luminata zioa învierii Domnului Iisus Hristos păna la sfântă Dumineca a tuturor șinților, uitându noi toate necazurile ce să întămplăză, și ne-puindu la socotă chieluitala, — ne-amă silită de amă dat-o în tipară, nu pentru vre-ună căștigă atâta de multă cătu pentru folosul de obște. De care cu părintescă dragoste pohtimă pre toți cei ce vă veți slujă cu aciastă sfântă carte, priimindu-o cu umilință, să rugați pre a totu puternicul Dumnezeu și pentru spăseniia smerenie noastre ca și voi să căști-gați bunățile cerești. Cărora să ne învrednicimă cu toții prină darul și iubiré de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos. Amină.

Diorthositoru sloveloră fiindă ală tuturoră greșitilor,
Greșitul Cosmă Ieromonah Vlahulă.

La începutul textului se află o gravură reprezentând Inviera.

La sfârșit, pe f. 224 :

Typăritu-s-au în Iași la anulă de la zidiré lumiř 7262.
De cucerniculă intre diaconi Ioanu Symeonovici, tipografu, ardelenu.
București : Biblioteca Academiei Române.

290. Strastnic, Blaj 1753.

Popp, *Disertație*, 46.

1754.

291. Molitvenic, Iași 1754.

Evhologhion adică Molitvenic. Acum într-acestași chip tipărit, în zilele pre luminatului și înălțatului Domnului nostru Ioan Matei Ghica Voevod. Cu blagoslovenia și cu toată chieluiala prăesfințitului Mitropolit al Moldovei Kyr Iakov. În sfânta Mitropolie în Iași, la anii dela Hs. 1754. De cucerinicul intre diaconă Ioan Simionovici tipograful ardelén.

Amintit de Episcopul Melchisedec în studiul citat.

Pe verso titlului se află stema dublă și următoarele stihuri :

Două închipuiră, ce în pecete s-au însemnată,
Cu aceste amândouă steme s-au încoronată
Măria sa Ghica, cel de bună viață;
Păzască-l Domnul cu multă biruință,
Țara bine în pace să o domnescă
Și pe vrăjmașii săi purură să-ă biruăscă.

Mănăstirea Putna.

Episc. Melchisedec, *O vizită*, în *An. Ac. Rom.* VII (1884-5), 243 și *Revista Tocilescu*, I, 273.

292. Psaltire, București 1754. Slavonește.

C. Erbiceanu amintește o Psaltire tipărită în zilele lui Const. M. Racovită în București de Barbu. În această Psaltire numai titlul și prefața sunt în românește, iar textul e slavonesc.

E., *Titlurile și Notele extrase din cărțile scolastice aflate în Mitropolia Moldovei și care au rămas de la școala greacă domnească, numită Academică*, în *Revista Teologică*, III (1885), 100.

1755.

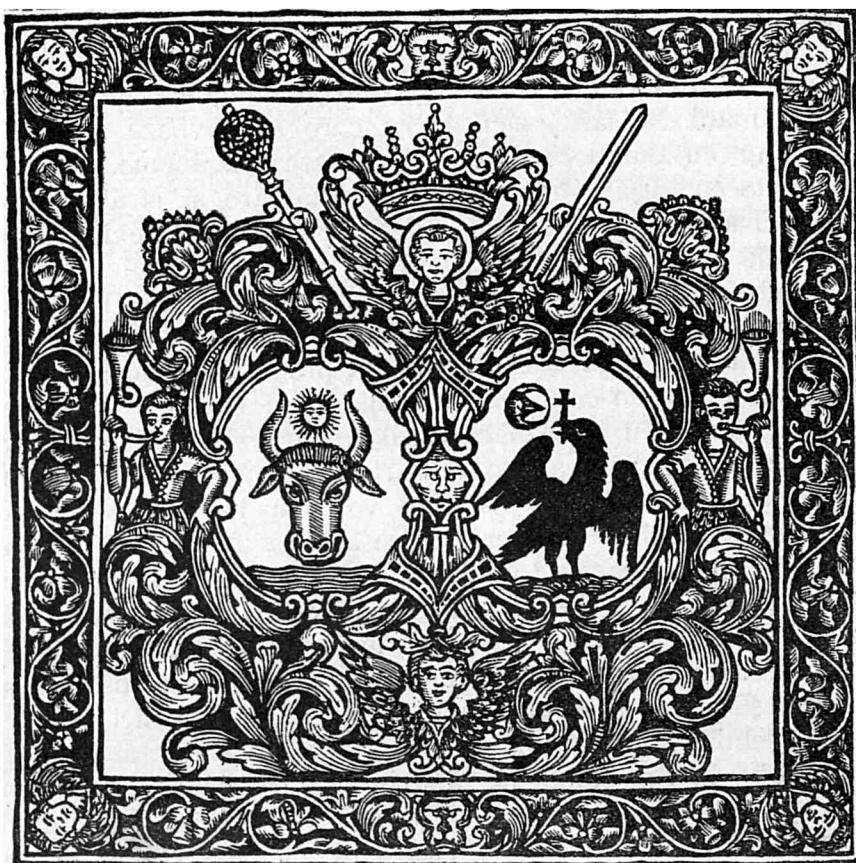
293. Antologhion, Iași 1755.

Α Η Θ Ο Λ Σ Ο Γ Ι Ο Ν Υ | Τε σὲ ριχέ | Φλόαρκ Κεκίντελωρь : Κάρε κο- | πρήνδε
Ἄτρος είνε τόστη κλέψει | Πραζινχιλωρь Δημιετ्यίφη, Σή λ- | τύτυρωρь εφίζιλωρь
πρεστε τόστη ! ἄνθλъ. Ακέλъ. Τύπερητъ. δε ριχ- | λελε πρέ Λεμνάτθλъ πρέ Λιγκλ-
ιατθλъ Δημιλъ ήστρος, ίώ Μ Α Τ Ε Η Γ Υ Κ Ι Β Ο Ε Β Σ Ω Δ Ι. | Κε Βλαγοσλοκένιλ
ωή τόστη κέλτθ- | άλα πρέ Εφίζιτθλъ Μιτροπολητъ | ά τόστη Μολδοβλάχъιλ
Κηρίς Κηρъ | ίώ Κ Σ Ε Ι. Άτρος ά σα δε ήσθ | Τύπογραφී, δε Εφίτα Μιτροπο- | λιε
δε θη, Λα ἄντη δελα Άδάλъ | εζεζή. | Γρηγορී ή Σάνδλъ, Τηπογράφη.

In-folio de 3 foi fără numerotație, 499 numerotate, 9 fără numerotație și peste 45 de foi iarași numerotate de la început. Tipărit pe două coloane, cu 39 de rânduri în coloana.

Titlul este incadrat într-o «poartă» gravată de Grigorie T(ipograful) și Sandul T(ipograful). Pe verso stema dublă (facs. 295) și următoarele versuri:

Stihuri poeticești asupra pecejii adecă coroanei pré luminatului Domnului
Matei Ghycă Voievod.

295.

Buorul ū încă și corbul ū dină preună
Spaia, buzduganul ū, spre laudă să adună.
Acéste doao închipuirile ce s-au însemnată
Domnului Matei Ghycă de la Hs. i s-au dată.
Corbul ū Vlahie stăpânul il ū adeveréză,
Buorul al Moldovii Domnul ū încredințeză.
Pre acestu Domnul vrédnicu și de bună viță
Păzescă-l ū Dumnezău întru mulți ani cu mare biruință
Să se întărescă minunată în Domnie slavită,
Cu pace, cu liniște și viață norocită.
Patria sa cu norocire să o stăpânească
Și pre vrăjmași văzuți și nevăzuți pururé să-i biruăscă.

Pe cele două foi liminare următoare se află scrierea de închinare a Mitropolitului Moldovei Iacov către Domn:

Pré blagocestivulu, pré luminatulu, pré înnălitatulu Domnū și oblăduitoriu a toată Tara Moldovi, Domnulu, Domnului nostru Io Matc Ghycă Voevodă, întrégă sănătate, viiață îndelungată, pace și spăsenie sufletescă de la Dumneazău, ca să dăruiască Măriei tale rugămu.

Acé mai mare norocire și bogăția cé de prisositu și săvârșitul celu de apoi alu bunătăiloru socotescu să nu fie altul, pré luminate Doamne, de cătu acéa când aru viețu neștine pururé intru slujba și cugetul celu Dumnezăescu și când s-aru rugă lu cu toată inima curată și sufletu de patimi nevătămatu. Nu iaste, zicu, lucru care să înviiază sufletul și să unescă pe omu cu Dumneazău, ca Dumnezăiasca rugăciune. De vreme că precumă acéle cu rușața înfrumusejate arătătoare și strălucitoare zori, când slobodă innainte loru razele soarelui célé luminoase înprăștiiază și răsipescu toată fumegaré intunerecului, și cu străluciré luminéză toată fața pământului și o crête și frumosu o înverzeste, aşă și Dumnezăiasca rugăciune, aducându lumina lui Iisus Hristos în sufletele noastre și răspindu dintru dânsul negura ce-lu vatamă pre elu, ilu face mai apoi cu multu mai luminatu de cătu soarele, căci aiavé știutu iaste că celu ce vorovéște cu Dumneazău iaste mai susu de moarte și de stricăciune. Si precumă cela ce ia întru sine ale soarelui raze să mantuiaște de intunereccu, aşă și cela ce să căștigă pre sine cu voroava lui Dumneazău, nu mai poate fi de acolé innainte muritoru. Care aciasta mai bine o cunoaștemu de la Daniil Prorocu, carele ișu alése lui-șu mai bine să moară de cătu să să lipsescă în trei zile de rugăciune. Cu aciastă rugăciune Inpăratul și Prorocul David îngrădă oastă sa. Aciasta au izbăvită pe cetaté Nînevy de perire. Cu aciasta Inpăratul Ezechie stătu înprotiva mulțimei oștilor persești și de moarte scăpă. Fără de aciasta nici unu felu de mantuire sufletul nu poate fi. Dreptu acéa și Dumnezăescul Pavelu strigă zicându: In rugăciune vă zăboviți și petréceți, și întru dânsa cu mulțamilă priveghiați, neîncetău vă rugați, întru toate mulțimindu, că aciasta iaste voia lui Dumnezeu; rugați-vă în toată vremea cu Duhul. Dreptu acéa să cade întru aciastă sfântă și Dumnezăiască rugăciune să ne petrécemu și întru dânsa pururé cu inimă curată și cu priveghiile să adăpămă sufletele noastre. Aciasta iaste caré s-au orânduită de la întâiul Ierarh și marele Preotu Domnul nostru Iisus Hristos, carcle s-au jărtvită pe sine-șu lui Dumneazău, carele iaste Mielul lui celu junghiatu pentru păcatul și mantuiré a toată lumé. Că însuși zice: «Priveliți și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită.» Deci după urmaré aceiașu dela Dumneazău rânduite rugăciuni luându și sfintele Besericu facu ne încetate rugi, până întru céle de apoi rămășite ale oameniloru, pre însuși Preotul și sfîntul jărtvitoru avându-lu organu alu ceii mai de aproape rugăciuni cătră Dumneazău. Care Preotu, sau să zicu: dumnezăescu jărtvitoru ca din parté norodulu lui, și ca un următoru alu lui Hristos și moștenitoru apostolești vrednicu, pogoră din ceriu, nu manna putredă și vremelnică, ci pre însu-și Fiul lui Dumneazău pentru milostiviré întrupată pre însu-și ziditorul Domnul și stăpânitorul îngeriloru, pre Soarele dreptății Hristos, cu alu căruia daru izbăvește pre totu omul de tou felul de nepuțință

a păcatuluř celuř sufletescū. Ale căruňa rugăciuni chipurile ũn multe deosebiri și ũn multe feliuri le-au rânduită săborniciasca Biserică să fie, începându dinu cé vechie și noao scriptură și ajungându păna la înfloritele cuvinte ale făcătorilor de dulcile cântări, ale celor de pré sfântul Duhu purtătorilor Părinți. Caré sfânta Beserică, ca o albină neobositoare, adunându dinu cé vechie și dinu cé noao scriptură céle mai mirosoitoare flori ale Dumnezăeștilor cuvinte, au alcătuită dulci cântări de séra și de dimineața, spre măriré și lauda celuř ũn trei fete proslăvită Dumnezău și spre cinsté celor ce pre luni preste totu anul să prăznuescū, sfintiloru săi, cariř dinu vécu bine ař plăcutu lui. Care ca o înflorită adunare din livezile sfintelor scripturi și numele șau luată a să chiemă Anthologhionu, care au rânduit-o Dumnezăeștile săboară a fi una dinu cărțile sfintei Beserică céle rânduite spre slujba și lauda și bună rânduiala ei. Ci, de vréme că obiceiu ăaste la politiceștile stăpâniri a pedepsi și a învăță pe supușii loru spre totu feliul de dregătorie și învățatură și a-ř face a să crește bine înpodobiți cu chibzuioare bune sapte, ca, cându voru veni la desăvârșita vârstă, să să poată chivernisi nu numai pe sineșu ci și pe toată politia, — mai cu asupră datoare ăaste Ierarhia Besericăi lui Hristos, să învățe pre ař săi, adeca pe Preoți, cu creștinești fapte bune și învățături, pentru ca să poată chivernisi nu numai pe sineșu ci și pe însăși Beserica lui ũn vrémé cându voru veni eř ũn stepena Preoțieř. Fiindu că apostolescul Arhipăstoru ăaste ca altu arhistratigă asupra oștii sale ceiř duhovnicești și are mulți vrăjmași văzuji și nevăzuji, foarte meșteșugoși și vicleni, intrarmați cu totu feliul de arme, cariř necontentu să silescū să supue pre ostașii ce dau războiu suptu stégul lui dinu preună cu ostașul. Deci acestașu Arhistratigă să cade să ařbă chibzuioare dregătorie și desăvârșită bună meșteșugire, ca după câtu ar fi putința să sté ũn protiva acelora și să să izbăvescă însuși pe sineșu și pre cei ce săntu suptu sine. Intru care arhipăstorescū scaunu și smereniia noastră aflându-ne dinu darul și mila lui Dumnezău, și văzându pre ostașii noștri Preoți neîntrarmați cu trebuincioasele arme, — care arme săntu sau încipuescă cărțile cetanii și ale rugăciunilor celor cătră Dumnezău, care cărți fiindu că foarte să împuținase și încă și câte eraă intr-altă limbă typărite, câtu ũn țara noastră citeiř nu întelegé ce citescu, — pentru acela și noi luându pre Dumnezău intr-ajutoru, și măcaru că ũn lipsă, daru nebăgându samă de multa chilectală, amu făcută a noastră typografie și amu typărită, pe lângă alte cărți, și aciastă carte Anthologhionu, ce să zice Floaré Cuvintelor, cu care mi să pare bine să fiu intrarmată pe ostașii cei de suptu noi și pre cei ce voru fi după noi apostolescului daru, pre Preoți, zicu, cătră duhovniciasca luptă. Caré cartă aciasta Anthologhionu, ca céa ce ăaste înfloriré cuvintelor sfintei de Dumnezău însuflatei scripturi, adunată de duhovniciasca albină a bărbăti de Dumnezău purtători, năzuăște a-șu așază duhovniciasca ei miăre ũn sânurile florii ceiř desăvârșită a faptelor celor bune, a pré innălțatei bunătății Mării tale, ca cela ce Mării ta ești floaré dumnezăeștilor cuvinte și mirézma bunei creștinătăși, și dela Dumnezău intărită intru alu Mării tale pré

înnaltă scaună, aduce primăvara a toată buna chivernisire cătră toți supușii Innălțimei tale. Și pentru că nu-mi ajunge cuvântul a spune de acelui fericitu și de Dumneazău văzătoriu sufletul alu celu întru vecinica fericire răposatul Părintele Mării tale, de că cătră săraci multa lui milostivire și cătră greșiți ertare și măngâiere, carele și multe sfinte Dumneazăești beserici de aică și de pre ajură au înzestratul cu multe feluri de faceri de bine, ale căruia Dumneazăești sapte bune întru pră înnaltă stăpâniă ta ca întru o adevărată icoană minunatul strălucesc, precum și iaste înțelepcărui, buna podoabă a firii, înfrânară, nemândriă, smerenie, firă că deșteptată, cugetul celu cu totul spre bunătate pornitul, pră drépta chivernisire asupra supușilor Mării tale și cele lată ale Innălțimei tale pră înnalte vrednicii, la care lucrătorul iaste celu întru Mării ta Dumneazăescu dară și sălăsluitoare iaste că întru Innălțimă ta buna faptă și norocul următoriu Innălțimci tale, pre carele cu părintescă dragoste te chiemu rugându-te ca cu bună credință și cu obiceiuitele blânde să priimești Mării ta aciastă aducere a mei, cară iaste bună pildă acciă cătră Mării ta dinu curată inimă multămitel mele, pe care o afierescu suptul acoperemântul cei de Dumneazău întările și încununate Domniei tale, a cării creștinăscă măriré ta vei fi vâlfa, și lauda, și buna adeverire aceștii a (sic) mele sufletești trude spre buna laudă și înnălțaré némului creștinesc. Priimește dară, priimește, pră luminate, pră înnălțate pravoslavnice, pră bună creștinule și alu mieu de multe bunătăți făcătorule Doamne, aciastă dinu toată bună cugetare inimii dăruire a noastră, pentru cele multe și fără număr bune faceri, ce purură amu luatul și iau dela bună și pră fericită înnălțimă Domniei tale. Pentru care noi purură rămânește datori a rugă neințelutu nemărginita lui Dumneazău bunătate și milostivire ca să fie sfânta sa Beserică întru multe vărtejiri ale anilor suptul puternică mâna Mării tale, ferită de toată încungurare și supărul celuvi clénă, și măriré stăpânirii Innălțimei tale neclătită și purură bine norocită întru pră înnaltă și de Dumneazău dăruitul scaunul Mării tale pănă întru adânci și cărunte bătrânețe spre buna stară și înlăriré norodulu Mării tale celu ce de la Dumnezeu și s-au încredințatul spre slava și lauda tuturor pravoslavnicilor. Amin.

Alu Mării tale fierbinte de Dumneazău rugătoriu,

Smeritul Iacovu, Mitropolitul Moldovii.

Antologhionul ocupă primele 499 de pagini. În cele 9 foi nenumerotate cari urmează se află: «Slujba sfântului marelui mucenic Ioannu celu Nou dela Suciava» și o «Inștiințare pentru moaștele sfântului și marelui mucenic Ioannu celu Nou de la Suciavă, cu ce pricină s-au luatul dela Moldova și la aciasta vrême unde sa află».

In foile următoare, cu o numerotare nouă, atât ca paginărie, cât și ca signatura a coalelor, se află «Slujbele de obște» și «Bogorodicinile voscresnelor».

Sfârșitul cărții lipsește în exemplarul Academiei.

București : Biblioteca Academiei Române.

294. Bucvar, Iași 1755.

Б Щ К Е Й Р І | Гáс .жкéпeре дe .жкéпeре | тэръ чéлвръ че кáръ съ | .жкéпe
кáрте к8 слóкe | Словенéци, че с-áс | Тéпкéпйтъ акдмъ.жтáкъ, | Кs пoрðиka Пrкéпeфни-

ЦИТСЛАНЬ Митрополитъ | АЛК Молдовкъ Кѣркъ | ІІКОВЪ. Л сѣйта | Митрополіє .
Міши. | Актьъ .зсѣг.

In-8º mic de peste 4 foi fără numar și peste 29 foi numerotate. Exemplarul Academiei nu este complet. 18 rânduri pe pagină. Titlul este incadrat în flori de compoziție tipografică și cu un ornament frontispiciu, iar pe verso se află chipul Maicii Domnului cu copilul Isus în brațe.

Prefață :

Predislovie

Cătră buni credincioși Părinți, cătră hrănitori, cătră Ispravnici, cătră stăpâni și cătră toți ceia laiți ce au nume părintescu preste copiilor cei mici.

Toată obiceinuința vieții omenești stă spre hrană, o iubitorilor de Hs. Creșteré prunciască atârnă cine ce felu de copilă faste, acelașu și dăcă să face mare, de faste învățătă, dinu copilărie intru învățătură cinstită și intru frica lui Dumnezeazu (cară faste începeré înțelepcunii) să cade a nădăjdui că acela va fi (cu) bună creștere și daca va fi mare; iară de-î trece creșteré sa fără de frică și învățătură, pușină nădăjde că va fi mai bună ceia laită viță a lui. Si aciastă ișpitire adevărată întărește pre noștări atâtă câtă chipurile ei nu numai la fele osibile faste văzută, ce și la totu norodul. De trăiaște cineva intru norodă, bine cunoscută faste, că intru acela îndreptare bună faste copiilor; iară de trăiaște în norodă cu multe sfăzi, urâcunii, pizme, vicleșuguri și tâlhării și alte obiceiuri réle, nu te îndoii că va fi intru acela îndreptare bună copiilor. Dinu creșteré copiilor ca dintr-o rădăcină și bună și ré intru toată viță curge. Iară pricina acesteia faste aciasta: că de vréme (ce) prinu vătămaré păcatulu strămoșascu plecaji săntemu dinu începutul vieții spre răutate, toată gândiré inimi omenești spre rău dinu tineretele lui, zice scripture. Deci, de nu va dobandi omul dinu copilărie hrană bună, nu-i va fi lui răul cu ostenelă, carele și s-au născută rău. Ci încă și mai vârtoșu răutaté că dinu fire cu deprindere în toate zilele crește și dinu ciasă mai mare putere ia. Dară ce să zicem, cândă încă să va apropiă omul de răutăatile cele de obște și a sa răutate cu chipul streinu să va întără și fără-de-légile cele neștiute de dânsul din vorbele cele réle ticălosul copilă să va învăță? Că tare faste cuvântul apostolesc: «Strică pre obiceiurile bune vorbele cele réle». Si asémene Iis. Sirah: «Celă ce să atinge de smoală să mânjaște, și celă ce să împărtășește mandrului asémene lui va fi». Cum dară vei nădăjdui de bine unde nu faste hrană bună copiilor? Iară de hrană ca acela în Tara aciastă cine nu vede cătă lipsă faste? Care văzându noi lipsiți copiilor de hrană ce li să cădă, bolindu cu inima de nenorociré învățături lor, amu datu în tipară aciastă cărțulie, începându de la azbuchi, cu toată orânduială, pre cumu să vede ca să poată după buchi cetă și cu sloganii intru întăriré cetirii sale, și după aceste rugăciuni de seră și de dimineată, și rânduială pentru masă și după masă; asijderé cele zece porunci și 7 taini creștinești, 7 daruri ale Duhului sfântu, și altele. Si învățătură pentru credința catolică și ce faste credința catolică.

1. Cor.
Cap. 15

Iis. Sir.
Cap. 13

Psal. 118 vățându-le copiile mici să poată cunoaște ce iaste frica lui Dumnezău căci de aciastă hrană bună a copiilor încrănașă și răspunde David: «Întru ce-șă va îndreptă celu înămră cală sa, cândă va păzi cuvintele tale?» Cade-să dară voao, blagocestivilor creștini, și cei ce aveți nume părintesc preste copiiile mici, să aveți purtare de grija pentru învățătura copiilor voștri, ca să nu se lipsescă de hrana că suflătescă cu povățuire că bună, carii și sunteți datori să-i învățați pre dânsii, grăindu-le. (Urmarea lipsește).

București: Biblioteca Academiei Române.

295. Gramatică slavonească, Râmnic 1755.

Бо славѣ сѣмѧ єдиносѣмѹи, жиѳотворѣлѣмѹи Троици, ѿїа, и Г҃иа, и Еѓагѡ Дѣа: На стояніемъ Прилѣжаніемъ: и иждевеніемъ Прѣ ѿсѣннѣйшагѡ и прекосходителѣкѣшагѡ йрхипѣкопа Кѣрловачкаցѡ, и ксегѡ вѣ держакѣ їхъ Цѣсаро-Кралѣскагѡ Белічества ѿбрѣтѣющагѡ Славенино, Еѓерескагѡ, и вѣла-хѣйскагѡ Народа Митрополита и бенюхъ їхъ Чѣсаро: Кралѣскіхъ Белічества Тайнагѡ Союзѣника, и првч.: Гѣдниа Пѧтъ И є Найдо ВиЧѣ, Киніга сѧ Грамматіка вѣ ползвѣ и ѿпогрѣблѣніе ѿтробкѡвъ Еѓерескіхъ Желатицьхъ ѿснователнагѡ Нашченія Славенискагѡ дѣлекта. Напечатасѧ вѣ єпѣкоїї Рымнической. Аѣта Гѣдниа Аѣфѣ.

Spre slava sfintei într'o ființă Treimi, dătătoare de viață și nedespărțite, a Tațălui, a Fiului și a Sfântului Duh, cu stăruință și cheltuiala prea sfintitului și prea distinsului Archiepiscop de Karlovaț și Mitropolit al întregului popor slavo-sârb și valah din împărația Maiestății Sale Cesaro-Crăiești și a Domnului Pavel Nenadovici, Consilier intim, etc. al Maiestății Sale Cesaro-Crăiești, — s'a tipărit această carte — Gramatica — la Episcopia de Râmnic, spre folosul și întrebuițarea tinerilor sârbi, doritori de studii temeinice în ale dialectului slavon, în anul Domnului 1755.

In 8º mic, de 288 foi numerotate.

Prefața, care se întinde pe primele 7 foi, nu e subscrisă și nu prezintă nici un interes istoric sau literar pentru noi.

București: Biblioteca Academiei Române.

1756.

296. Apostol, Iași 1756.

А П О С Т О Л Ъ | Кѣрелѣ ақемъ. ՚тѣлѣ с-а-тѣпърѣть, ՚тѣрѣ ՚чѣсташъ кѣпъ.
Л зѣлелѣ прѣ ՚нѣлѣцатѣлѣй Домнъ, | И є К О Г Т Й Н Т И Н Ъ М И Х Й И | Ч Е Х Й Н Ъ
Р Т К О Б И Ц Ъ Е О є Б ՚С Д Ъ, | ՚тѣрѣ ՚д-дѣа-Домніе ՚Мѣрѣн сѣлѣ. | Кѣ ѿсѣжрѣй,
ши кѣ тѣлѣтъ | кѣлѣтѣлѣлѣ прѣ ѿсѣннїцѣтѣлѣй | Митрополитъ ՚дѣа Молдѣвѣй. | КУРЬ
І П К О Б Ъ | ՚тѣрѣ ՚с-а тѣпъорѣафѣ, ՚рѣ Еѓиѣта | Митрополіе, ՚рѣ Аши. | ՚д-дѣа
Идамъ, ՚зѣдѣ. | Імрѣ ՚д-дѣа Наймерѣ ՚лѣи Хѣ, ՚зѣиис.

In folio de 2 foi fără numerotare și peste 173 foi numerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu 38 rânduri pe pagina incadrată. Titlul este incadrat de o gravură cu componențe semnată *Glygorie T.* și *Sandulă T.*

Pe verso, stemele ambelor țări incadrate (facs. 295), având la dreapta și la stânga inițialele domnești ale lui Const. Racoviță Voievod și următoarele:

Stihuri 14 asupra peceții.

Buorulă cu Corbulă luminată însemnăză,
 Si pentru doao ţări domnă adeveréză,
 Pre Mării sa Io Costantin Mihaï Racovijă,
 Carele le-au stăpânată cu multă credință.
 Cade-ni-să dară de obște pre Dumnezeu să rugămă,
 Ca pre Mării sa Domnă nemîscătă să-lă avemă,
 Si să-lă intărescă minunată în Domnie slăvită,
 Cu pace, cu liniște și în viață nărociță.
 Patrii sa cu bună nărocire să o stăpânească
 Si pre vrăjmașii săi purură să-ă biruiască
 Si întru ală sau Dumnezăescu lăcașu și fericire
 Să-ă dé Ceresculă înpărată parte de moștenire,
 Slăvinlă cei următori pre sfânta Troiță,
 Ca să nu se uite numele lui cel de bună viță.

Pe pagina următoare se află o gravură mare reprezentând pe Isus Christos, semnată iarași de Grigorie și Sandul, și cu următoarea legendă:

O Doamne Iisuse, celu ce dela Eleonă la Ceru te-ă suită,
 Si pre Apostoli de Duhulă sfântă ţă umplută,
 Trimijindu-ă în toată lumă să te propoveduiască
 Si înainte tyranilor să te mărturisescă,
 Pentru rugăciunile loră te milostiveste,
 Si pre noi de păcate ne izbaveste.

Iar mai jos:

Si s-au Typărită de Grigorie Stanovič Typografu.

In fine, pe ultima pagina liminară, o gravură ocupând toată pagina și reprezentând pe Apostolul Luca.

București: Biblioteca Academiei Române. — Mănăstirea Neamțului.

297. D. Cantemir, *Istoria Imperiului otoman*, traducere engleză de N. Tindal. (Ediția II), Londra 1756.

The | HISTORY | of the | GROWTH and DECAY | of the
 OTHMAN EMPIRE. | Part I. Containing the growth of the Othman
 Empire from the reign of Othman the Founder, to the reign of Mahomet
 IV. that is, from the year 1300, to the siege of Vienna, in 1683. | Part II.
 Containing the history of the decay of the Othman Empire, from the reign
 of Mahomet IV. to the reign of Ahmed III. being the history of the au-
 thor's own times. | Written originally in latin, | by DEMETRIUS CANTENIR, late
 Prince of MOLDAVIA. | Translated into English, from the author's own ma-
 nuscript, | by N. TINDAL, M. A. Vicar of Great Waltham in Essex. | Adorned
 with | a plan of Constantinople; and twenty-two heads of the turkish em-
 perors, engraved from copies taken from originals in the Grand Seignor's
 palace, by the late Sultan's painter. | London, | printed for A. Millar in the
 Strand. | MDCCCLVI.

In-folio de 1 foaie pentru titlu, 4+XV+460 de pagine.

In fața titlului se află un portret al autorului cu stema sa și cu inscripția: «Demetrius Cantemir. S. Rossiaci Imperii et Moldaviae Princeps. Petri M. Russoru(m) Imperatoris Senator et ab intimis consiliis».

Verso titlului e alb.

Urmează apoi: lista subscriitorilor pentru volum, în cap cu Regina Angliei și cu Prințipele de Wales, pe două foi; o înștiințare a traducătorului, prefața autorului și o tabelă pentru transformarea anilor Hegirei.

La p. 454 un indice de cuvinte turcești și de Sultani, și errata. Pe celelalte foi, până la sfârșit se află o noțiune biografică a autorului.

Volumul este înfrumusețat, după cum se vede și din titlu, cu portretele sultanilor; iar la sfârșit se află un plan al Constantinopolei, având într-o parte vederea palatului lui Cantemir din acest oraș.

V. mai sus n° 209 p. 48

București: Biblioteca Academiei Române. — Londra: British Museum.

298. Hrisovul lui Constantin Raroviță, Domn al Moldovei, pentru vădrărit, (Iași) 1756.

In-8^v de 5 foi, fără titlu.

După textul hrisovului, datat: 7264, August 20, urmează cartea de blestem, din 25 August, semnată de Iacob mitropolitul Moldovei, Ioanichie de Roman, Dositei de Radauți și Inochentie de Huși.

In exemplarul Academiei s'a adaugat la sfârșit de mână: «Noi Ioan Sandu Sturdza... Intocmai poruncim și Domnia mea să sa urmeze. 1827, Sept. 12»

Publicat de N. Iorga în: *Noua Revistă Română*, 1900, vol. II, p. 354

București: Biblioteca Academiei Române.

299. Invățătură creștinească, ed. II, Blaj 1756.

Лѣкција крешическа прінц археєвъръши рѣчищесвръ, центръ проконесѣла икоалеа. Икъм а дошаръ тункърингъ къ Благословенію Прѣсвѣтѣлѧ Кѷрилъ П. Пакъл Ярои Бѣдника Фѣгърашълъ. А Мѣнѣстиръ сѣнтий Троицъ ла Блаж. Іоанъ. аѣфїс. де димитръ Ржиничанъла.

Titlu luat după Popp.

Popp, *Disertație*, 46. — Gaster, *Geschichte der rum. Lit.*, 308.

300. Liturghii, Blaj 1756.

ДѢМНѢ ЗѢ єЩИЛѢ | ЛИТУРГІЙ | И человѣ днитръ сѣнтии Шѣрници-
лиаръ нѣ- | пріи Іѡанъ Златоустъ, Еасіліе чѣль | Плѣре, ши а Прежде сїеніи.
И КѢМЬ | Атжю Ѿтре-ачеста Кїпк Тѹшърнте: | Ст҃къжніиидъ Прѣи-
Кръмса Романиларъ, Прінцеса Йордѣлашъ | Йордѣч. МАРІЙ ΘЕРЕСІЙ. Къ
БЛАГОСЛОВЕНІЮ | Прѣ Азманилъ | ши прѣ сѣнтий | Кѷрилъ | ИЕТРЪ
ПАЕЛЪ | ЙИРОНъ | ВЛѢДИКЪИ Фѣгърашълъ | А Мѣнѣстиръ сѣнтий
Троицъ ла Блажъ | Йиозак Дела Хс. аѣфїс. | — Де Мїхайль Бенчкерекъ.

In-4^v de 1 foaie fără numar și 230 pagini. Tiparit cu negru și roșu, cu câteva ornamente. Pagina are 23 rânduri. Pe verso titlului se află scara carții.

București: Biblioteca Academiei Române. — Sibiu: Biblioteca archiepiscopală (comunicat de Dr. Ilaiion Pușcariu).

301. Psalmire, București 1756.

Ψ Ι Λ Τ ΗΡ Κ | Φ ΕΡ Ι Χ ΙΤ Ξ Λ Ξ Ι Π Ρ Ο Ρ Κ Κ | ΣΗ Λ Π Κ Ρ Α Τ Β Δ Ε Δ Β
 Κ Σ λιτκελε λα τόδατε Καρ: ην κς κκητζρηλε | αθη Μινέσι: κς ψάλμι δλέσι, ην κς
 Πρη- | πέκλελε λώρκ: Κς πιζήνη ίστορε λ ιδιελωρε | ζιδοβάζι: κς Πασχάλε πγην
 λα εφκριπτγλε | κέκελαζι: Κς Παρακλήσελε Πρέβιστη. άκθμε | Τύπκριτη Λ οι-
 λελε Αδμηνάτσλει Δάμη, | Ιώ Κωνσταντίνη Νικολάε | Εοεβώδη | Κς
 Βλαγοσλογένηλ ην κελτγλλα Πρέκ εφη- | ζιτσλει Μυτροπολίτη άλε Ογροβλάχιει. |
 Κνρ Φ Η Λ Α Ρ Ε Τ Υ | Λ εφητα Μυτροπολίτη Α εκδρεψιαωρκ. | Λα Ηνηλ ζαψης | [Δε]
 Βαρκελε Βεκδριψκηλε Τύπογράφελ.

In-4º de 8 foi fără numerotație și peste 222 foi numerotate. 24 rânduri pe pagină. Titlul e lipărit cu negru și roșu. Pe verso, stema dublă (facs. n° 289) cu inițialele lui Constantin Mavrocordat și versurile din *Liturgia dela* București, din 1747 (v. p. 99).

Pe celelalte foi liminare se astă prefața reproducă mai jos, obișnuilele instrucțiuni pentru citirea Psaltriei și chipul lui David.

Prédoslovie cătră cetitoriu.

Dumnezeul celu vîcnicu și atoatū (sic) puternicu, pravoslavnice cetitoriu, dinu noianul măririi și alu bunătății sale, au vrutu lumé cu toate câte săntu într-ânsa și afară dinu tr-ânsa văzute și nevăzute, dinu nimica să zidescă și la arătare să le aducă, însă nu numai atâta cu adâncul înțelepciunii sale au vrutu să facă și să tocmească, ci încă cu nehotărâta socotință toate să se ţie una cu alta și să se chivernisescă. Si aşa daru cu ce mai nainte cunoştința sa și înțelepciu și puteré luř asezându și tocmindu fințele și făpturile și lucrurile, ca să fie de toate făpturile lăudatū, și mai multu de omu ca de o făptură mai alésă și mai iscusită decâtă toate. Precumă vedemă că acelașu făcătoriu a toate Dumnezeu, cu lucraré Duhului sfântu au suflatu și în alesulu său organu prorocul Davidu, dc au alcăuitu psaltré, precumă scrie la osebitul său psalmu, zicându: «Mâinile mélé au făcutu organul și dăgetele mélé au alcăuitu psaltré». Iară ce iaste Psaltré, singură vrednicie ei o laudă, de vréme ce totu fișul (?) de laudă Dumnezeiască și dohtorie sufletescă în psalmi să încue, ca într-o vistierie pré bogată, prinu caré mare cinste și laudă aduce psaltré besericu luř Dumnezeu, precumă și stâlpul besericu legii noao marelc Vasilie grăiaște: «Mař bine soarele să slē dinu călătoriia sa, decâtă Psaltré dinu beserică să lipsescă». Si iarăși au (?) într-altu locu zice: «Lauda psaltrii sufletul și gândul luminéză. turburare, lénă și grija gonéste și să mânge cu dânsa lăcitorii în pustie.» Cu unu cuvântu zicându, Psaltré iaste oglindă a dréptei credință și a privirii la Dumnezeu, caré pentru păcate ciartă, la calé dreptății aduce, spre lauda luř Dumnezeu deștepă; credință, nădje de și dragoste a avé întru Dumnezeu învață, frăția a iubi îndemnéză; și ce nu spune de îngroziré judecăji ce va să fie, de amărăcuné morții, de peiré necredincioșilor, de neincetare muncilor? Binele vîcnicu și plata dreptilor pré de plinu arată. Daru adâncurile Dumnezeirii în troiță și tainile întrupării cuvântului luř Dumnezeu cine le poate grăi, care psaltré le cuprinde? Încă și de patimile Mântuitorului, de puneré în mormântu, și de înviuire și de înnălțare la ceru spune și cu a doao venire ingrozeste. Pentru care taine, ce să cuprindu

într-ânsa, să îngrozescă draci și fugă. Ca soarele luminăză, ca apa curățește, ca focul arde păcatele, ca unul de lemn ungă, pohilele trupești potolăște, mâniua înblânzăște și întunecul păcatelor răsipăște și lumina adevărului arată. In Psalme să află stăpăniua înpărațiilor, buna cuviință a Arhiereilor, îndreptare preoților, întărirea ostașilor și biruință; vărtul cătrânilor, înfrumusețare tinerilor, întreaga înțelepciușă păzitorilor de feciorie și călugărilor veselie de săvărsită și tuturor dă bună nădejde de a căstigă bunățile cele cerești. Si mai mare și mai cuprinzătoare, și mai presus de câtă toate cărțile iaste cartea aciasta, după cuvântul marcuș Vasilie, și alu lui Augustinu, și alu lui Ioanu Zlatoustu. Si măcaru că iaste vechie, dară mai multă să vede a fi noao, pentru că într-ânsa tainile Dumnezeestii evangeliu, a darulu legii noao săntu. Si măcaru că la vedere ei iaste mică, iară la cuprinderă ei iaste mai mare și mai bună și de folos decâtă alte toate, și aică să plinește cuvântul lui Solomonu, ce grăiaște: «Mică iaste albina întru cele zburătoare, iară rodul eī mai dulce iaste de câtă alu tuturor celor ce zboară suptă ceriu». Deci nu săntu cu celu ce grăescă pentru lauda ei, ci cei mai susu numiși sfinți. Pentru aciasta tuturor cu umilință mă rogă: priimeti cu dragoste și o cetișă cu înțelégere, că pentru aciasta ne-anu nevoită de o amă typărită mai chiiar pre limba noastră rumânească și totu în stihuri pentru mai lesne cititorului și înțelégeră deplină. Că celu ce cetește și nu înțelége, iaste ca celu ce călătorăște Corinth 13. pe întunecucă și cală nu o vede; precum și insuși Hristos grăiaște: Vă înșalați ne înțelégându scripturile, nică puteră luă Dumnezeu, ci cându citiți să înțelégeți cele ce cetișă, ca să nu fiți asemeni clopotului ce sună și chimevalului ce răsună cu glasuri neinsuflite și fără de înțelégere.» Pentru că omul fiindu zidită după chipul și asemănare luă Dumnezeu, știindu binele și răul, cuvine să dară pre făcătoriul său Dumnezeu să-lu slăvăscă cu înțelégere, precum prorocul grăiaște: «Cântați Dumnezeulu nostru cântări, cântări înpăratulu nostru cântări, cântări cu înțelégere.» Aciasta a cântă sau a cetei o înțelégere au. La aceste dară bunăță și folosință sufletești și trebuință dinu toate zilele și în Beserică și în toate locurile și vremile ce cuprinde Psalmire ușându-te mai multă, pravoslavnice cetitoru, cu plecăciune mă rogă priimete-o, cu blândete și o cetește cu înțelégere, că aciasta pre sfântă carte iaste capulu și mijlocul și săvărsitul tuturor pravoslavniciilor cărță ale Beserică răsăritului, pre cumu mai susu prină drăpte mărturii amă arătată, ale căror rugăciuni și Dumnezeescul dară și milă să fie cu voi cu toți. Aminu.

Psalm. 46. Sh. 7. Prină îndemnară și nevoie Cozmei ermonahul, ecclisiarhul Sfintei Mytropoli.

La f. 191 se află «Invățatura pentru cluciul Pashaliei»; iar la stărișul pascaliei, înștiințarea despre ea a lui «Barbulu Buc. Typ».

Urmează apoi «Cinstitulu paraclisu alu pre sfintei Nascatoarei de Dumnezeu, facere lui Theostiricu Monahulu», și «Istorie de nume jidovești carele pomenesc Davidu la psalmii lui . . .»

Nu cunoaștem exemplare complete.

București: Biblioteca Academiei Române.

302. N. Mauroeides, Mreajă apostolică, Iași 1756.—Grecește.

ΤΟ' ἈΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ | ΔΥΚΤΙΟΝ | Ἡτοι | Λόγοι φυχοφελεῖς εἰς τὴν ἀγίαν, | καὶ μεγάλην τεσσαρακοστήγη. Καὶ εἰς | τὴν τεσσαρακονθήμερον νηστείαν | τῶν Χριστοῦ γεννῶν. Συντεθέντες καὶ ἐκφωνηθέντες παρὰ τοῦ ταπειγοῦ Ἱεροκήρυκος | ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ | Τοῦ ΚΕΦΑΛΗΝΙΕΩΣ | Ἰδικ δαπάνη τῷ τὸπῳ ἐκδοθέντες πρὸς ὡφέλειαν τῶν χριστιανῶν. Καὶ ἀριερωθέντες τῷ ὑψηλοτάτῳ, Γαληνοτάτῳ καὶ Θεοσεβεστάτῳ Αὐθέντῃ | ΚΥΡΙΩ ΚΥΡΙΩ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΜΙΧΑΗΛ ΡΑΚΟΒΙΤΖΑ | Βοεβόδα καὶ Ἡγεμόνι Μεγαλοπρεπεστάτῳ πάσῃς Μολδοβλαχίας. | Ἐν Ιασίῳ τῆς Μολδαβίας. | Ἐν Ἐτει Σωτηρίῳ αψίνε.

Mreajă apostolică, adică cuvinte de susținut folositoare la sfintele și mariile Păresimi și la postul de patruzeci de zile ale nașterii lui Christos, compuse și rostite de smeritul predicator Nicolae Maurocides Chehalionitul. Cu propria sa cheltuială date în tipar pentru folosul Creștinilor, și afierosite prea înălțatului, prea luminatului și de Dumnezeu cinstitorului Domnitor, Domnul Domn Constantin Mihail Racoviță Voievod și stăpânitor prea marecă a toată Moldovlahia. În Iași Moldovei, în anul măntuirii 1756.

In-4° de 9 foi nenumerate și 402 pagine Tipărit pe două coloane, cu 30 rânduri în coloană.

In foile liminare se afișă o dedicație către Domn, fără interes, o prefață către cititor, aratarea cuprinsului și un portret al autorului gravat de: «Ierei Mihailu Strilbit», (Strilbițki), cu inscripția urmatoare: † Νικόλαος Μαυροειδής ἱεροκήρυξ ὁ ἐκ Κεφαληνίας, ἀπὸ χώρας Ἀργεστολίου, ἐπῶν τεσσαράκοντα, καὶ δικτύων. αψίνε. 1756.

In prefață, autorul spune ca a predicat mai mult timp în Constantinopol, în Ungrovlahia și în Moldova

București: Biblioteca Academiei Române.

C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 98.

1757.

303. Doctrina christiana, Blaj 1757.

DOCTRINA
CHRISTIANA
Ex probatis authoribus collecta,
a d

Usum hujus Scholasticæ Juventutis
cooptata,
cum adjecto

DE SACRA UNIONE

COLLOQUIO,

J U S S U

Ilustrissimi, ac Reverendissimi

D. D.

P E T R I P A U L I

A A R O N

DE BISZTRA

Episcopi F O G A R A S I E N S I S &c.

In Monasterio Sanctissimæ Triadis

typis edita Balasfalvæ.

Per Michaëlē Betskereki. Año 1757.

In-12 de 5 foi și 198 pagine. 20 rânduri pe pagina. Pe verso titlului se află chipul Maicii Domnului cu copilul Isus în brațe, gravat de Ștefan în anul 1757 și cu legenda: «Icon Beatae Mariae Virginis ad Claudiopolim lacrymantis».

In foile liminare se citesc următoarele:

Excellentissimo et illustrissimo Domino Domino Ignatio Joscpho Bor-nemiszsa L. B. De Kaszon. Sacrae Caesareae Regiacque Majestatis Statūs & Excelsi Regii in Transylvania Gubernii Consiliario actuali intimo, ac per eundem Principatum partesque reapplicalas thesaurario regio, rerumque cameralium supremo Directori, et sacrae unitae Religionis Protectori, &c. &c.

Illustrissimo item Domino Friderico Vilhelmo L. B. de Dietrich. S. R. I. Equiti, sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerac Aulicae, et inclyti Regii in Transylvania Thesaurariatus Consiliario actuali intimo &c. &c.

Iudicis suis colendissimis.

Humiles Hieromonachi Canonici Balasfalvenses O. S. Basilii M. Professi, perennem felicitatem.

Excellentissime ac illustrissimi Domini Domini.

Diu nobis dubitandum non fuit, Excellentissime et Illustrissimi Domini, cuius potissimum nomini exiguum hocce quod orthodoxae doctrinac elementa, et Sacrae Unionis refert rudimenta, jam typis demandatum dicarc deberemus opusculum. Quidquid enim laudis, probi piique Lectores operis authori rependere poterunt, ad Vos ipsos merito redundare optime intellegebamus; quin et opusculum ipsum peculiari quodam jure ad Vos (per quos etiam publicam meruit aspicere lucem) pertinere minime nos fugiebat; quandoquidem Vos pro eximio illo, quo Sacrae Unionis incrementum, hujusque studiosae juventutis emolumentum ab ipso plane hujus Augustae Foundationis exordio prosequimini studio et affectu, ejusdem opusculi editionem non tam sollicitastis vehementissime, quam procurasti liberalissime, dum pro ipso etiam, qui adhuc desiderabatur, hujusmodi typo recens cedendo munificentiam exhibuistis; compertum insuper, exploratumque nobis erat, quantum utilitatis et ornamenti ex gemina Vestra unita benevolentia, validoque praesidio Sacrae Unitae Religioni, et studiosae huic posset obvenire Juventuti. Quocirca ut jure culpanda fuisse rei maxime necessariae incuria, ita plane decebat, ut avidius arripere non praetermitteremus, quidquid Vos inclinare posset ad eam nobis non immerito concedendam. His itaque justis de causis Vobis demisse oblatum, mole quidem exiguum, magnitudine tamen Vestra haud indignum utpote Sacra doctrina congestum, consvcta benevolentia excipite munus, nosque nostramque isthanc Juventutem. Vobis magnopcre addictam deditam et studiosissimae, nec unquam defuturae erga Vos reverentiae plenam Vestram in fidem et clientelam recipere, perpetuoque patrocinio fovere, tuerique non dedignemini.

Iudicis suis salutem discipulis.

Ece filoli, libellum, *Doctrinam inquam Christianam*, Elementa videlicet exordii sermonum Dei, velut fundamenta solidioris doctrinae, ex probatis authoribus fideliter collectum, ad captum vestrum, quibus lacte adhuc dum opus est, et non solido cibo, cooptatum, materno idiomate nuper expressum, interque biennium bis praeolo commissum vobis nuper legendum, et

revolvendum propositum, quem subinde et virtute, et nobilitate Viri Clarissimi in Latinum idioma translatum concupiverunt, horum rogatu, vestri amore, Illustrissimique ac Reverendissimi Praesulis Nostri jussu latio sermoni redditum, typisque editum vobis referrimus. Vos igitur, charissimi, illum benebole accipite, legite, masticate, imò vero devorate illum, et faciet amaricari ventrem vestrum, sed in ore vestro erit dulce tanquam mel. Satagile itaque, ut ex eo profectus vester manifestus sit omnibus, utque cum Apostolo nos quoque laetari de vobis possimus, et dicere: quoniam vos estis gloria nostra, et gaudium. Valete.

După textul catechismului, urmează la pag. 124, «Appendix», coprinzând: 1. «*Tabela brevis sacramentorum*»; 2. «*Colloquium discipuli cum magistro de sacra Unione*» și 3. «*Epistola Clementis XI. Pont. Max. ad cardinalem Kolonitz, primatem Hungariae*».

Pe pag. 196 și cele următoare se află arătarea cuprinsului.

București: Biblioteca Academiei Române.

304. Hrisovul lui Constantin M. Cehan Racoviță, Domnul Moldovei, pentru desfășurarea văcărifului și a cunișei pe vite, (Iași) 1757.

In-4º de 4 foi.

La sfârșitul hrisovului s'a tipărit data: 7265 Februarie 20, care a fost îndreptată în: Martie 1, și intarita cu pecetea mica și iscălitura Domnului.

Urmează apoi cartea de blestem a Mitropolitului Iacov al Moldovei, cu pecetea și semnatura sa.

București: Biblioteca Academiei Române.

305. Iacov, Mitropolitul Moldovei, Adunare de multe învățături, Iași 1757.

[G V H O Φ И G Ъ | ѧдекъ ѧдѡнáре де мѧлте .Ѥкѹцътѹр | кáре ѧкѡмъ] .Ѥт҃жъ
с-а8 тѹпъритъ [ѧнтр8 ѧчесташъ кинк] | Ѥ сáлеле ѡрѣ .Ѥнълцáтълъй ѧомнълъй |
иօстѹр, ՚ѡ G К І Р Л Й Т Ъ Гѹка Бѡевѡдъ. | Ks ՚остенъла, шà тóлтъ кෑлтвáлла
ѧ ѡрѣ ՚ѡ | ՚Ефициятълъй Митрополитъ аль Молдакей, | K V P Ъ I И K C є B є. є.
Ѥтѹр ѧ сà Тѹпогрaфїе, ՚ | ՚Ефиата Митрополie. ՚ ՚Лишъ | ՚ ՚Инъй дела зидирѣ
ѧзмъй ՚зѣзъ. | ՚Иръ дела Шáмурѣ лъй Христоъс. ՚Иѣнз. | G-а8 тиңкѹртъ де Григѹр
՚Станокиъ Тѹпогрaфъ. | Ши с-а8 ՚Дїврдоситъ де ՚Егулогъ Монахъ.

In-4º de 2 foi fără numerotare și 64 numerotate. Tiparil cu caractere de două mariimi, cu 25 rânduri pe pagina.

Scrierea Mitropolitului către cititor:

Iacovă, cu mila lui Dumnezău, Arhiepiscopă și Mitropolită a toată Moldaviei.

Cucerniciloră intru cuviință preoți, și diaconi și altoră pravoslavnici și iubitoră de Dumnezău cetitoră milă, pace, mântuire de la Dumnezău celu cu totul bună vă poftimă, iară dela smereniă noastră arhierescă rugă și blagoslovenie vă trimitemă.

Cătră celealte mař denaiente, ce amă făcută spre îndreptare și povătuire, cătră câștigarcă moșteniriă noastre cei de susă, ՚ată și aciașă Cerescă Floare, aderă cărțulie, am sădită intru Dumnezăiasca grădina aciașă (adecă intru sfânta Biserică aciașă a Moldaviei căriiă, dină Dumnezăiasca milă, noi săntemă păstoră și purtătoră de grije). Care floare cu mirosulă

eî celu prê scumpă, veselindu sufltelul nostru, nădăjduimă intru Dumnezău, că cu celu prê bună ro lulă eî de învățătură mai multă va îndulci știință și pricéperă voastră, care păna acumă nică s-au mai sălită nică au mai crescută în grădina aciasta, căci aciasta acumă întâiau (prină multă ostenela *tălmăririi de pre altă limbă*) amă scos-o¹⁾). Aî căriă floră, și rădăcina, și turpina, și frunzile, și florile cî, totă lăcură de vindecări sufletești săntă. În rădăcină, adeca: arătare pentru fiește-cc pricină de primejdie ce s-ară intamplă a să face intru prê sfintele și de viață făcătoarele Taine, la vrémă sfintei liturghii și cu ce să se îndrepteze. În turpină, adeca: învățătură pentru însuși molitvele voastre preoți și diaconi, cumă vi să cade a vă găti îpo-dobindu-vă sufltește, mai nainte de a sluji sfânta liturghie și în vrémă liturghie cu ce evlavie, și după liturghie cu ce pază. În frunză și în floare, după cumă cu numărulă ăaste de multe, aşa și lecuirile săntă pentru multe, adeca: îndreptare a multoră răle și de sufltu vătămătoare vechi obicăiuri și închipuiri ale închinătorilor de idoli, ce să face păna astăzi de cătră celu de obște norodă, descoperindu-le și loră arătată, ce ăaste acăea ce o facă, și de cândă au luată a să face și pentru ce să face. Care noă pentru o foarte folositoare săditură sau carte ca aciasta, multă ne-amă ostenită ră-sădindu-o intru acestă pământă ală nostru. Deci dară, întâi voi, preoților, să căutați și să citiți de apurură învățăturile ce scriu pentru întamplările înpotrivă ce să voră face la sfintele și prê curatele taine și pentru altele ce mai arătămă, ca nu cum-va la o tămplare ca acăea, ne știindă ce veți face, să se facă mai multă greșală și zăticnire sfintei liturghii. Iară célé-lalte învățături, ce săntă de obște, să se citescă dépurură prină sfintele beserici intru auzulă tuturoră. Si fiindă că săntă multe nu să voră pută toate de odată a să cetă, ci rânduri să se citescă, și de unde veți lăsa odată, să începeți altă dată; și sfârșindu-le, iară și să le începeți dină tâiu, ca doară s-ară pută dezvălu și de totă a să părăsi de acăle obicăiuri răle și vechi închipuiri aî celor dedemultă închinători de idoli. Încă și pentru ca și molitveloră voastre să vă dă cuviincioasa cinste, după cumă arătămă acolo pre largă.

Ci întâi și molitveloră voastre însi-vă să vă cinstiți cu fapte vrădnice numelui preoțescu, de la cară să poată luă și acei proști bună pildă de învățătură. Si aşa aică viață cinstită și plăcută luă Dumnezău petrecândă, acolo ceresca înpărătie veți moșteni intru netrecuții veci. Amină.

Titlul pentru intrarea în materie este acesta:

«Înștiințare de învățatura cumă sa cade și este datoriu Preotulu și Diaconulu a savărși slujba în sfânta Biserică și a sa găti cătră lucrară de căle ale Preoției. Iara mai alesă la slujba Dumnezașă Lylurghii: și cându s-ară tămpla vre-unu felu de primejdire și nu s-ară pricépc preotulu cumă s-ară îndrepta mai în grabă pentru acă tămplare: pentru toale s-au însemnată în scurtă.»

La f. 41 începe «Tălcuiala celoră zece porunci dumnezaști».

Cu f. 51 încep «Invațături pre scurtă, înpotriva a multoră răle închipuiri, cară neștiindu facu unii din creștină, și dovediră de unde să tragă acăle fapte rele și ce închi-

¹⁾ Cuvintele acestea au fost acoperite cu o fașie de hartie, pe care s-au lipărit cu aceleasi caractere cuvintele: «Alcătuită dină multe scripturi».

puescă». Dintre acestea mai interesant este capitolul de la p. 60 intitulat: «Invățătură pentru ca să-și dé fiește care omu feciorii lui la carte».

La sfârșit este următorul :

Cuvântul la sfârșitul tuturor învățăturilor.

Precumă matca din multe floră în vréme de vară tocmește și gătěște cěřa ce ar fi de trebuință albineloră în vréme de iarnă, și, de o păzescă acěia cu bună păstrare, le scoate pre dânselă și la altu timpă cu viajă, aşa și noi acumă dinu multe scripturi, amă tocmită și amă gătită aciastă (mai dulce de cătu fagurulă) sufletescă hrană, zică, aciastă cărțulie a cării bune învățătură, fărăndu-le și păstrându-le toate în inimile voastre, să fiți încredințați, că și pre voi vă va scoate la altu timpă aici vieții vîcînice, însă cu darul Domnului nostru Iis. Hs., căruia să cuvine toată măriré, cinsté și închinăcuné, acumă și în vîci vîciloră. Amină.

București : Biblioteca C. Erbiceanu.

306. Molitvenic, Blaj 1757.

Е Г Х О Л О Г И О Н | Йдекъ
М О Д И Т Е Н И К Ь | Йквмъ .ртжю
.ртр-ачеста кіпк түпкөртк | Кв Благо-
словенія | ПР Ѣ Г Ф І Н Ц Й Т ڦ ل ڦ Й
Күрів Күрь. | П Ѣ Т Р ڦ П А В Е Л Ь
Й Й Р О Н Ь | Дела Бистра | Б А Ъ-
Д Ы К Ъ Й Ф Ъ Г Ъ Р Ъ Ш ڦ ل ڦ Й | А
Мънъстирк Сфійтей Троїце | ла Блажъ
Йни дела Хс зағыз. | — | де Йованк
ръмннчанъл :

In 4º de 3 foi, cu titlul și tabla de materii, 436 + 24 foi cuprinzând textul. Tiparit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagina.

Pe verso titlului se află o gravură reprezentând «Sfânta Mănăstire dela Blaj», și semnată *Vlaicul*, (facs. 296).

Galați : Biblioteca Urechiă.

307. Psaltire, Iași 1757.

296

Ф А Л Т Ы Р Ҕ | Ф Ѣ Р Ы Ч Й Т ڦ ل ڦ Й П Р О Р О К Ь | Ши ڦ първата Дѣдк.
Кв Мѣтке ла тѣате Каџисмел: Ши кв ڪنټэрнاء لای | Мойсей: Кв ڦالми ڦلئىنى,
شى كв ڀريپکلە لەرь. | Кв Пасхале: Шى كى ڦلئى دېنلىك پاراكلىس ڦلئى پرڪىستىي.
ڪدرەلە ڦكۋمە ٤-ا ٢٩ تۈپكۈرەتىك .رترس ڦىئەستاشق | کىپق. | ڦ ڦىلەلە ڦامناتۋىلە شى
پىڭ | ڦىنلىقەتۋىلە دەمىشلە نەستىر. ٢٩ | К С О Н Г Т Ы Н Т Ы Н ڦ م И Х ڦ И й ڦ ڦ-
Х ڦ И Н ڦ | راکۋىق ڦ ب و ئ ب و د ڦ : ڦ ترس ڦ داوا | دەمىن ڦ مەرىن ساھ. | كв
Благословенія ڀرک ۾ ٻھىقەتۋىلە مىتropoliت | ڦلئى مولداكىي، كورپىز كورپ
ئىكۆبى. | ڦ ترس ڦ سەھىقەن ساھ تۈپگۈرەتىك، ڦ سەھىتا | مىتropoliت، ڦ مەش. | ڦ

А́ний дѣла А́дамъ, зе́зс. | І́ръ дѣла Нáмиръ лъи Хé, а́льг. | С-а́в Ту́пърътъ дѣ Григóріе Станокічъ Ту́погрѣфъ.

In-4º de 4 foi fără număr și 150 numerotate, 27 rânduri pe pagină. Pe verso lit-lui se află un clișeu mic reprezentând pe Sf. Gheorghe călare, omorând balaurul. În cele-lalte foi liminare se află invățări pentru citirea Psaltriei, și, în fața textului, chipul lui David gravat de Grigorie Tîpo(gru)ul (1757).

București: Biblioteca Academiei Române.

1758.

308. Molitvenic, Râmnic 1758.

МЛТБ є НІЙКъ | Ікъмъ ётъ-а честъ Кипъ Ту́пърътъ ётъръ | а чинчелъ
Домнъе а Цхъръ Рымжнѣй, | а прѣ Азмннѣтълъ, шы ёнълцатълъ | Домнъ. | Іѡ
КСОНСТНДНН Ніко́лæ Бое́кодъ. | А сѣйта єпѣкошъ а Рымннкълъ,
къ | Елгословенія, шы тóатъ ѿскрдъл шы | Келтълла а Иръ сѣйцитълъ шы дѣ
Дмнезіє Юбітъръюлъ. | Күр ГРІГОРІЕ єпѣкошъ Рымннкълъ | А сѣйта єпѣкошъ
а Рымннкълъ | Да ѿнъл дѣла Фачеръ Азмїй зе́зс. | Шы с-а́в Ту́пърътъ дѣ Ксчър-
никълъ ётъръ Прѣвъцъ | Попа Квстандннъ Аданасіе Енчъ Ту́погрѣфъ | Рымннчанълъ.

In-4º, de 4 foi fără numerotație și 284 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagina.

Pe verso, stema Țării Românești (fig. 297), cu inițialele domnești și următoarele versuri:

Asupra речеји стихурї poetice,
А Țării Rumânești cu bună ferice.

297.

Acestu semnă ce Corbulu îlă arătă,
Domnului Costandinu intr-acăstă dată,
Dându-ă putere cu nădăjde bună,
Ca să slăpânească, că-ă de viță bună.

Pe pagina următoare se află extrasele din scriptură și răspunsul Patriarhului Antiohiei Teodor Balsamon, în privința limbii serviciului divin :

I, Corinthenă, glava 14, stihă 6.

Iară acumă frajiloru, de voi veni cătră voi cu limbă grăindu, ce voi folosi voao, de nu voi grăi voao au intru descoperire, au intru înțelégere, au intru prorocie, au intru învățatură.

Stih 19.

In Beserică voescu cincă cuvinte a grăi cu înțelecsu, ca și pre alii să-ă învățu, de câtă zece miș de cuvinte, în limbă streină.

Mărturie cumă că nu iuste oprișu a sluji lypurghie fiește ce pravoslavniciu în limba sa.

Intrebăciune canoniciască a sfântulu Patriarhul Kyră Marco ală Alexandriei, și răspunsu spre acéstă ală sfântulu Patriarhul ală Antiohiei Kyr Theodoru Valsamonu.

Intrebăciună 5.

Iaste cu puțină a sluji sfânta lypurghie Harapi și Armeni și alte limbă pravoslavnice pre limba loru, au să se nevoiască să slujască (totu) pre limba clinescă ?

Răspunsu.

Marele Apostolu Pavel scriindu cătră Romani la cap. 3, stihă 29, zice : Au numai ală Jidovilor iaste Dumnezeu și nu și ală limbilor ? ba și ală limbilor. Decă cariș săntă pravoslavnici în toate, de nu voră ști limba clinescă, să slujască în limba loru, având tălmăcîte sfintele rugăciuni asemene celor elinești

Urmeaza apoi aratarea cuprinsului.

În notița finală de la f. 284 se citeșc următoarele :

Typăritu-s-au acestu Molitvenicu prin diorthosiré, și pre alocuré și tălmăcîré luă Lavrentie Ieromonahul Dimitrie-Vici...

București : Biblioteca Academiei Române.

309. Psalmire, București 1758.

Dintr-o notiță aflată în condicele Mitropoliei din București, acum în Biblioteca Academiei Române, rezultă că la 13 Aprilie 1758 se terminase de tipărit o Psalmire în 510 exemplare. Cheltuielile au fost de 165 lei, iar exemplarele nelegate se vindeau cu 33 parale, din cari 5 parale se cuveneau Eclesiarhului, 3 parale diaconului Neofit, iar 25 parale ramâneau Mitropoliei.

Biserica ortodoxă, XXIII, 128.

310. Teatru politic, tradus de N. Mavrocordat, Lipsca 1758.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ | Μεταγλωτισθὲν | ἐκ τῆς Λατινικῆς εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλήν Διάλεκτον | παρὰ τοῦ Τύφλοτάτου καὶ Σοφωτάτου, Αὐθέντου | τῆς Οὐγγρο-

βλαχίας | ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΜΑΓΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ. | Νῦν πρώτου τὸποις
ἐκδοθὲν, καὶ ἀριστῶν | τῷ Τψηλοτάτῳ, Γαληνοτάτῳ, Θεοσεβεστάτῳ τε, καὶ Σοφωτάτῳ
Τιῷ αὐτοῦ τῷ Ἡγεμόνι καὶ Αὐθέντῃ τῇς Οὐγγροβλαχίας Κυρίῳ | ΚΥΡΙΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩΝ ΝΙΚΟΛΑΩ | ΤΩ ΜΑΓΡΟΚΟΡΔΑΤΩ | Δαπάνη μὲν τῇς
σεβασμίας, καὶ βασιλικῆς Μονῆς τῇς | Τπεραγίας Θεοτόκου τῇς κατὰ τὴν νῆσον Κύπρου,
ἐπιφημιζομένης | ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ | — | Σπουδὴ δὲ, ἐπιμελεῖς τε, καὶ ἐπιστασίας τοῦ
Πανοσιολογιωτάτου | ΚΥΡΙΟΥ, | ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΟΥ ΠΙΣΣΙΔΕΙΟΥ | τοῦ καὶ
τῆς αὐτῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρχιμανδρίτου. | Παρὰ Ἰωάννη Γόττλοπ Ἐμμανουὴλ Πρεστιοπῆ
Ἐν Λιψίᾳ τῇς Σαξονίας, 1758.

Teatru politic, tradus din limba latină în limba noastră simplă de către prea înaltul și prea înțeleptul Domn al Ungrovlahici Nicolae Mavrocordat. Acum întâi tipărit și închinat prea înaltului, prea blandului, de Dumnezeu cinstitorului și prea înțeleptului fiu al său, Domn și stăpân al Ungrovlahiei, Dominului Domn Ioan Constantin Nicolae Mavrocordat, cu cheltuiala prea cinstitei și împărăteștei Mănăstiri a Prea sfintei Născătoare de Dumnezeu din insula Cipru, supranumită a lui Kykkos. Cu îngrijirea, cu osteneala și supravegherea prea sfîntului domn Serafim Pissidios, arhimandritul acestei sfinte mănăstiri La Ioan Gottlob Emanuil Breitkopf, în Lipsca Saxoniei, 1758.

In-8º de 8 foi fără numerotație și 504 pagine. Titlul, tiparit în negru și roșu, are la mijloc pecetia mănăstirii.

Prefața, pe 6 pagini, este o scrisoare de închinare a lui Serafim Pissideios catre Const. Mavrocordat, caruia î se dedică cartea, întâi ca fiu al traducatorului, și apoi ca unui principă care întrunește toate calitățile despre care tratează cartea însăși. Urmează apoi o înștiințare a editorului către cititor pe 4 pagini, și tabla de materii, pe alte 4 pagini.

București : Biblioteca Academiei Române.

1759.

311. Ceaslov mic, București 1759.

In condicile Mitropoliei din București, se găsește următoarea însemnare în grecește, din Februarie 1759:

«Orologii mici, am tipărit noi coale 25.

«Lei 127 75 s'a făcut cheltuiala cu hârtia și cu plata și cu carne și altele; lei 10 o chilă de pâine ce au mâncat; lei 11.30 pentru 30 μέτρων (vedre ?) vin; un leu 15 pentru ceapă. Total 150. Am socotit că lei 66 se vor fi cheltuit la 11 coale care erau tiparite mai nainte. Total 211 toată cheltuiala. Orologiile sunt 750, venind fiecare cu 12 parale.

«Acestea să se vândă deslegate cu un leu, și să ia Mitropolia parale 32, și să ramâna la eclesiarhie 8 parale, din care 4 preașf. Mireon și (4) parale lui Neofit.»

Biserica Ortodoxă, XXIII, 128.

312. Iakov, Mitropolitul Moldovei, Despre lemnul sfîntei cruci, (Iași 1759).

In-folio de 7 foi fără număr.

Cuprinde: 1) Scrisoarea pastorală a Mitropolitului Iakov din 15 Septembrie 7208.
2) «Hatișerif al Inparatului Sultan Silimu, ce s-au dată calugarilor de la Manastirea Sviatagorii ce să numește Xeropotamii», din 9 Martie 1517, și 3) Hrisovul lui «Romanosu intru Hs., Dumnezau credinciosu înpărăt și singură stăpânitoru alu Greciloru» din 6432 (924).

Fiecare din aceste documente este de sine statător și se compun: primul din 1 f., al 2-lea și al 3-lea din căte 3 foi.

La sfârșitul celui dintâi se găsește o finală (ornament xilografic) cu data 1758; la sfârșitul celui de-al doilea se află: «Tropare de laudă către cinstițulu lemnii»; iar în josul pag. 5 a celui de al treilea, următoarea însemnare:

S-au tălmăcită de pe limba ellinescă pe limba românescă acestuă hrisovă, de Theoflactă, bivă logofătu za Vistierie.

București: Biblioteca Academiei Române

V. A. Urechiă, *Inscripțiuni după manuscrise*, în *Analele Academiei Române*, IX, Mem. istorice, 54.

313. Liturghie, Iași 1759.

Л И Т У Р Г И Е | Кáрк áкемъ .бржий с-ас Твпърить | Атре8 ачесташъ кíпъ
.жнелепрѣ .жнелцатълъи | Дымнк. Іѡ | ИѠИИНЬ ΘΕОДΩΡΥ ΚΟΕΒΘДИ
К8 Θескърдъл, III к8 тóатъ | келтълла Прѣ .Жефиницътълъи | Митрополитъ алъ
Миаадокъй, | КУРЫ ІЯКΘЕИ, | Атре8 а са Твпогрা�фъ, .ж сфиita | Митрополіе, .ж
мішн. | Ал ѿнъ деля Пдамъ .жсъз | с-ас Твпърить дє Григоріе Твпогрা�фъ.

In-folio de 2 foi fără numerotare și 170 numerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu caractere de două mărimi, cu 25 de rânduri pe pagina cu caracterele mari și 34 cu cele mici. Pagina e încadrata într'un chenar de flori tipografice. Titlul este încadrat într'o poartă cu gravuri, săpată de Grigorie T. În câteva exemplare, ultimul rând sună astfel: *Grigorie Stanovici Tipograf*.

Pe verso se află stema Moldovei și urmatoarele:

Stiluri asupra pecéjii pră înnălțatului Domnului nostru.

218.

Buorulu, carele stema Moldovii însemnăză

Pre Mărie-să Ioannu Theodoru Voievodu, Domnu îlău adeveréză,

Carele pentru a sa bunatate și multa vrednicie

Fu alesu de Înpărație și pusu la aciastă Domnic.

Tu dară, Doamne Iisuse Hse, marele Înpărată,
 Carele pre acestă Domnă luminată însuți l-aî încoronată,
 Păzește-l în pace cu sănătate, cu viață fericită,
 Intru ală Moldaviei pré înnălțată scaună cu domnie slăvită ;
 Iară după toate acăste vremelnică și trecătoare,
 Rugămu-ne ca să dăruești Mării sale și văcănica desfătare.

Pe f. următoare se află arătarea cuprinsului și chipul lui Isus Hristos într'o gravură datată cu cifre arabe 1758 și între versurile următoare :

Aciasta este păină caré dină ceriu pogoaără,
 Ca ori-cine va mânca dintr-ânsa să nu moară.
 Trupul mieu este adeverată mânca
 Si săngele mieu este adeverată băutură.

La sfârșit se citesc urmatoarele :

Cade-să a ști și aciasta :

Molitvele voastre, Preoți și Diaconi, ce veți sluji pre acăste sfinte liturghii, înștiințamu-vă pre voi și pentru aciasta, că une cuvinte, ce să află într-âNSELE schimbate și mai alesă puse și locma pre limba slavenescă, nu este altă pricina de mândrie, adecă câtă să facem și dela noī adaogire de schimbare; ci vrându noī a tocmai într-âNSELE cuvintele locma deplină după izvodul ellinescă, (cum și celă slavenescă urmăză), nu s-au putută acéle cuvinte nici într-ună chipă a să tălmăci locma dreptă după puterē loră pre limba noastră, căci este puțină. La aciasta și noī încă dară n-amă vrută a micșoră sfintele cuvinte ale dumnezăestii liturghii, după neputința limbii noastre, căci nu este cazanie sau istorie sfânta liturghie, ci locma însuși dumnezăestii și de Duhul sănătă suflare cuvinte. Pentru acăea și noī le-amă pusă slavenește. Si aşa fără de îndoire să și urmați a le zice, ca să fie în veci de totă și întru toate deplină dumnezăiasca liturghie.

Evloghie monah, diorthositoru.

Pe aceeaș pagină, jos, numele tipografilor : «Sandulă și Gheorghe, Zațarii».

București : Biblioteca Academiei Române.

314. Liturghie, Râmnic 1759.

Г Ф Н Т Е Л Е Ш Й Д М І Є З Е є Щ И Л Е | Л И Т У Р Г І Й | Я чељаръ
 динтров Әфіци Първнциловъ | нôцири ѕ лвъ Іѡаннъ Златоустъ, а лвъ | Еасиле чељ
 Маре, Ши а Прѣждесѣній, | Іквъмъ .лтре-ачесташь Кийъ Тұпърйтъ | .лтре .лтжъ
 Домнъ, а Цѣртъ Рымъ- | нѣцъ, а прѣ Азминатвлвъ ши прѣ .л- | нѣлцатвлвъ Домнъ,
 Іѡ Г К Я Р Л Й Т Г р и г б р т е Г й к а Е о е в о д ь | Кв Балгѣкенъ ши толатъ шсжрдъж
 ши | Келтвълла, а Прѣ Әфіцийтвлвъ ши де Длнезею Юбнтбрюлвъ. Күръ Г Р И Г О Р І
 Ә п и с к о п ы л ь Р ѿ м н и к ы л ь | Ә сѣнта Әпѣкопъ а Рымникълвъ. | La әнвълъ деля
 Фадчоръ Азмъл әзжъз | Ши с-а8 Тұпърйтъ де Кычкенникълвъ | .лтре Прѣшъ | Попа
 Констандінъ Аданасіевъчъ Тұпогрѣфълвъ | Рымничанълвъ

In-4º de 2 foi nenumerotate și 132 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu caractere de două marimi. Pagina plină are 30 de rânduri. Ornamente și gravuri.

Pe verso titlului se află stema îndoială (facs. 287) cu inițialele domnești și versurile

din Apostolul de la Râmnici din 1747, în cari numele de Constantin este înlocuit cu acela de Scarlat.

Pe foaia următoare se află arătarea cuprinsului.

Pe cea dela sfârșit, care are semnatura **ЛД** și numărul **۶۸**, pe verso, se citește:

Typăritu-s-au aciastă sfântă și Dumnezeiască Lyturgie prină osteneala diorthosirii luă Lavrentie Iermonahă, dela sfânta Mănăstire Hurezii.

București: Biblioteca Academiei Române. — Sibiu: Biblioteca Arhiepiscopală (com. Dr. Ilarion Pușcariu).

315. Păstoriceasca datorie, Blaj 1759.

**Π Υ Σ Τ Ο Ρ Ἡ Χ Ἀ Ε Κ Ι | Δατορε. | Δλίνεεέψιη Τσρλε | Κεστήτη. | οὐδὲ
ἀκόμη καὶ βάπτισμα. | Πρὸς ὁμοίωτας, | Ήγένεται τοῦ προτοτάτου. | Κυρία Κύρια. |
Π Ε Τ Ρ ς Π Α Β Ε Λ Λ Η Ρ Ο Η Υ | Ελεύθερος Φύγεται τοῦ προτοτάτου. | Λαζάρος τοῦ προτοτάτου |
· ἢ Βλάχος. | Λαζαρίτη Τρόποι. | Ανθελλαγή. Μάιος ήν. | Δεκατέτη Σεπτέμβριος.**

In-8° mic, de 1 foaie și 159 pagini.

Galați: Biblioteca Urechia.

316. Slujsba S-tului Visarion, București 1759. — Grecește.

**Α Κ Ο Λ Ο Γ Θ Ι Α | Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Βησσαρίωνος, Ἀρχιεπίσκοπον
Λαρισῆς τοῦ θαυματουργοῦ, | Τυπωθεῖσα μὲν τὸ πρώτον ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου
Ιωάννου Κωνσταντίνου Βασιλάρβα βοεβόδα, | Καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐξαναλωθεῖσα. Τὰ νῦν
δὲ εἰς τύπον | ἐξεδόθη τὸ δεύτερον ἐπὶ τοῦ εὐεξεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου | Αὐθέντου, καὶ
ἡγεμόνος πάτης Οὐγγροβλαχίας, | ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ | ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ ΓΚΙΚΑ
ΒΟΕΒΟΔΑ, | Διὸ ἀναλογίατων καὶ δαπάνης τοῦ πανιερωτάτου καὶ θεο- | προβλήτου Μη-
τροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως | Οὐγγροβλαχίας, Κυρίου Κυρίου | ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ
ΜΙΧΑΛΙΤΖΗ | Τοῦ ἐκ τῆς περιφήμου Νήσου Ζαχύνθου. | Ἐπιμελείας, προτροπῆς τε, καὶ
ἐπιστασίας τοῦ εὐγενεστάτου | ἀρχοντος μεγάλου Σατράρη Κυρίου Ιωάννου, αὐταδέλφου
τῆς αὐτοῦ πανιερότητος. | Κόπου δὲ καὶ ἐπιδιορθώσεως Κωνσταντίνου Τριανταφυλλίδου,
τοῦ ἐκ Ζαχορᾶς τοῦ σωτῆρος. | Ἐν τῇ κατά τὸ Βουκουρέστιον ἀγιωτάτη Μητροπόλει,
Ἐτει Σωτηρίῳ φύνθ. | Παρὰ Γεωργίῳ Στοιχανοβίτῃ τῷ Τυπογράφῳ.**

Slujsba celui întru Sfinți părintelui nostru Visarion, Arhiepiscopul Larisei, făcătorul de minuni, întâi tipărită în zilele pururea pomenitului Domn Ioan Constantin Basarab Voievod, și cu timpul trecută, acum se tipărește a doua oară în zilele prea credinciosului și prea Inălțatului Domn și Stăpânitor a toată Ungrovlahia *Ioan Scarlat Ghica Voievod*, cu cheltuiala Prea Sfințitului și de Dumnezeu alesul Mitropolit al Prea Sfintei Mitropolii a Ungrovlahiei chir *Filaret Mihalitzes*, originar din renumita insula Zante, cu osârdia, îndemnul și îngrijirea prea nobilului boier, marele Șâtrar chir Ioan, fratele Prea Sfinției Sale, cu osteneala și îndreptarea lui Constantin Triandafili din Sotirul Zagorei. În Prea Sfânta Mitropolie din București. Anul mântuirei 1759. De tipograful Gheorghe Stoianovici.

In-4° mic, de 5 foi fără numerotație și 26 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu. În foile liminare se află stema lui Scarlat Ghica Voievod, cu două bucați de versuri în onoarea lui; stema Mitropoliei Ungrovlahiei, cu inițialele Mitropolitului Filaret și cu patru versuri închinat lui; apoi, o prefată a aceluiaș Mitropolit, din care se extrage partea reproducă mai jos; și, în fine, o gravură reprezentând pe Sf. Visarion, semnată: *Iorda Tip.*

... Διὰ τοῦτο ἡ θέλησα κάτιώ ὁ τῶν ἀρχιερέων ἐλάχιστος, καὶ ταπεινός Μητροπολίτης τῆς Οὐγγροβλαχίας ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Μιχαλίτζης, δὲ ἐκ τῆς νήσου Ζακύνθου, νὰ τυπώσω τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Βησσαρίωνος τοῦ Θαυματουργοῦ, τοῦ ἐν τῇ περιφήμῳ πόλει τῆς Λαρίστης ἀρχιερατεύσαντος, μὲ ἔξοδος καὶ ἀναλώματα ἐδικάμου, ἐπιστασίᾳ δὲ προτροπῇ, καὶ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ Ἀρχοντος μεγάλου Σατράρη Ἰωάννου τοῦ αὐταδέλφουμας. Πρὸς ὧνδειαν τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν ὅποιον εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς πανηγύρεως του γάντιανωσκασιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἦν εὐλαβείαν ὅποιον σώζω πρὸς τὸν αὐτὸν ἄγιον ἥτις εἶχε τυπωθῆ πρότερον, ἐπὶ τοῦ ἀοιδόμου αὐθέντου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράβα Βοεβόδα κατὰ τὸ χιλιοτόνον ἐπτακοσιοστόν πέμπτον ἔτος τὸ σωτήριον, καὶ μὲ τὸ γάντιανωσκασιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο ἤχθη τώρα εἰς φῶς. ἐπιμελέστερον καὶ καθαρώτερον, ἐπὶ τῇ ἑγεμονίᾳ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου, Κυρίου Κυρίου ἸΩΑΝΝΟΥ ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ Γκίκα Βοεβόδα, γά διαμοιράζεται διαρεάν τοῖς εὐσεβέσι διὰ ψυχικήν σωτηρίαν καὶ σωματικήν ὑγείαν καὶ εὐρωστίαν τῶν ἀναγνωσκόν των εὐλαβώς, καὶ ἐπιτελοῦν τῶν τῆς ἑορτὴν τοῦτου τοῦ ἀγίου ...

... Am vroiat și eu, cel mai mic dintre arhierci și smerit Mitropolit al Ungro-Vlahiei Filaret Mihalitzes, din insula Zante, să tipăresc slujba celui întru sfinți părintelui nostru Visarion, făcătorul de minuni, care a păstorit în renumitul oraș Larisa, cu cheltuiala mea, cu osârdia, îndemnul și îngrijirea fratelui meu, boierul Ioan, mare Șâtrar, pentru folosul credincioșilor creștini, ca să o citească la praznicul său în biserici, pentru evlavia ce am pentru acest Sfânt. Această carte s'a tipărit mai nainte în zilcele pururea pomenitului Domn Ioan Constantin Basarab Voievod în anul măntuirii 1705 și fiind stricată din cauza timpului mult ce a trecut de atunci, s'a dat acum la lumină cu mai mare îngrijire și curățenie, în zilele prea Inălțatului și Credinciosului Domn Ioan Scarlat Ghica Voevod, pentru a se împărți fără de plată credincioșilor, spre măntuirea sufletească și sanătatea trupească a cititorilor evlavioși, când sărbătoresc praznicul acestui sfânt. . .

V. mai sus, nr 148.

București: Biblioteca Academiei Române.

1760.

317. Petru Pavel Aaron, Păstoriceasca poslanie sau Dogmatica învățătura, Blaj 1760.

ПѢСТОРІЧЕСКА | ПОСЛАНИЕ | сас | ДОГМАТИКА
ЛВЕНЦІТІСРЪ | а Бискірепі Ръсірітвасі | квітю кважнітвасі Тѣрмік.
к8 Благословеніа Прѣк ѿсфіїтвасі Ши Прѣк лємнітвасі Куріс Куріс
ПѢСТРІС ИЛЕНІЛІА ІЛІРОНІ | Блъднікль Фъгъріашвасі | акъмъ датъ, ши
тупърітъ | Ала сѣнта Троїцѣ ф Блаж. | алѣ. Малъ зі. | Дѣ Пётръ Сібіл-
н8ль Түй.

In-8° de 1 foaie și 106 pagine. 17 rânduri pe pagina. Verso titlului e alb.

Aaron citeaza în aceasta învățătura urmatoarele cărți românești :

- 1) *Bucovina*, Râmnic 7257 (1749).
- 2) *Tâlcul Liturghiei*, Iași 1697.
- 3) Fotie, *Dejghinari* (*Carte sau lumină*), București 1699.
- 4) *Triod*, București 7255 (1747).
- 5) *Cazanii* (Iștvanovici), București 1732.
- 6) Petru Moghila, Buzau 7260 (?).
- 7) *Invățaturi creștinești*, București (recte : Snagov) 1700.
- 8) Ilie Mineițiu, *Cazanii*, București 7250 (1742).
- 9) *Mineiu*, Râmnic 1737.

10) *Molitvenic slavonesc*, Buzău 7207 (1699). 11) *Molitvenic românesc*, Râmnice 1706. 12) *Pentecostar*, Buzău (Bucureşti?) 7251 (1743). 13) *Ceaşlov*, Râmnice 7253 (1745). 14) *Cazania*, Govora. 15) *Cluciul*, Bucureşti 1678. 16) *Păucenie* (Chiriacodromion, Iştvanovici) 1699. 17) *Invăştătura preoşilor*, Buzau 7210 (1702). 18) Idem, Iaşi 7240 (1732). 19) *Sinopsis*, Iaşi 7254 (1746). 20) *Pentecostar*, Râmnice 1743. 21) *Mărgărit*, Bucureşti 7199 (1691). 22) *Octoih*, Râmnice 1742. 23) *Octoih*, Bucureşti 1746. 24) *Octoih*, Râmnice 1750. 25) *Triod*, Buzău 7208 (1700).

O altă ediție a acestei cărți a apărut în Blaj la 1816.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

318. Gherontie Cotore, *Carte pastorală*, Blaj 1760.

Геронтие Которе дин чинъл Мареѧй Еасиае Іеромонахъ, ал Мърін сале А. Петровъ Иаковъ Яронъ, прин Цара Ярдѣлъвъ ши Пърцилауру ей дрреенате Елъднкълъвъ Фътъгърашълъвъ .и чѣле съфлетеци генералъ Бикарівшъ. Фръцъцилауру воастре чинистицилауру Протопопий дела Доминъл Хс феричире, спъсеніе, ши маре милю. **А** Блаж. **за**.

Popp, *Disertație*, 46.

319. Evanghelie, Bucureşti 1760.

ЕФИТА ШИ ДМНЗЕШСКИ ЕУАНГЕЛИЕ | Кара с-а8 Тѣпърѣтъ
акъмъ .и зълеле прѣ | Днълцатълъ Днъкъ, ши ѿблъдън- | тѣрю а тѣатъ Цара
Ръмжнѣскъ Iѡ | СКАЙРАЛТЬ | Григорије Гика Боецъдъ. | К8 Блгослов-
кенъл ши к8 тѣатъ ке(л)тълла п8(р)- | тътъръюлъвъ пракослакъи прѣ сънцилътълъ
Күр ГРІГОРІЕ | Митрополитъл а тѣатъ Цара Ръмж- | иѣскъ ши єзъръхъ
пллорилауру. | Икъмъ .бр-ачесташъ кипъ тѣпърѣтъ ши дїар- | доситъ, .и скаднѣлъ
Домніеи .и Б8к8- | рѣши .и Тѣпогрѣфъл Митрополії. | La ãnălă dela cпісéнія А8мъл
за

In-folio de 4 foi fără numerotare și 180 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 35 de rânduri în coloana.

Pe verso titlului se află stema îndoioată (facs. n° 270), cu inițialele domnești și cu versurile din Cazania de la Râmnice din 1748, cu schimbarea numelui Domnului și cu versul al 6-lea schimbat : «Pâna la adânci bâtrânețe i le-au datu».

Urmează apoi obișnuitele două notițe asupra vieții sfântului Ioan Evanghistul și o înștiințare pentru cilierea evanghelilor.

Pe ultima față a foilor liminar se află chipul lui Ioan sapat de *Vasilie Dobromirskii*.

La f. 21 v. chipul lui Matei, la f. 56 v. Luca, la 99 v. Marcu, toate fără nume de gravor.

Minologhionul începe la f. 134.

La sfârșit, după notița finală obișnuită, se citesc urmatoarele :

Typăritu-s-au în anulă de la nașteré lui Hs: 1760 de Iordache Stoicovici Typografulă.

A tratajilor rânduită urmare ţaste după numără, începându-se de la numărul 1 (1) până la numărul 45 (45) întrându acésté numere îndoite, adeca coală în coală.

Apoi versurile cunoscute :

Pr cumă dorescă să sosescă la vadulă celă cu adăpostire, etc.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

320. Lafsaicon, Bucureşti 1760.

ЛІФСІКОН | Атре кáре съ квіріндє вїéци пвстннчáфи, де вър- | вáци, ши де мвлрн. | Че с-а8 скрýсь де Іраклид Єпіскопвл Кападокїй, ши | с-а8 .жкинать лвій Ламсъ препбонтвл кáре а8 чврѣт-ш. | Тѣпърйт8-с-а8 лкѣмъ .жтжай .ж зйлел прѣ лвмнн- | твла8 ши прѣ .жнълцатвла8 ностр8 Домнь | ИСО СКИРПЛЯТЬ ГИКА БО єБ ГД: | К8 Благословеніј прѣ сїїцтвлвій Митрополіть | а тóатъ Оўгро-клáхіј | КУРІХ КУР ФИЛАЙР ЕТЬ: | Динь .жденнáрѣ Благородннквлвій Двм-нкелві: | Пань Костандінъ Двдесквль Бéль Двбрникъ, | Тжлмткчнід8-съ де ѡевфнлактъ бйкъ Бéль Ключкъръ | за ѿре, ши Тѣпърінд8-съ к8 келтвала Двмнк-лвій киръ Йліе динь єпáрхїл прѣ Феричтвлвій Пл- | трапáрхъ ѿхридонъ. | А тѣпогрâfія сїїтей Митрополій а Бекрёпин- | лвръ. Да ѿїї дела Хé .жафѣ: | Де Іор-даке Стойковичъ Тѣпогрâfіль.

In-4° de 12 + 132 foi nepaginate. 25 de rânduri pe pagină.
Pe verso, stema dubla (facs. n° 299) și următoarele:

Stihuri asupra stemei pré luminatului și înnălțatului Domnului Io Scarlatu Grigorie Ghica Voevodu.

299.

Bourulă, corbulu și crucé, trei sémne minunate,
Darurile tale vestescu, Doamne pré înnălțate.
Bourulă, Domnul Moldovei că aî fostu te însemnéză,
Corbulu alu Țarii Rumânești stapânul te-adeveréză;
Iara crucé pravoslavică bunul paznicul te arată,
Scarlate, pré creștinule, cu inimă curată.
Aciasta în vîci te va păzi cu cinste și cu pace,
Și pre vrăjmașii va surpă, ca prafulu ii va face.

Urmeaza apoi, pe doua foi, urmatoarea scrisoare de închinare:

Inpărate, întocma apostolilorū Constantine,

La sfîntitele tale picioare alérgă aciastă carte, o înpărate, nu numai pentru că mai nainte vréme eră numai întru o limbă singură, și încă nici la aciasta toată cunoscută, și cu luminatele tale însemnări ale typografiei, și în limba noastră cē rumânescă (*sic*) ai vădit-o, ci și pentru că tu ai stătutū întâi celū carele dinū preună cu porfira cē luminată te-ai înbrăcatū și cu vășmântulū celū mai luminatū alū sfântuluī botez și din preună cu stema cē înpărâtescă te-aī înpodobitū și cu acéia a bunei credințe, și ai înpodobitū lumé cu lăcașuri sfîntite și pustiile cu schituri minunate. Si adevăratū: la care altulă ară vré alergă cuviosii pustnici ? fără numai la ajutoriul lorū celū denütāi, la celū dintru înpărați Apostolū, carele nici dupe moarte nu încetézi a înnalță viețile lorū cele îngerești, ca pre niște lăcașuri ce săntū învechite și să primejduesc să se surpe de curgeré vrémiī și să ajungă la uitaré cē de săvârșitū. Să să înnalțe alte cărți în nume de înpărați slăviti, să se razime în puteri de prințiși biruitori, să se laude învestiri de dregători vestiți, darău aciastă carte în numele tău celū sfîntitū să laudă, adevăratū de înpăratū, însă nu asemené cu ceia lalți înpărați. De vréme ce acéia nu urmă altu cevașu, fără numai slave; darău tu cu câtu ești mai înnaltu de câtu cēia lalți după stăpânire, cu atâtu ești mai adâncu întru Dumnezeiasca smerenie; cu câtu mai lătitu după înpărătie, cu atâtu mai strimtu dupe viețuire cē pustnicescă. Si de au supusū armele tale lumé toată, și au cuprinsu vestiré ta pământulu, tu cu toate acésté ţi-aī supusu voința ta lui Dumnezeu, tu ţi-aī trecutu viñața mai chinuitu de câtu părinți cei pustnici.

Care altu înpăratū s-au auzită că petrecé toată noapté întru rugi și în lacrami ? care stăpânitoru s-au auzită că încungiuără temnițile necunoscutu spre cercetaré săraciloru celoru închiși ? Ce e mai mare : (pentru ca să nu prelungescu) câte hirotonisête și întocma apostolū, care ? sau înpăratū, sau cuviosu, sau au povătuitu mai mulți spre bună credință, sau au depărtatū întocma de la păgânătate ? Deci foarte potrivitū alérgă la tine carté aciasta, de vréme ce află și potrivire pentru viñața ta, și întărire pentru puteré ta. Deci priiméște-o cu față liniștită, înpărate întocma aposite, și pre pré sfîntitul stăpânū și păstoriu alū nostru Mitropolitū Fylaretū, pre următoriul celū de săvârșitū alū cuviosiloru ce să cuprindu într-aciastă carte, carele cu căldură fierbinte ajutoréză la acestu felu de fapte plăcute lui Dumnezeu și folositoare de sufletu, pentru căci însetoșază mai multu de câtu fieșu-ce altu lucru de măntuiré oiloru celoru cuvântătoare ce săntu alése de Dumnezeu, carele să află suptu acoperemântul lui celū sfântu, — dăruiaște-lu cu blagosloveniile tale céle dinū ceriu pogorâte, întărește-lu întru înnalțimé cē sfîntită a dregătorie sale cei păstorești, apără-lu de fieșu-ce primejdie înpotivnică, caré ară vătâmă sănătaté lui cē de toată lumé dorită. Iară pentru robul tău celū smerită și indemnătoru acestui lucru spăsitoru de sufletu, blagorodnecul și pré creștinul Panu Costandinu Dudesculu, Velu Vornecu, aşijderé și pentru celu ce s-au sârguitu cu strădanie și au răvnită a cheltui spre a să typari, Ilie, oaia târleï cei creștini a Ohredei, fi solitoru cătră Dumnezeu neîncetatū. Si prinu solirile

tale măntuiaște pre toți de văcănică muncă, și pre mine robulă tău, carele cu genuche plecate aducă carté aciasta către Dumnezeiasca ta cercetare.

A prē sfințitei tale mărime, smeritū robū,
Theofylactū, Cluceriu zā arie.

Pe pagina urmatoare se află câteva versuri grecești semnate de Manasse Heliade și de Teofilact Cluceriu.

Urmează o lungă prefată la carte.

București: Biblioteca Academiei Române.

321. Nil, Arhiepiscopul Solunului, *Carte sau Lumină*, Râmnic 1760.

К Й Р Т Е | СЯХ ЛУМИНЬ КУ ДРЪПТЕ ДОВЕДИРИ | Пендре Вакилондък
Чель тъйнвътъ Карел | йсте ла ръмлени: | й дъчелвъ дингрэ Сфіцій П'єрінтале
нострэ | Нийль йорхепіскопълъ солѣнвътъ | йкъмъ ётжъ Тѣпърітъ, ръмнікъ: .ф.
зъ- | леле лъминатвътъ Доминъ: | Iw С К Й Р П А Й Т Ъ Г р и г ё р і е Г ї к а Б є д,
К8 вѣгословенія Юбенторюлъ дѣ Дамнезѣв | Күр Г Р Й Г О Р І Е Щпископълъ Ржм-
никвътъ | А сфітта Щпископъ ла Ржмниквътъ. | La юнвъ Дела Нѣшерѣ лѣй Хѣ:
зъвѣ. G-дѣ тѣпърітъ дѣ Попа Квстандинъ дѣзин- | сіегчк Тѣпогрѣвълъ ржмничанвък.

In-4º mic de 1 foaie fără numar și 24 numerotate.

Pe verso titlului se află stemele Moldovei și a Trei românești, incadrate, și obișnuitele patru versuri asupra stemei.

Prefața începe astfel :

Cuvînt înainte la carté cé de răspunsă încărcată împotriva Râmlenilor, a celuï dintru sfinții părintele nostru Nil, Arhiepiscopul Solunului, că nu fițe cumă, nică după întâmplare, ci după cé de demultă descoperire a lui Dumnezeu s-au făcută depărtare loră, de la sfânta soborniciască și apostolescă beserică a răsăritului, și de la drepta credință a creștinilor.

Comunicat de Gavriil Hango dela Gherla.

322. Octoih, Blaj 1760.

О К Т О Й Х І. | Ши | Слъжбене сфинциларъ дѣ ѿвѣ. | К8 вѣгословенія Прѣ
шъ сфинцитвътъ, | ши прѣ лъминатвътъ | Күртъ, Күръ | П є Т Р Ѣ, П є Б є Л Ѣ
шъронъ | Д є Б є Г є Т Р Ѣ | Принъ цара йордѣвътъ, ши шкърциларъ | ѕи ёпрес-
нате | КЛ є Д є К є Л Ѣ Ф є Г є Р є И є Л Ѣ Н. | Тѣпърітъ ла сфітта Троїцъ
.ф. Блажъ. зъвѣ. | Дѣ Пендре Сіеніанвълъ.

In-4º de 1 foaie, 498+219+peste 36 pag. Cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagina. Pe verso titlului o gravura reprezentând pe Sf. Ioan Damaschin, cu semnatura cu litere latine «*Ioanni*» (Diaconul Ioanichie Endredi), și cu obișnuita legenda.

Galati : Biblioteca Urechia.

323. Votiva appreccatio, Blaj 1760.

Votiva appreccatio. Illustrissimo, ac, Reverendissimo, Domino, Do-
mino | PETRO, PAULO | AARON de BISTRĂ, | Dei, et Apostolicae sedis
gratia | In Transylvania, | et | Partibus eidem annexis, | Episcopo
Fogorasiensi &c. &c. | Patrono Gratosissimo | a | Typographis Balasful-

vensibus | In Gratitudinis & Devoti Animi Signum | In onomastico ejusdem nominis die | facta et oblata.

In-4º de 2 foi.

Pe verso titlului se află o gravură cu stema mitropolitului P. P. Aaron (facs. n° 300). Reproducem aci placheta întreagă:

300. — Din *Votiva apprecatio*, Blaj 1760.

Illustrissime ac reverendissime Domine Praesul, Domine Patrone nobis gratiosissime,

Si animalia quoque irrationalia, natura impellente, uti quotidiana habemus experientia, gratitudinem ergă suos benefactores ostendunt ; quantò

magis nos, rationales cum simus, obligati erimus, hoc gratitudinis officio erga nostros Patronos, à quibus totum nostrum esse, praeter vitam accepimus, & accipimus, inter quos Te primum ac maximum. Illustrissime Domine Praesul, vel inviti cognoscere cogimur. Quis enim nostrum est qui Tuum in hodiernum non expertus est Patrocinium. Ut alios taceam, contestari possunt parvuli, & magni litterarum illi cultores, qui non de micis solum sed de communi etiam mensae tuae pane omni die participant, & duplice augmentatione Spirituali videlicet, & hoc temporali adolescunt in fede & pietate, veluti tenelli surculi in altum crescent, & pro incremento hujus Ecclesiae per suos Moderatoros cultivati, in dies magis magisque extenduntur, perficiuntur, elevantur Nos vero, qui in hac Typographiae officina strenue desudamus gratia *Illustritatis Vestrae* sumus, quid sumus tamquam è nihilo erecti. Profecto Ciceronis hic eloquentia opus esset, ut pro dignitate multitudine beneficiorum tuorum, quam in plurimos confers perstringi valeat.

Proinde animati verbis etiam ipsius Senecae dicentis. Ingratus est qui beneficium dissimulat; ingratus qui non reddit; ingratissimus omnium qui oblitus est. Absit nos hodie deteriores simus brutis animantibus, *Illustrissime ac reverendissime, Domine Praesul, Patrone gratosissime*, praecipue in hoc Onomastico TUI NOMINIS DIE, dum omnes non solum circumstantes, sed, & absentes nihil aliud praeter gratitudinis signa, caque laetitiae plena contestari erga *Illustritatem Vestram* observamus. Praeivere quidem nos alii sua contestaturi vota, a[t?] non animo; quarum votis nostra quoque conjugentes, non possumus non exclamare & Divinum Numen praecari, ut quem nobis lucusque Patrem communem, Patronum benignum, Ecclesiae populi Praesulem vigilantissimum benigne dedit, & conservavit, in futurum quoque per longissimos annorum cursus & recursus, ad singulorum vota pro solatio omnium nostrorum, Ecclesiae vero hujus non nihil malitia Schismaticorum exagitatae gubernatione, foelicissime cum integra valetudine conservare non dedignetur sub cuius foelici regimine Scholae ipsae Typographia, Ecclesia denique haec universa, incrementum sentiat non exiguum. Ita in hoc Onomastico Die 29 videlicet Junii Anni currentis Millesimi Septingentesimi Sexagesimi, Balasfalvae dum demisse vovemus, atque nos totos quantos expertis Gratiis, & favoribus commendamus, manemus Praesuleam Manum exosculantes.

Illustrissimae, ac reverendissimae dominationis vestrae,

Humilimi servi,

Petrus Tekeld cum reliquis Typographis.

Comunicat de canonicul I. M. Moldovan dela Blaj.

1761.

324. Petru Pavel Aaron, *Adevărata mânădere*, Blaj 1761.

Printre cărțile tipărite la Blaj, Popp citează și pe aceasta în modul urmator:

Парон П. П. Адевărата мânădere .р. времъ де липсъ. -Л. Блаж. 1761.

Aceasta lucrare a apărut în același an și în latinește. V. no urmator.

Popp, *Disertatie*, 47.

325. P. P. Aaron, *Epistola consolatoria*, Blaj 1761.

Epistola consolatoria | ex | divinitū inspiratis scripturis | operâ Illutriſſimi, ac Reverendissimi Domini | PETRI PAULI AARON | de Bisztra, Episcopi Fagarasiensis | ad tempus tribulationum pro sui gre- | gis utilitate collecta, et adaptata, | cumque Ejusdem | benedictione | Valachico nuper vulgata, nunc rur- | sus Latino idiomate Typis edita. | Balásfalvae Aō MDCCLXI. | Per Joannicum Endrédi Diaconum.

In-16° de 3 foi nepag. și 61 pagine, 20 rânduri pe pagine.

Cele două foi nepaginate după titlu cuprind dedicăția următoare:

Excellentissimo, et | illustrissimo | Domino, Domino | Adolpho | Nicolao L. B. de Buccow. Domino Bonorum Medzesvitz, Harbultovitz, Lontzka, superioris, et inferioris Bogorsch, suae Caesareo-Regiae Apostolicae Majestatis Equitatū Generali, Proprietario, et Tribuno unius Cataphractorum Legionis, Supremo per Principatum Transylvaniae Armorum Praefecto, nec non ordinatae in eodem Principatu Caesareo-Regiae Commissionis Aulicae Praesidi, &c. &c., D. D. D.

Excellentissime ac illustrissime, Domine, Domine!

Quae vidimus, et audivimus, *Patrone excellentissime!* perspicuum nobis planè perhibent testimonium, ne anni amplius perquiramus: *Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?* Vidimus quippe gloriosum potenti Regiā fulcitum dexterā in hujus Provinciae Metropolim *Tuum* Ingressum ipso scilicet Beatae Virginis ab Angelo nunciatae (stylo quidem veteri) die, quo nempe Archangelus Gabriel ad Virginem missus futuram Ecclesiae pacem annunciauit: Indē mox per publicas Tabellas *Te omnibus pacem annunciantem* audivimus. Vidimus insuper eodem die, quo isthaec Ecclesia Filio Tonitruī sacramentum agit diem, sub Fulguris, Tonitruique figuris *Te Salisburgij pacis auspiciari symbola* mox *Te Victore Ecclesiam pacis initia capere* audivimus; ideoque etiam *Te Nicolaum* id est Victorem digne cognoscere arbitramur. Et haec quidem nobis firmo sunt argumento, quod per *Te pacis Ministrum*, difficultates, ob quas Regiae, illae virtutes. Clementia nempe, et Justitia, suum hic in hac gente sortiri nequibant effectum, penitus auferentur, illudque Regii Vatis verificabitur praedictum: *misericordia, et veritas obviaverunt sibi, justitia, et pax osculatae sunt**). Et quoniam pace jam annunciatā pacis, id est *Unionis* Ecclesiasticae alumni conscribuntur, scientes scriptum esse: *gaudete autem, quod nomina vestra scripta sunt in Coelis**). ne tanti gaudii exortes inveniamur, nos quoque hic cum *Sancta Romana Ecclesia Unionem* profitentium albo inserta *Tibi Adolpho Nicolao cognominato Victori, pacis Angelo nostra exhibemus nomina: opusque, quod nuper noster Praesul pro interna animarum sibi creditarum pace vulgari sermone ediderat, nunc Latinitate donatum in contestationem*

*) Lucae, 10, 20.

perpetuae nostrae cum Sancta Romana Ecclesia Unionis, nostraequè ad-
versum Te clientalis observantiae pignus, Tibi damus, dicamus, et offerimus.

Clientes infimi
Scholastici Balasfalvenses.

Blaj: Biblioteca canonicului I. M. Moldovan.

326. Triod, Râmnic 1761.

ТРИОДИОН | Ідакъ: ТРЕІЙ КЪНГЪРІ | Че аре .Ѥтре сине слѣжка Сѣй-
тєлїи | ши Маревій Постк. | Кара âквамъ â дѡваркъ .Ѥтре-ачеста Кіпкъ с-а8 Тѣпкѣрїткъ
Ѥтре .Ѥтакъ Долниє â прѣ | Лемннѣтвль нѣстре Долни. I ѿ | СКАРЛАТЬ ГРІ-
ГОРІЕ ГУКІ | БОЕКОДЬ К8 Балговенія ши кіелтвла юбнтд- рюлдй д-
Длнезе8, Күр ГРІ ГОРІЕ | єписко8ль Рѣмннквль .Ѥсфнта єпескопе | â рымнн-
квль, да їнїй дела Ідакъ | зсдд: йаркъ дела Хс .ѧвѣд: | Д- квчѣрниквль .Ѥтре
прашц пѡпа Кос- | тандынъ Ідакасеви8 Туї рымннквль.

In-folio de 2 foi și 440 de pagine. Tipărit cu negru și roșu. Titlul e incadrat într-o gravură pe lemn cu compartimente. Textul e pe două coloane, cu 40 rânduri în coloana.

Pe verso titlului se află stemele Moldovei și a Terii Românești sub aceeași coroană, incadrate (facs. 287) și înconjurate de inițialele domnești; iar dedesubt, versurile din Octoiul dela Râmnic din 1750.

Pe fața urmatoare se află extracte din Sf. Scriptura, printre cari se află și partea din scrierea catre Corintieni relativă la limba serviciului divin. Cartea cuprinde și câteva gravuri și ornamente.

La sfârșit se află urmatoarea înștiințare:

Creștinului Cetitoriu.

Tuturorū celoru ce v-ați învrednicitū cu luminarē minții a privi în oglinda daruluī, cu plecăciune mă rogū eu celū întunecatū la minte: ori ce greșală veți află, sau dinū alunecarē minții, sau cu netocmiré cuvintelorū, sau cu nediorhosirē, sau ori în ce chipu, îndreptați cu duhulū blândeteelorū, și pre mine celu ce m-amu ostenitū mă ertaji, căci n-au cetitu îngerū, nici au diorthositu heruvimū, să nu fie greșitū; ci au cetitū ochi trupești și au scrisu mâna de tină, și au diorthositu o minte întunecată, măcara că lunecarē minții și neînțelégeré deplinū sa laudă preste totū trupulu. Pentru aciasta iarași mă rogū tuturorū celora ce ați luatū dela Dumnezeu talantul řtiinței și alu iubiri de ostenelă, pentru cela ce au luminatū mintē sfințilorū săi Apostoli a înțelége scripturi, și prinū-trânsii toată lumē au luminatū, priimiți cu sufletescă dragoste și aciastă ostenela a prostieř měle, precumū au priimitū Hs. cei doi fileri ař vaduvei cei sărace, řtiindū că stapânul řie priiměste pre celu de pre urma ca și pre celu dintaiu, și unuia adeca platěste, iară pre altul řiluiaște, pre celu dinu tâiū māngāe, iara celu dupre urmă dăruiaște și nu părăsește pre nici unulu a eši lipsitū. Carele și pre mine neputinciosulu și nevrédneculu m-au întăritū și m-au învrednicitū la acestu lucru după începutū de amu și isprăvitū.

Alu tuturorū cu totul ř plecatū, Iordache Stoicovică Typ.

București: Biblioteca Academiei Române. — Manastirea Neamțului.

327. Pravila de rugăciuni pentru sfintii sărbești, Râmnice 1761. — Slavonește.

Ео Слакв сѣйм єдиносѣвшиѧ, жикоткорлциѧ, и нераздѣлимѹа Тр҃оци, Оіц, и Сиа, и Сѣрѣгѡ дѣѧ: Книга сїа ПРѢВИЛА МОЛѢБНАЛА Сѣрѣскихъ Прескѣтителей къ сибѣ содержѧщамъ: По Благословенію Пресвѣтииѹшагѡ и првосходителиѹшагѡ Гѣдна ПАМУЛІА, Православнагѡ Іѡханѣпѣкпа Кáрловачкагѡ, и всегѡ въ держакѣ и хъ цесарокралеѣ: велїчества и врѣтатющагоса славеносерѣскагѡ и валахійскагѡ народа Митрополита, и бояиѹхъ цесарокралеїскихъ велїчества тайнагѡ сокѣтника. Тр҃домъ и всѣкимъ приложиѹмъ тѣламъ сѣбраннамъ, и по козмѡжности ко всѣмъ непрѣленнамъ, неменше же и настоѧніемъ и иждивеніемъ Пресвѣтииѹшагѡ Гѣдна ГУНѢСІА, Православнагѡ Єпѣкпа Ірадекагѡ, Иенопольскагѡ, великовѣрадекагѡ и ҳалмадѣскагѡ: и цесарокралеїскагѡ велїчества дѣбрнагѡ сокѣтника. Еъ честъ сѣо поминѣтъ сѣтителей, въ пользв же и єгомольстко сѣйхъ вѣйтелеи и цѣквей серѣскихъ, ко воспоминаніе же и подражаніе православнагѡ сѣрѣскагѡ рѣда: напечатася ко Єпѣкпїи Рѣмннической: къ лѣто ѿ соткоренїя міра. 1761: ѿ ржѣтва же по плѣти вѣа слѣва, заѣзда. При Іѡханѣи тѣлажде сѣтѣиѹа Єпѣкпїи Кур ГРИГОРІЙ.

Intru mărirea sfintei de-o ființă, dătătoare de viață și nedespărțită treime, a Tatălui, a Fiului și a sfântului Duh, — Cartea aceasta, cuprîndând în sine *Pravila de rugăciuni* a sfintilor luminătorilor sărbești, cu blagoslovenia prea sfintului și prea măritului Domn Pavel, Arhiepiscopul ortodox din Carlovitz și Mitropolitul întregului popor slaviano-sârb și valah, care se află în împărația Măriilor lor cesaro-crăești, și consilier intîm al ainânduror Măriilor lor cesaro-crăești. Adunată cu munca și cu osteneala sărguitoare și după putință în totul îndreptată, și nu mai puțin cu stăruință și cu cheltuiala preaosfintitului Domn Synesie, episcopului ortodox al Aradului și al Ienopolului și al Orăzii mari și al Hălmagiului și consilier de curte al Măriei sale cesaro-crăești. În cîstea sfintilor pomeniți spre folosul și pentru slujba sfintelor mănăstiri și biserici sărbești, ca amintire și ca exemplu spre imitare pentru poporul sărbesc. Să tipărit în Episcopia Râmnicului în anul dela facerea lumii 1720, iar dela întruparea Cuvântului Dumnezeu 1761, în timpul Arhiereului aceleias prea sfinte episcopii, chir Grigorie.

In-4° de 2 foi fără numerotare și 261 numerotate. Tiparul e negru și roșu, cu 24 de rânduri pe pagina.

Volumul, foarte frumos tiparit, cuprinde chipurile călăorva sfinti din neamul sărbesc, tiparite pe foi deosebite și cu versuri în lauda lor. Acești sfinti sunt: 1) Simon, fostul rege Ștefan. 2) Sf. Ștefan Știianovici. 3) Sf. Ștefan, despotul. 4) Sf. Arsenie. 5) Sf. Milutin, rege. 6) Sf. Ștefan, regele. 7) Sf. Uroș, țar. 8) Sf. Ioan, despot. 9) Sf. Sava, primul arhiepiscop. 10) Sf. Maxim arhiepiscopul, între Sf. Atanasie cel mare și Sf. Chiril al Alexandriei. 11) Simion Mirotovici, fost rege. 12) Sf. Cneaz Lazar. 13) Maica Anghelina.

București: Biblioteca Academiei Române.

1762.

328. P. P. Aaron, Soborul dela Florența, Blaj 1762.

Ликуєрк, Ішев'ямднтул ши Искълітѣрнле сѣйтѣлай ши а толтк лємк Съкѣр дѣла Флоренција дин چکе кеки грецеңиј ши латинеји спре ՚рцел'үрк ши фолосла

Нéмнэлвй нострэ лкэм .фтжю префкчте, ши фтг-лчесг кин түпърите кэ благословеніа Шрквсфнцнчлвй ши прбвлчннатлвй Күріш Күр Петрэ Пакел Йарен Блъднкэл Фъгкрамшлвй, ла сфнц. Тронцъ .ф. Блаж. **Л** аиэл Домнэлвй зафдк. Ипр. Ес.

Cartea a apărut și în traducere latinească. V. n^o următor.

Popp, *Disertație*, 47.

329. P. P. Aaron, *Exordium Synodi florentinae*, Blaj 1762.

Exordium, & Definitio | Sanctae OEcumenicæ | Synodi | florentinæ | ex antiqua Graeco-Latina editione | desumpta | et ab | Illustrissimo, ac Reverendissimo | Domino | Petro Paulo Áaron | de Bisztra | Episcopo Fagarasiensi | ad sui gregis utilitatem, majus nempe | UNIONIS argumentum adaptata, | cumque Ejusdem Benedictione prius | Valachico, nunc rursus Latino idio- | mate typis edita. Balásfalvae apud | Sanctissimam Trinitatem. Anno 1762.

In-16°, mai mult de 4 foi nepaginate la inceput, 48 pagine, 19 rânduri pe pagina. Pe cele trei foi după titlu se află dedicăția:

Excellentissimo, et Illustrissimo Domino, Domino *Adolpho Nicolao* libero baroni de Buccovv, Dño Bonorù Medzesvitz, Harbultovitz, Lontzka, superioris, et inferioris Bogorsch. Sacrae Caesareae Regiaeque Apostolicae Majestatis Magnae Crucis Ordinis Militaris Theresiani Equiti, Status Intimi Consiliario Actuali Intimo, Generali Equitatus unius Legionis Cataphractorum Tribuno, per Inclitum Transylvaniae Principatum, Partesque eidem reincorporatas Supremo armorum Praefecto, Regij in eodem Principatu Transylvaniae Gubernij, uti, et Excelsae Aulicae Commissionis in rebus Valachicae Nationis Praesidi, etc. etc. D. D. D.

Excellentissime, ac Illustrissime, Domine, Domine!

Quae audivimus, vidimus, et videmus, *Patrone Excelentissime!* perfectum jam equidem nobis praebent argumentum, quo Fidei veritate ad hanc terram redeunte, Gratiae que Caesareo-Regiae plenitudine adveniente (quod unicum adhuc restabat) sperare jam amplius desinamus, dicente gentium Apostolo: I, Corinth. 13, 10. *Cum autem venerit, quod perfectum est, evanabitur, quod ex parte est.* Audivimus quippe Dei Omnipotentis Misericordia, et Apostolicae Regiae Majestatis Gratia, et Clementia, dum nos in omnibus tribulationem pateremur, summisque in difficultatibus quasi morientes versaremur; *Te* Fidelem inventum, Imperialique Potestate instructum, ad veram, quae cuique convenire videretur, Pacem inter Ecclesiastico-Politicam hanc Graeci Ritūs nationem conciliandam, et dispensandam, ut realem Exarchum fuisse huc missum, et delegatum. Vidimus post primum anno superiore *Tuum* in hanc Provinciam Ingressum, tribulatam hanc Ecclesiam, et cùm ea totam pene Provinciam, optatae jam diu Pacis initia usque quaque fuisse expertam: mox *Te*, Victore, Pacis Exarcho, uberrimos quoque ejusdem fructus eandem omnino tulisse cognovimus, unde meritò *Te* Pacis Insigne, Columbae scilicet Olivae ramum in ore ferentis, gestantem, *Nicolaum*, id est Victorem cognominatum, inter Patriae Filios condigne relatum, et acceptum, jam patriae Patrem videmus, et sus-

picimus; easque difficultates, ob quas Regiae illae virtutes, Clementia nempe, et Justitia suum in hac gente sortiri nequibant effectum, penitus sublatas esse colligimus.

Audivimus *Te deinceps pro perenni futurae etiam Tranquilitatis stabilitamento pleno Procerum hujus Provinciae consensu, nationalem Militiam erigere volentem, Ad Apostolicum Regiae Majestatis Thronum* (ubi plenitudo Clementiae interim remanserat, juxta illud Prophetae: Psalm. 35. *Domine in Cœlo Misericordia tua*) tantisper fuisse regressum. Videmus nunc, post secundum tuum ab eodem Apostolico Throno descensum, ipsam Regiae Potestatis plenitudinem, et adversus hanc nationem Gratiae, et Clementiae Caesareo-Regiae complementum, *Tecum* planè descendisse: dum in eriendo praedicto nationali subsidio, novo prorsus, eoque salutari Concordiae modo hoc cum Imperio Sacerdotium conjunxisti, unde Ecclesiastico-Politica haec Graeci Ritūs Catholici natio, realiter jam pacem possidens, caeterisque eandem nunc, et in futurum, *Te Gubernante, procurans, pleno animi sui gaudio Ecclesiasticum illum decantare valebit Hymnum: Lucae 2, 14. Gloria in altissimis Deo, et in terra Pax hominibus bona voluntatis.* Illudque Vatis Regii jure optimo ut impletum recitare poterit praedictum: Psalm. 84. *misericordia, et veritas obviaverunt sibi, justitia, et Pax esculatae sunt.*

Et cùm jam firmato per Regium quoque assensum hoc tam salutari subsidio, Concordiae Pacis alumni, jam Uniti pedetentim legantur, et conscribantur milites, scientes scriptum esse . . .

(Sfârșitul lipsește.)

V. nº precedent.

Blaj: Biblioteca canonicului I. M. Moldovan.

330. Evanghelie, Iași 1762.

Е ФИТИИ ДЛНІЕ З ЕМСКА | ЕУГЛІЕ | Кафкъ ѿкъмъ. Ітъй
с-лє Тѣпърітъ. Атрос дчесташъ кіпъ. | А Зылеле прѣ .їнъліцтвіи Домнь | Йш
ГРИГОРІЕ ГІОНЬ ЕОЕВОДЬ | Кс ѩескърдія, Ши кз тօатъ | Кіеватълла
Прѣ ѩесфинцтвіи | Митрополітъ ѡль Мѡлдѡвій | КУРЬ ГІКРІЙЛІ.
Атрос ѡ са Тѣпогрѣфъ, Ѫ сїта | Митрополіе, Ѫ МІИ. | А йнъль деля зидирѣ
лѹмий, звѣ | Аг Григоріе Тѣпогрѣфа.

In folio de 4 foi nenumerotate și 194 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 35 de rânduri pe pagină. Titlul este incadrat în o poartă gravată de Gligorie tipograful.

Pe verso se află stema Moldovei (facs. nº 298) cu inițialele domnești și cu următoarele versuri:

Stihuri poetice 10 asupra pecejii pré innălitatului Domnului nostru.

Buorulă, carele stema Țării însemnéză
Si Domnă Moldovă luminată adeveréză,
Mării-salc lui Grigorie Domnă slăvită,
Carele din Ioannă Theodor Voievodă au odrăslită,
Domnindă acumă cu putere și nădjejdă bună
Patriea sa în pace și dreptate plină,

Dă-ř Domnulă asupra vrăjmașiloră luř biruință,
 Ca să nu să uîte némuluř luř celuř de bună viță,
 Și la ceresculu Inpăratuř lăcașuř de moștenire,
 Cu Domniř și Inpărații în răuř sălășluire.

Urmeaza cele doua notișe biografice obișnuite și înștiințarea pentru citirea evangeliilor.

In fața textului, chipul lui Sf. Ioan într-o gravură semnată de: *Ierei Mihaiu și Monah Theofanu* și cu data, în cifre arabe, 1761. Gravura care reprezintă pe Sf. Matei, în fața f. 23, are numele celui dintâi, însă întregit: *Ierei Mihailuř St(r)e)lbički*. Chipurile Sf. Luca, în fața f. 60 și Sf. Marcu f. 106 v. sunt semnate ca cea dintâi.

Sinaxarul incepe la f. 144.

La sfârșit se află urmatoarea notișă:

Typăritu-s-au în anulă dc la mânătire lumii 1762 de Grigorie Stanovici Typografuř, cu celu înpreună ostenitoruř și îndreptătoruř la totuř lucrulă, Sandulă Bucureștenuř. Și diorthositoruř Evloglie Monah.

București: Biblioteca Academiei Române.

1763.

331. Acatist, Blaj 1763.

V. Popp cîteaza printre carțile tiparite la Blaj un Acatist din 1763, fără a da alte amanunte.

Popp, *Disertație*, 47.

332. Ceaslov, Iași 1763.

Ceaslovă, ce cuprinde în sine loată slujba ce i se cuvine, carele acum s'a tipărit întru acestașă chipă în zilele prea înalțatuluiă Domnuluiă nostru Io Grigorie Teodor Voevod, întru întăia domnie a Mariei sale, cu blagoslovenia și toata cheltuiala sfințieř sale Preaosfințituluř Mitropolit al Moldavieř, chiriu chir Gavril, întru a sa tipografie, în sfânta Mitropolie în Iași, în anii de la Adam 7271, iar de la Hristos 1763.

N'am vazut exemplare. Titlul de mai sus e luat din lista de cărți românești publicată de I. M. Codrescu în *Buciumul român*.

In-12, de 389 foi.

Biblio-hronologie română, în *Buciumul romanu* (Codrescu), I, 478.

333. Joannis Damasceni, *Opera philosophica et theologica*, Blaj 1763.

SANCTI PATRIS NOSTRI | JOANNIS DAMA- | SCENI
 MONACHI ET PRESBYTERI | HYEROSOLIMITANI | OPERA PHILOSOPHICA
 ET THEOLOGICA | QUAE EIUS NOMINE CIRCUMFERUNTUR | Ex editione
Veneta et Parisiensi | Pars secunda complectens | *Quatuor de Fide Orthodoxy Libros* cum Illustrissimi, ac Reverendissimi | Domini | PETRI
 PAULI AARON de Bisztra EPISCOPI ROGRASIENSIS Benedictione, | nunc pri-
 mum hoc ordine typis edita. | Balasfalvac Anno Domini MDCCCLXIII.

In-8º mic, de 6 foi și 445 pagine.

Pe verso titlului se află un extract din Sf. Grigorie din Nazianz; iar ca introducere

se reproduce carteia V, cap. 10, din Istoria eclesiastică a lui Socrat. Tot în foile liminare se află arătarea cuprinsului.

Cartea cuprinde numai cele patru cărți din «Expositio accurata fidei orthodoxae».

București: Biblioteca Academiei Române.

334. Octoih, Râmnic 1763.

О К Т Г О Й Х Ъ | Че съ Зи че єлии єцие | П й Р й К Л й Т й К Ъ | Че кв-
прайндс ѕ сине Глэжба Лкврый | а ѿпть Глэсбрй: ши чѣле, мі : єнглай, | ши
Гѣнаぢарюлк песте товъ йнвль, ши Ов-|фтк кв Тропарел, ши Кондакел: ши |
Бѣородиичнеле, ла тѹцїи сїнции дѣ ѿбще. | йквмъ фтр-ачеста кипъ й дօашрк Тѹпърйтъ |
Лтре ѕ дօаш Домніе, ѕ Прѣк Лвми-|нѣтвай Нѣстре дօмнъ : | И ѿ К Г О Н Г Т Й И-
ТІН Ь М ИХ Й Ъ Р й-|КО Б Й Ц Ъ Е О ѕ Б О Д Ъ . | Кв Багословенія Ши кв
тօлатъ Кіелтс-|алла Сїнции сїле дѣ Дѣнезе ювітбрюлѣ | Кв ръ ГРИГОРІЕ
Єпѣкѡвль Рымъ : | Л сїнта епѣкѡпіе й Рымннквль. | Лѣтъ засбд : йръ дєла Хс-
загр. | Дѣ Квчѣрниквль фтре Прѣвцій Попа | Квистандінъ йданиасіе Ейчъ
Туї : Рымъ :

In-4º de 3 foi nenumerotate și 255 + 127 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 24 rânduri pe pagină.

In foile liminare se află stema îndoită (facs. n° 287), versurile asupra stemei, prefața și chipul S-lui Ioan Damaschin.

Stihuri politice asupra luminatuluř Domnū.

De Dumnezeu fiindu mânată,
Și în Ungrovlahiia încorunată,
Cela ce ești Domnă de viață,
Constantină Voievodă Racoviță,
Dându-ți elu putere cu armă pré tare:
Spata, buzduganulă, biruință mare.

In «Cuvântu řnnainte cătră pravoslavicul cititoriu» se reproduc, la început, cuvintele lui Laurentie monahul din predoslovia la Octoihul din 1742, până la cuvintele : «Aşa și eu nu pociu spune toate folosințele și laudele cărții aceştia». Apoi urmează astfel :

Ci la acéste dară bunătăř și folosințe sufletești și trebuințe dină toate zilele, uřându-te mai multă, pravoslavnice cititoriu, cu plecăciune vă rogă priimiți-o cu blândețe și pre pré sfânta Fecioara Mariă cântaři-o cu bună înțelégere. Că aciastă pré sfântă carte iaste capulă și mijloculă și săvârșitulă tuturor pravoslavicilor cărți ale Besericii răsărituluř, pre cumă dintru cuperinderé laudelor eř care să află intr-ânsa să cunoaște. Alu caria Dumnezeescu dară și folosu sufletescu, prinu rugăciunile pré curateř Maicii Domnului nostru Is. Hs., să fie cu voi toř. Aminuř.

Alu pravoslavieř voastre cu totulă plecată, Rafailu Monahu de la sfânta mănăstire Hurezii.

Sinaxarul celor 12 luni, după care urmează «Slujbele de obște», începe cu paginație nouă. La sfârșit se citește :

Typăritu-s-au acestu Octoih, și cu célé ce să mai cuprindă înrânsulă, prinu ostenela diorthosirii luř Rafailu monahulă, dela sfânta Mănăstire Hurezii.

București: Biblioteca Academiei Române.

1764.

335. Apostol, (București ?) 1764.

Tipărit de Mitropolitul Grigorie.

Episcopul Melchisedek, *Schițe biografice din viața Mitropolitului Ungro-Vlahiei, Filaret II, 1792, în Biserica ortodoxă*, XI, 7.

336. Grigorie Mitropolitul, Invățături pentru ispovedanie, (București ?) 1764.

Episc. Melchisedek, *Schițe biografice, în Biserica ortodoxă* XI, 7.

337. Molitvenic, București 1764.

Amintit de Gaster, care dă și câteva amănunte asupra cuprinsului. Molitvenicul s'a tipărit din porunca Mitropolitului Grigorie, luându-se ca bază Molitvenicul dela Buzău din 1701, și revăzându-se după edițunea grecească a lui Glykes. Un extras din acest Molitvenic s'ar fi tipărit mai târziu, sub titlul de Aghiasmatar.

Gaster, *Gesch. der rum. Lit.*, 406.

338. Molitvenic, Iași 1764.

Е В Х О Л О Г І О Н Ь | ЙДЁКЬ | М О Л Й Т Е є Н Н Ы К Ь | Йкъмъ .Нтрап-
ачесташи кийпъ Тупърить, | Да .Нтъж де Домнэев .Ннълцатей Дом-ний а прѣ
Лъминнътвълънъ ѡблъдънтърю | а толатъ Царя Молдакъи, | ІСО Г р и г о р і е Ялихъан(р)о
Гикъ | Б о е в ю д ъ | К8 Елъгослокенъшъ кътътъ кълтвълъ | прѣ вефъ(н)цийтвълъ
Митрополитъ ѡль | Молдакъи | КУРІЗ Куръ Га в ру й л ъ. | А сѣнта Митрополіе, ф ѡ мши. | Да ѡнвълъ деля Ѿс, ѿвъзъд. | Де Григбрю Станокъчъ Туногрѣфълъ.

In-4º de 4 foi și 827 pagine. Tipărit cu negru și roșu, cu 24 de rânduri.

Pe verso titlului, stema Moldovei (facs. n° 298) și versurile reproducește mai jos. În celelalte 3 foi liminară se află aratarea cuprinsului.

Stihuri politice asupra stemei luminatulu și înnălțatulu I. G. A. G. V.
D. T. M.

Buorulu, care stema Țării însemnă,
Și Domnia Moldavi luminată încredințază,
Mării sale lui Grigorie Alixandru Ghica Voievodă,
A căruia viață din strămoși stăpânescă acestu norodă.
Cuvine-să dară, de obște, pre Dumnezeu să rugămă,
Ca pre Mării-să Domnă ne mișcată să-lă avemă,
Și să-lă întărescă luminată în Domnie slăvită,
Cu bine, în pace, în liniște și în viață norocită,
Pătrisia sa cu bună norocire să o stăpânească
Și pre vrăjmașii săi purură să-i biruiească.

Pe ultima pagină se citesc următoarele :

Și s-au diorthosită de Evloghie Monahă. Iară aşăzătoru sloveloră, Damașchinu Diacon. Tudurache.

București: Biblioteca Academiei Române.

339. Psalmire, Blaj 1764.

Popp, *Disertație*, 47.

340. Psalmire, Râmnic 1764.

**Ψ Ι Λ Τ Ι Ρ Ί | Φ ε ρ ί ι Χ Η τ 8 λ 8 Η | Προρόκε Σὴ Λπύράτη Δέδε, | Κς
λλήτιε δεῖ πολει καδίσμελε. | Κς Κκηττήριε λεῖ Μογσί. | Κς φάλμη ἀλεσί: Σὴ
κς Πρηπέλει λώρε. Κς παχάλει πάκητη λα | εφάρωτηλε Λέμη. Κς Παρακλήσελε |
Πρέκηντη. Κς παζίνη Ήστοριε ἀ Ηδ-μελορε Ζιδοβέψη. Τέπτηράτη ἀκέμη | Η δέλω
ῶλρε, θτρε θτάκα Δομηί. | ἀ Πρέκ λεμινάτηλε Δόμη. | Ι Α Ζ Ε Φ Α Η Ν
Μιχαήλ Εοεκοδ. | Κς Βάλγοσλοκένηλ σὴ πολει κελτηλα | Ιουντόριολε δε
Δάμνειε. | Κυρε Γ Ρ Η Γ Ο Ρ Ι Σ Επισκόπηλε Ρύμην. Λ εφά Επισκοπιε ἀ Ρύμην-
κελε. | Λένα Λέη Φεκρόδαρε: λαψάδ. | Σαλ Την: δε Διάκονηλε Κωστάνδην | Μιχάλ
Ποποεύχη Την, Ρύμ.**

In-4º de 8 foi nenum. cuprinzând titlul, stema Țării cu 4 stihuri, «Prédoslovia cătră cititoriu», indicațiunile pentru cetirea psaltilor și o gravură cu inscripție, reprezentând pe David scriind, — și 225 foi numerotate, cuprinzând textul. Titlul, tipărit cu negru și roșu, este încadrat într-o gravură cu stâlpi semnată: *Diagon Costa(ndinū)*.

Asupra Peceșirii Stihuri poetice
A Țării Rumânești cu bună ferice.

Acestu semnū ce corbulu îlă arată,
Domnului Ștefanu într-aciaștă dată,
Ca să poată stăpânī cu bună voire,
Indelungându-lă pre elă încru norocire.

Din Predoslovie:

... Pentru aciasta tuturorū cu umilință mă rogă, primiți-o (Psaltilrea) cu dragoste, și o cetișă cu înțelégere: că pentru aciasta ne-amă nevoită de o amă typărită mai chiiară pre limba noastră rumânescă și totu în stihuri, pentru mai lesne cititorului și înțelégeré de plină. . . .

La sfărșit, f. 225 :

Typăritu-s-au aciaștă sfântă și Dumnezeiască Psaltire, ce se numește Carté Psalmilor, prinu ostenela diorthosirii mai miculuî între monași, Ra-failu Monahulă dela sfânta Mănăstire Hurezii.

Rogu-mă daru voao, de obște cititori,
· Ca să fiți greșalelor méle lesne ertători,
Nu numai unde va fi lipsa slovelor,
Ci mai multu pentru aşăzaré slogurilor;
Că pre cumu orbulu umblându nu e fără potignire,
Aşa și celu ne învățat fără greșală la diorłhosire.

Galați: Biblioteca Urechia.

1765.

341. Cazanie, (București) 1765.

Tipărită de Grigorie Mitropolitul Ungrovlahiei.

Biserica ortodoxă, XI, 7.

342. Evanghelie, Blaj 1765.

СФІТІЙ ШІЙ ДЛІНІЗЕМЛЕСКАЙ | АЛЭИ ИСХЕ · ЕВАНГЕЛІЕ |
ІКВІМЬ АТКІО ТУПІРІТЬ | СВІТЪ-ПІЖНІРІК | ПРІК ФІНІЦІАТЕЙ АПІКРІТЬСЕЙ |
РЫМЛІКІНАВРЫ ПРИНІЦІСЕЙ АРДАВЛАСІЙ | І ПРОЧЧИ: | МІЛІРІЕЙ ОСІРІСЕЙ | КІ ВАГО-
СЛОВІНІЯМ ПРІК АВМІНАТВЛАСІЙ | ШІН ПРІК АСФІНЦІТВЛАСІЙ, КУРІС КУРЬ | ЙІДІНІГІЕ РІД-
НІКЬ | БЛІДІКТЬ | ФЪГЪРДАВЛАСІЙ, І ПРОЧЧИ: | А СФІТА МИТРОПОЛІЕ А БЛАЖВЛАСІЙ |
ІНІЙ ДЕЛА ХЕ: .А.Ф.І.

In-folio, de 4 foi și 363 pagine. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 39 rânduri.

Titlul este incadrat de o poartă mare, gravată de *Sandulă tipografu*. Pe ultima față a foilor liminare se află chipul lui Ioan și, la p. 48, al lui Matei, de același gravor. Chipul lui Luca dela p. 117, al lui Marcu dela p. 211, nu au nici o semnătură, deși par a fi săpate de același meșter.

La sfârșit, după obișnuitele scuze pentru greșelile de tipar, se citesc următoarele:

Typăritu-s-au în anulă de la mântuiré lumii 1765, de noī cei mai josū numiți typograff:

Sandulă typografulă de la Iași, sinu Ierimia typografu, i Petru Rîmnicianulă Papa Vici, cu Ioannu Rîmnicianulă.

București: Biblioteca Academiei Române.

343. Indreptarea păcătosului, Timișoara 1765. — Tipărit în Iași.

АДРЕСТИРІ ПЪКТОСУЛІЙ | КІ ДѢХІЛЬ БЛІНДЕЦЕЛОРЫ |
преквімъ, | Дохторілоръ че́лоръ | дѣхови́чѣшій, | юшл юш | чѣлоръ че-
съ дохторескъ | дѣла дѣнишій пъкъ-тошилоръ че́лоръ че | съ
покъїскъ | фо́лосъ | ѿшеза́тъ. | А Темишваръ Банатвла́сій, | ла ѿнль
іаф. Ляна ляй Іѡніе, и.

In fața titlului românesc, se află titlul slavonesc:

ІІСПРІБЛЕНІЕ ГРѢШНИЙКІЙ | ДѢХОМЪ КРОТОСТІЙ | іако | Еръ-
чѣмъ дѣхови́мъ | тако | крѣчѣмъ | ѿніхъ | кѣюшымъ | гре́ш-
нико́мъ | въ | ползѣ | ѿстросіно́е. | Еъ Темишваръ Банатскомъ | въ Года,
іаф, Мікала Іѡніе, и.

Pe cele două pagine cari precedează acest titlu se citesc următoarele, în slavonește și în românește:

Благословеніемъ Пре бѣщениѧшагѡ ы преекходнѣтиишаагѡ Гѣдна, ПАУДЯ
иенадовица, Пралослакио Іархіепископа Капролакачкагѡ, ы всегдѣ въ держакѣ ыхъ
Цесаро-крайскаго, Іпостолическаго величества славено-сербескаго, ы влакийскаго
народу. Митрополита въ Темишварѣ.

Cu blagosloveniia pré osfințitulu și pré covârșitorulu Domnului Pavel Nenadoviciu, Pravoslavnicul Arhiepiscop alui Carlovețulu și Mitropolitul la totu slaveno-serbesc și rumânesc norodu, care să aflu în ţinutul așale chesaro-crăești și apostolicești Mării.

Pe pagina întâi a cărții, care nu s-a păstrat în toate exemplarele, se află următoarea notiță:

Și s-au tipărită cu voia și cu blagosloveniță pre osfințitului Mitropolitul Moldavii Chyriu Chyră Gavrilă, în tipografia sfintei Mitropolii, în Iași.

In-4^a de 3 foi și 167 pagini. Tipărit cu caractere de două mărimi; caracterele mari se întrebunțează pentru textul slavonesc, iar cele mici pentru cel românesc. Cel dintâi e tipărit pe față din stânga cilitorului, iar cel de al doilea pe față din dreapta.

Pe verso titlului românesc se află un extract din scrisoarea către Galateni, în slavonește; iar pe pagina 1 acelaș extract în românește.

Reproducem aci prefața românească:

Pricina și îndemnaré facerii cărticelii aceștia.

Neobicinuită lucru ăstea și la oamenii cei întelepți în locu de râs să socotește aceste mici târțaze, după cumă ăstea acăstă cărticică, a le arătă cu lungă înainte cuvântare, și pre cititori spre citire loră a-ă indenină; pentru acăea și eu nu facu înainte cuvântare la acăstă cărticică, ci numai arătu pricina facerii ei.

Oare cându vrându Pronia luă Dumnezeu a aseză pre mine la scaunul acestii sfinte Episcopii, și a da mie pașteré oiloru sale celoru duhovnicești, îndată vrându a urmă datorii méle amu socotită cu bucurie a cerceta încredințata mie turmă și cu cuvântul propoveduirii a o mângâiă, ca întru umblaré mé cé dinu tăi să pocu sămănă în inimile loră oareșu care seminții ale credinții, dragostii și temeri de Dumnezeu și a-ă deșteptă pre ei cătră datoria și credincioasa ascultare a totu pré înnălțăjilor noștri poruncitorii și înpărați. Însă întru acé cercetare a mé trecându prinu orașe și sate, peste nadéjdé mé amu aflatu multe nespuse spurcăciuni și îngreueri de sufletele ce și a le pomeni cu frică ăstea, că s-au aflatu bătrâni de optu zeci de ani, carii, dela naștere sa, de ispovedanie și de duhovnicu n-au știutu. Cu câtu maî vârtoșu cu sfintele taine nu s-au cumeicatu; bisericile, lăcașurile dumnezeesti ce-su de rugaciune, nu le-au văzutu, fără de câtu cându s-au întâmplat cuivă dintru aceștia a să căsători și a să cunună.

Ce feliu dară de credință măntuitoare și viață creștină și supunere stăpânirilor de la unii ca aceștia putemă așteptă, cându eī întru atâta necunoștință de Dumnezeu și de măntuitorul Hs. și întru atâta nebăgare de samă a legii fără de frică trăindu, dobitoacelor și fierăloru celoru sălbatici s-au asămănatu maî multu de câtu oameniloru. Dinu care ca dela o rădăcină putredă ce feliu de fărădelegi urâte de Dumnezeu, protivnice lui Dumnezeu și oameniloru, au crescutu, și a crăște ar fi pututu, totu omul celu bine întelepțită lesne va cunoaște.

Acăstea fărădelegi văzându și auzindu, amu simțită durere la inimă și mi-au părută rău dinu sufletu. Pentru acăea fără de zăbavă spre îndreptare și învățatura loră amu rânduită duhovnici, carii să poată a depărtă pre ei dela acestu feliu de rătăcire, și a-ă îndreptă la cărările măntuirii. Dară să poată eī întru acestu pré greu lucru cu bună norocire și cu folosu a umblă și roadă a aduce, amu socotită că va fi bine ca cu acăstă cărticică să le arătu cală loră, cu care ca cu o mică cărmă a porniri pre păcătoșii cei ce înnoată cu nevoie în valurile păcatului cătră limanul bunei alinări și a odihnirii cugetulu și sufletulu să-i poată îndreptă. Lângă aciasta rogă pre Dumnezeu întru ajutoriu, ca singură cu darul său întru

cunoașteré luă, atâta inimile céle întunecate luminându-le cu lumina înțelegérii evanghelicești, să-ă sfințescă pre eî încruxtenie adevărul său, și părtași înpărății cerești să-ă facă.

Celéalte care să cuvină řiinții și mai buneř descoperiri a pricinii facerii cărticelii aceștiia, citindu cu luoare de samă și cu isteřie va vedé.

Cu mila lui Dumnezeu pravoslavnicu Episcopu alu Temišvarulu, și alu Lipovii, și alu alitoru districturi, care să cuvină,

Vichentii Ioannoviciu Vidacu.

La sfârșitul cărții, pe pag. 168, se zice:

Slavă și mulțimită Tatălu și Fiilu și Duhulu sfântu, carele ne-au ajutat după începutu de amă și sfârșită pre aciastă cărtulie în linba slovenescă și rumânescă, în care carte ţaste învățătură duhovničască, însă aşzată de sfinția sa Vichentie, Episcopul Timišvarulu, dară typărită de Grigorie Stanoviciu.

Rugămu-vă pre voř, Părinți cititori, aflându greșală în slove sau în cuvinle, să fiți noao lesne ertători. Că precum orbulă înblandă nu-ă fără de poticnélă, aşă și typografiă a nu fi fără de greșală ...

Și s-au diorthositu de Evloghie Monahu; iară aşzătoru slovelor, Damaschinu Diaconu și Ilie zătaru.

București: Biblioteca Academiei Române.

344. Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului, Voroavă de întrebări și răspunsuri întru Hristos, București 1765.

ГУМЕСОН: | ЙРХІЕПИСКОПЪ | ΘΕΟΣΙΛОНІКІЛЪИ |
Каре лквмъ ՚тжъ ՚тр-ачеста кіпъ с-а8 Тѣпкъртъ, шы с-а8 | Діврдосйтъ д8пъ
ѣллиніе пре лїмба Р8мжнѣскъ. | ՚лт8 ՚тжъюль ѿнъ ՚лъ ՚лчай дѣ д8незѣ8 ՚нълцатей
Домній | ՚прѣ Л8мннѣт8лъи шы ՚нълцат8лъи Домн8лъи н8ст8р | ՚Г8 ՚Щ8ФІНІ
МІХІЛЮ | Раковицъ Боеѡдъ. | К8 Благословеніа, шы к8 т8атъ к8лт8лла ՚
прѣ сфинїй-т8лъи Митрополитъ ՚лъ Оұггроквлѧтей | Кұрь ГРИГОРІЕ. | ՚
сфинїта Митрополіе ՚Б8к8р8ені. | Да ѿн8ль д8ла зидирѣ Л8мнїй л8тъ ՚зебр. | ՚Д8
Іврдаке Стойкокуичъ Тѣпогрѣф8ль.

In folio de 4 foi, 562 de pagine și 1 foaie, la sfârșit; cu 39 de rânduri în pagina încadrată în chenare de linii.

Pe verso titlului se află stema Tării-Românești, imitată după cea din *Noul Testament* din 1703 (v. vol. I, p. 449) și urmatoarele versuri:

Stihuri politice zéce asupra stemei pré luminatulu, slăvitulu și blagocestivulu Domnulu nostru Io Štefanu Mihaiu Racoviță Voevodu.

Strașnicu și înfricoșatul semnū ce s-a arătat
Marelui Constanținu, creștinulu înpărătu,
O cruce de stèle pre ceriu închipuită,
Asupra vrăjmașiloru armă nebiruită,
Cu slove înprefjură, scrise în limbă râmlenescă,
Pre toți protivnicii săi ca să-ă biruiască.
Acum și Corbulu în pecete o arată,
Domnulu Štefanu încă încrucișată.

Dându-ă luă și putere cu nădejde bună,
Țara să stăpânescă, că-ă de viață bună.

Urmează apoi următoarele două prefețe :

Pré blagocestivuluă, luminatuluă și pré înnălitatuă și oblăduitoruluă a toată Ungrovlahia, Domnului nostru Io Stefanu Mihai Racoviță Voevodu, sănătate, viță lungă și spăsenie dela Dumnezeu rugăm; iară dela smereniă noastră, molitvă și blagoslovenie.

Artaxerxă, înpăratul Persilor, pré luminate și înnălite Doamne, întorcându-să la scaunul său, — fiind că socote fiește care cumă că să cade a să arătă cu oareși ce mulțamire după datorie către unu înpăratu cându trice, — unu omu săracu, ce lucră cu măinile sale, ne avându altu cevaș, au luatū apă în pumni din izvorul ce curge pe acolo, și au dus-o la înpăratul. Iară eu de multă vrême gândindu cu ce mi-aș face datoriă ce amă către Innălitimă ta, în vrémé aciasta s-au arătatū sfântul marele părinte Symeonu Arhiepiscopul Thesaloniculu, și elu vine de înplinete datoriă și oareși cumă îmu dă pricina de a puté să-mi arătu căzula mulțamire, ce amă către Innălitimă ta. Căci tâlmăcindu-să elu din limba ellinescă în limba noastră cé rumânescă, până a nu să arătă la altu cinevași aşa nou, la Innălitimă ta mai întâi vine arătându bunătățile luă. Căci pre Innălitimă ta te cunoaște mai întâi, iară mai alesă să zică, numai pre Innălitimă ta singurū te cunoaște cu totul datu la Dumnezeu și la cele Dumnezești, încâtū nimicu nu te oprête hlamida de către grija ce se cade a avé către cele Dumnezești, căci, nu ca cei mai mulți, îndată ce aii luatū stăpâniré, aii arătatū lenevire către cele Dumnezești, nici urcându-te întru înnălitimă slavei aii lăsatū la nebăgare în sémă ale bisericii. Ci de te înpodobiai și mai întâi cu fire iubitoare de pravoslavie, dară și acumă faci adăogire la podoaba cé dinutăi, nici cumă suferindu a nu crește evlaviă împreună cu înnălitimă. Că nici într-unu chipu n-au pututu mulțimă grijiloru Domnești să te dezlipescă de grija ce aii avutu iubită în toată viață pentru lucrurile cele Dumnezești. Ci măcaru că te superi oareși cumă de miș de griji, dară lași și oareși ce puținică vrême a ascultă și a vorovi de cele Dumnezești. Ce zică puținică? căci că mai multă grijă aii pentru acésté, iară cele lalte le aii mai de josu, foarte cu înțelepție pricepându-le acésté. Așă amă aflatū și laudele oamenilor celoru dinutăi: Înpăratul Constanținu, celu ce s-au numitū întocma cu Apostoli, făcé săboară și dinu preună cu Arhierei să socote pentru cele ce eră de folosul Besericilor; iară Iustinianu celu Mare atâta de multă grijă avé cu totul spre cele Dumnezești, încâtū zică cumă că vrăjmașii, (căci făr' de Dumnezeu era acesté și împotrivi dogmei Mântuitorulu) în locu de batjocură zică către dânsul, cumă că până la mai multă vrême de noapte șade cu Arhierei și să întrăbă cu dânsii pentru niște cuvinte ticăloase (pre cumă huliu acea). Acestora și Innălitimă ta urmăndu, aii începutu pre cumă să cade dela pravoslavie și aii trecutu prinu toate părțile bunătății, la nici una suferindu a fi mai de josu, ci sărguindu-te, pe toți la toate aii covârșitū. Că cine ca Innălitimă ta au arătatū atâté pilde ale iubirii de oameni, ale dreptății și ale altorù bunătăți? Si mai întâi cine va puté lăudă dreptaté și

ăubiré de oameni ce ař arătală călre pământéni? Căci care Eacosă, sau care Radamantosă atâta de dreptă spre sine și totă într-ună chipă judecătoră către toți s-au arătată? Incâtă niminé nu ăaste, care să să fi dusă negăsindă dreptă sa, nici ăaste cinevă, carele să defăime céle ce să hotărăscă de către Innălțimé ta, nici de n-au căștigată judecata cela ce au dată jalba, nici de s-au biruită cela pentru carele s-au dată jalba, ci amândoi fiindă odihniți să ploconescă și să ducă, și totă o hotărâre ăiu amândoao părțile. Si de să va întâmplă a pătimi cinevași vre-o dojană, nici aciasta nu o au spre rău căci s-au dojănită și au luată răsplătire, ci căci nu i s-au dată după potriva greșali, aciasta o socotescă că ăaste a milostivirii tale. Căci pedepsele, ce faci făcătorilor de rău, nu să socotescă că le faci dină vre o urâciune, ci să socotescă că le faci spre a să înțelepă, de să va pută, mai alesă însuși aceia ce să pedepsescă, iară de nu, cei ce-i voră auzi. Dară chipulă celă blândă și vorba că alăsă și sloboda întrare la orăcine va vră, aciasta nu ăaste mař multă decâtă toată blândecă și ăubiré de oameni? Că nu socotești, Innălțimé ta, cumă că atuncă te veř lăudă de omă mare și minunată, cândă cu anevoie și rare ori te voră întâlnă oamenii, ci mai vârtosă atuncă socotești că veř avé acestu nume, cândă de obște la toți cei ce au trebuință veř arătă dragoste și ăubire de oameni. Incă te știm că nici cumă nu te biruești de nici o patimă dină cele ce biruescă pre oameni, că atâta te-ař ferită de acéstă, incâtă dină cepută ař ăubită viață cé curată, și, lucrurile céle de defăimare urându-le, te-ař făcută pre tine pildă tuturoră de înțelepcăune, incâtă de să laudă înfrânară între oameni, aciasta crezută ăaste și pentru Innălțimé ta, cândă să va zice: Dară celă ce au trecută cu vedéră patimile trupești incâtă de nici una să nu să biruăască, și atâta de multă au păzită curățăa incâtă altora să să facă pildă, acesta nu ăaste adevărată biruitorulă celă adevărată? Căci cetăři care să pără multora a nu fi cu putință a le biruă, și oamenii proști de multe ori le-au stricată, iară de patimile céle trupești mulți și dină cei foarte iscusiji de multe ori și vedemă biruindu-să de dânsene. Iară a să deprinde cinevă a trăi cu ce să poate și măncaré să-ř fie oareř ce, cine e atâta de viteză, cătă să poată cu lesnire a le tréce acéstă? Dar ce? Căci nu ăaste mirare cumă că n-amă ce să zică pentru Innălțimé ta, ci mă miră cumă voiu să tacă pentru Innălțimé ta. Așă ař umplută sufletulă Mării tale de miř și în multe feliuri de bunătăři, incâtă cu anevoie ăaste să poată pricépe cinevași, de va zice unile bunătăři și altele le va lăsă, să nu i să pară lăsândă cumă că lasă céle mař mară și mař de trébă. Aceste bunătăři știindu-le pentru Innălțimé ta, și aciastă carte minunată a sfântului Symeon la Innălțimé ta vine și la Innălțimé ta să dă, și pre Innălțimé ta te va să-ř fiř eiř ajutoră, socotindă ăia ca o laudă căci să înpodobăște cu acestu félă de Domnă. Priiméște dară, cela ce ești lauda Domniloră, și socotindu-o aciasta mică semnă a marii mulțamiri, ce săntă datoră către Innălțimé ta, mă numără întru cei mař mici, însă întru cei fierbinți rugătoră către Dumnezeu și suptă acoperemântulă Innălțiméi tale. Iară drépta cé a totă stăpânitoare, prină rugăciunile sfântului Symeon, aici să dăruăască în mulți ani bunătăřile céle ce ař, și neclătită stăpâniră în luminată scaunulă Innălțiméi tale; iară acolă, căștigaré bunătăřiloră celoră viřoare, la care și Innălțimé ta avândă

nădăjde, ceste de aici ca unile ce-să mai de josă de bunătate ta, le tréci cu vedéré.

Ceii de Dumnezeu slăvite Domnii Marii tale în toată vrémé către Dumnezeu rugătoriu, smecitul Mitropolit al Ungrovlahiei,

Grigorie.

Predoslovie către pravoslavnicii cetitori.

Precum nu iaste nici unu lucru dinu céle ce săntu, nici mai de cinste, nici mai trebuinciosu, nici mai de obște de câtu lumina soarelui, aşa nici altă carte va fi mai trebuincioasă, sau mai cinstită, sau mai cu folosu obști, decâtă aciastă carte, ce s-au făcutu de sfîntul şi înțeleptul marele Symeon Arhiepiscopul Thesalonicului, carele fiindu că iaste ca o lumină, luminéză foarte curat ochii cei gânditori, cu tâlmăciré tănelor celor Dumnezeesti a sfintei Bisereci, şi fiindu că arată pricina a fieşii căriia dinu céle ce să obiinuesc de să lucrreză de sfânta biserică a noastră şi pentru căci că aciastă carte coprinde şi alte multe întrebări şi răspunsuri foarte trebuincioase la toţi pravoslavnicii creştini, iară mai vârtoşu la ciata preoţilor, carii săntu ca o lumină către norodă, căriia céte preoţeşti să véde aciastă carte cumu că iaste unu lucru făr' de care eī nu potu să facă într-altu chipu. Dară aciastă carte până acumă eră numai trebuincioasă şi de cinste. Şi aşa eră ca o grădină încuată şi ca unu izvoru pecetluitu, la cei ce nu puté să o priciapă, adeca la cei ce ştiu numai limba rumânească. Deci acumu tâlmăcindu-să pre limba rumânească, s-au datu în stambă cu buna socotină şi chieluială a pré sfintii sale Părintelui Mitropolit a toată Ungrovlahiă Chyriu Chyră Grigorie carele face toată osârdiua pentru binele şi folosul celu de obște. Deci sfintia-sa typărindu-o, au afierosit-o şi au dăruit-o ca unu dară mare şi foarte cuviinciosu la Maica cé de obște a tuturor, sfânta Beserică a lui Dumnezeu. Ci dară tâlmăcindu-să carté aciasta, de acumu va fi de obște la toţi, pre cumu şi lumina, încâtă o va pricépe nu numai cei ce ştiu limba ellinéscă, ci şi cei ce nu o ştiu, şi mai vârtoşu némulu rumânescu, fiindu pre limba loru tâlmăcită. Insă fiindu că carté aciasta iaste de obște la toţi şi o pricépe fieşii care, nu trebuie pentru aciasta să fie nebagałă în séma, ci mai vârtoşu să fie cinstită şi de toţi priimittă şi ūbită, pre cumu şi lumina. De vréme dară ce carté aciasta s-au arătat cumu că iaste lumină, de veji vré ca să vă luminaţi cu lumina cunoştină şi a adevărului, mai multu de câtu alte cărți pre aciasta o ceti, iară mai bine să zicu după cuvântul Domnului: Cercaji pre aciasta şi veji află într-ânsa viñata cé vécinică. Si de s-au făcutu vre-o greşală undevaş de mine, sau vă să va păré cumu că nu s-au tâlmăcitu bine, mă rogă să mă învredniciji ertăciunii. Căci numai unul Dumnezeu poate a face toate fără greşală, iară omul fiindu supus naşterii şi stricăciunii, şi supusu fiindu la atât patimi, nu poate fi nedăfaimat nici o dată, déca să va rădică aciastă ertaciune dela firé omenescă. Fişi sănătoşi în Domnul, cei ce veji ceti, şi vă aduceţi aminte la rugăciunile céle ce faceţi cătră Dumnezeu, şi de mine, celu ce amu tâlmăcitu aciastă carte, cu multă ostenélă şi făr' de prégetu sărguială, dinu limba ellinéscă pre limba rumânească, după Dumnezeu făcându multă-

mire și celuia ce m-au îndemnat să mi-au poruncită mie a săvârși acăstă tâlmăcire, carele au și dată acăstă carte în typariu cu a sa cheltuială.

A prē cinstiții pravoslavieř Dumévoastră smerită,

Chesariia.

Pe ultima față a foilor liminare se află reprezentat Simion Arhiepiscopul într-o gravura pe lemn, fară semnatură.

Pe pag. 562, obișnuitele scuze pentru greșelile de tipar sunt semnate de:

Mică și plecată: Iordache Stoicovici typ., cu toți ucenicii lui.

Pe foaia de la sfârșit se află greșelile cărții și această notiță:

Și la sfintele voastre rugăciuni să nu uitați și pre robul lui Dumnezeu, mai micul vostru frate, Floru Ierei Hartofilaxu, celu ce a proscrită cartă acăsta.

București : Biblioteca Academiei Române.

1766.

345. Antologhion, Râmnic 1766.

ΑΠΘΟΛΩΓΙΟΝ | οε ε τη ριχε | Λφλορίρ δ κεκίντελωρε |
Κάρειε κεπρίνδε φτρες σίνε ρήνδελλα | Δάμεζεψιλωρε πράζνιχε, ἀλε σφίζιλωρε |
νέμιζι, ψή ἀλε σφίζιλωρε δε ωεψε: | οε ε τη πρέζνεσκε φ ει λένη ἀλε ίνθλε. |
ἴκεμε ἀ πάτρα ωαρκ τύπτερίτε φτρες ἀ δοω | Δομνίε ἀ ιαμνάτθλει Δόμνη. |
ΙΘΕΚΑΡΛΙΤΗ: Γριγόριε Γάκα Βεδ: | Κε Ελλογοκέντα, ψή ωεζρδι, ψή |
τέατη Κιελτθάλα Σφίζιει σάλε Υει-τόριολει δε Δάμεζει | Κυρ ΠΑΡΘΕΝΙΣ
Επισκώπολε Ρυλ. | Λ Σφίτα Επισκωπίε ἀ Ρυμνικθλει | Λα ίνθλε δελα Χε: |
ιαψξ. | Ε-ας τύπτερίτε δε πόπα Κωσταντίνη Τυη.

Exemplar necomplet.

In folio de 3 foi fără număr și peste 571 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 rânduri.

Titlul este incadrat într-o gravură cu compartimente, sapață de *Duar. Costandin typ. Râm.* Pe verso se află stema dublă (facs. n° 287) și stihurile poeticesti din Octoiul dela Râmnic din 1750, reprodate și în Triodul dela Râmnic din 1761.

Urmează apoi o predoslovie pe care n'am vazut-o întreaga, și, pe ultima față a foilor liminare, cunoscută gravură reprezentând Duminica tuturor Sfinților, cu o invocare către divinitate.

Slujbele de obște încep la f. 519.

București : Biblioteca Academiei Române.

346. Orologhion, Blaj 1766.

ΟΡΟΛΟΓΙΟΝ | ίδεκτ: | ΚΙΓΟΣΛΟΒΗ | Κάρε κεπρίνδε φ σίνε
ελάζ-βα δε ρι ψή δε νόαπτε, | ίκεμε φτρε-αχετε κίπλ ασε-βάτε ψή τυπτερίτε
δεπτε | ρήνδελλα Βεστριχι Ρήστρι-τθλει. | Κε Ελλογοκέντα χέλωρε μλι | μάρη. |
Τυπτερίτε φ Βλάζ, φ Τύπο-γράφια Μήνηστρι Βθνη | Βεστρι. ιαψξ. | —
Πέτρες Ρυμνικάνθλε Τύπογράφολε.

In-8° de 4 foi fără număr, 799 pagini, și iar 6 foi fără număr, la sfârșit. Tipar negru și roșu, cu 20 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află o gravură reprezentând *Bunavestire*, iar pe a treia foaie liminară, răstignirea lui Hristos. Aceasta din urmă este semnată: *Vlăicul*.

Pe foile nenumerotate dela sfârșit se găsește *Pascalia*.

Galați: Biblioteca Urechiă.

Popp, *Disertație*, 47.—Asociația română pentru înaintarea și răspândirea științelor. Catalogul Expoziției, București 1903, p. 146, nr. 22.

347. Psalmire, Iași 1766.

Ψ Ἄ Λ Τ Ἡ Ρ Ἦ | ΦΕΡΙΓΓΙΤΣΛΕЙ ПРОРОКЬ | ШИ ѢПҮРӘТЪ ДЕДЬ. | К8
МАТВЕ ЛА ТОДТЕ Каџисмел: ШИ к8 КЖНТ҃РИЛЕ АДЫ | ШИСИ, | К8 Пасхале: ШИ к8
АЛЬ ДОНЛК Параклисъ АЛЬ Пречистий | КАРЕ АКЭМЬ с-а8 Түпүрйтъ ѢТРӨ АЧЕСТАШИ
КИПК. | Ѣ СИЛЕДЕ ПРК АСМИНАЦАСЛЫШ АШИ ПРК АНЧАЦАСЛЫШ | АДЫМНЧАСЛЫШ НОСТРӨ |
ІСІ ГРИГОРІЕ АЛЕКСАНДР З ГИККИ | Евекінды, | ѢТРӨ АТЖАДА АСМНІЕ | АМКЕРІН
САЛЕ, | К8 Благословенія ШИ к8 ТОДТЫ КЕЛТІСЛА АЛК (sic) ПРК А | СФЕРІТСЛЫШ МИ-
ТРОПОЛІТЪ АЛЬ МОЛДАВКИЙ, | КУРІЗ КУРЫ ГАБЕРІЙЛЫ. | ѢТРӨ А СФЕРІЦІН САЛЕ ТУ-
ПОГРАФІЕ, А СФЕРІЦІА | Митрополіе, А Аши. | Да ЙНІЙ ДЕЛА ЙДАМЫ, «ЗСОД. | ЙРТЬ ДЕЛА
НАШЕРК АДЫ ХС, АМФІЗ. | ШИ с-а8 Түпүрйтъ де Григоріе Становиць Тупограffъ.

In-4° de 4 foi fără numerotare, 513 pagini și iarăși trei foi nenumerotate, la sfârșit. Tipărit numai cu negru, cu caractere de două mărimi. 18 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Moldovei (facs. 294, cu alt chenar), cu inițialele domnești și cu următoarele versuri:

Stihuri poetice 10 asupra peceții pré înnălțatului Domnului nostru:

Buorulă, carele stema țării adevărată însemnă,
Și Domniția Moldavie luminață o adeveră,
Mării sale lui Grigorie Domnul cel slăvită,
Carele dinu fericitulă Alexandru Ghica aș odrăslită,
Domnindu acumă cu putere și cu nădejde bună
Strămoșasca sa patria, în pace și dreptate plină,
Și arată spre toți de obște mare milostivire,
De care să-lăștie Domnul cu întemeiată stăpăire.
Dě-i lui Domnul asupra vrăjmașilor biruință,
Ca în vîci să nu se uite némulă lui celu de bună viță.

Intr'unele exemplare lipsesc din titlu cuvintele: *Si cu toată cheltuiala*. În aceste exemplare, pe verso titlului se află, în locul stemei și a stihurilor, o gravură reprezentând pe Sf. Gheorghe călare, cu o invocație în proză.

Pe celelalte foi liminară se află obișnuitele instrucțiuni pentru citirea Psaltirei și chipul lui David gravat de *Grigorie Tîpo(gra)ul*.

Psalmii se termină la pag. 460. Urmează apoi cântările lui Moise, până la pag. 495, de unde începe Paraclisul Precistii. În foile nenumerotate dela sfârșit se află: *Pascalia*, o listă a psalmilor «ce să citescu la vrăme de primejdie», și următoarea notiță:

Si s-a diorthosită de Evloghic Monahu, și tâlcitoriu printre psalimi.
Iară aşăzătoriu slovelor, Damaschinu Diaconu și Ilie.

București: Biblioteca Academiei Române.

1867.

348. Apostol, Blaj 1767.

**А П О Г Т О Л Ь | Йкъмъ ՚тъжъо ՚шъе ՚шъе атъ шъ тѫпъръйтъ, | дѹпъ ՚ржндѹлла
Бесѣричъ Ръсъръйтълъй. | ՚Свпть ՚стъпъннрѣ Прѣ ՚фи-՚лъцатъи | ՚Лъпърътъсъи Рым-
лъкънилъръ Принцъсъи | ՚Йрдѣлълъй. Йпрочъ: Домннай Доамнай | ՚Мѣріїй ՚Ѳ-
Рѣгъй. | Къ Бѣлгослокенълъ чѣларъ май мѣръ. | Тѫпъръйтъ ՚жъ Блажъ ՚Тѫпогрѣфълъ |
Ижнъкстѣръй Бѣнай Бесѣтий. | Йнай дѣла Хѣ: ՚Аѣзъ. | (Дѣ Пѣтъ Рымнничанъль
Тѫпогрѣфълъ.)**

In-folio de 1 foaie cu titlu, și 140 foi numerotate greșit: dela 136 se întoarce iar la 135 și urmează astfel până la 138. Tipărit cu negru și roșu.

Titlul este incadrat de o gravură mare, semnată *Sandul Tipografu* și reprezentă: în cele patru colțuri emblemele Evangheliștilor; sus, pe Domnul Christos binecuvântând lumea; jos Bunavestire; în dreapta și stânga Apostolii Petru și Pavel. Pe verso titlului, se află reprezentat Evangelistul Luca. Printre ornamente, la p. 97, se află un frontispiciu reprezentând într-un medalion, pe «Sf. Simion Stâlpnecul».

Textul este românesc în întregime.

La sfârșit se află formula obișnuită prin care se cere ertare pentru greșelile de tipar.

Gherla: Biblioteca Penitenciarului (comunicat de preotul Gavriil Hango).

349. Ceaslov, București 1767.

**Ч И С О Г Л О' Е Ъ | Кѣре ՚къпрындѣ ՚жъ сине ՚тѣатъ ՚слѣжка ՚де | Зъ, шъ ՚дѣ
Ноапте: дѹпъ | ՚ржндѹлла ՚сфѣтъи ՚Бесѣречъ. | Йкъмъ ՚тѣр-՚ачѣсташъ ՚кіпъ ՚Тѫпъръйтъ. |
՚Лътъ ՚тѣжъ ՚Домннай ՚мърѣй ՚сѣлъ ՚прѣ | ՚Лъмннѣтълъй, ՚прѣ ՚Лънкълъцатълъй, | ՚Дом-
ннѣлъй ՚нострѣ, шъ ՚ѡблѣдѣйтѣру ՚ ՚тѣатъ ՚Цара ՚Рымннѣскъ. | ՚Иѡ ՚Алѣзъ ՚Индрѣ
՚Ска-՚рѣа ՚Гѣка ՚Боевида: | Къ Бѣлгослокенълъ шъ ՚къ ՚тѣатъ ՚кел-՚тѣлла ՚прѣ-՚сфѣ-
ци-՚тѣлъй ՚Митрополитъ ՚алъ ՚Оѫгроклѣхъй. ՚Кѣрів | ՚Күрѣ: ՚ГР҃ИГОРІЕ | ՚Лъ ՚Тѫ-
погрѣфълъ ՚сфѣтъи ՚Митрополій | ՚жъ ՚Бѣлгослокенълъ | ՚Да ՚йнай дѣла ՚Зиднѣрѣ ՚Лъмнѣ
՚Зѣсъ. | Йрь дѣла Хѣ: ՚Аѣзъ | ՚Дѣ ՚Іѡрдаке ՚Стойковицъ ՚Тѫп.**

In-4º de 2 foi sără numerotație, 512 pagini și 10 foi nenumerotate, la sfârșit. Tipărit cu negru și roșu, cu 26 rânduri pe pagină. Pe verso titlului se află stema Terii-Românești și următoarele versuri:

Stihuri politice 8 asupra stemei pré luminatului și blagocestivulu Io
Alexandru Scarlatu Ghica Voievodu.

Semnă strășnică și armă la războiu pré tare
Dină ceriu fu arătată, o minune mare:
O cruce cu stele pre ceriu însemnată,
Cară și corbulă în gură țiindă o arată.
Aciaștă cruce de stema ce în pecete s-au însemnată
Domnului Ioachim Ghica Vvd. s-au încredințat,
Ce acumă domnește Tara-Rumânească,
Domnulă păzescă-lă ca să o stăpânească.

Pe a doua foaie liminară se află aratarea cuprinsului.

In foile nenumerotate dela sfârșit se află «Pashaliia» și o înștiințare «pentru sfințele posturi».

București: Biblioteca Academiei Române.

350. Liturghie, Râmnic 7276 (1767).

Е Ф Н Т Є Л Є Ш І І Д І М Н Є З Є Ё - | І І І Й І І І Ј | А В Т Ї Р Г І Й | Й
чёларъ динтров сфицій Пърїнциларъ | нодитри, а лвъ Іѡаннъ Златоустъ, а лвъ |
Басийле чёль мэр, ши а Преждесфенни. | Ікбъмъ фтров дчестъ кипъ с-а8 тѣпърътъ,
фтров фтакъ Домніе, а прѣ азминатв-лвъ Домнъ : | І ѕ й л І І Й Й И Д Р ѕ
Скарада Гика Боеходъ : | К8 елгословенія ши ѿскрдіа, ши к8 | тоатъ кел-
твѣлла, Сфицій сале Юбнот-рюль дѣ Дамнезев, | Куръ Пироѳені Ї І І Ј Ј п и с-
коополь Рымъ : | А сфиціта Епископіе а Рымникълъ : | Аа ёній деля Зидирѣ
лвмій звбс. | Г-а8 Тѣпърътъ дѣ Попа Георгіе | Аданасіе Енчъ Тун. Рымъ.

In-4º de 2 foi fără numerotare și 204 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagină. Titlul este încadrat într-o poartă gravată de «Diaconul Costa(ntin)».

Pe verso se află stema Tării-Românești (facs. 297) și patru versuri asupra ei.

La sfârșit se citeșc următoarele :

Typăritu-s-au aciaștă sfântă și Dumnezească carte, ce să chiamă
Liturghie prin ostenela diorthosirii smeritului între ieromonahă Grigorie
Ieromonahul. Rogu-mă dară, cinstiți celitori, oră-ce greșală veți află, au
în cuvinte sau în slove, îndreptați cu duhul blândețelor, ne puindu-ne în
ponosu, că pre câtă amă putută, cu nevoiță amă diorthosită, în zi și în
noapte, prină lipsa învățăturii. Deci ertați, ca și voi să aflați ertare dela
lesne ertătoriul Dumnezeu.

Și s-au începută acestă sfântă și Dumnezeescă lucru la luna lui Octo-
vrie în zile 15, și au luată sfârșită la luna lui Dicemvrie, în zile 18, 1767.

București : Bibliooteca Academiei Române.

351. Penticostar, Râmnic 1767.

П Е Н Т И К О С Т І Р І О Н | Че квпринде фтров сине слѣжба че й съ
к8-|віне : динъ сфиціта Азмината Азмі-|некъ а Падииларъ, пажъ а Дамінека
тв-|твръ сфицілоръ. | Ікбъмъ аддаш ѿаръ тѣпърътъ фтров фтакъ Домніе а
прѣ азминатв-лвъ Домнъ | І ѕ й л І І Й Й И Д Р ѕ Скарада Гика ввд. |
К8 елгословенія, ши ѿскрдіа, ши | к8 тоатъ келтвѣлла Сфицій сале Юбн-
твръюль дѣ Дамнезев. | Куръ Пироѳені Ї І Ј Ј Епископіе а Рымникълъ. | А сфиціта Епис-
копіе а Рымникълъ. | Аа ёній деля зидирѣ лвмій звбс. | Дѣ квчѣрникъль фтров
Прѣвій, Попа | Костандінъ Аданасіе Енчъ Тѣпогрѣфъль.

In-folio de 1 foaie cu titlul și 253 foi numerotate, pentru text. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 38 rânduri în coloană și cu numeroase ornamente și gravuri.

Titlul este încadrat într-o gravură mare cu compartimente, gravată de diaconul Constantin.

Pe verso titlului se află stema Tării-Românești (facs. 297) și versurile din Octoiul dela Râmnic din 1750, afară de cele două versuri privitoare la domnia Moldovei.

Fără prefată.

La sfârșit se află această notiță :

Typăritu-s-au aciaștă sfântă carte, ce să chiamă Penticostarion, prin
ostenela diorthosirii multă păcălosului și smeritului între Ieromonahă Grigorie
Ieromonahul dină sfânta Episcopie a Râmniciului. Pentru aciaștă știindă cu
adevărată că totu s-au făcută câte o greșală, tuturor pravoslavniciilor

cetitoră cu plecăciune mă rogă: ori-ce greșală veți află, sau în cuvinte, sau în slove, care să întâmplăză dină slăbiciună firi și dină alunecare minții și a trăcerii cu vedere prin supărare cetirii prubelor de noapte, -- că cu adevărată și noapte de multe ori o amă făcută în loc de zi, -- ca niște înțelepții cu duhulă blândeteilor să celiște fiește care cuvântă pre deplină, înplină lipsă, unde vești găsi, negrăbindu-vă și neponoslu, căci amă greșită, că și noi oameni pământeni sănătății, asémenea pătimășii cuprinși de slăbiciună firi, care nu lasă nică pre ună omă a rămâne fără de greșală, că pre cătu amă putută, cu nevoință amă lucrată; ci vă rugămă erlașă, și cu inimă bună și blagocestivă îndreptății, ca și dragostea voastră să dobândiți ertăciunea dela pre puternicul Dumnezeu, ca niște înțelepții ertători.

Slavă, laudă, cinste și închinăciune lui Dumnezeu celui slăvită în pre sfânta Troiță, carele ne-au ajutată de amă începută și amă ajunsă și la sfârșită.

Pre cumă doresc să ajungă la vadulă celu cu liniște cei în valui și bătuții de furtună în luciulă mării; aşa doreste și typograful să ajungă la sfârșitul cărții.

Și s-au începută acestă sfântă și Dumnezeescă lucru la luna lui Dechemvrie în 4 zile, și au luată sfârșită la luna lui Martie în 15 zile, la anii de la Hs., 1767.

București: Biblioteca Academiei Române.

352. Psalmire, Buzău 1767.

ΨΑΛΤΗΡΙ | ΦΕΡΙΤΖΛΥΠΡΟΡΟΚ | ΣΙΛΠΕΡΑΤΗ
ΔΕΔΗ | Κελάτικελε δεπε Κάδισμε, ςιν κεκί-τζριλε λεη Μωγε: Κε ψαλλι λέσσι,
ςιν | κε πριπέλε λέρε: Κε Παρακλήσιλε Πρέ-χιστή χέλε λάρε, Κε Πασχάλε.
Δίκεμε | Τύπερητή, Λειλελε Πρέ λεμνιάτζαλε | Δόμικ: Ήω Αλεξάνδρε
λέρε | Σκαρλάτη Γάκα Βωεκώδε | Κε Βλαγοσλοβενίλ Πρέ εφηζήτζ-
λεη Μιτροπολίτη λάλε Ουγγροβλάχε, | Κυρκ ΓΡΙΓΟΡΙΐ | Πρινη ώσκρδιλ
ςιν κελτζάλλα ιεντόριο-λεη, | Δελα Ιδαλ, ζεσοε. Δελα Χε. Ηψά |
δε Γινε Λιάκονιλε Στόκοβη. Τύπ.

In 40 de 7 foi nenumerotate și 217 foi numerotate, tipărit numai cu negru, cu 24 rânduri pe pagina incadrată în chenar simplu (de linii). Titlul e deasemenea incadrat. Caietele sunt de 4 foi.

Pe verso titlului, stema Țării-Românești și urmatoarele:

Stihuri poetice 8 asupra peceții pre înălțatului Domnului, Io Ale. Sc. G. Vvd.

Semnă strășnic și armă la războiu pre tare
Din Ceru fu arătată, o minune mare,
O cruce cu stèle pe Ceru însemnată,
Cară și Corbul în gură țind o arată,
Domnului Alexandru Scarlată,
Care părintescul scaună s'aș încredințată,
Pre carele acumă Domnului să-lă păzescă,
Tara Rumânească să o stăpânească.

Urmează apoi o «Prédoslovie cătră cetitoriu» și diferite indicații și rânduri pentru cetirea psalmilor. Pe ultima față a foilor liminare se află o gravură reprezentând pe David scriind psaltirea, și cu inscripția cunoscută: *Mânele mele au făcut organe și degetele mele au încheiat Psalmire.*

Mănăstirea Neamțului.

353. Slujba sfântului Nicodim, Râmnic 1767.

С ЛѢ Ж Б Т Ъ | С Г Е Ѽ Б Ы Т Ъ | А с ф и т в л Ѹ и п р к К Ѣ к Ѣ н ѻ с в л Ѹ и П т Ѣ - | р и н т е -
л Ѹ и п о с т р Ѣ Н И К О Д Ы М Ъ с ф и н ц Ѣ - | т Ѣ л Ѹ , ч Ѣ л Ѹ д н и к Л а н г р а с ф и т е и М Ѣ н т Ѣ - |
с т Ѣ р Ѣ ă Т и с м Ѣ н и е и . | И к Ѣ м Ѣ ă т Ѣ л Ѹ т Ѣ п т Ѣ р Ѣ и т Ѣ , ă з Ѣ л е л Ѣ ă с - | м и н а т в л Ѹ и ш Ѣ
п р к ă н Ѣ в л Ѣ ц а т в л Ѹ и Д о м и н . | И с Ѣ ă п л Ѣ Ѽ и п д Р Ѣ ă С к а р л а т к Г Ѣ к а В в д . | К Ѣ
в л Ѣ г о с л о в Ѣ н ѻ и , ш Ѣ ă в Ѣ ж Ѣ д Ѣ , ш Ѣ ă к Ѣ | т Ѣ а т к к Ѣ в л т в Ѣ л л а с ф и н ц Ѣ ă с а л е Ю в и т Ѣ р Ѣ и - | л Ѹ и
д Ѣ Д м Ѣ и е з Ѣ : | К Ѣ р Ѣ П Ѣ Р Ѣ Ѽ и п Ѣ ă Ѽ п и н с к о п 8 л Ѣ Р Ѣ м : | ă С ф и т а Ѽ п и с -
к о п и Ѣ ă Р Ѣ м и н и к в л Ѹ и . | А ă н Ѣ в л Ѣ д Ѣ л а Х Ѣ . ă в Ѣ ж Ѣ з . | С - ă 8 т Ѣ п т Ѣ р Ѣ и т Ѣ д Ѣ п о п а К Ѣ о с т а н -
д Ѣ н к Т Ѣ п о г .

In-4º de 2 foi nenumerotate și 34 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu cu 25 rânduri pe pagină. În foile liminare se află titlul, prefața, care se reproduce mai jos, și chipul sfântului Nicodim gravat de P(opa) C(ostandinu) Typ(ografulu).

Prédoslovie cătră cetitoriu.

Lucru plăcutu lui Dumnezeu, mai multu decâtul alte bunătăți, ne învățămු din Dumnezeiasca scriptură, Pravoslavnice cetitoriu, că ăaste mulțamita și lauda sfântului numelui lui, și cinsté sfinților lui, precum grăeaște sfântul Amvrosie, cap. 14: să cinstemū, zice, sfinții, ca pre niște folositoră a lumii și următoră lui Dumnezeu, carii săntu în lăcașurile lui, pre cumu scrie la Cântaré Cântărilaru, cap. 8 stih. 13: Cela ce șade în grădină luându aminte glasul tău. Aici vedem că multe grădină, adecă lăcașuri, săntu la Dumnezeu, întru care să odihnescu sfinții; că de săntu și morți în pământu și răsăriți cu trupurile și uitându-ne și văzându oase goale și uscate, să nu gândim acélă a fi nelucrătoare, ci să înțelégem oare care putere și lucrare a darului Duhului sfântu, că zice sfântul Ioannu Damaschinu: «Slavă Dumnezeulu nostru, că oase goale izvorăscu tămăduiră», și Davidu, la psalmu 38: «Iară mie foarte îmu săntu cinstiți priiatenii tăi, Dumnezeule». Deci și eu smeritul, avându multă dragoste și evlavie cătră sfântul Nicodim, și văzându cumu că slujba sa cé tocmită deosebi lipsescă, i-am scosu aciastă slujbă de la slovenie la limba rumânească din slujbele de obște ale sfinților, și o amu așazată tocmindu-o precum să vede cu toate pre de plinu, și cu multă bucurie o amu datu în typariu spre lauda lui Dumnezeu și cinsté și pohvala sfântului și spre bucuria și folosul lăcuitarilor. Deci cu părintescă dragoste vă rugămă pre toti, cei iubitori de laudele sfinților, că cu dragoste și cu evlavie să o primi și să o cetiți aciastă deosebită tocmită și așazată slujbă, și în cîialaltă vréme pentru dragosté sfântului, iară mai alesu și mai multă osârdie și Dumnezeiasca dragoste ne lipsită în zioa caré să prăznuiaște sfântul și multă folosu sufletescu și trupescu veți căștiagă prinu mijlocire sa cé cătră milostivul Dumnezeu; ca de la cel ce să află lângă dânsul moștenitoru bunătățiloru celoru negrăite și împărăție

cerăului. Căriia împărății și bucurii netrecute să vă învrednicăască Dumnezeu prin rugăciunile sfântului Nicodim și pre voș pre toți pravoslavnici creștini. Amin.

Alu Pravoslavie voastre cătră Dumnezeu rugătoriu,
Parthenie, smeritul Episcopu alu Râmniculu.

La sfârșit:

Typăritu-s-au aciastă sfântă carte prinu ostenela diorthosirii smeritulu întru Ieromonahă Grigorie Ieromonah. Deci, știindu eu, iubite cetitoru, că să voru fi făcutu multe alunecătură și greșel dinu supărare, mă rog să citești nepuindu-ne în ponosu, ci cu duhul blândeteloru îndreptându și înplindu lipsa unde vei găsi. Si Dumnezeul păciu să fie cu dragostea ta, acoperindu-ți greșalele.

București: Biblioteca Academiei Române.

354. Mărturisirea ortodoxă, București 1767. — Grecește.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ | ΟΜΟΛΟΓΙΑ | Τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς | ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ | ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. | Πάλαι μὲν προτυπωθεῖσα ἄλλοθι καὶ ἐν Πετρουπόλει, | νῦν δὲ μετατυπωθεῖσα ἐπιμελεῖα καὶ δαπάνῃ | Τοῦ Μακαριωτάτου καὶ Σοφωτάτου | ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΑΥΜΩΝ | ΚΥΡΙΟΥ | ΕΦΡΑΙΜ | Πρὸς κοινὴν ὀφέλειαν τῶν Ὁρθοδόξων. | Διορθωθεῖσα τε παρὰ Γεωργίου Κωνσταντίνου | τοῦ εἰς Ἰωαννίνων. | Ἐν τῇ Νεοσυσταθεῖσῃ Τυπογραφίᾳ τοῦ Ὁρθοδόξου | Γένους τῶν Ρωμαίων, ἐν Βουκουρεστίῳ. | Ἐτει τῷ Σωτηρίῳ αψέζ. | Παρέχεσθαι Δωρεὰν ἐκ μέρους τοῦ Παναγίου Τάφου.

Mărturisirea Ortodoxă a credinței Bisericii sobornicești și apostolești de Răsărit. Acum mai mulți ani tipărită atât în altă parte, cât și în Petersburg, iar acum retipărită prin îngrijirea și cheltuiala Prea fericitului și Prea înțeleptului Patriarh al Ierusalimului chir Efrem, pentru folosul obștesc al Ortodocșilor și îndreptată de Gheorghe Constantinu, din Ianina.

In tipografia de curând înființată a neamului Ortodox al Romeilor. București anul mântuirei 1767, pentru a se da în dar din partea Sfântului Mormânt.

In-8° de 16 foi și 296 pagine.

In foile liminare se află titlul, o însărcinare a lui Gheorghe Constantin din Ianina și arătarea cuprinsului. In fața textului se vede o xilogravură reprezentând Sfânta Treime.

Vezi precuivîntarea tradusă românește în ediția Sf. Sinod, București 1899.

La pag. 3 începe scrisoarea Patriarhului Nectarie al Ierusalimului, din 20 Novembrie 1662; iar la pag. 9, o scrisoare a lui Partenie, Patriarhul Constantinopolei, din 11 Martie 1643, contrasemnată de ceilalți trei Patriarhi și de întregul Sinod. Vezi traducerea acestor scrisori în aceeași ediție tipărită de Sf. Sinod.

La pag. 257 începe indicele alfabetic.

București: Biblioteca Academiei Române.

1768.

355. Catavasier, Buzău 1768.

ΚΑΤΑΒΑΣΙΑ ΕΙΛΡΙΟ | Κα τόλτε ψέλε τρεπτινχόλε εκκη-τάρη Τε ε σκ εκκητη πρεστε τοτε ἀνθλε | Κατακλεϊ δεμκηέφη ώη Γρεचέφη. | Κάρε δέκεμε ε-αθ Τεπύρητ

Ѥтрос | Ѥтжъл Домніе: ѧпрѣкъ Ѥнѣлцѧ-|твльвѣй Ѥдмнъ | Ѥѡ Ѥлѣзандрѣ Ѥкар-
ѧтъ Гїка ББо д. | К8 Благословеніѧ прѣ сѣнцитвль | Ѥнтрополитъ ѧль Оуѓ-
гроклѣхтей | Күръ ГРІГОРІЕ | Принъ Ѱескюдїа шы кїелтвѣла юбн-|тврюлвѣй
де Дмнезѣ: Ѥпископ. Баз. | Куръ КОЗМѤ | Ѥ сѣнта Ѥпекопїе, | Ѥела ѧдамъ,
Зебз. Ѥела Хѣ ѱафѣи. | Де Гїнѣ Ѥіаконъ Стѣкокичъ: Тун.

In-8° mic de 2+242 foi nenumerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 18 rânduri pe pagină.

Prefața începe pe verso titlului și are următorul cuprins:

Pré cinstituluř și pré înțeleptuluř și de Dumnezeu ſubitoruluř Episcopuř aluř ſfintei Episcopiř a Buzăluř, Chyriu Chyră Cozmă, cē de robuř cucérnică īnchinăcîune.

De vréme ce la firé omenescă nu ȣaste nică unuř lucru mař desfătatū și mař ſubitū, nică mař trebuinciosuř, nică mař de cinste, decâtă a cântărilorū și a viersurilorū, aşă a avé foarte priință, după cumu să véde la toři de obște: Precumă la copiiř cei mici plângătoriř cu cântecile fi adormuř; fâmeile ȣesătoare, călătoriř pe drumuri, corăbiariř pe ape, cei ce să dâzmierděză īn lume, de viersuri nu să potuř ȣndesulă; leneviré o depărteză, pc somnuř iluř deșteptă, firé o deſchide. Ci de vréme ce la firé omenescă acesté săntuř spre foa(r)te (sic) priință, ȣară ſufletulă toate acesté cu multă supărare le ſufere, cu câtă mař vârtosuř aruř fi de trebuincioasă și mař desfătată de câtă alte cărji, care are multă dulciată de viersuri īntr-ânsa. Si ȣaste începeré și viersulă a toate canoanele sârbătoriloruř celoruř ſtăpânești, și ale Maicăi lui Dumnezeu, și ȣaste de folosuř obștiř, și celoruř ce cântă, și celoruř ce ascultă.

Pentru care și eu m-amuř ostenită de o amuř typărită, ca cei ce o voruř ſubi să cânte catavăsii și irmoase, ce să cuprinduř īntr-ânsa, ȣară nu cântece curveștiř și drăceștiř. Care cu cuviință și cu dreptate să cade să ţe īnchine aciastă la capulă Besericăi noastre. La care și eu, de aciastă dréptă urmare ţiindu-mă, o īnchină pre cinstituluř și pré înțeleptuluř Episcopuř aluř ſfintei episcopiř Buzău, Chyră Cozma, aluř mieu dulce ſtăpână și făcătoruř de hine.

Aluř ſfinții talc ſmerită și cu totulă plecată,

Ghiné Diaconuř Typ.

La sfârșit se află ſinaxarul lunilor și pascalia.

București: Biblioteca Academiei Române.

356. Cazanii, București 1768.

КІЗАНІЇ | Че Кєпрындє Ѥ сїнє Ѥргелїле т҃лквїтє Ѥле | Ѥсмїнечилярь
де престе ՚нъ, шы к8 Казл-нїле Ѥнгадлрюлвѣй Прѣзничилярь Ѥпъръ-тѣцій,
Шы ՚ле сѣнцилярь челаръ Маръ, ՚ єї | ՚ннй, де престе ՚нъ, Кдре Якѣмъ ՚ є ѕаръ
с-а8 | ՚пъръ(ть). ՚ вїлеле прѣ лємннѣтвль ՚дмнъ | ՚ѡ Ѥлѣзандрѣ Ѥкар-
ѧтъ Гїка ББо д. | Ѥтрос .Ѥтжъл Домніе. | К8 Благословеніѧ шы тѣлтъ кел-
твѣла прѣ | сѣнцитвль ՚нтрополитъ ՚ль Оуѓгроклѣхтей | Күръ: ГРІГОРІЕ.

În sfîrșita Mitropoliei din București. | La începută de la ziua sărbătorii Adormirii Domnului și Învierea sa în Ierusalim. | Cea de-a doua sărbătoare este în cinstea Sfântului Ioachim, tatăl Maicii Domnului, în ziua de 29 iunie. | În sfîrșită sărbătoare este în cinstea Sfântului Petru și Pavel, apostoli, în ziua de 29 iulie. | În sfîrșită sărbătoare este în cinstea Sfântului Dimitrie, Metropolitanul Moldovei, în ziua de 29 octombrie. | În sfîrșită sărbătoare este în cinstea Sfântului Gheorghe, Marele Arhiepiscop al Răsăritului, în ziua de 29 noiembrie. | În sfîrșită sărbătoare este în cinstea Sfântului Nicolae, Arhiepiscopul Mănăstirii Sfântă Neagră, în ziua de 29 decembrie.

In-40 de 2 foi nenumerate și 414 foi numerotate, 32 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Țării-Românești imitată după cea din Noul Testament dela 1703 (facs. 249) și urmatoarele versuri asupra ei:

Stihuri politice 10 asupra stemei pre luminatului, slăvitului și blago-cestivului Domnului Io Alexandru Scarlatu Ghica Voevodă.

Strașnicu și înfricoșatul semnă, ce s-au arătat
Marelui Constantinu, creștinului înpăratul :
O cruce de stèle pre ceriu închipuită,
Asupra vrăjmașiloru armă nebiruită,
Cu slove împrejură scrise limbă râmenescă,
Pre toți protivnicii săi ca să-i biruiaască.
Acum și corbulu în pecete o arată,
Domnului Io Alexandru încă intr-aciaștă dată,
Dându-i lu și putere cu nădejde bună,
Țara să stăpânescă, că-i de viță bună.

Urmează apoi prefata Mitropolitului Grigorie :

Prédoslovie către pravoslavnicii creștini.

Dumnezeiasca trâmbiță, ritorul Besericăi, sfântul Apostol Pavel, la una din poslaniile lui zice că: «Nu am venit la altă, ci numai ca să propovedescu». Din care cuvântu iaste a să miră cineva că Pavel Apostolul, petrecându în lume au făcutu minuni, au și botezat, iară nu numai au propoveduit; însă cu toate acéstă elu arată că au venit numai ca să propoveduască. Si de va vré cineva să pricépă dezlegaré întrebării, trebuie să socotescă, cum că Apostolu Pavel, vrându ca să arate prinu-tr-acestă cuvântă, cum că propovedanăa cuvântului lui Dumnezeu iaste mai întâi și mai multă trebuincioasă de câtă toate céléalte célé ce cére Besérica, au zisă aciașta. Pentru acéa și Domnulu Hristos, trimițându pre Apostoli, le-au zisă: «Invățați toate limbile, botezându-i pre ei». Iată că întâi au pomenit de invățătură, apoi de botez. Si cu adevaratul mare daru are propovedanăa cuvântului lui Dumnezeu și pentru celu ce-lu propoveduăște și pentru celu ce-lu ascultă. Si câtă pentru celu ce ilu propoveduăște, chiară arată Dumnezeu cum că-lu are în locul său, zicându aşă: «Celu ce face vrédnică dinu nevrédnică, ca gura mé va fi». Iară celu ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu, căștiigă daruri, care folosesc și sufletul și trupul, că pe sufletul ilu păzește în darul lui Dumnezeu, în petréceré unii vieți duhovnicești și ilu păzește depărtat de înfierbântaré patimilor și rouréză iuțimé gândului cu învățături, precum curatul o zice aciașta Proorocul: «In lége lu să va învăță zioa și noapté și va fi ca unu pomu săditu lângă izvoarale apelor». Deci, dându acestă felu de putere trupului, tréce și dă putere și sufletului, că aşă să véde dela Moysi, carele au petrecutu nemâncală 40 de zile în muntele Sinai. Iată daru că a petréce 40 de zile ne-

mâncată, acăstă putere au luat dinu ascultare cuvântului lui Dumnezeu, după care să înplinește cuvântul lui Dumnezeu ce zice, cum că nu va trăi cinevași numai cu pâine, ci cu totu cuvântul ce iaste dela Dumnezeu. Deci întru aceasta chipu fiindu propoveduire cuvântului și văzându cartea Chyriacodromionu, că coprinderă ei iaste propoveduire cuvântului, nu am trecutu cu vedere, ci înștiințându-ne că puține să află de acestă, am pus de a typărită, însă nu pre cumă au fostu izvodul, că am găsitu multe greșali și pe la multe locuri nu să înțelege. Pentru care cercăți cărțile cele tipărite mai denainte și cele de acumă, și, de veți cunoaște că iaste așa, nu céremu altă cérere dela dragostea pravoslavie voastre, fără numai să ne cunoașteți, cum că ne sărguim pentru folosul obștii, și ostenelile noastre ca niște părinți iubitori de fiu să le dăruim. Primiți daru daru cu dragoste, că toți să veți folosi.

Alu pravoslavie voastre rugătoru cătră Dumnezeu,
Grigorie, smeritul Mitropolitul alu Ungrovlahie.

București : Biblioteca Academiei Române.

357. Indreptarea păcătoșilor, Iași 1768.

Ѣ Д Р Є П Т І Р Ѣ П Ъ К Ъ Т О Ш Ы Л С Ѣ Р Ъ | І дикъ ѧнкъцътъръ къ-
тръ че съ Покълвие | Къмъ съ каде съ се Исповѣдълескъ. | Ікъмъ ѧтъй
Тъклъчътъ де пре Лъмба | Греческъ пре Лъмба Ромънъскъ | Ши с-ѧс Тунърътъ .
зълелу пре Лъмнатълъ, | Ши пре ѧнкъцътълъ Дъмнълъ иостръ | І С Ѣ Г Р Ы Г О-
РІ Ѣ ѧнъ Кълъмъхъ | БО Ѣ Б Ѣ Дъ | ѧтъръ йдошъ Дъмнъ | ѧ Мъръ
съле. | Къ благословънъимъ Ши къ тъдътъ кълтълъ | Прѣвъсънъцътълъ Митропо-
литъ ѧль Мълдъвъ | КУРІ Ѣ КУРъ Г҃БР ЫЛъ. | ѧтъръ ѧ Ефънъцъ съле
Тунърътъ, ѧ Ефънъта | Митрополіе ѧ Мъши. | La ѧнъ дъла Хс : ѧψънъ: | Ши с-ѧс
Тунърътъ де Алиаконъ Дамаскънъ.

In unele exemplare ultimul rând sună astfel: «Si s-au typărită de cucerniculă între diaconi, Damaschinu Typ.».

In-4° de 1 foaie cu titlul și stemă, și 161 pagini, cu prefață și textul. 23 rânduri pe pagină
Pe verso titlului se află stema Moldovei (facs. 298) și următoarele versuri:

Bourulă, carele stema domnii Moldavii însemnă,
Mării sale lui Grigorie Ioanu Calimahu adevereză.
Păzască-lu Domnulă în mulți ani cu mare biruință,
Ca să nu-i să uite numele celu priveghelicu și cu bună cuviință
Ca pătria sa cu pace, cu liniște să stăpânescă
Si pre vrăjmașii sări de totu să-ri biruiască.
Si în Dumnezăiasca Înpărătie lăcașu cu fericire,
Să-ri dé Ceresculă Înpărătu parté de moștenire.

Pe primele 9 pagini se află prefața următoare:

Predoslovie spre cunoștința lucrului.

Nu s-au îndestulată Dumnezelăscă Pronie pentru că au făcută a să
naște omulă, ci cunoscându cum că nu să va păzi în multă vréme sănătosu,
s-au silită asémene spre a-ri găti mai înainte doftorii la materii, la burueni

și la altele. Acăia ce au făcutu la rânduiala firii, au făcutu după acése (însă mai cu multă covârșire de dragoste) la rânduiala Darulu. Nu s-au îndestulat, pentru că au făcutu a să naște omulă a daoară (sic) în sfântul Botéz, ci văzandu neputințile cele adése, în care elu vré cădă păcătuindu, au rânduitu o doftorie, care iaste desăvărșită tămăduitoare tuturor boalelor, tămăduindu toate ranele. Ca bae de mântuire a cinstiului sănge a lui Hs., izvoru deșchisă casii lui Davidu spre spălaré păcătoșilor (zice Prorocul Zaharie). Aciașă bae iaste ispovédanie, una dinu céle șapte Taine a Bisericii, la care prinu értaré Preotulu să iarte păcatele păcătosulu ce au făcutu după botez. Dreptu acăia să numește și boteză de sfinții Dascali. Căci Ispovédaniia asémene putére are cu Botezul, și atâtă iaste de trebuincioasă la acela ce au păcătuitu după Botéz, câtă iaste și Botezul la cela ce iaste nebolezat. Pentru aciașta vrăjmașulă diavolu pururé face mā cumplită războiu asupra acești taine, indemnându pre mulți ca să nu să ispoveduiască, iară de să voru și ispovédui, să nu să ispoveduiască bine, ci rău, ca să le fie ne folositoare ispovédaniia acăia. Căci că nu are altă cursă mai tare de câtă aciașta, ca să prinză multe suflete și să le arunce în prăpastiia pierzării. Aciașta iaste adevărată, de vréme ce mulți păcătoși, socotindu cumu că s-au ispovéduit de multe ori, nu socotescu cumu că poate să nu fie ispovéduitu nici odinioară bine, și cu aciașă socotelă se amăgescu. Să întâmplă la toți acéște acăia ce iaste scrisă pentru Fylu : aciașă ticăloasă fiară să razimă la un copaciu ca să doarmă cu odihnă, dară nu socotește că nu iaste statornicu copaciul; acestu copaciu la rădăcina lui iaste herestuitu de vânători, și arată cumu că stă statornicu, dară nu stă cu adevărat. Dreptu acăia să întâmplă, ca Fylulă fiindu răzămatu la acelă copaciu, cade îndată, și ajungându vânătorii îlă prindu. Si aciașta pătiméște nu pentru altă, ce pentru că au greșită socotindu statornicu unu razamă ce era mincinosu. Iată răutaté cé pre viclénă a vrăjmașulu : Tae razamulă ispovédaniei, dară nu desăvărșită ; îlă tae numai atâtă, câtă trebuește a nu avé nici o putére. Nu-ți zice să nu te ispovéduești, dară lucrreză ca să nu te ispovéuești bine nici odinioară, să părăsești cercetaré, să nu fi cu luaré aminte la zdrobire, să nu gândești la voința cé hotărătoare a nu mā păcătui și să lași fiește care alta dintru acéle voințe, ce ești datoru a le avé. Celu ce să razimă preste ispovédanie ca aciașta cade, și cădéré lui iaste ne îndreptat. Dreptu accia amū socotit, că poate nu va fi fară de folosu, a adună oare care învățături ispitite, care te voru indemnă și îți voru ajută, ca să te ispovéuești bine, și toate voru fi pre cumu adevărate, aşa și lesne. Si de vréme ce unii ca accéshé, ce nu să ispovéduescu după cumu să cade, nu săntu numai proști și țărani, pre cumu mulți socotescu, ce încă și unu număr mare dinu cei de nému bunu și cinstiți; pentru aciașta voru fi acéste învățături de obștie folositoare. Rămâne, o cetitorule, ca Dumnezău celu ce te-au luminat a petréce aciașă cărtacică, întru caré altă nu să ciarcă, fără numai slava lui, să te luminéze asemene și să-ți dé daru ca să te folosești, de vreme ce la cé de pre urmă să cade să řii, că atâtă iaste de trebuincioasă ispovédaniia cé dréptă, câtă ias'c și măntuiré.

Chiemaré celuia ce să pocăiaște, ca să se apropie
la ispovédanie.

Unū omū ticălosū, ce va fi închisū într-o temniță cu lanțurile în grumazi și va așteptă în totū ciasulū ca să-lū ducă la locul osândirii, nu vré poftă mai mare norocire de câtă a scăpă viața lui. Iară de ără veni o veste ca aciasta, cumă că Înpăratul nu numă că ilū ărtă, ci încă ilū face și fiu după făgăduință și moștenu Înpărăție, abiiă ară crède aciasta, și crezându-o puté să i să întâmpile primejdie, ca bucuriia cé preste măsură să-ă râdice viñața. Deci de vomū vré să asămânămă lucrurile céle mici cu céle mari, și céle vreménice cu céle vécinice: aciasta ăaste schimbaré ce să lucrreză la unū păcătosū, prinu sfânta ispovédanie. Fiindu elū greșită, supusă, robită, osândită a fi în véci batjocură Satanii, îndată să înnață la vrednicia fieștei făgăduință a luă Dumnezeu. Poate până acumă să nu fi cunoscută, o celitorule, câtă răutate ăaste a viețui întru păcate de moarte. Dreptă acéa eu nu voiu lipsi ca să te facă să o cunoști pré deplină. Păcatul celu de moarte ăaste răotaté cé nemărginită, ticăloșia cé nemărginită și nenorocire cé nemărginită ci poate să se întâmpile la sufletul nostru. Mai ticălosă ăaste omulă cu unū păcată de moarte la cugetul său, de câtă vré fi de ar fi avută asupră-ă pre toți draci și dină ăadă ca să-lū munciască. și să fie îndrăcită în toată viñața lui. Unū păcătosă ăaste însuși ca unū diavolă. Dreptă acéa au zisă Domnulă la sfânta Evanghelie: «Unulă dină voă ăaste dăvăvolă». Căci (pre cumă tălmăcescă Sfinții Dascali) a fi dăvăvolă, va să zică a fi zidire cuvântătoare cu păcate de moarte. De să puté vre odată, ca să se dé cătră cineva aciastă alégere, ori să se surpe fără de păcată giosă la ăadă, ori să se sue cu păcatul susă în ceriu, fiește carele să cădă să alégă (pre cumă au făcută ună sfântă săhastru) și să zică cu mărimă de sufletă: mai curândă la ăadă cu nevinovăția, de câtă în ceriu cu răotalé; de vréme ce însuși Dumnezeu au grătită prinu Syrahă, zicândă: «Mai de folosă le ăaste loră ăadulă, pentru că munca ăaste înpotriva voiă omuluă, iară păcatul ăaste înpotriva voiă lui Dumnezeu». Socotéște dară de ăaste asămânare dispre altă parte, cine poale vre-o-dată a măsură înnațimé daruluă, prinu care ne facemă fi după făgăduință a lui Dumnezeu? Darul celu Dumnezeescă ăaste unū bine atâta de mare, cătă are mai multă putére de cătă toate bunățile; și cé mai mică tréptă a lui ăaste mai cinstită de cătă toate némurile céle bune, de cătă toată întălepcjună, de cătă toată frumséjtă, de cătă toată putéră, de cătă toată sănătaté, de cătă toate bogățile și de cătă toate alte bunățăți, ce au căștigată vreodata toți oamenii. Mai vârtoșă atâta ăaste de mare și de trebuinciosă Dumnezeesculă dară, cătă trebuiaște neapărată și la însuși firé îngerilor. Dreptă acéa, de vré fi trebuință pentru căștigără unii trépte a acestuă dară să se cufunde pământul, să se strice desăvârșită Cerul, și într-ună ciasă să piară firé, aciastă pierzare vré fi folositoare pentru atâta căștigare; osebită că îndreptaré acéa prinu care să răvarsă darul în sufletele noastre, covârșește toate lucrurile firii, și mai multă face Dumnezeu cândă înțoarce la pocăință pre vre-ună păcătosă, de cătă cândă au dată mișcară stélélor, cândă au zidită soarel, cândă au făcută lumă și cândă vré face o lume

noao în fiește caré vécü. Nu iaste vrédnică cumpăna susfletulu celui bună, zice Dumnezeu, la înțelepciune; nu iaste vre-o cinste, care să se asemene cu susfletul celu dreptă. Ce și să pare dară pentru buna nărocire aceluia ce va trece dintru atăta ticăloșie la o stare ca aciasta? Acum să socotește păcatul, cumpănește-l cu luare aminte, asamănă-l cu celu de împotriva lui, adecă cu Darul, și vezi dacă sârbărește între păcat și între dumnezeescul Dar. Aceste gândindu, vei cunoaște îndată cătă folosință să pricinuiaște noao, dinu isповédanie, prinu care să săvârșaște aciastă mare îndreptare și prinu care dumnezeescul Dar pururé să înmulțește, să întărește și sporăște, te vei miră, mai vârtoșu te vei spământă, văzându că cu toate aceste să află mulți păcătoși carii să isповéduescu pré rară, și unii nici odată în viața loru, voindu a să odihni în ticăloșia loru cē nemărginită, ca niște dobitoace, care mai cu multă pohtă stau întru a sa întinăciune, de cătă vré sta pre paturi de aură. La aciastă folositoare Taînă a isповédaniei, eu te voi povătu, și nu socoti cumu că chiemându-te ca să te isповédești, te chiemu la vre-o muncă groaznică. Mai vârtoșu eu caută să te aducă cu acestu chipu la visteriile cele mai bogate a Dumnezăștii facerii de bine, ca să pré înbogașescu susfletul tău. Nu te teme de sunetul acistoru nume ce-ji voi zice, adecă cercetără, pocăință, mai înainte hotărâtoare voință a nu mai păcatu, isповédania. Cetește, și te vei încredință. De vei vré să urmezi povătuitorul tău, vei cunoaște cumu că pământul acesta alu făgăduinții nu numai că nu strică pre lăcitorii lui, ce încă le dă viață, mai vârtoșu prinu-trânșii face ca să izvorască mișcare și pietrile lui, adecă dinu însuși ostenela lui să naște o dulciață, caré libonicii lumii n-au ispitită nicăodinioară la Eghypetul loru.

La sfârșit se află urmatoarea însemnare:

Și s-au diorthositi de Evloghie Monah.

Iară aşăzători slovelor, Popa Ioanu Marcu și Theodosie.

București: Biblioteca Academiei Române.

358. Molitvenic, Râmnice 1768.

МОЛИТВЕННИКЪ. | ІІкъмъ .Ѥтре8 ачестъ кіпъ с-а8 Тѣпъ-юйтъ, .Ѥтре8 .Ѥтжъл Домнъ, а прѣ | л8минат8ль Домнъ: | І СО ІЛЕХІНДРѤ Скарапатъ Гіка Еовод. | К8 вл8ословенія ши ѡскрд1а, ши | к8 т8атъ к8елт8лла, єфици с4ле | Юбнтоюл8ль д8 Дамнез8. | Курк ПироЧнїе єпийск8ль Рым. | А сфиіта єпископе д8 Рымнику8ль: | Аа љиій д8ла Зидирѣ л8мій зсб8. | Га8 Тѣпк8ртъ д8 Попа Георгіе | Іоанасіе Вичій Тун. Рым.

[La sfârșitul arătării cuprinsului:] Г-а8 түпк8ртъ ши д8 К8ч8рнинк8ль .Ѥтре8 Пиреи8 Попа К8станд8ль Михайл8вич8 Тун. Рым.

In-4° de 4 foi nenumerotate și 340 numerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu 25 rânduri. Pe verso titlului, stemă simplă (facs. 297), cu 4 versuri imitate după Psaltirea din 1764. Pe celelalte foi liminare se află arătarea cuprinsului.

La sfârșit se citesc urmatoarele:

Și s-au typăritu prinu ostenela diorthosirii celui multu păcătosu Ioannu Monahu dela sfânta Episcopie a Râmnicului. Si s-a începutu acestu Dum-

nezcescă lucru la luna lui Ianuarie în 5 zile, și s-au săvârșită la luna lui Maie în 10 zile la anul de la Hs. 1768, iară de la începutul lumii 7276.

București : Biblioteca Academiei Române

359. Penticostar, București 1768.

ПЕНТИКОСТАР | Че кврійнде ғтэрэ сине слъжба че ѿ съ квінне : | Ікъмкь ғтэр-ачесташь кіпъ Тѣпърітъ, | Әтжәл Домніе, ә търїй сале прѣ | Азмниатвій, прѣ ғнълцітвій, Дом-иевій нострэ, ши ѡблъдзитбрю ә тോатъ | Цара Рымниїскъ. | **ІСАЇАНДРѢ СКИРЛІТЪ ГІКІЕ ББД.** | К8 Елгословеніј ши тോатъ келтвілла прѣ | сїнцітвій Митрополітъ әль Оуѓ-грекл-хієй : Кіріс | Куръ ГРИГОРІЕ | Ә Тѣпогрѣфа сїйтей Митрополій ә | Бвкврѣфи. | Да әній деля Зидирѣ лѣмій әсбәс. | Де Попа Квстандійнъ Тѣпогрѣфа Рым.

In-folio de 2 foi fără numerotare și 217 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 33 rânduri în coloană.

Pe verso se află stema Țării Românești, imitată după cea din Noul Testament dela 1703, și versurile asupra stemei.

Prefața sună astfel :

Grigorie, cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscopu și Mitropolită a toală Ungrovlahiă, tuturor celor ce săntu fiți adevărați ai Besericiei.

Toate cele lată lucruri să cinstescă după materie sau după formă. Si după materie să cinstescă, precum săntu mademurile cele ce scoate pământul, adecă fierul, argintul, aurul și pietrile cele scumpe. Si acesele feliuri de mademuri le protimisimă noī unul de cătă altul după materiile lor, că cu unu preță avem aurul, cu altu preță argintul; daru nu să prețuiaște totu felul de mademă totu cu unu preță, fiind că să găsește după materie și mai bună argintă și mai prostă; aşijderé și aurul și pietrile cele scumpe. Iară după formă, să cinstescă lucrurile cele ce săvârșaște meșterșugul, că totu unu felu de laină lucrându-o mulți meșteri, că lucrală mai cu meșterșugă o zicemă că iaste mai bună, și o protimisimă. Iară cărtile una de cătă alta să protimisește și să cade a să cinsti, nu după formă, nici după materie, ci după lucrurile cele ce să cuprindă înăuntru. După care acese zise, fără de nici o greșală putemă arătă, că Penticostarul să va mai cinsti și să va socoti mai presusă de cătă toate cele lată cărți besericești (afară dinu sfânta Evanghelie), cu care alcătuimă sfintele slujbe cele orânduite ale Besericiei, căci în Penticostarul să cuprindă și alte praznice dumnezeeești și minunate, daru întâiași dată să vede chiară că mai presusă de fire și cu totulă minunată minune a învierii Domnului nostru Is. Hs., în care cu acestu felu de curate vorbe și cu acestu felu de meșteșugite glasuri ne arată aiaavé toate întâmplările, ce s-au făcută la acé Dumnezească inviăare. Deci cu atâta și cartă Penticostarul iaste mai presusă, cu cătă și inviăré Domnului Ias' e mai înaltă de cătă toate minunile, ce le-au făcută, fiindă pre pământă. Că numai cu inviăare aciastă s-au arătată pre sine cu totulă Dumnezeu adevărată. Că trebuie să stimă, că céléle lată minuni căte le au făcută Dumnezeu, să arată că le-au făcută și cealalăți ce au plăcută lui Dumnezeu. Că de au umblată Dumnezeu pre apă, precumă

I-au văzută ucenicii, dar și Moysi, despărțindă apa, au trecută. De au înviată morți, dar și Elisei proroculă au înviată pre fiulă Sumanitencii. De au tămăduită orbi și slabănogi, dar Apostoli numai cu umbriré loră izbăvă acestă felie de patimi. De au postită patru zeci de zile, iaste asemănare viață a multora schimnici, ce au arătată acestă felie de postă; de s-au născută fără de zămisire bărbătescă, dară ar fi putută zice cinevași, că cu putere Dumnezească s-au făcută și aciasta, precum și Adamă iarăși fără de zămisire de omă, cu Dumnezeiasca poruncă, s-au făcută peste fire. (Pentru accea nici filosofii n-au putută pricepe cu sămne firești zămisiré omului celuă dină tăiu). Iară a muri cinevași și a înviată însuși, nu prină puteră altuia ci prină a sa putere, nimeni, nici dină cei vechi, nici dină cei noi plăcuți ai lui Dumnezeu, nu s-au învrednicită, fără numă Fiulă lui Dumnezeu, dină care s-au dovedită Dumnezeiré lui. De accea și vrăjmașii jidovi la toate céléalalte minuni, ce au făcută, îlă defăimă, cumă că le face cu puteră Veelzevulu. Iară după ce au înviată, neputândă găsi nici o pricină a mai acoperi de la cei proști priceperă Dumnezeiri luă, cuprinși fiindă de frică, au dată mari dări strejarilor ca să nu zică că au înviată, ci cumă că l-au furată ucenicii. Așa dară, precum să arătă mărimă sfintei Invieri, cu atâtă să cuvine și cinstă Penticostariulu. Deci, noi cumă nu vomă purtă grija de o carte ca aciasta, cară, fiindă aşă cinstă, iaste și irebuincioasă? Că în ce chipă voră cinstă înviără Domnului, ne avândă Penticostariu? Pentru aciasta noi, după datoria ce avemă spre podoaba Beserică și a pravoslavie, amă pusă de s-au typărită aciastă carte, ca să se afle la origine va căre. Ci vă rugămă, fiiloră, priimiji-ne sărguiala și să fiți încrănați, că nu numă cu acestă ne grijimă pentru pravoslaviă voastră, ci încă săntemă și cătră Dumnezeu a purură rugători fierbinți.

București: Biblioteca Academiei Române.

360. Invățatură creștinească, București 1768. — Grecește și turcește.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ | ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ | ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ἡμῶν ΠΙΣΤΕΩΣ. | Περιέχουσα τὰ ἀναγκαιότερα Ἀρθρα· Τὰ όποια κάθε | Χριστιανὸς ἔχει χρέος νά ἴσεύρῃ διά νά σωθῇ. | Καὶ μάλιστα οἱ Παιδαγωγοὶ ὀφείλουσι νά διδάσκουσι δι 'Ἐρω-ταποκρίσεως τὰ τῶν Χριστιανῶν παιδία. | Ἐπι τῆς Θεοτηρίκτου Ἡγεμονείας τοῦ Τψηλοτάτου ἡμῶν | Αὐθέντου καὶ Πιγμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας | ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ | ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ | ΣΚΑΡΑΛΑΤΟΥ ΓΚΙΚΑ ΒΟΕΒΟΔΑ. | Ἀρχιερατείοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἀγίου | Οὐγγροβλαχίας Κυρίου Κυρίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. | Νῦν Πρώτον τυπωθείσα Διγλωττος, εἰς Ἀπλῆν Ρωμαϊκήν Γλώσσαν, καὶ Τουρκικήν. | Ἐν τῇ Νέᾳ Τυπογραφίᾳ τοῦ Ὁρθοδόξου Γένους τῶν Ρωμαίων, | Τῇ συσταθείσῃ ὑπὸ τὴν Ἐκλαμπρον Ἡγεμονικήν | Προστασίᾳν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς αὐτοῦ | Τψηλότητος | ἐν Βουκουρεστίῳ. | Ετει φέντη.

Invățatura creștinească a credinței noastre ortodoxe, cuprinzând articolele cele mai trebuincioase pe cari ori-ce creștin trebue să le știe ca să se mantuiască, și pe cari mai ales dascălii trebue să le predea prin întrebări și răspunsuri. În zilele de Dumnezeu păzitei Domnii a prea Ină-

țatului nostru Domn și stăpânitor a toată Ungro-Vlahia Ioan Alexandru Scarlat Ghica Voevod, Mitropolit fiind al Ungro-Vlahiei prea sfîntul Grigorie, acum întâia oară tipărită în limba greacă modernă și în limba turcească. În noua tipografie a neamului ortodox grecesc, înființată sub ocrotirea luminată a Inalțimii Sale. București, în anul 1768.

ΤΑΛΗΜ ΜΕΣΙΧΗ | ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ Μουσιμήν ΙΜΑΝΗΜΙΖΗΝ | Ἰκτι-
αλὴ ὄλαν Κιταλερὴ Μπούρατα μεβτέօὐ τοὔρ, δύ- | λαρὶ κι: μπιλμέν ἰντηζάτιφ, χελασλιγή
ἰτζήν χέρ Χρι- | στιάν. Βὲ χούσουσα Χότζα δλανλέρ, ταλῆμ ἐγλεγελέρ | Σορμα τεβά-
πιλεν Χριστιάν Τζοτζουκλαριγά. | Α' ΛΛΑΧΤΟΥ Α' ΛΛΕΝΗΝ ΝΙΜΕΤΗ' Ι' ΔΕΝ |
Τοβλετλοῦ Ρεφαετλοῦ βὲ σοάν 'Αζιμετλοῦ | Ι' ΩΑΝΝΟΥ Α' ΛΕΞΑ' ΝΔΡΟΥ |
Σ(Κ)ΑΡΛΑΤΟΥ ΓΚΙ' ΚΑ ΒΟΕΒΟ' ΔΑ. | Τζούμλε 'Ιφβλάχ Γερινή Μπουγιούραν
Κερα- | μετλοῦ Μπέγ 'Ερεντημιζήν βακτιντά. | Βὲ Κερεμλοῦ Σαχπληγιντέν Κορουνᾶν 'Ορ-
θοδόξος Μηλλετ τήν | Γενή Πασμαχχανειντέ. | Βὲ 'Αζιζετλοῦ Ούγγροβλαχίας Μητροπο-
λιούτοῦν, | Φαζιλετλοῦ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ σοῦν Ζεμανυντά. | Βὲ Κωνσταντίνος σοῦν 'Ογλοῦ
'Αλημετλοῦ Γεώργιος ταν | Μπουκρεστέ μπακιλτή. αψήν. | Σιμίτι ίλκ ἐββέλ Τεφσίρ ὄλου-
νούπ, Γιαβάν 'Ρωμπτζά ντηλιντέν Τούρκ | Λιτανηγά, βὲ ζιατε μπακηλίπ ντουζετιλτή, βὲ
ική Ντιλληλεν | κογιουλτοῦ Χριστιανλαρίν Κιφαετλιγή ιτζήν. | Σουμελά Παναγίανην 'Αζήμ
Πατισσαχλήκ Μοναστηριήν | Τζεματηγ τέν ὄλαν | Παρθένος Ιερομόναχος Μεταξό-
πουλος ταν.

Invățătura Creștinească. Aici se găsesc cărțile trebuincioase credincioșilor credinței noastre ortodoxe, acelea cari trebuesc cunoscute mai cu seamă de dascăli, precum și de ori ce creștin pentru mântuirea sa. Dialoguri pentru copiii creștini. Prin mila lui Dumnezeu, în noua tipografie ortodoxă înființată în București prin dărmicia Măriei Sale Domnului nostru Ion Alexandru Scarlat Ghica, cel ce poruncește peste întregul pământ al Valahiei. S'a tipărit la 1768, în timpul acestui Domn și al I. P. S. Sale Mitropolitului Grigorie al Ungrovlahiei, de către învățătul Gheorghe, fiul lui Constantin. Acum pentru întâia oară s'a întors din limba cea proastă grecească în limba turcească. S'a îndreptat și s'a tipărit în aceste două limbi pentru folosul creștinilor de Ieromonahul Partenie Metaxopulo, care face parte din comunitatea marii mănăstiri împărătești S-ta Maria Şumela.

In-4º de 64 pagine. Tipărit pe două coloane: în slângă textul grecesc și în dreapta cel turcesc. La pag. 1, titlul fals; la p. 2 cel grecesc, și la p. 3 cel turcesc.

Pe verso acestuia se află stemă Terii Românești, imitată după cea din Noul Testament dela 1703, cu următoarele versuri:

'Ερέντημ 'Αλλάχ Σιμαβητέν ναζάρ ἔτ,
Μουμήν Χαλκινήγγ Νιαζηγή καπούλ ἔτ.
Κουτρέτ Μπεζλερέ Κερεμηγγιτέν ίχσάν ἔτ,
Πακήλ Μελγιουνέ καρσή, βὲ γεγγιτζή ἔτ,
Σσάν Ταχτερινή σενελέρλεν χιπέ ἔτ,
Βὲ Ντιβανηγγιτέ Σσαχλιγηγγέ ναϊλ ἔτ.

Πρὸς τὸν Ὑψηλότατον Αὐθέντην.

Σεβήν Τοβλετοῦ Κερεμῖατε Ἐφέντημ,
 'Ραππτὲν Νιμετλοῦ βὲ Σσὰν σσοχρετλοῦ Μπέγημ,
 'Αλλάχ 'Αζήμ σσὰν Σιλερὴ τάγημ ἐτὲ,
 Καβὴ, βὲ Μουκκέμ χόκμουλεν Ταχτινῆτε,
 Χριστιανλαρὴν ὄβιουνμὲ Φεραχίτζην,
 Βὲ Ντὴν 'Ισλαμὴν χέρταγημ Πολλουγίτζην.

Doamne Dumnezeule! Uită-Te din ceruri!
 Primește rugăciunea poporului celui credincios!
 Acordă generozitate Suveranilor cu putere,
 Și să-i învingători în contra blestemaților de avari;
 Tronul glorioș dăruiește-li-l cu anii
 Și să-i să ajungă la Înpărăție în Divanul Tău.

Către prea strălucitul Domnitor.

Bucură-te, Măria Ta, fiu de nobil,
 O Stăpânul meu! cel vestit, mai binefăcător decât D-zeu.
 Dumnezeu,—fie-I gloria mare,—prin porunca sa să vă ţie totdeauna
 Tare și solid pe tronul Vostru,
 Pentru bucuria creștinilor
 Și pentru mărireia religiei lui Mahomed.

Urmează apoi această prefată:

ΤΖΟΥΜΑΕ ὌΡΘΟΔΟΞΟΣ
 ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΡΑ'
 ΗΛΣΕΔΑΜ ΜΟΥΧΑΠΕΤ
 ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ΤΑΝ.

"Ολ' Αλαβλὴ Ντερουνημπτὲν δλăν Μουχαπετιμὴ, 'Ανατὸλ ταραχιντὰ μουλουνᾶν Χριστιὰν
 Καρτασλαριμὰ σουνμαγιὰ Τζοκτὰν μπερὶ ίστεμέγηλεν. 'Ρουχανιετλὴκ ούζρὲ, Νιετιμὲ ἐρέμετημ.
 "Ιλλακι σσιμτὶ, 'Αλλάχ 'Αζήμ 'Ινσανὴν Νιμεττίλεν, 'Ρεφαετλοῦ, βὲ σσὰν 'Αζημετλοῦ, 'Ιωάννης
 'Αλέξανδρος Σκαρλάτου Ίκικα Βόεβοτα Τζεμῆρ 'Ιρβλάχ Γερινὴ Χούκμ' ἐτὲν, Κερεμλὴ Μπετὲν,
 'Αζήμ Σαπλιγήλαν, ήτζάτ δλουκᾶν, χριστιὰν Μελλετὴν Μπασμαχανεσινή, (δ νοῦκι φρεγ-
 κισταντὲν 'Ιωάν γιαλη 'Αλημετλοῦ Γεώργιος, Κωνσταντῖνος σουν, ζιστε ἐμὲκ ζαχιμετίλεν,
 βὲ χάρτէ ματράφιλεν μπούραγια γκετροτὴ, κὶ τουρλοῦ Κιταπλάρ μπασίπ, 'Ορθόδοξος
 Χριστιανλαρὰ κιφαετλίκιν βερσὶν ντεγιού) Μπέντεγη μπούσεκιλ 'Ιλλαχιγὲ Χισμετή γκιορ-
 μέγιλεν, γκερὶ κοτούμ χὲρ τουρλοῦ Νεσνεγή, βὲ Μπασμαχανεγέ γκιρτὴμ, ἐλημπτὲν γκελτι-
 γήκαταρ, Καρτασλαριμὰ Κιφαέτ βερέμ ντεγιού. βὲ Βουκούρ ὀλμάγιλεν, κὶ Σιζλέρ τζούνκι
 'Ρῶμπτεα Ντιληγτὲν ἀγγνωμαράγιλεν 'Ιμανά Κιφαετλοῦ λαζήμ δλαν Σεγλερὴ δλκαταρ
 μπιλμέσινης, δνούντζην, μποῦ Χριστιανικὴ διδασκαλία, γιανε Ταλήμ. Μεσιχὴ ζικρ δλουνᾶν
 Κιταπή, τερσὶρ ἐτμέγιλεν 'Ική Λησαντὲ μπασμαγιὰ κοτούμ. κὶ 'Ορθόδοξος Μουουμὴν 'Ιμα-
 νημιξὴν ἔν 'Αζήμ Σινώρ Κανουνλαρινή χὲρ Χριστιὰν ταλήμ δλούπ βουκουρ φ δλσοῦν τεγιού,
 Χελασλιγή 'Ιτζήν. γιανε, 'Ιμάν, Ούμούτ, Μουχαπὲτ, βὲ 'Εγιού ḍμελλερὴ, βὲ Μουκαττὲς Κηλ-
 σαμιξὴν Γετή Συρλαρινή, βὲ Μπεγιούκ 'Ερτουλαρινή, βὲ Ταχὶ σάΐρη ίκτιζά 'Ολανλαρή.
 "Ιμτι μαχλημιης δλσοῦν, κὶ ἀσλα φαρίκ γκελμὲμ, Τζεστίτ Κιταπλέρ τερσὶρ ἐτὶπ μπασ-
 μαγιὰ κοματὲν. ἔγερημ Λησαντὲν γιανέτε ζαΐφ δλούπ, γιαγιλμάμτε βάρισα, Τζούμλενιζτεν

Μαζήρ ντιλέρημ, ζηρα Γιαγγίλμαρακ Φάκατ Μπίρ 'Αλλαχτουάλλενηντηρ. βὲ Κίνε Νιάζ ἐτέρημ, Μπενήμ Μπού Ντερούη Μουχαπετημτὲν σουνουλᾶν Σιζερὲ 'Ρουχανή Κιταπή Μικταριντὲ κιοντζούκταῖτα, Κεγφιγετηγτὲ μπεγιούκ γερινὲ ταλάπιλεν καπούλ ἐτέσινης. βὲ 'Αρανζτὰ χέρταγημ ὀκουγιάσινης, βὲ Τζοτζουκλαρινηζά ταλῆμ ἐτέσινης κὶ 'Αλλαχτουάλλεγε, βὲ 'Ινσανλαρὰ γιαράρ κίμεσ δλούνιλάρ. Ταχὶ μπού Κιταπήν 'Αχηριντὰ ίσσαρετ ἐγλετιγήμ. Σουμελᾶ παναγίανην, Τραπουζντὰ μπουλουνᾶν, Πατισσαχλήκ βὲ Πατρικλήκ, Σουλτάν Βαλιτουλλαχήμ 'Αζήμ Μοναστηρινήν Βασιέτ Ταρηχινή, 'Ονα βουκούρ δλούπ. βὲ 'Αζημετλή Ευχητρήνη χέρβακιτ 'Ιχτικάτιλεν ὀκουγιούπ, Κεντησινή Μετετζή βὲ Γιαρτιμτζή, μπούρατε, βὲ Χάν Σεσρατ ή Γκιουνουντὲ, Χουτάϊ 'Ραππιτουάλλενην Κελαμή, βὲ Γκεντή μουχαπετλή 'Αλλάχ 'Ογλουνούν Σάγ ταραφηνά, 'Αζήμ 'Ρητζαζτζίλεν Νάζσ ἐτιτζή Μπουλαλήμ. 'Αμήν.

Salutare cu dragoste din partea lui Părtenie Ieromonahul, către toți creștinii ortodocși.

De mult încă, dorind să arăt înflăcărata mea dragoste sufletească fraților mei creștini cari se găsesc în partea asiatică (în Anatolia), nu atinsesem acest scop al meu pe calea duhovnicească, decât acum, prin mila lui Dumnezeu și prin dărnicia luminatului Voevod Ioan Alexandru Scarlat Ghica, cel ce poruncește peste întreaga Valahie, care a făcut o tipografie creștină. Această (mașină) a fost adusă aici din Francia de către învățatul Ion Fali Gheorghe Constantin, cu multă muncă și cu mari cheltuieli, în dorul de a se tipări felurite cărți, pentru îndestularea ortodoxilor creștini. Iar eu văzând acest serviciu sub formă dumnezeească, am dat la o parte ori ce lucru și am intrat la tipografie, ca să viu, cu cât îmi stă în putință, în ajutorul fraților mei. Deoarece am știut că voi nu înțelegeți limba greacă, și deci, nu cunoașteți tocmai bine scrierile trebuincioase ale religiei, m'am hotărât să tălmăcesc carte numită «Hristianiki Didascalia» adică *Invățatura Creștinească*, tiparindu-o în amândouă limbile, astfel ca ori ce creștin să învețe cele mai mari canoane ale Sinodului din religia noastră ortodoxă. Aceste canoane, ca credința, speranța, dragostea și faptele bune, precum și cele șapte taine ale sfintei noastre biserici, marile sărbători și celealte trebuincioase, fiecare creștin să le cunoască pentru mântuirea sa.

Vă fac cunoscut că nu voi lipsi de a mai traduce diferite cărți și a le pune sub tipar. Știindu-mă slab în cunoștiința limbii, cer iertare dela toți, fiindcă a nu gresi numai unui Dumnezeu e dat. Vă mai rog ca această carte duhovnicească, — mică prin întindere, dar mare prin cuprins, — care a eșit din a mea dragoste internă, să o cereți și să o primiți, și totdeauna să o citiți între voi și să o explicați copiilor voștri, ca ei să se facă oameni folositori și pentru Dumnezeu și pentru omenire.

La sfârșitul acestei cărți am menționat data la Mănăstirea S-ta Maria Sumela cca împărătească și patriarchicească.

Să aveți cunoștiință de data preceptelor mănăstirești (!) ale «*Sultanhui Validullah*» (= Impăratul Tată lui Dumnezeu) și să citiți în totdeauna cu credință marea sa «efchie». Să ajutați aicea, pentru ca în ziua Dreptăței sacre să ne găsim sfătuitori (?) ai cuvântului lui Dum-

nezeu, prin rugăciunea iubitului Fiu al lui Dumnezeu, care șade la dreapta sa. Amin !

Cartea cuprinde: un catechism, pe primele 42 pagine; o «înștiințare pentru zilele anului întreg ce datoră creștinul sa posteasca sau sa mănânce de dulce», și, în fine, o «istorisire frumoasă», «despre respectata mănăstire împărătească și patriarhicească a Nasăuarei, din Sumela».

Traducerile din limba turca sunt facute de G. Iogu, interpret de limba turca la Ministerul Afacerilor straine, iar cele grecești de D. Roussos, interpret de limba greceasca la același Minister.

București : Biblioteca Academiei Române.

361. Chrisant al Ierusalimului, *Manual despre superioritatea Ierusalimului și a Sfântului Mormânt*, ed. II. București 1768. — Grecește.

ἘΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ | ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ | ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ | ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ | Περὶ τῆς κατ' εὐξοχὴν ὑπεροχῆς τῆς Ἁγίας Πόλεως | Ἱερουσαλήμ, καὶ τοῦ Ἀγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Κυ. | Τῆς τε πρὸς αὐτὸν κεχρεωστημένης ἐλεημοσύνης παρὰ πάντων τῶν | Χριστιανῶν κατὰ τὴν ἀποστολικὴν Διαταγὴν, Καὶ τῆς ὡφε-λείας τῶν εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἐκεῖσε | σεβασμίων τόπων παραγενομένων. | Τυπωθὲν ἥδη δεύτερον Ἐν τῇ Νεωσυνταχείᾳ Τυπογραφιᾳ | Ἐπὶ τῆς Θεοστηρίκου Ηγεμονείας τοῦ Ὑψηλοτάτου ἡμῶν | Αὐθέντου καὶ Ἡγεμόνος πάσης Οὐλγροβλαχίας | Κυρίου Κυρίου Ἰωάννου ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ | Γκίκα Βοεβόδα | Ἐπιμελείᾳ καὶ Δαπάνῃ τοῦ | ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΙ καὶ ΣΟΦΩΤΑΤΟΙ | ΚΥΡΙΟΙ | ἘΦΡΑΙΜ | ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ | ἐν Βουκούρεστιφ. Ἐτει αψεῖ. Κατὰ Μῆνα Μάρτιου. | Παρέχεσθαι δωρεάν ἐκ μέρους τοῦ παναγίου Τάφου.

Chrisant, Patriarh al Ierusalimului, Manual despre superioritatea Sfântului oraș al Ierusalimului și a Sfântului și primitorului de viață Mormânt, și despre milostenia datorită lui de toți Creștinii după porunca apostolicească, și folosul sufletesc persoanelor cari se duc pentru a se închină la Sf. Mormânt și la celealte cinstite locuri de acolo. Acum pentru a doua oară tipărit în Tipografia înființată de curând, în timpul Domniei, de Dumnezeu păzită, a Prea Inălțatului Domn și Stăpânitor a toată Ungro-Vlahia Ioan Alexandru Scarlat Ghica Voievod. Prin îngrijirea și cu cheltuiala prea fericitului și prea luminatului Efrem, Patriarh al Ierusalimului.

București 1768 Luna Martie.

Pentru a se împărți în dar din partea Prea Sfântului Mormânt.

In-4° mic de 145 pagine.

Verso titlului e alb. Apoi urmează: O prefață a Patriarhului Esraim, tratând despre istoria și însemnatatea orașului Ierusalim, câleva marturii de-ale sfintilor asupra acestuiaș oraș; tabla de materii; prelața lui Chrisant; textul, dela pag. 19 (20) la 81. Pagina 82 e albă. La pag. 83 se află o epistolă enciclică a lui Paisie, Patriarhul Constantinopolei, din August 1727, în grecește pentru ajutorarea Sf. Mormânt. La pag. 93 aceeași epistolă în turcește, cu caracter grecești. La pag. 103 o scurtă învățătură creștinească. La pag. 108, catalogul patriarhilor Constantinopolei. La pag. 117, traducerea slavonă a epistolei de mai sus; iar la pag. 131, cea românească, sub titlul: «Carte saborniciască la toți pravoslavnicii creștini, pentru ajutoriulu sfântului mormânt».

La sfârșitul catalogului patriarhilor, adică la pag. 115, se află urmatoarea notiță:

Διορθωθὲν παρὰ Γεωργίου Κωνσταντίνου, παρὰ τοῦ ὄποιου ἔγινε καὶ προσθήκη εἰς τὸν Πίνακα μὲ βραχὺ Ἐγκώμιον τοῦ νῦν Πατριαρχεύοντος Μακαριωτάτου. Σελίδ: 1ε.

S'a îndreptat de către Gheorghe Constantin, care a făcut și un adaus la tablă, cu o scurtă laudă a prea fericitului Patriarh de acum. Pag. 15.

Pe pag. 49 sq. a cărții se citeșc următoarele:

'Ο νόφηλότατος, Σοφώτατος καὶ Χριστιανικώτατος Ἡγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας, ὁ τῆς νίκης Φερώνυμος Κύριος, Κύριος ἸΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑΣ, ὁ τῆς Ἡμετέρας Μετριότητος ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος κατὰ Πνεῦμα Ὅδος, διατεθάξων τὸν ζόφον τῶν περιστάζεων καὶ ἀνωμαλιῶν ἀρ' ἡμῶν τῇ ἐπιμόνῳ κηδεμονίᾳ καὶ ὀξυτάχῃ βοηθείᾳ, τῇ τε διηγεῖται ὑπερασπίσει αὐτοῦ. Κανούθεν γάρ ἐκ τῶν περιφανεστάτων αὐτοῦ προγόνων, γεννητόρων καὶ συγγενῶν κλήρου ὕσπειρ λαβών τὸ εἶναι δεφένσορα τοῦ Παναγίου Τάφου τοῦ Κυρίου, ὡς πρὸς τῷ τέλει τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου Κεφαλαίου τῆς Ἡμετέρας Ἰστορίας καὶ Περιγραφῆς τῆς Ἀγίας Γῆς δηλούται... Ζθεν ὅλος τοῦ ἔργου γενόμενος, Ναὸν περιβλεπτὸν ἀνεγείρει ἐκ βάθμων ἐν τόπῳ Βακαρεστίφ λεγομένῳ, ὥστε τριῶν μιλίων τοῦ Βουκουρεστίου, ἐν φέδρῳ Ἡγεμονικὸς Θρόνος, ἀπέχοντι... καὶ τείχεσι περιτείχισας ὅμα τῷ ὑπερασπιστηκότι τούτων Καμπαναρείφ, ὡς εἴναι τὸν τῆς Καμπάνης ἥχον ἔνηγχον πᾶσι, καὶ Ἱεροῖς ἀψιφίοις ἐξ ἀργύρου καὶ σηρικῶν νημάτων πεποιημένοις καταστολίσας, κτήσεσί τε καὶ προσόδοις κινηταῖς καὶ ἀκινήτοις διαψιλεστάταις καταπλουτίσας, καὶ διατάξμασιν Ἱεροῖς ἀνδράσιν ἀνήκουσιν, ὡς ἐν τῷ Κτιτορικῷ αὐτοῦ Τυπικῷ διαλαμβάνει, τοὺς ἐκεῖ μέλλοντας βιοῦν κατατραλισάμενος, καὶ Βιβλους ἐκκλησιαστικὰς καὶ ἔξωτερικὰς διαφόρων Γλωσσῶν, Ἑλληνικῶν φημι, Λατινικῶν καὶ Γραικολατινικῶν, Ἀραβικῶν καὶ ἄλλων ἴκανὰς ἀρερώσας. καὶ τοῦτο τὰ Ἐγκύκλια καὶ Φιλοσοφικὰ τῶν Μαθημάτων διδόσκοντας δύο εἰναι ἐν αὐτῷ ἐντάξις, πρῶτον μὲν ἀφιεροῖ ὡς εἰκός τῇ Ἀγίᾳ καὶ Ὁμοουσίᾳ καὶ Ζωοποιῷ καὶ Ἀδιαιρέτῳ Τριάδι, εἰτα ἐκφαίνων τὸν ἐγκάρδιον πόθον καὶ ἀκραν εὐλάβειαν ἦν ἔχει πρὸς τὸν Θεοδέγμονα τοῦ Κυρίου Τάφου, ἀνατίθησιν αὐτὸν αὐτῷ, δι' δν καὶ τὴν μυριάριθμον δαπάνην εἰς τὴν οἰκοδομίαν αὐτοῦ τοῦ τφόντι ἀξιαγάστου Ναοῦ ἐποιήσατο. Ο δὲ Παναγιώτατος καὶ Σεβασμώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ Συλλειτουργὸς τῇ Πμῶν Μετριότητι Κύριος Κύριος οὐ μόνον κατὰ μᾶνησιν τῶν πρὸ αὐτοῦ, ἀλλὰ δὴ καὶ ὡς ἐραστής καὶ Προσκυνητής τοῦ Ἀγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Κυρίου, Συνοδικὸν Γράμμα ἔξεδοτο, ἐν φ τὰ τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν πλήθη προτρεπτικῶς παρακαλεῖ διδόναι τὴν κεχρεωστημένην ἐλεημοσύνην τῷ κοινῷ ἀπαξαπάντων τῶν Χριστιανῶν Εὐαγεστάτῳ Προσκυνήματι Ἀγίῳ τοῦ Κυρίου Τάφῳ. δπερ ἡμεῖς ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος Ἐγχειριδίου ἐτυπώσαμεν Συνοδικὴν μαρτυρίαν τῶν πολλῶν καὶ ἀμετρήτων χρεῶν τοῦ Ἀγίου Τάφου τοῦ Κυρίου, μεταγλωττήσαντες αὐτὸν καὶ εἰς Τουρκικὴν, καὶ Βλαχικὴν, καὶ Σλοβανικὴν διάλεκτον, ἵνα τὸ ἐν ταύταις ταῖς διαλέκτοις τελοῦν χριστεπώνυμον πλήρωμα εἰδέναι ἔχῃ τὰ γεγραμμένα...

Prea înălțatul, prea înțeleptul și prea credinciosul Domn a toată Ungro-Vlahia, Nicolae Alexandru Voievod, al cărui nume e sinonim cu al victoriei¹⁾, fiul duhovnicesc iubit și dorit al smereniei noastre, combătând starea rea și împrejurările neprielnice în cari ne găsim, ne-a ajutat lotdeauna pe noi, căci i s'a lăsat ca o moștenire de prea slăviții săi strămoși, părinți și rude, a fi «*defensor*» al Sfântului Mormânt, precum am spus în una noastră: Istoria și descrierea S-tei Teri, pe la sfârșitul capitolului 18.

Așa dar, clădește din temelie o biserică prea frumoasă în localitatea numită *Văcărești*, în depărtare de trei mile de București, unde e scaunul

¹⁾ Νικόλαος, compus din: νίκη σι λαός, însemnează în limba greacă: invingător de popoare.

domnesc, înconjurând-o cu ziduri și ridicând o clopotniță naltă ca să se auză de toți; pe lângă aceasta a înzestrat-o cu odăjdi de mătasă lucrate cu argint, a îmbogățit-o cu venituri și proprietăți mișcătoare și nemîscătoare din belșug, a luat dispozițiuni pentru a asigura viața acelora cari vor trăi acolo, precum se vede în tipicul clitoricesc, și a dăruit cărți bisericesti și profane în diferite limbi, anume grecești, latinești, greco-latine, arăbești, etc. Orânduind ca să fie doi profesori pentru filosofie și matematică acolo, întâi a închinat-o sfintei și de aceeaș fință și dălătoarei de viață și nedespărțitei Treimi, apoi arătând dorința sa din inima și pietatea ce o are pentru Sf. Mormânt, care a primit pe Dumnezeu, o închină Sf. Mormânt, pentru care a făcut și cheltuială negrăit pe mare clădind această biserică minunată. Iar întru tot Prea Săntul și venerabilul Patriarh al Constantinopolei, chir Paisie iubitul nostru în Hristos frate și conliturgisitor al Smereniei noastre, imitând pe predecesorii săi, și având dragoste și râvnă pentru Sfântul Mormânt, de viață primitor, a dat o carte sojornicească prin care învita și îndeamnă poporul a da mila cuvenită Sf. Mormânt, la care se închină toți creștinii fără deosebire. Această carte am tipărit-o la sfârșitul manualului de față, ca o doavadă a nenumăratelor datorii ale Sf. Mormânt, tălmăcind-o și în limbile turcă, română și slavonă, ca să știe conținutul ei și turma creștinească care cunoaște aceste limbi.

Ediția întâi a acestei cărți s'a tipărit în București în 1728. V. mai sus, nr. 198, pag. 35.
București: Biblioteca Academiei Române.

362. Neofit Ierodiaconul, *Comentariu la gramatica lui Teodor*, București 1768. — Grecește.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ | ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ | ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΕΣ-
ΣΑΡΑ | ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ, | Υπόμνημα, ἐκ Πολλῶν συνεργασθέν | Ὑπὸ Νεοφύτου
Ἱεροδιακόνου πελοποννησίου, | Καὶ νῦν πρώτον Τύποις παρ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἐπὶ τῆς Θεοσ-
τηρίκτου Αὐθεντείας τοῦ Ὑψηλοτάτου τε καὶ Θεοσεβεστάτου Ἡγεμόνος | πάσης Οὐγκρο-
βλαχίας, | Κυρίου Κυρίου | ἸΩΑΝΝΟΥ | ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ | ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΥ |
Γκίκα Βοεβόδα | Ωἱ, καὶ προεφορήθη, | Κατὰ προτροπὴν τοῦ Μακαριωτάτου καὶ Σοφω-
τάτου Ιεροσολύμων | ΚΥΡΙΟΥ ἘΦΡΑΙΜ. | Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητρο-
πολίτου Οὐγκροβλαχίας, | ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. | Ἐπιμελεῖς μὲν καὶ Διορθώσει τοῦ
ἰδίου Ὑπομνηματιστοῦ, | Δαπάνη δὲ Αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Πανοςωτάτου ἐν Ιερομονάχοις
Κυρίου Ἰακώβου | Χίου τοῦ Μαυρογορδάτου | Ἐκτυνδρομῆς τῶν Φιλοχρίστων καὶ Φιλο-
λόγων Ἀνδρῶν, τῶν τε ἐν Χίῳ | καὶ τῶν ἐν Βουκουρεστίφ. | Ἐν τῇ Νεουργηθείσῃ Τυπο-
γραφίᾳ | Ἐν Βουκουρεστίφ. ἀψένη.

Comentariu la patra parte din introducerea în gramatică scrisă de Teodor și împărțită în patru părți, compilat din mai mulți autori de Neofit ierodiaconul din Pelopones, și acum pentru întâia oară dat la lumină de el, în timpul Domniei de Dumnezeu păzite a Prea Înălțatului și prea Credinciosului Domn Ioan Grigorie Alexandru Ghica Voevod, căruia i s'a și dădicat. După îndemnul prea fericitului și prea înțeleptului Patriarh al Ierusalimului Chir Efrem; fiind Mitropolit al Ungro-Vlahiei Prea Sfinția Sa Chir Grigorie. A îngrijit tipărirea și a făcut îndreptările Comentatorul însuși. Cu cheltuiala

lui și a Prea Cuviosului Ieromonah chir Jacob Mavrocordat din Hios și cu ajutorul filologilor și iubitorilor de Christos, atât din Hios cât și din București. În tipografia cea nouă. București 1768.

In-folio mic de 6 foi pentru titlu și prefețe, 1298 coloane pentru text, și 15 foi pentru indice.

In foile liminare se află: titlul; o dedicăție a compilatorului Neofit ierodiaconul Kavsokalybites către Domn; scrisoarea lui Teodor Gazes către frații lui din Constantinopol, Andronic și Dimitrie, datată din Roma, Novembrie 1451; scrisoarea cardinalului Bessarion către Mihail Apostoli; o epigramă a lui Anghel Politianos către Teodor Gazes; patru versuri din partea cărții către cititor; un extras din observațiile critice ale lui Eugeniu Bulgarul, asupra compilației la carteia lui Teodor; o scrisoare a lui Neofit către Eugeniu Bulgarul, din 1758; și, în fine, prefata lui Neofit Kavsokalybites către cititor.

București: Biblioteca Academiei Române.

363. Scrisoarea Patriarhului Paisie, București 1768. — Slavonește.

Scrisoarea patriarhului Paisie pentru ajutorarea Sfântului Mormânt, despre care se vorbește mai sus (p. 188) a apărut și în ediție separată, de oarece un bibliograf rus dă următoarea notiță asupra unei ediții slavonești:

Епистолія патр. Паїсія ко всѣмъ Христіанамъ помощи ради св. Гроба, напеч. въ Бухарестѣ, 1768 г.

Scrisoarea Patriarhului Paisie către toți creștinii pentru ajutorul Sf. Mormânt, tipărită în București, în anul 1768.

In-4°.

Undoliskij, Очеркъ, № 2521.

1769.

364. Catavasier, Blaj 1769.

Popp, *Disertație*, 48.

365. Evanghelie, Colocsa 1769.

E V A N G E L I E
LA TOATE
D U M I N I C S S I S Z E R B E T O R J
P E S Z T E T O T A N U L
KARELE
Ku ēndemnāreâ pre Csinsztitej și ſzlevitej
Doāmnej Conſiliariczej
MARGARITEJ TOMEJÁN
Szpre limbe Remlenászke' au telmecsuit, ji dirépt veszelia
jéj ſzufléczászké ku Orthografie Ungurászke' latipár
au dat
P. David Biro dela Szfent Petru den Rendul
Piarisztilor.
L A K O L Ó C Z A:
Ku tipárul Piarisztilor, la Anul MDCCCLXIX.

In-4° de 79 pagine (ultimele 3, nepaginate).
Pe verso titlului se află rândurile de mai jos și «Oratio ante Concionem».

Prafațiuncula ad lectionem Evanghelii.

En drágoszteâ csa èntru Hristosz adunácz, si ku szöngsele luj csel pre szkump reszkumperácz Kristiny, Evangélia pe ásztezi renduite szkriszau szfent Luka Evangelisztul la doazecs si unul de kap, la doaezecs si csincs de sztih; Kare szpre Limba Rëmenéaszke asa szau telmecsuit, aszultacz ku frike Dumnezejászke.

La sfârșit, se află câte-va întrebări și răspunsuri privitoare la botez, la căsătorie și jurământ, sub titlul :

*Subiectuntur ea | Quae in Sacramento Baptismi et Matrimonii Lingua
Vernacula tractantur.*

O ediție nouă a acestei cărți a apărut în 1799 la Buda.

București : Biblioteca Academiei Române.

366. Liturghie, Buzău 1769.

ДЛН є З є єЩ ЙЛ є Ш й СФНТ єЛ є | АУ Т є Р Г І Й | Я чéлвърь
дннтрø сфїци Пїрїнцилѡрь нô-цири, а лвї Іѡаннъ Златоѹсъ: а лвї Еа- сїлє
чіль Мâре: шї а Преждеѹенїй. | Якѣмъ Тїпърїтъ Ѥт҃рø Ѥт҃жм Домнїе а | П҃к
Лєминатвлїй Домнвлїй нострø | І ѕ ѕ ПЛ є ѕ ИДР ѕ | Скаѹлатъ Гїка Ео-
вѡдъ. | Кв ръ ГР Й ГОР І є | Принк ѿскрдїа шї тðатъ келтвлїа юни- тðрюлїй д€
Дамнезїз: | Кв ръ КОЗМІЙ єп єкопвлъ Еззжлїй. | Ѥ сфїта єпископіе
а Еззжлїй. | Да Йнвлъ дела Зидирк Лємїй: Зсбз. | Д€ Костандинъ Оѹченїквлъ
Даскаль Іѡрдаке Тїпъ:

In-4º mic de 2 foi, fără numerotare, și 272 pagine numerotate greșit (numarul 155 de două ori și ultimele 4 pag. fără numerotare). Tiparit cu negru și roșu, cu 24 rânduri pe pagină. Cu ornamentele și gravurile obișnuite, la p. 78, 132, 197, 233. Chipul Sf. Ioan Zlatoust e semnat de P. Ghyrie, iar acele a Sf. Vasile și a Sf. Grigorie poarta data, cu cifre cirilice, 7254 (1746).

Pe verso titlului, stema Terii-Românești și versurile din Psaltirea dela Buzau din 1767.

București : Biblioteca Academiei Române.

367. Triod, București 1769.

ТРИОДІОН | Че съ Зиче | ТРБЇЙ КъНТъРЇ | Че ѳре Ѥт҃рø сїнє
слвжба сфїтв-лвї шї Мâрелїй Пїестъ | Якѣмъ Ѥт҃рø ачестъ кїпк Тїпърїтъ, Ѥ-тð
Ѥт҃жм Домнїе д€ Оѹгроклїхъ, а | прќк Лєминатвлїй шї прќк Ѥнълїцатв-лвї
Домнъ, І ѕ ѕ ГР И ГОР І є | ЙЛ є ѕ ИДР ѕ ГУК й Е ѕ ѕ Е ѕДъ: | Кв
Еззжлїй шї тðатъ келтвлїа | прќк сфїтв-лвї Мїтрополитъ ѳ | Езкврїи. Да
Йнїй дела | Зидирк Лємїй, Зсбз. | Га8 Тїпърїтъ д€ прќк плеkatвлъ Ѥт҃ре Іеро-
монахъ, Григорїе | Іеромонахъ Тїпъ.

Exemplar necomplet :

In-folio de 1 foaie pentru titlu, și peste 462 foi numerotate. Tiparit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloana. Ornamentele sunt gravate din nou, după modele vechi, și unelo din ele poartă însemnarea: 1768. De Grigorie veromonah.

Pe verso titlului se află stemele ambelor țări, de un model nou, și versurile asupra stemei, reproduse după Cazania din Râmnic de la 1748 (v. mai sus, p. 105).

București : Biblioteca Academiei Române.

368. Neofit, Alegere din toată Psaltirea, Bucureşti 1769. — Greceşte.

ἘΚΛΟΓΗ | ΤΟΥ | ΨΑΛΤΗΡΙΟΥ ΠΑΝΤΟΣ | Εἰς τε Δασολογίαν καὶ
Αἴτησιν | Συλλεγεῖσα μὲν παρὰ Νεοφύτου Ἱερο-διακόνου τοῦ Πελοποννήσου | Νῦν δὲ
Πρώτον Τύποις ἐκδοθεῖσα, | ἀνετέθη τῇ Παναγράντῳ | τοῦ Θεοῦ Λόγου Μητρὶ, | Ἐπὶ τῆς
Ἴημονείας τοῦ Γαληνοτάτου | Αὐθέντου πάσης Οὐγκροβλαχίας | ΚΥΡΙΟΥ | Ἰωάννου
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ἀλεξάνδρου | Γκίκα Βοζόδα | Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου |
Μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας | Κυρίου Γρηγορίου | Παρὰ τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις Ἐλαχίστου |
Παρθενίου Σουμελιώτου Τραπεζούντιου | τοῦ Μεταξούπολου. | ἐν τῇ κατὰ τὸ Βουκουρέστιον
νέᾳ Τυπογραφίᾳ. | Ἐτει τῷ Σωτηρίῳ αψεθ.

Alegere din toată Psaltirea pentru slăvire și rugăciune, adunată de ierodiaconul Neofit din Peloponez, și tipărită acum pentru întâia oară. S'a închinat neprihănitei Mame a Cuvântului-Dumnezeu, în timpul domniei prea bunului Domn a toată Ungrovlahia, Domnul Ioan Grigorie Alexandru Ghica Voevod, păstorind prea sfântul Mitropolit al Ungrovlahiei Domnul Grigorie, de către prea smeritul ieromonah Partenie Metaxopoulos Sumeliotul din Trapezunt. În noua tipografie din București, în anul măntuirii 1769.

In-8° mic de 48 pag.

Pe verso titlului începe o prefată-dedicatie adresată Fecioarei Maria și semnată de Metaxopoulos. Pe pag. 4–7, se află o introducere a lui Neofit Ierodiaconul din Peloponez, din neamul Evreilor; iar pe pag. 8, o gravură reprezentând pe David.

București: Biblioteca Academiei Române.

369. Meletie Pigas, Invățătură ortodoxă, ed. II. București, 1769.—Greceşte.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ | Συγγραφεῖσα μὲν παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ Σοφωτάτου Πατριάρχου | τῆς μεγάλης Πόλεως Ἀλεξανδρείας, | Κυρίου ΜΕΛΕΤΙΟΥ τοῦ Πηγᾶ. | Πάνυ ὡρέλιμος τοῖς δρυδόδέξιοις Χριστιανοῖς, καὶ ἐσκευμένως | ταύτην ἀναγινώσκουσι. | Νῦν δὲ δεύτερον τόποις ἐκδοθεῖσα ἐπὶ τῆς θεοφρουρήτου ἴημονίας | τοῦ ὑψηλοτάτου, καὶ Φιλοχρίστου Αὐθέντου, πάσης Οὐγκροβλαχίας, | Κυρίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ἀλεξάνδρου Γκίκα Βοζόδα. | Ἐπιμελεῖσθαι δαπάνη τοῦ Μακαριωτάτου, καὶ Σοφολογιωτάτου τῶν | Ἱεροσολύμων ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ, Κυρίου ἘΦΡΑΙΜ. | Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ Πανιερωτάτου, καὶ Λογιωτάτου Μητροπολίτου Κυρίου | ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ἥδη ἀρχιερατεύοντος. | Διὶ ἐπιδιορθώσεως τοῦ πανοποιητάτου Πρωτοσυγκέλλου Καισαρίου. | αψεθ | Παρὰ γρηγορίῳ Ἱερομονάχῳ Τυπ.

Invățătura ortodoxă, întocmită de prea fericitul și prea înțeleptul Patriarh al marii cetăți a Alexandriei, chir Meletie Pigà, foarte folositoare creștinilor ortodoxi, și celor cari o vor căsi cu luare aminte. Acum a doua oară dată la lumină în zilele domniei, de Dumnezeu păzită, a prea înălțatului și de Cristos iubitorului Domn a toată Ungrovlahia Grigorie Alexandru Ghica Voevod. Prin îngrijirea și cheltuiala prea fericitului și prea invățătului Patriarh al Ierusalimului, chir Efrem. În tipografia prea Sfântului și prea Invățătului Mitropolit chir Grigorie, care acum păstorește. Indreptarea s'a făcut de prea cuviosul și prea invățatul Protosinghel Chesarie. 1769. De către Grigorie ieromonahul tip.

In-4° mic de 8 foi nenumerotate (ultima albă), 320 de pagini și 2 foi, pentru greșeli.

Pe verso titlului se află stema îndoită și 6 versuri de dedicatie către Domn și 2 către

cititor. Urmează o precuvântare către cititor a lui Neofit Ierodiaconul, cuprinzând o scurtă biografie a lui Meletie Pigă; apoi o prefață pentru carte, o dedicație a autorului, adresată Patriarhului de Alexandria; în fine, 8 versuri ale aceluiaș pentru carte.

București : Biblioteca Academiei Române.

1770.

370. *Invățatură creștinească*, Iași 1770.

Al. Philippide amintește, printre cărțile «cu titlurile copiate exact», și următoarea : «Invățatură creștinească pentru cei cari voesc a lua vreun cin din cele sfintite și dumnezeeești slujbe... Iași, 1770».

Al. Philippide, *Introducere în Istoria limbii și literaturii române*, Iași 1888, p. 148.

371. Octoih, Blaj 1770.

Citat de Popp. Se mai găsesc exemplare prin bisericile din Ardeal.

Popp, *Disertație*. 48. — N. Iorga, *Scrisori și inscripții ardeleane și maramureșene*, II, (București 1906), 47, 104, 125, 133, 141, 145.

372. *Proclamația lui Rumianțov către Cnejia Valahiei*, Iași 1770.

O singură coală, tipărită pe primele două fețe, și începutul celei de-a treia. Proclamația este datată din Iași, 1770, Noemvrie 29.

București : Biblioteca Academiei Române.

373. Kavalliotis, *Intâia învățatură*, Venetia 1770.

ΠΡΩΤΟΙ ΕΙΡΙΑ
ΠΑΡΑ
ΤΟΥ ΣΟΦΟΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ
Καὶ Αἰδεσιμωτάτου Διδασκάλου
‘Ιεροκήρυκος,
Καὶ Πρωτοπαπᾶ Κυρίου
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ἈΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
ΚΑΒΑΛΛΙΩΤΟΥ
ΤΟΥ ΜΟΣΧΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΞΥΝΤΕΘΕΙΣΑ,
Καὶ νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα
Δαπάνη τοῦ Ἐντιμοτάτου, καὶ Χρησιμωτάτου
Κυρίου Γεωργίου Τρίκουπα, τοῦ καὶ Κοζ-
μῆτη ἐπιλεγομένου ἐκ πατρίδος
Μοσχοπόλεως.
ΕΝΕΤΗΣΙΝ
αφο' 1770.
Παρὰ Ἀντωνίῳ τῷ Βέρτολῃ.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

Intâia învățatură, întocmită de prea învățatul și prea cucernicul dascăl, predictor și protoiereu chir Teodor Anastasiu Cavalioti din Moscopole, și acum pentru întâia oară dată la lumină cu cheltuiala prea cinstitului și prea

darnicului chir Gheorghe Tricupa, supranumit și Cosmischi, din Moscopole. Veneția 1770. Tipografia Antonie Bortoli.

In-8° de 104 pag.

Pe pag. 3 se află o scurtă prefață fară interes. Pe pag. 4, o gravură de lemn reprezentând Sf. Treime. Pag. 5—12, un abecedar grecesc. Pag. 12 o gravură reprezentând pe Maica Domnului cu copilul Isus. Vocabularul se află pe pag. 13—59, pe trei coloane, în ordinea alfabetă a cuvintelor grecești (*Πωμαῖτης*). În coloana a doua sunt cuvintele macedo-române (*Βλάχικα*), iar în a treia cele albaneze (*'A). βανίτης*).

La sfârșitul vocabularului, precum și pe pag. 60 și 80 se află alte gravuri.

Dela pag. 61 înainte se află: o rugaciune greccască, învățături, adagii și rugăciuni, numerile grecești, cifrele arabe, tabla înmulțirii, și, în fine, un abecedar latinesc.

N-am văzut exemplare. Amanuntele de mai sus le extragem din următoarele publicații:

Joh. Thunmann, *Untersuchungen über die Geschichte der östlichen europäischen Völker*, I. Th. (Leipzig 1774), p. 177 etsq. — Dr. Fr. Miklosich, *Rumunische Untersuchungen*, I, 2 (Wien 1882) pag. 9 (Extras din vol. XXXII din «Denkschriften der philos.-hist. Classe der Kais. Akademie der Wissenschaften» din Viena). — Gustav Meyer, *Albanesische Studien*, IV, în «Sitzungsberichte» ale aceleiaș Academiei, tom. 132 (1895). — Cf. A. Papiu Ilarian, *Viața, operile și ideile lui G. Sincai*, 10.

1771.

374. Bucvar, Viena 1771.

Ε Σ Κ Ε Ά Ρ Τ | Εασ ἀγέπερε Δε ἀκεκτήσρ | ψέλωρκ ψε βωρκ εξ ἀεκίε Κάρτε | κε ελόκε Ελοκενέψκ: τὴν πρώτης-ε-αω | Ἀ Κέσαρο-Κρζάσκα Κετάτε Βέντε, | Ἀ πριβιλεγάτα Τῦπογράφεις ἀ πρή-| ικλιζάτη Κέσαρο-Κρζέψκ Κέρικι | πριντε Κύρι Ιώνικός Λανρέντε | Κέρικεκε. Ημιθλα ρψόδα Λέντα Αντεστή, κε.

In-8° mic de peste 59 foi numerotate.

Pe verso titlului se află o gravură reprezentând pe Maica Domnului cu copilul Isus în brațe.

Din prefață extragem următoarele:

Predislovie

Cătră buni credincioșii părinți, cătră hrănitorii, cătră îspravnici, cătră stăpâni și cătră toți ceialalți ce au nume părintesc preste copii cei mici.

Toată obiceinuința vieții omenești stă spre hrană, o iubitorilor de Hs. Creșterea prunciască atârnă, cine ce felu de copilărie intru învățătură cinstită și întru frica lui Dumnezău (care iaste încéperé înțelepcioniștilor) să cade a nădăjdui că acela va fi bună creștere și déca va fi mare, iară de-î trece creșterea sa fără de frică și învățătură, puțină nădăjde că va fi mai bună cîialaltă viață a lui. Și aciastă ispitiere adevărată întărările pre noă atâtă câtă chipurile ei nu numai la fețe osebite iaste văzută, ce și la totu norodul. De trăiaște cineva întru norodă bine, cunoscută iaste că întru acela îndreptare bună iaste copiilor; iară de trăiaște în norodă cu multe sfăzi, urâciuni, pizme, vicleșuguri și tâlhări și alte obiceiuri réle, nu te îndoii că va fi întru acela îndreptare bună copiilor...

Cumă dară vei nădăjdui de bine unde nu iaste hrană bună copiilor? Iară de hrană ca acăia, în țara aciasta, cine nu vede câtă lipsă iaste? Care văzându noți lipsiți copii de hrana ce li să cădă, bolindu cu inima de nen-

rociré învățaturii lorū, amū datū în typariū aciastă cărțulie, începându dela ăzneșku, cu toată crânduiala precum să véde, ca să poată după buchi ceti și cu sloganii întru întăriri cetirii sale; și după acésté rugăciuni de séră și de diminéță; și rânduiala pentru masă și după masă, însă și cinstitul paraclis și sinaxarul; aşijderé céle zece porunci, și 7 tăini creștinești, 7 daruri ale sfântului Duhū, și altele. Si învățatură pentru credința catholiciască, și ce iaste credința catholiciască. Care acésté toate învețându-le copii de mici, să poată cunoaște, ce iaste frica luř Dumnezău, căci de aciastă hrană bună a copiiloru întrébă și răspunde Davidu: «Intru ce-ș va îndreptă celu Tânărū calé sa ? Cându va păzi cuvintele tale».

Cade-să dară voao, blagocestivilor creștini, și cei ce aveți nume părintescu preste copii cei mici, să aveți purtare de grijă pentru învățatura copiilor voștri, ca să nu se lipsesc de hrana cé sufletescă, cu povățuiré cé bună carii și sănței datorii să-ř învățaři pre dânsii, grăindu-le în casă, șăzându, și pre cale mergându, și culcându-vă și sculându-vă, și mai ales totu déuna să-ř intrebaři pre dânsii de știu derostu poruncile dintru aciastă cărțulie, și de citescu molitvele de séră spre[somn?] aşijderé și de diminéță; și de veři vedé că nu păzescu céle orânduite lorū, și mustraři pre dânsii părintește, că de nu veři face aşa după cumu vă învățamă noř, vă veři socotă ca niște ucigași feciorilor voștri, iară urmându porunci și învățaturii noastre veři avé nădējde a vă bucura și a vă veseli de fii voștri, că de niște înțelepții de Dumnezău, și ei voru pomeni pre voi. Domnul să vă blagoslovescă pre voi, și blagoslovenia sa să se adaogă spre voi și spre feciorii voștri. Aminu.

Acest *Bucvar*, în afară de materia de abecedar, mai cuprinde câteva rugăciuni, cele 10 porunci, etc., simbolul Patriarhului Atanasie, paraclisul Maicii Domnului și sinaxarul celor 12 luni.

București : Biblioteca Academiei Române.

375. D. Cantemir, Descrierea Moldovii, trad. de J. L. Redslob, Frankfurt și Leipzig 1771. — Nemțește.

Demetrii Cantemirs
 ehemaligen Fürsten in der Moldau,
 historisch-geographisch und politisch
 Beschreibung
 der
 Moldau,
 nebst
 dem Leben des Verfassers
 und
 einer Landkarte
 —
 Frankfurt und Leipzig
 1771.

In-8º de 2 foi, 341 pagine și o hartă.

In fața titlului se află portretul lui Cantemir gravat de Rein, cu următoarea subscripție, de o parte și de alta a stemei lui Cantemir :

Demetrius Kantemir des Russis. Reichs und in Moldau Fürst, bey dem Russ. Kaiser Peter dem Grossen des hohen Senats Mitglied, und geheimer Rath.

In înștiințarea dela început se spune că opera lui Cantemir a apărut, în traducere nemțească, întâi în «*Magazin für die Neue Historie und Geographie, etc.*». În ediția aceasta s-au îndreptat multe greșeli și s'a adnotat de Büsching.

Pe primele 22 pagini se află viața lui Cantemir; la pag. 24 o înștiințare a lui Büsching în care se spune că textul i-a fost comunicat de Müller, iar traducerea în nemțește s'a făcut de Johann Ludwig Redslob. Urmează apoi o prefață a lui G. F. Müller, tabla cuprinsului și, în fine, la pag. 33, textul.

Harta dela sfărșit este gravată de Kretschmer.

București : Biblioteca Academiei Române.

376. *Invățătură arhiearească*, Iași 1771.

M. Gaster posedă o copie după o carte cu acest titlu, care s-ar fi tipărit în Iași la 1771.

Gaster, *Geschichte der rumänischen Litteratur*, în Gröber, *Grundriss der romanischen Philologie*, II, 3, pag. 309.

377. *Proclamația lui Rumianțov către norodul Cnejiei Moldovei*, Iași 1771.

Foaie volantă, datată : Iași, 1771, Februarie 9.

București : Biblioteca Academiei Române.

Undolskij, *Очеркъ*, col. 243, n° 2570.

378. Samuil Ravvi Jidovul, *Alcătuire înaurită*, trad. de Toma [Mandacașul ?], Iași 1771.

҃ЛКъТ єИР єЛДУР ЙЛъ САМ єИЛъ РИБ-|БИ ЖИ-
ДОБ єЛДН, М єСТРНДН Р ТЧН | Р єЖИДОБИЛОРъ | йкъмъ
јтъй тълмъчнитъ пре лимба молдовенѣс-|къ де ѡома : є : логофѣтъ : принъ ѿжордія |
а прѣ чинстѣтълвъи дѣмисаля Иѡанъ канакоziніо | вѣль вѣсь фіюль ѡжжасаtълвъи
Іѡрдаке вѣль | логофѣтъ : А врѣмѣк стѣпжниръ а прѣ пѣтѣр-ничий, шы прѣ ми-
лостїкій ІМП єРІТР ЙЦІЙ | а тѣатъ рѡсія єКАТѢРИНІИ ал дѣйлѣ. | Тиp-
рітъ-с-а8 ачастъ кѣрте къ тѣатъ кеатълла | дѣмисаля нѣмѣтълвъи вѣль вѣсь : Принъ
благословѣ-|нія а прѣ ѿфинцитълвъи Митрополитъ а тѣатъ | молдакія Курія куръ
Гаврійль. | ётъ 8 асѣ тиpограfіе ѕашъ. | Да ѿнъ дѣла ѓс : єлѣ : дикемвріе : єв :

In-4° mic, de 10 foi nenumerotate și 128 pagine.

Verso titlului e alb. Urmează o înștiințare a lui «Thoma Mandacașulu» (adică Θωμας δ Μανδακάσου) și o prefață adresată cititorului de «Nichiforū Iermonahu Theotochi» Din această din urmă extragere următoarele :

Aciasta s-au scrisă aravicește de cătră dascalul Jidovilor, Samuil celu dină înpărăția lui Maroc, și s-au tălmăcită pre limba latinăescă de cătră Alfonsu Vonomu spaniolu, celu dină tagma fratoriciască a celor ce să zică Dominicani, care și «Faptă înaurită» o au numită. De trei ori până acumă s-au tipărită, precumă arată tiparul celu lătinescă, întâiu la Venetia, la anul 1339 (!) (ѧթѧ); după acela la Maierata, la anul 1693; mai pe urmă la Luterna, la anul 1736, și cu toate accestea să aflată cu anevoie. Poate că o eu orecarii jidovi spre rău alergători, cumpărând cărțile și dându-le în focă, temându-să ca nu cumva němulu lor să deșchidă prin tra-

ciasta ochi și să gândescă cătă s-au amăgită pănă acumă, ne priimindă evanghelicișca învățatură a Mântuitorului. Insă, ca să nu cadă prepusă de prefacere sau de schimbară noimii, s-au făcută tălmăciră curată, pre cătă au fostă cu putință, și fără de schimbare, și la însuși cuvintele cele pre scurtă a scripturii. (Care și latinulă au făcută, tălmăcindu-să dină cartă ce araviciască). Dreptă acăea unde s-au aflată cuvintele scripturii după tălmăciră celoră șaptezeci asemenă cu cele aravicești, s-au pusă de o parte. Si acăstei săntă destule cătră cetitorul celu cu bună credință

Iară pre voi, o Jidoviloru, număru unu lucru vă sfătuiescă: Să cetiți cartă fără de patima acăea ce aveți asupra Creștinilor, și fără de cugetele cele dină începută hulitoare și mincinoase, care dină copilarie le-ați învățată dela părinții voștri, răvnindă alcătuitorului cărăi acește, carele Jidovu fiindă, mai vărtosă și al vostru dascalu, însă fiindă că fără de patimă au cetită sfintele scripturi, s-au luminată, precum să véde, și au cunoscută adevărulă. Mintă, iară nu patema să cade ca să fie judecătoru; sufletulă, iară nu cugetulă celu dină începută¹⁾. Patima și cugetulă celu dină începută fără de sămătire îngroasă puteră sufletulu, că ce osăbește binele și răulă, și fără de voe răpescă mai înainte judecata. De vești vră voi ca să dezradăcinăți patimile cele cu cugete greșite, și chemândă ajutorul celu dină înnălțime, cetiți cartă nu ca niște Jidovi pizmătarești ce ca niște judecători ați adevărulă ce osebescă răulă și binele, nu mă îndoescă, cumă că aciasta să va face voao povătuioare de sufletă măntuitoră.

Nichiforă Iermonahă, Theotochi.

Urmează o pagina albă, apoi urmatoarele versuri ale lui Thoma, al doilea logofat, de care se vorbește în titlu:

Stihuri politicești cătră cei ce voră cetă cărticica aciasta.

Învățătorul Jidoviloru celu pră vestită,
însuși aciastă carte o au alcătuită,
Ravvi Samuilu cu numiră este numită,
grațurile scripturii pră bine le-au întocmită.
Cu venire lu Mesie că pră adevărata,
rânduiala Domnului că intrupată.
Cumă s-au născută dină Fecioara că curată
dină zisele Prorocilor vădește și arată.
Patima, moartă și învieră istornică (?),
înnălțare că cătră ceriu o proslavă.
A crede și a dovedi săngură să nevoește
doao venire a lui Hs: scriptura ilu siloște.
Ucideră acestuia nedreptă socotă,
robiă loră că de mulți ani văciniică chibzuăște

¹⁾ Prolipsis sa zice grecește aciasta ce s-au tălmăcuit «cugetu dinu începutu», nepuțându-se talmaci întralaltu chipu; iară înțelégeră cuvântul să este aciasta, adeca cele ce omulu dinu copilaria lui aude dela parinții lui sau dintr-alături, și le pune în mintă lui și să obiceină purură a le gândi, care pră cu anevoie este a le dezradacina dină cugetulu lui, și după tălmăciră aciasta mai toti oamenii săntă proliptică, însă acest prolipsis poate uneori să fie adevăratu, iara de mai multe ori mincinoasă și greșita.

Pentru greșala că au făcutu făr de omenie.
 părintii loru cei ucigași vestiți întru cruzie.
 Și săngele acelu dreptu, pré dreptu și osândeste
 urmașu flindu acelora, săngură adeverește,
 Némulu Israîlenescu defaimă și jelête,
 de rătăciré némulu foarte să tâ(n)guiăște.
 Alégiré Biséricei laudă și slăvěste,
 credința pravoslavnica înnalță și mărěste.
 Lepădaré soborului, zice Dumnezeiască
 orbire, înprietiré loru, jelnică nebunescă.
 Jertva că fără de sănge o pré înnalță,
 a fi nepriimite alte jertve ne învață.
 Fi lu Dumnezeu pre Apostoli și numește
 în locul prorociloru, și nu să îndoeste.
 Cătră Ravinulu Isaacu au scrisu aravicește,
 Vonomu Afonsul tălmăcindu aciasta latinește,
 Nichiforu dascalu pré numită în limba elinescă,
 dinu Theotochi némulu lu, credința creștinescă,
 Lauda răsăritulu, apărătoru credinții,
 contenescă zavistiia, nu mai ascută dinții
 Prinu îndemnaré unuia vestită întru slăvire,
 răvnă asémené avându obștescă folosire,
 S-au nevoită a tălmăci cărticica grecéște,
 caré acumu s-au prefăcută, eu zicu, moldovenescă,
 Indemnătoru, sărguitoru fără de îndoire,
 Ioanu Cantacozinò au fostă la tălmăcire
 Fiul lui Iordache, marelu logofătu,
 acestă este némulu său, carele flu arătu,
 Aflându-să la alu visternicii cei mari statu,
 într-a păzitii țarii Moldovi sfată,
 Căruia némulu celu cinstițu pré deplină să cunoaște
 dragosté cătră pătrie și răvna să vestește.
 Faptele cele vrédnice, facerile de bine,
 înpodobescu sufletul său precum să și cuvine,
 A folosi patria sa cu totul să silește,
 cinsté, nu miaré patriei fierbinte o dorește.
 Insușu acestu boărău numită au vrută să o tipărăscă,
 ca toți acei ce voru cetă pré să se folosască,
 Pentru venire lu Hs: să nu să îndoiască
 Si zisele prorociloru pré să le socotescă,
 Lumina adevărului, credința să păzască,
 ca nu cum-vă să iă și ei osânda jidovescă.
 O Iisuse bunule, lauda îngerescă,
 pré dulce milostivule și slava că cerescă,
 Acestu bine credinciosu viiață dăruaște
 în pace și în linește statornicu flu păzeste.

Curgerile cele de susă și cu bogată dare
varsă-le miloserdnice în casa dumisale,
Indelungimé aniloră cu bună norocire,
și toate bunățile cele de fericire.
Pre fiul său Matei cu creșteri îl mărăște,
după urmare tatălu și a fi bine voiaște.
Iară pre mine nevrédnicul tălmăcitorul cărții
de muncă izbăvăște-mă și de osânda morții,
Ca pururé să pro[s]ăvăscu mila ta cê bogată,
bunățaté și dragosté cê ne asămănată.
Amină în vîcii vîciloră fără de contenire,
Thomă îmă este numele, nu zică altă numire.

La sfârșit, pag. 127—128, se citesc următoarele :

Insămnează

Cumă că cărticica aciasta să vede, că au fostă ascunsă de jidovi preste doao sute și treizeci de ani. Care dină traciasta să chibzuește : De vrême ce dascalul acesta Samuil celu ce au scrisu cătră Ravy Isaacu, au zisă cumă că au trecută numai o mie de ani dină vrême care s-au răsipită Jidovii, pentru că au cuprinsu întru stăpânire Tită sfânta cetate. Deci să vede, că îndată după cei o mie de ani a robii și a răsipirii jidovilor s-au scrisu cartă aciasta. Dară Jidovii văzându pre sineșu biruiji dină mărturiile pro-rociloră cele foarte vădite, au ascunsu într-atâta vrême cartă aciasta, ca să nu să mustre de cătră credințioșii creștini prin căle ce să cuprindă într-ânsa. Dreptă acăia s-au tălmăcită la anii de la Hs. 1400.

Cartea întreagă, adică împreună cu prefețele și cu notația finală, a fost tradusă după o carte apărută la Lipsca în 1769, cu urmatorul titlu :

Πόνημα Χρυσοῦ Σαμουὴλ Ραβbi τοῦ Ἰουδαίου, ἐξελέγχον τὴν τῶν ιουδαίων πλάνην. Πρῶτον μὲν, ἐκ τῆς ἀραικῆς εἰς τὴν λατινίδα μεταφρασθὲν· νῦν δὲ ἐκ τῆς λατινίδος εἰς τὴν κοινὴν τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον. Ἐκδοθὲν ἀναλόγως τοῦ τιμιωτάτου, καὶ χρησιμωτάτου κυρίου Νικολάου Σκούρτου. Ἔν Λειψίᾳ τῆς Σαξονίας Τυπογραφίᾳ τοῦ Βρεττικόπφ. Ἔτει 1769.

Prefețele sunt numai în grecește, iar textul în latinește și grecește.

București : Biblioteca Academiei Române.

379. Slujba S-lui Alexandru, arhiepiscopul Constantinopolei, Veneția 1771. — Grecește.

ΜΗΝΙ` ΑΓΡΟΥΣΤΟΥ Λ'. | Α Κ Ο Λ Ο Υ Θ Ι' Α | ΤΟΥ· 'ΕΝ 'ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ 'ΗΜΩΝ | Α Λ Ε Ξ Α' Ν ΔΡΟΥ | ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ. | ΣΥΝΤΕΔΕΙΣΑ 'ΕΝ 'ΕΤΕΙ Α.ΨΞΖ. | Δι οξιώσεως τοῦ 'Τψηλοτάτου, καὶ Εύσεβεστάτου αὐθέντου | πάσης Οὐγγροβλαχίας | ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ | ΙΟΑΝΝΟΥ 'ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ | ΣΚΑΡΑΑΤΟΥ | ΓΚΙΚΑ ΒΟΕΒΟΔΑ | Καὶ θεωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου, Σοφωτάτου | γῆμῶν Πατριάρχου τῆς Ἀγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ, | Καὶ πάσις Παλαιστίνης, Κυρίου ΕΦΡΑΙΜ. Ἀρχιερα-τεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου, Λογιωτάτου καὶ Θεοπρο-βλήτου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας, | ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. | Νῦν δὲ τυπωθεῖσα σπουδῇ, καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ τιμιωτάτου, καὶ Εὐγενε-στάτου ἄρχοντος ἐκ Βλαχίας Κυρίου Ἰωάννου Βακαρεσκούλου | Μεγάλου Βεστιάρη, καὶ

Μεγάλου Δικαιοφύλακος τῆς | Μεγάλης Ἐκκλησίας τοῦ ἐν Κωνσταντινούπολει | Ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου. | ἘΝΕΤΙΗΣΙΝ | 1771 ἡ ϕοά | ΠΑΡΑ' ΝΙΚΟΛΑ'Ω ΓΛΥΚΕΙ· ΓΩ· ΕΞ· ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ. | CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Luna August în 30. Slujba celui întru sfinții părintelui nostru Alexandru, Arhiepiscopul Constantinopolei, întocmită în anul 1767 după cererea Prea Înălțatului și Prea Credinciosului Domn a toată Ungrovlahia Ioan Alexandru Scarlat Ghica Voevod, și revăzută de prea fericitul și prea înțeleptul nostru Patriarch al Sf. Cetăți Ierusalim și a toată Palestina chir Efrem, Mitropolit fiind prea Sfințitul și de Dumnezeu alesul Domnul Domn Grigorie. Acum tipărită cu osârdia și îngrijirea prea cinstițului și prea nobilului boier din Valahia Domnul Ioan Văcărescu, mare Vistier și mare Dicheofilax al Bisericei celei mari a tronului patriarhal apostolic din Constantinopol. Veneția 1771. In Tipografia lui Nicolae Glichì din Ianina. Con licenza de' superiori.

In-4° de 39 pagine.

La început se află o dedicație în versuri iambice adresată Domnitorului de Νικόλαος ὁ Βελαρᾶς.

Slujba cuprinde câteva poezii religioase, dintre cari unele sunt compuse de Ioan (Ienachița) Văcărescu, iar altele de Nicolae Velara și alții.

București : Biblioteca Academiei Române.

1773.

380. Învățătura Ecaterinii II, Iași 1773.

ЛБЩЦЫТЪРЪ | ІІ ЛЕѢШИ СТЪПЖНІТОЙРЕНІ МЪРІРІ |
ЕКІТЕРІНІІ: Е. | Катръ южнідѣйта єпітрапіе престе | алкетѣрѣкъ дрѣтѣрѣкъ д
оїній нода | ЛЕѢДИТОЙРЕНІ КОНДИКЪ. | Тзлмѣчѣтъ пре лимбада молдоке-
нѣскъ, | ши тиپзрѣтъ принъ ёдемнѣрѣкъ лѣминѣ-|тзлвѣй Генералъ Фелдмаршалъ ши
а фѣль | де фѣль де юрдине Кавалеръ ши порѣн-|читбрюль Примѣй чѣй динъ тѣй, |
ГРІФЪ ПЕТРЪ ІЛЕѢДИНОБІЧЪ | РУМЛНЦОБЪ | Къ тѣатъ
ѡсѣрдїа ши келтѣяла Прѣко | сфинцитѣлай Митрополитъ Ітѣатъ | Молдакія |
КУРІЗ ГІЕРІІЛЪ. | Карѣкъ сас тзлмѣчѣтъ де юома Е: | Догефѣтъ. | Ал ѿній де
ла Хрѣстосъ: аѣрѣ: | євгѣстъ: си.

In-4° mic de 4 foi și 139 pagine.

Verso titlului și ultima pagină a foilor liminare sunt albe.

Prefața are următorul cuprins:

Slăvituluī Gheneralū Feldmarșalū, Poroncitoruluī Armieī ceī dinătăī, a Malorosieī Gheneralū Gubernatorū, Prezidentū Malorosieneștiī Coleghiī, Ordinilorū Rusești Impărătești a sfintilorū Apostoluluī Andrei, ostenesculuī mare mucenicuī și purtătoruī de biruință Gheorghie de crucé cē mare, a luiī Alexandru Nevskii și holstenesculuī a sfinteī Annii cavalérū, Grafū Petru Alexandroviciū Rumianțovū.

Intru totuī facătoriuluī mieu de bine, smerită închinăciune.

Eu nu mă infățăseză cătră Innalta Înpărătesca Mărire a pré puternicii și pré milostivei Doamnei și Imperatriții noastre, (luminatule, pré înțeleptul și vitezule Arhistratigū), ca să încununeză cu laude sufletul Eř celu plină de înpărătești daruri, sau să înnalță cu sunetă biruințele sale céle pré slă-

vite, ce au sădită pretutindeni ca alți finici înpotriva obștescului vrăjmașu, făcându ca numai arătaré armelor Ei celoră purtătoare de cruce să cutremure inimile vrăjmașilor întorcând taberile lor spre fugă; — sau să laudă cu mirare apărare némului creștinescă de cătră vrăjmășasca călcare și cumplire; sau să măresc liniște, odilina și pacinica petrecere a tuturor de obștie în vréme de războiu și céléalte nenumărate faceri de bine, cu care s-au îndestulat de prisosită mai vârtosu patria noastră, după înnalta a Ei măririi buna voință. Însăși acéste faceri de bine cu netăcute glasuri și cu ritoriciască limbuție, prefăcându-să într-alte limbi, vestescă darurile, ce încunjură scaonul Măririi sale, încununéză cu cununi de laude aftocatoricesculu a Ei măririi crăștetă. Eu că de pe urmă nu îndrăznescă a pune sușuri în inima me spă lauda legăuitoareloră învățături, ce să cuprindă la aciastă înpărătăescă carte, ne avându putință împreună alergătoare cu voință pentru a loru înnaltă covârșire. În vrémé cându mințile cele mai iuji a Filosofilor celor din Academiile Evropi ce ciarcă în adâncu tainile firii și să poartă cu pohfală preste aflare flinții celoră de suptu soare, călătorindu cu privire până la cele înalte și covârșitoare zidiri și mai vârtosu covârșiré minții a unu filosof sau a unu filosofu între înpărați, și după dânsul a unu Elinu și după nému și după glasu, au rămasă la uimire pentru privire aceștiu pré slăvite vederi, la care nici odioară lumé nu s-au învrednicită a privi, nici însuși Dumnezeescul Platonu ce au legăuitu cumu că atuncă voru fi cetățile norocite, cându sau filosofii voru înpărăți, sau înpărați voru avé înțelepciu nedespărțită de schiptru și împreună săzătoare la scaonu. Îndrăznescă numai a arătă înplinré datorie că ne apărăte, și a îndemnării că cu multă răvnă a slăvirii tale pentru tipăritulu cărții în limba moldovenească, care prinu multa silință de iznoavă tălmăcindu-să de pre limba greciască, pre cătu au fostă cu putință mai cu curată înțălegere, iată că s-au săvârșită. Patrioții miei voru numără aciasta între alte bune lucrări a slăvirii tale că mai întâi și mai covârșitoare, fiindu bine încredințati că, de voru viețui suptu acéste folositoare pravile întru staré că neclătită a pronomiilor vechi, să voru face foarte norociji la politiciască înpărătășire, ca oamenii vaculu celuî înaurit. Slăviré ta aî înplinit și cu aciasta buna voință a întru totu avgusti Doamni și stăpâni noastre, după cumu cu céléalte săvârșiri a slăvitelor biruințe și a apărării patriei noastre, unindu înțelepciu de vitejia, smerenia cu răbdaré, iuimé isprăviloru cu întregimé minții, silință cu priveghéré, arătându-te viteză arhistratigă, înțeleptu poroncitoru, nebiruitu oștenu, și la toate covârșitoru celoră vechi pré vestiți arhistratigi, purtându pre cătu să poate chipulu și asămănaré înpărătești măririi. Eu încă cu smerenie amu săvârșită lucrul ce mi s-au încredințat de cătră slăviré ta cu tălmăcitulu și tipăritulu cărții. După care îndrăznescă a zice: Fericite noroadele acél preste care voru să înpărătășă acéste pravile, ce suflă cu totul dreptaté politicești înpărătășir, buna cuviință, cinsté cătră Dumnezeu și dragosté cătră celu de aproape.

Alu slăvirii tale, cătră Dumnezeu fierbinte rugătoru,

Gavriilu Mitropolită Moldavie.

București : Biblioteca Academiei Române.

381. Polustav, ed. IV, Blaj 1773.

П О Л У С Т А В Ъ. | Ікъмъ а Патра Шарх | Тѣпърътъ. | Кс Бѣлгословеніѧ чѣ |
лвръ Май мѣръ. | Кс Тѣпъръюль Б. Еестѣръ | [Л Блажъ]. Йиѣль Ѿѣбръ.

In-8° mic de 1 foaie și 598 de pagine. Tipărit numai cu negru, cu caractere de două mărimi. 19 rânduri pe pagină.

Titlul încadrat într-o gravură mare, semnată de *Sandul* (Tipograful).

București : Biblioteca Academiei Române.

382. Strastnic, Blaj 1773.

С Т Р А С Т Н И К Ъ. | Кара квпрѣнде ф сине | Слѣжка сѣнтилашь Патимъ, | ши а
Ѣкѣръ Дамъловъ Хс. | Ікъмъ лддашь Шарх Тѣнърътъ | Сѣпть стѣпѣнірѣ прѣ Л- |
нѣлцѣтей Кесарш-Крѣсей | М І Р І є Й ѡ є Р є Г І Й | Кс Бѣлгословеніѧ чѣлвръ май
мѣръ. | Л Сѣнта Митрополіе л | Блажъловъ. | Кс Тѣпъръюль, ши Кїелтвѣлеле | Фундѣ-
ций Еснѣй Еестѣръ. | Йиий дѣ ла Хс Ѿѣбръ.

In folio de 1 foaie și 187 pagine. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 41 de rânduri în coloană. Titlul este încadrat într-o gravură mare cu comorâlamente, gravată «de Petru Papavici Rim. Typ.». Pe verso titlului, o gravură mică de același, reprezentând pe Domnul Cristos pe cruce. Volumul mai cuprinde câteva ornamente și gravuri.

București : Biblioteca Academiei Române.

1774.

383. Acatistier, Blaj 1774.

АКАТИСТИЕ | КОМПЛЕКСЪ | Кс мѣлте ллѣссе ѡ8-|г҃чюнн пентръ ѿлл-|віл фіеве
кѣ-|рѣл Крецинъ. | Кс Бѣлгосло- вѣніѧ чѣлвръ мѣ | мѣръ. Ікъмъ а дѣаѡръ | Тѣпърътъ
Ѣ Тѣпо-|грѣфія М. Б: Б: ф | Блаж. Ѿѣбръ. Дѣ Петръ Пана Бѣнѣ Рыим: Тѣпогрѣф:

In-12, de 4 foi și 604 pagine (numerotate până la 599). Tipărit cu negru și roșu, cu 17 rânduri pe pagină. Titlul este încadrat într-o gravură săpată de «Petru P(apavici) T(ipograful)». De același meșter sunt sapate și gravurile din carte: trei în foile liminare și alte trei în cuprinsul cărții.

Pe foaia a 2-a liminară se află următoarea «aprobație» :

Aprobație.

Аciastă sfântă carte, chiemătă Acathistiăriu, cu multe alése rugăciuni pentru evlavie fiește căruia creștinu, o amă cetită și ne aflându nimica întrânsa în protiva sfintei credință, o judecă a fi vrédnică de-a să typări. Blajъ, 17 Septembrie 1774.

I. Silvestru Caliani, celu dinu tăiu răvizoră a cărțiloră.

La sfârșit, pe ultima pagină, se citește :

Iubitorile de Hs. cetitoră, precumă ceriulă nu iaste fără de noră, aşă nică diorthositorulă fără de greșală; dreptă acăea oră ce smintelă să va află în diorthosiré acestui Acathistiăriu, în cuvinte sau în slove, nu defăimă, că nu din neștiință, nică din lenevire, ci din singură tréceré ochiloră să întâmplă, pentru că unele slove nu multă să osăbescă, pre cumă *a* de *ă*, *e* de *е*, *u* de *ü*, iprocă; și aşă între sine puțină osăbindu-se, lesne să trecă cu vedéré; ci

îndreptéză cu duhulă blândetejeloră, și mă ţartă, ca și tu de aceiași ertări să te învrednicești.

Și s-au diorthosită de mine smeritulă între ieromonași, Ghermanu de la (Măn)ăstiră Bunei Vestiri din Blaju.

București: Biblioteca Academiei Române.

384. Apostol, București 1774.

АПОСТОЛЪ | КУМІЛЯ ЛѢИ ДѢМНІЗЕХ | Сфітъль. | Кара ѿсъмъ
а патра ѿарк прекомъ май наин-|те ѿсъ фостъ ѿшхдатъ дѹре чөль Греческъ са8 | тѣ-
покрить ѿ ѿлеле прѣ лємнізтълъ шн | прѣ ѿицатълъ дїнізасъ ностир | Іѡ
їлєзїиадръ іоаннъ | вифлянтъ боєодъ. | Атре ѿтълъ дємніз
а мэрлъ са8 ѿи ѿа-|ра Рым. К8 ѿлєсненія шн к8 тоатъ келтъ-|лла прѣ сфи-
цитълъ Митрополітъ | КУРЫ ГРИГОРИЄ | Шн са8 дать ѿ тунар ѿ Тун: сфи-
тъ Митрополітъ: | Да ѿнъль деля Хс: явбд. | Де Піпа Констандінъ Тєпогрдфъль Рым.

In-folio de 2 foi nenumerotate și 178 numerotate, tipărit cu negru și roșu, cu 34 de rânduri în pagina plină. Titlul este încadrat. Pe verso se află stema Tării-Rumânești, imitată după cea din *Noul Testament* din 1703 (v. facs. 249), cu 10 versuri asupra stemei. Pe foia următoare se află o prefată a Mitropolitului Grigorie, iar pe ultima față, gravura lui Ursul Zugrav, reprezentând pe Sf. Luca (facs. 251). Volumul mai cuprinde și alte ornamente și gravuri.

Stihuri politice asupra stemei pré luminatului și pré innălțatului Domnului nostru Io Alexandru Ypsila(n)tă Voevodă.

Purumbulă oare cândă — ramură de maslină aducândă
Lui Noe au vestită — că potopulă s-au potolită.
Corbulă Tării Rumânești — pre care și vultură flănușescă,
Crucă în gură purtândă — și pravoslaviă însemnândă,
Tuturoră bine vestea — că acumă în țară aică domnește
Alexandru Ypsila(n)tă,—celă cu înțelepcăune maș înaltă
Și cu toate darurile înpodobită — ca unu crină bine înflorită.
Tării bine și voiaște — cândă pacă înpărățește,
Pre carele Domnului să-lă proslavescă
Ca întru mulți ani cu sporire să domnească.

Prefață:

Grigorie, cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscop și Mitropolit a toată Ungrovlahia, pré cinstiți și exarhă plăiuriloră.

Predoslovie cătră pravoslavnicii norodă.

Toată lucrără bună și de folosă ce să face de oameni țaste binc plăcută lui Dumnezeu. Iară mai vârtosă țaste cinea ce să face spre cinste și lauda și spre adaogiră propoveduirii cuvântului celui adevărată și spre lauda sfintei biserică (precumă dumnezeiști și sfintii Apostolă prină propoveduiré loră au înmulțită și au semănată în toată lume sămânța bunei propoveduiră a cuvântului celui adevărată). Dreptă acine și smereniia noastră, de vréme ce dină proniia că dumnezeiască amă priimită arhipăstoresca turmă a aceștii de Dumnezeu păzite Tării a Ungrovlahiei a-și purtă grija și a ocârmui și a o aduce către pășune și hrana vie, văzândă cumă că sfintele biserici sănătu lipsite de sfinti

tele cărți, între care cărți unele dintr-âNSELE s-au și mai tipărită de s-au mai adaosă pre la sfintele biserică pre unde era lipsă, iară aciastă Dumnezeiască propoveduire ce să numește Apostolă, și întru trecutele vremi scoțându-se la lumină prină tipărire, s-au mai dată în typară și de aciastă dată, ca să se dé pre la sfintele beserici aciastă sfântă și trebuincioasă carte, pre care dină râvnă Dumnezeiască ne-am îndemnată și smerenii noastră și cu toată cheltuiala noastră, amă pusă de s-au *tipărită și a patra oară* în Typografia sfintei Mitropoliei în București: Deci vă poftimă ca să o priimiș cu mare bucurie ca pre unu odoră Dumnezeescă, dându slavă și mulțămită lui Dumnezeu celu în Troiță proslăvită, căruia să cuvinte cinstă și închinăciună în vîcă. Amină.

La sfârșit, după obișnuințele cereri de iertare pentru greșelile de tipar, se spune:

La acestu sfântu și dumnezeescă lucru fost-au îndemnătoriu și ostensoriu și purtătoriu de grijă, la toate cele trebuincioase, celu între ermonahă mai mică, Ioachimă ermonahă.

București : Biblioteca Academiei Române.

385. Catehism sărbesc, românesc și nemțesc, Viena f. a.

К А Т И Х Й Е І Г Ъ | М Ѝ Л Ь И Й, | Й Л Ъ | Соқратиеное пракослăкное | и с по-
кѣдѣнїе греческаго нѣнітскаго | закѡна, ко ѿпогрѣблѣнїе | Н Е У Н И Т Г К Ы А |
С А Л Е Б Е Н О Г є Р Б Е К Ы А | И О Н О Г Т И, | Сочіненъ, | и вт Ненітскаго Еп-
ископскаго въ Кѣрловцѣ | 1774. лѣта | Дѣржаннаго Енноды потвѣржденъ. | Еъ доз-
воленїемъ пракителствѹщихъ. | Напечатанъ, и ѿбрѣтѣтсѧ въ Іѡнифа Кѣрбек |
Цесару-Кралев. Іллурѣчес. и Бѣсточнаго | Тѣпогрѣфа. Ко Еннѣ.

К А Т И Х Й Г І Г Ъ | М Ѝ К Ь | са8 | Екѣртатъ пракослăкникъ | мѣртврие а
лѣпїй гречѣцкїй | Ненійтѣ, пентрѣ тѣбѣа | Прѣвничиларъ чиљаръ НЕУНІЙ ѹмъ-|иенїи
фѣквѣз, | Ши дѣлъ Ненітвль Епѣкопѣсквль фѣ Карло-|вѣцъ ала Інвль 1774. | Цинѣ-
твль Енноды Атѣрѣтъ. | Кѣ доконѣкѣ Стѣпнитѣрнларъ. | Га8 тѣпкѣрнтиз ии ѕз ѕвлѣ
ла Іѡнифа Кѣрбеквль, | Кесаро-Крѣск. Іллурѣческвль, ши а Рѣсѣрнтвль | Тѣпог-
рѣфа, фѣечь.

Кleiner | Kategchismus | oder | kurze, und aechte Besennlitiq der griechischen |
niq uniten | Religion. | Zum Gebrauche der nicht uniten slavonisch-servischen und
wallachischen Jugend. | Verfasset, und von dem im Jahre 1774. in | Carlowiz abgehaltenen
nicht uniten bischoflichen | Synodus bestaettiget. | Cum permisso Superiorum. | Ge-
druckt, und zu finden bei Joseph Rurboed. f. f. | illyrisch-und orientalischen Hofbuchdruckern
und | Buchhaendlern in Wien.

In-8° mic de 331 pagine.

Cele trei titluri ocupă fiecare câte o pagină. Textul este astfel dispus: Pe pagina din stânga cititorului se află textul sărbesc și românesc, despărțit printr-o linie verticală; iar în dreapta, textul nemțesc.

Cartea năre data tipăririi. Ea trebuie să fi apărut însă după 1774, când a fost aprobată de sinodul dela Carlovitz, și înainte de 1784, când apare o ediție, numai în românește și nemțește.

Ediția în trei limbi pare a fi fost tipărită în trei rânduri judecând după exemplarele incomplete pe care le-am văzut. Una din ele ar avea data 1777(v. *Tribuna*, Sibiu 1892, pag. 1012).

București : Biblioteca Academiei Române.

386. *Hatişerif*, (Bucureşti 1774).

Х А Т И Ш Е Р И Ф Ъ А Л Ь П Р ъ П У Т Б Р Н И - К Ч Л Ч Ъ І П П Ъ Р А Т Ъ С Ч Л Т И Н Ъ Х А М И Д Ъ | Кáре са8 дáть приинъ Рвгчюнъ ѿбщий, | чé са8 тимиcъ к8 депстáцъ д8мнчелдй | Паҳарник8ль Стáнь Жиљан8ль, шй д8мнчелдй | Меделнич8р8о д8мнтр8е, приинъ Рекомендáц8м | пр8 ѿнзлцат8ль Фелдмаршалъ, Пётр8 Рo-ман-цóкъ: кэтр8 пр8 с8лк8йт8ль пр8гъ д8ль ѿп8- | рж8еи, Ѥдáт8 д8п8 ѿк8лр8 п8ч8й ф8тре ѿп8-|рж8еи Рес8ескъ, шй ф8тре п8драта ѿдом8-|н8ескъ, Ѥ ч8к динъ т8к8 Дом-ниe Ѥ м8-|р8еи са8е йл8д8ндр8 Ес8к8д8ь, | В8филян8тъ.

In-4º mic de 12 foi numerotate.

Exemplarul nostru nu are alt titlu decât cel reprodus mai sus. După caracterele tipografice, se vede că broșura aceasta a fost tipărită în tipografia Mitropoliei din Bucureşti.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

387. *Invătătură bisericicăască*, (Bucureşti) 1774.

Ѣ Б Й Ц Ъ Т Ѣ Р ъ | Б є Г є Р И Ч И С К Ъ | Ф8артеф8олосн8т8ар8 ѿб-|рж8и пр8еш-ц8и, шй Ѥ т8т8 | К8шини8ск8ль Нород8ь, | Кáре Ѥк8мъ са8 Т8п8р8т8: | І Ѥ з8л8е пр8 ѿмн8т8-|л8ий Д8мн8: Іѡан8нъ йл8е-|йл8ндр8 В8филян8тъ Ек8: К8 | Благословен8м пр8 с8ф8-|ц8йт8ль Митрополитъ | К8р8 ГРИГОРІЕ | La Ѥн8ль д8ла Х8 д8ф8д. | Д8 П8па К8станд8н8 Т8по-|г8раф8ль Рж8н8ч8н8ль.

In-8º mic de 2 foi fără numerotație și 73 numerotate.

Pe verso titlului se află reprezentați S-ții Constantin și Elena. Pe ultima foaie limită se află arătarea cuprinsului.

Textul este reprodus întocmai după *Invătătura bisericicăască* a lui Antim din 1710, tipărită din nou în 1741 (v. mai sus nr 158 și 218 vol. I, 481 și 548, și vol. II, 54).

La sfârșit :

Slavă, cinste și închinăcăună unuiă Dumnezeu în troiță proslăvită, că după începută ne-au ajutată de amă ajunsă și sfârșitul aceștii cărtecele, ce s-au dată în tiparău prină îndemnară cuvirosului între Iermonahă chyru Grigorie, iconomul săfintei Mitropolii.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

388. *Octoih*, Bucureşti 1774.

О К Т Ѣ И Х Ъ | Ч8 с8 з8ч8 єлии8ште шй | П Я Р И К Л И Т И К Ъ Ік8ма ѿрзиш 8и | д8а8ар8 Т8п8р8т8 Ѥ з8л8е Пр8благоче-|ст8к8и С8нг8р8 ст8к8нн8т8ар8 | М8р8и | А8амн8и Н8ас8т8 | ІМПЕР8ИТР8-|Ц8И єК8И Т8Р8Н8И ѤЛ8ЕК-|С8Г8ЕБ8И Ѥ т8д8т8 Р8сс8м, шй Ѥ | м8р8и8л8и | Ѥ8и Благочест8к8ль Д8мн8-|л8ий Цесар8к8и | шй М8р8и8л8и К8ЕА8З8 | П8ЕЕЛЬ П8ТРОБИЧИ: К8 в8л- г8ословен8м шй т8д8т8 к8лт8ял8а Пр8 с8ф8и8т8-|л8ий Митрополитъ Ѥл8 8Гр8ок8л8и | К8р8 ГРИГО-Р8ИЕ, приинъ ѿс8л8д8м шй с8р8г8и8нца | пр8к8в8и8и | Ѥ ч8к8-|р8еи: La Ѥн8ль д8 ла Ѥд8мъ з8п8. | Д8 поп. К8н8ст8ант8и8 т8пог8р8а8ль Рж8н8ч8н8ль.

In-folio de 437 foi numerotate. Tipărit cu roșu și negru, pe două coloane, cu 41 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului se află stema Cantacuzinilor din *Evanghelia* dela 1682 (facs. 200), dată aci ca stema împăratească, și următoarele versuri :

Acrostihuri prină versuri asupra stemmei înpărătești.

Eșindă dină miezulă năpădă o zgryptură ciudată,
Imperatriței de susă stemma o arată;
Romfea armă cu groaznici biruințe,
Cu crucă spre mări în totă nămulă și semințe,
Soarele spre lună mare mână și putință
Ecaterinei Avgustei prină dară prină credință.
Iisuse Doamne, carele stăpânești toate,
Ramura eiă, pre Pavelă, crește-lă în sănătate,
A înpărăți, a domnă milosă spre noi și spre toate.
Cu elă pre avgusta, pre Doamna, totă pre Alexiada
A-ă fi Natalia și lui și noao instemmată cu roada,
Marindu-lă cu ia pre Petrușul cu Avgusta, zic, cu Iroida.

Urmează apoi urmatoarele două prefețe :

Prédoslovie.

Pré sfîntului, de Dumnezeu pré slăvitului și noao de obște arhipăstoriu, arhiepiscopu și Mitropolită a toată Tara Rumânească, Chyriu Chyră Grigorie, cé pré cuviincioasă, sufletescă, dină inimă și pré plecată fiască închinăciune și plecăciune.

Multe săntă, pré sfîntite stăpâne, darurile și sémnele cu care și prină care fir este și după duhovniciasca cuviință să străluceste, să înpodobeste și să alcătuiaște aciaștă pré Dumnezească și pré mare vrednicie și tréptă a arhieriei, că întru aciașta săntă puse și invisterite, ca întru o Dumnezească și cerescă vistierie și comoară, toate daru(ri)le cele mai alăse și mai ânalte ale Duhului sfântu; întru aciașta să află chiemară și puteré cé apostoliciască, a legă, adecă, și a dezlegă; dintru aciașta, ca dintr-ună izvoră de aură și cerescă, curgă toate săvârșirile cele sfîntitoare și tainice ale sfintei Beserică; dintru aciașta e preoția și célealte taine; aciașta e înfrumusețată ca cu o înpărătescă hlamidă și pré strălucită porfyră, cu smerenie, cu Dumnezeiasca podoabă și haïna întrupării cuvântului, cu cară viindă pre pământă și trupăste cu lumă împreunându-se Domnulă, înbrăcată au fostă, chipă sfîntă, noao de măntuire arătându-ne; aciașta, ca o încingere luminoasă în chipul soarelui, poartă pre coapsele sale feciorii și curății, prină cară luminată Dumnezeesculă acela Iosifă s-au proslăvită Domnă prină trânsă și înpărătată ală Eghypetului arătându-se. Aciașta ca cu ună brâu e împrejurată cu vitejă și bărbăția lui Sampsonă, prină cară gânditoră fiindă, zdrobîti și bătuți pieră cei de altă nămă, patimile, adecă, și păcatulă; aciașta ca ună schiptru și toagă înpărătescă ține în mână cu Dumnezească asemănare milostenie și dragostă, prină cară Dumnezeesculă Avraamă patriarhulă ospătătoriu s-au arătată ală troiței, chipă pré luminată și icoană a iubirii de strină prinătrânsenele alcătuindu-se. Aciașta ca cu o coroană încoronată e cu stemma frumuseții și a blândeteilor lui Davidă. Aciașta ferecată și strălucită e cu arma cé tăioasă și râvnoasă a lui Ilie: totă eresulă, totă păcatulă, toată fărădelegă, toată călcară de poruncă ce s-ar întâmplă în staulul celu cuvântătoriu dină viață căstă besericiasă tăindu-o și curățindu-o. Si cu toate célealte

Dumnezeestă lucrări și daruri înfrumusețată fiindă, cu câte încuiințată ăaste sfințitului Ierarhă, cu arhierescă a să înpodobi sfințenie. Lasă lacramile, postulă, rugăciună, cătă e materialnică, cătă și nematerialnică gânditoare și lui Dumnezeu mai cuviincioasă; lasă stările cele de toată noapte și uniră cu Dumnezeu că curată; lasă ușmirile și răpirile cele cu voe și fără de voe cătră văcăniculă Dumnezeu și cătră văculă ce va să fie; lasă murire și răstignire despre toată lumă aciasta, și de câte alte daruri și bunătăți fință omenescă fuse priimtoare prinu pogorâre și sălașluiră intru oameni a Dumnezeulu Cuvântului. Acăstă toate, de și săntă foarte mari și Dumnezeestă daruri, cu care, precumă amă zisă, Dumnezesculu sfințitoriu a să înfrumusejă cu cuviință și ăaste, ci însă nică unu daru dintru cele grăite nică unu semnă nu-l haractirisăte, nu-l înpodobăste atâtă, precătu și precumă cuvântulă. Aceasta pre Vasilie, aceasta pre Grigorie, aceasta pre Ioannu celu cu gura de aură, și au arătată mari arhierei și luminători ai lumi și pre toți ceialalii cătă, intru arhierestile și sfintele prestoalele sale, cu pravoslovnicul și de Dumnezeu însuflatulă cuvântu au fostă înpodobi.

Loghionulă adecă Encolpionulă aceasta ală cuvântulu, ală judecătii și păstorii griji și spăsenie noroadelor și arhierelui celu dinu lége vechi i să pună la pieptă prinu închipuire; aceasta însemnă și cele doao trămbițe de aură pre care au poruncită Dumnezeu lui Moysi a le face, precumă arată la scriptură. Ci și cartă cé noaă, caré i s-au dată Isaie, și cărbunele și hârtia cé spre mâncare pre acesta ilu însemnă. Această cuvântă și aciastă Dumnezeiască lége să închipuăste și intru pallia cé arhiereticăască a legii cei dinu darulă evanghelicescă prinu râurile veșmântulu și prinu léspezile cele închipuite în haïnă, darulă celu mare ală cuvântulu însemnăndu-lă. Si apele, care au făgăduită Mântuitorulă nostru și Dumnezeu cum că voră curge dinu pântecele credincioșilor, cuvântulă însemnă, prinu care adăpându-se sufletele oamenilor crescă și inflorescă și rodescă roadă de mânătire, în treizeci, intru șasezeci și păna la o sută, după măsura talantulu celu dată fiește căruia dinu noi. Prinu aciastă înțelepciu și prinu acestă cuvântă, vrându cunoscută a fi și Dumnezeiasca arhipăstoriiă ta, mai alesă și mai multă decătu prinu toate célealte Dumnezeestă daruri, cu care drépta celu dintru înnăljime cu Dumnezeiasca cuviință l-au înpodobită ca pre o sfântă a sa casă și pre arhieresculă sufletulă pré osfinție tale, adăogându spre cele dintru începuturi Dumnezeestă și arhierestă osârduiri și răvniri deasemenă, datu-său ăărăș și a doă-oară intru bucuriă patriei și intru lumina limbii rumânești, după acăstă multe ale vremiloră premeniri și clătiri ale începătoriilor cestoră înpărătești și lumești, acuma intru zilele și stăpâniă și oblăduiră pré blagocestive și de Dumnezeu încoronatei Marei Doamnei noastre, Imperatriței Ecaterinei Alexievnei a toată Rossia și a moștenitorului ei, bine credinciosulu Domnului Tesarevici și marelui Cneazul Pavelu Petrovici, aciastă mânătitoră și Dumnezeiască carte a Octoihulu numită ellinăste și Παρακλητική, caré fiindă alcătuită și dată intru înfrumusețară și podoaba Dumnezeestă Beserică de sfântulă și Dumnezesculă Ioannu a luminătorulu celu dinu Damașcu, și de alii sfinti și purtători de Dumnezeu părinți, împreună fiindă

și cu alte Dumnezeuști cuvinte și graiuri din Evangheli și din Apostole (sic), și din troparele, și Ustavul adecă Typicul sănței Beserică și cu Synacsa-riul și cu slujba că de obște a tuturor sfinților celor de obște, — nu puțin folosu, nu puțină lumină dă pravoslavnicilor și luminașilor filioru Beserică. Că cu adevărată iaste, după numire ce are, izvoru de toată mânășără celora ce o vor căntă și o vor cete cu înțelégere. Intru care și dréptă bogoslovia Troiței să află, și întrupară cuvântulu dreptu să propoveduăște; taîna Fecioarei luminat să vestește, Născătoare de Dumnezeu și purură Fecioară arătându-o. Ci și câte spre îndreptară creștinescă și spre mântuire sufletescă privescu, toate Dumnezeuăște și pré bine le izbrânește, îndemnându-i pre toj spre pocăintă, spre umilință; pomenindu de plata drepțiilor, de munca păcătoșilor și de altele de toate câte spre îndreptară și luminare vieții noastre cești creștinești privescu. Prin versurile și laudele căle de căntări, căle aşăzate prinu suflare și luminare Duhului sfântu de sfinții și dumnezeuști părinții noștri, de Ioannu Damaschinu și de cealală, îndulcindu și mânășindu sufletele ascultătorilor. De acésté dară, de toate ca o pricinuitoare și mijlocitoare fiindu pravoslavicul norodu Dumnezeiasca osârdia preosfinției tale, ca intru o icoană vîcnică spre doveșdiré râvnei cei păstorești și spre pomenire neuîtată întru netăcută laudă a binelu, ca întru o stilografie, adăoga și eu, maș miculu și pré plecatulu duhovnicescul filiu preosfinției tale, dinu proaste cu totul și neânvățat buze, ca o pré mică pârgă și aducere puțina aciasta înainte cuvântare a o face, vestitoru neâncetătu prinu trânsa alcătuindu-mă a talantulu, pre carele cu véselă și luminoasă și cu îndestulată dragoste l-ați datu arhierëște lumi și prinu typăriré că de iznoavă a Dumnezeuști cărții aceștiia, preste puține fiindu cu puneré în lumé aciasta, preste multe puindu-vă și luminându-vă întru lumé că vîcnică, întru lumina că neapusă, întru vîcnică și negraita Inpărăția Tatălu și a Fiului și a Duhului sfântu, întru vîci ceci netrecuți aî vîcilor. Aminu.

Acei de Dumnezeu proslăvite Arhipăstoriei tale maș micu și întru totu pré plecatu fiu sufletescu,

Filaretu Arhimandritul.

Prédoslovie.

Pravoslavnicilor și de Dumnezeu iubitorilor cetitor.

In lumé aciasta nu e nimica maș putérnicu, nimica maș tare, o cetitor pravoslavnică, decâtă cuvântulu lui Dumnezeu, că de-l vomu asemănă și foculu celu de toată materiile mistuitoru, acesta cu adevăratu maș putérnicu e și decâtă acesta. Si spre adeverința cuvântulu pildă avemul mulțimile Mucenicilor, cari numai pentru dragosté lu Dumnezeu și pentru a levără, nu numai decâtă sabia și decâtă toate célealte chipuri ale munçilor, ci și decâtă foculu maș ânală s-au arătat și deși le-au mistuitu numai trupurile, dară vitejia sufletulu nu o au biruitu, ci au trecutu biruitoru sufletește prinu focu și prinu apă, dupre cumu grăiaște psalmistul. Multe asemănări materialnice pufem să-î dăm cuvântulu, dară firëște de cătă toate maș ânnaltu și maș putérnicu să véde de-lu vomu asemănă magnitudinu. Acesta, nu fierul cătră sine-șă, ce e materie neânsuflită și peritoare,

ci sufletele cătră adevărului și cătră mântuire le trage. De-îi vomă da asemănările cu lumina și cu razele soarelui, îlă biruiaște cu flința și pre acesta, încălzându, înflorindu și făcându roditoare, nu cele ce sănțu pre pământul cestu materialnicu, ci sufletul, carele înflorăste prinu cuvântul lui Dumnezeu, și rodăste floră cerești și roduri sufletești și vrădnice de jâtnișele cele Dumnezești ale înparăției cerurilor; rodăste roduri, înf(r)ânără, curăteniia, fecioriia, osârdia și râvna cătră cele Dumnezecști ale blagocestiei, dragostei, milosteniia, blândețele, smereniia, iubiré de Dumnezeu, iubiré de streinii și de săraci, și cu unu cuvântu a zice, totu binele, ce ăstă trebuitoriu cătră spăsenie, dintru cuvântul celu Dumnezeescu să naște și izvoraște. Aceasta ărăși cu arzătoaré puteré și lucraré sa, arde lăcomiia, mistuiaște iubiré de argintu, piărde curviia, mândriia, mânia și toate célealte păcate și patimii, câte dinu călcaré cé strămoșască înjlegate sănțu cu firé omenescă. Acestu cuvântu Dumnezeescu cu pré multă putere și bogătie, învistierită fiindu și întru sfânta și Dumnezeiasca cartă aciasta a Octoihulu, vrându ca unu evanghelicescu adevărătu și pravoslavnici semănătoriu alu cuvântulu celu Dumnezeescu, mai cu multă strălucire și îndestulare și alu doilé rându a-lu sămână întru toate părțile pravoslavie limbi rumânești, typăritu-o ărăși pré sfîntul Grigorie alu doilé, pré de Dumnezeu iubitoriu Arhiepiscop și Mitropolită a toată Tara Rumânească, și o au dat-o încă pre ă la hrană și lumină lumi, mai cu frumoase raze luminată și înpodobită, precum să véde. Priimiți-o dară cartă, o cetoră pravoslavnici și adevărăți fi aî Be-sericii Răsăritulu, cu creștinescă și Dumnezeiasca și cu cuviincioasă dragoste, și o cetișă cu înțelégere și cu duhovnițescă luare aminte spre sufletescă și vîcînica spăseniia voastră și spre toată blagoslovenia vieții, caré ăase dinu Dumnezeștile grajurile cărții aceștia, cântându și lăudându prinu trânsa necontentu pre celu întru Dumnezeiasca Troiță proslăvită Dumnezeu și făcându neâncetată pomenire întru pravoslavnice și Dumnezeștile voastre slavoslovii, și pentru sănătaté, sufletescă spăseniia și vîcînica pomenire pré sfîntii sale. Iară mie smeritulu, celuia ce și eu despre o parte m-amu trudită întru sfânta cartă aciasta cu îndreptaré, destul fi mi ăaste dela a voastră iubitoare de Dumnezeu pravoslavie ertării cei dorite a mă învrednic, întru căte ca unu omu și eu voiu fi greșită, și a mi să grăd de la toți cu dragoste: Dumnezeu să-lu ăerfe.

Pravoslavie voastre tuturoră de obște smerită doritoriu de spăsenie,
Ieromonahu Macarie, Diorthositorul Typografie.

La sfârșit se află cererea de iertare pentru greșelile de tipar, reproducă din Octoihul dela Râmnic din 1750 și semnată de același ieromonah Macarie, «din s(fânta) m(anastire) Dragomirna».

București : Biblioteca Academiei Române.

1775.

389. Capete de poruncă, ed. II, București 1775.

К А П Е Т Е Д Е П О Р ў Н К Ы | Да тóатъ чáта Бесеринчáскъ. | Пéнтрø ка съ
пазéкскъ фíеуе|кареуе динъ Прéвáцъ шí динъ | Дíакони, деплайнъ шí к8 чýн-|стя

**Δατορία Χοτάρεσλαϊ σέζ. | Ιάκωμος ἀδόνιαρχος Τὴπερήτης, | Ἡ εἶλει πρὸς Ἀνκλιζάτελαϊ
Δόμινος οὗ ὄβλεψετόριο ἀ-τόπτη Πάτρα Ρελικτέσκος. | Ἰώ Ηλεζάνδρος ὑψηλάντης Βεσ-
κόδης. Ἡ εφῆτα Μητροπολίτης | ἢ Ευκέρεψης. | Λα Λέκτης αὐθός. | Δε Δημήτριος Πε-
τρόβικης Εὔκ.**

In-8° mic de 20 foi nenumerotate.

In această carte se retipăresc *Capetele de poruncă* ale lui Antim din 1714, și se dau aci în numele Mitropolitului Grigorie.

In porunca a 11-a se trimete la cărțulia: *Invățătura besericiască* din 1775 (*recte*: 1774).

București: Biblioteca Academiei Române.

390. Evanghelie, București 1775.

**ΕΦΗΤΙΑ ΣΗ ΔΜΗΞΕΣΕΚΑ | ΕΥΑΝΓΕΛΙΟ | Κάρε εάς Τὴπερήτη
ἀκόμη ἢ εἶλει πρὸς Ἀνκλιζάτελαϊ Δάμηκ, οὗ ὄβλεψετόριο ἀ τόπτη Πάτρα Ρε-
λικτέσκος Ἰώ | Ἡ ΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΩΑΝΝΟΣ | Υψηλάντης Βεσκόδης. | Καὶ Εὐαγγελική
οὗ τόπτη κελτύλλα Πέρη-τετρούλλη Πρακοσλάκη πρὸς εφηζίτελον | Κύρη ΓΡΙ-
ΓΟΡΙΟΣ | Μητροπολίτης ἀτόπτη Πάτρα Ρελικτέσκος οὗ | Εξάρχος Πλαϊορηλωρκ. | Ιάκωμος
Ἄγιος-απόστολος κίπη Τὴπερήτης οὗ διωρδο-εῖτζ ἢ εκάθιδλος Δομινίεις ἢ Ευκέρεψης ἢ
Τὴ-πογραφία Μητροπολίτης | [Λα ανθ]λη δελα επισενία λέσμην, αὐθός. | Δε Δημήτριος
Πετρόβικης Εὐκέρεψης.**

In-folio de 4 foi nenumerotate și 180 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 35 de rânduri în coloană. Pagina este încadrată în chenar de linii.

Pe verso titlului se află stema Țării Românești, imitată după cea din *Noul Testament* din 1703, și versurile reproduse mai jos.

In celelalte foi liminare se află cele două vieți cunoscute ale Evangelistului Ioan și o «Inștiințare pentru cetania Evangeliilor». Volumul mai cuprinde câteva gravuri și ornamente. Unele din acestea au data și numele gravorului (f. 100): «1768. De Grigorie Ieromonah».

Versuri politice 10 asupra stemei pré luminatului, slăvițulu și blagocestivulu Io Alexandru Ioan Ypsilant Voevodă.

Vulturul ev(an)g(he)lii tuturorū ne arată
A bogoslovie nälijime minunatā;
Vulturul Ugrovlahie, acestu ce poartă cruce,
Arată blagocestiā, prin semnul ce aduce,
Si cu zburaré cé pre susu, īțelepcüné mare
A Domnulu stăpânulu cé făr de asemănare
Luă Alexandru Ypsilant celu de susu īcorunatū
Pe care bine Țara să domnescă ca un stăpânū adevăratū,
Hse, Mântuitoruile, a totu stăpânitoruile,
Invrednicéște pururé cu pace și cu liniște.

La sfârșit, după obișnuitele rugari de iertare pentru greșelile de tipar, se spune:

La încéperé acești sfî(n)te și Dumnezeești Evangelii fost-amăi multă indemnătoru și sărguitoru celu maă mică intre Ieromonah Ioachimă Ieromonahul, chivernisitorul Typografi sfinte Mitropoli București.

Urmează apoi cunoscutele versuri ale tipografilor pentru încheierea cărții.

București: Biblioteca Academiei Române.

391. Liturghie, Blaj 1775.

ΔΞΜΗΞΞΕΞΞΙΛΞ | ΛΥΤΞΡΓΙΞ | Η ζέλωρε διντρός εφίνιζη Παρίνι-
πιλωρε νόφρον | Ιωάννη Ζλατούστη, Βασιλείς ζέλη Μάρε, ων | Δ Πρεζδε εψένην.
Η ΚΞΜΞ | Η δέων ωρώ Τέπικρήγε: Εύπτε επεπληνήρε | Πρές Ανχλιζάτεη Απκρ-
τέση Ρχμλένηιωρε, | Πρίνιζκεση Ηρδέλελε. Η προχή, | Δληνεη Δληνεη. | ΜΞΡΙΞΞ
ΘΞΡΞΞΙΞ | ΚΣ Βλαγοσλοκένηλ ζέλωρε μαι Μάρη. | Α τέπογράφηλ Μχνετήρη Εθνεη
Κεστηρη: | Δ Βλάζη. | Ηνηη δελα Χε | αψόε. | Δε Πέτρος Πάπα Βίτη Ρυμνηνχάνελκ
Τέπογράφηλε.

In-4' de 2 foi fără numerotație și 223 pagine (recte 224: pagina 131 e de 2 ori). Tipar negru și roșu, 24 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află o gravură reprezentând Buna Vestire, gravată de «Petru T.». Pe foia urmatoare se află «Aprobația» reproducă mai jos și scara carții. Volumul mai cuprinde o gravură (pag. 130), reprezentând pe Vasile cel mare, sapata tot de Petru Papav(ici) Tipograful).

Aprobație.

Aciastă sfântă carte, numită Lyturghie, care cuprinde în sine rân-
duiala vecernii și a utrenii, Dumnezeuștile Lyturghii a lui Ioannu Zlatoustu,
a Marelui Vasilie și a Πρεζδε εψένην cu alte rugăciuni și cuvioase rându-
iale, cetindu-o și ne afilându întrânsa nică unu lucru pentru care nu s-arău
puté typări, decă judecă a fi vrédnică a să typări. Blaju, 17 Iulie 1775.

Ieronim Calnochi, canonici și a cărților revizorū.

La sfârșit se citește urmatoarea înștiințare:

Cătră cetitoriu.

Amă vrută să știu și aciasta, iubitorile de Hs. cetitoriu, cumă că în
typăritulu aceștii Lyturghii, în tălmăcire și aşazăarea cuvintelor, amă ur-
matu dreptu izvodulu celuī mai vechiu, nimicu schimbându, fără numai
pentru mai mare îndreptare a preoților, amă adaosu învățatura pentru
uscaré și ținérē Agnețulu peste totu anul. Decă oră ce smintelă în slove, sau
doară și in cuvinte s-arău întâmplă să affi în diorthiosiré aceștiiā, nu mă
judecă, nică mă vinovăji, ci îndrepteză cu Duhulu blândoțelor, că precumă
dintr-alții amă întălesu și amă și pricepută, aşă acumă insumă văză, fără
de putință a fi a nu tréce cu vedere desimé și neosăbiré unelor slove.

Și s-au diorthositu de mine celu mai smerită intre Ieromonaș, Ghermanu.

București: Biblioteca Academiei Române.

392. Macarie Egipteanul, Omilia, București 1775:

ΟΜΙΛΙΑΙ | Ηδεκε κεκίντελε ζέλη ητρός εφίνιζη ωη | Δε Δελνεζέες περτζ-
τόριολεη περιντελεη | ιόστρος ΜΑΚΙΡΙΞ ζέλη μάρε Δ έγνητέ- ιελεη, άκεμα ητάξη
ωρώ διντρός λίμβα | έλληνέςκε κεκάες ωη τηνπερήτε η εύλελε πρές λελινάτελεη Δελ-
νελεη ιόστρος ίώ | Άλεξάνδρος Έψιλον ΒΟΞΒΟΔ: ΚΣ | Βλαγοσλοκένηλ Πρέςεφη-
νάτελεη Ηρχε- πίσκοπ ωη Μιτροπολίτ άτελετ Ούγγρο- βλάχηλ Κύρ ΓΡΙΓΟΡΙΞ.
Πρίν ωςάρδηλ | ωη κελτειάλα πρέκεκιωσιεη σάλε Κύρ | ΦΙΛΙΡΕΤΗ Ηρχίμανδρίτελ
εφίντεη | Μιτροπολίτ η Βεκθείρη. η ιηνελ | δελα Χε. αψόε. | Δε Πόπα Κιστανδίη
Τέπογράφηλ Ρχμ.

In folio de 1 foaie și 6+211 pagine.

Pe verso titlului se află stema Țării Românești și versurile reproduse mai jos. Urmează apoi o înșirare a omiliilor în rezumat; iar la sfârșitul ei, sub o cruce întreînă, de compoziție tipografică, se citesc următoarele :

La încéperé typărituluă aceștii sfinte și Dumnezeestii cărji, fost-am și eu îndemnătoruă cel mai mic și smerit între Ieromonași Ioachim Ieromonahul Chyvernisorul typografie.

Pomenește, Doamne, pe robiř tăi cei ce s-au ostenit la aciașă sfântă carte.

Versurile asupra stemii :

Stihuri asupra peceții prennălățatuluă Domnuluă nostru.

Corbul, carele stemma Valahiei însemnă,

Pre mărija sa Ypsilant Alexandrul Domn îl adeverăză,

Carele pentru a sa bunătate și multa vrednicie,

Fu ales de sus și pus la aciașă Domnie.

Tu dară, Doamne Iisuse, marele înpărat,

Carele pre acest Domn luminat l-ař âncoronat,

Păzește-l în pace cu sănătate, cu viajă fericită,

Intr-al Ungrovlahiei prennălățat scaun cu Domnie slăvită;

Iar după toate aceste vremelnice și trecătoare,

Rugămu-ne a-ř da Măriei sale vîcînica desfătare.

La sfârșitul cărții se află această înștiințare :

Cetitorilor celor pravoslavnici.

Mărire, cinste și închynăciune celuă unuia întru sfânta Troiță proslăvituă Dumnezeu, carele după început ne-au ânvrednicit de am ajuns și sfârșitul. Iară cea ce vă veř ântâmplă a ceti bucurați-vă întru Domnul, și orce greșală și neajungere omenescă veř aflată, nu o punereți întru ponos, ci o îndreptați cu duhul blândeteelor, fiindcă mâna cé de țărâna și minté cé pământescă și omenescă cu neputință e a fi fără de greșală și fără de smintelă.

Pravoslavieci de obște cugetătoru de tot binele,

Ieromonahu Macarie,

Smeritul tâlmăcitorul sfinte cărții aceștia.

București : Biblioteca Academiei Române.

393. Psalmire, București 1775.

ΨΙΛΤΗΡΗ Φερινήτελει Προφέτελει | ψὴ Ἀπεράτελει Δάκιδε. Ἐκέμη ἄρχων
ἀ δόλωρε | τυπερίτε. ἢ βίλε ε Πρῆ-λαμπάτελει Δόμιτελε | κόστρε ίσω ἀλε-
ζινδρύ | ίωνε ὑψηλάντε Βοκόδε. | Κε Βλαγοσλοκέντα ψὴ κε-τείλα Πρῆσφιν-
τελει | Μιτροπολίτε ἀλε οὐγροκλάχτι | Κυρε ΓΡΙΓΟΡΙΕ: ἢ εφίτα | Μιτροπολία Β-
κερέψιλωρε. | λα ἄνθελ δελα Ιδάλια ξεσιγ. | Σάς Τυπερίτε δε Πόπα Κων-στανδίνε
Τηνογράφελκ Ρύλ.

In 4º de 8 foi fară numar și 224 foi numerotate 24 de rânduri în pagina incadrata cu chenar de linii. Pe verso titlului se află stema Țării Românești, imitata după cea din Noul Testament din 1703, însă fără chenar, și 4 versuri asupra stemei, semanând cu cele

din Apostolul dela 1747. Pe ultima pagină a foilor liminare se află cunoscută gravura reprezentând pe David, reprodusă de atâtea ori (v. facs. 239, vol. I, 410).

«Prédoslovia călăra cetitoriu», nu prezintă nici un interes.

La urma predosloviei se zice :

La începeré typărituluř aceştii sfinte și Dumnezeestă Psaltiră fost-amă și eu îndemnătoruř celuř mai micuř și smerită intre Ieromonař Ioacimă Ieromonahul Chivernisitoriuř typografieř.

La sfârșit, ietările pentru greșelile de tipar sunt semnate de : «Ieromahă Macarie din s. m. Dragomirnei, Diorthositoriuř Typografieř».

București : Biblioteca Academiei Române.

1776.

394. Evanghelie, Blaj 1776.

Е Ф Н Т Й Ш Й Д М Н Є З Е Л Е К Й | Й Л Ё Й І Ѕ Х С . Е В А Н Г Е Л И Е й-
къмъ а дъш а варк Тъпърнитз, съпть | стжини ирѣ Прѣ . фицлъцатеи Апърк- тъсей
Рымлънилаорь Принцикъсей | Апдъкалахъ, Йпрочай: Йпрочай: МАРІЕИ ӨЕРЕСИИ. | Къ
Благословенія Өзцеплънций съле Прѣ | Атмнната вълдъ, ши Прѣ ѿсфнцятвълдъ, | Атнвълдъ
Дмнъ | Г. ГРІГОРІЕ МАРІЕРЬ | Блъдъкъ Фагърдъашълдъ, ши аль Прѣ . ф- нзлъцатеи
Кесарю Кръзевълдъ, ши Апостоли- ческий Марій съфѣтникъ дннъ лъбнитръ. | Йпрочай:
Йпрочай: | А Тъпогръфъ М: Бъненъ Еестнръ: | А Блажъ | Йнти дела Хс. Айфодс. | Ат
Петръ Пото Бъчъ Рымннчанълъ Тъпогръфълъ.

In-folio de 4 foi și 344 pagine. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 39 rânduri în coloana. Titlul este încadrat într-o gravură săpată de Sandul Tipograful, care este și autorul celor 4 gravuri mari care reprezintă pe cei patru Evangeliști, în corpul cărții.

La sfârșit se află urmatoarea înștiințare :

Cătră cetitoruř.

Acumă adioao oară typărindu-să acăstă sfântă Ev(an)g(he)lie, multe alunecături și greșale voiuř fi făcută, unele dinuř alunecară și tréceré cu vedéré slovelorū, care nu multă intre sine să osăbescă, precumă a de cătră **а**, **и** de cătră **и**, **и** de cătră **и**, **и** de cătră **и**; și altele pentru graba cetiriř probelorū; iară altele pentru slăbiciné firiiř, care nică pe unuř omuř nu lasă fără de greșală. Însă, câtu mi-au slujită putința, m-amă sărguită a urmă intru toate izvoduluiř. Deci oră ce smintelă în slove, sau doară și în cuvinte s-ară întâmplă să afli, nu mă judecă nică mă vinovăři, ci îndreptându cu duhulă blandételorū mă iartă, aducându-ř aminte de cuvântul Domnuluř, care zice: de veři ertă, erta-să-va voao; și iarăși: și ne iartă noao greșalele noastră pre cumă și noi ertămuř gresițilorū noștri; căriia ertăř poftescă să vă învrednicită prinu rugăciunile acestorū sfintăř Evangeliști, care ne-au lăsată acăstă Dumnezeiască Evanghelie, care dându mărire unuř Dumnezeu celuř slăvită în sfânta Troiță, că după începutu ne-au învrednicită de amă ajunsă și sfârșitul.

S-au diorthositu de mine celuř mai smerită intre Ieromonař, Ghermană de la Mănăstire Buneř Vestiră dinuř Blajă.

București : Biblioteca Academiei Române.

395. Mineiul pe Octomvrie, Râmnic 1776.

МИНЕЮЛЪ | АХНЯ ДѢИ ОКТОБРІЕ | Кѣре с-а8 Тунпѣртъ акѣмъ ѣтѣю Рѣ-
мѣнѣи. ѣтѣю ѣтѣю Домніе ѣ прѣ | ѣнѣцатѣвій Домнъ | ИСО ПЛЕЗИНДРУ
ІСО ПЛНЬ | УФИЛАНТЬ БОЕБОДЬ | К8 Благословенія, ши тѣатъ Кіел-|тѣлла
прѣ Ефіпїтѣвій Митропо-|літъ ѣль Оўгроплахіей, Куръ | ГРІГОРІЕ. | Принъ
ѡсѣрдія сѣнци сале юбнѣріювій | де Дѣнѣзѣв. Куръ КЕСАПІЕ ѣпи- скопъ
Рѣм: ѣ сѣнта єпископіе ѣ | Рѣм: Да ѿнѣи дѣла Хс:—афѣс: | Г-а8 Тунпѣртъ де
смѣртѣвій ѣтѣю Е-|ромонахій Клѣментъ Іеромонахъ въ Тун. | Ши де Попа Констандій
Тунпогрѣфъ въ Рѣм:

In-solio de 3 foi fără numerotație și 210 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 38 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului se află stema Tării Românaști din *Molitvenicul* dela Râmnic din 1758 (facs. 297) și primele 8 versuri din *Octoiul* tipărit tot acolo, în 1750 (v. mai sus, pag. 114). Urmează apoi prefața, care se reproduce mai jos și, pe ultima foaie, o gravură pe lemn a lui P(opa) C(onstantin), reprezentând pe Isus Cristos pe cruce, și cu o invocație în proză.

Prefața :

Tuturorу celorу ce cu cinste duhovničiască și cu cinste politiciască să despăr-
țescü, a cei dintâi și a cei dupre urmă șadére, înbrățișare cu căzuta
cinste făcându-vă, ceiu dela acelă Cerescă dătătoriu, totu darul celu bunu.

Cându au începutu credința a să naște și a crește, cei ce să hrăniâă cu învățăturile ei, întâi să socotiiâă ca niște prunci. Pentru acéia și sfintii Apostoli ii hrăniâă cu lapte, adeca cu învățături lesne pricepătoare, cu rugăciunii usoare și neostenitoare. Că dinu faptele Apostoliloru vedem, că alte slujbe atuncé nu să făcé, fără numai râdicaré pâinii, rugăciunii pre scurtu alcătuite cu dovediră dinu psalmi și învățături pentru credință, iarăși dinu izvorulu psalmilor și alu Prorociloru. Iară după ce au crescutu întru credință noroadele, și au ajunsu în vârstă de bărbatū, atuncé Diadohii Apostoliloru, Păstorii cei duhovnicești, Arhiereii cei dinu toate locurile, au începutu a innăltă grajurile învățături, a aşază slujbe în Beserică la vrémé sa, și a înmulți rugăciunile pentru podoaba Besericii, și măntuiré credincioșiloru. Acéste slujbe, acéste rugăciunii, alcătuite fiindu de luminătorii cei dinu-tâi aî Besericii, în limba loru cé grecescă, mai pre urmă s-aî tâlmăcitu și în limba cé slovenescă, de cei ce au fostu dupre vremi, și pre alocuri luminătorii în Slovaniă. Aşijderé și luminătorii cei de al treile aî Besericii Rumânești, fiindu cu totulu înstreinați de asemănare limbiu cei grecești, și mai aproape de limba cé slovenescă, întru acéia îșu făcé și slujbele loru. Care slujbe dupre vrémé rămâindu cu totulu neîntelése la ascultători, dinu păstorii Besericii Rumânești, cei ce au fostu adăpati sau de limba slovenescă, sau de cé grecescă, s-aî sârguitu în totu feliul de au datu în limba rumâneșcă, pre cumu să vădă câteva slujbe ale Besericii. Intre cele-lalte cărji de slujbă să vădă trebuincioase și slujbele sfintiloru cele ce săntu în cele 12 Minée, pre carii sfinti totu de o protivă crezându-i și cinstindu-i Grecii, Slovani și Rumâni, nu de opotrivă ii laudă Rumâni întru slujbele loru. ci cu o slujbă de obște a unui Mucenicu lăuda o sută de Mucenici, carii tojii aceşté avându unu nume de mucenicu, au fapte deusebite ale mucenicie, la care fapte au asémene și laude potrivite, pre cumu să vădă întru

aceste 12 Minée. Acéste socotindu păstorul alu Ungrovlahie, carele vécul de acum și-lu socotește lui-și cinste, și Pătriia sa să fălăște întru sine ca întru o podoabă, pré sfinția sa Părintele Mitropolitul, Kyriu Kyrū Grigorie, carele némul trăgându-și dinu țara Rumânească, și fiindu întru sațiu adăpatu de limba cé greciască ce au izvorât toate slujbele, încătu după învățatura limbii să se poată socoti asémene cu cei dintâru păstorii ai Besericii Grecești, și văzându pre patrioții săi lipsiți de slujbele sfinților celor dinu toate zilele, n-a puțut suferi aciastă lipsire de folosu, ci vrându ca Be-sérica Rumânească să o înpodobescă, și pre fiu săi cei Duhovnicești cu rugăciunile sfinților celor dinu toate zilele mai tare să-i îngrădescă, n-au soco-tită nică ostenelă la tâlmăcire, nică chieltuială la tipărire; ci la tâlmăcire cându să pută ușură de grijile duhovnicești, însuși silindu-se, și prinu tr-a săi ucenici dupre datorie ajutându-se; iară la chieltuială însuși singură încarcându-se. Fost-aug rugată de noă amândo Episcopii cei supuși sfinții sale, ca să ne îngreioăze și pre noi, ca în Typografile Episcopiei noastre să mișcămă măcaru dégetele la greotaté cu care să încărcase céle îngreioăte de vârstă și de ostenelă duhovnicești umerile sfinții sale. Si cu rugăciuni plecându cé fierbinte râvna sa, s-au datu la Episcopia Râmnicului a să typări luna lu Octovrie și céle ce urmăză după aciasta, alte doao lună. Deci eu cu toată silința înbrătișându tréba, amu datu în typariu, întâiu luna lu Octovrie, amu făcută ca să se înțelégă tuturor slujbele sfinților ce să laudă întru aciastă lună. Amu protimisită aciastă lună în typariu, fiindu că întru aciastă lună au luată încéperă rânduialele țării, céle ce prinu pace s-au aşazat. A sfinților dinu aciastă lună rugăciuni, au mișcată inima înpărătiei asupra cérerii țării ce întru aciastă lună au făcută; rugăciunile acestoru sfinții au făcută ochiul blându alu înpărătiei asupra ticăloasei Patrii, a cării au binevoită a-întări céle vechi privileghiuri și obiceiuri. Toți dară că și aveți evlavie cătră sfinții Legii noastre, toți că și aveți credință la rugăciunile lor, toți că și aveți nădăjde la mijlocirile lor céle cătră Dumnezeu îndeletnicii-vă a ceti slujbele sfinților, ce să cuprindă întru acestu Mineiu și în céle următoare, pre amărunțul ceti viețile lor, și ceti și laudele ce s-a alcătuită întru acéle vieți; vedetă înțelepciu-né a Dasca-lilor, ce au alcătuită acéste laude; băgați sémă la noimele ce să cuprindă în slujbe; socotii și vremile la carele săntu orânduite slujbele. Noimile toate să zidescă și să alcătuescă dinu materiă vieții, iară vecerniă și utreniă arată prinu algorie că sfinții întru aciastă lume ca întru o séră sfârșindu-se, să voră sculă la utreniă învierii cei de obște. Deci după mărimé harulu, după măsura folosului care căstigați dinu slujbele sfinților, asémene rădicați glasuri de mulțamire pentru osârdia pré sfințitul alu nostru păstoru, carele ne-au pusă înainte aciastă masă duhovniaca, și pre mine mă cunoaște pururé: că mai multă cinstescă folosul de obște de cătă răsuflare ce-mi ține vița, a cării toate puterile duhovnicești și trupești săntu înținse în armonie ca niște coarde, ca oră cându le va mișca dōgetele obștii, săntu gata a face glasul ce iaste plăcută la dragosté tuturor.

Alu părții tuturor, alu cei Besericest și alu cei politicești, fierbinte rugătoru cătră Dumnezeu,

Chesarie, Episcopul Râmnicului.

După cum se vede tipărirea Mineelor începe cu luna Octombrie, iar nu cu Septembrie, ca de obiceiu. Celelalte luni apar în modul următor: Noemvrie în 1778; Decembrie—Martie, în 1779; Aprilie—Septembrie, în 1780.

București : Biblioteca Academiei Române.

396. Octoih, Râmnic 1776.

Ѡ К Т О Й Х Ъ | Ѣтров кárе съ кврйндє слѣжба | Ѣвгѣрій ачѣлѡръ ѿпъ Глѣ-
сѣръ, | Ши Чѣле, ѣ, ҃кѣлій, Къ сѣ- тѣнеле лѡръ, ҃еннаડд҃ріюль, ши къ ѿпъ | Къ
Тропареве, ши Кондакче сѣнцилѡръ | де ѿбѣш ши юороднѣчнеле престе тотъ Йнѧль. |
Кárе с-а8 Тункѣрѣтъ йкѣмъ, Ѣтров Домнія | прѣ љнзлїцатѣлѡръ, ши бѣнѣ крѣдинчославъ |
ІСѠ йлєзїндරѹ ҃іояинъ ҃ифїлїнт | Ео ѿбодь | Къ Благословенія, ши тѣатъ
Киелтѣл-ла Прѣ сѣнцилѡръ ши де Дѣнѣзѣв | юбнїтѣрюль Куръ | К҃есаріе єпїс-
копълъ Рымъ: | Ѣ сѣнта єпїекопіе ѡ Рымнїкѣлѡръ. | Ла Йнѧль мжнѣхнрїй, ҃афос; | С-а8
Тункѣрѣтъ де Кчѣрникѣлъ Ѣтре Прѣв-ци Попа Костанднѣ Михаилу пѡ-|пѡ Бѣнчї
Тунпогрѣфълъ Рымнїчѣнълъ.

In-4º mic de 2 foi nenumerotate și 382 numerotate. Tipar negru și roșu. 24 de rânduri pe pagină. Pe ultima foaie liminară se află reprezentat St. Ioan Damaschin, gravat de : Pop(a) Cost(andin) Mih(ail) Typ(ografulu).

Pe verso, stema Țării Românești (facs. 297) și următoarele versuri :

Stihură 6 asupra stemei înnălțatului Domnului.

Corbulă Ungrovlahie, ce ține cruce,
Arată buna credință prin semnulă ce aduce,
Și cu zburără, cei mai pre sus de înnaltă,
Insemnéză stăpânire Domnului Alexandru Ypsilantă,
Pre carele (ca să domnescă pre Dacia)
Insuși Dumnezeu l-au trimisă stăpână în Valahia.

La sfârșit se spune :

Typăritu-s-au acestu Octoih și s-au diorthosită prinu ostenela și singură silința smeritulu între Ierodiaconă, Anatolie.

Deci, pre toții, carii vă veți întâmplă a ceti pre aciastă carte, cu plecăciune vă rogă, ca ori ce greșeli veți află, atât la cuvinte, pre cumu și la lipsa sloveloră, nu vă grăbiți a defăimă, ci cu duhulă blândeții ostenindu-vă, îndreptați, și pre mine mă ertăți, ca și voi asémenă să căstigați eretare dela Domnulă Mântuitorulă Hs.

Ală tuturoră supusă la poruncă,
Anatolie, Iero Diaconă dinu sfânta episcopie a Râmniciului.

București : Biblioteca Academiei Române.

397. Teatru politic, tradus de N. Mavrocordat, ed. II, Lipsca 1776.—Grecoște.

Ѡ Е А Т Р О Н | П О Л И Т И К О Н | М Е Т А Г Л А О Т И С ѿ Е Н | Е К Т Н С Л А Т І-
Н И К И С Е И С Т Н Н И М Е Т Е Р А Н | 'АИЛН ДІАЛЕКТОН | П А Р А Т О Г Т ЬН Л О Т О Г |
К А И С О Ф О Т А Т О Г | А Г ѿ Е Н Т О Г Т Н С О Г Г Р О В А Л Х И А С | Н И К О Л А О Г Т О Г |
М А Г Р О К О Р Д А Т О Г | Н Т Н | Е К Д Е Й Т Е Р О Г Т ЬН О И С Е К Д О ѿ Е Н | 'Ен Л и ф і а τής
Σαξωνіаς, | П а р а В е р н а р ұ ф Ҳ р і с т о р օ ф Պ ր է տ կ օ ւ Փ, չալ Ү ի ֆ. 1776.

Teatru politic, tradus din limba latină în limba noastră simplă de către prea înaltul și prea înțeleptul Domn al Ungrovlahiei Nicolae Mavrocordat. Acum a doua oară tipărit. In Lipsca Saxoniei, la Bernard Christophor Breitkopf și Fiul. 1776.

In-8º de 4 foi și 504 pagine.

Ediția întâi a apărut tot la Lipsca în 1758, (v. mai sus. p. 143) și a treia la Veneția, în 1802.

București : Biblioteca Academiei Române.

1777.

398. Antologhion, București 1777.

'И Н Θ О Л 'О Г I O Н | Чѣ къпрайндѣ . . . тѣтвроръ Дѣ-|незе-
ициларъ Прѣзниче, але сѣнциларъ чѣларъ | нѣмѣцъ шї але сѣнциларъ дѣ ѿвци
Аѳпесте (sic) | тѣтвръ юнѣлъ кѣ май євнѣ . . . дѣвроро-|сѣтвъ шї май ѕдхвѣтъ, кѣре
акъмъ дѣ ѹзноава с-а8 | тѣтвръ юнѣлъ трѣлѣ юнѣлъ дѣмніеи прѣ | лѣмн-
нѣтвлѣи Дѣмнѣлѣи нѣстровъ | ІСІ ПЛѢДІНДРѢ УФІЛАН|ТЪ ЕОЕБОДЬ. | . . тѣтвръ
алъ шапте(с)прѣзенчелѣ юнѣлъ дѣрхѣпксторіеи | прѣ сѣнцитвлѣи митрополитъ ѕ тѣатв
Оуѓгро-|влѣхъ Киріе Кѣръ ГРІГОРІЕ. | Кѣ тѣатв келтвлѣи прѣ сѣнции сале . . .
сѣнцита | Митрополіе ѕ Бѣкѣрѣфи ла юнѣлъ | дѣла Хѣ зафѣз. | Дѣ Димитрѣ Петро-
вичъ Бѣкѣрѣви. Туѓгрѣфѣль.

In-folio de 1 foaie titlu și 572 foi text. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Titlul este încadrat. Pe verso titlului, stema din *Noul Testament* din 1703 și următoarele versuri :

Stihuri politice 6 asupra stemei pré luminatului, slăvitului și blagoces-
tivului Domnului Io Alexandru Ioannu Ypsilantu Voievodă.

Soarele, luna și corbulu înpreună,
Incă și spata cu buzduganul spre laudă să adună,
Si acésté, Doamne, îți înpleteșcă stemă înfrumusetată :
In locu de părinti, soarele și luna îi să arată ;
Iară corbulu, carele au hrănită pre celu flămându Ilie,
Aduce-ți, Doamne, cu crucé putere și tărie,
Spre cei văzuți și ne văzuți cu mare biruință,
Pre cumu rugămu pre Dumnezeu cu multă umilință,
Să te întărescă minunată în domnie slăvită,
Cu pace și cu liniște, cu viiță norocită,
Si întru alu său Dumnezeescă lăcașu și fericire
Să-ți dé ceresculă Inpărată parte de moștenire.

Exemplarul nostru se termină cu foaia 562 (recte : 572). La sfârșitul acesteia se citesc următoarele :

Typăritu-s-au aciastă sfântă carte ce să numește Anthologhionu prin os-
tenela și sârguiala mai miculu între Ieromonahă Ioachimă Ieromonahulă.

București : Biblioteca Academiei Române.

399. Arhieraticon, Blaj 1777.

ѢРХІЕРІЧЕСКОЕ ПОСЛАНИЕ | ТАКИЙ ДЕ ПРЕ ЛІМБА ЄЛИНІСКА ПРЕ | ЛІМБА РУМЪНІСКА, КАРЕЛЕ КІПРІНДЕ | І СІНЕ ТОДАЦЕ ЄЛВЖКА ІРХІЕРІСКА, | ІКВМЪ ІТ҃ІЮ ТИПОГРАТЬ. | КІ БЛГОСЛОВЕНІА ЄДЦЕЛЕНІЦІЙ САЛЕ ПРѢ | АВМИНАТВЛІЙ ШІ ПРѢ ѿСФІЦІТВЛІЙ | ДЛІНЬ ДЛІНВЛІЙ МИТРОПОЛІТЬ, | Г. ГРІГОРІЄ МІЛІРЬ | ЕЛЗДІКА ФІГХРАШВЛІЙ, ШІ А ТОДАЦЕ | ЦАРА ІРДІКІВЛІЙ А ПРѢ ІНКЛІЦАТЕЙ | КЕССАРВ КРІЕЦІЙ МЗРІРІЙ СФЕТНИКІ ДІНЬ | АВАНТРІ. | А СФІНТА МИТРОПОЛІЕ І БЛАЖЬ. | ІНВЛЬ ДІЛА МЖНТВІРѢ ЛІМІЙ | ,АУДІЯ.

In folio de 1 foaie și 44 pagine. Tipar negru și roșu. Titlul este incadrat.

Pe verso titlului se află reprezentat Sf. Vasilie cel mare, într-o gravură mai mică decădă pagină și semnată de Petru Papav(i)ci T(ipograful).

București : Biblioteca Academiei Române.

400. Aritmetică, Viena 1777.

«Arithmetica românescă și nemțască. In Beci. 1777.»

Popp, *Disertație*, 98.

401. Bucovina, Blaj 1777.

БѢКОНІЧА | Пентрія деспріндеє Прѣнчиларъ | а Четаніе, ші а тамелюль .жк- цвтврій Крециніеци, йпрочай. | Кі блгословеніа Єдцеленіций сале Прѣ Авминатвлій, ші Прѣ | ѿсфіцитвлій Длінвлій | Дліннь, | Г: Григоріє Мілеръ Елздікай Фігхрашвлій, ші аль прѣ .Лінзл-цатей Кесарв Кріеций, ші .Іпо-столичеций Мзрірій Сфетникі | дінъ авантрі. йпрочай: | Типогрітж і Блажь, і Типографія | М: Б: Еестірій, Феєрваріе. ѕі. | Інвль діла Хс ,аудія. | Де Петрія Поповічій Рымничанвль Твп:

In-8º de preste 19 foi nepaginate, 21 rânduri pe pagină.

In dosul titlului este : «Rugăciuné Sfântuluи Maximuи înainté Cetanii.»

Cartea cuprinde : «Slovele glavișnoare» (capitale), «Slovele mai mici», «Glasnice», «Dystonghi», «Neglasnicile», «Cadesă a ři că ři ţi v ţi pentru numele și cuvintele grecești leu priimitt Slovénii.» «Prosodiile orthografiilor.» Rugăciuni și câteva învățături trebuincioase creștinului.

Blaj : Biblioteca canonicei I. M. Moldovanu.

402. Bucvar, Viena 1777.

«Bucvariu pentru prunci și românești, care se află în crăiasca țară și hotărăle ei împreunată. Beciu 1777.»

N-am văzut exemplare. Vezi :

Iuliu Vuia, *Scoalele românesci bănățene în secolul al XVIII*. Studiu istoric (Orăștie 1906), p. 104.

403. Cartea Mariei Terezei pentru incorporarea Bucovinei, (Viena) 1777.

2 foi.

București : Biblioteca Academiei Române.

404. Catavasier, Blaj 1777.

К Й Т Й Е Й С І А Р І О | Ікъмъ атреа юарз Тунпхрътъ. | Кс Елгословеніа єзде-
лінций | съле Прѣ лъмниатълъшъ шън | Прѣ ѿефіцітълъшъ дъмънъ | Дъмънъшъ Митропо-
литъ, | Г. ГРІГОРІ Є МІСІРЬ | Блъдъка Фъгъръшълъшъ, шън | а тъатъ Цара йр-
дъклъшъ | а Прѣ .йнълъцатъ Кессарю | Кръкъи мъръръ Свѣтникъ | динъ лъжнъръ.
Л єфіта Митрополіе . | Блажъ. | Йиъль дела мънътълъшъ Лъмънъ | , ауфъз. | Де Пѣтъ
Пъто Енчъ Рым: Тунпогръдъшъ.

In-16, de 3 foi și 463 pagine. Tipar negru și roșu. 19 rânduri pe pagina.

Pe verso titlului se află reprezentat Domnul Cristos.

București : Biblioteca Academiei Române.

405. Catechism mic, Viena 1777.

Catechismul sărbesc, românesc și nemțesc despre care s'a vorbit mai sus, p. 205, No. 385 și care a fost tipărit în trei rânduri, se pare că a eșit într-o ediție în anul 1777 N'am văzut exemplare. Se află însă amintit în :

Tribuna, (Sibiu) 1892, No. 253, p. 1012. — I. Vuia, *Scoalele românesci bănațene în secolul al XVIII*, p. 102.

406. Catahisis, Iași 1777.

К Й Т Й Х Й Г І Г һ | Гаъ . ф екърътъ право- слâвникъ Мъртвениръ | а Левъи
крешии епифанія къре, | акъмъ с-аъ тунпхрътъ кс | Елгословеніа прѣ ѿефіцітълъшъ Митрополитъ-
политъ аль Молдовои Къръ | Гайеръиль, . ф єфіта | Митрополіе . | Акътъ,
, ауфъз.

In-16, de 3 foi fără numerotație și 66 numerotate.

Titlul este incadrat. Prefața începe pe verso titlului. Pe ultima foaie liminara se reprezinta Domnul Cristos blagoslovind. Gravura este semnată: «Protoierei Mihail Strilb(ițchi)».

Prefața :

Predislovie cătră cetitorii.

Fiește care dreptă credinciosu creștinu voiaște ca să-și luminéze cugetul inimii lui și a filorū lui cu învățătura și cu știința. Mulți săntu de să silescu a ascultă și a să învăță dinu scripturile sfintilorū părinți; încă și pe fi lorū în totu chipulū și nevoescu spre învățătura cē sufletescă. Daru mai mulți săntu cei făr-de învățătură, și pricina ţaste că săntu nebăgători de sémă, nu voru să știe învățătura bisericiască, nici pe învățătorii bisericesci nu-i ascultă ce încă și defaimă. Apoi cumu potu să știe dogmele legii creștinești? Deci spre cē de obște după putință luminare ţată s-au datu în tipariu aciastă cărțulie, ce să numește Catahisisu, adeca în scurtu pravoslavnică mărturisire, în care să află tâlcuire la symvolulū credinții, la cicle zéce porunci, la rugăciuné Domnescă Tatâlū nostru și la cele noao fericiri evangheliesci, adunare alăsă și de folosu fiește căruia pravoslavnicu creștinu, ca să-și luminéze cugetul inimii spre cunoștința adevărului. Priimiți daru cu dragoste toți cei ce poftiști să vă luminați pre voî însi-vă și mai alesu pre fi voștri spre cunoștința credinții cei adevărate și urmaré fapteloru bune, ca

să vă rămâne văcănică pomeniré. Domnul să vă blagoslovéscă pre voi și blagosloveniă sa să se adaogă spre voi și spre feciorii voștri.

Fiindu ostenitoru și chyvernisoru Proto-Ierei Mihailu Strilbițchi, exarh Mitropolii din Iași.

București : Biblioteca Academiei Române.
Biserica Ortodoxă, XVI, 914.

407. Ceasoslov, București 1777.

ЧАСОЛОВЪ | Карае Ксопрінде ѿ сине тóатж слъжба, | Де зи ши де нóапте
акомъ ѿ пáтра | ѿаря Тýпхрýтъ, ѿ зйлеле прѣ лъми-нáтчлъшъ ши прѣ ѿнъцатчлъшъ
домъ | ѿ тóатж ца́ра ръмъжнъскъ | Іѡ ѿлѣзандръ іѡанъ въилънъ въебо-
дъ. | Къ благословенію, ши къ тóатж кел-тъмъ ѿ прѣ сънъцатчлъшъ Митро-|полътъ,
Іѡ Оуѓгроклъхъ Куріс | Куръ ГРІГОРІЕ. | Атъръ каре с-а8 алкътчлътъ ши Пасхъ-|
лъй де ѕ: де ѕй ѿнъцатчлъ спре май | лесне прычкъпере дъпъ ѿчъле гречеций. Ши | с-а8
Тýпхрýтъ ѿ сънъта Митрополіе | ѿ Бъкъръфилоръ ла ѿнъль мжнътчлъръ | афъз, ѿ
лъна лъй май ѿ: | Прінъ ѿдемнърѣ Смертчлъшъ Митро-|полътъ ѿлъ Миралікъ
ФІЛІПРѢТЬ. | Де Димитръ Петровичъ Бъкъръфилъ Тунъ:

In-4º mic de 2 foi și 544 pagine. Tipar negru și roșu, 26 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Țării Românești cu versurile de mai jos. Urmează apoi arătarea cuprinsului.

Stihuri asupra stemei pră luminatului și pră înnălțatului Domnului Alexandru Ypsilantă Voievodă.

Toate semne minunate, — cе в маре сантъ семнате:

Crucé tuturorу аратă — о православие luminată;

Corbulу lipsii ſimplinire — в ръме de мâhnicиune;

Iară soarele bunătaté — и луна повătuire;

Armele о stăpânire — cu маи bună ocrotire

A Domnului ce ne-au datу* — Dumnezeu celу пра индурату
Alexandru Ypsilantă, — celу cu интелипциуне маи naltu,

Pă care Is. са-лъ интăрэсă, — nesmintitу са ni-lъ ferescă,

Ca cu pace инделунгатă — жара са oblăduиască.

București : Biblioteca Academiei Române.

408. Ceasoslov, Iași 1777.

ЧАСОЛОВЪ | Тýпхрýтъ ѿ зйлеле прѣ ѿнъцатчлъшъ-лъй дъмълъшъ ностръ
Григоріе | ѿлѣзандръ Гіка Еоеводъ | къ бългословенію прѣко сънъцатчлъшъ-лъй митрополътъ
алъ молдокей | Куріс Куръ Гакріль. | С-а8 тýпхрýтъ ѿ Митрополіе | аши къ тóатж
келтчлъмъ дъмъ: | паҳ: Ианникъ Фійка Ръпосатъ-лъй Ръдъль Ръковицъ Енкъ: Бель |
Лъгофхътъ, дървъннъдъ-ле пела миз-нъстъръ ши пела Бисѣречи ка съ | поменъскъ нъ-
меле дъмън-сълъ. | А ѿнъй де ла Хс: афъз.

In-4º de ?+ 348 foi numerotate. Tipărit cu roșu și negru, cu 22 rânduri pe pagină. Titlul e încadrat și între stâlpi, iar jos într-un cartuș se vede numele Proto-Ierei Mihailu Strilbițchi, Eccliarh Mitrop. Pe verso titlului, o gravură pe lemn, reprezentând pe Maica Domnului cu Isus în brațe, semnată iarăș Ierei Mihailu.

La sfîrșitul cărței :
 S'au typărită de Mihaiu Brașovénulü Typografulü.
 Mănăstirea Neamțului.

409. *Ducere de mâna către cinstă*, Viena 1777. — Românește și nemțește.

ДѢЧЕРЪ ДѢ МѢНІА | КѢТРЪ ЧИНОСТИ ШИ ДИРЕПТАТЬ | ЯДЕКЪ
 ла копїи рѣмѣнѣцїи нѣднїцїи чен | че .ж школе чѣле мнї' съ .жкацъ спре | четанїе
 рѣндѣнїя | КИРТБ. | * | Кс доконрѣ ст҃пжниторилоръ. | Тицкѣнїя Ѣ .жпкѣн-
 тоаре четате Бечь ла Іѡсифъ | де Кврцбекъ Тѣпографъль Ілѹрѹческъ а | Ржсврнїтѹль
 дѣ Квртъ .ж йнѹль | 1777.

Anleitung | zur | Rechtshaffheit | oder | daß für die in den Trivialschulen | lernende
 slavonisch-schöne nicht unirte | Jugend bestimmt | Lesebuch. | Mit Erlaubniß der Obern.
 Gedruckt in der Kaiserl. Residenzstadt Wien bey Joseph Edlen | von Kurzboed f.f. illyrisch-
 orientalischen Hofbuchdrucker | und Buchhändler. | 1777.

In 8º mic de 263 pagine. Textul românesc în stânga, cel nemțesc în dreapta cili-
 torului.

Fără prefață.

Cartea cuprinde următoarele :

I. Partia: Pentru cîle ce trebuie uceniculă în școlă să învețe, și cumă
 trebuie în școlă să să țină cu cinstă.

II. Partia: Pentru bunănravu, sau pentru direptaté, sau cinsta omulu, în
 tru găndurile lui, faptele, și întru ținéră lui.

III. Partia: Pentru chiline feluriile de soție stareloru, și meșteșuguriloru,
 și întru fiește care cumă trebuie să să aretă omulă cătră toți acăia cu cinstă
 și cu laudă.

IV. Partia: Pentru ținéră căși, și ce să facă și ce să știe pentru că
 buna gazda să fie.

V. Partia: Pentru stare săteniloru, și cumă trebuie să să țină oameni
 stare acăsta.

București : Biblioteca Academiei Române.

410. *Triod*, Râmnic 1777.

ТРИОДІОН | Йдикъ | ТРѢЙ КѢНТЪРИ | Че .жре .жтре съне слѣжба Сфи-
 тѹль | ши Мѣрелѹ Пѣстъ. | Каде с-ас Тѣпкѣнть .жквль .жтре .жарз | .ж крѣмъ
 Домніен .жнѣлцатѹль ши биене | Креднїчосслѹ Домни: ІѠ | ПЛЕѢДИДРѹ ИѠАНН
 УПІЛЯНТ | БОЄВОДЬ | Кс влагскениј ши кෑлатѹла прѣ сфи-|ций сале юбнтѹюль
 дѣ Дѣненеїв єпіскопи | алк Рым: Куръ КЕСАРІЕ. | Ѣ сфита єпіскопи а Рылнїкѹль
 .ж йнѹль мѫнѣтѹрїй .жфѹз: | Г-ас Тицкѣнїя дѣ Попа Констанднъ .жда-|насїе вѹчъ Тиц-
 графъль Рымнїкѹль.

In folio de 2 foi fără numerotare și 421 numerotate. Tipar negru și roșu, pe două
 coloane, cu 40 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului se află stema (facs. 297) și versurile din *Antologhionul* dela Râmnic
 din 1766.

La sfârșit, f. 421 :

Typăritu-s-au și s-au diorthosită acestă Triodionă prină ostenela și înșăși osârdia pré smerituluî între Ierodiaconă Anatolie.

Iară carii vă veți întâmplă a celi pre aciastă carte, veseliți-vă întru Domnul și pre mine (mă rogă) să mă ertăti pentru greșelile, care știu că veți găsi atât la cuvinte, câtă și în lipsa slovelor, și cu duhul blândeloră ostenindu-vă, îndreptați, ne grăbindu-vă a mă defăimă, căci și noaptă în toată curgeră acestui lucru o amă făcută în locu de zi; pentru că știută de totă iaste lucrul acesta, că precumă iaste cu neputință omului a nu greși, asemenă și typariul nu să poate a fi fără de greșală.

Alu cei de Dumnezeu dréptei credinței voastre, pré smerită și gata a slujă, Anatolie Ierodiaconă, dină sfânta Episcopie a Rîmnicului.

In ce chipă dorescă cei ce înnoată pre apa mării, ca să ajungă la lumanul cel cu adăpostire, carii săntă bătuți de valurile mării, asemenă și typografi voescă să ajungă la sfârșitul cărții.

Inceputu-s-au acestă Dumnezeescă lucru în luna lui Octovrie 20 de zile, și au luată săvârșire la luna lui Februarie 25, anulă 1777.

Să dăm dară, noă toți ostenitorii typografie, laudă, cinste, slavă, închinăciune și mulțemita celui în Troiță unuia slăvită Dumnezeu, carele ne-au ajutat după începută de amă ajunsă și sfârșitul.

Sfârșită și lui Dumnezeu slavă.

București : Biblioteca Academiei Române.

411. *Adunare de poezii encomiastice*, Lipsca 1777. — Grecește.

ΣΥΛΛΟΓΗ | ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ἘΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΩΝ | ΠΡΟΣΤΟΝ | ΥΨΗΛΟΤΑΤΟΝ ΚΑΙ ἘΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΝ ΑΥΘΕΝΤΗΝ | ΚΑΙ ἩΓΕΜΟΝΑ ΠΑΣΗΣ ὈΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ ΚΥΡΙΟΝ | ΚΥΡΙΟΝ | ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ | ΥΨΗΛΑΝΤΗΝ | Συλλεχθεῖσα μὲν | παρὰ | ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΕΛΑΡΑΠΑ | Οδηγή διπάνη τύποις ἐξέδόθη | Ἐπιμελείᾳ δὲ καὶ διορθώσει τοῦ ιατροφιλοσόφου | ΚΥΡΙΟΥ ΘΩΜΑ ΜΑΝΔΑΚΑΣΗ. | Ἐν ἔτει σωτηρίας 1777. ἐν Λειψίᾳ. παρὰ τῷ τυπογράφῳ Κυρίῳ Βρείτκοπφ.

Adunare de diferite poezii de proslăvire, către prea înălțatul și prea credinciosul Domn și stăpânitor a toată țara Românească, Domnul Domn Ioan Alexandru Ipsilant, adunate de Nicolae Vellara, cu a cărui cheltuială s-au dat în tipar, prin îngrijirea și diortosirea doctorului în medicină și filosofie, domnul Toma Mandacaș. În anul mantuirii 1777, în Lipsca. La tipografia domnul Breitkopf.

In-4° de 36 pagine.

Colecțunea cuprinde:

1. Componeri de ale lui Nicolae Vellara : a) Introducere în proză. b) Versuri iambice, compuse cu ocaziunea rezidirii curții domnești de către Ipsilant : «Ἴαμβικοὶ εἰς τὴν νεοπαγεῖσαν Κούρτην» ; c) Diferile poezii scurte elegiace ; d) Poezii compuse cu ocazia facerii unei cișmele de Ipsilant în București ; e) Versuri iambice și politice pentru chioșcul făcut de Ipsilant la Herastrău.

2 Cuvintele de laudă adresate la zile mari domitorului și familiei sale, scrise în proză de Ambrosie Pamperis, urmate de alte câteva poezii eroice de acelaș.

3. Epigrame elegiace scrise de dascalul Teodor dela scoala domnească din Bucureşti.

4. O elegie eroică scrisă de Constantin Hagi Gheorghe Cehan către Domn.

5. Stihuri pentru cișmeaua din Focșani de preasfințitul domn domn Filaret.

6 Versuri elegiace ale Paharnicului Dimitrachi Panaghiotachi pentru chioșcul dela Herăstrau : τὸ ἐν Χερσατρήψ κιόσκι.

7. Elegia lui Vellara către Dōmn pentru cladirea Academiei din Bucureşti.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

1778.

412. Catavasier, Iași 1778.

К И Т И Е И С І Г Р І О | Ікъмъ .ѓтгю тунпэрить .ѓ-ѓрѹ .ѓтъм домние ѕ пре
18- минатвльй домни | КСОГТЫНТЫН ДИИИТРІЗ | МӘРҰЗЫ БОЕВОДЫ | Кс
блгелокеніа шы кіель-тәіла пре ѿсфїцїтвльй | митрополитъ ѿль молдокіен | КИРІЗ
КУРЫ ГЛЯЕРІЙЛЬ | .ѓтрѹ ѡса тиогрзфie .ѓ с фїта митрополіе .ѓ іашъ | .ѓ ѿній
ділл Xc: ,ағбон.

In-16 de 4 foi fără numerotație și 279 numerotate. Tipar negru, și roșu, cu 17 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află monogramul Mitropolitului, cu diferite ornamente, gravat de Iere(i) Mihail Strelbițchi (facs. 301).

301. — Din *Catavasier*, Iași, 1778.

Prefața :

Cuvântu cătră Cuvântul Domnului Dumnezeul nostru Iis. Hs.

Fără de începutu, pré vîcînice, întru totu puternice, făcătoriile și a totu stăpânitoruile, lumină dinu adevarată lumină, izvorul înțelepcuni, prinu tine toate au fostu și iarăsi sintu, și fără de tine nimică n-au fostu ce au fostu, și nimené fără tine a face cevă nu poate, că însuși aï zisu, că: «Fără de mine nimică nu puteți să faceți». Pentru aciasta și noi nevrédnicii robiți tăi, cei ce s-au ostenit dinu preună cu mine în lucrul typografie și amu fi greșită întru acestu lucru a catavâsilor, după slăbaciuș minji și a firii noastre cei proaste, tu însuji, Doamne Dumnezeule, îndreptătoriile, îndrep-teză lucrul mănilor nostre cu a ta bunăvoire și cu lucrare pré sfântul tău Duh. Cu frică și cu cutremură înainte strășnicii slavei tale măriri cădemu, și mănilile noastre céle de pământu le rădicăm, și cu unu glasu strigăm: Slavă, cinste și mulțamire tie începătoriulu, și săvârșitoriulu îți aducem. Făcătoriile și măntuitorul nostru, credem și mărturisim, că pre sfintii casii tale i-a îndemnată cu Duhul tău celu sfântu și au alcătuit spre folosul celor ce cântă și celor ce ascultă. Si iarăsi credu, că celu ce va cântă dinu inimă lină și umilită va fi priimită ca o jârtvă tie începătoriulu vieții, întru mirosu ca o bună mirézmă duhovnicască. Aceste dinu adâncul inimi cu osârdie îți aducem, (că săngură aï poroncită zicând: «Dinu lucrul mănilor voastre întâi Domnului să-i aduceți»), și iată că ale tale dintru ale tale săntu, că toate cele ce ne-aî datu noao ale tale săntu, cumu și noi aî tăi să(n)tem.

Păzăște cu Dumnezăiasca mila ta pre bine credinciosul Domnului nostru Costantinu Dimitriu Muruză Voievodă, corona țării Moldovii și toată curte luă cu puteră ta ocroteste. Si pre toți boerii cei bine voitori țării aceștie îi ocârmuește. Păzăște cu Dumnezăiasca mila ta pe pre osfințitul Mitropolit Gavrilu cu toată eparhie sa a țării Moldovii, cu Dumnezăiască puteră o îngrădește. Si pre sfintii arhierei și totu cinul preoțesc și călugăresc și pre toți pravoslavnicii creștini îi acopere cu mijlocire pre sfinte, pre curatei, pre blagoslovite, slăvite stăpâni noastre, născătoare de Dumnezeu și pururé fecioarii Mariei, și cu rugăciunile tuturor sfintilor cei dinu vîcu care bine au plăcută tie. Aminu.

Celu mai micu între prezvițieri amu fostu ostenitoru și chivirnișitoru la tipăritul acestuui Catavasieru, Proto-Ierei Mihailu Strilbetchii și exarh dinu Mitropolie Iașului. 1778, Avgust 25.

Cartea începe cu tropariul Nașterii în grecește, ca un fel de explicație a gravurii care urmează și care se află în fața textului, și continuă apoi tot în grecește.

La pag. 46 acelaș text în românește. Tot restul este în românește.

București : Biblioteca Academiei Române.

413. Ceasoslov, ed. V., Blaj 1778.

ЧИСОЛОВЪ | Якъмъ а чинчъ ѿаръ Тѣпърътъ. | Къ Бългословеніа Гъдци-
лениї | сѧе Прѣ лвминатълъ шн | Прѣ ѿсѣйцътълъ Домни | Домнилъ Митро-
политъ, | Г: ГРІГОРІЕ МАЛЕНЬ | Блъднка Фъгъръшълъ, шн | а тѣлъ Цара Пр-

ДѢЛВЛІЙ, | ѧ Пրѣ ғн҃лцатеи Кессарѡ | Кржéцій мжрнрй Свѣтникъ | дннь лхвнтр8. |
ѧ Сфїта Мнтрополіе .Ӯ | Блажъ. | Йи8ль дела мжнтвнрѣ | Лѣмїй ,афбн.

In-8º de 2 foi nenumerotate și peste 600 pagine. Cu negru, cu 19 rânduri pe pagină și câteva ilustrațuni, semnate *Petru P. Typgr.*

Galați : Biblioteca Urechiă.

414. Ceasoslov, București 1778.

ЧІСОЛОВІ | Че ѿре .Ӯ сїне слѣжка де зи | ши де нодит්, дѣпж ржн- |
дѣлла сфїтей Бесѣричъ. | Икѣмъ .Ӯтр-ачестъ кїпк Тунзрнть | ѧтр8 .Ӯтжм Домніе ѧ
прѣ | Азмннѣтвнй Домнъ Іѡ | Илєзандр8 Іѡанъ Уфілантъ Еовд. | К8 бѣгословенія
ши келтвн-ла прѣ сфїтвнй Мнтрополітъ алъ Оуѓгроклѣхъ Курк | ГРИГОРІЕ. | ѧ Тунзрн-філ сфїтей Мнтрополій | .Ӯ Бзкврѣшъ: ла ѿн8 ,афбн. | Де Димитріе
Петропончъ Бзк: Тун:

In-8º mic de ? foi fără număr și 310 foi numerotate, cu 17 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află o gravură, repetată și la f. 299 v. reprezentând pe Cristos stăpânitorul lumii și semnată : «De Dimitrie Popovici... typ. 1778». Sub cea dintâi se află versurile acestea :

Iisuse, lumina lumii,
Indrepteză-mă lucraré măini,
Ca toti prinu ia să mărescă
Mila ta s-o proslavescă.

N'am văzut exemplare complete.

Galați : Biblioteca Urechiă.

415. Mineiul pe Noemvrie, trad. de Episcopul Chesarie, Râmnic 1778.

МИНІЮЛІ | АЗНЯ ЛѢИ НОСМЕРІЕ | Кѣрс с-ас Тунзрнть акѣль .Ӯтжю Рѣ-
лж- иѣце, .Ӯ зилеме Прѣ Азмннѣтвнй Домнъ ИѠ ПЛ(Е)ЗИНДР8 УФІЛАНТ Еовкодъ
К8 Бѣгословенія прѣ сфїтвнй Мн-трополітъ алъ Оуѓгроклѣхъ Курк | ГРІ-
ГОРІЕ | Принъ некоинца ши Тѣлмнчирѣ, Юбн- тѣрюловн. де Димнезів Курк. | КЕ-
СІРІЕ | ҆пнскѡвль Рѣлмннѣвнй. .Ӯ Сфїта | ҆пнскопіе ѧ Рѣлмннѣвнй. | Да Йи8ль
дела Хѣ : ,афбн : | Де Попа Констандннъ Тунзрнфвль Рѣм : | Ши де Димитріе Мн-
хайн Поповничъ Тун:

In-folio de 3 foi fără numerotare și 207 numerotate. Tipărit în acelaș fel ca Mineiul pe Octomvrie (v. mai sus, nr 395).

Pe verso titlului se află aceeași stemă; versurile însă sunt altele :

Stihuri politice 5, asupra Coroanei pré înnălțatului, slăvitulu și bine credinciosului Domn Io Alexandru Ioannu Ypsilant Voevodă.

Corbulă odinioară pre Ilie au hrănită
și Dumnezeiasca poruncă au plinită,
Carele în gura sa ține crucé c  cinstită,
C ea ce  aste dinu darulă lu  Iis. armă nebiruită.
Aciasta s-au datu n d jde și tărie dela ce(lu) pré înnaltu
Innălțimei tale, Doamne Alexandre Ypsilantă,
Prinu car  pre to i vr jma i  să biruești,
Ca luminata și slăvita Domnie să-t  int rești.
Int r esc -te daru Dumnezeu  ntru Domnie cu mare biruință,
Pre cumu și noi ne rug m  cu fierbin e umilință.

Prefața :

La toată persona ce să va îndeletnici a cetății, dându-ți ceea ce intru Hs. înbră提șare, rogă pre același dătătoriu de haruri a-ți dăruim toată fericire.

Trei epohăsă adecă văcuri însemnate au avută Țara Românescă : Unu vîcău au fostă intru carele s-au luptat cu războae ; altulă intru carele s-a u începută zidiré mănăstirilor celor Domnești ; altulă intru carele s-a u începută tâlmăciré cărților dupre slovenie pre limba românescă . Țara Românescă , cându-avé războae , să numiia Dăchia , și lăcitorii ei Dachi și Gheti , carii au avută războae cu Împărații Râmleni ; însă dela Avgustu Chesaru , prelungindu-se războale până la Traianu și Seviru , fiindu-Dichevalu pre acélé vremi Voevodu Dachilor , după cumu Dionu și Zonară cei ce iștorescă de Traianu anume arată pre Dichevalu cumu că au avută războiu cu Dometianu și cu Traianu Împăratul . Iară zidiré Mănăstirilor s-au începută dela Radulu Voevodu ce-i zicu Negru , întâiul Domnul alu țării , carele au zidită Mănăstiré dinu Câmpulung și Beserica dinu Târgul Argeșului , unde să afli sfintele moaște ale Mucenitii Filothiia . Iară tâlmăciré s-au începută în zilele lui Mathei Voevodu Basarabu , și s-au adăogită în zilele lui Șerbanu Voevodu Basarabu . Iară la cea de săvărșită podoabă au venită în zilele lui Constanținu Voevodu Basarabu Brâncovénul , prinu osârdia lui Kyră Damaschinu Episcopul de Râmnicu . Dinu văculu războului avemă înștiințări : Ne-au rămasă sémne pline de întristăciune , că Dichevalu s-au săvărșită în robie în Belogradu ; iară a lui Traianu și Seviru pomeniré să săvărșaște cu picioarele podului de piatră și cu sfârâmară turnulu care până acumă stau în marginile Dunării lângă orașul Cerneții . Iară din zidiré mănăstirilor să slăvește Dumnezeu cu bună orânduială ; să pomenește numele și să laudă râvna ctitorilor Domni ; își găsescă răpaosu într-âNSELE cei ce fugă dinu politie , precum și mulți dinu politie ajungă dinu ajutorul lor . Toate aceste folosuri să socotescă mică și vremelnică , cându să potrivescă cu folosul tâlmăcirii cărților . Slavosloviile célé cătră Dumnezeu nu să facă numai cu gura , ci aducă și rodă minții cei pricepătoare , precumă Apostolul zice : numele nu rămâne închisă numai în zidurile mănăstirilor , ci fiindu scrise la începutul cărților , precumă alu lui Mathei Voevodu în Pravilă și în alte cărți , alu lui Șerbanu Voevodu în Biblie , alu lui Costanținu Voevodu în alte multe cărți , ca cu niște aripă alergă pre la marginile pământului ; să cunoască după moarte de cei ce nu-i știuă în viata . Si aciastă slavă nu să supune vremi , pre cumu zidurile mănăstirești stricăciuni , ci aduce vréme și stă înpreună cu curgeré soarelui înnoindu-se cu typariul , carele stricăciuș fiindu dinu fire , și după alcătuire , dă nestrîcăciune la lucrurile lumii célé stricăcioase . Fără nică o sfială pocănumi epohă alu patrulé , adecă văcău însemnată , văculu de acumă alu Țării Românești , care l-au făcută însemnată și în vremile célé viitoare pomenită Domnia pre luminatului nostru Domnul Alexandru Ypsilantu Voevodu , căci numai în zilele Măriei sale s-au învrednicită țara a căștigă în scrisu dela pre puternica înpărătie aşăzământuri pentru a sa oblăduire . Pentru carele pre cumu a să aşază și au străduită Măria sa , asemeni a să urmă cu folosu de obște purură au pri-

veghiată înțelepciușă. Aceiași înțelepciușă așteptă orânduială mănăstirilor urmândă canoanelor vieții călugărești. Au rădicată dăjdile preoților după porunca Domnului, ce iaste scrisă la cartea Levyilor. și pentru ca să înplinescă cuvântul Psalmistului: «pre săracu și pre văduvă va ajută», dându pildă cu a sa bogată dare, au pusă în mijlocu cutie, la care, dinu picăturile prisosulu dându fiește carele, să adaoge câtă unu izvoruurgătoriu de haruri și răcoritoriu de cei însetăți dinu lipsă. Iară ce mai vrădnică de pomeneire faptă socotescu și aciasta, că staré dăjdilor, ce era înființată întru nestatornicie, Mărișa sa, după ce cu sfatul de obște au așazată sumă, au potrivită vrémé, o iotă sau o cirtă n-au mai strămutat, și aciasta în vremi nestatornice. Însă acéstă de obște. Iară deusebită vécul Domniei sale l-au însemnată Craiova, caré ca una ce e întâiu lăcuită decâtă toate părțile Tării Rumânești, măcaru că unu vécu au petrecută suptă puteră lui Dichevalu cé războinică, măcaru că s-au odihnită într-unu vécu de anu 60 suptă oblăduiră Basarabilor Banovetă, ce au fostă așazați de Râmleni să oblăduiască cu titlu de Bănie, până cându s-au supusă celuîntâiu Domnului Radul Voevodă, ce să zice Negru, măcaru că s-au înmulțită suptă cé după vremi stăpâniră vecini Austriei, însă nu pomenește ca celu de acumu vécu, încungjurată cu liniște și cu pace, mai multă de câtă în locurile cele ce să liniștesc prinu cetăți și cu războae.

Lăcitorii Craiovei, cei ce nu pută să-și stăpânească viețile, acumu și la prisosul loru nu să supără de stăpânoitor. Boerimé, ce să uîtă pentru depărtare, să cercetă nevăzându-se și să miluăște nearătându-se. Deci eu întru acestu vécu cu liniște petrecându, fiindu indemnata de pré Sfinții sa Părintele Mitropolitul Tării, răvnitorul patriei și eparhiei, maicii sale cei trupești, și fiică duhovnicești, adaogă tălmăciră și tipăriră a lunii lui Noemvrie. Tojii sfinții, carii vă prăznuijă pre fiește care zi, voi în viță prinu faptă, iară după moarte prinu laudele faptelelor indemnata pre toți spre urmară voastră, căutați la atâta norod rumânescu, carii vă știu numele, vă credu sfîrșenii, daru dinu neștiință limbii și din nepricépere nu să indulcesc de buna alcătuire a laudelor voastre, după măsura darului ce atî aflată înaintă Domnului, rugați-vă pentru paza liniștii vécului de acumu, ca să poată fiește carele a slujă pentru slava voastră, descoperindu acoperământul neînteligerii prinu tălmăcire și puindu lumina laudelor voastre înaintă oamenilor ca pre unu sfésnicu prin typărire, ca să vază toți faptele voastre prinu laude și să slăvăsească cu cântări pre Părintele Cerescu.

Alu tuturor fierbinte rugătoriu către Dumnezeu,

Chesarie, Episcopul Râmniculu.

București : Biblioteca Academiei Române.

416. Orânduiala lui Gavril Grigorie Maer, Vlădica Făgărașului, pentru rugăciuni în vederea răsboiului, Blaj 1778.

1 foaie (placard), dată din Blaj, în ziua de Sf. Ilie 1778, cu semnatură autografa și cu pecetie.

Vladica se intitulează astfel :

Noi, Gavrilu Grigorie Maeru, din mila lui Dumnezeu și a scaunulu apostolicesc prin țara Ardélulu și părțile ei înpreunate, Românilor, Gre-

ciloră, Rușiloră, Sărbiloră și tuturoră celoră de lăgă grecescă, Vlădica Făgărășulu, alături înnălțatei chesaro-crăești și apostolicești mărimi sfetnicu din lăuntru.

București : Biblioteca Academiei Române.

1779.

417. Ceasoslov, Râmnic 1779.

Часослов типърт акъм ՚нтрв ачесташ кип ՚ вилеле преа лъминнатвлъй Доми Iw ՚лъзандрв Угилант коеход къ келтвала юбиторюлъй дѣ Адъмнезев кур Кесаре Епис. Рым. ՚ съфнта Епис. Рым. анвл 1779. дѣ Димитріе мих. тун. пъртъторю дѣ грижъ фъннд тунографией, кур Iwакимъ Іеромонахъл дин съфнта митрополе.

In 8º mic.

Episc. Melchisedec, Biblioteca Domnului Dimitrie Sturdza de la Micleașeni, în Rev. p. ist. arch. și fil., an III, vol. V, p. 142.

(24)

ROGACIONI. DE S E R A.

Marire tîie Diéu'l nostru.
Marire tîie. Imperâte Cere-
sc. &c. Sante Dieule. &c.
Pre Santa Tróitia &c. Tú-
ta'l nostru &c. Domne
miluesc XII. Veniti se ne
incbiném III. Psalm ul L.
Milue me Diéule. Apôi
Psalm ul LXIX.

Diéu le in ajutóriul meu
liéua amente, Domne
quà se mi ajúti grabésce. Se
fe

(25)

se rusinéze. si se se infron-
tâze, céli ce cauta susțetul
meu, se se intorne inapoi,
si se se rusinéze, célice vo-
liesc mie réele. Intorne se
indâtași rusinanduse, céli ce
dic mie: béne, béne, se se
bucure, si se se desfatéze de
Téne toti céli ce Te cauta
Diéule: si se dica pürurea:
mariésca se Domn ul, celice
iubesc mantuirea tá. Iar
eu ferác fint, si misiél, Diéu-
le ajuta mi. Ajutóriul méu,
si mantuitóriul méu ésti tu
Domne, nu intârdia.

Psalm. CXLI.

Domne audi rogacionea
mea, asculta cérerea
B mea,

302. — Două pagini din Cartea de rugăciuni a lui Clain.

418. Clain, *Carte de rugăciuni*, Viena 1779.

C A R T E | D E R O G A C I O N I | P E N T R U | E V L A V I A H O M U L U I
C H R E S T I N . | I N V I E N N A | typarita la Joseph Nob. de Kurzbek, Annu'l
I n c a r n a t i i | D o m n u l i M D C C L X X X I X .

In-12 de 1 foaie, 87 pagine și 3 foi, la sfârșit. Pagina e incadrată (v. facs. 302).
Fără prefață.

La sfârșit se află normele următoare pentru scrierea cu litere latine. Le reproducem aici :

Littere le Romanilor cele vechi.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V U X Y Z J.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u z j v.

A. *inainte de* n, mb, mp se dice *qua si* .⁺ *pane, camp, a far de lance,*
si tot quare cu doi n se scriu: ann.

C. *Inainte de* a, o, u *quasi κ.* car, corn, *inainte de* e, i *qua υ.* cine
ce face.

D. *Inainte de i quasi zi,* se dice.

E. *Inainte de* n, mb, mp, *qua i, au quasi ι* *adeque* templa, temp,
dente, *afar de* venin lenire. *Si ceele ce se scriu cu doi n.*

G. *Inainte de* a, o, u *quasi ρ.* *inainte de* e, i *quasi υ,* fuga, gura, fugit,
genere.

H. *Nu se aude, dar de va fi inainte de h.* c. atunci de este dupe ch, e,
au ι, quasi κ. deshhide. *De alta data qua χ grecesc:* Christos, chora.

I. *Inainte de* m, n, *la inceput quasi ς* intrare, imperat, *in sfarsit de*
n'or fi doi ii, au ei se sorbe quat' numai jumataate se aude.

Li. *de va fi inainte de li, au dupe li:* a, e, i, o, u, l *nu se aude,* cali, eli, volie.

O. *Inainte de* mb, mp, n *quasi u adeque:* monte, bon, *iar de va fi si-*
laba cu a, au e, dupe o, se dice quasi oa, morte.

Qu, *quasi κ,* quând, quare, quum.

Si, *quasi ςη,* siedi.

Sce, sci, *quasi ψε, ψη,* crescere, scientia.

Ti, *de n'a fi inaninte s quasi υ,* tiene.

U, *intra doao vocala nu se aude:* boui, oui, joui.

J. *quasi ς* judec, june.

Ҫ, *cu coada se dice quasi υ.* fație, ghiație.

Diphongi.

*Doao vocala una lang alta se dic qua si cum ar fi numai una, si fiesce
quare jumetate den sonetul sau pierde, adeque:* pietri, mieu.

· Ei, *si qua si ii se poate dice.*

De apostrophe.

*Quand' un cuvent se gata cu vocala, si quare vene, anche incepe cu vocala
atunci, in cuventul, cel dennainte se poate lassa vocalea, si a se pone apostroph
('); iar de incepe cuvantul, ce vene cu in, atunci se lassa i si se pone (') adeque:
n'am, s'au dus la 'ntrare.*

*Tot cuvantul qu(a)re se gata in a, de nu va fi apostrophit, au duoi aa, au
ea, ia au a nu va fi supra insemnat, se dice quasi ς. In vorbe in tempul pre-
sente de acum, unde de multi se dice, am se dice ς. laudam noi ωθδαμ; dar
de sint doi a, au aua, se dice laudauam, ωθδαμ, si este in tempul ce trecea.*

Au se poate dice qua si ς, quum place omului.

București : Biblioteca Academiei Române.

419. Mineiul pe Dechemvrie, trad. de Episcopul Chesarie, Râmnic 1779.

МИНЕЮЛЪ | АЗНЯ ПХИ ДЕКЕМВРІЕ | Кáрк с-а8 Тунпхріть акэмъ ютжю
Рымж-нѣціе, ѕ вѣлелѣ Прѣ Азмнната8ль | Домнѣ : | ІГО ПЛЕДАНДРъ ВФІЛАНТЬ
Бенкодѣ | К8 Благословенія прѣ сѣнійтвль Мн-|трополитъ алѣ Онгровлахіе Курѣ |
ГРИГОРІЕ | Принѣ небойнца ши Тѣлмачірѣ, Юби-|тбрюю8 дѣ Длнегі8 Курѣ
КЕСАРІЕ | Епископ8ль Рѣмннквль. ѕ Сѣнта | Епископіе ѕ Рѣмннквль: | Да
їн8ль Дела Хс : Аѣфѣд : | Дѣ Попа Констандіе Тунпогрѣблѣ Ржм: | Ши дѣ Димі-
тре Миха Попоки, Твп:

In-solio de 3 foi fără numar și 231 numerotate. Tipărit în acelaș mod ca și *Mineiul* pe Octomvrie și Noemvrie (v. mai sus, No. 395 și 415).

Pe verso se afiă aceeaș stemă; versurile însă sunt altele:

Stihuri 5 îndoite asupra peceții pré innălțatulu și bine credinciosulu Io. Alexandru Ypsilantă Voevodă.

Arma lui Moysi, ce corbulă în gura lui poartă,
Lesne biruiaște a innălțimei tale încăpătare toată.
Unu soare, celu dinu drépta, arătată te încăpătare,
Id  a dreptății, care tuturoră încăpătare.
Alexandre pré innălțate Doamne Ypsilantă,
Neprețuită Coroana désupra peceții  i-o au datu
O sabie și unu buzduganu  i s-au datu întru putere,
Cu care ta   lesne și vindecă toate cele r  le,
Is. Hs. întru mulți ani cu Dumnezeestă puterile sale
Eu mă rogă să te păzescă cu amândoao ramurile
[innălțimei tale.

Prefața :

La toată persona, ce să va îndeletnici a cetă, dându că întru Hs. înbrătișare,
rogă pre același dătătoriu de haruri, a-   dăruì toată fericire.

Priimij dată în lumină tălmăcirii și a tipăririi și luna lui Dechemvrie, caré va să zică a z  c  . Numărul alu z  cel   iaste cinsti   și săvârșitoriu tuturor   numerilor, căci după ce ajungă la numărul alu z  cel  ,   ar  șu încep   dela unul. Intâiu Ovrei   și R  m  nii p  n   la Numanu, alu doile Inpăratu alu Romei, av   anul de lună z  ce, și începându dela Martie, cându au zidită Dumnezeu lum  , sf  r  ia anul la luna lui Dechemvrie. Întru aciastă lună ochiul cerului, soarele celu văzutu, alerg  ndu cu   u  ime nespusă, ajunge asupra zodiei ce să numește Cornu de capră. As  men   și Soarele dreptății Hs. născ  ndu-se după trupu întru aciastă lună, s  au culcatu între doao vite fără nicĭ o podoabă. Luna aciasta, întru caré s  au înt  mplat   Nașteré, au fostu în v  culu celu de alu   aptel   alu lumi  , l  tu 5500 dela zidir   sa. Acest   v  cu iaste alu Creștinilor și va ființă p  n   la sfârșitul lunii. Aciastă lună au fosu la trei zec   și noao de anu, anul celu dupre urmă alu înp  r  tei lu Irodu și la alu patruzecil   anu alu înp  r  tei lui Avgustu Chesar  ul. Intâiu istoricii numără anii dela zidir   lumi  , sau dela Avraamă sau dela Olimbi  adele Ellinilor. Alții dela r  zboiu   ce au avutu Alexandru încăpătiva Persilor, alții de la Dioclitianu Inpăratul, numindu acelu

vécű, vécű mucenicescă, pentru războiul ce au făcută acelă tyrană asupra Mucenicilor. Iară dină zilele lui Iustiniană Împărată au începută să se numere dela nașterea lui Hs. ce să prăznuiaște întru aciastă lună. Iară obiceiul ce numără aniile dela Ianuarie s-au aşzată, fiind că Ianuarie iaste și încéperă anului după obiceiul Râmlénilor ce vomă arătă la luna ce viitoare. Si să arată în Istorie, că obiceiul de a să numără aniile dela nașterea lui Hs. întâiu povățitorușii s-au arătată Dionysie celu Micu. Aceasta, Tătaru fiind după nămă, monahu după cinu, numărătoru de anii după învățătură, în locu de a să numără aniile dela Diociliianu, au aşzată în Beserică anii cei dela intrupăre Domnului. Sântă dină istoricii anilor, carii, cu adâncime cercetând arată că, nașterea lui Hs. s-au făcută cu 4 ani mai nainte decât au socotită celu numită mai susă Dionysie. Însă toată lumă cu de obicei de întocmire au priimită aşazară acestui Dionysie, numindu-o epohă a lui Dionysie, cară și aşă va rămăne în vechi neprincipiuindu-se nică o bănuială la dogmă din bănuială vremii. Si măcaru că la numărul anilor istoricii nu să potrivescă la nașterea lui Hs., dară pentru vrăme și zioa lunii toți să întocmescă, toți cu unu glasă voescă luna lui Dechemvrie să fie, întru care s-au arătată lumii nașterea Domnului. Si mai vârtosu celu întru Arhierei Dascalu al lui Ioannu Zlatoustu cu nebiruite dovediră să ostenește a încredință Nașterea Mântuitorului și întru aciastă lună. Pentru toate célé mai susă zise, aciastă lună iaste o mare epohă a tuturor Creștinilor; iaste unu Chendronu, dină carele s-au întinsu în totu cuprinsul pământului, celu necuprinsu Împăratul Ceriu; iaste o sferă cară au purtată pre ceru unu îngeră, ce să arătă în chipu de stă și povățuială pre maghi. Întru aciastă lună s-au arătată în lume lucruri minunate, și preste orânduiala firii întâmplătoare, nu numai célé ce au propoveduită trămbiile Prorocilor, nu numai célé ce bine vestesc Dumnezeștile Evanghelii, ci și célé ce au scrisu mai nainte în stihuri Sivilele Proroci, luându darul prorociei plată pentru curăția și fecioria întru care au petrecută. Incă și célé ce dovedesc istoricii cei înaintă Evangheliei și ne luminaști de darul ei, carii zicu cumă că unu Prupie, popă alu Capiștiu Irei, ce s-au zidită de Chyră Împăratul Persilor, au văzută întru aciastă Capiște o vedere mare, și la oamenii înfricoșată: idoliu cei fără sufletă și ne simțitoră dănuindu și cei fără glasă, zicându cu glasă: «Veniți să ne bucurăm pentru Ira, că poartă în pântece ca într-unu noianu, corabie de multe aducătoare». Iară mai pre urmă au văzută sfârâmându-să acéle Capiști ce dănuială. Totu întru aciastă lună, fiind că s-au născută Prorocul de carele zică Moysi: «Prorocu va rădică voao Domnului», s-au contenită Mandiile, adeca idoliu ceia ce să credă de închinătorii lor, cumă că prorocescă la ceia ce-i întrebă pentru célé viitoare. Aceste pricini eu creză cumă că voră indemnă pre fiște carele a priimi cu dragoste cartă lunii lui Dechemvrie. Acăstă voră pricinu silință ca să cinstescă slujbele ce să cuprindă întru aciasta, fiind spre slava stăpânlui și Domnului nostru, pentru care s-au întâmplătoare întru aciastă lună célé mai susă zise toate.

Alu tuturor fierbinte rugătoriu cătră Dumnezeu,
Chesarie, Episcopul Râmniculu.

La sfârșit, pe f. 231, se spune:

S-au începută acestă lucru la Februarie în 6, și au luată sfârșită la Mai în 2.

La acestă Mineiu alături Dechemvrie au fostă ostenitoră la scrisu cu mâna, tocmitoriu și aşăzătoru slujbeloră cu rânduiala pre cumu să vede, după izvoadele celor ce au fostă tâlmăcitoră, chyră Anatolie Ierodiaconul dinu sfânta Episcopie. Iară la typărire s-au diorthosită de Monahul Rafaile dinu sfânta Mănăstire Hurezii.

București: Biblioteca Academiei Române.

420. Mineul pe Ianuarie, trad. de Episcopul Chesarie, Râmnic 1779.

МИНЕЮЛЪ | АѢНЯЛѢИ ЙИНѢАРИЕ, etc.

Titlul urmează întocmai ca la Dechemvrie, până la al doilea tipograf, care este aci:

Попа Констандінъ Михлловичъ Тун.

In-folio de 4 foi fără numerotare și 253 numerotate. Tipărit ca și cele precedente. Versurile asupra stemei:

Stihuri 6 îndoite asupra peceții pré înnalțatului și bine credinciosulu Io. Alexandru Ypsilantă Voevodă.

La întâia zi a acești lună ni s-au arătată noao mântuire

Prină tăiară înprefjură a lui Hs. dobândindă înnoire.

Și dascalii Besericăi dintr-aciașă au făcută începătură

A numără ani de iznoavă, lăsându că vechi figură.

In anii lui Alexandru Ypsilantă Dacia să înnoiasă,

Și prină râvna ce-o arată Beserica să înpodobește

Prină typariul acestoră cărti, care în vrémé lui s-au începută,

Acéstă care ne tâlmăcite mulți ani ascunse au zăcută.

Domnul să-ă dăruiască mărire sale aniloră prelungire

Ca să vază în zilele lui și fericită săvârșire,

Și pre Țara aciașă cu pace să o stăpânescă

Rugămă pre Pruncul celu ce s-au tăiată înprefjură ca să-ă dăruiască.

Prefață:

La toată persona, ce să va îndeletnică a cetă, dândă că întru Hs. înbrătișare, rogă pre același dătătoriu de haruri, a-ă dăruia toată fericire.

Toată ciata clirosulu, ce așteptați luna lui Ianuarie, pentru sfînjeniia ce aduceți apeloră prină puteră ce aveți a Duhului; toată ministrăția Boerimei ce așteptați pe Ianuarie ca o stîhie schimbătoare dregătorilor; ciata neguțătorescă, ce alergați la Ianuarie ca la o mișcare a apei și mréjă cu cară prindeți slujbele, — totă, vă rogă, aruncați ochii în frunte acești cărti și veți vedea, că aciașă iaste unu Mineiu alături căre să așteptată de totă, Ianuarie, în limba patriei tâlmăcită și typărită, pentru ca să aibă fiște care sătiate slujbele sfînțiloră pre carii mai vârtosu și punemă mijlocitoră a acești lună trebuințelor. Întru aciașă lună să află soarele în zodiua lui Idrohoosu, adeca vărsătorul de ape, cândă și Mântuitorul Hs., iarăși întru aciașă lună au stătută la boteză în apele Iordanulu. Aciașă lună a

luî Iauuarie s-au adăogitû de alû doilé înpărat alû Râmlénilorû, Numâ Pombie, (fiind că până atuncé anulû în zéce lunî numărându-se, să fnchieă la Dechemvrie, pre cumû s-au și arătatû la predosloviâ a acești lunî), carele dându războiu încotro Latinilorû și întru ajutoriu chiemându pre Ianosû dumnezeul și biruindu au întocmitu anulû de lunî unsprezéce, numindu-o luna luî Iauuarie, afierosindu-o acelu dumnezeu Ianosû, și începeré anului aşazându-o. Ianosû tâlmăcindu-se va să zică portarîu. Dêciâ cei vechi, după ce s-au aşazatû și luna luî Februarie, zugrăviâ aciastă lună cu o chée în mâna cé dréptă, răzimatû asupra a 12 stâlpî, prinu care vré să arate cumû că aciasta deschide ușa la cele lalte lunî ale anului. Aciastă lună o jiné toți Râmlenii încéperé de anu nou. La încéperé lunii aceștia schimbă ei ofichiile și înpărții dregătoriile. Pré creștinul înpăratu Constandinu celu Mare dinu descoperire Dumnezeiască mutându schiptrurile ale Romei cei vechi la Roma cé noao, ochiul răsăritulu, pohvala hirii, pré minunatul Vizantie, și după numele său Constandinopolî, au adusu într-ânsa și obiceiurile Râmului celui vechi. Dela acestu sfântu înpăratu, pre cumû alte bune orândueli s-au datu spre podoabă la Beserică, aşa și încéperé lui Iauuarie s-au aşazatû praznicu de anu nou. Eu, cându văz Prințipaturile Tării Rumânești că dinu vechime schimbă dregătoriile la începeré lui Iauuarie, anu nou numindu-lu și prăznuindu-lu, întorcă ochi miei înnapoi la vîcurile trecute și débiua pomenite, creză cu gândul că ce cetescu prinu istorii, și mai vîrtoșu pe istoricul Dionu, pre carele ilu întărête Meletie Gheografulu Cap. 24, scriindu pentru Mysia, unde curatul vădăste că Traianu înpăratul, după ce au supusu pre Dachi cu piiarderé lui Dichevalu, au trecutu mulțime de Râmlenî în părțile acésté, făcându-i pre unii proști lăcuitorî, pre alii stăpân lăcuitorilor. De unde să face nû fără de cuvântu simberazma că, Prințipaturile Rumânești, ca niște apichii ale Râmlenilor, urmăză dela aducere și ale loru obiceiuri. Iară cându văz și pre istoricul Bò, că arată pre marele Constandinu înpăratul că aru fi avutu lucruri ostășăstii într-acéste locuri, la care și Meletie Gheografulu scriindu pentru Mysia de susu, arată pre acestu sfântu înpăratu tăbărât cu oștile aproape de Silistra, nu mă sfescu a da socotelă că marele Constandinu călcându ale acestui locu părț, sau însuși întâiu au adusu obiceiurile Râmlenilor, sau le-au întăritu găsindu-le, ca unu înpăratu alu Râmului celui nou. Ci ori de la Traianu sau dela marele Constandinu, de să tragă cu urmaré acéste obiceiuri, nu facă filonichie. Insă eu dintru acésté descoperiu lucruri minunate, aflu linia nemului rumânescu, dinu vechiu trăgându-să dinu slăvitu nemu alu Romanilor, (Valahi numindu-să după limba slovenească), a căror slavă au strălucită împreună unde să intinsu și soarele razele. Deci aciastă lună a lui Iauuarie pentru obiceiul ce să păzește la încéperé ei, iaste ca o planită caré poartă în sine pohvalele Patriei noastre; iaste ca o planită întru caré să vădu pre anu odată razele Patriei; iaste ca unu sfesnicu carele și pusă suptă obrocă prinu crăpătură și prinu marginu iveste lumina între care să slăvii odată cele vechi vîcuri ale Patriei. O vîcuri, vîcuri, ce învechești lucrurile și prefaci stările! Pravilă vîche dinu tâu iaste dată în toată lumé ca să nască și să moară,

ca să ţă încépere și sfârșită toate lucrurile. Stăpânulă ală tuturoră n-au voită să fie nică ună lucru stătătoriu. Toate căte veză și te minunează prină prefacere au că să ducă la pierzare sau la oareși care schimbare. Vezi acelă soare, lipsăste, luna pătimăște și scade, stătelele cadă; pogoară-te dela cele dină ceriu și te uîtă la aeru: acesta să prefacă în totă ciasulă și vine de să face vântă, noră și ploae; pogoară-te la ape: dintr-acăle mari gârle ce le numimă noă purură curgătoare, unele cu totulă s-au uscată, altele au schimbată mătcale și drumurile; însuși ochiianulă, lucrulă firii cei mare și tainică, acă de furtună să înnalță, acă să smerăște, și când lipsescă furtunile, nu lipsescă dela dânsulă vârsările și cele înnapoř curgeri; crește și să micșorează în toate zilele pre alocură, încâtă poate cinevași să hotărască cumă că țăste odată să se usuce și să se aducă întru nefință cu totulă. Însuși și pământulă, de veř căută, care ilă dovedescă nemîscată și întru sine statornică? În unele locuri cade și de Duhă ascunsă să cutremură, în alte locuri de ape să cufundă, sau de focă să arde. Decă, cândă acăste mari trupuri și vechinice oareși cumă după vedéră noastră săntă orânduite spre prefacere și pierzare, ce socotești pentru cetăță, stăpâniră și înpărăță, carele atâta săntă de muri-toare și stricăcioase încâtă săntă și aceia carii le-au întocmită? Si precumă la oamenă săntă tinerăje, urmăză vârsta bărbătescă, bătrânețele și moartă, aşă și acăstă au încépere, creștere, stare, înnalțare și toate le are pentru aciasta ca să și cază. Ună cutremură dină zilele lui Tiverie, 12 slăvite orașă ale Asiei le-au surpată; ună cutremură în zilele marelui Constanțin 12 sate ale Cambaniei le-au înghijită; ună războiuă ală Atilei mař multă de o sută de orașă le-au prefăcută în pulbere. Thivele cele vechi ale Eghypetului débiia auziré le pomenăște. Cele o sută de orașă ale Critului abiia cinevași le crede. Orașulă Carhidonuluă, ală Corinthuluă, ală Athineă, ală Spartieă, și alte slăvite orașă, cei vechi le-au văzută și s-au minunată, noă auzindu-le și nevăzându-le ne minunămuă, ne spământămuă, că nu găsimă nică sémnele loră. Sate, amă zisă până acumă și orașă; însă și înpărăță intregă și stăpâniră numite să prăvălescă într-acă râpă a pierzării. Infloriiă odată Anadolulă, Asiriă, Eghypetulă și Iudea. Eră puternice la arme, eră iscusite la minte. Grecii eră întru minune la învățătură. Soarta aciasta s-au mutată la Evropa. Așteptă și cădéră eī, cătă și veză și înnalțără. Si pentru ca să creză cele trecute, ce nu veză, veză cele de acumă, ce le creză: Poloniă cé ca o nemărginită, iată micșorată și înpărățită; Iezuviță, ce duhovnică și pre tańă înpărăță, dină orânduiala loră rădicăță; Sfetă dină republică în despotie rădicată și în monarhie; Bavariă în multe feliuri bărduită și alte stăpâniri prefăcute în noao oblăduiră, mař intăru necrezute, iară acumă văzute și pipăite. De unde să văde, că marele acela Meșteră și Ziditoră are pentru lucrurile omenești multe feluri de chipuri, și dupre plăcere unde socotăște le și potrivăște, și proniă Dumnezeiască alergândă cu umbletă fără de sunetă, cu glăsuire fără de auzire zice unuia să se scoale și altuia să cază, unuia să înpărățescă, altuia să se supue, unuia să se ascunză altuia și să se ivescă. Asémenă și oblăduiră Țării Rumânești, fiindă și mař multă supusă suptă nestatornică pravilă a lucrurilor omenești, fiindă curgeră eī prină râpe și pietre ascunse, avândă țărmurile eī fără limanuri, s-au asemănată stăpâniră eī cu Paliriile,

adecă cu apele célé ce de diminéță până la o vréme curgă în susă, iară de la o vréme își întorcă curgeré loră în josă; să ascmăna și cu curgeré mării pre la Vizantia, pre caré, vântulă austrului când bate și pricinuăște curgeré într-o parte, și când dela miază noapte bate, înțoarce curgeré înnapoi. Intru acestu felu de grabnice mutări s-au aruncat soarta Tărăi Rumânești. Când era cei dintâi lăcitorii cu nume de Dachi, ei biruindu pre Râmleni de luă dajde, dupre cum iar Meletie scrie pentru Mysia, și trecându din-coace haznelele ce tiné ca în niște vistieri în locurile apei Arghentii (poate fi Argeșul); iară de la Traianu s-au supusă Dachii, plătindu ei dajde la Râmleni: iată biruitorii supuși. Intru aciastă supunere râmlenescă s-au obăduit până la Radu Vodă Negrul, lt. 1080, sau după alii istorici 1313. De atuncé Banul Craiovei supuindu-se lui Radu Vodă și unu trupă făcându-să, totu prințipatul Tărăi Rumânești să obăduia cu formă de avtonomie de despotimosă și de alégere la diadohie a Domniei între fiili și rudele Domnului, sau dupre întâmplare între Boărăi cu sfat și priimință de obște a Clirozulu și a Boărilor. Aciastă formă s-au urmată până la Laiota Basaraba Domnul lt. 1454. La acesta s-au supusă Tara strălucitoarei și pré puternicii Porți plătindu dajde și obăduindu-să cu privilegiile sale. Care obăduire la multe Domnii s-au păzit și Tara s-au mulțămit. Iară dela o vréme în multe reformă s-au schimbată, și dela Constanținu Vodă Basaraba Brâncovénul cu totul s-au prefăcută, precumă iaste de toți știută. Acumă iarăși o suflare de vântu cu liniște, o prefacere a drăptei celui Pré-înnaltă, au adusă curgeré obăduirii Tărăi la matca sa, au oprită vânturile, au potolită valurile, care strâmbă cărma obăduirii, și nelăsându corabia să ajungă la limană în multe rânduri, o cufundă și o spărge, débiă scăpându cu trupul Cârmuitorii. Tara Rumânească s-au asemănată acumă cu pasără ce să numește Finix, carele cu ale sale aripă aprinzându focă, să aprinde și arde pre sine-și, și făcându-se cu totul cenușă, iarăși dină pulberă cenușă să naște și crește. Așă și ia cu lucrările războiului, și de singură însăși între dânsa și de alii arzându-să, s-au adusă măririle sale în cenușă și în pulbere. Si prină incenușata stară ei trăgându ochiul miliostivirii alii pré puternicii noastre înpărății, a doao oară s-au născută și s-au întocmită în forma obăduirii, cu caré să ocrotă intăru. Au căștagată bogatele milii ale înpărăției, dăruindu-să cu privilegiile sale. Clirozul Be-sericescă s-au rădicată în cinste, aşazăndu-se scaunul Mitropoliei la șadéră scaunului Chesariei Cappadochie. Boerimé să înnalță după linia familiei. Pământenii să protimisescă după cuvântul Pravili cei politicești; streinii să miluescă dupre datoria firii și a creștinătăii; neguțătoria să sporăște avându curgeré sa slobodă; dajnicii să adaogă nebănuindu-să de adăogiri de dăjdă. Toți petrecă în mulțamire, rugându-se ca să caute dină ceriu Domnul asupra țărăi aceștia, ce iaste ca o vie sădită de mâna sa că Dumnezeiască, lucrată și ploată dină darurile sale célé cerești, ca să o ferescă de grindină ce strică rodurile uneori și asupra coptului. Fie Doamne, fie mila spre noi, precumă amă nădăduită spre tine.

Ală tuturor fierbinte rugătoriu cătră Dumnezeu,

Chesarie, Episcopul Râmnicului.

La sfârșit :

S-au începută acestu lucru la Maă în 18, și au luată sfârșită la Augustă în 8.

Copistul și corectorul sunt aceiași : Anatolie Ierodiaconul și Monahul Rafail.

București : Biblioteca Academiei Române.

421. Mineiul pe Februarie, tradus de Episcopul Chesarie, Râmnic 1779.

Titlul este acelaș ca și pentru Ianuarie.

In folio de 5 foi fără număr și 161 numerotate. Tipărit ca cele precedente.

Versurile asupra stemei sunt iarăș altele :

Stihuri asupra peceții pré înnălțatului și bine credinciosulu Io. Alexandru Ypsilantă Voevodă.

Luminatul semnă, ce corbulă în gura lui poartă,
Inima înnălțimea tale la dreptate o sue toată.

Alexandre, pré înălțate Doamne Ypsylantă,

Fără prejū coroană désupra peceții ţe-au dată.

Aciasta s-au dată tărie și putere dela celu de susă,

Rugăciună trimițându celu ce pre crăștetă ţe-au pusă.

Unu soare pământescă într-aciașă vréme lumi te arată,

Hs. prin typăriré acestoră cării într-aciașă dată,

A te acoperi rogă de céle ce aducă întristare,

Ne supărată de céle protivnice cu putere tare.

O sabie și unu buzdujană ţi s-aă dată ca să stăpânești.

Maă multă printr-acésté miluești decâtă cu pedepsă izbândești.

Prefață :

La toată persona, ce să va îndeletnici a cetă, după cē intru Hs. înbrățișare, rogă pre același dătătoriu de haruri, a-i dăruă toată fericire.

Deșchideți cartă aciașta și veți vedea luna lui Februarie. Pre aciașă lună o au aşazată iarăși Numă, înpăratul Râmlénilor, căci chiemându intru ajutoriu pre dumnezeu Fidosă la războiu ce avea împotriva Latinilor, și biruindu-ă, au adăogată și aciașă lună a lui Februarie și au închis anul desăvârșită de 12 lună. Deci aciașă lună a lui Februarie, întâiu cându începă anul de să numără dela Martie, căde cē dupre urmă lună a anulu; iară după ce Râmlenii au făcută încéperă anulu luna lui Ianuarie (pre cumă și noi păzimă acestu obiceiu) acum să numără a doao lună după încéperă anulu. Unii o numiă Februarie, fiind că norodul Râmlénilor făcă jărtve în céle după urmă 12 zile ale anulu ce să cuprindă în luna aciașă, ca să se curățescă și ca să ciară dela Dumnezeu odihnă celor morți. Care aceste jărtve și aceste curătenii numindu-le ei Februa, pentru acela numiă aciașă lună Februarie. Ovidiu asémenă arată cumă că cei vechi toate acelăia ce să făcă pentru curătenie le numiă Februa, și arată cumă că în luna aciașă cei vechi făcă jărtve asupra mormânturilor. La aciașă lună soarele să află asupra zodiei peștilor, cându și Soarele dreptății, cuvântul și înțelepciu Tatălu, ca un pește nescotându graiu, și ne alcătuindu cuvântă, s-au priimită de dreptul Symeonu pruncă de 40

de zile. Pentru aciastă sărbătoare a Sretenie, ce să sărbéză într-aciastă lună, să mărête și cinsté lunii aceștiia, să măsură și trebuința slujbelor lunii aceștiia. Luna daru să mărête după mărimé sărbătorii, iară sărbătoaré să mărête după mărimé minuni ce au lucratu Minunatul Dumnezeu. Că pre cumu Nașteré cu stœoa, Botezul cu deșchideré cerului și alte praznice le-au măritu cu minuni, aşa și acestu praznicu dinu luna aciasta l-au măritu cu delungaré intru care au viețuitu bâtrânul Symeonu la acé vréme preste hotărale firii. Să face întrebare de au fostu Symeonu preotu sau nu. Sfântul Epifanie să vede că zice cum că au fostu preotu; deci ca unu preotu au avutu putere să blagoslovéscă pre Iosifu și pre Născătoaré de Dumnezeu. Iară Dumnezeescul Chyrilu zice cumu că n-au fostu preotu, dupre cumu și Theofylactu la tâlmăciré evanghelie de la Lucă arată. Iară de au blagoslovit, a blagoslovi însemnéză a să rugă, a ură pentru cinevașu bine, pre cumu vedem la Facere cap. 44, unde zice: «Si au blagoslovit Iacovu pre Faraò» adecă i-au urat bine. Si dinu evanghelie să vede că n-au fostu preotu, ci numai omu dreptu: «Si eră în Ierusalimu unu omu dreptu, numele lui Symeonu». Insă dinu altele să arată că au fostu Preotu, căci s-au arătatū înbrăcatu preoțește, țindu în mâna și toagă verde. Nichiforul Calistu, la a șapté carte a istoriei sale, scrie cumu că Symeonu multu gândindu cu mirare la cuvântul celu prorocesc alu Isaie, ce zice: «Iată fecioara va luă în pântece» și dinu mirare căzându la îndoială, i s-au arătatū îngerul Domnului și i-au zis, cumu că nu va vedé moarté până ce va vedé cu ochii săi pre Hs. Domnul. Iară Ighisipu istoricul arată și oareși ce maștă multă, adecă că fiindu Symeonu unul dinu tâlmăcitorii Bibliei cei dinu vrémé lui Ptolomei, și ajungându cu tâlmăciré până la Procozia Isaie, ce amu zis: «Iată fecioara», au socotit că acelă lexisu «fecioară», trebue a să tâlmăci «o Tânără ascunsă de bărbatul său», iară să nu să pue «fecioară». Dară, o arătare Dumnezească! Acéle cuvinte care le-au pus elu ca cându s-ară fi ștersu de cinevași, s-au găsitu iară lexisu de Fecioară; și iarăși ștergându acelă lexisu, iară s-au găsitu pre cumu întâi «Iată Fecioară», și îndată pentru necredința lui i s-au descoperit cumu că iaste să se învrednicăască a vedé pre acé Fecioară cu ochii săi și pre Fiul său zămislitu fără împreunare bărbătescă. Si pentru acéa zice evanghistul cumu că îi eră lui grătitu dela Duhul sfântu, să nu vază moarté până ce va vedé pre Hristosul Domnului. Si adevăratu Dumnezeescu au fostu graiul, Dumnezească porunca ca să nă vază moarté, că numai însuși Dumnezeu iaste Stăpânul vieții și morții. Elu viața preste orânduiala firii o preface în somn de moarte și putere morții o preface în Duhul de viață. Pre Avimeleh, pre cei șapte coconți Iamvlihu și ceia lalți, ce s-au descoperit în zilele înpăratului Theodosie unde floare tineretelor le suflă Duhul de viață, Duhul Domnului i-au uimitu intru somn de moarte. Si iarăși pre Enoh, pre Ilie, pre carii firé i-ar fi dat ca o dajde de obște stăpânirii morții, Duhul Domnului i-au rădicat dinu locul stricăciuni și-i păzeste intru mirézmele nemuririi. Acelașu Duhul, ce suflă în câte patru părțile lumii, acéași pré puternică voe, la care să supune toată voire firii, au păzită pre dreptul Symeonu, întărindu-i puterile firii peste fire, l-au păzită

dină zilele înpăratului Ptolomei, când eră anii de la Adam 5223, până la anul alii 37 alii înpărătiei lui Irod și alii 40 alii înpărătiei lui Avgust, când ajunse anii de la Adam 5506, când s-au născut și s-au tăiat în prejur și s-au adus la Beserică Hs. Care anii dela Ptolomei până la Sretenie facă anii 283, și mai adăogându-se anii 77, întru carii anii ai vîrstei au fost când au tâlmăcit sfânta scriptură pre vrémé lui Ptolomei, preste tot să adună numărul anilor 360. Si nu poate să zică cincvași că Symeonu au viețuit întru atâta vrémé de anii, fiind că viețele celor vechi să prelungă în anii mai mulți, adeca, pre cum să arată de lungir anilor întru care pomenescă Biblia că au petrecut oamenii cei vechi. Căci același Biblie pre acei oameni cu viață îndelungată și arată numai la vîcul celu dină tâiu, iară mai pre urmă dină vîcă în vîcă și arată cu viață mai scurtă. Căci la vîcul dină tâiu, ce să începe de la Adam și ține până la Noe, să vede că au trăit oamenii pre cum Adam anii 930 și Mathusala anii 969, și însuși Noe anii 950; iară la alii doile vîcă ce să începe dela Simu și merge până la Avraam să vede că s-au înjumătăti anii vieții omenești, căci că Simu au ajuns numai până la anii 600; celu după dânsul Arfaxadu s-au și mai scăzut cu anii. Avraamu, dela carele să începe și alii treile vîcă, au viețuit numai 175 de ani. Si la aciastă scădere de anii întru care au ajuns Avraam eră anul de la zidire lumi 3477, dină care poate face cineva simberazma cu temei de cuvânt, că de s-au scăzut mulțime anilor întru care viețuia cei mai dină tâiu în 3477 ce au fost trecut de la Adam până la sfârșitul lui Avraam și s-au înpuținat, pre cum curat vedem, că dela Adam ce au trăit anii 930 la vîcul celu dină tâiu și Noe 950, care puindu-se la numărul socoteli, să vede că în 3477 dela Adam până la Avraam, s-au scăzut viața omenescă cu 755 de ani; asemeniști socotindu flește carele că cu curgeré vremii firé omenescă au curs spre slăbiciune. Numărându 1706 anii de la Avraam până la Ptolomei când au fost Symeonu, să sil este a crede că într-atâta mulțime de anii trebuia firé omenescă să slăbească dină vîcă în vîcă, să scază lungime vieții și să se micșoreze numărul anilor ei ca să ajungă la hotarul ce s-au prorocit de David la anii 1493, carele zice: «Anii lor ca unu păiajână, zilele anilor lor 70 de ani, iară de voru fi în puteră 80 și prisosul lor ostenelă și durere». De acestu hotară alii vieții de anii 70 sau 80, au fost încungjurat și bătrânlul Symeonu, viețuindu în zilele lui Ptolomei, ce au înpărătit în urma lui David cu 730 de ani. La care vrémé și Symeonu viețuindu, pre cum s-au arătat, să vede că au fost în urma hotarului vieții cei de 70 și de 80, totu cu acei 730 de ani. După acestu hotară nestrămutat poate că firé l-ar fi mai ajutat cu 20 sau 40 de ani, ca să ajungă la vîrstă de anii 120, pre cum și acum vedem rar întâmplări dină usebită alcătuir firii; iară a ajunge cu viețuire până la anii 360, întru unu vîcă ca acela când viața omenescă încă cu 730 de ani mai nainte eră hotărât prin gura lui David de 70 sau de 80 de ani, o prelungire ca aciasta a anilor iaste dină haru Dumnezeesc și dină tării celui pre înaltă, a căruia putere să săvârșește întru neputință, carele au alesu pre cele slabe ca să înfrunteze pre cele tară, carele au ascunsu de

cei înțelepți taînele sale și le-au descoperită la pruncă, la neînvățări; carele prină cei socotiti de lume nebună, au mustrată pre cei înțelepți și au luminată lumă; carele lumină pre cei orbăi și râdică pre cei căzuți, același însuși au lucrată amândoaio minunate minună în bătrânul Symeonu, întărindu-ă viața de au trăită preste putere firii și luminându-i gândulă ca să cunoască pre stăpânul Hs. ca pre unu pre vîcnicu, iară nă pre cumă flă socotită aljii văzându-lă de 40 de zile. Si acăstă luminare a lui Symeonu însuși evanghelia o arată zicându: «Au venită cu Duhulă în Beserică» adecă dină descoperire a Duhului sfintă, de Dumnezească luminare încungjurată, de strălucire minunată la față sa înpodobită, de Dumnezească uimire cuprinsă. De acăste mișcări fiindu pornită, pre cumă arată ierosolimitul Timothei, viindu în Beserică au văzută pre Hs. pruncă și cu față ca a fulgerului, iară pre Maria Fecioara de cerescă lumină încungjurată și între cele lată mueră ce eră întru adunară sa, pre dânsa o au cunoscută că iaste Maica lui Dumnezeu celu pre înnaltă, și aşă umplându-se de Duhu prorocescă, au grătită înainte cele viitoare, atâtă pentru patima Stăpânlui Hs. câtă și pentru patima Maicii sale, ce va să simjă în sufletă pentru patima Fiului său. Si după ce au prorocită acăstă, au grătită cătră Domnului: «O Cela ce te veză cu ochii trupulu pruncă, iară cu ochii minții vechiu întru zile și pre vîcnicu! Cela ce te vezi dină Mumă născută de 40 de zile, iară dină Tatălă te mărturisești mai întâi născută de câtă toată zidire! Eu știu că am fostă a nu muri oprită până cândă te-am văzută și te-am primiită; și de vrăme ce, pre cumă mi s-au grătită, în mâini te-am pipăită, acumă te rogă: Slobozăste pre robulă tău. Trupulă mieu flă simță ca o închisoare; scoate dină temnița trupulu sufletulă mieu, că iată te mărturisescă nu pre cumă te văză, Pruncă, ci pre cumă te creză, Mântuitoru a totu norodulă prină patima ta. Lumină descoperitoare prină propoveduire evanghelie și slavă lui Israile». Slavă iaste Hs. lui Israile, căci Hs. cu nămulă nu să trăge dină limbă, ci dină Israile, nici s-au născută în părțile Elladei, ci în Ierusalimă; slavă lui Israile, căci Hs. după Iosifă să trăge de nămu înpărătescă, pre cumă și după Maica sa Fecioara; slavă lui Israile, căci cei slăviji în Israile să socotită cea ce eră ună pentru putere preoție sau coroana înpărătie, sau darulă prorocie, pre cumă Aaronu pentru preoție, Davidu pentru înpărătie, și toții prorocii pentru prorocie. Iară Hs. iaste și mai înnaltă slavă a lui Israile, avându acăstă câte trele daruri ale Legii și dregătoriei: alii prorocie, cumă au zisă Moysi: «Prorocă va râdică loră dină mijloculă frajiloră lui»; alii înpărătie, pre cumă au zisă Isaia: «Pruncă s-au născută, a căruia stăpânire pre umărulă său», pre cumă bine au vestită și Gavriilă: «Si va da lui Domnului Dumnezeu scaunulă lui Davidu»; iară preotă după cuvântul Psalmistului: «Tu ești preotă în vîcă după rânduiala lui Melhisedec». Dreptă acăea și: ca unu prorocă bine vestită la limbă; ca unu preotă vindecă pre cei zdrobiți la inimă și s-au adusă pre sine jărtivă pre cruce; ca unu înpărătată propoveduită celoră robiți izbăvire. Si îndată săvârșindu acăste cuvinte bătrânul Symeonu, (scrie Calistă Nichiforă), și-au dată Duhulă și au murită. Dară n-au murită, ci viețuiaște, că dreptii viețuescă în Domnulă, pre cumă zice Solomonu. Așa Symeonu în Domnulă viețuindă, la

noi privindu, mâinile ce le-au întinsu pentru priimința lui Hs. acumu le înținde cătră Hs. pentru alu obști folosu, elu socotindu-se ca unu mucenicu pentru stradanii bătrânețelor, ca unu prorocu pentru prorocii mânuitoarei patimi, ca unu apostolu pentru că au propoveduitu pre celu întrupat Stăpân. Intru puteré acestor daruri mai multu de câtă toți pentru toți să ascultă. Fie, fie, precum tuturor, și mie.

Alu tuturor fierbinte rugătoru cătră Dumnezeu,
Chesarie, Episcopul Râmniculu.

După aceasta urmează un fel de cronologie biblică.

Pe ultima pagină a foilor liminare, jos, se citesc următoarele:

S-au îndreptat tâlmăciré acestui Mineiu dinu limba ellinescă pre limba rumânescă de Dumnelu Iordanu bivu velu grammaticu Cappadochianul.

La sfârșit:

S-au începutu acestu lucru la Avgustu în 9, și au luatu sfârșitul la Septembrie în 28.

Copistul și corectorul sunt aceiași ca și pentru volumele precedente.

București : Biblioteca Academiei Române.

422. Mineiul pe Martie, tradus de Episcopul Chesarie, Râmnic 1779.

Titlul întocmai ca la cele două precedente, afară de numele lunii.

In-folio, de 4 foi liminare și 151 numerotate. Tipărit ca celealte.

Stihurile asupra stemei sunt iarăș altele:

Stihuri 14 asupra coroanei înnălțimei sale Domnului Io Alexandru Ioan Ypsilant Voevodu, stăpânul Țării Rumânești.

Corbule, în gură arma Do(m)nilor șiindu,
Pentru ce aî zburat în Valahia viindu,
Despre amândoao părțile pre Apollonu avându
 Și pre génile nopții frumosu luminându ?
Noe pre pământu m-au trimis dinu casa cé întunecoasă,
 De va fi incetat potopul, cei dinu chiyotu să iasă,
Că dela întâia zi a lunii apa s-au înpușinat,
 Prinu stâlpate verde porumbița au adevăratu;
Daru eu nu m-amu întorsu la elu dinu pricina lăcomiei,
 Ci amu mersu la cetaté cé sfântă a Elie,
Unde amu văzutu cé ré înșălăciune surpându-se,
 Iaru Adamu prinu cinstită cruce mânindu-se,
Caré, căci amu hrănitu pre Ilie, Eliă mi-o au datu,
 Să o dăruescu acumu Domnului Alexandru Ypsilant.

Prefața :

La toată persona, ce să va îndeletnicì a ceti, dându cé întru Hs. înbrățișare, rogă pre același dătătoru de haruri, a-i dăru toată fericire.

Cându ochiul cerului, luminătorul lumii, soarele celu simțitoru, vine asupra zodiei Berbecele în luna lui Martie, ce veselie nu pricinuiaște? Vederé nu să satură de priviră verdejii, auziré să deșteptă și să pléca la

muzica pasăriloră, căea ce cu armonie răsună în dumbrăvile căle aurite de floră și de verdețuri, și toate simțirile omului săntu cu bucurie unu Dulih de viață ce le mișcă spre a loră energie. Luna aciasta a lui Martie s-au numită aşă, căci Romul, înpăratul celu dinu tâiu alu Râmului, înpărțindu totu anul în zece lună, că dinu tâiu rânduială au datu la aciastă lună, care au și numit-o după numele lui Marsu tătâne-său. Innainte, până nu aşăzase Numă alu doile înpăratu alu Râmului, luna lui Ianuarie și Februarie, Râmleni avé pre Martie lună întâiu a anului, pre cumu și Ovrei jiné. Iară unii zică, că Martie să numește după Marsu dumnezeu, ce-lu credé că de atunci încinători de idolă, dumnezeu ajutori războaelor. Si măcaru că luna o numiă după numele dumnezeului Marsu, daru o avé afierosită suptu protexia dumnezeoaei Athină, ce însemnă înțelepcuné, prinu caré vré să arale înțeleptii Râmleni, cumu că cei ce să gătescă spre războae în luna lui Martie, lângă ajutorul dumnezeului Marsu, trebue să aibă și pre Athină înțelepcuné povătuioare. Zilele acestei lună eră însemnate pentru multele obiceiuri ce să păziă de Râmleni intru aciastă lună. Căci intru aciastă lună înnoia focul că-lu zică e nestinsu, la o capiște Vesta; intru aciasta rădică ramurile căle vechi de finicuri ce eră pre la porțile celoră mari și pună altele noi; intr-acésté multe sărbători, iară mai bine să zică disidemonii, e păziă. Râmleni avându innainte ochiloru carté că deșchisă a zidirilor, dinu mișcară și lucrară loră, ne cinstindu carté lui Moysi, ce descopere vrémé zidiri lumii, s-au luminat la minte ca dinu descoperire Dumnezească și au priceputu dinu preînnoire zidirilor ce să face în luna lui Martie, cumu că aciasta iaste luna intru caré s-au zidit lumé și pentru acéia o însemnă cu multe feliuri de țermanii pentru cinsté ei. Cu câtă mai alesu săntemu datoră noi a dă că mai mare cinstă la luna lui Martie, nū pentru lucrurile ce arată intraciastă lună soarele celu simțitoru la care să uîta Râmleni și cinstiă luna, ci pentru minunate lucruri ce au lucratu soarele dreptății celu gânditoru, intru aciastă lună a lui Martie. Căci la Martic s-au zidit lumé, caré iaste propoveditorul celu mare alu măririi lui Dumnezeu; la Martie norodul celu israelitesc cu mână tare a minunilor au cșită din Eghypet, și cu brațul celu acoperitoru alu celu pré înnaltu au trecutu Maré Roșie; la Martie s-au întâmplat celu înfricoșatul a toată lumé potopu; la Martie s-au bine vestită pré blagoslovitei Fecioarei Mariei și, intru pré curată pântecele ei, Fiul lui Dumnezeu s-au intrupat; la Martie s-au și răstignit după trupu. O ce adunări de lucruri minunate, și totu la o vrémé întâmpate! Daru nu după întâmplare, ci dinu Dumnezească lucrare pentru a mară tañi arătare! Căci pre cumu Martie iaste încéperé primăverii și sfârșitul ernii, aşă și Fiul lui Dumnezeu, intrupându-se intru aciastă lună, au făcutu să înceteze iarna Legii cei vechi și să înflorescă primăvara darului celu nou, să răsară și să încolțescă florile Evangheliei ale legii cei noao. Tañele lui Dumnezeu căle de ingeri ne știute, fiindu la numără ne numărate, la înțelégere ne cuprinse, la mărimă ne ajunse, Dumnezeu le-au descoperită prinu zidiri, prinu locuri și prinu vremi. Prinu zidiri pre cumu prinu soare, carele fiindu unu trupu ne însuflătă, rânduită de Dumnezeu a lumină și prinu mișcară sa vremi a schimbă, unulă

fiindă după numără, cuprinde încă doao lucruri, adeca razele și căldura; și aşa să numără trei, adeca: rotocolul soarelui, raza și căldura lui. Pomulă iaște unulă, și să véde că cuprinde încă doao, ramurile și florile, cu care să numără trei. Si aşa printr-aceste zidiri, soarele și pomulă, să închipuiaște, să descopere tașna aceii mai pre susă de fire Dumnezeetii Troițe. Iară prină locuri pre cumă iaște pământul, care iaște aproape lângă morântul Mântuitorului, căci fiindă înpărtășită de sfințenie, lucrreză tămăduiră la multe boale; aşijderă și țarina olariului, cară iaște spre partea Austrului pre lângă sfântul Sion, după încredințare sfântului Ieronim, pre cei streini ce să îngroapă acolo, până în 24 de ciasuri și dezlegă dină închieturi, însă aciasta nu lucrreză și la pământeni, cândă să îngroapă la acestu pământ. Au mai istorisită și Monahulă Alexandru, cumă că închinătorii de idoli văzându pre creștină că mergă de să închină la sfântul locu alu Golgothei, sfătuiaști fiindă de vrăjmașul diavolu, au zidită capiste a necuratei Afroditei, și s-au oprită mulțime creștinilor de a mai mérge la locul acela. Dină care după vremi sfintele locuri au rămasă ne cunoscute la toți creștinii. Dară Dumnezeu n-au îngăduită a nu să stă aceste locuri, ci ca unu ziditoriu, prină busiocă, ce crește purură asupra acelor locuri, carele de cei necredincioși să smulgă, dară iașăi răsării, au făcută acéle locuri cunoscute la cei după urmă și pentru pomenire acești minuni și descoperire aceștii taini intru acestu locu, noi obicinuimă a face cu busiocă osf(e)stanie. Iară prină vremi vedem pre luna lu Martie, căci întru aciastă lună s-au zidită și au căzută Adamu, și iașăi întru aciastă lună s-au ico-nomisită a doao zidire și rădicare prină intrupare și răstignire. Si nu numai la lună s-au alcătuită aciastă a vremilor potrivire, pentru a tañelor arătare și descoperire, ci și la zi și la ciasu. Căci Vineri s-au zidită omulă în rău, Vineri s-au izgonită dină rău; Vineri iașăi s-au făcută buna Vestire întrupării, și iașăi Vineri au priimită Mântuitorul răstignire. La șase ciasuri dină zi s-au gonită Adamu dină rău, și iașăi la șase ciasuri au priimită Mântuitorul răstignire, care aciasta o cântă Beserica la Dumineca Samarinencii zicându: «Chiamă pre Samarinenca la alu șaselă ciasu, cândă iașăi la ciasulu alu șaselă au gonită pre Eva dină rău». O minunată lună a lu Martie, plină de dulciuia văzduhulu, încorunată cu floră de bucurie, arătătoare de minuni, descoperitoare de taină Dumnezeest! Pre dânsa Râmleni cei ne luminați o cinstiia cu ramuri și cu floră, iașă stră-nepojii loru (dină linia căroră și noi ne tragem), după ce s-au luminată, iașă incununată zilele cu floră de pomenirile sfintilor. Dară ce nedreptate! Limbile ce întâiu până întru atâtă nu te-au cinsti, de florile tale céle duhovnicești s-au înpărtășită; iașă stră-nepojii Râmlenilor celoră întâiu aș tăi cunoscători, déhiia acéste floră duhovnicești le vedé, căci numai numele sfintilor le știu. Véculu de acumă împreună cu altele și aciastă ne dreptate dela Români au rădicată, și toate florile sfintilor, ce întru tine ca întru unu rău s-au sădită, iașă întru aciastă carte pre înțelesu s-au desco-prită. Poarta cărții iaște deșchisă: cine va vră să intre să culégă florile céle duhovnicești, de a loru mirézmă să se înpărtășască și pre sfinti să-ă slăvescă.

Fierbinte rugatoriu cătră Dumnezeu,

Chesarie Episcopulă Râmniculu.

La sfârșitul prefeții s'a intercalat următoarea notiță despre moartea Episcopului Chesarie:

1780, Ianuarie în 9, într-o zi Joă, cătră séră, s-au mutată din viață aciasta la vîcnicile lăcașură, acestu plină de râvnă sfântă părinte, ce iaste mai susă numită, care, cu mare dragoste fiindu aprinsă spre folosul de obște, s-au apucat să adă în typariu Mineele pe lună, cu multă chieltuială sa. Cine va cetei aici să zică: Dumnezeu să-luă iarte.

La sfârșitul cărții:

S-a începută acestu lucru la Octovrie în 15, și au luată sfârșită la Dechemvrie în 5.

Purtătoriu de grijă fiindu typografieă chiru Ioachimă Ieromonahul dinu sfânta Mitropolie.

Talmăcirea a fost întreptată tot de «Iordanu bivu velu grammaticu Cappadochianu»; iar copistul și corectorul sunt acciași: Anatolie și Rafail.

București : Biblioteca Academiei Române.

423. Psaltire, Râmnic 1779.

ΨΑΛΤΗΡΙ | Προφόκελον ών Λαπχράτολον Δέδη. | Ηκάλμη Απρ-αχέσταιον Κύπε
Τυγπερίτη | Φ Ζύλελε πρή Λαμινάτολον Δόμην | ΙΓΩ ΠΛΕΞΑΠΙΔΡΥ ΒΨΙΛΑΙΝΤΗ
Βοεκόδη. | Κε Βλαγοσλοκένηλον ών Τόατη Κιελτός ήλα Υεντόριολον δε Δάμνεσές Κύρη |
ΚΕΣΑΡΙΕ | Επισκόπολον Ράμνικολον. | Λ εφίτα Επισκοπίε λ Ράμνικολον, | Λα
άνθολον Δελα Ζιδηρή Λόμη, | φεσπε: μέρη δελα Χέ: αψοδά: | Δε Πόπα Κοστανδίνη
Παδανάστερήν: | Τυπογράφολον Ράμνικολον.

In-4°, de 8 foi nepaginate și 242 foi numerotate. Titlul incadrat de o xilografie semnată : *Diacon Costan(dinu)*. Pagina incadrată.

Pe verso titlului, stema Țării-Rumânești și următoarele versuri :

Asupra Peceții stihuri poetice,
A Țării Rumânești cu bună ferice.

Amândoi luminătorii din ceru bine închipuiaște
Că într-această vrême Valahiă să stăpâněște
De Domnulă Alexandru Ypsilantă
Celă unsu din drépta celuī Pré innaltă.
Asémene și corbulă crucé o arată
A înnălțimeī sale Domnii într-aciaștă dată.

Pe a doua foaie începe prefața Episcopului Râmniciului Chesarie sub titlul :

La toată persona ce să va îndeletnici la cetiré Psalmilor, dându că
intru Hs. înbrățisare, rog pre același dătătoriu de haruri a-ă dăruì toată
fericiré.

La urma Invățăturii «cumu să cetește psaltiré» :

Purtătoriu de grijă fiindu typografieă Chiru Ioachimă Ieromonahul, dinu
sfânta Mitropolie.

Pe ultima față (f. 242 v.):

Aciastă carte ce să numește Psaltire
Iaste bine tocmită întru tipărire.
Caré dela Duhul ū sfântū David ū o au grăitū
 Și face pre sufletū bine umilitū.
Cetiț-o darū cu bună înțelégere
 Ca să aflați la ceruri lesne mérgerе.
Că are cuvinte pline de umiliță,
 Numař de o veță cetă cu bună credință.
La calé pocainței pre toții povătuște,
 Cariř cu înțelégere negrăbindu-se cetește.
Rugămu-vă darū de obște cetitoră
 Să fiți greșaleloră noastre lesne ertătoră.
Și ne pomeniță pre noi cariř ne-amă ostenitū,
 Că multă nevojintă amă pusă la diorthositu.

Tuturoră plecați și poftitoră de totuș binele,
Anatolie Ierod. dină episopă Râmniculuș, cu Monahulă Rafailă din
Mănăstire Hurezii, diorthositorii.

Bucuresti : Biblioteca Academiei Române.

424. *Slujba cuviosului Dimitrie dela Basarabov*, Bucuresti 1779.

С Л є Ж Б І К є Е І О С є Л є Й | Пхрінтелвй Димитр'є дела Басарабовк кáре
св | прханвжáше .ж кз: де зйле дле лбй юктомврє | Кáре с-ж ллкжтвйтъ де прѣ
сфїція са пхрін-теле Мнгровн Курь Филаретъ (лфарв динъ кановане | ши динъ тро-
пáре делà фаліте,) Л зйлеле | прѣ лвминатвлбй ши прѣ .жнълцатвлбй ши | прѣ бг-
нвлбй єблжндшнбрю (sic) Амнь а тóатъ | Цлра Рвмжнкескв. | І ГО йл є Ѣ й н д р ў
І С є й н | У Ф И Л А Й Н Т Ъ Б О є Б О Д Ъ | Кв Блгословенїа, ши кз тóатъ келтв-
лла л- прѣ сфїцйтвлбй. Мнтронолйтъ лль Оунгро-влахтей, Курів Курь ГРІГОРІ є.
Ши с-ж тв- пхріть .ж сфїта Мнтроноліе л Бкврепцилоръ ла ёнвль мжнтовнрій:
злфод: .ж лвна лвн мартіе. | Фіндъ штененторю ла дчестъ сфїть лвкв | ста-
чль Лшг.

In-4°, de 3 foi liminare și 21 numerotate. Tipar negru. Pe verso stema obișnuită și versurile asupra stemei, reproduce după *Ceașlovul* din București, din 1777 (v. mai sus n° 407, p. 221) cu două mici schimbări în versurile: 6 (fără *pré*) și 8 (*nemîșcale să-i*, în loc de *nesmîntîu să ni-lă* ferescă).

Precuvântarea către cititori este semnată de Filaretă, Mitropolitul Miralichiei.

Din text extragem următoarele:

Acestă cuviosă părinte au fostă pe vremé blagocestiviloră Inpărații bulgari dintr-ună sată dină ţara sărbescă, ce să chiiamă Basarabovă, după mare gené apei Lomulu (f. 13).

... și mergându-veste în toate părțile de aflare sfântulu, au ajuns și la urechile Domnului din București, carele îndată au și trimis preot și boer să aducă pre sfântul la biserică curții domnești; și mergându trimișii aceia la Basarabovă, au luat pre sfântul și au purces să mărgă la București; și sosindu până aproape de Ruș unde este o fântână, n-au

vrută să mărgă mai naînte; care văzându preoții și Boerii acé minune și ne știindă ce să facă, s-au socotită cu sfată de obște de au înjugată doar juncă tineră ne învătați, ca să vază unde iaste voia sfântului să mărgă; și aşa (o minune) s-au întorsu îndată sfântul la Basarabovă în mijlocul satului și acolo au stătută; iară preoții și Boerii întorcându-să la București, au spusă toate ce au văzută. Deci Domnul au trimisă boerii cu cheltuiala de au făcută o biserică în numele cuviosulu Dimitrie la Basarabovă unde s-au și aşzată sfântul (f. 13 v. și 14).

... iară cândă au fostă cursul anilor lătă 1769, aprinzându-să focul războiu lui între Turci și între Muscali, carii călcându țara Moldovei, s-au întinsu și până toată țara noastră, și cândă au fostă la lătă 1774, în luna lui Iulie, trecând an-șafă gheneralu Petru Salticovă Dunără, au dată războiu tare cetății Rușciucului, și neizbândindă a o luă s-au întinsu de au călcată satele de peste Dunăre și orașul Cernavodă și altele, între care au călcată și satul Basarabovulu unde să află moaștele sfântului, care luindu-le, vră numitul ghenărarău să le trimiță în țara rusescă, iar unu blagoestiv creștin ce s-au întâmplat pă lângă ghenărarău, anume Hagi Dimitrie Mehst(?), au căzută cu rugăciune ca să nu să înstreineze sfintele moaște, ci în locul prăzilor și jafurilor și stricăciunii ce au pătimită țara să o măngăe cu acestu hară alău sfintelor moaște, și înduplecându-să ghenărarău l-au hărăzit tării. și aşa priimindu-lu cu mare cinste și evlavie totu norod(ul), s-au aşzată în biserică ce mare a sfintei Mitropolii din București, în zilele pre sfintitului Mitropolită alău tării Chyră Grigorie, și îndată au simțită totu norodul ocrotire sfântului, că nu numai flacăra războiu au potolită, ci și boala ciumii ce grozavă cu totul au contenită, și multă ajutoră și mare folosă au câștigată loșii, cei ce cu credință au năzuită către sfântul (f. 15 v. și 16).

La sfârșit, urmatoarea notiță:

Amă fostă și eu sărguitaru la tocmiré acești cărți, Grigorie Arhimandrită Delénu.

București: Biblioteca Academiei Române.

1780.

425. Alexandru Ipsilanti, *Mic manual de legi*, București 1780. — Grecește și românește. (Titlul numai grecește).

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΟΝ ΝΟΜΙΚΟΝ | Περὶ εὐταξίας, καὶ τοῦ καθήκοντος ἑκάστου τῶν κριτηρίων καὶ τῶν ὀρφικίων | τοῦ πριντζιπάτου τῆς βλαχίας τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ πολιτικόν. | Ὁδηγία τῆς εἰς τὸ ἔξῆς ἀποφάσεως τῶν ὡς τύπον ἥδη συλλεχθεισῶν ὑποθέσεων. | Καὶ συμφωνία τῶν τοπικῶν ἐθίμων, τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνχρήσει γενομένιν, μετὰ τῶν Βασιλικῶν διαταγῶν. Πρὸς ἀκριβῆ | τοῦ δικαίου συντήρησιν, καὶ πρὸς τὸ τῶν πτωχῶν ἐκ | παντὸς τρόπου ἀνεπηρέαστον. | Φιλοπονηθὲν παρὰ τοῦ Εὐσεβεστάτου Σοφωτάτου καὶ Μεγαλοπρεπεστάτου | ἩΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΙΣ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ Κυρίου Κυρίου | ΙΩΑΝΝΟΥ ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΥΦΗΛΑΝΤΗ ΒΟΕΒΟΔΑ, Κατὰ τὸν ἔβδομον χρόνον τῆς Θεοστηρίκτου αὐτοῦ Αὐθεντείας | Ιεραρχούντος τοῦ Πανερολογιστάτου Μητροπολίτου | Κυρίου Κυρίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. | Νὸν τύποις πρώτον ἐκδοθὲν

εἰς Φωματίκην καὶ πάτριον Γλώτταν. | Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Οὐγγροβλαχίας. | Ἐν ἑτει Σωτηρίφ. αψπ. Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον.

Mic manual de legi despre buna orânduiuală și datoria fiecăreia din instanțele și din slujbele Principatului Valahiei, privitoare la cîrmuire. Îndrumare a hotărîrii pentru viitor a pricinilor, adunate acum ca model. Si dispoziția obiceiurilor locale, cari sunt mai ales în uz, împreună cu dispozițiile bazilicale. Pentru păstrarea întocmai a dreptului și pentru neasupirea cu nici un chip a celor săraci. Alcătuit de prea evlaviosul, prea înțeleptul și prea marețul Domn al întregii Ungrovlahii Domnul Domn Ioan Alexandru Ioan Ipsilonanti Voevod. In al șaptele an al domniei lui celei de Dumnezeu păzite, păstorind prea sfântul și prea învățatul Mitropolit, Domnul Domn Grigorie. Acum pentru întâia oară dat la lumină, în limba greacă și întră-țării. In tipografia prea sfintei Mitropolii a Ungrovlahiei, în anul măntuirii 1780, în luna Septembrie.

In-folio 2 foi nenumerotate și 48 numerotate. Tiparit pe două coloane, cu textul grecesc în stânga cititorului, iar cel românesc în dreapta. Pagina e încadrată în chenar de linii.

Titlul are un frontispiciu cu stema țării (fig. 303). Verso titlului e alb. Pe următoarea foaie liminară se află cuprinsul cărții.

Reproducem aci, prefața în redacția românească:

Io Alexandru Ioanu Ypsilant V.V: cu mila lui Dumnezeu Domn și
oblăduitoriu a toată Ugrovlahiia.

Cu câtă iaste trebuinciosu povătuitorul la unu călătoriu ce va să trăcă prin locuri pustii ca să nu rătăcescă dinu drumu în locuri ne umblate, și cu câtă are trebuință de lumină unul ce umblă întru întunericu, ca să nu dé preste prăpastii și adâncăturii, atâtă săntă de trebuincioase și pravilele la o politie, ca printr-ânsene să să povătuiască spre chipzuiré dreptății și adevarului, și să nu greșască întru cē mai trebuincioasă și a toatei bunei orândueli păzitoare, adeca judecata lui Dumnezeu (căci noi după chipul celu Dumnezeescu nu numai avemă a stăpâni pe pământu, ci și a judecă după asemănările judecătorului tuturorui ni-s-au dăruitu). Si măcară că întru știința și chipzuiré omului săntă oareș-care scântee ale dreptății semăname, după care fies care, de ar voi, poate să să povătuiască spre dreptate, după cumu iaste zisū: cēia ce tie nu place, altuia nu face; căci întru aciastă coprinzătoare poruncă toată pravila și toată dreptate să înțelege; dară fiindu că curgeré aniloru nu încontenește de a schimbă și a preface pururé pricinile vieții cēle întâmplătoare, pentru acēea face trebuință a ave o podoabă mai pe largu. Dreptu acēea, miluindu-ne Dumnezeu cu Domniia acestui Prințipatū, pe lângă cēle lalte faccri de bine, ce ne-amă străduită să arătamă la toți de obște și de osebitu la fiște care, amă socotită Domniia mé, că aciasta iaste cē mai de folosu, nu numai pentru buna petreceré lăcitoriloru, ci și pentru cinsté loru, pentru că altă mai multă defăimare nu poate a fi la unu norod, și mai vârtosu la celu de bună credință, de câtă a viețui fără de pravili, adeca sau să nu aibă pravili, sau să nu urmeze după pravili. Intr-acesta chipu amă aflată Domniia mé pre lăcitorii Valahii, cari măcaru că uniori urmă înpărăteștilor pravili celor de obște și alte ori obiceiu-

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΟΝ ΝΟΜΙΚΟΝ.

Περὶ δικαιίας, καὶ τὸ καθίκοντος ἐκάστη τῷ χριτηρίῳ, καὶ τῷ ὄφρικῷ
τοῦ πριτζιπάτου τῆς βλαχίας τῷ αὐτοκόντων εἰς τὸ πολιτικόν.

Οδηγία τῆς εἰς τὸ ἔδρας ἀποφάσεως τῷ μὲν τύπῳ ἢνπο συλλεχθεῖσαν υποθέσεων.

Καὶ συμφωνία τῷ τοπικῷ ἐθίμῳ, τῷ μὲν ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνχρήσει
γενομένῳ, μετὰ τῷ Βασιλικῷ διαταγῷ. Πρὸς ἀκριβῆ
τῷ δικαιῷ συντήρησι, καὶ πρὸς τὸ τῷ πτωχῷ ἐκ
παντὸς τρόπου αὐτοπρέασον.

Φιλοποιηθὲν παρὰ τῷ Εὐτεβεσάτῃ Σοφωτάτῃ καὶ Μεγαλοπρεπεσάτου

ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΗΣ ΟΤΓΓΡΟΒΛΑΧΓΑΣ.

Κυρίου Κυρίου

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΨΗΛΑΚΗΝ
ΒΟΕΒΟΔΑ.

Κατὰ τὸν ἑβδομον χρόνον τῆς Θεοσηρίκτης αὐτοῦ Αὐθοντείας.
Ιεραρχῶντος τοῦ Παντρολογιωτάτου Μητροπολίτου.

Κυρία Κυρία ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ.

Νῦν τύποις πρώτου ὑεδοθὲν εἰς Ρωμαϊκοῦ, καὶ πάτριου Γλώττα.
Ἐτῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Αγιωτάτης Μητροπόλεως Οὐγγροβλαχίας.

Ἐτῇ Σεπτέμβριῳ. αψιπ. Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον.

303. — Titulul *Manualului de legi* al lui Alexandru Ipsilant.

riloră celoră pământești, care obiceiuri cu cuvânt că săntă dinu vechime, să sârguiă spre a avé întărire. Dară cu toate acésté nici pravilile pururé într-ună chip păzé, nici vechimé obiceiuriloră ne zmintilă ținé, cì cându cu pravilile strică obiceiurile, cându țarășu cu obiceiurile să înpotrivă pravililoră. Dreptă acéia dinu începutul Domnii méle, dinu multele griji, care pururé ne coprindă, părlejindă vreme cu neîncelate osteneli amu strânsu Domniia mé, însă dinu pravili céle ce săntă mai tribuincioase spre povăta judecătiloră, țară dinu obiceiuri amu alesu céle mai adesé urmate în țară, asenănnându-se oareșcum și cu pravilile. Pe lângă acésté și altele oareș care povăți de însi-ne alcătuindă Domniia mé dinu jălbile și pricini ce pe toate zilele să aduc la auzulă nostru, acumu la alu șasé anu alu Domniei mcle (ce cu mila luă Dumnezeu curge) amu aşăzută noao alcătuită pravilă, ca ună izvodă și îndreptare tuturoră celora ce să voră află judecându cu sfată de obște și cu adeveriré pré sfintii sale Mitropolitului, i a iubitoriloră de Dumnezeu Episcopă și a velițiloră Boeriloră Domnii méle, că prin-trânsa povătuindu-să, drepte să facă și ei hotărârile judecătiloră și toti cei năpăstuii să-si afle dreptaté loră la limanul buneloră pravili și la toti suspușii noștri să se arate biruitoare dreptaté. Căci judecata, după cumu am zisă, țaste a lui Dumnezeu. Dreptă acéia căi s-au învrednicită aceștii dre-gătorii de judecători, să cuvine a și, că pentru ori ce pricina vor judecă, celu ce să va osândi de către dânsii fără de dreptate, sau cu dreptate pentru ori ce felu de vină va fi, de o va obihni cu mulțamită și fără de cârtelă hotărâré judecătii, nu mai rămâne a să osândi la judecata cé viitoare, pentru că aciastă pământescă judecată țaste a însuși lui Dumnezeu judecată; dară, vaî de judecătoriul acela ce va mitui la hotărârile judecătiloră pentru voe veghetă, sau va strică dreptaté pentru luare de mită sau va trece cu ve-déré dreptaté pentru pizmă, căci înfricoșată cuvântu va auzi ca ună strâmbă judecătoriu de către dreptul judecătoriu în zioa cé înfricoșată a nefătar-nicii judecătii cei viitoare, și nu numai acolo cì și aici unul ca acela aflându-se de Domniia mé cu or-ce mijlocu viclenindă la hotărârile judecătiloră, să știe că nici într-ună chipu nu va puté scăpă de gré pedepsa a Domnii méle. Deci mai întâi aşăzămu orânduiala departamenturiloră, după care să cuvine a să îndreptă toate departamenturile céle mari și céle mici și spre orânduiala loră hotărâmu într-acestașu chipu.

București : Biblioteca Academiei Române.

Vezi : C. N. Brăiloiu, *Pravilniceasca condică a Domnului Alecsandru Ioan Ipsilant V. V.*, București 1841. — Const N Brăiloiu, *Collecțiune de legi, ordonanțe și decrete domnesci*, București 1867 (urmare la *Legiuirea Caragea, a doa edițione*, Buc. 1865), p. 763. — I. M. Bujo-reanu, *Biblioteca de legislație. Collecțiune de legiuiriile României vechi și noi*, vol. II, (București 1875), lit. D.

426. *Carte de bir pentru țiganii domnești*, (București) 1780.

1 foaie, cu data «1780, luna lui Ghenare» și cu numele Domnului Alexandru Ipsilanti în monogram roșu.

București : Biblioteca Academiei Române.

427. Carte de preotie, Râmnic 1780.

Foaie volanta.

Formular pentru carte de preotie (hirotonisire) dat în numele lui Filaret, episcopul de Râmnic. Pe verso se puneau semnamentele celui hirotonit.

Bucureşti: Biblioteca Academiei Române (Mss. rom. 1290).

428. Catechizmul cel mare pentru învățatura tuturor, Buda 1780.

K A T E K I Z M U L
 C S E L M A R E
 K U E N T R A E B A E R Y,
 S I
 R A E S Z P U N S Z U R Y T O K M I T
 P A E N T R U A E N V A E C A E T U R A T O T U R O R A
 K R E S T I N O - K A T O L I C S I L O R
 A E N C A E R I L E ')
 P R E A A E N N A E L C Z A T E J , S I P R E L U M I N A -
 T E J A E M P A E R A E T E A S Z E J - K R A E J E A S Z I
 A P O S Z T O L I C S E S T Y

 A E N B U D A ,
 Ku Szlovéle Kræjeszkuluj Univerzsitás

—
ANNÚL MDCCLXXX

In -8º de 3 foi și vre-o 120 de pagine. N'am vazut exemplare complete.

Verso titlului e alb. In foile liminare se află tabla de materii: «Aretără acselora, care æn Katekizmul acsészta szænt kuperinsæ.»

Intrebările sunt tiparite cu cursive, iar raspunsurile cu litere drepte.

In exemplarul din Biblioteca Academiei greșelile de tipar sunt îndreptate prin lipirea unei mici hârtiuțe pe care este scrisa forma corectă.

O ediție prescurtată apare în același an «pentru învățatura tinerilor» (v. n¹ urmator). Mai există încă o a treia ediție și mai prescurtată (20 de pagini), din care n'am vazut decât un fragment.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

429. Catechizmul pentru învățatura tinerilor, Buda 1780.

KATEKIZMUL | ku AEntræbæry, | si | Ræszpunszury tokmit | pæntru
 AEnvæcætura Tinerilor | a Krestino-Katolicsilor | æn cærile') | Præa AEnnæl-
 czatej, si Prealumina-|tej AEmpærætæaszej-Kræjeaszzi Aposztolicsesty. | AEn
 Buda, | Cu szlovale Kræjeszkuluj Universitás | Annúl MDCCLXXX.

In -8º de peste 58 pagine.

Verso titlului e alb. Fară prefată.

Textul este o prescurtare a *Catechizmului celui mare*, descris la nr^{ul} precedent.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

¹⁾ Citește : tarile.

430. Clain-Şincăi, *Elementa linguae daco-romane sive valachicæ*, Vindobonæ 1780.

E L E M E N T A
 L I N G U A E
 D A C O - R O M A N A E
 S I V E
 V A L A C H I C A E
 C O M P O S I T A
 A B
 SAMUELE KLEIN DE SZAD,
 ORD. S BASILII M. IN COLLEGIO GRÆCI
 RITUS CATHOLICORUM VINDOBONENSI
 AD. S. BARBARA M EPHEMERIO:
 LOCUPLETATA VERO, ET INHUNC
 ORDINEM REDACTA
 A
 G E O R G I O G A B R I E L E S I N K A I
 E J U S D E M O R D I N I S, AA. LL. P H I L.
 E T SS. TH. D.
 V I N D O B O N A E
 T Y P. J O S E P H I N O B. D E K U R Z B Ö K H
 MDCCLXXX

In -folio de 5 foi și 94 pagine.

Prefața :

Georgius Gabriel Sinkai Candido lectori
S. P. D.

Septimum supra decimum saeculum est, a quo TRAJANUS devicto Decebalo in orbatam incolis Daciam coloniam duxit¹⁾). Ab illo tempore quot, quantisque vicissitudinibus fuerint expositi Romanorum in ea Posteri, qui vel mediocriter in Historiis versati sunt, facile conjicient. Primum enim sub Gallieni imperio a Gotthis, dein a Gepidis, a Bulgaris postea, aliisve Septentrionalibus barbaris sub jugum redactos fuisse, praeter Jornandem²⁾ sexcenti alii, illo partim antiquiores, partim posteriores, Historicci testantur: quorum nonnulla magis præcipua testimonia ante aliquot annos collegit Eruditissimus Samuel Klein in Ms. suo opere de *Orig. Daco-Romanorum*: plura ego in adversaria mea toto illo quinquenio, quo Romae in Celeberrimo Urbano Collegio de Prop. Fide moratus sum, retuli.

Hujuscemodi servitute plurimum corruptam fuisse Latinam Majorum nostrorum Linguam, ecquis inficias ire audeat? corruptam tamen prout nunc est falsò quis adsereret. Constat enim e Scriptoribus rerum Daco-Romanorum, et præsertim e *Chronico Ms.* Constantis Miron, Logothetae Principatus Moldaviæ³⁾) quon non adeo pridem legendum nobis concessit Erudi-

¹⁾ Videatur Dion in *Trajanum*; Flav. Vopiscus in *Aurelianum*; Sexti Rufi *Brev. Rer. Rom.* Orosius, Eutropius, & c.

²⁾ De rebus Geticis.

³⁾ In *Alexandrum*, I. Cap. 18 § 5.

tissimus æque ac Doctissimus D. Franciscus Josephus Sulzer, atque etiam e *Descriptione Moldavie* Serenissimi D. Demetrii Cantemir, ejusdem Provinciæ quondam Authentis et Principis, tum demum in barbarismum, in quo nunc sumus, degenerasse Majores nostros, cum Litteralem Slavinorum, vel (si mavis) Illyricanorum Linguam in celebrandis SACRIS circa tempus Concilii Florentini sat malis avibus adhibere cōperunt. Quod ideo factum fuisse tradit Serenissimus Author, ut obsecundarent voluntati Archi-Præsulis civitatis Achridæ in Bulgaria, qui instigatus a Marco (ut creditur) Ephesio intendebat hoc modo præcludere nostris omnem aditum ad S. unionem cum Eccl. Romana.

Verebantur nempe hi duo Schismatici, ne, si Daco-Romani, ut antea¹⁾, dein quoque materna sua Lingua DIVINA peragerent, Italo-Romani hanc ob summam cum sua adsinitateni absque multo labore addiscerent, libellosve, quibus noster populus facilius adduci posset, ut unionem amplectatur, in lucem emitterent. Idecirco præfatus Bulgaricus Arhi-Præsul nullum non movit lapidem, ut Daco-Romanos in suam sententiam attrahat.

Nec spes eum fecellit sua. Re enim vera Alexander I. Moldaviæ Authentes, et Princeps eidem morem gessit, et Linguam Slavico-Illyricam in SACRIS per totum suum Principatum adhiberi jussit. Hujus exemplum scuti fuere postea etiam alii Daco-Romanorum Dynastæ, etsi cum duplice totius Nationis damno, nimirum cum longæva ejusdem ab Ecclesia Latina scissione, et cum summo Linguæ propriæ detrimento: quorum primo ut *Deus Ter optimus* medelam aliquando adferre dignetur, ex animo precor; alteri ex parte adlatum jam est remedium, Linguam enim Slavicam, retentis characteribus, paulo post, sæculo videlicet elapso, Majores nostri iterum expunxerunt: ex parte adferre conabimur, dum Scholæ Valachicæ ad normam Germanicarum Austriacarum e feliciter regnantium Augustissimorum clementia instituentur.

Quod ideo commemorandum hic duxi, ne quis existimet, nos in toto hoc opere aliud præ oculis habuisse nil, nisi ut maternam nostram Linguam perficiamus. Non enim eam perficere studuimus, sed docere, non quidem alium in finem, nisi ut nostrum publicæ utilitati prospiciendi studium, et amorem contestemur, atque obsecundemus votis Daco-Romanorum Alumnorum Collegii Græci ad S. Barbaram, qui, ut sunt amantissimi eruditioñis, non solum pridem a nobis postularunt, ut hoc opusculum luci edamus, sed etiam in multis nobis concurrerunt. Quibus eo libentius ad sensum præbuimus nostrum, quod longe prius præviderimus, multos cujuscunque conditionis, statusve homines summum ex hoc nostro labore emolumentum relatueros.

¹⁾ Daco-Romanos jam inde ab initio susceptæ Fidei Christianæ, hoc est a Sæculo II, quo exeunte eos Christianos fuisse, Tertullianus in *Lib. advers. Judæos* abunde testatur, usque ad Sæcum XV, materna sua Lingua peregisse DIVINA, ostendam in Historia, quam de rebus a Majoribus nostris gestis adornare constitui; hic solummodo moneo, Clarissimum Virum Patrem Le-Quien in *Oriente* suo *Christiano* miraturum laud fuisse, quod plurium Episcoporum Daciae Nomina, et varias subscriptiones Latinas offenderit, si notum ei fuisset, hos origine æque, ac Linguæ Romanos fuisse.

Sive enim Commercium cum Daco-Romanis quispiam exercuerit, sive iter per Valachiam Transalpinam, Moldaviam, Transylvaniam, Marmatię, Hungarię Trans-Tybscanam, Silvaniam, Banatum, Kuzo-Valachiam, Besarabię, ipsam adeo Crimeam, fecerit, Daco-Romana Lingua prae cæteris indigebit, quippe qua frequentiorem in enumeratis provinciis audias nullam. Verum de his satis.

Illud mihi postremò a te, Lector, etiam atque etiam petendum est, ut memineris, hanc Grammaticam primam esse, quæ in Daco-Romana Lingua lucem aspexerit: ob eamque rem mirum tibi non sit, si aliqua aut omissa, aut errata, aut non suo loco modoque in ea dicta repereris. Nostrum erit deinceps, navare operam, ut quæ huic Editioni defuerint, addamus, errata emendemus, et hanc ipsam Grammaticam unâ cum Dictionario Daco-Romano, quod (dummodo otium nobis, et scribendi commodum non desit) componere fert animus, ad majorem perfectionem deducamus, publicoque usui utiliorem reddamus.

Tu interea, Candide Lector, hunc qualemcunque nostrum laborem, et fatigum æqui bonique consulito, et valeto.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

431. *Intrebări și răspunsuri despre Unire*, Blaj (1780).

Литературни и научни споменици във времето на обединението на България и Румъния.

In-8° de 7 foi nepaginate.

Litera este cea cu care s'a tiparit Psaltirea de Blaj la anul 1780.

Comunicare a canoniciului I. M. Moldovan.

432. Liturghii, Bucureşti 1780.

Δῆμητρι Ἐπίφημι Λαζαρέ | Λυτόργιον. | Ἀπελώρη
Δημήτριος εφίππη Παρινικηλωρκη μόνιμη, ἀλλιών Ιωάννης Ζλατούστης: ἀλλιών Επαντίλλης
χέλευ Μάρε: ώντις ἀπρεζδεσιμενής. | Απελώρη ε-λαζ Τυπορύτζ (.)τρος ἀπτάλλα Δομηνίε | ἀπρεζ
Λεμμινάτσλαζ Δόμηθλαζ μόντρος | Ιερά Λαζάρη Ιανδράζ Ιερά Ηνή Βυζαντίοντή
Βοζεοδάς | Καζ ολαζολοκένια, ώντις καζ τόστρα κελ-τσάλλα ἀπρεζ εφίππητσλαζ Μι-
τροπο-λάτη, ίλικ Ογγροβλάχτει | Καζ ισ Καζ Γρίγοριος | Ήντις ε-λαζ Τυπο-
ρύτης εφίππη Μιτροπολίε | ἀπελώρημηλωρκη λαζ ήντις μηντσάρην, αψη | Δε Στάν-
χιολ Τυπ. Βαζκ.

In-4° mic pe 2 foi și peste 263 pagine. Tipar negru și roșu, cu 24 rânduri, pe pagina.

Pe verso titlului se află stema Ţării Românești și versurile asupra stemei din *Cea-slovul* dela București, din 1777 (v. mai sus p. 221, n. 407).

Pe foaie urmatoare se află arătarea cuprinsului, după care se zice :

Frați preoți și miréni, mari și mici, pomeniți pre robulu lui Dumnezeu Irimiia Irodiiaconul, chivernisitorul typografiei și dychiu al sfintei Mitropolii.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

433. Mineiul pe Aprilie, tradus de Filaret, Râmnic 1780.

М И Н Е Ю Л Ь | П ў Н А П П Р И Л І Є | К á р е л е с - а ё Т в п о з р ý т ъ á к ъ м ъ . ф т ъ ю
Р ѿ м ъ - | н ъ є и ѿ, Ȑ в ѿ л е л е Пр ъ Ѳ П ѿ м и н а т ѿ л ѿ | Д ѿ м и ѿ | И Г ѿ Й Л ѿ Ѿ Я Н Д Р ѿ В ѿ И-
Л ѿ Я Н Т ѿ Б ѿ е к ѿ д ѿ | К ѿ Е л ѿ г о с л о в ѿ н ѿл ѿ пр ъ Ѵ с ѿ и ц ѿ т ѿ л ѿ л ѿ М и - | т р о п о л ѿ л ѿ а л ѿ О ѿ г-
г р о в л а х ѿ е й К ѿ р ѿ | Г ѿ И Г ѿ Р I Є | П р и н ѿ н ѿ к ѿ и н ѿ ц а ш ѿ Т ѿ л м ѿ ч ѿ р ѿ, Ю в и - т ѿ р ѿ л ѿ л ѿ
д ѿ Д ѿ н ѿ з ѿ є ѿ К ѿ р ѿ | Ф ѿ И Л ѿ А Р ѿ Т ѿ | Е п и с к ѿ п ѿ в ѿ л ѿ Р ѿ м и н к ѿ л ѿ. Ȑ с ѿ и т а | Е п и с к ѿ п ѿ
á Р ѿ м и н к ѿ л ѿ л ѿ. | Л а Й н ѿ л ѿ Д ѿ л а Х ѿ : , а ф ѿ п ѿ. | Д ѿ П ѿ п а К ѿ с т а н д ѿ н ѿ Т ѿ п о г р á ф ѿ в ѿ л ѿ
Р ѿ м : | Ш ѿ д ѿ П ѿ п а К ѿ с т а н д ѿ н ѿ М и х ѿ л ѿ в ѿ ч ѿ Т ѿ п .

In-solio de 3 foi fără numerotație și 143 numerotate. Tiparit în acelaș chip ca *Mineile* precedente (V. mai sus n-rile: 395, 415, 419—422).

Versurile asupra stemei sunt altele:

Stihuri zéce asupra peceții pré luminatului Domnului nostru Io Alexandru Ioanu Ypsilantu Voevodu a toată Țara Rumânească.

Crucé, cându între stèle pre ceriu luř Constantinu înpăratu s-au arătatú,
Biruința ū-a vestitú și l-au proslăvitú luminatú.

Crucé, ce între lumi(nă)torii cei mari aică în gura corbului să arată,
Ighemonuluř Țarii Rumânești, semnū de pravoslavie e dată,

Innăljimei sale Domnului Alexandru, zicuř, Ypsilantu,

Celu cu toate darurile încununatú de drépta celuř pré înnaltú.

Carele prinuř cinstita cruce, întru toate, rugămuř să se întărescă,

Ca cu pace și bună oblăduire, pre noroduř să-luř domnescă.

Doamne, ce aşa bine ař voitú și noao bunuř Domnu ni l-ař dăruitu,

Intărëște-luř pururé ne clătitú și cu toate bunățile auritu.

Prefața episcopului Filaret, urmașul lui Chesarie în episcopia de Râmnic, este urmatoarea :

La toată persona ce să va îndeletnici a ceti, dându cé întru Hs. înbrătișare,
rogū pre același dătătoriu de haruri, a-ř dăruř toată fericiré.

De au fostu altă dată luna luř Aprilie cé mai pricinuitoare de veselie, pentru căci fiindu cé de alu doile a primăveri, întru care innăljându-se soarele iši adaogă căldura și îndemnă toată firé spre rodiré celor de mâna Ziditoruluř sădite semințe, daru pentru căci nu s-au învrednicitú cununii ceiř care i s-ar fi îpletitú de înțelepciuň luminătoruluř ce au apusu dela noi, — zicemü: pré iubituluř nostru întru Hs. frate, și cu toată învățatura înpodobitú fericituluř episcopuř Chyrř Chesarie, — acumu nu i să cuvine a să înpodobi cu streine floră, ci cu jale să cade a-ř arăta măhniré, ne priimindu măngâiare, pentru căci i s-au luat u myrele prinuř carele așteptă a i să alcătuř cununa începături, precum și la cele latte lună, și pentru care i să cuveniř a să bucură. Daru fiindu că la acestu lucru alu tâlmăcituluř Mineloră, și la îndemnaré typărituluř loru, nu numai la unu sfatu amu fostu dinu începutu, ci și la osârdie cu asémenesă râvnă, și mai vârtoș postlindu-mo fericituluř și la cele dupre urmă ciasură ale sfârșituluř vieții prinuř însuși rostul său, ca să nu contenimu lucrul, ci după putere a ne silii spre săvârșiré aceluř de obște folositoru, și Beserică înpodobitoru lucru, pentru acéia, înplinindu frățesca poruncă și săvârșindu râvna păstorisca, pre cumu feri-

citulă au suferită ūjimc geruluă a ostenélelor trecuteloră lună de iarnă, aşă și noă nu fugimă de păliciună soarelui a luniloră celoră de vară, ci prină ajutoriul Domnului ne vomă sili a suferi arsură ziliă. Însă fericitul în lunile céle trecute materie bogată au pusă întru predoslovi, înpodobindu-le cu istorii de numele luniloră dela cine și pentru ce pricină sănlă puse, și arătându întru dâNSELE ce taîne s-au săvârșită și ce folosă de la Ziditorul lumiă întru dâNSELE lumă au dobândită. Si de eră să urmămu și noi asemene istoriă, să cădă a vă arătă pentru luna lui Aprilie, că iaste acăea cară Ellinii o numiă Tharghilionă, tâlmăcindu-ă numele dintru înflerbântară pământulu, și pentru căci încălzindu-se pământul dela soare, răsare totu felulă de floră, aducé céle mai întâi floră ca o pârgă la Artemida și la Apollonă, într-ună vasă de lută, care o numiă Tharghilonă, crezându, după cumă arată Plutarh, cum că într-aciașă lună s-ar fi născută acestă cinstită de dânsii dumnezeu Apollonă. Si măcaru că Gallii o numesc Avrilă, poate dela Avriliană înpărătu, dară, după cumă la encyclopediă să arătă a fi tâlmăciră numelui dela graiulă «aperire», care va să zică deschidere, mai bine să cuvine la cuvântul limbii grecești cei proaste, cu care o numesc Anaxisă, și cumă că soarele într-aciașă lună să află în zodiă taurulu, pentru care arată Eliană la istoriă cē înpistrată (după cumă elu o numește), că de i-să va struncină acestui dobitocă trupul cu lovitură, până la moarte, însă fără de a nu i să vătămă nică ună osă, și de să va închide într-o cămară întunecoasă unde nică de cumă vântu să nu intre, după trei zile deschizându-se, iszvorăscă dinu trupul lui albine. Care pulemă a o socotă foarte o minunată închipuire și asemănare adevărată cu Mântuitorul nostru Is. Hs., că pătimindu pentru noă și priimindu lovitură și suferindu patimă până la moarte, fără a nu i să strică nică ună osă, după cumă arată Scriptura, și îngropându-se în mormântu întunecată, a treia zi au înviyată și au izvorâtă dinu darulă lui taberă de mulșime sfintiloră Apostoli, și povățuitoră și dascală, carii, ca niște albine încunguriându toată lumă, au adunată dinu toate némurile, ca dinu niște floră, miără spăsenie sufletești, cu care ș-au îndulcită Mântuitorul amărâciună ce au suferită dinu gustul fierii a păcatului strămoșescă. Însă noă socotimă că ară fi mai de trebuină decâtă a ne învăță numele lunii după istoriă, de unde s-au numită luna și zodiă întru cară să află soarele, a ne povățu prină céle ce vădu simțirile noastre la céle ce poate apricépe mintă noastră și să agonismă céle ce săntă spre folosă sufletescă, care aciașă iaste filosofia cē adevărată după cumă mărele Apostol Pavelă arată, adică a cunoaște pre Ziditorul celu nevăzută dinu zidirile sale céle văzute și pre cumă toată firă, urmându neclintită porunca stăpânului tuturoră în toată vrémă, îplinescă datoria loră cu cē firescă mișcare, care mai aiavă o vedemă întru aciașă lună, că pământul răsare rodură spre hrana oameniloră și a dobitoaceloră; câmpii să înpodobescă cu totu chipulă de floră spre mângăiară vederii; copaci înfrunzescă cu silină spre rodură de îndulciră gustulu; pasările își gătescă fireștile loră organe spre glasuri de veselie pentru auzulă nostru; dobitoacele și toate jigăniile și jivinele să silescă spre înmulțire după cē dinu târu dată loră poruncă pentru trebuină noastră. Dintru care acăstei toate să proslăvăște

celu ce vede adâncurile și săde pre heruvim; numai ticălosul omu schioapătă spre săvârșire datorie lu, numai elu să arată deșertă înainte Stăpânnului său, că ne cumu că nu are dinu fire vre unu haru a ajută ori spre hrana vre unu dobitoc, ori spre acoperemântu vre unii fir dinu céle mișcătoare, ci mai vârtosu elu are acestu ajutoriu dela acélé, și incă nici spre vre o frumséte de înpodobire lumii nu iaste după staré cé de afară și rămâne a să socotă tocma ca unu viarme după arătaré Proroculu. Daru de vréme ce iaste până într-atâta de becisnică firé omenescă, cumu s-au pusu înpăratu preste toate și toate i le-au supusu suptu picioarele lui, arătându însuși Ziditorul că l-au făcutu după chipu și după asemănare sa, negreșită că nu pentru alta, fără numai pentru sufletul celu care i s-au alcătuitu prinu suflare Dumnezeiască, și cându sufletul nu va înverzi cu umezela izvoarelor Duhului Sfântu, și nu va înflori prinu căldura Soarelui celu gânditoru, și nu va rodî roduri de fapte bune, atunci iaste mai prostu de câtu dobitoacele, mai nesocotită de câtu pasările și mai netrebnică de câtu însuși ccle nesimțitoare fir ale făpturii, ale lumii. Acésté de le vomu socolu, acésté de le vomu ceti în cărțile firii, și ne vomu învăță dinu povățuiré loru, și vomu proslavì cu fapte bune pre Ziditorul, atunci cu adevaratū ni să va arătă ființa noastră, atunci ni să va cuveni graiul prorocescu: Că puținu ne-au micșorat de câtu Îngerii, și cumu că cu slavă și cu cinste ne-au încununat pre noi drépta celu pre înaltu, a căruia slavă și mărire fie în vécu bine läudată.

Alu tuturor fierbinte rugătoru cătră Dumnezeu,
Smeritul Episcopu alu Râmniculu Filaretu.

La îndreptarea talmacirii a lucrat iaraș «Iordanu bivu velu grammaticu Cappadochianul», după cum se spune într-o notiță de pe ultima pagina a foilor hminare, precum în nota dela sfârșit, care glasuește astfel:

S-au începutu acestu lucru la Dechemvrie în 9 și au luatu sfârșită la Ianuarie în 29.

Purtătoru de grija fiindu typogrăfie cliry Ioachimu ieromonahul dinu sfânta Mitropolie.

S-au îndreptat tâlmăciré acestu Mineiu din limba ellinescă pre limba rumânescă de dumnelui Iordanu bivu velu grammaticu Cappadochianul.

La acestu Mineiu alu lunii lui Aprilie au fostu ostenitoru la scrisu cu mâna, tocmitoru și aşezătoru slujbelor cu rânduiala, precum să vede, după izvoadele celor ce au fostu tâlmăcitor, chyru Anatolie Ierodiaconul dinu sfânta Episcopie. Iară la typărire s-au diorthosit de monahul Rafailu dinu sfânta Mănăstire Hurezii.

București: Biblioteca Academiei Române.

434. Mineiul pe Maiu, tradus de Filaret, Râmnic 1780.

Titlul este întocmai ca la Mineiul pe Aprilie, afară de numirea lunii.

In-folio de 4 foi nenumerotate, 151 numerotate și 1 nenumerotata la sfârșit. Tiparit în acelaș chip ca și celealte volume. (Vezi nr. 395, 415, 419 - 422 și 433).

Versurile asupra stemei:

Stihuri optă poeticești spre lauda cinstitei Coroane a înnălțimei sale Io. Alexandru Ioanu Ypsilantă Voevodă.

Soarele și luna, ce pecete Domniei o înpodobește,
A înnălțimei tale, Doamne Alexandre, stăpânire vestește.
Căci de însuși Dumnezeu Ziditorul a toate și înpărătu
Innălțimă ta ești ales să domnești acestu p(r)ințipatū.
Să te păzescă daru Domnului cu pace și viață fericită
Intru alu Ungrovlahie înnălțatū scaunu cu Domnie slăvită.
Invrednicindu-te prinu puterē crucii pre totu vrăjmașul să biruești,
Ca totu dé-una acestu norodu creștinescă cu pace să-lu stăpânești.

Prefață :

La toată persona, ce să va îndeletnici a cetă, dându cé intru Hs. Înbrățișare, rogu pre același dătătoriu de haruri, a-î dăru toată fericire.

Acestu Mineiu cuprinde luna lui Maii, care lună iaste a cincé a anulu, socotindu-se începătura anulu dela Ianuarie; iară socotindu-se de la Martie, cumu făce odată Râmleni, iaste a treilé. Numele lunii aceștia cră pentru cinsté senatorilor și altor oameni mari ai cetății Râmului, pre carii iți chiemă Maioresu, care va să zică mai mari, pre cumu și următoaré lună s-au chiematu Iunie pentru cinsté celor mai tineri ce să numescă, totu pre limba latinescă, Iunioresu. Iară aljii voru că aciastă lună s-au numită Maii după numele mumei lui Mercuru ce să numiă Maiia. Râmleni în zioa cé dinu tăiu prăznuia târnosela unii beserică ce au făcută Sabini la Dumnezei loru ce-i chiemă Laresu, adeca dumnezei de fiește ce casă și familie ocrotitoru. Totu intru acieași zi jupânesele jărtvui la buna dumnezeoaică loru, adeca Favia, în casa marelui Archiereulu loru, unde nu eră slobodă nu numai a nu să afiă nicu unu bărbat, ci încă și icoanele și capiștile de parte bărbătescă le învălii. La a 9 zi prăznuia sărbătoaré de Lemuries sau Remuries din Lemuresu sau Remuresu, care, după cumu credé păgâni, le socoté duhuri făcătoare de rău sau suflete ne astămpărătoare ale morților, care socotia că veniă a supără pre cei vii. Deci pentru a astămpără sau, cumu amu zice, pentru a exorcisi acéle duhuri prăznuia acé zi. La 24 făce o țermanie ce să chiemă Reghifughium (adeca fuga înpărătului) spre aduceré aminte izgoanei lui Tarcvinie celu mandru, ce s-au izgonită dinu Râm. Aciastă lună eră făcută în chipu de omu, nicu tânărău nicu bătrânu, înbrăcată cu o haïnă largă, cu mânecile mari, jindu unu coșu cu floră în capu, iară la picioare avându unu păunu spre însemnaré vremii. Acéste toate disidimonii au fostu ale trecutei vremi, cându nu să luminase lumé cu cunoștința adevărului, iară acumu cu mila lui Dumnezeu săntu toate acéste rădicate; pentru aciea să lăsăm pre irozi acelu vécu ca pre niște bârfitori, ce nu știu să dé cuviincioasa cinsti celu ce să cade toată slava, și în locul acelora să sărbătorim adevăratele prăznice ale sfintilor, ce intru aciastă lună să cinstescă, și mai vârtoșu intru aciastă creștinescă țară. Luna lui Mai e cé mai mare pricina de prăznuire: are pre sfintii înpărății Constantin și Elena, care să cade a o cinsti și a o prăznu cu toată veseliu și trupescă, pentru căci iaste în luna cé mai

pricinuitoare de bucurie, nu numai pentru podoaba ce dăruiaște la toată faptura, ci și pentru căci iaste folosoare vieții, căci într-aciaștă lună totu lăcitorul și aruncă semănături spre gătire mângâerii vieții la vrémé ernii, daru mai vârtosu să o sărbătorim cu veselie sufletească toți de obște și să ne bucurăm pentru praznicul Sfinților mari înpărați și întocma cu Apostoli Constantini și Elena, patronii legii creștinești, începătorii înpărăției noastre celor pravoslavnice, și ocrotitorii sfintei Beserică. Si de vomu luă séma cu amâruntul putem cunoaște cu adevăratu, că nu după întâmplare într-aciaștă lună a lui Mai soarele să află asupra zodiilor gémenilor, ci dinu pronie Dumnezească pentru unimé maicii Eleni cu fiul său Constantini întru-o prăznuire, carii ca niște gémeni ai zodiei Cerului celu gânditoru au désupra pre Soarele Dreptății ce s-au răstignit pre cruce pentru mântuiré noastră. Si de să prăznuiaște și în alte țări acestu praznicu alu sfintilor înpărați, daru nu aşa luminat u ca întru aciaștă țară, că numai aici să închipuiaște stăpâniré creștinescă mai luminată de câtu în toate laturile. Si mai vârtosu acumu, în auritul véculu nostru ce curge, îndoit u și întreit u să cade noao a ne bucură pentru luna lui Mai, pentru că noao acumu totu Mai ne iaste viața și petréceré, fiind că avemu patroni și ocrotitori Părinte și Fiil, adeca pre pré sfîntul nostru Păstoru și pre pré luminatul nostru Domn, carii ținu crucé lui Hs. și oblăduescu țara cu bună chibzuire și cu toată pravoslaviia. Domnul răvarsă milii înpărătești, înbogățește săraci, râdică dinu gunoiu némuri, mângâe scârbi, ocrotéște sărman și toate céle lalte daruri ce s-au înpărășit, atât u dela Înpăratul cerescu câtu și dela celu pământescu, milostivul nostru Înpăratul le răvarsă în țară, și ca unu soare ne încâlzește pre toți. Păstorul ăiarăși cu ploaia darurilor duhovnicești râuréză toți lăcitorii și povătuiaște toate oile sale spre păsuné sufletească nu numai cu cuvântul prinu învățaturi duhovnicești, ce și prinu dascali și învățători adapă totu norodul, și prinu cărți ce să typărescă de totu folosul sufletescu și de mare podoabă a Besericăi, pre cumu și cu acéste Minee, ci mai vârtosu cu însuși fapta și cu pilda vieții sale celor sfinte, a cării lumină o vădu fiu cei ce nu clintescu ochii la Soare și proslăvescă pre Părintele celu cerescu. Si liniște ce avem și or ce bine altu dobândim, nu să cade a socotii că să pricinuaște de altu undeva, fără numai dinu vistieria bunătățiloru acestor doi oblăduitori, carii înblânzindu pre stăpânitorul tuturor cu céle de Dumnezeu bine priimite și lăudate ale loru bune fapte, ne pricinuescă toată fericiră. Si de iaste adevăratu cuvântul Evangheliei că dinu rodu să cunoaște pomul, poate fiește care dinu buna urmare a oblăduitorilor politie a pricépe înalta înțelepciu a Domnului, și dinu tocmită chibzuire a purtătorilor de grija ai Besericăi podoabele sufletești ale mareui Păstorului nostru, a căruia odraslă și răposatul Părintele Chesarie au fostu, care cu căte roduri sufletești au îndulcit gâtlejul eparhioțiloru săi, ne socotim a nu puté a să tainui nică de însuși zavistnicii bunătățiloru. Iată daru pricina de prăznuire în luna lui Maie, sărbătoare a acestor mari sfinti, lăsându céle lalte. Daru de mare mirare iaste, și nu de puțină măhniciu a vedé că, încă și până astăzi, la Creștinii să află o rămășiță de acéle basne ale Ellinilor, căci unii și înpodobescu casele loru

cu floră și cu verdetă în zioa lui Mai, și eşindu la plimbări prin grădină, să tăvălescă pre iarbă, care cu aciastă faptă oarești cumă închipuescă acelă sârbătoriști ellinești, măcar că nu le facă spre cinstire cuivă, dară zicându, că cine le va face acestă va fi sănătosu toată vara. Acestă graiu cuprinde totu deuna pre ascunsu unu lucru de disidimonie. Mai totu acestă lucru ni să pare că va fi și ceea ce facă alii la sfântul Gheorghe, cându își îndepărtă pragurile ușilor și stâlpii porților cu iarbă verde. Si încă mai de rușine și de păcată la Creștinii iaste sârbătoare ceea ce o numescă Ropotină, ce o zică încă și sârbătoare Dracului. Aciasta să asemănă întocma cu praznicul de Lemurie, ce s-au zisă mai sus că o făcă păgânii la a 9 zi a lui Mai, care și acești proști și rătăciți Creștini o facă Marți la al treilea săptămână după Paști, care mai de multe ori cade la Mai. Acestă nume de Ropotină ni să pare că vine de la doao nume: Remuresă și lutină, care cu vremi s-au făcută o vorbă, cumă să véde și la alte cuvinte în limba noastră românescă ce să trage dinu că latinescă. Remuresă amă zisă mai sus că iaste, iară lutină va să zică duhuri necurătu, și aiavé să véde că urmăză ticăloșii cu aciasta păgânilor. Dară cumă nu să rușinieză unii ca acești, sau cumă nu să temu de Dumnezeu a dă cinstire diavolului, și a prăznui sârbătoare dracului? Au nu are sfânta Beserică mulțime de sfinti pre toată zioa ca să-i prăznuimă și să-i sârbătorimă? Ci dară să cuvine foarte la totu bunul creștin și temătoriu de Dumnezeu să nu mai prăznuiescă într-acă zi acă spurcată sârbătoare, și babei să se părăsească de țesturile ce facă în zioa acăia, adecă în posida dracului, cumă zică iale, pentru că pizmă ce să cade vrăjmașului němului creștinescă iaste a voi și a face binele la aproapele său, și a nu face nimănu rău, aciasta iaste măhnicună că adevărată în protiva diavolului. Însă noi pentru praznicu de zioa dinu tâiul a lui Mai ce făcă păgânii spre cinstire dumnezeilor de fiește ce casă și familie, cumă năumiă e, avemă a prăznui pre cei adevărați Dumnezei după dară, pre sfintii carii Dumnezeu iau cinstiști și iau priimitu mijlocitor credincioșilor. Si în fiește ce zi a anulu avemă căte unul și căte doi încă și mai mulți sfinti a-i prăznui, nu cu floră și cu coroane veștejitoare, ce obicinuă Ellini, ci mai vârtoșu cu asemănare noastră la faptele loru cele bune spre placere stăpânlui tuturor, cu slavoslovii Besericii și cu cântări duhovnicești; dela care sfinti, usebitu dinu ajutoriu ce căstigămu fiește care după măsura credinții sale la cumplitele boale ce ni să întâmplă, și măngăiară ce dobândimă la necazurile și măhnicunile lumești, celu mai mare folosu iaste că putem (de vomu vré numai) a fi următori vietilor acestor sfinti, carii nă cinstim și-i prăznuimă, și a ne îndemnă la faptele cele bune cu darul lui Dumnezeu și a ne ține de drumul și suisul bunăților ce sfintii au săvârșit, fiindu și ei oameni asemeni noao. Si aşa cinstindu-i dinu totu sufletul nostru, și mai vârtoșu sărguindu-ne pre cătu ne va fi prinu putință spre urmaré vietii loru ne vomu învrednică a fi moștenitorii dăsfătării cei vîcînici, și înpărătiei cei cerești, în Is. Hs. Domnul nostru, alu căruia haru și milă să fie cu voi cu toți, Amin.

Alu tuturor fierbinte rugătoriu cătră Dumnezeu,
Smeritul Episcopu alu Râmniculu Filaretu.

La sfârșit, după obișnuita formulă pentru încheierea cărții, se zice:

S-au început săptămâna la Februarie, în ziua dinu tâiū, și au luat sfârșit la Martie în 24.

Apoi urmează ca în volumul precedent.

Pe foaia din urmă se află următoarele două rânduri:

Purtătoru de grijă fiindă typografie chyră Ioachimă ieromonahulă dinu sfânta Mitropolie.

București : Biblioteca Academiei Române.

485. Mineiul pe Iunie, tradus de Filaret, Râmnic, 1780.

Titlul ca și la cele precedente.

In-folio de 3 foi fară numerotație și 135 numerotate. Tipărit în același chip ca volumele precedente.

Versurile asupra stemei și prefața sunt altele.

Stihuri patru îndoite poeticești intru mărimă strălucitei stemă a Măriei sale înnălțatului și bine credinciosulu Io Alexandru Ioannu Ypsilantă Voievodă.

Adunare a creștinilor, norodule celu românesc,

Rădică-ți mâinile spre înălțime și roagă pre înpăratul ceresc,

Ca să se dăruiască darul ceriu celu pururé luminată

Mărimă sale Domnului Alexandru (zică) Ypsilantă,

Carele, cu putere Crucii și a înțelepciiunii cei firești,

După lege stăpâneste scaunul Tării Românești,

Și ca unu luciafăr luminosu, ce ni s-au arătat dela răsărită,

Inpreună cu luminoasa lună totu întunericulă a râsipită.

Prefață :

La toată persona, ce să va îndeletnică a cetă, dându că intru Hs. înbrăjișare, rogu pre același dătătoru de haruri a-i dăru toată fericire.

Acestă Mineiu cuprinde luna lui Iunie, care iaste a sasea dela Ianuarie, și a patra dela Martie; și pre cumu amu arătată la trecută luna lui Mai, numele acestei lună iaste pusă pentru cinstă celor mai tineri senatori a Râmului, cari să numescă latină Iunioresu, pre cumu a lui Mai au fostă pentru cinstă celor mai mari ai lor, cari să zică Maioresu. Însă nu toți asemeni, cu o simfonie, dau acestă nume lui Iunie pentru aciasta, ci săntu alții ce voră și fi numita aciastă lună cu acestu nume de la Iuno sora sau soția lui Iupiter, pre care ilu socotia ceriu, iară pre Iuno, pământu, și aşa zică: că cerul cu rădura de susu, iară pământul cu umezela de josu, pricinu răsăriré tuturor erburilor și creșteré tuturor semințelor. Dară mai de credință iaste că aciastă lună a lui Iunie s-ară fi numită, după cumu amu zisă mai susu, pentru cinstă celor tineri senatori a Râmului, cari să numescă latină Iunioresu, fiind că și pre limba românescă (care poate va fi fostă oare să cîndu rămănenescă) tinerilor le zică jună, după pronunția Gallilor, ce și luna iară aşa o numescă: jună. Intru aciastă lună soarele să află în zodiul Carchinului, și crește până la 21 de zile, care zi o numescă și pliostasionă, apoi începe nesimțită a scădere. Poate pentru că

iaște soarele în luna aciasta întru aciastă zodie, pentru aciasta și umbuletul ei iaște ca ală racului, adecă până la 21 mérge înainte crescându, apoi să întoarce înnapoi micșorându-se. Aciastă lună Ellinii o numiă Ecatonveonu, care va să zică jărtvă de o sută de boi, fiind că întru aciastă lună jărtvuiă acestu feliu de jărtvă spre mulțamire pentru îndestularé anului, care Athinei o socotiiă întâiași lună. Aceste perierghi săntă ale celor vechi, iară noī cei ce ne-amă lepădatu de acelă vechiu omu și ne-amă înbrăcatu în celu nou, vedem dinu Istoriiă cē sfântă, că sfintii Apostoli întru aciastă lună esindu dela Ierusalim, s-au înpărțită în toată lumă spre propovedanie, sau mai bine a zice, spre secerișul celor aleși pentru moșteniré înpărătiei cerului, care însemnându Domnul nostru Is. Hs. au zis cătră Sfintii Apostoli, că «iată s-au apropiat secerișul, râdicați-vă ochii și vedeți holdele că s-au albitu». Si într-altu locu zice, că «secerișul iaște multu, iară secerători puțini». Deci fiind că toții câții s-au vânătu de mréja acestoru sfinti pescari, ce întru aciastă lună au făcut călătoriia pentru aciastă spăsitoare vânătoare, săntu mai tineri ca niște prunci ai văcului celui aurită ală spăsitorulu, cu multu să mai cuvine a fi numită aciastă lună pentru acestu feliu de tineri de cătă pentru tinerii senatori ai Râmului. Si aşa ni să cade mai cu deusebire să cinstimă aciastă lună, pentru căci s-au făcutu într-ansa începătura propoveduirii măntuirii noastre și nou epohi ală moștenirii înpărătiei cei dinu veci gătite noao cestorū mai tineri, după propoveduire Evanghelie, carii nu ne fălim căci avemă tată pre Avraam, ci mai vărtosu pentru căci săntemu fi ainsuș lu Dumnezeu, priimiți prinu Duhu și prinu apă de Maica noastră sfânta Beserică a Răsăritulu. Si fiind că sfintii Apostoli după înviyaré Domnului, până a nu ești încă dinu Ierusalim spre propovedanie, au postită alcătuindu-se și întrarmându-se cu postulă ca cu o armă nebiruită înprotiva nemurilor ce cinsti pântecele ca pre unu Dumnezeu, pentru acieia și Bemerica lu Hs. păzeste acestu postu neclintită, ca unu postu Sfântu și cu pilda faptei lăsatu noao, și ca celu mai dinu tăru de cătă céle lalte. Deci și noī, atâtii pentru cinsté ce ni să cuvine a dă verhovniciloru sfintiloru Apostoli, ca unora ce întru aciastă lună li s-au alcătuită săvârșire pomenirii a mucenicescului loru sfărșită pre vrémé lu Neronu, ne despărțindu nicăi acelora lății sfintii Apostoli prăznuiré, căci după Dumnezeu ni s-au arătată cu toții de obște făcători de bine și dascalii și povățuitori, cătă și pentru a pută și noī a ne întrarmă cu postulă acesta spre a ne feri de cădere și a birui pre draculă celu de amiază zi (după cumu zice Psalmistul) prinu înfrânaré poftelor; care duhă, după mărturiia Domnului, nu să biruăște fără numai cu postu și cu rugăciune. Daru mai vărtosu pentru a ne arăta ucenică adevărată ai loru și fi ascultători părinteștiloru loru povățuiri, trebuie să păzimă acestu sfântu postu cu mai multă înfrânanare, ne alunecându-ne la bârfelele unora ce nu numai că pre sine să înșală desfrânandu-se spre îndulciré gâtlejulu loru și robindu pântecelu, ci și pre alții îndemnă spre călcare, nesupunându-se marelu Legiuitoru ală Legii cei noao, Domnului nostru Is. Hs., celu ce chiiară arată, că înpărăția ceruriloru nu iaște mâncare și băutură, ci mai vărtosu prinu postu și prinu înfrânanare să căștigă; — nicăi băgându în séma cuvintele Vasulu alégerii ce strigă zicându: Că nicăi de

vomă mâncă, vomă prisosi cevași, nică de nu vomă mâncă nu ne vomă lipsi. Încă mai vârtosu cine are ochi de văzută poate a privi că de a pururé unii ca aceşté, carii calcă sfintele posturi cu pricină de boale, nică odinioară nu-și vădu sănătate, ci totu ticăloș și pătimăș sântu, fiindu că, după cumu cântă Lăuta Duhulu sfântu: blestemați sânt călcătorii de lége. Iară noă păzindu hotără ale sfintiloru, și ascultându pre Maica noastră sfânta Beserică, de vomă fi hraniș măcaru numai cu erbură și cu legumi și cu semințe, totu vomă fi mai frumoș de cătu cei ce să lăcomescu cu hrana cé de multe feliuri. Si să nu să temă cinevași că prostimé hranei poate să aducă stricăciune sănătății sau vietii noastre, că lăsandu mulțimē a multoru sfinti postnici, ce îndelungată viiața loru cu lipsă de hrana și au petrecutu, auzim și de celu ce iaste lăudatū de însuși rostul Mântuitorului, adeca sfântului Ioanu Botezătorului și Mergătorului înainte, că toată viiața și au petrecutu numai cu mișare sălbatică și cu vlastări, a căruia sfânta naștere, nu după întâmplare iaste intru aciastă lună, ci dinu pronie, ca prinu prăznuiré pomenirii nașterii sale, să-i vedem și viiața, și să-i ascultăm și invățatura, pocăindu-ne cu adevăratu că s-au apropiat uinpărăția ceruriloru, căriiă toți să ne învrednicimă în Is. Hs. Aminu.

Alu tuturor fierbinte rugătoriu cătră Dumnezeu,

Smeritul Episcopu alu Râmniculu Filaretu.

La sfârșit se află numele celor cari au ajutat la tipărirearea cărții, — aceiași ca și în Mineiul pe Aprilie, — și timpul tipăririi:

S-au începutu acestu lucru la Martie în 26, și au luat u sfârșitul la Mai în 16.

București: Biblioteca Academiei Române.

436. Mineiul pe Iulie, tradus de Filaret, Râmnic 1780.

Titlul și chipul de tipărire ca și la cele precedente.

In-folio de 3 foi fără numerotație și 185 numerotate.

Versurile asupra stemei:

Stihuri poeticești spre lauda cinstitei coroane a înnălțimii sale Io. Alexandru Ioanu Ypsilantu Voevodu.

Sémnele Românilor, céle dintru începutu fericite,

Cu adevăratu dela Roma zburându în Dăchiia sântu venite.

Crucé, zicu, pre caré tine corbulu cu putéré lu că dinu botu,

Ne legiuire lu Dechevalu au pierdutu de totu.

Iară coroana domniei Prințipatului românescu,

Dela începutu acéste sémne luminatul o înpodobescu.

Și cu adevăratu și în vréme viitoare aşa iaste a fi

Până cându soarele și luna voru străluci:

Acestu corbă cându de Iezavelu să izgoniia Ilie,

Dinu poruncă Dumnezeiască l-au hrănit u pustie.

Prefața :

La toată persona, ce să va îndeletnici a celăi, dându că întru Hs. înbrăjișare, rogă pre același dătătoriu de haruri și dăruți toată fericire.

Acestu Mineiu cuprinde luna lui Iulie, pre caré Marculă Antonie în vrémé stăpânirii sale au hotărât că să nu să mai numească a cincelé după începătura anului, ce o făcă dela Martie, ci să se chiami Iulie, dându-i acestu nume pentru cinstă nașterii lui Iulie Chesarulă, după a căruia încungjurare a anilor, care pre limba ellinescă să zice «Iulian periodosu», urmându părțile apusulu scotă anii dela zidire lumii mai puținu cu 1508, pentru care pre largu arată pră înțeleptul Alexandru Exaporitul la cartă ce să numește Iudaică sau sfânta Istorie, cătă și pră învățatul dascalu Sevastò la cartă ce o numește Eortologhionu, de unde curge aciastă ne asemănare cu numărul velétului, ce Beserica a Răsăritulu au priimitu dintru începutu după a celor 70 tâlmăcitorii ai Bibliei urmare, avându cursul anilor cu létu 7288 întru acestu anu, iară nu 5540, după cumu ținu cei dela apusu. În zilele acești lună ale lui Iulie, multe disidimoni avé Ellini, pre cumu amu arătată și în trecutele lună. Prăznuia ca o mare sărbătoare zioa a 6 a lui Iulie, pentru căstigără păci și măntuirii cetății ce ș-au căstigat prinu soția și muma lui Coriolanu. La 12, sărbătoré cu multă pompă nașteré numitului Iulie Chesaru, dela care are și numele aciastă lună, pre cumu mai susu amu arătată. La 24, ca o datorie netăgăduită urmându, să obicinuia a face masă mare arhierelor. Iară dela 28 încolò, jărtvuiă căfării spre opriré marii căldură a lunii, numindu aceste zile și Canicula, măcaru că unii le numescu aciaste zile ale leulu, întru a căruia zodie să și află soarele întru aciastă lună. Si alte multe asemeni sărbători să obicinuia a face după a loru părere și pentru oareci care întâmplătoare pricină. Însă noi, prinu perierghiia povățuirii cei Besericești, vedem că aciastă lună a lui Iulie cu a lui Iunie trecută are oareci care asemănare la cele ce ne învață sfânta scriptură. Căci în luna lui Iunie au sărbătorită Beserica Nașteré Mergătorului înainte veniri cei după trupu a Măntuitorului nostru Is. Hs., adecă a Botezătorului Ioannu. Iară întru aciastă lună prăznuiaște pre proslăvitul Prorocu și Mergătorul înainte veniri lui Hs. cei de a doao, pre marele Ilie, pre care și cei dinu légi vechie la mare ypolipsis l-au avută, atâtă pentru căci fiindu aprinsu de râvnă Dumnezeiască au omorâtă pre cei 70 de preoți ai rușinii, cătu și pentru căci au oprită ceriulă trei ani și sase lună pre vrémé lui Ahavu înpăratu, după cumu dinu Istorie vedem, uscându-se de totu umejuné pământului; apoi iarăși pentru a-lu proslăvi Dumnezeu prinu minună, n-au datu ploae pre pământu fără numai prinu rugăciunile sale. Dară și în ce noao nu fără de laude să pomenește, căci Beserica flă numește îngeru intrupătu, și rostul Domnului vrându să laude pre Botezătorului Ioannu, zice: «Acesta iaste Ilie celu ce va să vie». Si iarăși în trecuta lună amu auzită pre sfântul Apostol Pavel că s-au răpită la ceriuri, ori în trupu ori afară de trupu, zice însuși că nu știe. Intru aciastă lună cetim la Parimiile ce să zică în zioa prăznuirii acestu prorocu, că cu căruță s-au suită spre ceriuri. Acése asemănări au aceste doao lună între dâNSELE. După mărturiia lui Io-

sifă Istoriculă întru aciastă lună au contenită și potopulă, și au dată de uscată corabiile lui Noe la munții lui Ararată, și poate că spre pomenire aceștii conteniri a potopului pe la luna lui Iulie scadă mai toate apele. Însă avem și întâmplătoare pricină întru aciastă lună de a le sărbători, nu ca ale El-linilor, ci mai cu cuviință și vrădnică de toată prăznuiră. Că dințăiu iastică întru aciastă lună s-au adusă sfintele Moaște întru aciastă țară ale prețuviosului părintelui nostru Dimitrie dela Basarabovă, cu a căruia umbrire s-au izbăvită țara de năprasnica boală a ciumii și până în zioa de astăzi săntemii feriți prinu ocrotiră sa de bântuiala acestuia cumplită bicu Dumnezeescu. Ală doileă că totu întru aciastă lună au contenită flacără războiului între înnalta Poartă și între înpărăția Rossiei. Aceste doao aduceră aminte sănții vrădnică de mari prăznuiră, că și bătaia ciumii și focul războiului atât sănții de simțitoare la unu norodă, încât Beserică dă purură întru rugăciunile ce face pentru lume cu totu denadinsul să roagă de a ne feri și de răsboiu și de ciumă, care amândaoi vinu preste oameni pentru păcate, și nu numai de unii să atingă, ci de obște. Pentru care să cade dă purură cu limba, ce ne iaste organu dată spre laudă și proslăviră lui Dumnezeu, să ne rugăm cu toată umiliință ca să fimu fericiți, iară cu fapta să săvârşim cele plăcute lui Dumnezeu, păzindu sfintele lui porunci, carele de le vomu ascultă și le vomu face, să făgăduiaște că ne va da ploae la vrémé ei, și pământul va da rodurile sale, și vomu mânca pâine noastră întru sajui, și vomu lăcui în pământul nostru fără de témere, și ne va dăruia pace desăvârșită, și hilără sălbatecă, și jigańii stricătoare nu va bântuia pământul nostru, și războiu nu va tréce prinu trânsul, ci ne va blagoslovă și ne va înmulță, și ne va fi noao Dumnezeu, și noi lui norodă; iară de nu-lu vomu ascultă, nică vomu păzi poruncile lui, va aduce lipsă asupră-ne, și vomu semănă în deșărtă, și voru mânca streinii ostenélele noastre, și nu-și va da pământul roada sa, și va trimite hiară sălbatece spre vătămară vitelor noastre, și jigańii stricătoare rodurilor noastre, și va pustii pământul nostru și de sabie vomu peri. Acestei sănții cuvinte grăite de Dumnezeu însuși prinu Duhul săfăntă la cartă Leviților. Deci, înțelegându noi că dinu supuneră cătră ziditorul nostru, și dinu paza poruncilor sale izvorăscă toate bunătățile, iară dinu neascultare și călcară poruncilor Dumnezeestă să răvarsă toate rélele, să lăsăm căile cele strâmbă și nodoroase și să umblăm pre cele drépte, ca să căștigăm blagoslovenia Domnului, și să ne îndestulăm și aici întru aciastă lume de cele pământești, și în ce viitoare vîcnică vîiață, să ne desfătăm de bunătățile cele negrăite, cărora să ne învrednicimă toți în Hs. Is. Domnul nostru, căruia să cuvine slavă, cinstă și mărire în vîcă. Amin.

Ală tuturor fierbinte rugătoriu cătră Dumnezeu,

Smecitulu Episcopu ală Râmniculu Filaretu.

La sfârșit se află numele celor cari au ajutat la tiparirea cărții, cari sunt aceiași ca în Mineiul pe Maiu, și aratarea timpului când s'a facut tipărirea:

S-au începută acestă lucru la Maii în 18, și au luată sfârșită la Iulie în 18.

București : Biblioteca Academiei Române.

437. Mineiul pe August, tradus de Filaret, Râmnic, 1780.

Titlul și tiparul ca și în volumele de mai nainte.

In-folio de 3 foi nenumerotate și 192 numerotate.

Versurile asupra stemei:

Stihură 14 désupra coroanei înnălțimei sale pré liniștituluī mieu Domnū
Io Alexandru Ioannū Ypsilantū Voevodū.

Acestu semnū, pre carele corbulă Valahilorū în gură filū poartă,

Lesne descopere cè spre înnălțimē ta viclenire toată.

Este mulțimē ce să află întru întunéreculū ne științei,

Lumina cărora ca o lună descopere cunoștinței.

Unu soare dinu drépta luminatū te închipuiaște

Idēa dreptății caré tuturorū înpărțești.

Alexandre, pré alesule și pré liniștite Doamne Ypsilantū,

Ne prețuită stema Valahieī ţi-o au datū

Acela ce stăpânēște toată zidiré, și cele latte.

Toate văzându că eșli vrédnicū a cumpăni cu dreptate,

O sabie și unu buzduganū ţi s-au datū întru putére,

Lesne cu care taș și vindecă céle réle.

Is. Hs. preste multe cruguri ale Soarelui cu putér sa cé Dumnezeiască

Eu mă rogū pururé, înnălțimei tale ca să-ță dăruiască.

Prefața :

La toată persona, ce să va îndeletnici a cetă, dându cé întru Hs înbrățișare,
rogū pre același dătătoriu de haruri a-i dăruì toată fericiré.

Câști poftiști a vă lumină cu slava Fiului lui Dumnezeu și a privi (pre câtă
iaste cu putință) măriré luă cu caré s-au arătatū în muntele Thavorulu cătră
cei mai aleș trei ucenici ai săi, veniș să vă uîtașă în oglinda aceștii lună a lui Av-
gustū (Август), unde vej̄ vedé despre o parte pre celu ce de îngeră s-au mutatū
după pristăvire, adeca pre văzătorul de Dumnezeu Moysi, iară despre altă
parte pre pré slăvitul Prorocu Ilie, care încă în trupă fiindu, cu căruță de focu
s-au răpită de pre pământu spre ceriu, pre amândoă, zicem, plini de lumină și
de strălucire. Carii deprinși fiindu cu priviré slavei Dumnezeestă, nu li s-au în-
tunecatū vedéré, nică i-a spălmantatū acé mare lumină, ca pre cei încă neobi-
ciniști trei Apostolă, Petru, și Iacovă, și Ioannă, ce dinu streina vedére a fetei
luă Is., cându-șau răvărsatū razele lumiș sale, întru acé noapte, în muntele
Thavorulu (zice sfânta Evanghelie) că au căzută cu față la pământu. Si învă-
țându-vă prină graiul Besericăi de aciastă pré slăvită tañă a schimbării la
față a Domnulu nostru Is. Hs. nu numai patima sa cé după cruce să o crédești
că au suferit-o de bună voe spre măntuiré lumii, ci încă să socotiști că și a
Maicii sale, pré slăvite de Dumnezeu Născătoare mutaré cé de pre pământu
la ceriu, cu iconomie Dumnezeiască pentru ocrotiré lumii s-au făcută. Acéste
doao mari și pré slăvite praznice ce săvârșaște Beserica întru aciastă
lună, ne face a fi la îndoială cumă că acestu nume Avgustū nu l-ar fi
căștigatū aciastă lună de la Octaviană înpăratul Râmului, celu ce s-au
numitū întâiu de câtă toți Avgustū, și apoi dela dânsulă l-au luată și

ceia lalți înpărați și înpărătése, pre cumă și însăși pré fericita Sfânta Elena, Maica a marelui înpărat și întocma cu Apostoli Constantini, după cumă istoriă cér din afară povesteste, ci mai cu cuviință ni să pare că au rămasu acestu nume Avgustu alu lunii acestiia, păzindu-să de Beserică până acumă, pentru acéste doao mară Dumnezeestri praznice, unul alu lui Hs. Înpăratul înpăraților și Domnul Domnilor, și altul alu Născătoarei de Dumnezeu, cei unii singure totu déuna Avguste. Că de ară fi fostu numită (după Istorie) dela acelă înpărat Octavianu Avgustu, nu s-ar fi fostu păzită până acumă nestrămutată, căci și alte lună s-au numită după nume de înpărați, dară prinu puțină vréme l-au pierdută numele, pre cumă: luna lui Aprilie s-au numită dela Neronu înpărat, Neronie; și luna lui Mai de la Clavdie înpărat, Clavdiosu, care în puțină vréme amândoaio lunile au contenită de a să mai numă cu acéste nume. Pentru acéia noř zicemă, că mai cu cuviință iaste a fi numită luna aciasta Avgustu pentru céle mai susu zise Avgustiene, adecă înpărătești praznice, care ni să cade a le prăznuă cu mai mare luare aminte de câtă toate céle lalte praznice, pentru căci și mai mară și necuprinse de minte minună să cuprindă întru dâNSELE. Insă la celu dintăru alu schimbări la față a Domnului trei tâne ne învățămă: Una descooperiré Domnului nostru Is. Hs., (prinu vedéré acei pré luminoase străluciră a fății sale), că iaste și Dumnezeu iară nu numai omă, (și prinu glasul ce au răsunată ca unu tunetă zicândă: «Acesta iaste Fiul mieu»), că iaste Fiul adevăratu alu vescniculu Părinte; aldoilé adevériré grajurilor procești, ce de demultu au glăsuită cu trămbița Duhulu sfântu pentru învățaré cé de obște, zicândă, că Dumnezeu, iaste Dumnezeu alu viilor, iară nu alu morților, fiindă că aiaavé au arătată că săntu vii cei ce să socotă a fi de demultu prestăvîj; și altrelé încredințaré moștenirii slavei sale cei cerești ce ne-au gătit-o din vécă, prinu nemărginită milostiviré și dragosté sa cé negrăită au arătat-o cătră aleșii săi Ucenici, priimindu-i părtașă la priviré acei lumină și pré slăvite străluciră a fății sale, și martură prinu însuși vedéré slavei sale, cu care s-au închipuită în Thavoră. Iară la celu de aldoilé praznicu alu adormirii Născătoarei de Dumnezeu, ne învățămă acéste trei mară lucruri Dumnezeestri: Una, că s-au astupată toate gurile céle hulitoare încăpătă fecioriecii fără de prihană a pururé Fecioarei Mariei, cu săvârșiré minună ce s-au lucrată atunci încăpătă celor ce s-au obrăznicită a să atinge cu mâină vătămătoare de pré sfântul său sycru; aldoilé, că s'au contenită toate bănuelile și îndoile celor puțini în credință, siliști fiindă a o mărturisi cu adevăratu Maică a lui Dumnezeu, prinu arătaré îngerilor și prinu adunaré cé dinu toată lumă a Apostolilor la una și acéași vréme a pristăvirii sale; și altrelé, că prinu mutaré sa dela céle pământești cătră céle cerești, nu au părăsită lumă, ci mai vârstosu s-au întărită neclătită ocrotire a pământénilor și s-au întemeiată nădéjdé marelui ajutoriu a totu némului creștinesc, după cumă Beserica prinu cântări ne încredințeză. Care aciastă unire a prăznuirii Preobrajeniei Mântuitorului nostru, Soarelui dreptății Hs., și alu Adormirii Maicii salce pururé Fecioarei Mariei, ce săvârșaște Beserica întru aciastă lună josu pre pământu, și Cerul susu o închipuiaște prinu afilaré soarelui cestui văză-

toriu (întru aciastă lună) în casa zodiei ce să numește Fecioară. Deci pricepându mărimé praznicilor, ce să cuprindu într-aciastă lună și lucrăré cé Dumnezeiască ce să săvârshaște într-ânsa, să cade ca niște fīi ai luminiș și āi darului, sărbătorindu-le, să nu fimū următori némurilor celor lipsiți de cunoștința lui Dumnezeu, carii întradinsu izvodescu praznice pentru a-și puté înplini întru acélle poftele lor, ci să cunoaștemu că politiia cé creștinéscă să cade a fi următoare vieții cei îngerești, și să aşteptăm cu dorire praznicile céle înpărătești, pentru a ne învăță dintr-âNSELE tañne Dumnezești și a ne înnălță minté dela céle pământești spre céle cerești, iară nu pentru a ne înpodobi cu hañe luminoase, schimbându-ne numai la înbrăcăminte, iară nu și viñașa spre fapte mai bune mutându-o, nicăi pentru a da sañiu pântecelui dinu schimbaré bucatelor celor mai delicate, iară nu pentru înpărtășiré tañelor celor Dumnezești; nicăi pentru trândăvire iscodindu sărbători ca să avem pricina de nelucrare și lenevire, ci pentru a ne îndeletnicì în sfinte scripturi spre cunoștința lui Dumnezeu, că aşă prăznuindu vomu adună ca albina folosu dinu fiește care materie a prazniculu ce sărbătorim, ori cu urmaré după putință, ori măcaru cu umilința spre pocaință. Si aşă putem a ne numi creștini cu adevăratu și fīi aleș āi lui Dumnezeu, și moșteni înpărăteī lui cei vécinice, caré toži să o dobandim în Is. Hs. Amin.

Alu tuturor fierbinte rugătoriu cătră Dumnezeu,

Smeritul Episcopu alu Râmniculu Filaretu.

La sfârșit se află următoarea însemnare:

Luna lui Avgustu s-au începutu la Iulie 23, și au luat u sfârșit u la Septemvrie 24.

Totu prinu ostenélele celor numiști la céle lalte lunu, s-au typăritu și acestu Mineiu.

București : Biblioteca Academiei Române.

438. Mineiul pe Septemvrie, Râmnici 1780.

In exemplarele văzute de noi nu se găsește nici titlu, nici prefață.

Tipărit în acelaș chip ca și lunile precedente.

In-folio de 240 de foi numerotate.

La sfârșit se află următoarea însemnare:

La toată tâlmăciré și îndreptaré cuvintelor rumânești, fiindu din preună cu pré sfințitul mieu stăpân, celu ce însușii au îndreptat tâlmăciré acestui Mineiu, amu scrisu cu mâna, amu tocmitu și amu așazat slujbele praznicilor înpărătești și ale sfinților, în ce chipu să véde, eu, celu ce săntu alu tuturor smerit și gata la poruncă, Anatolie Ierodiaconu alu sfinte Episcopii Râmniculu.

Iară la typărire s-au diorthosit de smeritul între monah Chyră Ra-failu Monahul dinu sfânta Mănăstire Hurezii.

Pre totu pravoslavicul cetitoru cu cuviincioasă cinste și cu fierbinte umilință rugăm, de obște dându înștiințare, noī, cei ce (dinu mare mila lui Dumnezeu) ne-amu învrednicit a fi ostenitor la acestu Dumnezeescu lucru alu typăririi acestor doaosprezéce Mince, ce acumu s-au typăritu întâi pre limba noastră rumânești, unul adecă fiindu ajutoriu la îndreptaré

tâlmăciriilor cuvintelor cătră rumânie, și cu scrisul și cu aşazaré slujbelor praznicilor înpărătești și ale tuturor sfinților, carii intru aceste Minée să prăznuesc; — iară altul cu ne încreștată ostenelă și priveghiere la toate Minēele diorthositoru, ostenindu pururé și zioa și noapté. Pentru care de toți fiindu știută și văzută aciastă îndelungată de trei ani înnotare a acestor Minēe ce să văd typărite, care au luat încéperé typării de la Mineiul lunii Octovrie și s-au încunguriat de au luat sfârșitul cu Mineiul lunii Septemvrie, din care ca dintr-un luciu de mare eșindu cătră limanul celu pré liniștitu, spre carele pururé sârguiamă a-lă ajunge, — acum (zicu) ajungându la adăpostiré acestu limanu, cu laude dela noī grăite dămă mărire lui Dumnezeu celu negrătitu, carele prinu Dumnezească puteré și ajutorul lui, au ocârmuită aciastă înelegătoare corabie, și prinu bună suflaré vântului puterii sale, au întinsu vêtrela ei cătră acestu de toți doritul limanu alu săvârșirii acestu Dumnezeescu lucru. Dară, fiindu că acestu lucru (pre cumu amu zis) intru îndelungată vréme s-au făcutu, știm că multe greșale vomu fi făcutu, unele pentru asemănările slovelor, care nu să pré deusebescu de cătră altele, adepă: a de cătră a, e de cătră e, u de cătră u, e de cătră e, și altele, care unele s-au trecutu cu vedéré prinu ne băgare de séma cetindu probele, pentru că acestu lucru cu sârguire s-au făcutu. Altele și pentru supărare nopții, căci și noapté o amu făcutu în locu de zi la toată curgeré acestu lucru. Iară altele pentru multa ostenelă, fiindu firé îngreoiată, știm că va fi trecutu multe greșale neîndreptate. Insă arătăm și aciasta pentru că intru multe sfinte slujbe înpărătești și ale sfinților dintr-aceste Minēe, atâtu prinu stihirile vecernie, cumu și prinu canoane săntu tropare de bogoslovie, maă alesu la slavele canoanelor, încă și la troparele pré sfintei Născătoarei de Dumnezeu, ce săntu la sfârșitul fiește căriia pésne în canoane. Pentru acésté cu smerită râvnă a inimi și a sufletelor noastre vă rugăm, ca ori unde să va întâmplă, a găsi vre-o alunecare dinu care să aduce hulă cătră pré sfânta Troiță, sau Dumnezeirii și omenirii Domnului Is. Hs., sau Maicii sale, acolo (zicem) unde să va află intru acestu lucru, iarăși ca pre niște bună credincioși vă rugăm, ca cu inimi bune și suflete sănătoase intru drépta credință, să îndreptați, și să ne ertăți, nesocotindu că vomu fi căzuți la vre-un eresu (și într-adinsu aşă, de voia noastră, amu lăsatu de au trecutu), de care pre noi toți fiili Be-sericii Răsăritulu Dumnezeu să ne păzescă și să ne ferescă, atâtu în greșale de cuvinte (zicem), cătu și în glasuri, de să voru fi greșită a să punc unul în locul altuia. Căci și noi oameni pământeni săntem, pururé pătimăș și fără învățatură, și cuprinși de slăbiuné firii, care nu lasă pre nicu unu omu a nu fi fără greșală, căci pre cumu amu pututu cu osârdie amu lucrătu. Ci pre toți vă rugăm să ne ertăți intru toate, ca și voi să căstigați ertăciune de la Domnul nostru Is. Hs., a căruia mărire iaste în vîci. Amin.

Tuturor plecați cei mai susu numiți și cu toți lucrătorii typografiei din preună, până la celu dupre urmă.

Purtătoru de grija fiindu typografie chyră Ioachimă Jeromonahul dinu Sfânta Mitropolie.

București : Biblioteca Academiei Române.

439. Penticostar (Bucureşti) 1780.

Tipărit de Mitropolitul Grigorie.

Episc. Melchisedek, *Schițe biografice din viața Mitropolitului Ungr.-Vlach. Filaret II-lea* 1792, în *Biserica ortodoxă*, XI (1887–88), 8.

440. Psaltire, Blaj 1780.

**Ψ Ι Λ Τ ΗΡ Φ | Προφόκελας ὑπὸ περάτων | Διῆβηδη | Ἰκόμη ἀ ψήνητε
ῶρα τὸ Τύποριττον | Καὶ βλαστούντια ἔξελέντι | σὰλε πρὸς λαμπνάτων ὑπὸ | πρὸς ὁ
σφίζυτων Δόμνη | Δόμνητων | Γ: ΓΡΗΓΟΡΙΕ ΜΗΘΕΡΗ | Εὐθύδικα Φύγερά-
των, ὑπὸ | ἀ τόστοις Κάρα Προφόκελας | ἀ πρὸς Ἀντιλαζτέον Κεσαρον | Κράτεψιν μη-
ρύμη Σφέτηντο | δινές λαζητρός | Λα Σφέτη Μητροπολίτη Βλάζη. | Ἀντιλαζτέον
Μητροπολίτη λαζητρόν, αψόν.**

In-8º mic de 4 foi, 485 pag. și peste 4 foi la sfârșit.

Tipărit cu negru cu 19 rânduri pe pagină. Fără prefață.

Pe dosul titlului și pe trei foi urmatoare este :

«Invățătură cum să cetește Psaltiré în sfântul și marele Postu în săptămâna dinu
tăiu, a doao și a treia, și a patru, și a sasé».

Se termină cu :

«Invățătură cum să cetește Psaltiré preste săptămână».

Pe verso ultimei foi nepaginate este un clișeu în lemn cu inscripția : Αγαπητον Προφοκον.

După Psalmi, pe pag. 407 și urm. sunt cele 8 «Cântări», «Psalmi aleși», «Pashalii», «Psalmii», ce să cetescă la vréme de primejdie» și «Psalmii, ce să dau Canonu, celoru ce
să mărturisescu».

Blaj : Biblioteca canonicei I. M. Moldovanu.

441. Psaltire, Bucureşti 1780.

**Ψ Ι Λ Τ ΗΡ Φ | Φερινήτων Προφόκελας ὑπὸ περάτων Δέδη. Ἰκόμη
ῶρα ποιητοῦ τρέματος | Τύποριττον φύλετον Προφόκελας | Δόμνητων νόστρος. |
Ιωάλεξ Ιωάνδρος ιωάννη | Βψίλιαντη Βοέβοδη. | Καὶ βλαστούντια
ὑπὸ κελτών πρὸς σφίζυτων Μητροπολίτη ἀλλοφυλάχ. | Κύρος Γρηγορίε. | Λα
σφέτη Μητροπολίτη Βλαζεψιλαρού λα | ἀνθλός δελα Παδάμη. | Ζεβίν | Ε-ας
Τύποριττον δε Στάνχελον | Τύπον Τομοκίχη. Βλαζεψιλαρού.**

In-4º de 8 + 217 foi. Aceste din urma numerotate. Tiparit cu negru, cu 24 de rânduri în pagina incadrată cu linii. Titlul este incadrat de o gravură pe lemn, semnată : ΣΤΑΝΧ. . . ΤΥΠ. Pe verso se află stema Trei Românești și versurile asupra stemei, imitate după cele din Liturghia bucureșteană din 1747.

Pe foile următoare se află o prefață tratând despre însemnatatea Psaltirei, din care estragem rândurile următoare :

«Deci nu sănțu eu celu ce grăescu pentru lauda ei, ci cei mai susu numiș sfinți. Pentru aciasta tuturor cu umilință mă rogă, priimiți cu dragoste, și o cetiți cu telégere. Că pentru aciasta ne-am nevoită de o amă typărită mai chiaru (sic) pre limba noastră rușinăescă, și totu în stihuri pentru mai lesnele cititorului și înțelégeré cē deplinu...»

In restul foilor liminare se află indicațiunile pentru citirea psaltirei.

Psalmii sunt în proză.

La f. 165 v.: Cântără lui Moysi.

F. 179: Pentru Polyeleu.

F. 193 : «Cinstitul Paraclisului alături de sfintii și întocma cu apostolii împărați Constantin și Elena».

F. 200 «Pashaliia».

F. 213 v. : «Numele jidovești carele pomenește David la psalmii lui, tălcuite cu Istoria lor» (în ordine alfabetică).

F. 217 : «Aici însemnați psalmii cei ce să cetesc la vremea de primejdie».

F. 217 v. : Versurile dela sfârșitul *Psaltirii* de Râmnic din 1779, sără ultimele două.

București : Biblioteca Academiei Române. — Sibiu : Biblioteca Arhiepiscopală.

442. *Sentinje a unor filosofi*, Veneția 1780. — Grecește.

ΓΝΩΜΙΚΑ | ΠΑΛΑΙΩΝ ΤΙΝΩΝ | ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ | Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλήν Διάλεκτον | μεταφρασθέντα. | Πρῶτον μὲν ἐν Τεργοβιζύαντῳ τῆς Βλαχίας | εἰς τὸν ἔκδοθέντα νῦν δὲ μετατυπωθέντα εἰς κοινὴν ὥρελεικην | τῶν φιλομαθῶν. | Καὶ μετὰ πλειστῆς ἐπιμελείας | διορθωθέντα | Διὰ δαπάνης τοῦ Κυρίου Π. Λ. | φ. π. 'ΕΝΕΤΙΚΗΣΙ. 1780. | Παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίῳ τῷ ἐξ Ἰωάννην. | Con Licenza de' Superiori.

Sentinje a unor filosofi vecchi, traduse din elinește în limba noastră simplă, tipările mai întâi în Târgoviștea Tării-Românești, iar acum retipărită pentru folosul obștesc al iubitorilor de învățătură, și îndreptate cu foarte multă sărăguință, cu cheltuiala domnului P. L. In Venetia, 1780. La Dimitrie Theodosiu din Ianina.

N-am văzut exemplare. Titlul de mai sus l-am găsit rătacit în legătura unei alte cărți.

Cartea cuprinde, după cum se vede, *Maximele orientalilor*, traduse din franțuzește în italienește de Del Chiaro, apoi din italienește în grecește de Ioan Avramios. Din grecește în românește au fost traduse de Antim Ivireanul, care le-a tiparit în Târgoviște în 1713 (v. mai sus, n-rile 165 și 166, vol. I., p. 487 și 489).

1781.

443. Bucovariu, Viena 1781.

БѢКѢРІЮ | пеңтұрғ | прѣнчай чейі әмбак- нѣпій кәрій съ әфлъ ә кръ | иа оғынгырекъ, ши ҳота- реле ей әпреднѣте | к8 докойрѣ стъпънитор- ларъ. | Ә-ә8 түпърйтъ ә Бенъ ла Іѡсифъ де | Көрцекъ Ръсърѣтълай Түпогралъкъ де-ла көртъ. ла әнъль 1781.

In-⁸ mic, de 42 pagini și 2 foi nenumerotate «pentru numere». Textul începe chiar pe verso titlului.

București : Biblioteca Academiei Române. — Blaj : Biblioteca Canonicului I. M. Moldovanu.

444. Catavasier, București 1781.

КИТАЕИСІИРЮ | К8 тóате тредбийнчбасел еккн- тәри че сх кжнтик несте тóть әнъль каре копріндә ә сине ка- тавасийле әмбакнѣшіе ши греңбасе. | Тунхрйтъ- с-ә8 әкѣмъ әтргъ ә ша-секлѣ әнъ ә әтжәл Дәние, ә прѣк | әнхләцатълай ши әммина- тълай | Дәние әтдатъ Цара әмбакнѣскъ | 'Іѡ 'Алғұз әнадрұз 'Ісә әнни үғи- ланит ә бән. | К8 благословенія ши тóатъ кел- тәлла прѣсвѣтълай Мит- трополитъ әль О'ғаргрекләхъе | Күрі ГРІГОРІЕ | ә сфијта Митрополіе ә Бә- кырә- шилоръ : ла әнъль деля җә, ағыл. | Де станчюль Поповиچъ Тун әнъль.

In-8° mic de 2 foi liminară și peste 231 foi nenumerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 18 rânduri pe pagină.

Prefața începe chiar de pe verso titlului.

Prédoslovie.

Pré sfîntituluř și pré înțeleptuluř Mitropolitū alu sfînteř Mitropolie Ungrovlahieř, pré cinstitū și exarhu Plařurilor, Chyriu Chyr Grigorie, că de robū cucérnică īnchinăciune.

De vreme ce toate simîirile omului cu cuvîncioasă bucurie mai multuř iſu are a sa priință către viersuitoarele cântări, precumuř și sufletul la toate céle cu ostenelă și supărătoare patemă lesne poate răbdă când aru auzi viersuire cântecilor, cumuř mai vârtosuř vedemă că și la prunciuř ceiř micuř și ne-cuvântătoriř cu cântecele să adormuř dinuř plângătoaré loruř viersuire; și încă și călătoriř corăbierii la ostenelile, ce le vine dinuř truda lucrurilor loruř, iarăși cu cântecele să mângeă. Pentru aciasta daruř, și eu supusuř fiindu acesatora cu încredințare de adevără, amuř vrutuř să tipărescă aciastă cărticică ce se numește Catavasier, ca ceiř ce voruř vré să se bucure în viersuire aceloruř veselitoare cântări, să nu cânte cântece curvești și drăcești, ci să cânte catavasii și irmoase de acesté ce cuprinde în sine aciastă cărticică, pre carele sfînții Bisericiř noastre, dela Duhul ř Sfântuř fiindu luminař, le-au alcătuituř spre folosul și aceloruř ce cântă și aceloruř ce ascultă. Dreptuř acéia daruř, ca una ce iaste bisericescă carte și începătoare viersului a toate canoniceștiloruř catavasii ale sfînteř Bisericiř noastre după la stăpâneștile sărbătoriř și ale Maiciř luiř Dumnezeuř cu cuviință și cu dreptate, să cađe daruř a să īnchină iarăși la capul bisericiř noastre, adecă pré sfîntituluř și pré înțeleptuluř Mitropolitū a toată Ugrovlahiřa Chyriu Chyr Grigorie, alu mieu linuř stăpânuř și făcătoruř de bine.

Sfârșitul lipsește în exemplarele văzute.

București : Biblioteca Academiei Române.

445. Cazanii, Râmnic 1781.

К И З А Н И И | Че къпрайндъ ѿ сънне ёнголиile тжлквътие ѿле Дъ-|мънечиларъ де престе ѹнь, ши къз клзанниile | сунадърюловъ праъничилаѡръ ёнхрктеѡръ, ши ѿле сѣнцилаѡр чѣларъ тарий, ѿ ві: лѣни де престе | ѹнь. Карае лакъмъ с-а8 Тунхрътие ѿ зи| леле прѣ Дъмнинатъловъ Домни. 'ІСО ЩЛЕДАИДРЗ ВФИЛАНТЬ БОЕБОДЬ Къ Блгословенію прѣ сѣнциятъловъ Митрополі. | КУР ГРИГОРИЕ | Ши къ тодътъ киелтълла сѣнции сале Юбито- рюловъ де Дънезеъ | КУР ФИЛАРЕТЪ | єпїскопъловъ Ржмнинкъловъ. Ѣсѣнита ѿї- | сквпіе ѿ Ржмнинкъловъ | де ла ѹнвъл мжнтьртъ: зафпа | с-а8 тунпъртъ де Климентъ Іеромондъхъль, | тунпогрѣфъль єпїскопіеи Ржмнинкъловъ | ши де пôпа Кънстандінъ Тунпогрѣфъль | сѣнтий єпїскопій Ржмнинкъловъ.

In-folio de 1 foie liminară și peste 310 foi numerotate. Tipărit numai cu negru. Pagina e încadrata în chenare de linii.

Pe verso, se află obișnuita stemă cu versurile următoare :

Semnul biruinții, cu carele moarté iaste călcată,
Acum și corbulu în peceté Valahieř fluř arată,

Innălțatului Domnū Alexandru Ypsilantū,
 Căruia stăpâniré aceștii Țări i s-au încredințatū,
 Armă spre descoperiré a toată réoa viclenire,
 A celorū ce să arată cu nemulțamire.
 Rugămū darū pre înpăratul cerești măriri,
 A-lū întărī în scaunul aceștii stăpâniri,
 Ca cu pace pre norodū să ocârmuiască,
 Si alu protivnicilor vicleșugă totū să-lū biruiaască.

București : Biblioteca Academiei Române.

446. Ceaslov, Râmnic 1781.

N. Iorga, *Ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea*, II, 372, — și *Scrisori și inscripții*, II, 112 și 206.

447. Clain, *Dissertatio canonica de matrimonio*, Viena 1781.

DISSERTATIO | CANONICA | DE MATRIMONIO | Juxta disciplinam | Græcæ Orientalis Ecclesiae | ab | Samuele Klein de Szad, | dioeceseos Fogarasiensis in Transsylvania præsbytero, et in seminario | generali cæsareo-regio græco-ca-tholicorum vindobonensi ad | s. Barbaram studiorum | præfecto | conscripta. | Vindobonæ. | Typis Josephi Nob. de Kurzbeck. MDCCLXXXI.

In-8º mic de 154 pag. și 3 foi.

Din prefața «Ad lectorem», care se întinde pe primele 20 de pagine, estragem următoarele :

Rem utilem existimavi me facturum hanc de Sacramento Matrimonii canoniam dissertationem edendo, tum ut necessitati in nostris terris occurram, ubi raros Ecclesiae Orientalis animarum Pastores libros habent, quibus in rebus disciplinae ecclesiasticae Graecæ Orientalis Ecclesiae tute fidere, ac se committere possint; nam si qui sunt, aut praegrandis molis sunt, aut valde magno pretio comparabiles. Etenim cum in usu Occidentalis Ecclesiae, apud quos typographiae florent, non sint, nonnisi semel pro aliqua Graecorum quoque disciplinae notitia editi sunt; aut sunt aliqui, qui potius ceremonias quam disciplinam describunt. Tum ut publico notam reddam disciplinam Ecclesiae nostrae Graeco-Orientalis, ex quo ad pareat quam male quidam extranei de sacra nostra disciplina scripserint, et loquantur, male utique informati vel ob defectum talium librorum, vel ob persuasionem, quam a parvis imbiberunt, apud quos quidquid est Graecum, malum est, superstitiosum audit, quasi haec essent convertibilia, mihi ipsi audire contigit anno 1767. dum preelectionem Historiae ecclesiasticae in Universitate Viennensi audirem, in scholis Professor loquens de S. Basilio Magno Oecumenico Doctore ajebat: *Sanctus Basilius, Domini mei, magnus Sanctus est, et dum ego ipsius scripta lego, aksi in Cælis versarer; sed denique Graecus, et Graeci omnes nequam sunt.*

Primum quidem in gratiam Nationis meae Daco-Romanae lingua patria scripseram, modo vero ad publici utilitatem ex lingua Daco-Romana in Latinam verti, quantum vero fieri potuit canones et leges, quas pro suis Graeco-

Orientalis Ecclesia agnoscit, ac veneratur in confirmationem adducere non intermisi, Doctissimorum quoque, ac Canonum in Ecclesia Graeca peritissimorum Interpretum authoritatibus, ac commentariis, nec non imperialibus legibus illustravi. . . .

In foile nepagine delă sfărșit se află un „Index paragraphorum“.

Oradea-mare : Biblioteca diecezană episcopescă.

448. Minologhion, Blaj 1781.

Tipărit din porunca Vlădicăi Grigorie Maer.

Se găsesc exemplare prin bisericile din Ardeal.

N. Iorga, *Scrisori și inscripții*, II, 53, 55, 57, 97, 112, 125, 126, 135, 142, 151, 156, 167, 189, 192, 195, 196.

449. Odă la moartea Mariei Tereziei, Sibiu 1781.

Ode | Entru pomenirja Muteri | tsei dja pururja | A | Augusztei | Marjej Theresjej. | Sibiu. | Typerit la Martin Hochmeister 1781 Aprilie 3.

In-8º de 4 foi.

Epigraf pe titlu : «Dulksi au foszt Iszvoarele Apelor Iei».

Versurile sunt semnate «supt smerenie de M.».

Brașov : Biblioteca gimnaziului evangelic luteran. (Copie în B. A. R. MSS. 394, f. 52).

450. Prăvilioară de taina ispovedanii, București 1781.

ПРЪВЪ ЛѢГИОН | К8 АНВЕЦХТВРЪ БЕСКРИЧАСКѢ | ТАЙНА ИСПОВЕДАНІЙ.
ПОВѢЦІЯН-|ТВАРЕ ѿвѣтъ пречиції, май | вѣртосъ, чѣлвъръ че | дѣлъ деспрѣзъ | сарчина
дѣховничіи, ка съ ціе дѣ-|чѣпетѣ ши съвѣжшій тѣйній кѣмъ съ | ѿ фѣкъ: ши ѕлте
фѣкциѣтвръ че с-дѣлъ | май дѣхвагдѣ спре фолосъль кре-|шинесквѣлъ нородъ: Щдѡарж
дѣкѣмъ | тунѣрѣтъ, дѣзлелъ прѣ лѣминѣ-|тѣлъ дѣмъ, І ГО ЙЛЄЗІНДРѢ | І ГОЯННЬ
У ФИЛІНТИ ЕБ: К8 благословенія ши келтвѣлла | прѣ сѣнциѣтвѣлъ Митрополитъ
Куріс Куріс: ГРИГОРІЕ: | І туногрѣфъл сѣнтий Митропо-|лій дѣ оғгревлѣтъ. Лѣ
зинѣлъ дѣла | Хѣ: ,афна: | І лѣна лѣнъ | І мѣрѣлъ. | Дѣ Стѣнчълъ Пѣповѣчъ Тѣп:
Бѣкѣрѣщѣнъ.

In-4º de 3 foi fără numerotație și 47 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 26 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se afiă reprezentăți S-ții Constantin și Elena, cu o invocație în proză. Pe foaia următoare se afiă prefața Mitropolitului Grigorie, care se reproduce mai jos ; iar pe cea următoare și ultimă, se arată cuprinsul.

Prefața :

Grigorie cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscop și Mitropolit a
toată Ungrovlahiă.

Cucerniciloră Preoți și Duhovnicî dină eparhiăa smerenii noastre, molitvă și blagoslovenie. Iată că punem înainte cucerniciiloră voastre ca o masă duhovniciacă aciastă prăvilioară cu învățătură besericăască de taina ispovedanii, care, de o veții cetă de multe ori ca să se înrădăcineze în inițiale voastre, veții pută să vă săturați de lumina cunoștinții și să ajutorați sufletește pe creștini, ce fi aveți fi de ispovedanie. Iară de veții fi cu lenevire, atâtă la citaniiă eî câtă și la lucrără aceștii sfinte tâne, atuncă să va cu-

noaște, că nu veți (*sic*) să vă nevoiți pentru dragosté luă Hs., pentru intemeeré besericii, pentru folosul creștinilor, și mai vârtosu și pentru plata ce vă s-ar da dela Dumnezeu pentru ostenela ce ați face, și de aceia voi veți da séma la înfricoșata judecată a Domnului Hs. Căci datoria păstorescă ne facem, de vă învățăm cîte săntu trebuincioase și de folosu, care ne și îndreptăm cu insuși cuvântul sfintei Evanghelii, unde zice, la Ioannu în 15 capete: «De n-aș fi venit și de n-aș fi grătit loru, păcatu n-aru avé; iară acumu pricina n-au pentru păcatul loru». Dreptu aceia daru nu vă feriți de a face ostenelă ca să scăpați de munca iadulu, și nu vă dați lenevirii, ca să scăpați de blestemul sfintei Scripturi, care zice la Ieremiia, în 48 cap: «Blestematu cela ce face lucrul Domnului cu lene». Ci vă siliți în totu chipul cu râvnă și cu dragoste pentru spăsenia norodului creștinesc, ca să să învredniciască fiește carele dintru voi a auzi glasul celu fericitul alu dreptului platniu, alu lui Hs: «Bine, slugă bună și credincioasă, preste puținu a fostu credinciosu, preste multe te voiu pune. Intră întru bucuria Domnului tău». Cării să vă învredniciască darul lui Dumnezeu și cu rugăciuné și cu blagoslovenia smerenii noastre.

La sfărșit se spune ca:

De cîtu cé dinu tâi Prăvilioară, ce s-au typăritu la létu 1774, prinu indemnare cuviosulu Arhimandritu Delénul Chyră Grigorie, aciasta iaste mai îndreptată și mai bogată cu canoane dinu Pravilă și cu multe învățaturi, prinu ostenela totu a cuviosii sale.

Pentru cuprins, comp. *Invațatura bisericească* din 1710, 1741 și 1774. (v. mai sus No. 158 în vol. I, 481 și 548, și No. 218 și 387, vol. II, 54 și 206.

București : Biblioteca Academiei Române.

1782.

451. Clain, *Dissertatio de jejuniis*, Viena 1782.

DISSERTATIO DE JEJUNIIS GRÆCÆ ORIENTALIS ECCLESIAE
Conscripta | Ab | Samuele Klein | de Szád, Dioecesis Fagarasiensis | in Transilvania. | Viennæ, | Typis Josephi nob. de Kurzbeck. | MDCCLXXXII.

In-8° mic de 128 pag. Fără prefată. Pe verso titlului, eștracă din Sf. Scriptură.

Oradea-mare : Biblioteca diecezană episcopală.

452. Duceră de mână cătră aritmetică, Viena 1782.

Românește și nemțește.

Al. Philippide, *Introducere*. Iași 1888, p. 149, No. 5-a.

453. Molitvenic, Râmnic 1782.

МИТЕНИКЪ | Акдмъ .Ѥтвъ ачестъ кийъ с-ас Твих- рнть, .Ѥтвъ .Ѥтълъ
Домни, а прѣ Аз- миинатълъ Домни. | И ГО Н'КОЛЛЕ КО СТАНТИНЪ КА-
РІЦ'Е КО Е ОДЬ. | К8 благословеніа, ши к8 тѣатъ кіел- твѣла прѣ сѣнци
сѧлъ Пхрінтељъ | Юбітбрюлъ де Дмиевъ Киріе | ФІЛІРЄТЬ Ёпіскопълъ
Рѣмнікълъ. | Л сѣніта єпіскопіе а Рѣмнікълъ. | La anii dea 3идириѣ Азмти. ,зѣч.

Иеръ дела Хс: зауѣк. С-а8 Тунпхрѣтъ дѣ смѣрѣтвль .Ѣнтрѣ И-|ромонакъ Клѣмѣнть Иромонакъвль Тун: | Шї дѣ Попа Костандінъ Туно-|грѣфвль Рѣмничанъвль.

In-4° de 4 foi nenumerotate și peste 358 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Țării Românești (facs. 297) și 4 versuri asupra stemei imitate după cele din *Molitvenicul* de la Râmnice din 1758.

București : Biblioteca Academiei Române.

454. Penticostar, București 1782.

ПЕНТИКОСТАРІОН | Че квпріндє .Ѣтров сїнє слѣжба че ї съ] кввїнє. | Ікъмъ .Ѣтров-ачесташъ кіпъ Тунпхрѣтъ, | .Ѣтров .Ѣтжъ Домніе, а мжрїй сале прѣ | лє-минатвль, шї прѣ .Ѣнклцатвль, | Домнвль нострв, шї .Ѣблѣдѣйтврю а толѣцъ Цара Рѹмѫнѣскъ | 'ІСО ЙЛ ЕѢДІНДР ЇСО ЙНЬ В'ІЛ ЙНТЪ БЕД | Кс благословенію шї толѣцъ келтвльла | прѣ сїцїтвль митрополитъ алк ѡггро-владѣй: Кїръ ГРІГОРІЕ. | .Ѣ тунпогрѣфія сїктей Митрополій .Ѣ бѹкѹрѹи.

Да їнїй дела зидирѣ лѣмїи .ѡсб. | Дѣ стањчюль Поповићъ Тун: Бѣкъ:

In folio de 2+217 foi. Acestea din urmă sunt numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 38 rânduri în coloană.

Sunt exemplare cu data: .ѡсб (7291 = Sept. 1782—Aug. 1783).

Pe verso se află stema Țării-Românești și următoarele versuri :

Stihuri politice asupra stemii luminatului și înnălțatului Domnului.

Arma lui Moysi, ce corbulu în gura lui poartă,
Lesne biruște a înnălțimei tale încopertivire toată;
Unu soare, celu dinu drépta arătatū, te închipuești;
Idea dreptății, care tuturorū înpărțești,
Alexandre, prê înnălțate Doamne Ypsilantū,
Neprețuită coroană desupra pecețiil ţi-o au datu.
O sabie și-unu buzdujanu ţi s-au datu întru putere,
Cu care tař lesne și vindecă toate célé réle.
Is. Hs. întru mulți ani cu Dumnezeetă puterile sale,
Eu mă rog să te păzescă, cu toate ramurile înnălțimei tale.

Prefața :

Grigorie, cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscopă și Mitropolită a
toată Ungrovlahiia.

Tuturorū celoru ce săntu fi adevărați ai Besericii.

Toate célé lalte lucruri săntu după materie sau după formă. Si după materie să cinstescu pre cumu săntu mademurile célé ce scoate pământul, adecă fierul, argintul, aurul și pietrile célé scumpe. Si aceste feliuri de mademuri le protimisim noii unul de câtă altul după materiile lor. Că cu unu prețu avem aurul, cu altu prețu argintul; daru nu să prețuiaște totu feliul de madem, totu cu unu prețu, fiind că să găsește după materie și mai bunu argintu și mai prostu; aşijderé și aurul și pietrile célé scumpe. Iară după formă să cinstescu lucrurile célé ce săvârșaște meșteșugul, că totu unu felu de haînă lucrându-o mulți meșteri, c e lucrată mai cu meșteșugu o zicem că iaste mai bună și o protomisim. Iară cărțile una de câtă

alta să protimisête și să cade a să cinsti, nu după formă, nică după materie, ci după lucrurile cele ce să cuprindă în lăuntru. După care, acése zise, fără de nici o greșală putemă arătă, că Penticostariul să va mai cinsti și să va socotii mai pre susă de câtă toate cele lalte cărți besericești (afară dină sfânta Evanghelie), cu care alcătuimă sfintele slujbe cele orânduite ale Besericii. Căci în Penticostariu să cuprindă și alte praznice Dumnezeiești și minunate, dară intâiașă dată să véde chiară că mai pre susă de fire și cu totulă minunată minune a învierii Domnului nostru Is. Hs., în care cu acestă felu de curate vorbe, și cu acestă felu de meșteșugite glasuri, ne arată aiavé toate întâmplările ce s-au făcută la acel Dumnezeiească înviare. Deci cu atâtă și carte Penticostariul iaste mai pre susă, cu câtă și înviare Domnului iaste mai înaintă de câtă toate minunile ce le-au tăcută fiindă pre pământă. Că nuinăi cu înviare aciasta s-au arătată pre sine cu totulă Dumnezeu adevărată. Că trebuie să stimă, că cele lalte minuni căte le-au făcută Dumnezeu, să arată că le-au făcută și ceia lalți ce au plăcută lui Dumnezeu; că de au umblată Dumnezeu pre apă, precumă l-au văzută ucenicii, dară și Moysi, despărțindă apa, au trecută. De au înviată morți, dară și Elisei proroculă au inviată pre fiulă Sumanitencă. De au tămaduită orbi și slăbănoși, dară Apostoliu număi cu umbriré loră izbăvăia acestă felu de patimi. De au postă patru zeci de zile, iaste asemănare viața a multora schimnici, ce au arătată arrestă felu de postă; de s-au născut fără de zămisire hărbătescă, dară ar fi putulă zice cinevași: că cu putere Dumnezeiească s-au făcută și aciasta, pre cumă și Adamu ărășă fără de zămisire de omu, cu Dumnezeiească poruncă s-au făcută peste fire. (Pentru acela nici Filosofii n-au putută pricopă cu sémne firești zămisiré omulu celu dină tăiu). Iară a murit cinevași și a înviată însuși, nu prinu putéră altuia ci prinu a sa putere, nimeni, nici dină cei vecchi, nici dină cei noți plăcuți lui Dumnezeu, nu s-au învrednicită fără numări Fiulă lui Dumnezeu, dină cară s-au dovedită Dumnezeiră lui. De acela și vrăjmașii jidovi la toate cele lalte minuni ce au făcută, îlă defăimă, cumă că le face cu puteră Veezelvulu. Iar după ce au înviată, nepușândă găsi nici o pricină a mai acoperi de la cei proști pricoperă Dumnezeirii lui, cuprinși fiindă de frică, au dată mari dări strejarilor ca să nu zică că au înviată, ci cumă că l-au furată Ucenicii. Așă dară, precumă să arătă măriré sfintei învieri, cu atâtă să cuvine și cinstă Penticostariulu. Deci noi, cumă nu vomu purtă grija de o carte ca aciasta, cară fiindă aşă cinstită, iaste și trebuincioasă? Că în ce chipă voru cinstă înviare Domnului, ne avândă Penticostariu? Pentru aciasta noi, după dătoriia ce avemu spre podoaba Besericii și a Pravoslavie, amu pusă de s-au typărită aciastă carte ca sa se afle la ori cine va căre. Ci vă rugămă, fiiloră, priimiji-ne sărguiala și să fiți încredințați că nu numări cu acestă ne grijimă pentru pravoslaviă voastră, ci încă săntemă și către Dumnezeu a pururé rugători fierbinți.

La sfârșit:

Fiindă indemnătoru, ostenitoru și purtătoru de grija smeritulă Ieronahu Ierimia, Iconomu Mitropoliei București.

București : Biblioteca Academiei Române.

455. Psalmire, Iași 1782.

ФАЛТИРЪ | ПРОРОКУЛУИ | ШИ АПХРАТВЛЯЙ ДВДЬ. | К8 ТРОПАРЕ ши
к8 МАЛТВЕ АДА ТОДТЕ КАДІСМЕЛЕ: ШИ | к8 КЖНТЭРИЛЕ АВІЙ МАУСІ: к8 ФАЛМИ АДІШИ. ШИ
к8 ПРИПЧЕЛЕЛЕ АВРЬ. к8 ПАСХАЛІЕ: ШИ к8 АЛ ДОНАК | ПАРАКАЛІСК АЛІ ПРІЧИСТІЙ: ШИ к8
ПІВЦІНЕ АВКЦІЦТВРИ | СПРЕ ФОЛОСВЛЬ КРЕЩІНІЛВРЬ: | К8 БЛГОСЛОВЕНІАМ ПРІК АСФІЦІЙ-
ТВЛЯЙ МИТРОПОЛІТК | АЛІ МАУДАКІЕЙ, КУРІУ КУРІ ГЯЕ РІЙЛ І | АТРВ А СФІЦІН
САЛЕ ТУНОГРАФІЕ. А СФІЦІА | МИТРОПОЛІЕ. А МІШ. | А ВІЛЕЛЕ АВМІНАТВЛЯЙ ши ПРІК АНКЛА-
ЦАТВЛЯЙ ДОМНІВЛЯЙ | НЕСТРВ КОНГТАНТІНЬ ДІМІТРІУ | МСРУЗ І
БГОЕБСОДА. АТРВ АТКА | ДОМНІЕ А МІРІЕ САЛЕ. | А АНІЙ ДЕ ЛА АДАМЬ, ЗЕЧ. | МІРК
ДЕЛА НАЦІЕРК АВІЙ ХЕ: АВІПІК. | Г-АВ ТУПХРІТЬ ДЕ ПОПА МИХАЮ СТРІЛБІЦКІЙ, ши ЕДАРХЬ |
ДИК МИТРОПОЛІАМ АШВЛЯЙ.

In-4º de 4 + 154 foi. Acestea sunt numerotate. Tipărit numai cu negru, cu 27 rânduri pe pagină.

Pe verso se află reprezentat Isus, Mântuitorul lumii, într-o gravură semnată de: «Protoierei Mihail S(t)rilb(ițchiu)». Gravura care reprezintă pe David, din fața textului, nu e semnată. Pe f. 144 verso se află o altă gravură semnată: «Ierei Mihailu» reprezentând pe Maica Domnului.

In foile liminare se află învățărurile pentru citirea Psalmirii.

La sfârșit se află numele tipografilor:

Gherasimу Monahу, zăjaru, și Ierei Costandinу, zăjaru, și Antonу Monahу, zăjaru.

București : Biblioteca Academiei Române.

456. Triod, Râmnice 1782.

ТРИОДІОН | ЧЕСЪ ЗИЧЕ | ТРЕИ КЪНТъРИ | ЧЕ АРЕ АТРВ СІНЕ СЛѢЖКА
СФІ-ТВЛЯЙ ши МАРІЕВЛЯЙ ПОСТК. | АКВМЬ АТРВ АЧЕСТЬ КІПЬ ТУПК-РІТЬ, АТРВ АТКА
ДОМНІЕ А | ПРІК АВМІНАТВЛЯЙ ши ПРІК | АНКЛАЦАТВЛЯЙ ДОМНЬ | І ГО НІКОЛАЕ
КОСТАНДІНЬ | КАРИЦА БОЕКОД. | К8 БЛГОСЛОВЕНІАМ ши ТОДТЬ КІЕЛ-
ТВЛЛА ПРІК СФІЦІН САЛЕ ПХРІН-ТВЛЯЙ КУРЬ ФІЛАРІЕТЬ | ЕПІСКОПВЛЬ РЖМНІКВЛЯЙ,
А | СФІЦІА ЕПІСКОПЕ А РЖМНІКВЛЯЙ | А АНІЙ ДЕЛА ВІДАРК АВМІЙ | ЗЕЧ. | Г-АВ ТУПХ-
РІТЬ ДЕ СМЕРІТВЛЬ | АТРВ ИЕРОМОНАХЪ КЛІМЕНТЬ | ИЕРОМОНАХЪ ТУП: | ШИ ДЕ ПОПА
КОСТАНДИНЪ ТУ-ПОГРАФВЛЬ РЖМНІЧКНВЛЬ.

In folio de 1+476 foi numerotate. Tiparit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloana plină. Titlul este incadrat de o gravură semnată și datată:... Costandinу typografу, 178.. Alte ornamente și gravuri sunt semnate: Gheorghe Pop. C. Stema este de un model nou (sacs. 304) Versurile asupra stemii nu s-au pastrat în întregime în exemplarul nostru:

Stihuri poetice zéce asupra stemei pré luminatuluř și pré innălțatuluř și bine credinciosului Domnū Io Nicolae Costandinū Caragiă Voevodū.

Lumina cē în trei Sorř a Trojčei cei pré îndumnezeite,
Caré de oameni să laudă prină trei cântări alcătuite
In scaunul Domniei Ungrovlahie au voită a innălță...

La sfârșit se zice :

Purtătoriu de grijă fiindă Typografieř Chyry Ioachimу Ieromonahulü,
dină sfânta Mitropolie.

Typăritu-s-au acestu sfântu și Dumnezeescu Triodu prinu ostenela dior-thosirii smeritulu între Ierodiacon, Grigorie Ierodiaconul, dinu sfânta epis-copie a Râmniculu.

Pentru care cu smerenie rogă pre totu pravoslavicul cetitor, care vă vești întâmplă a ceti pre aciastă carte, ori ce greșale vești află, sau în cuvinte sau în slove, îndreptați cu cugetu blandu ne ponosluindu-mi, căci omu cuprinsu de firasca slăbicinu flindu, multe voiu fi trecutu cu vedér, mai vârtosu întru cetiré prubeloru de noapté; ci îndreptându, ertați, și Dumnezeu celu bogatu întru milă să vă iarte și în vîculu viitoru să vă invredniciască veselie celiu nesfârșite...

Și s-au începutu acestu sfântu și Dumnezeescu lucru la luna lui Octovrie în zile 8, și au luat u sfârșit u la luna lui Aprilie în zile 14, la anii dela Hs. 1782.

București : Biblioteca Academiei Române.

304. Stema Tarii-Românești din *Triod*, Ramnic 1782.

1783.

457. Abecedar, Blaj 1873.

A B C | său | A L P H A V I T | pentru folosul și procopsală | [sc]oalelor celor normalesci și nemului | romănesc. || A B C | oder | N a m e n b ü c h l e i n, | zum Gebrauch | der | Walachischen National-Schulen | Blasendorf. | Gedruckt mit den Buchstaben des S[eminars] 1783.

In-8° mic de peste 92 pagine.

Textul românesc este tipărit în unele părți cu litere latine și în altele cu cirilice.

București : Biblioteca Academiei Române.—Galați : Biblioteca Urechia.

458. Abecedar, Sibiu 1783.

A B C | său | B U C A V N A | spre folosul | scoalelor niamului romanesc. A B C | oder | N a m e n b ü c h l e i n | zum Gebrauch | der National-Schulen | in dem Großfürstenthum Siebenbürgen. | Mit ihrer Röm. kaisl. königl. apost. Majestät | allergnädigster Freiheit. | Herrmannstadt. | Gedruckt bei Martin Hochmeister kaisl. königl. priv. | Buchdrucker und Buchhändler. 1783.

In-8° mic de 104 pagine. Ultima este paginată greșit : 76.

Textul românesc este tipărit numai cu litere latine.

București : Biblioteca Academiei Române.

459. Atanasie cel Mare, Sinopsis, Râmnic 1783.

ГУНОУІСЬ | ІДЕНКІ КУПРІНДЕРЕ | АСКУРТЬ | Й чай Некий ши
а чай Нодав скриптеш. | Й чељан динтре сфици Пхрінтељи ностре | Йаднасте чељ мэр
Патріархъяль Плещандрієй : | Тунхрітъ акалья .ртакю Рамжнѣши, .р. зы- леле прѣ Аз-
мннаталяй Домнь : ІГӘ | НИКОЛАЕ КОСТАНДИН | КАРИЦ' ЕВДЬ.
Ку Благословенія ши тодах Кіелтвѣла | прѣ Гфіци сале Юбітбрюлай де Дамн-
еят | Куріс Курь ФІЛІРЕНТЪ єпискѡпъль Ржм : | А сфијта єпископіе а Ржмнік-
лавъ. .р.-Туногрѣфа че нодав че с-а8 фхквгъ ку кіел- твѣла прѣ сфици сале : | Да йній
дела Хс: Аїпог : | С-а8 тунхрітъ де Димітре Пицхай Пі- пакічій Туногрѣфа
Ржмнікінвль.

In-4° de 4+123 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu. Titlul este incadrat într-o poartă gravată de Diaconul Costantin. Volumul mai cuprinde un ornament și o gravură săpată de D(imitrie) T(ipograful). Sub această gravură se citesc versurile următoare:

Unuia Dumnezeu ce în trei staturi ţaste proslăvită,
Carele nici începută are, nici săvârșită,
Domniile céle înțelegătoare cu frică și slujescă,
Si nemateriialnicele puteri neîncetătu ilă mărescă.
Intru ale căruia porunci toți cei ce bine s-au nevoită,
Moșteniré desfătării cereștilor bunătăți au dobândită,
Să i ne închinăm și noi dinpreună cu curată credință,
Căci că pre toată făptura dină ce n-au fostă o au adusă în fință.
Toate zilele noaste intru sfîntenie să-ă slujimă,
Ca în ciata celoru întâi născuță să ne învrednicimă.

Pe verso titlului se află stema Țarii-Românești și 4 versuri imitate după *Molitvenicul* din 1758.

Prefața :

Prédoslovie către celitori.

Pentru privire aceștii cărți nu țaste trebuie să de multe cuvinte, o pra-

voslavnicule cetitoră, fiindă dină însășu numiré eř arătată, cu numele Synopsis, adecă cuprindere în scurtă a înțelégerilor sfintei Scripturi atâtă a cei vechi câtă și a cei noao, care mai întâiu s-au fostă scosă de pre grecie în limba slovenescă, apoī mai pre urmă dină cē slovenescă s-au tâlmăcită intru a noastră rumânescă. Iară acumă cu blagoslovenia și porunca și cu toată cheltuiala iubitorului de Dumnezeu pré sfîntitulu Părintelu Episcopul Râmniciu Chyriu Chyră Filaretă, prină aduceré aminte a sfintii-sale Protosinghelu episcopiei Râmniciu, Chyră Iosifă, s-au typărită întâiu rumânește. A cării trebnicie și folosul voră pricpe, câtă cu luare aminte și cu osârdie o voră cetă, urmândă în scurtă înțelégerile dină trânsa ca niște folositoare și trebuincioase ce săntă la toți creștinii. Carte iaste mică și în demnatecă, iară înțelégeré eř e mare și de trebuință, îndreptândă și cu-vântul și viața omului intru slava lui Dumnezeu, Amină.

De pré sfintii-sa orânduită purtătoru de grijă ală Typografie,
• Gheorghie Nicolaovică.

La sfârșit :

S-au tipărită aciastă sfântă și folositoare de sufletă carte prină ostenela diorthosirii pré nevrédniculu între Ierodiaconă Grigorie Râmnicienul. Pentru care cu smerită duhă imă facă datorica cérere cătră toată pravoslavica obștine, cariă vă veți întâmplă a cetă întrânsa, ca ori ce greșală să va arăta înainte ochilor voștri, atâtă la înțelégerile pricinilor ce spune, câtă și în cuvinte și în slove, să îndreptați cu cugetă ertătoru, socotindă că de obște săntemă însărcinați cu o firescă neputință, caré nu lasă pre nici unul dină noi a râmâne fără greșală. Iară ochiul celu a toate văzătoriu, carele ce voiaște face, ca ună pré bună și dreptă, să vă învredniască amândurorū fericirilor.

București : Biblioteca Academiei Române.

460. Pilde filosofesti, 1783.

ПИЛДЕ | ФИЛОСОФЕШИ, | складе дин лймба чѣ прѣ-дестъ греческъ
прѣ лймба | рѣмжнѣскъ. А І-нѣл заѣнг.

In-8º mic de 1 foaie și 118 pagine.

La sfârșit, pe pag. 118, se citesc următoarele :

S-au jătuit și s-au diortosit de noi cei mai jos numiți, Mihail Dir Sibiianul și Radul Râmnicenul.

București : Biblioteca Academiei Române.

461. Pilde filosofesti, Râmnic 1783.

ПИЛДЕ | ФИЛОСОФЕШИ | Кара с-ла Тунзрить âкэмъ | а д-даш юаръ,
а Зылеле прѣ | лвлииатълъ Домиъ. І є | НІКОЛАЕ Квстандънъ | Карадуѣ Еос-
кодъ. | Кс кіелтълъ Юкитърюлъ | де Длнезе, Куріш Куръ | ФІЛАРЄТЪ Епис-
кої: Рым: | А сѣнта Епископе а Рым: | Да ёнълъ дѣла Хс: заѣнг: | Г-ла тунз-
рить де Попа Ко-стандънъ, Михай Попш-вічъ, Тун: Ржмничанъль.

In-8º mic de 1+140 foi numerotate.

Titlul este incadrat în fori de compoziție tipografică. Pe verso se află stema Țării-Românești cu 4 versuri imitate după cele din *Molitvenicul* din 1758.

Titlul pentru intrarea în materie este următorul :

Pilde filosofești, după limba cē proastă greciască tâlmăcite rumânește.

La sfărșit :

Typăritu-s-au aciastă sfântă și Dumnezească carte prinu ostenela diorthosirii smeritului între Ierodiacon Grigorie Râmnicianul.

Orânduită fiindă purtătoru de grija alu Typografie Gheorghie Nicolaovici.

București : Biblioteca Academiei Române.

462. Șincai, *Catechismul cel mare*, Blaj 1783.

К И Т Е Х Й Г М У Л | Ч Е Л М А Р Е | кс А н т р е в є р и, ши Р е с п є н с є р и | І л к є -
т є н т, ши ф т о к м є т п е н т р є ф о л є с є л, ши п р о к о - п е а л а т є т є р є ѡ Ш к о д е л а р Н о р м є л є ѿ й
л Н є м є л є ѡ | Р у м ю н є с к д є | Г є С є Р Г І є Г є Б Р І ѕ Й Л Ш й Н К й Й | Д и р є к т о р є л,
ши К а т е х є т є л Ш к є д е л є ѿ ч є ѿ Н о р м є л є ѿ д ч и Б л є ж, ши ч є л л. | А Б л є ж | К с Т є п є р є л
С є м є н є д є р є ѡ л є ѡ | з а ф є п є г .

In-8° mic de 4 foi, 180 pag. și 1 foaie pentru errata.

Pe verso titlului se află următoarea :

Aprobație.

Noi cei mai îngiōs îscăliți, cetind acest Catechism, care acum s-au alcătuit, și făcut întâiu într-acesta typ pentru folosul și procopsala Școalelor Normălești a Némulu românesc, și fiindcă nu numai n-am găsit nemic, ce ar fi înpotrivă Dogmelor Credinței, Deregătorilor Creștinești, și orânduălelor, și obiceiurilor Beséricei Resăritului, ci încă de mare folos Pruncilor, carii cărcă numitele Școale, și la tot Némul românesc: Dreptacă il judecăm a fi vrédnic a se typări.

Blaj 11 Maiu, 1783.

Stefan Sabo

Ioann Halmaghi

Theologă a S. Mitropoliei Făgărașului din Ardèl, și de
cei mai mari ai noștri orânduiți Revizori.

Pe foaia următoare se află prefața :

Cuvânt înainte.

După ce s-au îndurat în ani trecuți Pré înnălțatul și de Dumnezeu Încoronatul Înpăratul nostru Domnul Domnul Iosiv II, a poruncă Crăesculu său Guberniu din Marele Prințipat al Ardélului ca, precum la alte Némuri, aşa și la Român se se rădice Școale, în care se se învête toți Prunci în limba sa a cetă, a scrie, a numera, sau Arithmetica, și învățătura Creștină, ca se poată fieștecarii dintră dânsii fi nu numai bună fi și patriei sale, ci și adevărați Creștini, și s-ar fi și rădicat în anul mai de curând trecut 1782 Școală Normălească în Blaj, a cără Director fuu însuș orânduit dela Înnălțatul Crăescul Guberniu, alta nu era înapoi, fără numai se mă apuc, se fac, și se typăresc Cărțile cele poruncite pentru folosul, și procopsala numerelor Școale. Dreptacă ăstă m-am apucat, și am și făcut Catechismul acesta,

în care, cât mi-au fost cu putință, am cuprins, sau se zic aşa, am strâns, și am grămădit pe scurt la olaltă toate Dogmele și închieturile Credinței cei adevărate, toate Deregaitoriile Creștinești, și toate obiceiurile Beséricei Resăritului, care mi s-au văzut a fi Pruncilor (pentru carii s-au și făcut acăstă Carte) mai de lipsă a-le învăța, și a-le ști; căci toate a-le înbulzii nu le-am putut, mai vârtos pentru acela, ca nu cumva făcându-se Carte mai mare, prețul încă se i se sue, și dintr-acela se se nască pricina, pentru care căi seraci, de carii mai mulți se află în Némul nostru, de căt bogați, se nu ș-o poată cumpăra. In caré muncă a mé m-am sărguit, căt am putut, ca dela cuvintele și vorbele cele tocma Românești nică cum se nu me abat, și depărtez, ci se le aleg, după cum pre unele locuri mai bine vorbesc Românește de căt pre altele; precum am și făcut, nu pentru altă ceva, fără numai, ca prin Normă, prin caré după Pré înalta voe a Chiesaro-Crăesculu Maiestat trăbue se se sporescă și limba noastră, precum și a altor Némuri. Dreptacela tu carele vei ceti Carte acăstă, nu me judecă pentru cuvintele, și vorbele, care doară și s-or vedé noao sau streine, precum au făcut, fac, și vor face unii, carii în viața lor nică atâtă n-au făcut pentru binele de obște; ci numai au zăcut și au cârtit pre alii, pizmuindu-le numele și lauda, care pe dreptate le-au căpătat prin lucrurile cele bune, cele făcute pentru obște ci o ă, o cetăște, și dacă vei afla într-ânsa vr-o smentelă, caré se fie adevărată, o ărtă, aducându-ji aminte, că tu încă poți în multe sminti. Fiș sănătos.

In cele 2 foi următoare se află: «Indexul lucrurilor, care se află în Catechismul cel Mare».

Blaj : Biblioteca Canonicului I. M. Moldovanu.

463. Şincai, *Prima principia latinæ grammatices*, Blaj 1783.

PRIMA | PRINCIPIA | LATINÆ GRAMMATICES QUE AD USUM SCHOLARUM VALACHICO-NATIONALIUM Propter majorem incipientium Puerorum facilitatem, adjectâ Valachicâ Lingvâ, in hunc ordinem redegit, ac typis edi curavit GEORGIUS GABRIEL SINKAI de EADEM AA. LL. Philosophiae, & SS. Theologiæ Doctor, ac Primariæ Scholæ Nationalis Balasfalvensis Director, & Catecheta. BALASFA LVÆ Typis Seminarii Diocecesani. MDCCCLXXXIII.

In-8º mic de 184 gagine.

Textul este latinesc și românesc. La paradigmă se adaugă și traducerea nemțească și ungurească.

București : Biblioteca Academiei Române.

464. Abecedar mare, București 1783.—Grecoște.

ΤΟ' ΜΕΓΑ | Α' ΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ | Ε'ν φ περιέχονται τὰ Εἰκοσιτέσ-σαρα Γράμματα διαφόρως γεγραμμένα, αἱ | Συλλαβαί. αἱ συντείουσαι πρὸς τὴν ὁρθὴν ἀνάγνωσιν Ηροσφδίαι. ἡ ἀνήκουσα τοῖς παισὶ | Προσευχὴ. Τὰ ἀναγκαῖα πρὸς Σωτηρίαν, ὁ Πινακὲ τῶν Λογαριασμῶν τῶν Ελληνικῶν φηφί-ων. ὁ Πυθαγορικὸς Πίνακ. καὶ τελευταῖον αἱ κατά συντομίαν γεγραμμέναι Συλλαβαί. | Νῦν πρῶτον Τυπωθείσα ἐπὶ τῆς Θεοστηρίκτου

Ηγεμονείας τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν Αὐθέντου καὶ | Ηγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΡΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ | ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΠΑΤΖΑΒΟΕΒΟΔΑ. | Αρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Αγίου Οὐγγροβλαχίας | ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Εν τῇ Νέᾳ Τυπογραφίᾳ ἐν Βουκουρεστίῳ Παρά Νικολάῳ καὶ Ιωάννῃ Λαζάρῳ. Ετεῖ 1783. Μαρτίου 1.

Abecedarul cel Mare, în care se cuprind cele 24 de litere, scrise deosebit, silabele, accentele care contribuiesc la citirea dreaptă, rugăciunea pentru copii, cele trebuincioase pentru mânduire, tabla socotelilor cu semne grecești, tabla lui Pitagora, și în sfârșit silabele scrise prescurtat. Acum întâi tipărită în timpul domniei de D-zeu păzite a prea înaltului nostru stăpân și domn a toată Ungrovlahia Domnul Domn Ioan Nicolae Constantin Caragea Voevod. Pe când păstoria pre sfântul (Mitropolital) Ungrovlahiei Domnul Domn Grigorie. În tipografia nouă din București. De Nicolae și Ioan Lazăr. La anul 1783, Martie 1.

In 8º mic de 40 foi nenumerotate. Paginile sunt incadrate în chenare de linii sau de compoziție tipografică.

Pe verso titlului se află stema Țării-Românești și următoarea notiță:

Ἐπιστήθη ἡ Νέα Τυπογραφία αὕτη τοῦ Ὁρθοδόξου Γένους τῶν Ρωμαίων ὑπὸ τὴν Ἐκλαμπρὸν Αὐθεντικὴν προστασίᾳν καὶ Ἡγεμονικὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ Εὐσεβεστάτου ἡμῶν Αὐθέντου. Συνδρομῇ καὶ κηδεμονίᾳ τοῦ Πανιερωτάτου Αγίου Οὐγγροβλαχίας, διὰ νὰ τυπώνετε ἐλευθέρως, καθὲ Βιβλίον γρήσιμον εἰς τοὺς επουδαίους. εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ εἰς τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας τοῦ ἡμετέρου γένους.

S'a înființat această nouă tipografie a neamului pravoslavnic al Grebilor, sub strălucita ocrotire și apărare Domnească a prea înaltului și piosului nostru Domn, cu ajutorul și îngrijirea prea sfântului al Ungrovlahiei, ca să se tipărească slobod orice carte folositoare celor învățați, școalelor și bisericilor ortodoxe ale neamului nostru.

București : Biblioteca Academiei Române.

1784.

465. Acatist, Râmnic 1784.

ΑΚΑΤΙΣΤΗ | Έλλη πρὲς εφῆτει Ηγετού-τόαρει δε Διηνεύεις | Ψή όλτε Ρεγκιόνη | Κάρε ε-λε Τυπογρίτε .ἡ είλετε | Λιγότελατολεύ Δωμήνη Ιώ | ΜΗΧΑΪ ΚΟΣΤΑΪ(Η ΔΙΗΝΗ | Εθιζόλη Εοεκόδη | Κε Βλαστού Λεύ Πρές Εφητού-τολεύ Επισκοπή άλη Ράμνικολεύ | Κύρη ΦΙΛΙΠΡΕΤΗ | Λέπος : Ράμ: λα άνθλ οψηδ. | Δε Διμήτρε Μηχ: Πωπ: Τυτ :

In-16, de 2+235+1 foi. Primele și ultima nu sunt numerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu 14 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema cea mică a Țării-Românești, cu patru versuri imitate după cele din *Molitvenicul* din 1758.

Pe ultima față a foilor liminară și pe f. 42 v. se află reprezentată Maica Domnului într-o gravură pe lemn semnată : Δ. Μηχ. Τ. Ρ.

Pe foaia a doua liminară se află arătarea cuprinsului (pinaxu); iar după aceasta următoarea notiță :

Fiind purtătoru de grijă typografieř chyrū Ioachimū Ieromonahū, dinū sfânta Mitropolie.

La sfârșitul cărții :

S-au tipărit și prinu ostenela diorthosirii smeritulu intre ierodiacon Grigorie Râmnicianul.

București : Biblioteca Academiei Române.

466. Apostol, București 1784.

АПОСТОЛ | Че аре .Ѥтре сине, фалителе ши ио-сланииле ипостоллоръ, че сх чинескъ .Ѥ | бисѣрикъ тотъ д'ѣна. Іконы де ии-иіакъ тунокрѣтъ, ши къ май вѣнѣ .Ѥ-драптѣръ д'єрадосітъ ши ѡджаутиъ, ѿ-шужатъ д'єиз ѿрмартѣ ч'елвѣ греческъ. І ѿвѣль д'їнъ т'жъ д'їнъ .Ѥтка Домніе | а лвминат'ялъ Домнк. І СО МІХАИ КО СТАНДІНЬ ЕѤЦУ БОЕВОДЬ | Къ в'лгословен'я ши къ келт'яла прѣ Ефіцият'ялъ митрополітъ алъ О'ггро-владиен Куріс Кур'я: ГРІГОРІЕ. | .Ѥтре а д'ѡазеичъ ши п'атре де ѿнъ | алъ ѿрх'еп'естор'я Прѣ с'їнций с'їле. | С-а8 тунокрѣтъ ла Б'єк'єр'їй .Ѥ туно-граф'ял д'їнъ с'їнта Митрополіе. | Да ѿнъ д'ела нащер'ї лв' Хс: .Ѥаф'пд. | Де Ст'анч'ялъ Оум'єкичъ Тунограф'я.

In-folio de 4+149 foi. Primele sunt nenumerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu 38 de rânduri în pagina plină.

Pe verso titlului se află stema Ţării și versurile reproduse mai jos. Apoi o prefată, care de asemenea se reproduce mai jos, «prochimene și alliluiaria și pricésne de peste toată săptămâna», o înștiințare «cătră cititorul Apostolului», și în fine, notița urmatoare :

La diorthosiré acestuă Apostolă însuși Pré sfintăia sa Părintele Mitropolitul Sidisă s-au ostenit. Și amă fostă și eu de ajutoră, celu smerită intre Ieromonahă, Ghermană, eccliarhul sfintei Mitropoliă.

În fața textului se află o gravură mare de o pagina reprezentând «saborul Apostolilor», iar în capul textului, un ornament reprezentând Invierea, gravat de : Stanci(u)l P. T(i)p(ograful).

Versurile asupra stemei :

Stihuri asupra pecețiilor pré luminatului Domnului Io Mihaiu Constandinu Suju Voevod.

Cându crucé intre stele pre ceriu marelui Constantinu s-au arătat, Intru războiu tare intrarmându-să s-au proslăvită minunată. Acumă și corbulă, ce ține în gura sa cinstita cruce, Ighemonului Mihailu Suju semnă de pravoslavie aduce. Carele cu stema Valahie delă Dumnezeu s-au încoronat, Celu cu vrednice daruri înpodobită ca să stăpânescă acestu prințipat. Cu sabia și cu buzduganulă, ce i s-au dată intru putere Să tae și să vindece toate întămplările réle. Pre Domnului Dumnezeu rugămu întru toate neclatită să-lă intărescă, Ca în mulți ani cu pace și cu bună oblađuire pre norodă să domnescă.

Prefața :

Prédoslovie.

Cătră pravoslavicul norodă.

Dumnezeiasca și înnalta vrednicie și trăpta Arhierie, o pravoslavnică cetitoră, o vedemă cu adevărat întru nemărginită datorie de a fi (după putință) cu toată silința osârduitoare spre célé de sufletă folositoare, însă nu

numai în creștinești fapte, pre cumă e dreptaté, iubiré de streină, milostenia și cele lalte, ci și întru adăginé propoveduirii cuvântului lui Dumnezeu. Cu aceste Dumnezeiești daruri, luminatū iaste doveditū, că drépta celui dintru înălțime cu Dumnezeiască cuviință au înpodobitū pă pré sfințitul și de Dumnezeu alesul Mitropolită a toată Ugrovlahiia Chyriu Chyru Grigorie, carele face toată osârdia pentru binele și folosul celu de obște. Dreptă aceia avându ravnă Dumnezeiască ca să înpodobescă Biserică lu Hs. și să lumină pre Myresa Myrelu celu Duhovnicesc, nu numai cu fapte, ce și cu Dumnezeiești cuvinte, bine au venită și de iznoavă cu a prăsfinție-sale cheltuială au poruncită de s-au dată în typariu aciastă de Dumnezeu însuflată carte, ce să chiamă Apostolon, întru care să coprindă faptele și propoveduiré sfinților Apostoli, carii pentru îndreptaré pravoslavnicii credințe au înmulțită și au semănată în toată lumă sămânța bunii propoveduiri a cuvântului celu adevărată, pre cumă și prorocia Psalmistulu adevărăză, că zice: în totu pământul au eşită vestiré loră și la marginile lumii graiurile loră. La care carte cu toată osârdia sufletulu și noī dinu stăpâncsca porunca pré Sfinții sale amu pusă silință de amu îndreptată înjeligeré cuvintelor pă alocuré, urmându Apostolulu grecesc, mai vârtosu împlinindu și vre-o câte-va rânduri întregi ce lipsé dinu Apostolul rumânesc, ce au fostu tipăritu până acumă, adecă: la doao Apostole, Marți și Vineri, dinu săptămâna a treizeci; i (și) dela unu apostol, Lună a trei-zeci și una de săptămâni; și de la doao apostole, Marți și Miercuri, a trei-zeci și cinci de săptămâni, și alte greșală dinu trânsul, pre cătu ne-au fostu prinu putință, amu îndreptată, aşăzându la începutul cărții și icoana sfinților Apostoli. Decă aciastă apostolescă carte, care sufletele cătră adevără și cătră mânduire le trage, priimiți-o cu bucurie, ca pre unu odoru Dumnezeescu, și cându i să citiște poslaniile în Biserică la vremă slujbe, să le ascultați cu mare luare aminte, ca să vă folosiți de învățaturile ce să coprindă întru dânsa, și proslăvindu pre Domnul să rugați sănătate pré Sfințitulu și Duhovnicesculu stăpânului nostru, ca întru mulți ani să i să indelungescă blagoslovenia asupra noastră, cerându-ne și noao asemenă totu același bine dela Dumnezeu, alu căruia haru și milă și ruga sfinților Apostoli și blagoslovenia pré Sfințitulu stăpân rugămă să fie cu voi cu toți. Amin.

Alu pravoslavie voastre cătră Dumnezeu rugătoriu,
Smeritul Mitropolită Sidis, Grigorie.

La sfârșit se află versurile următoare:

Lu Dumnezeu, celu în Troiță slăvită, i să cuvine
Mulțumită, cinste, laudă și închinăciune,
Că ne-au ajutată de amu scosu dinu tipărire
Aciaștă sfântă apostolescă propoveduire.
Cu smerenie rugămă pe totu pravoslavicul cititoru
Să priimescă acestu sfântu odoru de sufletu folositoru,
Și unde va află vre-o greșală, cu blândețe să fie ertătoru,
Ca și Dumnezeu să-ă dé totu binele și aici și în vîculu viitoru.

București: Biblioteca Academiei Române.

467. Bob, *Cuvânt... în zioa instellației*, Blaj (1784).

К є Б Ъ Н Т Ь | Кáрел Мъріа сà Прѣвліннáтвá, ши прѣк ѿсфїцїтвá | ДОМН
І СОАИ БОБ ЕЛЪДИКѢЛ ФЪГЪРІШУЛЗИ, ши а тоатъ цáра Йордѣвлвáй,
ши пѣрцилвр єй фр҃евнáтв, а-а8 лкѣт ф зіва Йистеллáцїй, ѕдекъ, кжнд, с-а8 фнѣлцат,
ши с-а8 ѿшевзат ф скáвнвл с-а8 чéл Йорхїереск прии Домнуй Комисаренй де фпъръ-
тесквл Гъбérнїзм ржндвнцїй фтрв а-а8нáрѣ Клервáй, ф ѿвла Дамнвáй, 1784. Ішне,
зиле, 30.

[La sfârșit:] Тѣпърътв-с-а8 ф БЛАЖ к8 Тѣпáрюл Семинáрюлвáй.

In-folio de 4 foi. Ultima pagina albă.

Blaj : Biblioteca canonicei I. M. Moldovanu. — Oradea-mare : Biblioteca diecezana episcopească.

468. *Carte de ertarea gresalelor dată de Avramie Patriarhul Ierusalimului*, (București) 1784.

Foae volanta, cu text românesc.

București : Biblioteca Academiei Române.

469. *Catavasier*, Râmnic 1784.

К А Т И Б И С И А Р Ю | Ікѣмъ фтрв ачестъ кіпъ ѿшевзатъ ши | Тѣпърътв ф
зилеле прѣ лвмнн-твль ши прѣ Днѣлцатвль Дамнъ, | Іш МИХАИ КОН-
СТИНДИИНЬ | Гэцвль БОЕБОДЬ. | К8 Блгословенія ши к8 тоатъ кїел-
твль, прѣ сїбїци сале юбнторюлвáй | де Дамнезев | Куръ ФИЛАРѢТЬ | Ёписко-
пвль Римниквль. Л сїбїта | Ёпис. а Рим : ф ѿвль дила Хс „афїд : | де Димитрѣ
Михайлов Пѡпѡ- Енчї Тѣпогрїфвль Римничанвль.

In-8° mic, de 1 + 238 foi numerotate. Tipar roșu și negru. 21 rânduri în pagina plină.

Pe verso titlului se află textul troparului Nașterii în grecește, cu litere cirilice, și o gravură reprezentând pe Maica Domnului.

Textul este grecesc până la p. 34; slavonesc până la p. 70, apoi românesc până la sfârșit.

La sfârșit se află aceste notișe :

Fiindu purtătoriu de grijă Typografie, Chiyru Ioachimу Ieromonahulă dinu sfânta Mitropolie.

Typăritu-s-au acestu sfântu și Dumnezeescu Catavasiaru prinu oste-nela diorthosirii smerituluî intre Ierodiaconu Grigorie Râmnicianulă.

București : Biblioteca Academiei Române.

470. *Catehism mic*, Viena 1784.—Românește și nemțește.

К А Т И Х И Г І Г Ь | МИКЬ | са8 Еквртатъ пракослакникъ | мкртврнсире а
лѣпїй гречеñш | неñннте, пентрв трѣка | Прѣнчилашь чеñоръ неñннций | рвмъннешш,
фзквтъ | Ши деñл Ненкнитвль Епѣкопесквль ф Кáрло- кеçъ ла Йнвль 1774. | Цинѣ-
твль Енкодъ фтвртв ши аквмъ а-доаш | warж к8 фтвртвк Йорхїепископвль, ши
Ме- трополитвль типврнть. | Л фпкржтвка четате венна ла Боеvъль Йонеñф
де Кврцбек аль ржсвртвль типограф 1784.

Kleiner | K a t e c h i s m u s | oder | Kurze, und ächte Bekenntniß der
griechischen nicht unirten | Religion. | Zum Gebrauche der nicht unirten slavonisch | servischen

und wallachischen Jugend. | Verfasset, und von dem im Jahre 1774. in Carlowitz abgehaltenen nicht unirten bischöflichen Synodus bestätigt: und nun mit Gutheissen | des Erzbischofs und Metropoliten aufgelegt. | Wie n. | Bei Joseph Edlen von Kurgbeck, faiß. Königl. Hofbuchdrucker Gross- und Buchhändler. | 1784.

In-8º de 161 pag.

Textul românesc, în stânga cititorului, iar cel nemesc în dreapta.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

471. Ceașlov, Râmnic 1784.

ЧИСОЛОВЪ | Кара къпрѣндѣ .Ѣ сънѣ тѣатъ слож-|ва де зѣ, шѣ дѣ нѣапте, ѿкъмъ | .Ѣтре лѣсѣтъ Кіпъ лаеатъ шѣ | Тѣпкѣтъ. | .Ѣ зѣлеле прѣ лѣминатълѣй шѣ прѣ .Ѣнзлѣцатълѣ Дѣмнѣ, | Іѡ МИХАИКОНСТАНДІНЪ | Сѣцѣль ЕОЕЕОДІ | Кс Бѣгослоказѣлѣ шѣ кѣ тѣатъ кѣ-|тѣлла прѣ сѣнциї сѣлѣ Юениториолѣй де Дѣмнѣзѣ Курѣ ФИЛІРѢТІ. | Ёпископълъ Рѣмнѣкълѣ. | .Ѣ сѣнита | Ёниѣ. а Рим: .Ѣ зѣвълъ де ла Хѣ заѣпѣд: | Де Димитріе Михаилъ Піону | Енчѣ Тѣпогрѣфълъ Рим-|ничанѣль.

In-8º mic, de 8+519 foi. Aceste din urmă sunt numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 21 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului începe o prefață despre însemnatatea cărții. Pe ultimele 2 foi lîminare se află arătarea cuprinsului și o gravură reprezentând pe Isus Hristos binecuvântând lumea.

La sfîrșit se află numele tipografului și al corectorului:

Fiindu purtătoru de grijă Typografie Chyr Ioachimă Ieromonahă, din sfânta Mitropolie.

Sau tipărită acestu Ciașlovă prină ostenela diorthosiriř smerituluř între Ierodiaconă Grigorie Râmnicianulă.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

472. Samoil Clain, *Propovedanie... la îngropăciunea oamenilor morți*, Blaj 1784.

ПРОПОВЕДІНІЕ | са8 | .ѢБ҃ЦѢТѢРН | ла | .Ѣгропвчѣнѣ дѣменнлаѡр МСОРЦН. | Йкъмъ де Прѣвѣтълъ Самоіль Клайнъ де Садъ | ФѢКѢТЕ. | Кс еѣнз койнца чѣлоръ Май мѣръ. | Тѣпкѣтъ-с-а8 .Ѣ БЛѢЖЬ | Кс Тѣпарюлъ Семиннѣрюлѣй. заѣпѣд.

In-4º de 2 foi și 140 de pagini.

Pe verso titlului se află extrase din Sf. Scriptură.

Prefață :

Cătră cetitoriu.

Fiindu cercată și indemnătă de mulți iubitori de Dumnezeu creștină, ca să scriu ceva de învățătură la îngropăciună oamenilor, n-amă voită a mă arătă neascultătoru la unu lucru aşă de mare, care hotărăște toate lucrurile lumii aceștia, că totu lucrul lumesc cu moarté să hotărăște. Pentru acela toată nevoință noastră aru trebui să fie, că să dobândimă sfârșită creștinescă vieții noastre în pace și întru pocăință, și aşă să trăim, ca cumu purură în toată cîrtă de ciasă amă avé să murimă, și gândulă

morții totuști deuna să-l avemă în minte. Și de vomă petréce aşă, atunci ne vomă îndreptă bine obiceiurile noastre și vomă viețuți cumă să cuvine, decă mai înainte, cându-vomă (*sic*) să ne apucăm să facem orice lucru, vomă cugetă, că ne caută să murim odată, și toate lucrurile și faptele noastre le va aduce Dumnezeu la judecată. Acăstă de le vomă face, avemă adevărată nădejde că bine vomă muri. Iară și sama, că de vei vră să lauză viața ce bună a vreunui mortu, și să-i numeră faptele cele bune, poți face, puindu-acăsta la locul unde zici: că acestu frate, sau soră s-au nevoit în faptele cele bune, și celi: pre cumă vei vedea în partea doa, că ale feste căruia fapte bune a le numără mie n-au fostă cu puțină, de vreme ce unul cu unele, altul cu altele strălucesc. Să știi că același învățătură să poate spune și la bărbat și la mușare, și la orice statu, după cumă înțelepțește vei socoti vrednicia, și lipsa. Amă adaosă încă doao cuvinte foarte frumosse, și de suflăt folositoare ale celor intru sfinti părinților noștri Vasilie cel Mare și Chirilă alături Alexandriei, dinu care multă te vei ajută, cându-vei vră să faci învățătură la morții. Mai pre urmă te rog să eră de te va sminti cumva curgeră graiului, că fiind că acăstă mai mulți prosti de cătu învățăti auzitorii voră avă, nu să cădă să fie cu măestrie ritoricăască, nică cu graiu de vorbă înaltă și adâncă, ci mai de jos și mai prostă, ca și cei prosti să înțeleagă și să se folosească, că aceasta e scopul și cugetul miei, carele săntă pentru tine și pentru cei morți către Dumnezeu rugătoriu cu credință adevărată.

Samoil Clain dela Sad.

Pe ultima față se află arătarea cuprinsului și errata.

București : Biblioteca Academiei Române.

473. Doroteiu, Cuvinte, Râmnic 1784.

К УБИИТЕЛ | ФЕРИЧИТУЛЫ | Пхрнте8ий нбст8 Дородей | Телмч-
чите де пре лймба чк продаст8 гречаск, ши фдреп-|тате де прк сфнцйт8ль Пхрнте Курь
ФІЛІРЄТЬ єни-с коп8ль Ржмнк8ль: Ши | к8 а прк сфнцїи сале Блгосло- веніе
ши кіелт8ль, с-88 тв- пхрнть, пент8 фолос8ль віеци | чай де ѿвше а чёларъ .т8 Хс |
Фрдц. | А зйле .т8къи | Домній а Прк .ннзлцат8ль | Домнъ, Іѡ МІХАЙ Костандинъ
Свц8ль Еоек8ль | А сфнта єпископіе а Ржм- ник8ль: | Аз ѿній деля
Хс: зафпд: | Де Кліментъ Іеромонах Тун- | Ши де Попа Костандинъ | Туногрдк
Ржмнчан8ль.

In-folio de 2 + 70 foi numerotate. Tipar negru și roșu. 38 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema Tării-Românești, și versurile reproduse mai jos. Pe a doua foaie liminară se află scara cărții.

Stihuri politice 4 asupra coroanei pre înnălțatului, slăvitului și bine credinciosului Domn Io Mihail Costandin Suțul Voievod.

Gâtlejulu protivnicilor înnălțimei tale a să zdrobi
Rugămu pre țitorul tuturor a bine voi,
Izbândă săcându prinu arma ce ne biruită,
Grăescu cu crucé ce în pecete închipuită.

Ochîuluř celuř linuř aluř Măriř tale, Doamne Mihailuř,
 Rămâe a ocroti pre aluř Valahieř nouř Israiluř,
 Iis. Domnuluř păzinduř pre Innălțimé ta īntru fericire,
 Evgheniiř străluciteř polateř Mării-tale cu bună norocire.

La sfărșit:

Typăritu-s-au aciastă de sufletuř folositoare carte prinuř ostenéla diorthosiriiř smerituluř intre Ierodiaconiř Grigorie Râmnicianuluř.

București: Biblioteca Academiei Române.

474. Evanghelie, Râmnic 1784.

СФИТИ ШИ ДМНІСЕЗЕЛСКІ | ЕВАНГЕЛИЕ | Ікъма ѿль дѣилѣ Ту-
 пърѣтъ, Атре | ѣтъкъ Домніе а прѣ лѣмнѣтвѣлъшъ ши | Прѣ Апостолѣтвѣлъшъ Домнъ, |
 І ГО МІХАЙЛІ | Констандінъ Свѧтъ Еоевѣдъ: | Кв Блгословеніа, Ши
 кіелтвѣлла прѣ | Сфіции сѣле Пхрінтељ | Куръ ФІЛІРЄТЪ | Епїскопъ Ржмни-
 квѣлъшъ. | Лѣ сѣита Епїскопъ Ржмниквѣлъшъ. | Да йній дѣла Фѣдерѣ Лѣмін: ѧсїв. |
 Ирж дѣ ла Хс: ѧлѣ. | Дѣ Кліментъ Іеромонахъ Тун. Ржм. | Ши дѣ Попа Костан-
 дінъ Ржмничан.

In-folio de 3 + 159 foi. Aceste din urmă sunt numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, incadrate în chenare de linii și cu 40 de rânduri în coloană. Titlul este înădrăpat într-o poartă gravată de «Diac(onulü) Costandin(ü) typ(ografulü) Râm(niceanulü)».

Pe verso titlului se află stema Țării Românești și 5 «stihuri politice» asupra stemei, imitate după cele din *Mineiul* pe Noemvrie din 1778 (v. mai sus, p. 226). Urmează apoi viața s-lui Ioan de Sofronie și alta de Doroteu; și, în fine, în fața textului, o gravură reprezentând pe același sfânt, cu legenda reprodusă după *Evanghelia* din 1746 (v. mai sus pag. 91).

Pe f. 19 v., 50 v. și 89 v. se află reprezentării Evangeliștii Mateiu, Luca și Marcu, cu aceleași legende ca în *Evanghelia* din 1746. Ultima gravură este semnată: «Popa Mihaï Typograf(ulü)».

«Orânduiala lunilor» începe la f. 120.

La sfărșit, se zice:

Slavă, cinste și închinăcăune celuř în Troiță unuiă Dumnezeu, carele ne-au ajutatū după începutuř de amuř ajunsuř și sfărșitulă.

Typăritu-s-au aciastă sfântă și Dumnezeiăscă Evanghelie prinuř ostenéla diorthosiriiř smerituluř intre Ierodiaconiř Grigorie Râmnicianuluř. Deci știindu eu firasca slăbicăune și clătiré minții omenești, și întru toată osârdia indeletnicirii ce amuř pusă la cetiré prubeloră, ne fiindu încredințatū cumuř că nu să va fi trecută vre o greșală, îndatorată amuř fostă și silită de mustraré stiinței, ca cu smerită inimă să mă rogă atâtă părții ceiř besericești, câtă și ceiř politicești, ori-ce greșală, sau în cuvinte sau în slove, să va găsi de alégeré voastră, la unii după întâmplare și la alții dinuř perierghie, să nu să osândescă cu defăimare nevrednicia mé, ci socotindu fleșle-carele nepuțină firiř cu caré săntemuř de obște împiedecaři, și nu lasă pre nică unulă dinuř pământeniř fără de smintelă, îndreptéze greșala acéia cu blandițele inimiř, nu întru înnălțaré duhuluiř, ci întru smerenie și ertăciune. Cunoscă neputința mé, sănătă și de însăși stiința mé înboldită, că sau prinuř aluncăcaré vederii, sau prinuř supăraré cetirii coaleloră de noapté, voră fi trecută greșale, dară nu dinuř léne, sau cumuř că în vrémé prubeloră cetirii întradinsu amuř păscută minté mé prinuř alte griji, să nu fie, ci numai dinuř alunecare.

Că mai vârtosu la aciastă sfântă și Dumnezească carte, întru care să binevestescu acéle pré aurite și înfricoșate cuvinte ale lui Iis. Dumnezeulu nostru înțelepciunii cei necuprinse de minte, nu aș fi silitu pre sine-mu cu totu duhul să de a nu tréce câtu de mică greșală? Indreptăți daru de să va fi întâmplat u vre-o smintelă, și pre mine pătimășul mă ertați, iaru Dumnezeul păciu să vă învrednicescă ne spuselor sale bunătăți și fericirii cei ce va să fie întrul vîculu celu nesfărșit.

S-au începutu acestu sfântu și Dumnezeescu lucru în luna lui Ianuarie în 10, și au luat u săvârșire la Martie în 22.

București : Biblioteca Academiei Române.

475. Molitvenic, Blaj 1784.

ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ | Ἀδεκъ | ΜΟΛΙΤΕΗΝΙΚ | Κάρε κεπρίνδε ἡ εύη
Ργινδάλλα | Βεσέρετή Ρύσερτελε, ότι εκ | κεκίνε Πρέωψιλωρ ἀ ελζή λα | τόατη
τρέκα ιορώδελε | εέπτ | Πρέ φερινχίτα Λπύρκιε ἀ Πρεντιλιάτελε | Λπύράτη λλ
Ρομάνιλωρ, Μάρελε ΠΡΙΝЦΙΠ | Ηρδέλελε, ώη ψέλλα: | ΙΟΣΙΦ ΙΑ ΔΟΙΛΕ.
Κς κόλα ψέλωρ Μάι μάρι. | Τηνπύρητ ἀκέλλ ἀ δόα ωαρύ ἀτρ-αχέ- στα κίπι ἡ ΒΛΑΖ
λα ίηνή δελα Χέ | ραψήδ. Κς Τηνπαριού Σεμνάριολε.

In-4º de 4 foi nenumerotate, 606 pag. și 4 foi nenum. la sfârșit. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagină.

Titlul este încadrat într-o gravură pe lemn, reprezentând o cunună pe care se citesc cuvintele : «Myrul Botezu, Răsărit (?) Beserecii, Tainele, Cumin. Pocăiah (sic), Maslu. Hiroton. Cununia». În fața titlului și pe ultima pagină se află o gravură reprezentând pe Iisus Hristos cu patimile. Pe verso titlului se află stema Austriei (facs. n° 305) și urmatoarele :

305. — Stema împăratescă din *Molitvenicul dela Blaj*, 1784.

Stihuri Politicești asupra Stemei Impărătești.

Gripsorul cu doao Capete înnălțatū:
 Schiptrul, mărul cu spata împreunatū:
 Semnul Puterii Împărătești aratā:
 Caré lui IOSIF este încredințată,
 Luî IOSIF celă Mare de némuri iubitū,
 Soare de scutință noao răsăritū,
 Domnul cu pace mulți ani să-lu trăiască:
 Si prină Elu pre noi să ne fericiască.

Pe cele 4 pag. următoare se află un «Cuvântă înainte», cu cuprins religios, din care estragem următoarele rânduri :

Taïnele și rânduialele pravoslavnicii Beserică noastre a Răsăritului mai toate să cuprind întru aciastă Carte, caré Evhologhion, adecă Cuvântătoare de Rugăciuni să zice: Deci văzând la multe sfinte Besereci, și la mulți Preoți lipsă de dânsa, pentru mai mare folosul de obște celu sufletescu ne-amă indemnăt de iznovă a o da în typariu, însă înbogățită cu multe slujbe, și Rugăciuni, care până acumă nu s-au fostă pus într-alte Molitvenice rumânești...

... Dreptă acăia tu, o Preote, ia aminte, și bună grije poartă ca toate sfintele Taïne cele dela Dumnezeu date noao, și alte rânduiale și slujbe de sfinții Apostoli și dela sfinții Părinți asezate, care săntă puse întru aciastă Carte, cumă să cuvine să le săvârșești, ca unu ispravnicu înțeleptu alu Taïnelor lui Dumnezeu, că de nu te vei nevoi tu a face aciasta, și tje perire văcăinică, și Poporului încredințatū tje, foarte mare pagubă sufletescă vei aduce; pentru acăia dară foarte bine-ță ia séma la toate trebile preoțești, care aici a le înșiră pré lungă ară fi, dându-ne Dumnezeu viață, și pace, avemă grije, ca nu după multă vreme să typărimă carte, în caré toate datoriile păstoricești să se învețe. Ci fiindu că un lucru aşe folositoriu cu multă ostenelă, și cu mare înțelepciu, și știință Legiloru trebue a să face, și cei ce întru acéstă să nevoescu, și puțini săntă în némul nostru, și carii sănt, încă săntă părăsiți, și lipsiți de céle trebuincioase, ba încă și defăimaiți, și dela cei ce s'ar cuveni părtinire, și indemnare să aibă, că lucrul celu bună totudéuna și lăudători și înpotrivitori are. Să cade dară ca pre Dumnezeu să-lu rugămă, ca întru acéste vremi de înpărechere și de învăluială, la care păcatele noastre au adusă pre némul nostru, să-și tinză mila sa, să ne îndrepteze pre calé porunciloru lui, și să ne dé înțelepciu și cunoștință, ca precumă unu Dumnezeu și o limbă avemă, aşe un cugetu, și o înjelégere întru frica lui Dumnezeu să avemă; și atunci ajutându-ne Dumnezeu mai multe cărji de multe feliuri de învățături să vor da afară, că învățătura arată pre omă, că este omă, și cu câtă este mai învățatū omul, cu atâtă mai multă să osăbește de dobitoace, și cu câtă este mai prostă, cu atâtă este mai asémené dobitoacelor; iară învățătura prină adesa cetanie a cărțiloru să câștigă, care cărji, cum amă zisă, avemă nădejde că cu vreme și în limba noastră voră spori. Deci până atunci încă dină câtă poți te silește, iară aciastă Carte cuvântătoare de Rugăciuni o primește cu

cuviiintă, făcându rugăciune și pentru noi cei ce ne-am ostenită a o săvârșit, precum și înainte să pune.

Galați : Biblioteca Urechiă.

476. Norma, adecă rânduiala veniturilor patrahirului. Sibiu 1784.

Norma adecă rânduiala veniturilor patrahirului care s-au hotărât prin milostivul crăescu reșcriptum, adecă poruncă înpărătiască ce s-au dat în 23 de zile a lui Septemvrie anulă 1784 péntru lăcitorii neuniți de légé gre-ciască, fie cătane, fie provințialiște, și péntru popii lorū.

[La sfârșit:]

La Sibiiū s-au tipărită prin Pătru Bart.

In-8º mare, de 2 foi.

N. Iorga, *Scrisori și inscripții*, II, 14.

477. Ortografie sau Scrisoare dreaptă, Viena 1784.

СӨРӨТ ОГРЫФИЕ | сас | ГКРИСОЛЯРЕН ДРЕНПТЫ | пентрэ | ФО-ЛОЕУЛ ШКОЛЛЕСОР | НЕМНИЧЕЦИЙ. | Г-ла8 типкырт ғи Лпэркеткеска четате Ет-енна прии көөрөлъ Івсиф Көрцек Типо-гралфыл Көрцилоръ Иллирически. | АН8Л 1784.

In-8º mic de peste 12 pagine.

Fără prefață.

București : Biblioteca Academiei Române.

478. Pravilioră, Iași 1784.

ПРЫБІЛІСОЛІРЫ. | А каре (сз) көпріндө чөле шапте тайне бисеринчиши, к8 | каре сз се деңпріндә превашшій, май алесе дыховничий, | ка сз ціе ғұтқырған шы съекжаршырғ тайнай кымъ сз w | факк. шы с-а8 май әдәшсә әсфеваныл үк мый. | кымъ шы кәтега молитве спре фолосылы крестине- скылыш нороды. | К8 Елгословенім Прек әсфийцылыш Митрополиты | алъ Малдакеи КУРІЛІ КУРЫ | ГІЕРІЙДА. | Атрыз а сғынци сале Түпогрәфие ә сғынта | Митрополие ғ әмшы. А зылеле Азминатылыш Домыншы Нөстры: | АЛЕНДИНДРУ БІСІБІДА, Атрыз ғұтқырған | Домыніе Амбруей сале, | А йнай деда Адамъ, Зсеб | Імрэ деда Надирғаны Хс: Айғид. Шка. кд. | Г-ла8 Түпкырты дә Попа Михаю Стрилейцкій. Шы | әзірхъ Динъ Митрополія Ашылыш.

In-4º mic de 3 + 68 de foi. Aceste din urmă sunt numerotate.

Pe verso titlului se află reprezentat Isus Hristos blagoslovind lumea, într-o gravură semnată de «Proto Ierei Mihail S(t)rilb ițchi». Sunt exemplare în cari această gravură este înlocuită cu alta, a aceluias gravor, reprezentând pe Mitropolitul Moldovii Gavril în odăjdi și slujind (facs. 306). Volumul mai cuprinde și alte ornamente, dintre cari unul cu literile: M. S. (facs. 307).

Urmează apoi prefață, care se reproduce aici, și scara cărții.

Gavriilu, cu mila luř Dumnezeu Arhiepiscopu și Mitropolitu Moldavii, cucerniciloru Preoti și Duhovnici dinu eparhia Mitropolie Noastre, molitſă și arhierescă blagoslovenie.

Iată cărticēoa aciasta, caré și mică Pravilă poate să să nu măescă fiindu trebuincioasă pentru luminaré știință cucernicie voastre, și povățui-

306. — Mitropolitul Moldovei Gavril după *Prăvilioara* din Iași, 1784

307. — Semnul tipografului Mihail Strilbițchi.

toare la cunoștință și lucraré mântuitoarelor taîne ale sfîntei Bisericî. Căci, ca unii ce sănțeți aleși povătuitori a obști creștinești, aveți cu dédinsul datorie a vă înbogăți minte cu știință și înțalegire acestorașu sfinte taîne, ca și voi însi-vă să vă luminați, și pe fiș voștri cei Duhovnicești să-i puteți povătu la calé adevărului cé mântuitoare, pentru care răsplătiré ăaste multă precum zice psalmistul. Dreptu acéa noi, după doriré ce avemü în totu chipulă a folosi sufletește pre duhovnicestii fiș aî păstorie noastră, amă voită a să tipări întru a noastră tăpografie (*sic*) cărticeoa aciasta și să se înpărțască cucerniciiloră voastre, preoți și duhovnici de suptu a noastră păstorie. Deci cu dédinsulă vă poruncimă ca să vă îndăletniciți adesă ori la cetiré accestoru folositoare învățături, dinu cari povătuindu-vă la céle ce datoriu preoțască și duhovniciască cére, să lucrați cu toată cuviință lucrulă Domnului ce vi-s-au încredințat, silindu-vă cu sărguință și osirdie pentru a voastră și a duhovnicesteloră voștri fiș îndreptare și sufleteșcă mântuire, ca să scăpați de blestămulă, ce ăaste arătată la sfânta Scriptură, Ieremie, capu 48, stihu 10, unde zice: Blestămatu celu ce face lucrurile Domnului cu nepurtare de grijă. Si să vă învredniciți cereștiloră răsplătiri și părții celoră aleși, în zioa cé mare a Domnului Dumnezeu și mântuitorului nostru Iis. Hs., a căruia Dumnezăesculă dară și bogata milostivire rugămă să fie cu toti pururé. Amină.

Bucuresti : Biblioteca Academiei Române.

479. Prescurtă arătare pentru Dumnezeu, Viena 1784.

**Л Т Р Ь М Ъ Р И Р Ь | СФІНТЄЙ ДЄ СОФІЙН-цей, де відмінно фхкетообрей
шій Недес-покрітей Тріїце, Татевський шій | Фіевльй, шій Сфінтевльй Дхь. | С-ла тіпк-
рійт лічакстя кірте че сх зій-че пре скврткі дркетаре, фнтжй: Пінтрв | Дамнеззк. Пдоалі:
Пінтрв сокотінца | лвій Дамнеззк. | К8 тоатк юскрділ шій кгелевілла сфінцен | сале-
покрінтелв Константінв Швонк Шарохвль | Четяцій Темнішбрій. | Лтоарек депре-
лімба словенськ пре | лімба Румунськ ла Пнвль | 1784 Явг-всть 30. | Л Темій-
шіадра. | Гаф тіпкрійт фн фпвркетбска четате Бі-енна прин беєрюл Ішніф Кврцек
Ти-погоджвл Кхонцилов Ілліоничевши.**

Al doilea titlu, pe foaia următoare:

ПРЕСКАЗАТЬ АРХИПЕЛ | АТЖИ | Пентрэ ДМНЕЗЖ. | ЧЕ, ШИ
КВМЬ, ШИ КЖТЪ ІАСТЕ ДМНЕ-ЗЖВЛЬ НОСТРЭ. | АДОИ АРХИПЕЛ | Пентрэ СОКО-
ТЫНЦА ЛВЙ ДМНЕ-ЗЖ. | КАРЕ Ѽ АРЕ ДМНЕЗЖ КЖТРХ ТОАТХ ФЖ-ПТВРДА СА, ІАРХ МЛДИ
БЖРТОСК КЖТРХ ѼМ8 | ПЕНТРЭ А ЛВЙ ВѢЧНИКЖ МЖНТВИРЕ. | А ТРЕА | Пентрэ ЛЕУЧ-
ЛВЙ ДМНЕЗЖ. | КЖТРХ КАРЕ ТОТХ ѼМ8ЛЖ, ІАСТЕ ДАТОБЮ | А-ШЬ ФДРЕПТА ВІАЦА СА, КА СК-
НВ СХ ЛИП-|САСКЖ ДЕ ВІАЦА ВѢЧНИКЖ. | ПВСК ФНАЙНТЕ СПРÈ ФОЛОСЬ. | НВ НВЛАЙ ПРВНЧИ-
ЛОРЬ ЧЕЛОВЬ ТЫНЕРЙ, НВ-МЛДИ ШИ БЖРБДЦИЛОРЬ ЛМЖНДВРОРА ПРВІЦИ-|ЛОРЬ. ІРХ МЛДИ
ЩЕСВИТХ АЧЕЛОВЬ КАРЙ | НВ ПОТ ЛЕСНЕ ПРЕ ЛАРГХ Ѽ СХ ФДЕЛЕТНИЧЕ | Ф ФВКЦХТВРА КВ-
ВЛНТДРН ДЕ ДМНЕЗЖ.

In 8º de 142 pagine.

Prefața este semnată de «Theofanu Procopovici, Arhiepiscopul Cetății noao dinu Moscova», care este și autorul cărții.

Bucuresti : Biblioteca Academiei Române.

480. Psalmire, Râmnic 1784.

Ψ И Л Т И Р Ъ | П р о р о к в л ѿй ш Ѵ А п к р а т в л ѿй д Ѵ д Ѵ, | Я к Ѵ м Ѵ . А т р - а ч е с т а и ѵ
К Ѵ н Ѵ Т у н п к р и т к | А в и л е | П р Ѵ к л Ѵ м н и а т в л ѿй д Ѵ м и Ѵ | И Г Э М И Х Й И К О Н Г С Т А Н -
Д И Н Й | Е Ѵ ц в л Ѵ Е о е в Ѵ д Ѵ. | К Ѵ Б л а г о с л о г и Ѵ м ш Ѵ т Ѵ д т в л Ѵ л л а | П р Ѵ к с ф и Ѵ ц и
с а л e Ю б и т Ѵ р Ѵ л ѿй д Ѵ д Ѵ м и Ѵ з е в | К Ѵ р Ѵ Ф Ѵ л й Р Ѵ Т Ъ | Е Ѵ п и с к о п в л Ѵ Р Ѵ м н и к в л ѿй | А в
с ф и Ѵ т а є п и с к о п i e є Р Ѵ м н и к в л ѿй, | Л а є Ѵ в л Ѵ д е л а в и д Ѵ р Ѵ к л Ѵ м и Ѵ, | з Ѵ с Ѵ в : є Ѵ р Ѵ д е л а
Х Ѵ : є Ѵ ф Ѵ д . | Г - а Ѵ т у н п к р и т в д Ѵ К л Ѵ м е н т Ь І е р о м о на х Ѵ Т у п : | Р Ѵ м н и ч а н : | Ш Ѵ д Ѵ
П о п а К о с та н д и н Ь Т у п . Р Ѵ м .

In-4º de 8 foi fără număr și 242 numerotate. Tipărit numai cu negru, cu 24 rânduri în pagina incadrată.

Pe verso titlului, deasemenea incadrat într-o poartă semnată: «Diacon Costa(ndin)», se află stema Țării Românești și următoarele versuri:

Asupra Peceții, stihuri poetice, a Țării Rumânești cu bună fericire.

Amândoî luminători din ceriu bine închipuiaște
Că într-aciaștă vréme Valahiă să stăpânêște
De Domnul Mihail Costantin Sușul Voevodă,
Căruă i s-au încredințat pravoslavnicesc norodă.
Asemene și corbulă crucé o arată
A Innălțimei sale Domnii întraciaștă dată.

Urmează apoi o «Prédoslovie» despre însemnatatea Psaltirei, învățătura și rânduiala pentru citirea ei, și o gravură reprezentând pe David.

La sfârșitul pieselor liminare se notează: «Purtătoru de grijă fiindă Typografie, Gheorghe Nicolaovici».

La sfârșitul cărții:

Tipăritu-s-au aciaștă sfântă și dumnezeiască Psalmire, prinu ostenela diorthosirii smeritului între ierodiaconi Grigorie Râmniciulanul.

Galați : Biblioteca Urechiă.

481. Teodor Studitul, Cuvinte, Râmnic 1784.

К Ѵ Б И Н Т Ѵ Л Ѵ | С Ф Ы Т Ѵ Л Ѵ И П Ѵ Р И Н Т Ѵ Л Ѵ И | и Ѵ с т р Ѵ ѩ Ѵ д а р Ѵ
с т Ѵ д и т в л Ѵ . | Т Ѵ л м х ч и т е д Ѵ П р Ѵ к л Ѵ м в а ч Ѵ | П р Ѵ д а с т к Ѵ г р Ѵ ч а с к Ѵ , ш Ѵ А д Ѵ р е п - | Т а т е д Ѵ
П р Ѵ к с ф и Ѵ ц и т в л Ѵ П Ѵ - р Ѵ н и т Ѵ К Ѵ р Ѵ Ф Ѵ л й Р Ѵ Т Ъ | Е Ѵ п и - | с к о п в л Ѵ Р Ѵ м н и к в л ѿй: Ш Ѵ | К Ѵ ѕ
п р Ѵ к с ф и Ѵ ц и т Ѵ с а л e Б Ѵ л г о с л о - | к Ѵ н Ѵ ш Ѵ к Ѵ л е т в л Ѵ с - а Ѵ т u - | п к р и т в , п и н т р Ѵ ф о л Ѵ с в л Ѵ в Ѵ е ц Ѵ |
ч Ѵ и Ѵ д Ѵ є Ѵ в Ѵ ц и є Ѵ ч Ѵ л а р Ѵ А т р Ѵ Х Ѵ | Ф Ѵ р а ц Ѵ . | А в и л е | А т Ѵ ж е | Д Ѵ м н и Ѵ д Ѵ П р Ѵ к А н з л -
ц а т в л Ѵ | и Ѵ с т р Ѵ д Ѵ м и Ѵ , І Ѵ М И Х Й И | К Ѵ с та н д и н Ь | Г Ѵ ѕ ц в л Ѵ Е о е в Ѵ д Ѵ . | А в
с ф и Ѵ т а є є п и с к о п i e є Р Ѵ м - | н и к в л ѿй : | Л а є Ѵ в л Ѵ д е л а Х Ѵ : є Ѵ ф Ѵ д : | Д Ѵ К л Ѵ м е н т Ь І е р о м о на х Ѵ¹
Т у п : | Ш Ѵ д Ѵ П о п а К о с та н д и н Ь | Т у п о г р а ф Ѵ Р Ѵ м н и ч а н Ѵ .

In folio de 123 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 38 de rânduri pe pagină. Titlul este incadrat într-o gravură mare săpată de «Pop(a) Costandină Typografă (In) 1781».

Pe verso titlului se află stema Țării Românești și versurile asupra stemei imitate după cele din *Mineiul* pe Noemvrie din 1778, dela Râmnic (p. 226).

Prefața :

Arătare

Cum că viața cе de obște iaste cе mai cu lesnire spăsitoare, alcătuită dinu
învățaturile sfintilor Părinți și Dascală.

Cătră frații dinu sfânta Mănăstire a Căldăroșanilor, Molitvă și Bla-
goslovenie.

Fraților și Părinților, de vréme ce amu eșită dinu lume dorindu
viața cе îngerescă, să cuvine după orânduiala aceștii vieți să petrécemu
viața noastră. Că de vomu avé numai numele și portul călugăriei, și ne
vomu făli numai întru anii ce amu petrecută în zadară întru aciastă viață,
iară faptele călugăriei nu le vomu urmă, nică unu folosu nu avem. Noi
pentru acéia ne-amu lepădată de lume și amu lăsată odihna și desfătaré
trupulu, ca să facem faptele cinului călugăriei. Iară de ne are lumé ca pre
niște sfinti și ne socotescu că săvârșim célé plăcute lui Dumnezeu, și noi
facem célé încărcături, mai multă osândă și mai mare păcată pricinuim su-
fletelor noastre, după cum zice și Domnul nostru Is. Hs. în sfânta Evan-
ghelie: «Vař voao de va prisosi numele vostru mai multă de câtă faptele
voastre». Decă fraților, de vréme ce adevărulă aşă iaste, nu să cuvine să
ne lenevimu spre împliniré poruncilor lui Dumnezeu, și spre urmaré vieții
călugărești. Insă să știți, fraților, că aciastă viață are trei stări: una iaste
a celor dinu obștejtie, alta iaste a celor de sine-șu, și cе de alu treilé
iaste a pustnicilor. Decă cu puține cuvinte vă voiu arătă célé cuviincioase
la flește care viață dintru acéste trei. Si întăruu vomu începe cuvântul
pentru cei din obștejtie: Aceia dară să numescu cu adevărătu și săntu cu
fapta călugări obștejnică, carii lăsându lumé (adecă voile loru célé lumești)
priimescu săracia de bună voia loru și să gătescu spre toată scârba a o
suferi pentru măntuiré sufletelor sale, și pentru dragosté lui Hs. să dau
spre supunere până la moarte și să ducu întru o mănăstire, care are toate
lucrurile ei de obște, și măncaré, și băutura, și haňa, și toate célé lalte, și
nu zice nimené, că acestu lucru iaste alu mieu, sau acesta alu tău, ci toate
sântu de obște ale tuturor. Insă nică însușu voia sa o are cineva slobodă,
ci au unu povățuitoru și nastavnicu, a căruia voe și poruncă toți urmăză,
și nu îndrăznesc nimené, nică să mănânce cându va vré, nică să facă altu
cevașu fără de blagoslovenie; ori unde să va trimite mérge fără de cărtire,
și fără de a mai îndoii cuvântul, și fără de a să încărcături sau a să lenevi, ci
puindu-și nădejdé întru molitva starețului și a celor alalji Părinți, poslușaște cu
osârdie la toată slujba mănăstiri, măcaru și în cale depărtată de să va tri-
mite, măcaru pre mare de i să va porunci să călătorescă, măcaru și
prin locuri de primejdie de va fi orânduită să trécă, fără de nică o îndoială săvârșaște porunca, netemându-se nică de hiară, nică de focu, nică de
apă, nică de vrăjmașă văzuți, nică de nevăzuți, nică însușu de moarte. Că
precum cе morti nu să mai temu de moarte, aşă și călugărul ca unu
mortu iaste întru Hs. cu toate simțirile sale, și precum pre unu trupu
mortu flu poartă cineva cumu îi iaste voia ne avându putere de a să încărcături,
așă și călugărul toate voile sale le are omorâte, și nu să povățuiaște

de altă voe, fără numai de a starețuluř său, supuindu-se întru toate ca lutul săptuř mănele olariuluř, și ca fierulă în mâna covaciuluř. Aciastă orânduială a vieții de obște iaste că mai bună decâtă toate cele lalte, că aciasta urmăză vieții îngerești, fiindu-că și îngerii aşă petrecuř în ceriuř, nimené voia sa nu are, ci toți săntuř supuși porunciř luř Dumnezeu, și nimené nu zice că eu săntuř mai mare și tu ești mai micuř. Aciastă orânduială au avut-o și sfinții Apostoli, cându viețuia cu Domnul nostru Is. Hs. pre pământu; încă și după înălțaré Mântuitoruluř la ceruri, rămâindu ei pre pământu, totu aciastă orânduială au ținutu, după cumu ne adevereză faptele sfințiloru Apostoli, zicându: «că eră inima celor ce au crezutu una, aşijderé și toate averile loru înpreună le avé și nedespărțite». După aciastă orânduială au viețuitu și toți sfinții Părinți cei vechi, adecă sfântul Theodosie naciānicul obștejitiie, sfântul Evthimie, sfântul Savva, sfântul Marco, sfântul Isaiia, sfântul Varsanufie, sfântul Dorothei, și sfântul Theodoru Studitul și alii mulți sfinți Părinți.

Pentru acéia și până astăzi cine doréște de spăseniă sufletuluř său, aciastă viăță să urmeze, după cumu și însușu marele Vasile arată, că aciasta iaste calé că mai umblată a măntuirii. Că, măcaru că s-au spăsitu mulți sfinți și cu cele lalte doao vicți ce amu zisu, daru atunci alte vremi eră, altă râvnă, altă fierbințelă. Iară acumu fiindu lumé cu totulă pornită spre rău, și oameni puțini întru credință, și slabă întru vitejia sufletescă, și prisosiți întru răotate, cu anevoe să va spăsi cinevă cu acélé lalte doao căi. Pentru acéia pre fiește care sfătuim și indemnăm la obștejitiile cele alcătuite întru frica Domnului să alérge, și întru carele nu iaste neorânduială și turburare, și neascultare, și nesupunere, și mai vârtosu pungă deusebită, că izvodică de diavolul, întru care oră ce să pune iaste dinu furtișagă, dinu viclenie și dinu însălcăune adunată spre pierzaré sufletescă și trupescă, de care să bucură vrăjmașul diavolul, și să măhneste milostivul Dumnezeu, și să scârbescu sfinți luř înger, și vař și chin, și blestemu și urgie Dumnezeiască va fi unora ca acestora. Că pentru acéia să numește obștejitiie, adecă viăță de obște, ca toate să fie de obște și nedespărțite, nu numai lucrurile, ci și însușu voile alcătuite spre plăceré lui Dumnezeu. Iară unde lucrurile cele de trebuință nu săntu de obște, și nu iaste un cugetu și o unime, după voia luř Dumnezeu, acolo nu trebuie să se numește soboru de frați, ci adunare de tâlhari, și uniu ca acește nu săntu suptu pronia luř Dumnezeu, ci cu părăsire despre celu înaltu, să chivernisescu și să povătuiesc de Satana, dupăcumu zice și Prorocul David: «Și va trimite Domnul pre dânsii, ca să umble după izvodirile inimilorlor loru». Și sfântul marele Vasile zice, că celu ce are lucru deusebitu întru viăța de obște, s-au despărțit pre sine de Beserica luř Hs., și de dragosté Domnului s-au înstreinat, și să fie nepricestuitu până să va îndreptă. Iară de să obrăznicește a să înpărtăști sfințelor și înfricoșatelor Tařni, să știe unulă ca acela că spre osândă mănâncă și bă trupulu și săngele Domnului, și va avé parté luř cu bubosul Ghiezl, și cu vânzătorul Iuda, și cu ceia lalți asémené loru.

Iară de slobozescu cinevă dinu Episcop, sau igumen, să se facă unele ca acéste, și orânduescă învățătură înprotiva sfințiloru Părinți, voru da

sémă în zioa judecății întocma ca ucigașii și ca pierzătorii tâlharî, fiind că dău pricină prinu nebăgaré loru de sémă și prinu léne, și prinu călcaré praviliș de a să vătămă multe suflete și a să răni de diavolul. Că oră-cine pune gându ca să aibă cevaș deusebitu, oră înlăuntru în mănăstire, oră afară spre neguătorie, sau oră unde aru fi, acela să face furu și tâlharu de ale sale, precum Ananii și Sapsira. Că de vréme ce s-au lepădatu de sine la priimire cinulu, și s-au închinat și sufletulu și trupulu cu totul lu Dumnezeu, și s-au făgăduitu înainte îngerilor și a sfintilor a petréce întru săracie și întru scărbe, cumu nu să arată mincinosu înainte lu Dumnezeu, și înșălațorii lui-și însușu, și furu de cele sfinte? Pentru acéia cela ce cu adevăratu pofteste măntuiré sufletulu său, nimicu alu său să nu aibă fără de blagoslovenie, nică voiu lui să urmăze, și cu lesnire să va măntui întru viăța cé îngerescă a obștejtiei.

Iară cei de alu doile treptă, carii săntu cei ce viețuesc de sineși, au multă ostenelă și mare grijă, căci, precum de toți sfintii Părinți cu un glasu iaste mărturisită, că rădăcina tuturor faptelor bune iaste tăiaré voi, aşijderé a tuturor răotășilor izvoru și pricină iaste sloboda voe a flește căruia, adeca a nu te stăpân altul, ci oră ce și să va pără să facă. Acăstă voe slobodă au cei ce trăescu de capul loru deusebitu, pentru că de nimené nu să sfiaște, de nimené nu-i iaste grijă, nădăduște în bani să și în avéră sa (multă sau puțină ce va avé); ce i să pare, acăia face: cându và și câtu và, măncă; cându và și câtu và, bă. De nu să va sculă la rugă, pre nimené nu are să-lu mustre; de nu-și va săvârși canonulu, nimené nu-lu cîartă; de-î va veni ispită, n-are cine să-lu sfătuăscă; de i să va întâmplă scârbă, nu iaste cine să-lu măngâe; de va cădă, nu iaste cine să-î intinză mâna după Dumnezeu să-lu râdice. Că nu are pre cinevă să-î fie milă de sufletulu lui, nică să-î poarte grijă de măntuiré lui, și aşa toate răotășile să strângă la cei ce trăescu de capul său. Pentru acăia, cumu amu zisă, viăță mai bună și cale mai cu lesnire iaste la obște.

Iară celu ce pofteste să petrécă calé cé de alu treilé, trebue să-î prisosescă ostenela mai multă decâtă a tuturor, adeca să viețuăscă la unu locu singuratecă, liniștindu-se numai însușu; și îndrăznimă a zice că în vrémé de acumă iaste cu neputință a săvârși cinevă acăstă viăță. Au fostu adevăratu în vrémé de demultu unu dinu sfinti, carii au săvârșită acăstă călătorie, precumă marele Antonie, marele Onufrie, și alii, daru cu mară stradanii s-au petrecută viăța: unu săptămânu întregu nu gustă nimicu; alii în toată viăța loru vinu n-au băutu, untu de lemnă sau păște nică cu ochii nu l-a văzutu, cu buruenă numai să hrăniă, și necumă față de fămée, că nică obrazu de omu nă vedé; rugăciună loru eră necontentă; goliciună loru eră numai cu o vechitură învălită, și alte multe și negräite ostenelă suferiă, fiind că totulă infocaș cu dragosté lu Dumnezeu și umbriș de darul Duhului sfântu, cărora în zioa de astăzi nimené nu poate să le urmăze.

Iară viăța cé de obște iaste calé cé umblată, pre care mulți au trecută și s-au spăsită cu ajutorul lui Dumnezeu, după cumu sfintii Părinți ne

adeveréză. Dară ni să pare că întru aciastă viïață nu să cuvine a să face adunare de numără peste măsură, încâtă nică purtaré de grijă cé sufletescă a starelului să nu-i poată cuprinde cu căzuta duhovniciească cercetare, nică hrana cé trupescă a să căștigă cu lesnire, nică haïna cé trebuincioasă spre acoperiré goliciumii a să puté agonisi fără de turburare. Că și rucodeliia trebuie să fie cu măsură, una pentru ca să aibă usebire viïața cé sfântă dinu cé lumescă, adeca să nu supunemă toată viïața noastră spre a sluji numai pentru cele trupești, și alta pentru ca să ne prisosescă vréme și pentru cugetaré celoră Dumnezeu, și pentru rugaciuni, și pentru oareșu-ce răpaosu trupescu, ca să nu slabănohimă de totu și să ne bolnavimă, dară iarășu să nù fie numărul celoră adunați în obstejtie mai puținu de doisprezéce, ca nu cumuvași prisosința bunătățiloră pământului, ce dinu mila lui Dumnezeu li să dă, să se oprescă spre desfătaré la mai puținu, și să nu să hrănescă mai mulți săraci lipsiți. Că aşă de vomu face, și cu acestu gându de vomu opri adunaré, spre osândă ne va fi viïața și în zadară ostenela; ci mai vărtosu pentru ca să se poată hrăni mai mulți, să ne fie proastă hrana, și pentru ca să se înbrace și alți frați, să ne fie haïna nù numai de puținu prelu, ci și ponosită și spartă, că aşă de vomu viețu nì să va cunoaște dragosté cé întru Hs., și arătându noi îndurare cătră vecinul nostru și fratele celu întru Hs., și Dumnezeu va vârsă milele sale céle bogate spre noi mai cu prisosu.

Deci acești vieți de obște fiindu dascalulă celu mai iscusită și celu mai în urma celor lalți sfinti Părinți de demultă, sfântulă Părintele nostru Theodoru Studitulă, de mare folosu amu socotită a fi și la adunaré voastră, frațiloru, poucenile sfintii sale, fiindu și de însuși Beserica noastră a Răsăritulu priimite a să cetă preste anu întru auzul tuturor. Pentru acéia ne-amu îndemnată de le-amu tâlmăcită numai pentru dragosté voastră, iară nu spre opotreblenie de obște; însă nu dinu cuvântu în cuvântu, una pentru căci fiește-ce limbă are harul său, alta pentru căci nu amu găsită cartă sfântulă cé ellinescă, ci amu făcută tâlmăciré după cé tâlmăcită pre limba cé proastă cé greciască; și spre mai bună înțelégere, și spre mai multă îndemnare a osârdiei voastre, unele dinu cuvinte le-amu scurtată, altele le-amu prefăcută, ferindu-ne la scurtari și la adăogiri numai de cele înpotrivă sfintiloru Părinți și a sfintei Beserică. Si aciasta cumu zicemă, nù amu făcut-o spre a ne făli cinevă de iscusire tâlmăciri, că a tâlmăci cinevași după limba cé proastă greciască pre limba iară proastă rumânescă, nu iaste lucru de a să laudă cinevașu, ci numai pentru mai bună înțelégere, cumu amu zisă, și îndemnaré spre buna cuviință a dragostevoastre. Deci vă poftescu să priimiți cu dragoste ostenela noastră și să vă rugați Domnului pentru spăseniia celui întru multe păcate și grozave învălită ticălosulă nostru sufletu, ca și voi să dobândiți dela Domnulă acieiașu milă, a căruia puternica dréptă să vă păzescă de toată ispita și de toată scârba întunericului și să vă povătuiașcă la pământulă făgăduinții. Pentru rugaciunile pré sfintei Născătoarei de Dumnezeu pururé Fecioarei și ale sfântulă marelu Mucenică Dimitrie și ale pré cuviosulu și mărturisitorulu și marelui

Dascalu sfântului Theodor Studitul, și ale tuturor sfintilor celor ce bine îau plăcutu dinu vîci, Aminu.

Alu dragoste voastre părinte sufletesc și cătră Domnul nevrédnicu daru fierbinte rugătoru și slugă, smeritulu Episcopu alu Râmniculu,

Filaretu.

La sfârșit :

Typăritu-s-au aciastă de sufletu folositoare carte prinu ostenela diorthosirii smeritulu între Ierodiaconu Grigorie Râmnicianul.

București : Biblioteca Academiei Române.

482. Iosif Misiodax, *Insemnări fizice*, București 1784. — Grecește.

ΙΩ ΣΗ ΙΙ ΟΥ ΤΟΥ~ ΜΟΙΣΙΟ' ΔΑΚΟΣ | Σημειώσεις Φυσιολογικαί, | Αἴτινες εὑθύννονται Πανυποκλιτικῶς πρὸς | ΤΟΝ | Τψηλότατον, Γαληνότατον, καὶ Φιλομουσότατον | Αὐθέντηγ καὶ Ἡγεμόνα Πάσης Οὐγγροβλαχίας | ΚΥΡΙΟΝ ΚΥΡΙΟΝ | ΓΩΑΝΝΗΝ ΜΙΧΑΗΛΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΟΥΤΖΟΝ ΒΟΕΒΟΔΑΝ, | Λόγῳ ἀπλῷ Δοκιμίων. | Ἐν τῇ νέᾳ Τυπογραφίᾳ τοῦ Βουκουρεστίου. | ἐν Ἐτει 1784. | Παρὰ Νικολάῳ καὶ Ἰωάννῃ Λαζάροι.

Ale lui Iosif Misiodax Insemnări Fizice, îndreptate foarte plecat către prea înălțatul, prea blandul și prea iubitorul de învățatură stăpân și Domn a toată Ungrovlahia, Domnul Domn Ioan Mihai Constantin Suțu Voevod, numai ca simple încercări. În Noua tipografie a Bucureștilor. În anul 1784. De Nicolae și Ioan Lazăr.

In-4° de 8 + 35 pagine.

Pe verso titlului se află stema Țării Românești. Urmează apoi o scriere de dedicație către Domn și o înștiințare către cititor.

București : Biblioteca Academiei Române.

1785.

483. Alfavita cea sufletească, Iași 1785.

In-8° mic de 8 + 253 foi numerotate. 19 rânduri pe pagina încadrată în chenare de linii.

Titlul de «Alfavita că sufletească» se află repetat la începutul celor 3 părți ale cărții. Dela f. 224 urmează 5 «stihoslovii».

La sfârșit :

Aciastă Alfavită fiindu întâiu slovenescă
S-au scosu acumu în limba rumânescă,
Cu porunca sfintiei sale Iacovu Mitropolitul,
Daru diorthosită de mine Evloghie smeritul.
Rogu-mă daru voao, de obște cetitori,
Ca să fiș gresaleloru méle lesne ertători,
Nu numai unde va fi lipsa slovelor,
Ci mai multu pentru aşezaré slogurilor,
Că precumu orbulu umblându nu-î fără poticnire,
Aşa și celu neînvățatu fără gresu la tâlcuire.

București : în Biblioteca Academiei Române, exemplar fără început.

Gaster, *Chrestomatie*, II, 146.

Urechiă, *Ist. 'școalelor*, IV, 64. — Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, II, 383 — Picot, *Strélibickij*, n° 6.

484. Calendar, Iași 1785.

КАЛЕНДАРЮ | пе рвї ани. | Скось динь мѣлте фѣлори | де кърци. 1: | Дела
фачерѣ лѣмін. | 2: | Динь тестаментъль иօс. | 3: | Динь картѣ лѣи Флоринъ. | 4: | Динь
картѣ лѣи Педимонтанъ | дофторъль. | 5: | Динь Календарюль лѣи Петру фѣлъратуль
москви. | Тоате ачестѣ арѣтате кърци | аз фость пела цѣриле лоры: | фкредицате
ши тупърите.

[La sfârșitul prefeței:] Тупърите 8-е-аэ ачестъ Календарю: ՚ търгъль яшулуй, ՚ зи-
леле прѣ лѣминатъль донъ, Александъръ Іѡанъ Маврокордатъ Воеводъ: 1785: Аугустъ 8.

In-8° mic de peste 8 foi și 273 pagine. Tipărit cu caractere rusești cursive. Carac-
terele tipografice par a fi fost turnate dinadins pentru cărțile românești, deoarece se
întâlnesc literele ՚ și ՚, care nu se află în alfabetul rusești modern și care sunt gravate
în acelaș stil. (V. mai jos, facs. n° 308).

Volumul cuprinde numeroase ornamente și gravuri. Unele din acestea din urmă
reprezentând pe regenții anilor sunt semnate de: Protoierei Mihail (și) Policarp Stril-
bițchi (facs. 309).

Іѡанъ Маврокордатъ
Боеводъ
1785 : Аугустъ 8 ;
ПАЛОВЕНѢСКЪ , ши сау тильтъркъ
жѣтуяюль чезъ къ слесъ поликитна
скъ жѣтъръгъль яшълъни , дѣ гъ къ мѣ
ши чѣлѣ арѣтате кърци аз фость
тильтъркъте пела цѣриле лоры. ши фѣ
инъ арѣтате : сау тильтъркъте дрѣл
ть : ՚ пъ къ жъ сау афлатъ жуѣлѣ
тильтъркъте жѣтрачель киль сау ши ти
пѣрить . Ачестъ календарю сау
фѣкътъ кх съ иоатъ слѣжи ла тре
бѹнъцелѣ 1кономіенъ касин . ши
авѣнъцѣ јѣжъль брѣже словодѣ ши ле
трехъцѣдѣ къ веселіе , сокотекъ къ
ва фи прїимитъ ачестъ никъ юстѣ
нѣлъ де кѣтъръ чепитпорю .

ТИЛЬРКЪСАУ АЧЕСТЪ КАЛЕНДАРЮ :
ЖѢТЪРЪГЪЛЬ ЯШЪЛЪНИ , ЖѢЗИХЕЛЕ. ИОБ
ЛѢМИНАТЪЛЪНИ ДОНЪ , АЛЕКСАНДРЪ

ІѠАНЪ МАВРОКОРДАТЪ БОЕВОДЪ

1785 : АУГУСТЪ 8 ;

308, 309. — Pagină și gravură din *Calendarul dela Iași din 1785*.

Prefața începe pe verso titlului:

Predoslovie cătră cetitoriu.

In multe chipuri, și în multe feliuri omul iubeste a cerca științele, și cele vrădnicice învățături, cumă dinu istoriile cele vechi, aşa și dinu scripturile cele noao. Mai ales și pentru doftoriile cele cu lesnire și fără de cheluială ce să găsească pela casele celor săraci, ca să le folosescă la vremă boalelor lor. Bine iaste ca să știe omul și cele patru vremi ale anului cumă va purta grija la Iconomia casii lui. Toate aceste s-au tălmăcită dinu cărțile ce s-au arătată în dosul aceștii file, pe limba moldovenescă, și s-au typărit în typariul celu cu slovă politicăască în târgul Iașului, după cumă și cele arătate cărți au fostă typărite pela țările lor, și fiindă drépte, s-au tălmăcită dreptă, după cumă s-au aflată în cele typărite într-acelă chipă s-au și typărită. Acestă calendaru s-au făcută ca să poată slujă la trebuințele Iconomiei casii, și avându omul vrăme slobodă și petrecându-o cu veselie, socote(s)că că va fi priimită acăstă mică ostenelă de cătră cetitoriu.

Com. de G. Teodorescu-Kirileanu.

Sibiu: Biblioteca arhiepiscopescă.

Pop, *Disertație*, 80.—Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, II, 337.—Picot, *Strălbickij*, n° 7.

485. Carte trebuincioasă pentru dascăli, Viena 1785.—Românește și nemțește.

К А Р Т Е | Т Р Е Б У И Н Ч О Й С Ъ | пентрэ | Д Я Г К И Л Й | шко(а)лелор
дѣ жоc рѡмѡнѣвѣй нѧшнѣте. | ѣн | Кїесаро-Кржевицѣ Цѣркви дѣ мѡшенѣре. | ПАРТБ
ѢТ҃ЖЙ. | Кв вѣл челѣр май тѣр. | Ѣн Еїенна | La Іѡсиф Нѣбна дѣ Кврцбек к. к.
ал Кѣрци | Типогрѣф. | 1785.

Nothwendiges | Hanndbuch | für Schulemeister | der wallachischen nicht
unirten | Trivial-Schulen | in den | Kais. Königl. Erblanden. | Erster Theil. | Mit Erlaubniß
der Obern. | В ІЕННІ, | bei Joseph Edlen von Kitzbichl, f. f. Hofbuchdrucker Groß und
Buchhändler. | 1785.

2 vol. in-8° mic de 12 foi+253 pag. și 319 pag. Textul, ca și titlul, este în două limbi: românește în stânga cititorului, și nemțește, în dreapta.

Dăm aci prefața românească:

Inainte cuvântare.

A cunoaște datorile sale cu de amărunțul, și a le plini cu toată putințioasa râvnă, este o trebuință de obște, care privește flește care stare sau cin, căruia cineva va să să dé.

Măcar care micu ramu a îndeletnicirii omenești să voască cineva a apucă, ispita va încredință cumcă este cu neputință a face vreun bun sporiu întru acăia, când cineva să nu-ș fi agonisit mai multe mijlocurile sau acéle ce trebuie spre săvârșiré apucării sale.

Nimic nu poate fi mai de stricăciune binelu de obște, de câtă purtare diregătorie, caré cade în mânilor unu omu neispitit și nedestoinic. Dar încă cu atât mai puțin poate fi de folos statul și părinților cultura, sau buna creștere a tinerilor, când să să încredințeze unu învățătoru nedestoinic, fiind că chiemaré acestuia are de scopos acă punere de temelie trebuitoare pe care să ţinu folosirile vieții omenești și toate lucrările noastre.

Insă aciastă chiemare, acest cinu, carele atât interesăste pe statu și pe părinti, au fostu pân acum de némul românesc aşa de puțin socotit, încât adéseori au putut cineva vedé acest cin și deregătorie în mână de oameni fără știință și ispitire, încă în multe locuri n-au fost de a găsi nice cé mai mică idee de chiemaré sau tréba învățătorilor de școale și de mărimé deregătorii lor.

Deși unii și alii bine voitorii patrioți au jelit întru tăceré soarté înpreună cetățenilor, și mulți dreptu înbunătățijă părinti de mult cu râvnă au dorit de a nu să află mai mult la nevoie de a-ș dà copii lor pradă unii réle crășteri, cu toate aceste aşă au fost rânduit, și au trebuit numai în punctul vreinii de acum a vedé și pentru némul românesc în chiesaro crăștile țări de moștenire lucru școalei adus și pusu la o rânduială mai bună și mai temeñică, spre doavadă că pre îndurătoare purtare de grijă a pre luminatului Prințip al nostru învrednicéște de aruncă pre milostiva sa vedere și cătră céle mai depărtate locuri a staturilor sale, și cu o potrivă dragoste priveghiază pentru binele supușilor lui, întru toate lucrurile, care potu privi acest bine.

Acestor de obște orândueli de școale, și poruncilor rânduioare, ce să dau adese pentru aciasta, este datoare și cărticica aciasta cu flința ei, și este vrédnica cu atâta mai de multă luare aminte, cu câtu însuș ia este una dintru céle mai de frunte temeli a așezământulu de școală, fiindcă ia cuprinde în sine îndreptariul învățătorilor întru a formarsi ,pe tinerii școlarii săi la trebuincioasele știință și învățătură, și asemené și la bună nărvită viață.

Cărticica aciasta este înpărțită în doao părți, și o adaosătură. Si în cé de înței parte să va vorbi de dascalii și proterimata sau averi sufletești (marafeturi) a lor; în cé de al doilea să va arăta chipul dării de învățătură, în toate lucrurile ce sănt de învățat, și în adăosătură să vor orândui chipurile spre ținéré în bună stare a rânduelii de școală. Drept-aciasta cu atâta mai mult trebuie să să răcomenduască aciastă cărticică spre cé de obște sporire și ostăniotoare învățare, cu cât numai dintr-ansa pot să să formărisescă destoinici, de obște folositor și adevărat trébni c învățători de școale.

Dar și aciasta este de a să pomeni că spre sporiré aceștii aşă de măntuioare a școalelor trébă, s-au mai tipărit încă trei cărți, adecă : Catehismul care s-au făcutu în anul 1774 de neunitul episcopesc Săbor, ce s-au făcut în Carlovit, Carté de cetit și Arithmetica spre trebuința copiilor la țară. Toate aceste cărți sănt acest félui alcătuite, ca când învățătorii să să slujască după cum să cade de dâNSELE, și de chipurile de dare de învățătură, ce s-au orânduit într-aciastă cărticică, în scurtă vréme să pot face creștinii înțalepți și râvnitori, bunii cetățeni, căsași lucrători, însurați ciștiți, supuși plecași, sluiji credincioase; cu un cuvânt, pe cât este cu putință, oameni de să-vârșit. Domnul să întărescă pre învățători întru apucările lor, să blagoslověscă ostănela lor, și să-i învredniciască cu darul său, ca să să poată indulci odinioară cu roada îndeletniciri lor.

Volumul II, sau partea a doua, nu are titlu și tablă de materii în exemplarul nostru.

Această carte a apărut, în acelaș an și la același editor, într-o altă ediție, în care textul german este același, iar traducerea românească este alta. Am văzut însă numai volumul II, care are titlul următor :

**Д Е Л И П Г Ъ | К Ъ Р Т И Ч Є | п е н т р ё | Л Е Ц Ъ Т О Р Й О | а Н е в н и й -
ц и л о р р є м ѿ н е ц и л о р м а й м я ч ш к о д л е | ѣ | Л п ѿ р ъ: ш Ѵ К р ѿ е ц и л е Ц ѿ р ъ. | П и р т ъ
и Д О Й. | Г ѿ в и н д е н е л е г а т ъ 45 д ѿ к р . | К ѿ П е р м и с ѿ ч е л о р м а й м а р ъ. | ѣ н а |
Л а І ѿ с и ф и о б ж а д ѿ К ѿ р ц в е к ѿ ѣ п ѿ р ъ: ш Ѵ К р ъ: | д ѿ К ѿ р т е, а н е в н и ц и л о р Р є м ѿ н и,
ш Ѵ а | ҂ ј б ѿ в и л о р Т є п о г р а ф , ш и в ѿ з в т ѿ р ъ д ѿ К ѿ ц и . | ѣ А н в л 1785.**

Titlul nemțesc este același ca și în ediția cealaltă, afară de numerotarea volumului și de indicația costului.

București : Biblioteca Academiei Române.

Iuliu Vuia, *Scoalele românești bănățene în secolul al XVIII*, studiu istoric. Orăștie 1896, 111.

486. Catihisis mic, Viena 1785. — Românește și nemțesc.

**К А Т И Х Ъ С Ъ | М И К Ъ, | с а ё | С К У Р Т А Ь Т Ъ П Р Я В О С Л А Ь Е Н И К Ъ
М ѿ Р Т є Р И С Ъ Р є | л ѿ д ѿ й Г Р є Ч є ѡ й И Н є Н Ь И Т є, П е н т р ѿ Т Р є Б Ъ | П Р є Н -
Ч и л ѿ р ъ Ч е л ѿ р ъ И Н є Н Ь И й | Р є м ѿ н е ѡ й, Ф ѿ к ѿ т ъ, | Ш и д ѿ л а Н е в н и т ѿ л ь
Е п и с к о п е с к в л ь ѣ | К ѿ р л о - в е ц ь л а А н в л 1774. | Ц и н ѿ т ѿ л ь С є н ѿ д ь ѣ т ѿ р ъ т ѿ
ак є м ѣ д о w | в а р ъ к ѿ ѣ т ѿ р и р ъ ѣ р є х ѿ п и с к о п в л ь и, ш и | М е т р о п о л и т ѿ л ь и т и п ѿ р и т ъ |
Л ѣ п ѿ р ъ т ѿ к с а ч е т а т е Е ѿ н и на л а Б ѿ р ъ л ь І ѿ с и ф ь | д ѿ К ѿ р ц в е к м л ь р є с ѿ р и т ѿ л ь и
т и п о г р а ф 1785.**

Kleiner | K ate h i s t u s | oder | ѣ r z e, und ѣ h t e B e k e n n t n i s s der g r i e c h i s c h e n n i c h t
u n i r t e n | R e l i g i o n . | Zum G e b r a u c h e d e r n i c h t u n i r t e n | w a l l a c h i s c h e n Z u g e n d . | V e r s a f f e t, und v o n
d e m i m J a h r e 1774. i n C a r l o w i z a b g e h a l t e n e n n i c h t u n i r t e n b i s c h ö f l i c h e n S h i p o d u s b e -
f t ä t i g e t: und nun mit G u t h e i s e n | d e s E r z b i s h o f s und M e t r o p o l i t e n a u f - g e l e g t . | W J E N . |
Bei J o s e p h Edlen von K urzweil, k a i s . k ö n i g l . H o f - b u c h d r u c k e r , G r o ß - u n d B u c h h ä n d l e r . | 1785.

In-8º de 163 pag. Textul românesc în stânga cititorului, iar cel nemțesc în dreapta.

Oradea-mare : Biblioteca diecezană episcopală.

487. Ceaslov, București 1785.

**Ч И Г О С Л О Б Ъ | Ч є к о п р ѿ н д е с л ѿ ж к а д ѿ з Ѵ ш Ѵ д ѿ н ѿл - т є, п р е к є м ь ѣ
с к а р ъ ѣ д ѿ р ъ т є, ѣ т є р ъ м а й | в є д ѿ ѣ ѣ д ѿ р ъ т є р ъ д ѿ р ъ д ѿ с о с ѿ т є, ш Ѵ ѣ д ѿ р ъ - ѹ ѿ т є
к ѿ п а р а к л - с ѿ л ь ѣ д ѿ л ь д ѿ и л ѣ ѣ д ѿ р ъ п р е ч є с - т є й, ш Ѵ к ѿ ѣ д ѿ л ь ѣ д ѿ р ъ т є р ъ, ѣ ш Ѵ ѣ д ѿ р ъ - д ѿ с
ш Ѵ с ѿ н ѿт ѿ в ѿ л ь с ѿ м к о л ь . | Л ѣ з ѿ л е л е п р ъ к л ѿ м и н а т є в ѿ л ь Д ѿ м и ь, | [І Г є М Н Х А Й
К О Г Т Й Н Д И Н Ъ] Г є З Ъ К Ъ Е в . | К ѿ в л а г о с л о г е н ь м ь ш Ѵ к ѿ л ь т є в ѿ л ь П р ъ к | с ѿ н ѿт є -
т є в ѿ л ь M и т р о п о л і т ѣ ѣ д ѿ л ь O є г г р о - в л ѿ х і е н K и р і ѿ K є р ъ Г Р й Г О Р Я є | Л ѣ т є р ъ ѣ д ѿ л ь к ѿ :
д ѿ ѣ n ий ѣ п ѿ т о р і е n с ѿ л ь . | Г є - a ѕ т и п ѿ р и т є л ь B є к ѿ р ъ e и ѣ т и п о г р а ф - ф ѿ л ь д и н ь с ѿ н ѿт є
м и т р о п о л і е . P р и н ь | ѣ д ѿ м и а р ъ ѣ ш Ѵ w с т e n ѿ к ѿ l ь G м e r y t є в ѿ л ь | м и т р о п о л і т ѣ G i d ѿ c Г R й -
G O R Я є . | L a ѣ n ий д ѿ л ь H є ѿ c i є l ь X є : z a ф i n e . | D ѿ С t a n c i ѿ l ь T h w m ѿ k ѿ t ь T i p o -
g r a ф є в ѿ л ь .**

In-4º mic de 4 foi și 592 pagine. Tipărit cu negru și roșu, cu 26 de rânduri pe pagina. Titlul este incadrat într-un chenar săpat de «Stanci(ulu) Typogr(a)afulu».

In soile liminare se află «Simvolulu sfântului Athanasie, Patriarhului Alexandriei», scara cărții și o gravură cu inscripție grecească.

Versurile asupra stemei de pe verso titlului sunt urmatoarele :

Stihuri asupra stemei pre luminatului, slăvitulu și pre înnălitatu Domnū Io Mihai Costandinu Suțul Voevodu.

Milostivul Dumnezeu, celu pre îndurat,
Pre Domnul Mihailu l-au încoronat
Cu domnia acestu Printipat,
Pre celu cu înțelepciu ne maș înalt
Și cu toate darurile înpodobit,
Ca unu crinu bine înfiorit,
Pre carele Domnul să-lu întărescă
In anii îndelungați țara să domnescă.

La sfârșit se spune că:

Ciasoslovul acesta, ce au eșită acumă dină tipară cu ajutorul lui Dumnezeu, iaste maș îndreptat și maș bogat de cătă celu până acumă tipărit, încă și maș adeogat cu mejdurile ciasurilor, cu paraclisul alu doileal Précisti, și cu alte învățături trebuincioase, prină ostenela și sârguința a însuși pre sfintij sale părintelu Mitropolitul Sidis Chiru Grigorie. Insă la diorthosire amă fostă și eu de ajutoru, celu maș micu între Ierodiacaonii sfintei Mitropoli, Stefanu.

București : Biblioteca Academiei Române.

488. Curioznica arătare, Iași 1785.

КУРІОЗНИКА | ШИ ФІКСРТЬ АРЪТАРЕ ЧЕ-|ЛОРЬ ЧЕ ЮБЕСКЬ АЧЕРКА ВРЕ-|ДНИЧЕ
АВЪЦТЬ СРИ ДИНЬ | ФІЗІОГНОМІЕ | ТЫЛМЪЧИТЬ | ДАЛЕ ЛИМБА НЕМЦАСКЬ | АЧВ
РЯСАСКЬ, КЪМЬ ШИ | ПЕ ЛИМБА АЧАСТЬ МОЛДО-ВЕНЕСКЬ. | САЗ ТЫЛМЪЧИТЬ ШИ САЗ | ТУПЪРТЬ
АЧВ ТУПОГРАФІЕ | ЧВ ПОЛІТІЧАСКЬ, ДЕ ПО-|ША МИХАИ СТРИЛБІЦКІИ | ЕКСАРХЪ ДИНЬ МИТРО-
ПОЛІЕ | ЯШІЛІИ. 1785: ГДКТОМЬ: | 16.

In-8° mic de 3 foi și 134 pagine.

Tipărit cu caractere rusești cursive.

Prefață, tipărită chiar pe verso titlului, sună astfel :

Predislovie.

Cătră cetitoru, arătare în scurtă vrednice învățături, nu ca să fie, sau să poată ia a fi deșteptare spre a crede deșărtăciunilor ei, sau spre oareșcare îndelungate gânduri, ci numai la vremi slobode să-i poată slujă spre oareșcare veselie. Mai alesă la cei ce săntă politicoși și învățați a le socoti și cu supjire minte a le judeca; dară nu pentru cei proști, că ori mărgăritariul înainte porcilor, ori aciașă carte înainte celor proști, totu una să socotește.

București : Biblioteca Academiei Române.

489. Durere de mâna rătră Aritmetiră, Viena 1785. — Românește și nemțește.

ДѢЧЕРЄ ДЕ МѢНІ | КҮТРЬ | АРИӨМЕТІКИ | САЗ СОКО-
ТІЛЛІ | ПЕНТРВ ТРКЕВА ПРВНЧИЛОВР 8МЖНКІЙ ЧЕДОРВ НЕ- 8НІЦ ЧЕ СК АКВАЦК АШКОД-
ЛЕЛЕ ЧЕЛЕ | МИЧ. | СЪ ВИИДЕ ФХРВ ЛЕГХТВРК К8 15 КРЕНЦ. | К8 ДОВОНРК СТАПНН-

торилоръ. | Типърнитъ .đ. Апържънтоаре четате Бънина ла Йънис | Но̀въл дѣ Кърцекъ дѣ Кърте Тъпографъль ши вън-закторъ дѣ Кърци .đ. Аниъль | 1785.

Unleitung | zur | Rechenkunst. | Zum Gebrauch | der in den Trivialschulen lehr-
nenden | nicht unirten Walachischen | Jugend. | Kosten ungebunden 15 Sr. | Mit Erlaubniß
der Obern. | Wien, | bey Joseph Edlen von Kitzbichl, f. f. Hofbuchdrucker Groß- und
Buchhändler. 1785.

In-8º mic de 151 pagine. Fără prefață.

Textul începe pe verso titlului și este în două limbi: în românește și nemțește

București: Biblioteca Academiei Române.

490. Hrisovul lui Alex. I. Mavrocordat, Domnul Moldovei, Iași 1785.

Exemplar necomplet. Titlul lipsește.

In-8º mic de 61 pagine.

Hrisovul tratează despre daniile între persoane de condițiuni diferite, despre casătoria dintre pământeni și Tigani, și altele.

La sfârșit se află pecetia mică domnească în tuș roșu, iar pe pagina următoare, această notiță:

Scrisu-s-au celu adevăratu hrisovu la scaunul Domniei méle în orașul Iașulu, întru cé dinútâi domnie a noastră la Moldova, de boeriu nostru Șärbanu logofetu de tañă. Si apoř s-au datu în stamba typografie bisericești de popa Mihaï Strilbéchi și exarh dinu Mitropolia Iașulu. Letu 1785, Dechemvrie 28.

București: Biblioteca Academiei Române.

491. Invățături creștinești, Viena 1785.

Атрос мъри ю съйтей | дѣ | Го Финци | дѣ | Бъдъкъ фъкътоареъ
шъ недеспърците тъйце, | татълъ, шъ фюлъ, шъ съйтълъ дъхъ. | Га8 тункъ-
рътъ ёчъстъ ёкъцъ-търъ Креши и ёци фо артъ | дѣ фо лъсъ: | Скоасъ
дѣ пре лъмба греъчъска пре лъмба | рюмънъскъ, пентъръ фо лъсъ дѣ ѿвъсъ. | ѕдпътъ
стъпъниъръ ётъръ тътъ пре ётъ ётънътълъ | ёпърътълъ, шъ кръюлъ дъниълъ
ї ѿ ГИФБ | ѕль дойлъ. Къ блгословенълъ пре ѿсфънътъ-тълъ дърхъенъскопълъ, шъ
митрополитълъ | слъвенио сърбъскълъ ши рюмънъскълъ, | дъниълъ | МСЕ ѕ Й
ПУТИКЪ. | Иръ къ тоатъ ѿсърдълъ, шъ къелътълъ съйтълъ | съле пърънтеълъ
Кънстантии Швейни. Нев-нитъ лъмънъ гречески претълъ, шъ слъ-бодълъ кръс-
кълъ ѿръшъ ѕль Т-мишбръи Парвъхъ. | Типърнитъ .đ. Апържънтоаре четате Бънина
ла Йънис | Но̀въл дѣ Кърцекъ дѣ Кърте Тъпографъль ши вън-закторъ дѣ Кърци,
.đ. Аниъль 1785.

In-8º mic de 6 foi, cu titlul, prefața și arătarea cuprinsului, și 258 pagine. Pag. 255 și 256 sunt numerotate greșit: 155 și 156, iar ultimele două nu sunt paginate.

Verso titlului e alb.

Prefața:

Inainte cuvântare cătră cetitoră.

Intru acյastă cărжulie, о ѹубији cetitoră, nu veжи află voroave cu nevoie
la инжăлесъ. Că сântу proaste socotéle, și инвățături pre scurtу și lesne, carele
сă инжăлегъ fără ostănelă de fieșteш carele. Nu сântу инвățături de obicéu

și politicești precum săntă acélé ale lui Epictic și ale altora, ci săntă socotéle creștinești, carele privescă numai cătră adevărul celu evanghelicesc și cătră credința lui Hs. Aceste socotéle nu săntă date numai cătră cei îndălungați de lume și cătră cei ce petrecă purură întru rugăciună nă încetate, ce și cătră aceia carii vietuescă în lume și nu cunoscă atâta de curată tăinele lui Dumnezeu. Că potu și acește mai apoă după grijile lumii, ca să o citescă. Că cu adevărată le prisosesc puținică vréme și pentru mânătiré loră. Dă nu o voru puté să o citescă toată într-o zi, iară mai puținu voru puté ca să proclamească în fieștești care zi câte unu capă, mai nainte păna ce nu începă grijile. Diminéta după ce vești sfârșitul cărora și după obiceiu rugăciună cătră Dumnezeu, citiți unu capă; însă cu socotină ca să o puteți înțălege hine. De nu vă voru fi lăsându lucrurile a cetă dininéta, puteți și cătră séră mai nainte păna nu mérgeți spre pată. Aceste socotințe, măcaru că săntă și mici, iară întră în sufletul nostru de-lă pecetluescă ca și pecete pre ciară.

La sfârșit:

Iubiților frați, puținu ajutoru va puté luă unu bogată de la un săracu, și puțină laudă va auză un cinstițu dela unu neînvățătu. Dreptă acéa dară, și eu știindu-mi săracia bunătăților și slăbiciună învățătură, tuturoru cu umiliță mă rogă, oră ce greșală vești află, îndreptați, și mă ertăți pre mine ticălosulă, ca și voi să aflați ertare dila lesne ertătorulă Dumnezeu.

Alta să știți, iubițiloru cetitoru, că multe grăsale să află întră slove dinu tipariu, precumă în multe locuri să smintescă, care slove sănt asémenă unele cu altele, precumă Ȣ̄đи și Ȣ̄кни, Ȣ̄дни și Ȣ̄зкы și altele asémenă, cu umiliță tuturoru mă rogă să fiți ertătoru. Plecată și spre slujbă gata, celu mai susu numită.

București: Biblioteca Academiei Române.

492. Molitvenic, Iași 1785.

҆ ВХОДОИОНЬ | ѧдѣкъ | МОЛІТВЕНІЙКЪ | йкѣмъ ՚тр-ачесташъ кіпъ тунхрнть: | Къ Блгословеніе Прѣ ѿ сѣнїтвлашъ | Митрополитъ ՚ль Молдавіенъ | КУРІЗ КУРЬ ГІБРІЙЛЬ. | ՚трѣ ՚ сѣнїцій сâle Тѣпогрѣфъ | ՚ сѣнїта Митрополіе ՚ лаша. | ՚ зйлеле Лъмннатвлашъ ши прѣ ՚нзелцатвлашъ | Дѣнвлашъ нѣстровъ ՚л ՚зъндръ | ՚съйнъ ՚оєбодъ | ՚трѣ ՚тжакъ Домніе ՚ мэріенъ сâle. | ՚ йній дела ՚дамъ Зеңк. | ՚рѣ дела Наперѣ лѣй Хс: ՚пѣ. | ՚а8 тунхрнть ՚ пѣпа Михаю Стрілбенцкій | Ши ՚зърхъ динъ Митрополіја лашвлашъ.

In-4º de 4 foi și peste 784 pagini. Tipărit numai cu negru, cu caractere de două mărimi și cu 22 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află reproducă gravura din *Pravilicoara* din 1784, în care se vede Micropolitul Moldovei Gavriil (facs. 306, p. 293).

Fără prefată.

București: Biblioteca Academiei Române.

493. Ioan Molnar, *Economia stupilor*, Viena 1785.

҆КОНОМІА | СТЪПИЛОРЬ | йкѣмъ | ՚тжай ՚зводитъ ши датъ | ՚ | ՚ФІН МОЛНР | ՚офторвл де ՚кни ՚ мареле Принципат | ՚л ՚рдѣлвлашъ. |

К8 привилегіямъ якожтевиши ши Крзеніи мърии. | А ЕІЕННЯ. | Да Іѡсиф иоблъ
де Кѣрцекъ якож: ши Крз: | де Кѣрте, а нєвицилор Рымънъ, ши а Сжр-|бнлор
Тѣпографъ, ши вънъхторъ де Кѣци. | А Пнѧ 1785.

In-8° mic de 188 pagine și 10 foi la sfârșit, pentru arătarea cuprinsului și erață.

Pe verso se află, ca motto, un extract din Pildele lui Solomon. Urmează apoi scrierea de dedicatie și prefața:

Exelenții sale pré luminatului Domn Samoil liber baron de Brukentalü, al înpărătești crăești Măriri, al Statului din lăuntru Sfântnic, a luminatului cin al sfântului Stefan Craiul Apostolicesc comandator, prinu mare prințipatul Ardélu și părților lui înpreunate Gubernator crăesc și a înnalțatului crăesc Gubernium întâi exarh, iprocă; Domnului Părintelui Patrie, apărătoriulu binelu de obște, a științelor Patronulu, și al mieu făcătoriulu de bine.

Pré alesule și pré luminate Doamne!

Ingăduiaște, patronule pré milostive, să pu înainte ta interesul ostenelelor méle, care l-am agonisită odinioară din pré înalta milă a Mărire înpărătești, care s-au răvărsată spre mine prin iubiré de oameni a Exelenții tale, că inima mé îmă zice să nu uit smereniă Exelenții tale, când aș stătut a grăi cu mine despre sporul învățăturei méle, și cumu m-aș învrednicit a dobândi limanul milei înpărătești, ca să mă pocă mai desăvârșit procopsi întru știința tămăduirei ochilor.

Dară lângă aciastă știință, prisosindu-mă încă ciasură, le-am ținut mai scumpe de cât să nu le fiu petrecută spre folosul binelu de obște, și le socotesc și acum întru cele mai norocite ale vieții méle, pentru că le-am petrecut și spre învățătura economiei stupilor.

Mulțămită și mărire să fie Maicii noastre înpărătési Marie Therezie, cei pururé pomenite, cării unia ţ-au descoperit duhul științelor, ca să chieme și aciastă știință în cetăte scaunului înpărății sale, ca să se răverse preste toate părțile supuse schiptrulu înpărăție sale, de unde toți iubitorii de albine, care s-au desfătată cu dânsale după temeirile acestuui method, cu adevărat au luat îndoită dobândă.

Deci socotind și eu larga milostivire și osârdia, cu care te-ai străduit Exelenția ta, ca un părinte al Patrie, aducând multe feluri de științe într-ânsa, viu și eu acum întru simjiré datorii méle cu acréste foia, ce cuprind în sine Economia stupilor, să le închin numelui tău, iară eu ca să-mă arăt datorica mulțămită pentru facerile de bine ce am priimită, mă voi nevoi spre mai multe folositoare Patrie.

Intru atâtă grație și patroțenie recomandându-mă Exelenții tale, cel mai mic între slujitori,

Ioan Molnar.

Prefața :

Cătră cetitoră.

Iubite cetitorule! ori cine ești, preot sau de altă vrednicie, casnicu, iubitor de albine, iată că văzind eu și cunoscând cum trec țiiorii de stupă

preste bunătaté aceştii economii cu ochi vicleni, și cum ţau eî albinele supt pază numai până atunci, până când le umplu ţale coşniţale de bunătăţi, iară maş-pe urmă le pedepsescu cu moarte, am simtit datorie, ca să arăt lângă alte învăşturi, ce să cuvin stuparilor a şti, o mijlocire din multe probe dovedite, cum să scoată albinele din coşniţa, care voiaşte a lua fagurii toşti, afară de a omorâ albinele? Ca doară s-ară dezrădăcină şi din părţile noastre acest obicei fără de milă.

Si ca să arăt cuprinsul aceştii învăşturi mai dezvolt celor ce au râvnă cătră dânsa, am găsit cu cale să îndreptez pre unul ca acela la întrebările cele din jos cu slove mici, că întrebându-să printr-ânsăle cu socotélă, va lua răspunsu de înțâlegere dela fieşte care stih din susu ce e cu slove mari.

Deci, te rog, ceteşte fieşte ce învăştură adese ori, ca să o pricepi, şi ca să poji deşteptă şi pre alti.

Ceteşte-o în ciásurile cele ce-ţi prisosesc din slujbele tale, cu acé osârdie cu care vei simti că m-am sărguit şi eu a o pune înainte némulu'i mieu cu râvnă.

Şi iarăşi zic, ceteşte-o pentru datoriă ce ţi să cuvine a avé cătră cei neprocopsi, şi a-i îndreptă, ca să se deprină şi alii după temeirile cele încurvinjate ale aceştii desfătăoare economie şi folositoare fieşte căruia casnicu.

Că ce ţaste cetiré fără de dulceţa luării aminte? Si ce ţaste alergaré cu ochiu pre o carte fără de a lua folosire? Cu adevărat, nu ţaste alt cevă, fără numai un sunet ce au trecut répede preste puterile înțâlegérii, fără de a lăsă vre-o lucrare de folos cugetului.

Toate aceste învăşturi, care le-am adunat având câte odată răgaz de trebile slujbei méle, iubitorul mieu, primeste-le şi le cugetă cu dédinsul, şi unde s-ar întâmplă să nu înțâlegă bine, întrébă-te cu alti, că precum nu e tot déuna cu putină a călători pretutindiné fără de povătuire, aşa şi învăştura aciasta nu o am putut scrie în limba noastră cât să o înțâlegă toşti în toate laturile.

Că pre unele locuri să usăbheşte vorba, pentru lipsa şi scădéré cuvintelor în limba rumânească, şi mi-au cautat să mă ajutoresc cu cuvinte înprumutate dintr-alte limbă.

Iară de te vei folosi ceva cu aciastă învăştură, aciasta va fi bucuriia mé.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

494. Penticostar, Râmnic 1785.

ПЕНТИКОСТАЯРІОН | Че к8пріндє ұтров сінє слъжба че Щк к8-кінен: днів сғйта шы л8мінната Д8мій-некк ә П8шеваръ, п8нк ла Д8мінека т8-т8р8ръ сғйциларъ. | Як8лак тункрайтъ ұтров ұтқа дөмніе ә-п8к л8мінната8и Д8мніе І60 | МІХАИ КОСТАНДИНЬ Е8Ц8ЛЬ Боеходъ: | К8 блгословеніл, шы үсжрділ, шы к8 төлтк кіелт8мла, п8к Е8фіциисале | Юбітбрюлай де Д8мнезе | Күрь Філіпп8тъ Е8піс8ко П8л8 Ржм: | Ә сғйта Е8піскопіе ә Ржм-ник8л8и: | Ла әній деля зидірк л8мій ғзс4г: | Де Кліментъ Іеромонахъ Туногрд-

ѢѢЛѢ: ШИ | ДЕ ПÔПА КОСТАНДИНЪ ТУП: ІІРѢ ДЕЛЛѢ АЧЕПІСТЬ ПѢНК | АД ДЕРНА Є: са8
ТУП: ДЕ ДИМІТРѢ ТУП: РѢМ:

In folio de 2 foi fără numerotare și 250 de foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 38 de rânduri în coloană. Titlul este incadrat.

Pe verso titlului se află versuri asupra stemei imitate după cele din *Octoihul* din 1750 (v. mai sus p. 114), afară de versurile 9 și 10 care aci lipsesc.

Pagina următoare este albă. În fața textului se află o gravură mare reprezentând Înălțarea, săpată de: «Gheorghe Pop. Cost. Typ. Rm.», și cu urmatoarele versuri, date «1785»:

Hs. mirele celu pré înfrumsețatū,
Boldulū morții au sfârâmatū,
Dinū groapă ca unū putérnicū înnviindū,
Și pecețile eī nevătămate păzindū.
Strejarii de frică au amortitū,
Cândū dinū mormântū viața au strălucitū.

Volumul mai cuprinde câteva ornamente și gravuri.

La sfârșit se zice:

Typăritu-s-au acăstă sfântă carte, ce să chiamă Penticostarion, prinu
ostenela diorthosirii smeritulu între Ierodiaconii Grigorie Râmnicianul
din sfânta Episcopie a Râmnicului... Si s-au începutu acestu sfântu și Dum-
nezeescu lucru la luna lui Ianuarie în 8 zile, și au luatu sfârșit u la luna lui
Martie în 10 zile, la anii de la Hs. 1785.

București : Biblioteca Academiei Române.

495. *Proclamația lui Iosif II pentru desfintarea iobăgiei*, (Viena 1785).

Foaie volantă (placard) datat din Buciu (Viena), 22 August 1785 și contrasemnat de «Grof Esterhazi Férénț» și de «Alixanderu Horvatú».

București : Biblioteca Academiei Române.

496. Șincai, *Indreptare către Aritmetică*, Blaj 1785.

ѢѢР Е П Т І Р Е | кътре | йриометикъ | ѢТѢЛ Пірт | йлкътситъ,
шы ՚токмитъ пентръ | фолесъ, шы прокопесъла тѣтвръ | Шкоделюр Нормълъ | ՚Нѣмълъ | Рымънъск | де Генріїш Шинкии дин Шинки | Директоръ, шы
Катехетъл нѣмътевъ Шкодале, &c. | ՚Блаж. | К8 Тѣпарию Геминарюлъ | ՚Ағпб.

In-8° mic de 3 foi și 81 pagini, numerotate până la 77.

Fără prefață.

Pe foile 2–3 nepag. se află:

«Indecșul lucrurilor, care se află în întâia Parte a Arithmeticei».

Pe pag. 77, jos : «Sfârșitul Parței cei dintâi».

Pe dosul acestei foi și pe foile finale nepaginate : «Adaogere. Despre Tabla ՚Tibeti,
și Numerii cei Illyricești.»

București : Biblioteca Academiei Române.

1786.

497. Acatist, ed. III, Blaj 1786.

А К А Т И С Т Ь | К8 мѣлте лѣксе рѣ-|г҃чюнй пентрѣ єулд-|кіл фіеփе кѣ-|рѣл
Крешикъ. | К8 Блгосло-|кѣнія чѣлвѣрь мѣ | мѣр. Якѣм а г ѿарк | Тѣпзрѣтъ тѣп-|
графія Семиадрюлѣ. | Блажъ. зафпс.

In-12 de 2 foi, 453 pagine și încă câteva foi la sfârșit. Tipărit cu negru, cu 19 rânduri pe pagină.

Titlul este incadrat. Pe verso se află o gravură reprezentând Buna-vestire.

București : Biblioteca Academiei Române.

498. Antologhion, București 1786.

А Н Т О Л О Г І О Н | Чѣ копрѣндѣ Ѵтрѣ сїне ржндулла слѣжбені тѣтврѣ |
Дѣннезеілоръ Прѣзниче. Шї алѣ сѣнцилоръ чѣлоръ | нѣміцї, шї алѣ сѣнцилоръ дѣ
ѡбѣщє дѣ пѣстѣ тогъ ѹнвль. | Шїкъм дѣ ѹзноакъ дѣтъ Ѵстамвѣ дѣсеменѣ дѣпкъ ѹзко-|
дѣль чѣлвѣти тѣпзрѣтъ ла лѣкть: зафпс. Дѣрь к8 мѣй | вѣнѣ Ѵдрептѣръ дїврдоситъ.
Л ѹнвль диннѣй дин | Ѵтѣлъ Домніе дѣрѣ ѹзминатвль Домнъ | І Г҃ О НІКОЛАЕ
ПѢТРѢ МѢБРОГЕНІ ЕОЕБОДЬ. | К8 Блгослобѣнія шї к8 келтвлла прѣ
сѣнцитв-лѣй Мїтрополитъ алѣ Оуѓгроблѣхъ Кирів Киръ | ГРІГОРІЕ. | Ѵтрѣ
а єс дѣ ѹнвль алѣ Ѵрхункторій прѣ сѣнци сїле. | Слов тихрѣтъ ла Бѣкѣрѣцї Ѵ
типогрѣфія динъ сѣнїта | Мїтрополіе. Принъ Ѵдемнѣрѣ шї ѿстенѣла смѣрї-|твль
Мїтрополитъ Сідісъ: ГРІГОРІЕ. | Ла ѹнвль дела Иафѣрѣ лѣй Хѣ, лѣкть: зафпс.|
Дѣ Станичюль Өшмовѣчї Типогрѣфъ.

In folio de 2 foi fără numerotare și peste 570 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană.

Pe verso se află stema Tării-Românești, cu următoarele versuri :

Stihuri politice asupra peceții pré luminatuluř, slăvituluř și blagocestivuluř Domnū Io Nicolae Petru Mavrogheni Voevodū.

Cinstita cruce, ce corbuluř în gura luř o poartă,
Domnuluř Nicolae Mavroghenuř semnū de pravoslavie e dată,
Carele dela Dumnezeu cu stema Valahieř s-au ūncoronatū,
Ca să domnescă acestuř lăudatū și vestitū prințipatū.
Soarele și luna, ce în marcă săntuř arătate,
Bine ne vestește de a Mării sale vrednicie și dreptate;
Sabiňa și buzduganul nû ūn zadaruř i s-au datuř ūntru putere,
Ci ca să tae cu dânsеле și să vindece toate ūntâmplările réle.
Pré bunuluř Dumnezeu să-luř păzescă sănătosuř cu viňăță liniștită
Intru ūnnălțatū scaunulă Mării sale cu domnie slăvită.
Și asupra văzujiiloruř și nevăzuji vrăjmașă să fie biruitoruř
Pre cumuř rugämü pre Dumnezeu celuř multuř ūndurătoruř,
Și ūntru toate prinuř cinstita Cruce să-luř ūntărescă,
Ca pre noroduř cu pace și cu bună oblăduire să-luř domnescă.
Intru mulți și norociji anii pururé neclătituř,
Că cu adevăratuř ūaste cu toate bunătățile aurită.

Urmează apoi această prefață :

Grigorie, cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscop și Mitropolit a toată Ungrovlahiia, pré cinstiș și Exarh plăuirilor.

Toată lucrările bună și de folosu ce să face de oameni iaste bine plăcută lui Dumnezeu, iară mai vârtoșu iaste căea ce să face spre cinstiș și lauda sfintei Beserică. Dreptu acéra și smerenii noastră, de vréme ce dinu Dumnezeiasca milă săntem păstor și purtător de grija aici acești de Dumnezeu păzite țărri a Ungrovlahie, după datoria daru cé păstorescă, dinu cătu ne iastă prinu putință, ne nevoim totudéuna pentru cuvântătoare turmă, ce ni s-au încredințat de la Hs. Mântuitorul, Dumnezeul nostru, ca să o aducem către păsune și hrana vie. Deci pentru buna podoabă a Besericăi lui Hs., și pentru folosul celu de obște alu creștinescului nostru norod, amu poruncit și cu cheltuiala noastră de s-au datu în tipariu aciastă carte, ce să numește grecete Anthologhionu, care carte tréce ca soarele cele doaosprezéce zodiile lunilor celor doaosprezéce. Cu adevăratu toate sfintele cărji bisericesti săntu de mare cinste și de multu folosu, dar aciastă iaste ca o cunună tuturor, după cumu și dinu nume să poate cunoaște, că Anthologhionu să zice rumânește: Alesul florilor. Aciastă carte iaste co-prințătoare de slujbe bisericesti, ale praznicilor stăpânești și ale altoru sfinți mari și mici, prinu tr-ale căror rugăciuni să luminéza inimile pravoslavicilor, și sufletește să încălzescu și duhovnicëște să hrănescu, și fiește-care după măsura credinții sale la cumplitele primejdii ce li să va întâmplă, să învrednicescă a dobândi mare ajutoriu și măngâiere, atât sufleteste cătu și trupeste. Ci cu osârdie o priimiș, blagosloviș creștini, aciastă sfântă carte, și aveți râvnă Dumnezeiasca către slujba besericiasca, fiți cu frica lui Dumnezeu, păziți poruncile lui, ca să vă folosiți dinu traciastă sufletescă grădină, și să vă desfătați întru pré bunele miroșuri ale florilor ce să coprindu într-ansa, dându slavă și mulțumită lui Dumnezeu celu în Troiță proslăvită, căruia să cuvine cinstiș și închinăciună în vîci. Aminu.

In fața textului se află o gravură mare reprezentând pe Sf.ii Constantin și Elena.

București : Biblioteca Academiei Române.

499. Așezământul lui Iosif II, pentru cadastru, (Viena) 1786.

In folio de 49 foi și 2 planse.

Decretul este datat din Viena, 10 Februarie 1786, și este contrasemnat de «Comitu Carolu Palfi» și de «Antonie Hadrovici».

București : Biblioteca Academiei Române.

500. Așezământul lui Iosif II, pentru țărani din Bucovina, (Viena) 1786.

In folio de 11 pagine. Textul este nemțesc și românesc. Datat: Viena, 1 Noemvrie 1786. Contrasemnat: Leopoldus Comes à Kollowrat, Johann Rudolph Graf Chotek și Johann Wenzl Freyherr von Margelik.

In fruntea primei pagine se vede vulturul imperial cu inițialele împaratului ; iar jos, aratarea prețului : «Sa vinde nelegat 3 creițari».

București : Biblioteca Academiei Române.

501. Ceaslov, (Blaj) 1786.

Se găsesc exemplare în bisericile din Ardeal.

Iorga, *Scrisori și inscripții*, II, 189 și 193.

502. Învățatură creștină, Blaj 1786.

Amintită de Iuliu Vuia în *Școalele românești banăjene în secolul al XVIII*. Studiu istoric (Orăștie 1896), p. 102 :

«Invatiatura creștină prin întrebări și responzuri de D. Rimnician, Blas 1786».

503. Octoih mic, Iași 1786.

Ѡ К Т О И Х О С Ь | ёдекъ | ѡ с м о г л ѿ с н и к ѿ | юкъмъ . ѵтрачесташъ
кінь тунзрітъ | К ѿ Елгословеніа Пре ѿсфїцї-гвлъи Митрополітъ | ѻль Молдавіе |
К V P I Z K V R Ъ Л є ѿ Н Ъ | Ѵтре ѿсфїцїнсамъ тунзрітъ . ѵ сїнта | Митрополіе Ѵ
Ішъ. | Ѵ зілеле Лємніатвлъи шїн прѣ Ѵнзлїцатвлъи | Адомнвлъи нострв
А Л є Ѿ Ѵ Н Д Р У | Ѵ ѿ ЙНЬ М П Е Р О К ѿ Р Д Я Т Ъ Е О ѕ Е О Д Ъ | Ѵтре Ѵтжѧ
Домніе Ѵ мзрїн сале. | Да Ѵній дела Ѵдамъ. ѿсїг. | Іхъ дела накїрѣ лъи Хс: Ѵпїс. |
Еа ѿнзрітъ де Попа Миҳаю Струлбѣцкій | Ікономъ динъ Митрополія Ішваслъи |
Шї де фїюль сїз Полнакропъ.

In-4º mic, 2 foi nenumerotate, apoi 8 pagine; iar dela coala 2 se numerotează foile : 9 pâna la 98. Urmează încă câteva foi, care lipsesc în exemplarul nostru. Tipărit numai cu negru.

Pe verso titlului încep niște «învățări», tipărite cu caractere rusești cursive :

Pildele învățăturii cătră cetitoru.

Nevoiaște-te de învați învățăurile până a nu te însura.

Nu iaste săracu cela ce n-are tată, ci cela ce n-are învățătură și bună pedepsă.

Invățatura la unu tănărū este cunună, și întălepciné unu enügolpiu de aurū.

O, cătu iaste învățatura de folositoare la celu ce o are, de vreme ce iaste fără de prețu, că nimené nu o poate vinde pe bani.

Nu iaste altă boală mai primejduitoare de cătu lipsa învățăturii.

Cei săraci să cuvîne să înevețe învățăturule, pentru ca să petrécă bine, și cei bogăți ca să le aibă ca o podoabă.

Faptele cele bune și învățatura săntu blagoslovenie vieții noastre.

Veri de ce némü va fi omulă, după cumu va pune nevoință pentru ca să se arate procopsită, aşa va căştiga și cinste.

Celu neînvățatū, cu tăceré ascu(n)de pre sine și nu să cunoaște ce iaste.

Doao feluri de oameni nu să îndestuléză nici odinioară : cei ce ciarcă învățatura, și cei ce străngū avuție.

Osebită învățătură pentru paza omului.

Celu ce va vré să se procopsască la curlé domnescă i să cade să păzască cinci lucruri :

întăi, să îndrepteze cu dulciată măniă sa;

al doilé, să nu lasă să-lă biruiască lăcomiă;
 al treilé, să fie curatū și dreptū întru isprăvnicīa lui;
 a patra, să nu dé voe să-lă însale draculū în trufie;
 a cincelé, să nu să turbure măcarū de i s-arū intămpla și cé mai mare
 încopativire.

310. — Sf. Ioan Damaschin, gravat de Mihail Strilbițchi, după *Otohul* din 1786.

Fii dulce la vorbă și la împreunările tale, că aşa voră fi și alții
 la tine.

Cei neinvățați lesne priimescă șaderile mai susă, ără intălepții ce cu-
 noscă cuviința, acăsta nu o facă.

Celă ce iaste învățatū nu să poate a fi săracū.

Cela ce înștiințează tie faptele altora, să știi că asemenea va înștiința și ale tale smintele cătră alții.

Omulă celă neînțelegătoriu și neînvățatū, iaste plină de măndrie.

In fața textului se află o gravură reprezentând pe St. Ioan Damaschin, săpata de «Mihailu Strilbit(chi)». Acesta semnează și intr'un mic cartuș, care cuprinde stema sa (facs. 310).

Cartea aceasta a fost tipărită în două rânduri, cu o mică deosebire în caracterele cele mici din titlu și din text, și în acelea ale învățăturilor, cari sunt *cursive* în unele exemplare și *drepte* în altele. In aceste din urmă lipsesc ultimele două «învățături». Pe lângă aceasta, foile din unele exemplare sunt paginate exact, iar numerotarea coalelor este deosebită. In aceste exemplare paginația merge până la 188, după care mai urmează încă două foi.

București : Biblioteca Academiei Române. (Exemplar dăruit de M. S. Regele în 1884).

504. *Orânduiala lui Iosif II, pentru pădurile din Bucovina*, (1786).

In folio de 76 de pagini. Textul este în două limbi: nemțește și românește.

Exemplarul nostru pare a nu fi complet.

București : Biblioteca Academiei Române.

505. *Orânduiala lui Iosif II, pentru vânătoare*, (Viena) 1786.

In folio de 20 de pagini. Textul este în nemțește și în românește.

Data orânduielii este : 28 Februarie 1786.

București : Biblioteca Academiei Române.

506. *Preoția sau Îndreptarea preoților*, ed. I, Viena 1786.

N'am văzut exemplare.

In ediția a doua a acestei cărți se zice, la sfârșitul titlului al doilea: «... și data în typariu, pentru folosul și îndreptaré Preoților, întâia în Bucă la a. 1786, iară acumă în Sibiu la a. 1789». (V. mai jos, sub acest an).

507. *Psaltire*, ed. VI, Blaj 1786.

ΨΙΛΤΗΡΙ | Προφοκτανή ωὴ Λιπρά-τελεῖ Δάκιδε. | Ηκέμη δισας ὥλερ
Τε- περίτε. | [Κε]λαγοσλοκένηα Πρέ- θινειατελεῖ ωὴ Πρέω- [εφηνη]ητελεῖ Δόμ-
ηελεῖ | Δόμην | [ΙΟ]ΗΝΗ ΒΟΒΗ | [Βλεδηκ]α Φεγεραιωελε, ἦ | [Δ τόατ]ε ηάρα
Πράκελελε. | Λ Ελλάζη. | [Λ άηθελ] ηελα ειδηρέ λεμη | ηεσηδ. | [Ηρα] ηελα
ηηητ[θηρέ α]σηη | ηαψηη.

In-8° mic de 1 foaie, 415 pag. și 11 foi nepaginate la sfârșit.

Fără prefață.

Galați : Biblioteca Urechiă.

508. *Pustia dragoste*, Sibiu 1786.

Versuri tiparite cu ocaziunea nunții tipografului Hochmeister.

N. Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, II, 469.

509. Nicolae Mavrocordat, Cuvânt contra nicotinii, Iași 1786. — Grecește.

Α Ο Γ Ο Σ | ΚΑΤΑ ΝΗΚΟΤΙΑΝΗΣ | ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΚΑΙ, ΕΝ ΜΑΚΑ-ΡΙΑ
ΤΗ ΛΗΞΕΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ | ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΒ: | ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ, |
·Ηδη πρώτου ἐκδοθεὶς τύποις ἐν Ιασίῳ | τῆς Μολδωνίας | ἐπὶ | ΤΟΥ ΓΨΗΛΑΤΑΤΟΥ
ΚΑΙ ΦΙΛΟ-ΜΟΥΣΟΤΑΤΟΥ ΑΓΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ | ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΑΛΕΧΑΝΔΡΟΥ ΙΩΑΝ-
ΝΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ, | ἐν τῷ παρὰ τοῦ πατᾶ κώρ Μιχαήλ Ρώ | καὶ Κύρ Γεωρ-
γίου χατζῆ Δήμου Τρικ-χαιού, συσταθεῖση τυπογραφίᾳ. | 1786, Αὐγούστου 25.

Cuvânt contra nicotinii, a renumitului, fericitului și prea înțeleptului Domn Nicolae Vv. Mavrocordat, acum întâi tipărit în Iașii Moldovei, pe timpul prea înălțatului și iubitorului de învățătură stăpân și Domn Alexandru Ioan Mavrocordat, în tipografia intemeiată de preotul chir Mihail Ro (?) și chir Gheorghe Hagi Dimu din Trikka. 1786, August 25.

In-8º mic de 8 foi, ultima fiind albă.

Pe verso titlului se află un cartuș cu inițialele și stema lui Mihail Strelbițchi (facs. 307), ceea ce face să bănuim că «preotul chir Mihail Ro(sianul?)», ar fi chiar Strelbițchi.

București : Biblioteca Academiei Române.

1787.

510. Ceaslov, Râmnic 1787.

Ч И С О Е Л О Б | Тиپъртъ аќъмъ .ѓтръз ач-|сташ кийпъ. .ѓ зйлеле прѣ | Аз-
минатълъ Домнъ: | И Г О Н И К О Л А Є П е т р ѿ | Макрогинъсъ Еоеводъ: | К є куел-
тълла Юбитъръюлъ | де Димнезъзъ, Куръ | Ф И Л А Р Е Т Н. Епископ: Рым: | ла анъль,
загръз. | Де

Partea de jos a titlului este ruptă. Pe verso titlului e reprezentată Sf. Nicolae.
Am văzut numai foaia cu titlu.

București : Biblioteca Academiei Române.

511. Liturghii, Râmnic 1787.

С Ф Й Н Т Е Л Е Ш Ъ Д ў М Н Е З Е - Э - І П И Л Є | Л Й Т ў Р Г І И | Я чёлоръ
днитръз сғйнци Пърънцилоръ | нёфири, а лви Іваниъ Златовѣсть, алови | Басиле чёлк
мэр, ши а Пхэждэшсїенни. | Акъмъ .ѓнтр'ачесть кийпъ сдз Тиپъртъ, | .ѓнтръз .ѓн-
тъка Домніе а прѣ азминатъ-лови Домнъ | И Г О Н И К О Л А Є П е т р ѿ Макрого-
гинъ Еоеводъ. | К є благословенъ ши дсжърдъя, ши къ | тоатъ куелтълла прѣ
Ефинции сале Ю-битетърюлъ де димнезъзъ | Курізъ Куръ Ф И Л А Р Е Т Епіскоп-
пъль Ръм: | Ж ефънта Епіскопіе а Ръмникулъни. | Пл юни дела Зидирѣ азміи,
зече. | Гдз Тиپъртъ де Попа Кюнстандин Миҳлловичъ | Тип: Ръм. Ши де Димі-
тре Брат | егъ Тип: Ръмничанъль.

In-4º de 2 foi nenumerotate și 204 numerotate. Tipar negru și roșu ; 25 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului, stema obișnuită a Țării Românești și 4 versuri asupra stemei.
Fără prefată.

La sfârșit, se dă numele corectorului : «Smeritul între ieromonahii Grigorie Râm-
nicianul».

București : Biblioteca Academiei Române.

512. Poslanie, Viena 1787.

Poslanie sau dreapta oglindă a păciilor, dragostii și unimii, prin carele cu dreapte dovediră cei uniți să mantuiesc de hulele carele lor să aruncă, iară neuniți, nici iritici a fi, nici shismatici, mai ales în neamul românesc, a nu se putea avea zice, să arată. Acum întâi tipărită în înpărăteasca cetate Vienna, prin cinstițul și de neam Iosiv de Kurzbek tipograful înpărătesc, la anul de la Hs. 1787. Pentru a neamului rumânesc folos și măngăiere.

N' am văzut carteia.

In-4° de 14+174+2 pagine.

Pe un exemplar care a fost la expoziția din Sibiu din 1905 se află următoarea notă manuscrisă: «Mai anteiu latinesc tipărit în Viena, în 1786; opul lui Niceta Horvát, canoniciul eclesiastic a bisericii catedralei a Oradiei-Mari».

Cernăuți: Biblioteca Facultății de teologie (Com. Dr. K. Reisenkugel).

N. Iorga, *Scrisori și inscripții*, II, 16.

513. Rânduiala judecătorească, Viena 1787. — Nemțește și românește.

А И г е м e i n e | Г e r i ч t s o r d n u n g | fü r | В ö h e m , M ä h r e n , S ch l e s i e n , O e - |
sterreich ob, und unter der E n n b , | S te h e r m a r k t , K är n t e n , K rain , | G ö r z , G r a d i s k a , T r i e s t ,
T h r o l , | und die Vorlanden . | В Ѵ E N , gedruckt bey J o s e p h edlen von K urzbek . I. I. Hof - |
bu ch d r u ð e r G ro ß = und B u ch h ä n d l e r . | 1787.

Р Ж Н Д З М А Л Ъ | Ж З Д Е К Ы Т О Р Ъ Г К Ъ | д e ѿвциe . | п e н т р o | Б o х e м i e ,
М e р á в к e , С и л e с i e , M á ѿстриe , | д e ж o с d e ѿнц , ш i y d e ѿнц d a й n | p r e ѿnк k в x x o -
т áркx e y ѿ p r e ѿnáktx ; | ш i y p e н t r o ѿ ѿнриk , K a р y н t x i e , K a р - n i ѿw a l e , Г о р n i ц a , Г o д n i с k a ,
T р o l - e c t o ѿ ѿнри , | Л E И ѿ H H A , | л a ѿнс i ф n o ѿк k d e ѿнц k e k . d i ѿк : ш i y k р x :
д e | k ѿrte a n e ѿнцилoр o ѿмжни , ш i y a ѿк r e n i l oр t i p o g r a ф , | ш i y e ѿnзe т o б r o d e
к з р i , | ѿнчa 1787.

In-8° mic de 10 foi și 407 pagine.

In foile liminare și astă decretul lui Iosif II pentru promulgarea «rânduielii», cu data de 1 Mai 1781, și tabla de materii.

București: Biblioteca Academiei Române.

514. Scurtă învățătură, Viena 1787.

Г К Ѵ Р Т Ъ | Л E Й Ц Ъ Т Ѵ Р Ъ | H Ъ Р Ы Н Ц И Л Ѵ Р Ъ | А Ѵ О В Н И -
Ч Ѵ Ш Ъ | * | с a d t Ѵ p o z r y t k | ѿнчi | ѿnзe т i p o g r a ф i a a ѿнц I G Ѵ С И F Ъ d e ѿнц k ѿrц -
k ѿк. л a ѿнчa 1787.

In-4° de 16 pag.

Oradea mare: Biblioteca vicarului V. Mangra.

515. Slujba cuviosului Steliano, Râmnic 1787.

Traducerea a fost făcută de Episcopul Filaret, care a și tipărit-o.

V. ediția din 1860 și Gaster, *Rumän. Litt.*, p. 307.

516. Ianache Văcărescul, Gramatică rumânească, Râmnic 1787.

О Б Е Е Р Е Й Ц И | С А Ї З Б Ъ Г Т І Р И Д Ъ С Е Ѕ М Ъ | І с ё п р а Р е г в л е о р ш ѫ
 Ӧ р ж и д в ё л е о р Г р а м м а т и - ч и н Р в м ж и н ё п и , ă д ё н а т е ш ѫ ă л к к т в ё т е ă к ё м ъ | Ӑ т ё к ю , ă д ё
 Д ё м и ё л ё в и И И И К ё Б ё к к - р е ск в ё в ил ă д ё ă к ё м ъ Д ё к е о ф ё л л а ă ă Б и с ё р и ч ё п | Ч ё п
 М ё р и ă Р ё с к р ё т в ё л ё в и , Ш ѫ м ё р е Б и с ё р е в | ă П р и н ц и п а т в ё л ё в и Б ё л а ă х ё в и . Ш ѫ ă х ё р ё з ё т е |
 ă д ё Ӑ с ё ш и ăл ă п р ё Ӑ Ч и н с т ё т в ё л ё в и с ё ф и н ё ц ё т в ё л ё в и , | ă д ё Д ё м и ё з ё в ё Ю ё н т ё р и ѿ л ё Ӗ п и ск о п ё
 ă с ё ф и н т е н | Ӗ п и ск о п ё Р ё л м и е к в ё л ё в и , К ё р ё Ф И Л А Й Р ё Т ё . | Т ё п о з ё р и т е ă в о р ё в и к а ш ѫ
 Б л а г о с л о в ё в и | С ё ф и н ё ц ё в и с ё л ё , ăк ё м ъ ă д ё м и ё в и п р ё Ӑ и - ăк ё л ё ц ё т в ё л ё в и Ш ѫ п р ё Ӑ д ё м и ё
 н ё т в ё л ё в и П р ё н ц и п ё | ă Т о ё т е н Ӗ н г р ё Б ё л а ă х ё в и , Н ѕ К О Л Й ё | М ѕ Е Р О Г ѕ Н И Б О ѕ
 Б О Д | Ӑ Ӑ р ё х ё р ё в иа п р ё Ӑ С ё ф и н ё ц ё т в ё л ё в и , ш ѫ ă л ё с ё - л ё в и ă д ё Д ё м и ё з ё в ё М и т р о п о л ё т ё ш ѫ
 Ӣ р ё х ё - Ӗ п и ск о п ё ă в ё р и в и К ё р ё Г Р И Г О Р І ё . | ăл ă д ё т ё в и Ӑ ф ё п з . | Ӑ Т ё п о г р ё д ё ф ё в и
 С ё ф и н т е н Ӗ п и ск о п ё ă | Р ё л м и е к в ё л ё в и . ăд ё Г ё є р ё г ие С ё п о п а К ё н и с т а н д ё в и Т ё п :
 Р ё л м и н ч ё н в ё л ё .

In-4º de 1 foaie și 151 pagine.

Pe verso titlului se află stema Țării Românești.

Prefața :

Pré cinstitului, sfînțitului, iubitorului de Dumnezeu Episcopū a Sfintei Episcopii
 . Râmnecului și Craiovei, exarhū Noului Severinū, Chyr Filaretū.

Și la cine altu să cuvine a să arătaré meșteșugul cuvântulu, dă câtă la îndreptătorul dă cuvântul adăvărului? și la ce altu să poate cercă metalul aurului și argintului dă câtă la piatra cé cercătoare? Dumnezeiasca Provi- dență, caré te-au povăjuită spre râvna aceştii învredniciri, de a fi adică îndreptătoru dă cuvântul adevărului său, te-au gătită mai înainte ca pe un vasu priimitoru dă acestu mai pre susu dă totu cuvântul firescu daru, înpodo- bindu-te și cu știința cuvântului firescu, și sau pântru căci erai înpodobită cu știința cuvântării firești, te-au făcută îndreptătoru și cuvântării cei pâste fire, sau pântru căci te-au alesu a fi îndreptătoru cuvântării cei pâste fire, te-au înpodobită și cu știința cuvântului firescu, acumă ești îndreptătoru și al unui cuvântă și al altuia.

Deci unu bine credinciosu al acestui cuvântă ce propoveduești, care poate s-au amăgită socotindu, că au alcătuită un meșteșugă al cuvântului grammaticescu, prin care să să poată dobândi și știința cuvântului firescă, la cine să cuvine să-l aducă, la cine să-l cérce și la cine să-l hărăzescă altul, dă câtă la cé întru toate vrednicie a ta?

Dar cându și Grammatica acésta, sau mai bine să zicu Observații asupra idiotizmii limbii noastre în staré ce să află acumă după regulele grammaticesti, nu ăaste dă altă limbă, ce fieșteș care nu au câte pușine grammatici, ci ăaste de limba rumânescă, ce nu are în staré ei nici una până acumă, limba patriei noastre prin care cuvântămă, limba cu care ne închinămă Marelui Dumnezeu, proslăvindu-l întru închinăciuné Troiții cei dă o flință, limba cu care cuvântându, petrecemă viețuiré acéstă vremelnică, și, nădăjduindu dobândiré acei statornice, ne străduimă a o câștigă.

Și către acesté, cându urmáză ca și acéstă grammatică să-și ăă începul său dán Mehedinți și Romanăti, iarăș din eparhia sfînțeniei tale, dă unde au începulă a i să zămisli, au a nu firé, au pierzania ei, ce mai râmâne

să facu altu dă câtă la iubitorul dă cuvântu și fericitul tău sūfletu să o hărăzuescu.

Știutu iaste la stiința Sfințeniei tale, că marele acela Traianu împăratul Romanilor, după ce nesuferindu a mai plăti trihutu și a da dajde la Craiu Dacilor, ce era atunci Craiu al nostru, care încă dă la Dometian rămăsese în regulă, și după ce au venită aici în doao rânduri in Crăia la Paris 1783. Abreje hro-
nologic,
typ.
Dacilor și au trecută apa Istrului sau a Dunării pă treceré cé dă piatră, ce ese în județul Mehedințiilor, a cărăia să vede rămășița stâlpilor și până A lui Riser
astăzi, la vălătu 104 dă la Hs, trecându prin țara rumânească și sup- da dayia
puindu-i-să țara acesta, dă către Flacu, arhistratigul Romaniceștor puteri, după a căruia nume au luat și Valahia numiré (Măcar că altă Gheo- Typ. 1760. VI-
grafu zice, că să numește Valahia după Ulah, numire sau nume, ce Ale- Gramm. Gheo-
manii și Ungurii dau Romanilor), trecându și âmpператорul Trajan au neț. Tom. 2:
mersu în Transylvania către cetate Cermiceghetura ce era capitale a Bușing, Tom 8
craiu lui nostru Decabal, sau Decheval, pre cumă arată și alți mulți Typ. la Lau-
istorinci și mulți gheografi, și între toți și Meletie, ce zice că politia ce sa 1780.
să numește acumă Varel, întru care să vădu rămășițe a Traianiceștii
Ulpiei, acesta s-au numită Cermiceghetura, sau Sarmighethusa, între apa Mu-
reșului și a Oltului, pă care după ce au închis-o cu încunguri, la al doile
bătălie și războiu au perit craiu nostru Decheval, a căruia ău dusu și
capul la Roma, și au suppusu crăia noastră la schiptrurile românești. Si după
ce s-au numită Dacicu și au dăosibită crăia noastră în provinții și eparhii
românești, vrându a-ș statornici stăpâniré, au cugetat să facă strămutări și
să trimiță colonii dâm Italia, parté cé mai cinstită atunci din Evropa a stă-
pânirii românești.

Si cu acestu mijlocu politicescu, sau mai bine să-i zicu înțeleptescu, vo-
indu să-ș facă stăpâniré ohabnică și fără dă nici o îngrijare, au adusu mul-
țime dă Latinii și dă Italiani aici. Si dânr'aceia cei ce s-au aşätzată întru să-
lăsluire aici, întâiu au cuprinsu Județul Romanaților, care le poartă numele
și până acumă, și din preună cu acela și cele lalte ale creștineștii tale eparhii,
apoi s-au întinsu și în ceste lalte, și în Transylvania, și in Moldavia și spre
ținuturile Timișvarului, și pă măarginile Ungariei, pă apa Tisii în susu, în
toată crăia Dacilor.

Dar ce folosu că de au și lăcuitu acête frumoase eparhii, Romani au
fostu, pre cumă să vede, oameni dâm cei ce potu lesne a să mută,adică proști
și țărani, și nu cu stiință dă șiență, ci și fără de grammatică au grăitui ei la-
tinește și talienește ca oamenii proști. Dară crezu că dă la fli loru au începută
a să și mai dăjghină limba, și fiindu Dachii înpreună lăcuitori cu dânsii,
Sârbii și Bulgarii vecini, atâtă limbi dăosibile și a lor fără grammatică, ce
urmă să fle altă la limba noastră dă câtă aceia ce vedemă astăzi? Căci dă
ar fi fostă măcaru un dascalu dă grammatică, astăzi amă grăi toți limba la-
tinăscă sau talienăscă, cu carele au venit acei stăpânitori dă atuncé aicé.

Să cunoaște adevărul arătărilor mele din doao lucruri mai cu dédinsul,
cel dântăiu dâm strămutaré și dejghinaré limbii, ne fiindu grammatică, cel
dă al doile, din a lipsi dâm limba noastră toți termenii științii și câte ziceri

au luatul Italianii dă la Latini, și Latinii dând izvorul cel mai dăsăvârșit, adică din limba Grecilor.

Ar fi lucru dă mirare și poate al socoli fleșteș-cine, cumă în vréme dă 1601 ani nu să află vre-un omu ca să grijască să coprinză staré limbii prin mijlocul a vre-unii grammatici, și să adune termenii filosofii prin vre-un dicționar, ca să poată tălmăci cu înlesnire cărțile dă și ență în limba românescă, și să nu mai pue în ostenelă pă lăcitorii acestoră eparhii ce voră pohă să fie știutori dă și ențe și dă filosofie, ca să învețe altă limbă streină, întru care să le afle acesté. Cu toate acesté, eu pocău face dăzlegără aceștii mirări în oareș-ce chipu cu o chibzuire socolită dă adevărată. Toți acei vechi lăcitori a acestoră eparhii, ne avându altă limbă în urma acestoră strămutări care să fie înălțită ca și acé talienescă, măcaru pântru filosofii, și vre-o mumă dă limbi cum ăaste acé latinescă pântru jârtvele închinăciuniloră bisericești, (mai vârtosu după ce ne-au datu Botezul și ne-au îndestulat dă lumina credinții și a legii ce avemu, marele împăratu și sfântu Constanținu, pre cumă ne încredințeză și un istoricu adăvăratu întru toate însă la istoricile sale și la politiceștile arătări numai) au înbrățișatul limbă sârbescă. Si cătu pântru acesté s-au îndestulat dă dânsa până la anul 1688, căci să află în préjmă dascalii dă acé limbă, și s-au zămislitu în urmă și aici. Iară limbă românescă o avé numai pântru a grăire, și pântru negoțiu și trătăluiri politicești. Deci nici urmă să să aducă oameni streini denadinsu, ca să facă cele ce amă zisu mai susu, într'o limbă dă care însuș acei ce grăjă cu dânsa nu avé trebuință dă dânsa. După acestu cuvântu, eu (măcar că cu catastrofă) pocău să zicu că limba românescă dă la anul 1688 s-au începutu, măcar și dă eră începută dă la anul 105 dă la Hristosu, adeca cu 1583 dă ani mai înainte, dă cându s-au tălmăciu în limba noastră legé veche și legé noao, sau sfintele Biblia, dă către răpăosatul Șerbanu Prințipul Cantacuzinul celu vrednicu dă pomenire și dă laude Domnu. Dă atunci măcar că avé Biserica aceste doao sfinte cărți în limba românescă, dar cele latte eră totu sârbești, până în zilele fericitului Ierarhă, predecesorul sfinteniei tale Damaschinu, cându au tălmăciu Anthologhiul. Iar Mineele s-au începutu a să tălmăci dă către cel dă mai nainte Arhieriei tale iubitoru dă faceri dă bine Chesarie și s-au săvârșit dă către cé întru toate iubire dă bunătăți a tă, care după dreptate cu feronymie țe-au trimisă și numele în adevăru. Unde eu pocău să zicu (măcar că mă rogă să-mă dă ertaciune veri căti mă voră auzi) că limba noastră au la 1688 au luatul începutul cel dă al doilea, sau acumă. Dă aceia și cugetându să aducă și acéstă limbă a noastră în sistemă grammaticescă după staré ce să află acumu, și socolindu că au a nu firé, sau pierzania ei cé dinceputu, dând eparhia sfinteniei tale s-au zămislitu, iubirei tale dă Dumnezeu să cuvine să o hărăzuescu. Ca iarăș într'acé eparhie zămislindu-se, dă acolo să i să facă și nașteré și creșteré în cele latte părți, pre cumă și a ne firé după dreptate și cuviință.

Volter la
viața lui Petru

Ințelepte Părinte, am ostenit, ostenindu, și am obositu străduindu-mă nu ca să facu Grammatică, ci numai Băgări-dă-sémă asupra Grammaticii a limbii noastre. Un Dumnezeescu Părinte și Dascalu bisericescu m-au suppus întru acéstă trudă, cu a mă face vinovatu cându nu voiu face un

bine ce aş puté, întocmai ca cumă aş fi făcută răul, ce iaste văzutu. Un filosofu latinu mi-au datu în totu momentul inemă și coragi, zicându-mi: Nici un lucru nu iaste cu greu a să birui dă către lucrare îndeșită și cu tărie, și dă către silință ce cu scumpătate. Dă câte ori amă luatu condeul să scriu, dă atâté ori am și hotărătu să mă părăsescu dă acéstă epihirimă gré. Si după ce amă sositu la acéstă stare, nu pocu ărăș să numescu Grammatică acéstă alcătuire, fără dă numai Băgări-dă-sémă asupra idiotizmii limbii noastre spre regulile grammaticesti. Dă amă a cădă în vină, căci amă făcută [ca] un omu plină dă amathie și neștiință acéstă îndrăznélă să scoțu acestu felu dă carte în vedélă, învinovățire'm iaste iubiré Patriei, a vecinătății și a Rumânilor, ce vorbescu cu acéstă limbă, și săntu gata să-m ăiu dă la aceștiia pedépsa după vina mé. Să nu să mire sfînțenia ta dă acéstă propunere, și să o socotescă doară ca un ritorismu. Te încredințezu că însuș sympathioții miei voră să-mă găsească la acéstă alcătuire metahne și greșali. Cându însă? Dupăce să voră face dânr'acesta dăstoinică, și să-i învrednicescă Dumnezeu prin blagosloveniile sfînții tale. Si atunci le voiu da pă un filosofu latinu să le răspunză, că arhistratigul să înpărtășază dă slava ce dobândescu ostașii lui biruindu; ăr și dă nu voră vré să-l auză, și voră pohli ca să priimescu a fi biruită, la toate sufletul mieu să mulțumește. Si dă amu greșală să va dăstăimă și firé și un filosofu grecu dân cei vechi, care m'au învățat să moriu pântru patrie.

Seneca.

Salustie.

Thalis.

Intâmplaré și norocul dă multe ori face aceia ce nu poate face timpul și vremé. Unde putémă găsi duhovnicu ierarhū, ca să judece în taină și nu dă față? Si acela plină dă învățatură să poată judecă Grammatică? Si acela episcopu Râmnecului, a eparhiei dă unde s-au pierdută a firé a grammaticii, care să voiasca să-i dé începeré dă acolo? Acela dăstoinicu a-m îndreptă greșalile? Acela îndreptătoru la câte am trecută cu vederé? Unde putémă găsi vremé a unui Mitropolitu și Arhiepiscopu al țării iubitoru dă a vedé lucruri dă folosul Patriei? Unde putémă găsi Prințipu sărgitoru dă cele dă folosul Patriei? Unde putémă găsi frați boeri, carii să nu-m judecc îndrăznăla, ci să-m laude râvna? Dă aceia și fericescu momenturile, ce aducu atâté îndestulări ne nădăjduite în vreme, și de aceia, aducându acéstă ostenélă a mé în mâinile sfînțeniei tale, a unui judecătoru întocmai următoru numelui propriu și înpodobită și cu toate cele ce săntu trebuincioase spre înfățișaré aceștii cărți, mă rogu întru Hs. fi sărgitoru a fi acesta începere dă învățatură, ăr nu priveliste dă trecere dă vreme. Si eu ărăș mă aflu în osârdie ca să aducu, dă voiu avé viață, și un Dictionaru la vedere, ăr dă nu mă voiu învrednică, lasu clironomi și pă fi miei cei trupești și pă fi miei cei grammaticesti, ca să clironomisescă dragosté, râvna și silință mé cę pântru binele, cinsté și folosul sympathioțiloru și a Patriei. 1787 Ianuarie.

Al Sfînțeniei tale, întru Hs. fiu smeritu și gata slugă,

Ianache Văcărescul, Dicheofylax al Bisericii cei mari
a Răsăritului și Marele Vistieru al Prințipatului Valahiei.
Cu mâna mé.

Titlul pentru intrarea în materie este:

ГРАММАТИКА РУМЫНСКАЯ.

La sfîrșit, după arătarea cuprinsului :

Iar dela jumătate s-au typărită de Dimitrie Mihaylo Vică. Typ. Râm. București : Biblioteca Academiei Române.

517. Ianache Văcărescul, *Gramatica românească*, ed. II. Viena 1787.

Ô БЕРЕДІИ | сâs Бэгэри дж съму, асъира рэгълелорз | ГРЯММАТИЧІИ РУМЫНІШИ | адънате ши алкътънте дж Дъмнълън | ИННАКЕ БЪКЪРЕНЕКЪЛ | Чіл дж лкъм дикенъфълъз (sic) а Бисеричин чеи мъри а | ръсърнитълън. | ши мъре Еистлър а Принципътълън Балдън. | Тимпърнитъ лкъм лтъз ал дъйлък рънъдъ. | аи Еленна Аѣстръен. | аа | Іѡсифъ нобъл дѣ Кърцескъпъкътълъши Кръс-къл ал Кърцій Типогръфъ, ши вивалюполъ. | 1787.

In-8º de 1 foaie, 184 pagine și 2 foi.

Verso titlului e alb.

Fără prefăță.

V. numărul precedent.

București : Biblioteca Academiei Române.

518. Ioan Geanetu, *Refutarea tratatului lui Ocellus despre natura Universului*. Viena 1787. — Grecește și franțuzește.

ΚΑΤΑ' Ω'ΚΕΔΔΟΥΡ | περὶ τῆς | ΤΟΥ ΙΑΝΤΟΣ ΦΥΣΕΩΣ.
πόνημα | τοῦ εὐγενεστάτου ἀρχοντος μέγα | Κλωτζιάρη | ΡΩΑΝΝΟΥ ΤΖΑΝΕΤΟΥ,
ἀφιερωθὲν | τῷ | Τψηλοτάτῳ, Εὐσεβεστάτῳ καὶ Γαληνο-τάτῳ, Αὐθέντῃ καὶ Ἡγεμόνι
πάσῃς | Οὐγγροβλαχίας | Κυρίῳ Κυρίῳ | ΙΩΑΝΝΗ, ΝΙΚΟΛΑΩ, ΠΕΤΡΟΥ
ΜΑΓΡΟΓΕΝΗ, | Θεωρηθὲν καὶ ἀκριβῶς διορθωθὲν | παρὰ | ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΝ-
ΤΟΤΗ. | Εν Βιέννῃ τῇς Ἀουστρίας αφπ. | Παρὰ ΙΩΣΗΠΩ, ΒΑΟΥΜΕΙΣΤΕΡΩ.

RÉFUTATION | DU | TRAITÉ | D'OCELLUS | DE LA | NATURE de L'UNIVERS. | Ouvrage | de Jean Zanetti Clutschiar | dédié | à Son Altesse Sérénissime | NICOLAS MAVROGENES | Prince regnant de Vallachie. | Revu et corrigé | par | Mons. George Vindoti. | Vienne d'Autriche, 1787. | Chez Joseph de Baumeister.

In-8º de 4 foi și 302 pagine.

Prefața franțuzească sună astfel:

A son Altesse Monseigneur Nicolas Mavrogenes, Prince
regnant de Vallachie.

Ce traité contre Ocellus ne devoit donc être achevé que sous le regne glorieux de Votre Altesse, afin que l'auteur, un de Ses plus fidèles serviteurs de tout tems, eût l'honneur de Lui en faire hommage; car ayant souvent eu le dessein d'écrire, après la composition de l'ouvrage, la lettre dedicatoire, j'en ai toujours été empêché par une puissance superieure, jusqu'au moment que la Grace de Dieu fit éclater Vos vertus, Monseigneur, dans ce poste éminent, ce livre par un de ces évenemens merveilleux et inexplicables, n'étant entierement fini, que la veille de Votre élévation.

Pour ce qui est de l'utilité générale de ce Traité contre Ocellus, je crois que tout le monde en conviendra aisement avec moi. Aussi y-a-t-il réellement une matière plus importante pour le genre humain, que celle qui prouve par des argumens incontestables l'existence nécessaire du premier Moteur, et réfute par les raisonnemens les plus concluans et les plus solides, les vains systemes des anciens Philosophes sur l'éternité du Monde? Je passe sur la démonstration de la nature des êtres immatériels, sur la production de toutes le choses du néant, sur la structure de l'homme, et d'autres sujets traités dans ce livre, qui contribuent à la connoissance de l'Univers. Les Fidèles recevront avec joie le sens vrai et sacré des opinions exposées dans cet ouvrage et confirmées par plusieurs passages divins de la Sainte Ecriture, les infidèles au contraire et ceux, qui ne peuvent s'élever à la connoissance des oracles sublimes, inspirés par le Saint Esprit, nous demanderont des raisons pour fixer leurs idées flottantes et incertaines. C'est pourquoi étant revêtu de l'armure du St. Esprit, j'ai entrepris, sous les auspices de Votre Altesse, dont le zèle ardent pour le bien m'inspire plus de courage, de réfuter les argumens d'Ocellus sur la nature de l'Univers, persuadé que les sectateurs d'une autre religion ne pourront réfuter l'évidence à nos argumentations, et que les Orthodoxes seront plus confirmés dans la foi, la voyant également soutenue par des démonstrations philosophiques.

Daignez donc recevoir, Monseigneur, ce Traité que je prens la liberté de Vous dédier, et ordonnez gracieusement, qu'il soit publié, non seulement pour l'utilité commune de notre nation, mais aussi pour celle de tous les hommes, qui y trouveront des maximes salutaires sous Vos auspices; car c'est la ferveur de Votre amour pour le bien, Monseigneur, Votre zèle à préférer toujours l'avantage public à l'intérêt particulier, et mille autres qualités et vertus éclatantes, dont Votre Altesse est ornée, qui ont porté la Divine Providence à Vous appeler sur le Throne de Vallachie, pour defendre et gouverner cette nation, pour secourir les veuves et les orphelins, pour être le protecteur des grands et des petits, pour soulager les pauvres, pour repousser les attentats de l'injustice, et en un mot, pour être le Père commun de tous les sujets de l'état.

Rejouis-toi donc, o Vallachie, de ce que la Providence Divine t'a envoyé un tel Prince, et Vous, o Seigneurs, rejouissez-vous. Applaudissez au gouvernement sage et légitime d'un Prince, qui ne s'occupe que de la prospérité générale, qui accorde la bienveillance aux Seigneurs, et sa protection aux sujets, qui joignant beaucoup de sang froid et de réflexion à un esprit pénétrant, procure le bien public aux dépens de son intérêt particulier, qui pour l'exercice de la justice, ne craint pas de s'exposer à mille dangers, qui protège les pauvres et devient pour les riches un exemple de vertu et de bonnes moeurs, qui orne la Capitale d'édifices superbes et dispose les esprits de tous les sujets à la vertu par de sages maximes, et qui en un mot étant regardé de tout le monde comme l'auteur de la prospérité publique, inspire à tous les sujets, qui ont le malheur de tomber, la plus ferme espérance de se relever par son secours. Le bruit de tant de grandes qua-

lités étant parvenu jusqu'au Throne de notre Auguste Souverain, l'a déterminé à Lui confier le gouvernement de cette Principauté, car le coeur des Rois est entre les mains de Dieu. Que le Très-Haut accorde donc la paix et la tranquillité à Son Empire, et des jours sereins et heureux à cette Principauté.

J'ai l'honneur d'être avec un profond respect de Votre Altesse,
le très-humble et très-obéissant serviteur,
Jean Zanetti Clutschiar.

Urmează apoi niște epigrame semnale Theodoros, o scrisoare-prefață a lui Daniil din Patmos, o înștiințare a Mitropolitului Ungrovlahiei Grigorie, din 8 Noemvrie 1786, și în fine, introducerea. Textul începe la pag. 24.

București : Biblioteca Academiei Române.

1788.

519. Bucovina, Sibiu 1788. — Românește și nemțește.

Б У К О Й Е Н Ы | пінтурш | Прѣнчий Чѣй Рѣ-мжнѣпії кѣрії сх | єфлв .р
мѣрѣ Прѣнципѣ-тѣмѣ Щрдѣлѣшн. А С Й Б І Й. La Petruš Барти | Тіпографія | 1788.

У В С | oder | Namenbüchlein | zum Gebrauche | der | walachischen Jugend im Groß-
fürstenthum Sieben-bürgen. | Hermannstadt, | gedruckt bei Petrus Barth Buchdruckern, | u.
f. f. privile. Buchhändlern. | 1788.

In-8º de 94 pagine.

Textul românesc e în stânga, iar cel nemțesc în dreapta cititorului.

București : Biblioteca Academiei Române.

520. Ducere de mâna cătră cinstă, Viena 1788. — Românește și nemțește.

Д У Ч Е Р Ъ Д Е М Ж Н Ы | квтру чинста ши днрептате | ядѣкъ | ла копи
рѣмѣнѣций нѣниций чен | че .р. школе чѣле миць сх ѡбацж спре | четанїе рѣни-
дѣнїк | К И Р Т Ъ. | Кѣ довонрѣ стѣпжниторилоръ. | Аи Еіенна | La Iwenf нобжл
де Кѣрцекъ ѡпзрз: ши Крз: | де Кѣрте ши а нѣницийлор Рѣмжн, ши а | Сѣр-
бѣлор Тѣпограф, ши вѣнзекторъ де Кѣрци. | А Пиев 1788.

Exemplar necomplet ; titlul nemțesc lipsește.

In-8º mic de 263 pagine. Textul român în stânga și cel nemțesc în dreapta.

Galați : Biblioteca Urechiă.

521. Molnar, Deutsch-walachische Sprachlehre, Viena 1788.

Deutsch-Walachiſche | Sprachlehre. | Verfasset | von | Йоһанн Молнар,
їонігл. Landes Augen Arzt im Großfür- stenthum Siebenbürgen. | В І Г Р, | bei Йоієрѣ
Гдлен фон Курзбек f. f. Hofbuchdrucker, | Groß- und Buchhändler. | 1788.

In-8º de 8 foi, 445 pagine și 40 foi.

Cartea este dedicata Contelui Gheorghe Banffy :

Dem Hochwohlgebohrnen Herrn Herrn Grafen Georg Banffy von Lo-
osnz, Seiner kaiserl. Majestät geheimen wirklichen Dienst-Kammerer, des

S. Stephans Ordens Commandeur und königl. Gubernator des Grossfürstenthums-Siebenbürgen,

Meinem gnädigsten Goenner.

Eure Excellenz

Hochgeborner Graf!

Gegenwärtiger Versuch ist ein noch zu unvollkommenes Werk, als dass er die Aufmerksamkeit Eurer Excellenz verdiente. Nur als Beweis der guten Absicht, durch Erleichterung der wechselseitigen Mittheilung, zur Verbreitung der Aufklärung und zur Beförderung des allerhöchsten Dienstes etwas beizutragen, kann er dem würdigen Gouverneur von Siebenbürgen, dem Beschützer jeder patriotischen Unternehmung, nicht unbemerkt bleiben.

Mit pflichtschuldigster Submission verharre ich in tiefstem Respekte.

Eurer Excellenz

Wien den 23 May 1788.

unterthänigst gehorsamster

Johann Molnar.

Prefață :

Vorrede.

So unvollkommen, und mangelhaft gegenwärtiger Versuch einer Anleitung zur walachischen Sprache ist, so darf der Verfasser sich doch wohl mit der Hoffnung schmeicheln, eine Arbeit unternommen zu haben, die der Geschäftsmann eben so wohl als der Sprachforscher bisher vermisset hat.

In Siebenbürgen, Buckowina, Banat, und auch zum Theil in Ungarn, fordern die Geschäfte nothwendig die Kenntniss einer Sprache, die die Sprache beinahe des grössten Haufens ist; und so wenig Mühe es den Eingeborenen des Landes, Ungarn und Deutschen kostet, sich durch blosse Uibung einige Fertigkeit darinn zu erwerben; so selten ist bei dem Mangel einer zweckmässigen Anweisung, eine grammatisch richtige Kenntniss dieser. Die bisher bekannten Arbeiten und Nachrichten verschiedener Gelehrten sind zur Erlernung der Sprache theils nicht vollständig, theils nicht fasslich genug, ausser die *Elementa linguae Daco-Romanae*, diese in der That schätzbare Arbeit der Herren P. Klein und Sinkay, ist auch in der Rücksicht, walachische Wörter aus lateinischen abzuleiten, vollständiger. Herr Sulzer brauchet in seinem historisch polemischen Auszug aus dem Kleinischen Werke (in seiner Geschichte des transalpinischen Daciens B. II. S. 150, 269), Deutsche Buchstaben, das walachische Alphabet mit seiner Ausprache voraus zu schicken. Aus dieser Abschicht glaubte der Verfasser gegenwärtigen Versuches nicht nur zum Behufe der Geschäftsmänner, sondern auch überhaupt zur genaueren Kenntniss des Eigenthümlichen der Sprache sich der walachischen Schriftzeichen durchaus bedienen zu müssen. Die damit verbundene Darstellung der Aussprache durch lateinische Buchstaben kann der Liebhaber der walachischen Sprache in etwas leiten; wenn derselbe durchgängig bei dem Lesen auf die mit walachischen Buchstaben und Tonzeichen gedruckten Wörter Acht haben wird. Auch hat der Verfasser zu errinnern, dass der Buchstabe *x* welcher mit dem lateinischen Schriftzeichen *ch* bezeichnet worden ist, um dem Worte den gehörigen Ausdruck vollkommener zu geben, manchmal

allein durch *h* ausgesprochen werden muss, z. E. Յչի՛ր *Séhar* Zucker, Աչի՛ր *Péhar* Becher, etc. Wenn es dem Verfasser gegückt hat, damit noch vollständige, genaue, und bestimmte Regeln zu verbinden, so hat er seine Absicht ganz erreicht; und wenn seine Arbeit dadurch nach seinem Wunsche gemeinnützig ausgefallen ist, so ist dieses eine schätzbare Belohnung der Mühe, die er in den von seinen ordentlichen Berufs Geschäftten erübrigten Nebenstunden mit Vergnügen darauf verwandte.

Aller historischen tiefen etymologischen Untersuchungen musste er sich enthalten, weil sie durch seinen Plan ausgeschlossen wurden. Diese schienen ihm vielmehr in eine ausführliche, gelehrt Sprachlehre zu gehören, als in einen Versuch einer populären Enleitung, deren ganzes Verdienst in Vollständigkeit und Richtigkeit der Regeln, und in Kürze des Vortrags besteht. Indessen hat er von letzteren eine nothwendige Ausnahme gemacht in der Menge der Wörter, die als Beispiele angeführt werden.

Bei dem gänzlichen Mangel eines Wörterbuchs wäre die Sprachlehre von keinem grossen Nutzen, wenn sie nicht einigermassen die Stelle eines Wörterbuchs mit verträt. Deswegen wird man auch den Anhängen, die eigentlich zur Sprachlehre nicht gehörten, gerne ihre Stelle vergönnen, so lange, bis ein walachisches *Lexicon* und Lesebuch sie entberlich machet; zu dem Ende hat er selbige in deutschalphabetischer Ordnung mit einer Anmerkung wie, und wo solche aufzusuchen sind, hinten angezeigt.

In historischer Rücksicht können diese Zugaben dienen die Philologen zu überzeugen, dass *del Chiaro* (in seiner *Histoira delle moderne rivoluzioni de la Vulachia* p. 237) und sein Nachschreiber Griselini (in der Geschichte von *Temesvarer Banat*, Th. I. S. 243.) sehr seichte Nachrichten von der walachischen Sprache geliefert haben, und dass das thunmannische Verzeichniss kuzowlachischer Wörter (in den Untersuchungen über die Geschichte der östlichen europäischen Völker, S. 178.) nicht ganz ohne Abänderung für die feinere und reinere Mundart in der Walachei, Moldau und Siebenbürgen gebraucht werden könne.

Dass ich übrigens meine Anweisung deutsch geschrieben habe, bedarf wohl zu unseren Zeiten keiner Rechtfertigung; und einige Nachsicht wird der deutsche Leser dem Verfasser nicht versagen, der, ein Walache von Geburt, in seiner Jugend nie daran dachte, das Deutsche zu schriftstellerischem Gebrauche zu lernen, und nun als Augen Arzt zu Studien anderer Art verpflichtet ist.

Impărțirea gramaticei și toate regulele sunt luate după gramatica lui Clain și Șincai
Elem. l. daco-rom. Vindobonae 1780.

Gramatica lui Molnar s'a mai tipărit la 1810 și la 1823 în Sibiu.

București : Biblioteca Academiei Române.
V. A. Urechiă, *Istoria scărelor*, IV, 90—91.

522. *Pravilă de obște*, Viena 1788.

И Р А Б И Л Т | А Е | Г О Б І І Г | հաջորդ | Փայտելօթ բեկլե, ան ա ու ծըսը- բայ լօթ.

Типхритья .đ Енинна кв типарюл аун Іосиф | нòгlaš де Кòрцекъ дòпхржтескъл ши
Крхескъл ал Кòрцъ Типографъ. | 1788.

In-8° de 7 foi și 145 pagine.

In fruntea cărții se găsește decretul lui Iosif II din 13 Ianuarie 1787.

București : Biblioteca Academiei Române.

1789.

523. Catechism mic, Sibiu 1789. — Românește și nemțește.

К А Т Й Х Й С И С Ь | М И К Ь | сâñ | ЕКХРТАЙГЪ ПРЯБОСЛЯЕНИКЪ
МЪРТВРЙСИРЁ й лёдій грё-чёций нёоñнитё | ПЕНТРУ ТРЁБЭЙНЦА
ПРЭНЧИ-|ЛОРЫ ЧЁЛОРЫ Нёоñнций РЭМЬ-|Нёций, ФЪКЭТЪ, | Ши дёл
Нёоñнитвль Ёпикопескъл | .đ Карлокеци ла йнвль 1774. Цинвтвль | Синодъ дтз-
рить ши кв дтзрирѣ | Йорхенескопвль, ши Метро-политвль типхрить. | Сх винде
фхрж легжтврж кв 11. кренц. | ГИБИЙ, ла Петров Бартъ Кесаро-Крхескъл Прин-велн-
гратвль Типографъ д Кòрцилоръ челоръ сх-|ластичеций нёбните ржмъненций. | 1789.

Seine | Rate | mit | oder | furze, und ächte Belehrung der griechi-| schen
niñt unirten | Seeligion. | Zum Gebrauch der niñt unirten wal-| schischen Jugend. |
Verfasset, und von dem im Jahre 1774. in Car-| lowiz abgehaltenen niñt unirten bischöflichen |
Sinodus bestätigt: und nun mit Gutheißen | des Erzbischofs und Metropoliter aufgelegt. |
Rostet ungebunden 11 kr. | Herrmannstadt, | bei Petrus Barth f. f. privil. Buchdrucker der
niñt unir- ten Walachischen Schriften. 1789.

In-8° de 163 pag.

Textul românesc e în stânga, iar cel nemțesc în dreapta.

București : Biblioteca Academiei Române.

524. Dialoguri rusu-românești, Iași 1789.

Домашнє Разгóворы Россiйскје ѿ Молдáвскје съ пріатéльскими комплиментами; изданы Протоіеремъ Молдáвскимъ ѿ Бессарáвскимъ Михаиломъ Стрѣблевскимъ въ собственной своей типогрaфиї въ Іссахъ. 1789.

Dialoguri casnice rusești și moldovenești, cu complimente prietenești, editate de Mihail Strelbičchi, protoiereu al Moldovei și Basarabiei, în propria sa tipografie din Iași, 1789.

N'am văzut carteia.

Titlul de mai sus este reproducere de E. Picot (*Strélbickij*, p. 20, n° 12), după Sopîkov (Опыты российской библиографии, IV, nr 9442).

In prefața la *Adunarea numelor*, Strelbičchi anunță aceste dialoguri în modul următor: „Carte a vorbelor care la desăvârșită pravila limbilor moldovenești și rusești va veni.“

B. P. Hasdeu, *Cuvinte*, I, 260.

525. Inscurtă adunare a numelor, Iași 1789. — Românește și rusește.

К Р Я Т К О Є | Сообрáнє йменъ по Главизнамъ, | Расположенное Дкомъ Діа-
лектами, | Епóлэз Хотáщимъ огчитьсѧ Рѹс каго ѿ Молдáвскаго Йзинка.

Л Г К З Р Т Ъ | Йдзнáре нòмеларъ дзпъ Капетиле | че саø дшезатъ, кв дòаш
Лýмби, | Лтров фолосвль чéларъ че квръ врѣ | й лвъцă лýмба Рѹсаскъ ши Мол-|
довенъскъ.

Печатано въ Іссахъ, Протопопомъ Мол-Дакскимъ, Болдскимъ, и Бессараб-
скимъ. | Михайловъ Стрилбекцимъ, въ състке-иной свой Типографии. 1789. Год.

In-8º mic de 78 pagine.

Pe verso titlului se află o înștiințare în rusește și românește. Textul este de asemenea în două limbi, și cuprinde vreo 1.500 de cuvinte.

Se găsește de obiceiu legată la sfărșitul *Lecțioanelor* lui Toader Școleru (v. n. urm.)

București : Arhivele Statului. — Biblioteca Academiei Române.

B. P. Hasdeu, *Cuvinte*, I, 259. — Picot, *Strălbickij*, p. 20, n. 13.

526. Toader Școleru, *Lecțione*, Iași 1789.

Л Е К Ц И Г О Н Е | Й Д Е К Т Ь К Ѣ Б Ж Н Т А Р Е, | складе, | Дела .жтъе пърте а Гра-
матичий. | П. Г. Х. А. З. | Пендръ .жкъктъра, лъмбъи | Молдокенеци, шъи Ръсъци,
дъ-ти тъпъро, пендръ фолосъль | чълоръ че въръ кръ съ .жвъци, аз | оъна, аз
хъла, диндръ ачесъти | дълж лъмби. | А типографие че Политичасъ, | .ж търгъль
Ешълъи. | 1789. Ноемврие, 8.

In-8º mic de 8+56+78 pagine.

Prefața începe pe verso titlului :

Cătră cei de bună niamă învățători.

In vremile celi vechi, după cumă arată istoriile, cei ce scrie și învăță
își sfîntă învățăturile sale învățătorilor săi, după cumă să arată că și mu-
zele n-au fostă nici odată aşe di ne mulțamitoare, ca să nu-ă încununeze cu
cununi de vecinice laude, și nici aşe fără de podoabă în cuvinte, ca să nu
le păzască întru slava loră. Așijdire și eu fiindă disțepată dină închisurile
acelora, îmi sfînjăscu ostinelile învățături mele întru numele vostru cu
scriere de aciașă cărticică, și mă socotescu a fi norocită afându-mă,

Ală blagorodii voastre, cè mař mică și plecată slugă,

Toaderu Școleriu.

La pag. 3 și urm. se află următoarea «învățătură» :

Învățătură cumă trebuie să se învețe cărticica aciașă.

Intă învățătură, celă ce va vră să învețe ori una, ori alta dintră
aceste doă limbi, au pentru limba, au pentru cunoștință de orănduelile
grammatici, și vrândă vre-unulă dină Rossieni ca să înveți limba Moldo-
veniască, au și vre unulă din Moldoveni pentru cunoștință grammatici, să
să apuce a luă sama întru aciașă dintări parte, de toate cele optă părți a
cuvântării, întări pentru nume, locu de nume, vorbă, înpărtășire a vorbi, pre-
punire, agăungire și întrare, și a vedea ce orănduială are fișele care
parte. Si mai vârtoșu pentru nume și vorba: în nume a învăță bine că-
derile și a ști căte plecări de nume sănătă, și a cunoaște sfărșitulă numelui
în cădere, și căte căderi are, și de ce niamă și numără este; în vorbe a
luă sama timpuriloru și a fețiloru, și a țină minte și a vidă ce felu de
vorbă este, cu față au fără față, făcătoare au pătimitoare. Si după ce va
învăță bine acești doă, adică numele și vorba, să înveți și cele lante părți
pe cătă va pute, apoă să să apuce dă învăță și adunare cuvintelor, ce
s-au pusă în fundulă cărțulii aceştie, în a doa parte. Si măcaru că aciașă
adunare de cuvinte este cu rusie înainte, că slujește pentru unu Moldovanu

să învețe rusești, dar să poate zice cuvântul, care să va trebui, înainte au rusescu, au moldovenescu, apoi prințindu vre o carte a cetă moldoveniască, au razgovoarile¹⁾ ce s-au tipărit de Protopop Mihailu Strilbițchi și vorbă pre bine moldovenești au rusești.

Aducire amintă pentru unu Rossiianu.

Unii dinu Rossieni nu pot să dè adivărata zicere, adică proznoșenie, la slova și și în cuvintele moldovenești; iară cu o arătare socotesc că ară pută, și pentru ca să zică bine, trebuie la slova -у- să tie limba lipită în ceriul guri; în chipu ca cumă ar zice -ч- ѿченъ; iară încă la slova -ж- să să tie limba în giosu și gura deschisă, slobozindu viersulu în chipul gemutului moldovenescu, și aşe voră zice -у- și nu -ж-, și -жнъ, dar nu -иинъ-, ridicându limba la sfârșitul viersulu în ceriul guri, și aşe și întru alte locuri.

Maș săntă și alte doaâ slove, că ărșile Rusi nu le potă zice, adică -з- și -ж- cumă în cuvântul -пълнътъ-. Aice la -з- trebuie să tie limba neclătilă, și de odată să deschize buzele slobozindu numai însușu viersulu; iară la -ж- să-și aducă amintă de zicere lui -ж- trăgându viersulu la -е- și aşe voră zice bine: пълнътъ, dară nu помътъ аи помътъ, și cu aciastă orânduială să se urmăze și întru alte cuvinte.

Tabla de materii:

Scără de totu ce să află întru aciastă carte.

Intăe parte.

Pentru orthografie.	fil. 1.
pentru etimologhie.	fil. 10.
pentru nume.	fil. 11.
pentru locu de nume.	fil. 25.
pentru vorbă	fil. 28.
pentru înpărtășire.	fil. 53.
pentru avorbiș	fil. 54.
pentru prepunire.	fil. 55.
pentru agiungire.	fil. 56.
pentru întrare.	fil. 56.

A doa parte:

pentru adunare cuvintelor rusești și moldo-

venești fil. 1.

«Adunarea cuvintelor rusești și moldovenești» sunt tipărite cu alte caractere și cu pagină nouă. În exemplarul nostru lipsesc primele 4 pagine. Vezi: *Adunarea numelor a lui Strelbițchi* la nr precedent.

București : Biblioteca Academiei Române.

527. Molevnic, Iași 1789. — Slavonește.

Бо слáкъ съмъ яднносѣщныѧ жикотворлъциъ и нераздѣлимъ Троици, Оца и Гла, и Стъго Дхъ, Блгословеніемъ Пречестнныѧ єпископовъ Куръ Інтѣнно Романскагъ, и Куръ Іквака Хѣшкагъ, Молдакской митрополии Намѣсникувъ, На-

¹⁾ Равговоръ, dialogus trigl. (Fr. Miklosich). V. mai sus, n° 524.

печатася послѣдованием съе ГОСУДАРСТВЕННЫХЪ молѣбниихъ пѣній сположеніемъ приконцѣ таблѣ покоїй ѿ правлѣтвѣ въ Црквинослѣжѣніахъ должескѣють Бѣзъ огнѣно.

Блѣто ѿ сокорѣнія Міра засч. ѿ рождѣствѣ по плѣти Бѣа слѣба заѣпія, Індикта 3. мѣсяца ѿгвѣста.

Печатано въ Ісаѣхъ, Протопопомъ Молдѣскимъ, Еолѣскимъ, и Бесарѣскимъ, Михайломъ Стрѣлбѣцкимъ, въ собственности своей Типографіи.

Intru slava sfintei deoiființă, dătătoarei de viață nedespărțitei Treimi, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, cu binecuvântarea Preasfințitilor Episcopi Domnul Antonie al Romanului și Domnul Iacov al Hușului, vicarii Mitropoliei moldovenești, s'a tipărit acest îndreptar de cântări și rugăciuni împărătești pentru a se slujî neapărat în slujbele bisericesti.

In anul dela facerea lumii 7297, dela întruparea Domnului 1789, indictionul 7, luna August.

S'a tipărit în Iași, de protopopul Moldovei, Munteniei și Basarabiei Mihail Strilbețchi, în tipografia lui proprie.

In-4° de 29 foi numerotate.

Pe verso titlului se află reprezentat Hristos stăpânitorul lumii, gravat de Protoierei Mihail S(t)rilb(i)chi).

București : Biblioteca Academiei Române.

528. Rânduială judecătorească, Liov 1789. — Românește și nemțește.

Obștească judecătorească rânduială de criminal. Liovă. S-au tipărit în tipografia Pilăreștilor clironomi la anul 1789.

In-8° de 12+431 pag. și o tabelă.

Cernăuți : Biblioteca Universității (Com. Dr. K. Reisenkugel).

Gaster, *Gesch. der rum. Litteratur*, 315.

529. Preoția sau Indreptarea preoților, ed. II, Sibiu 1789.

ПРѢСІІА | сѧ | АДРѢПТ҃РѢ ПРѢСІІЛОРЬ | Кѣре с-а8 ти-
пярѣтъ аѣвма де | иօ8. А зйеле Прѣ Благочестивѣль, Мѣ-релъ Монархъль ши
Прѣкѣсіицѣтвѣль | ши ՚тѣрѣ тѣтъ Милостивѣль Апхрѣтѣ-ль Рѣмій ИСѢ-
ГІФЬ ѕль донлѣ, Домнъ Домнъ. | Финдъ Гѣвернаторъ Цхрій Щрдѣль | ՚ѣдѣ-
лѣнціа Домнѣль Гѣврѣ Гѣрафъ Бан-фи; А вѣкѣмѣ аѣаста не фїндъ ՚ѣпѣскѡпъ
Неѹнитъ ՚ Щрдѣль, фїндъ Енкѣрѣшъ Клѣ-рѣль Неѹнитъ Ч. Йаанъ Попѣвичъ
Дехон-|доль. Ши кѣ благословеніемъ Ч. Конзи-сторѣшъ. | С-а8 тѣпхрѣтъ ՚ кѣстита
Четате Крѣмскъ | ՚ Сѣбѣюль, ла Типографѣль Неѹнци-лѡръ Нѣтѣрѣ Бѣртъ, ՚
Йиѣль 1789.

Al doilea titlu :

ДѢЦѢТУРЪ | КѢТРЪ | ПРѢСІІШИ ДІА-КОНІЙ. | Йдѣкѣ
сѣхтѣрѣ, кѣмъ съ кѣде Прѣштѣль | ши Дїмкѣнѣль съ слѣжаскѣ ՚ сѣнта | Бисѣ-
рикъ, пѣнтрѣ лѣкѣрѣ ՚ сѣн- тѣ ՚ чѣй Дамнѣзенѣй Лѣтѣрѣ. | Ши кѣмъ съ ՚дре-
п-тѣзѣ ՚тѣмпѣхрѣлѣ ՚тѣ-ле че съ ՚тѣмпѣлѣ фѣрѣ де вѣстѣ, | ши ՚доеирѣ ла аѣастѣ
сѣнтия слѣжаскѣ. | Тѣлмѣхѣтъ де прѣ лѣмбѣ словенѣскѣ, | ши че-рѣтѣтѣ де прѣ сѣн-
՚тѣжю | Патрѣлрѣхъ лѣль Царигрѣдѣль, Кѣрѣ, | Кѣрѣ Калинѣкъ | Ши дѣтѣ ՚ тѣпѣрѣ,

ПЕНТРЯ ФОЛОСЕЛЬ | ИНДРЕПТАРЪК ПРИВАЦИЛОРЪ. | АТѢКІО З БІЧІЙ, ЛА ІІ. 1786. ИРХ
АКВМЪ З СІБІЙ | ЛА ІІ. 1789.

In-8° mic de 16 foi și 79 pagine.

Pe verso titlului dintâi se află autorizarea pentru tipărire, dată de consistoriul din Sibiu. O reproducem aici.

Aciastă sfântă carte, ce să chiamă Indreptaré preoțilorū, povățuitoare spre toată gătire sfintei și Dumnezeestii Lyturghi, și pentru toate vasale și odăjdiile cele trebuincioasă la aciastă slujbă, și despre toate întâmplările preoțilorū care în vrémé Dumnezeestii slujbe li să întâmplă, s-au cetită și revedălită prinu noă, și ne afându nimica într-ânsa în potriva sfintei credință, o judecămă a fi de mare lipsă și folosul preoțilorū și vrédnică a să tipări. S-au datu în Sibi, dinu Conzistoriumul Neuniților. 9 Martie 1789.

Prinu noă,

Ioanu Popovicu, Vicariuș Neuniților.

Din predoslovia «Dascalului Radul Duma, cântărețul biserică Brașovului», estra-gem următoarele :

Cu mare fierbințelă sufletescă amu dorită a mă cuprinde suptu brațele cele părintești și a priimă aciastă mică cărțulue, cumu au priimită În. Artaxerxu unu pumnă de apă pentru potoliré sétei sale, ca cu aciastă cărțulue să poată pré c. Conzistoriumu îndreptă și a curăță toată înpiedecaré și călcaré de poruncă ce s-ară întâmplă în stafulul celu cuvântătoriu. Care lipsă a duhovnicești remediu cei Dumnezeestii văzându-o că apururé să întâmplă în besericile noastre, și nefindu povătuire de o îndreptare ca aceasta în limba noastră părintescă rumânescă, m-amu sărguită cu mare pohtă sufletescă a o tâlmăci dinu limba slovenescă și alu doilé de pre ciă greciască; care carte să află într-aceste doao limbi și tipărită, însă și greșalele ce să întâmpléză în sfântul Oltarău îndreptate, iară în némulu mieu lăsate și neîndreptate. Dinu ce? Dinu lipsa și dinu scumpéte cărțilorū celorū trebuincioase.

Decă acumă văzându liniște patrii și bucuria care înfloréste ca unu crinu bine mirezmitu întru luminaré limbii rumânești cu totu feliul de řcole Normalicești, acumă în zilele pré osfințitului Monarhului și Înpăratului nostru Iosifu alu doilé; și iară prinu decretumul aij Sale Chesaro Crăești și Apostolicești măriri, ocârmuire pré c. Conzistoriu a apără oile cele rătăcite, cele de multă lupă cruntate și învăerate, păzindu turma cu ajutorul celu A Totu Puternicu, mă țiu incredințată că aciastă puțintică ostenelă, care cuprinde mai multă pentru îndreptaré greșalelorū celorū ce să întâmplă lucrătorilor de sfințenie la sfântul Préstol, și pentru îndreptaré lorū cumu să se poată vindeca de acéle întâmplătoare rane cu dohtoriia cărțui aceștiia, fiindu de mare lipsé a o avé la sine fiește care preotu și diiaconu....

La sfârșit :

S-au diorthosită prinu zmeritulă între Dascală, Gheorghie Hainesu, Sybiianul.

Ediția întâi e din 1786 și s'a tipărit la Viena.

București : Biblioteca Academiei Române.

530. *Scurtă învățătură*, Viena 1789.

СКУРТЫ | АБЕЦЫ ТАРЫ | ПЪРИНЦИЛСОРЫ ДѢХОВНИЧЕШИ |
С-ас тѣпкърѣтъ ф Бічю | ф Тѣпографія лѣй ИѠСИФЪ дѣ КѢРЦБЕКЪ, ла
Інѣль 1789.

In-4º de 16 pagine.

București : Biblioteca Academiei Române.

531. Bauer, *Descrierea Valahiei*. București 1789. — Grecește.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΒΛΑΧΙΑΣ | Περιέχουσα τὴν θέσιν αὐτῆς, τὸ εἶδος
τῆς διαική-ζεως, τὰς ἐτησίους προσόδους καὶ δαπάνας, | τὴν τε ἀπαριθμησιν τῶν Καδη-
λικίων καὶ τῶν ἐν ἀυτοῖς | χωρίων. | Ἐτι δὲ καὶ τὴν τάξιν τῶν δφφικίων, καὶ ἄλλα τινά. |
νῦν πρῶτον μεταφρασθεῖσα ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν εἰς | τὴν ὑμετέραν ἀπλῆν Ἑλληνικὴν διά-
λεκτον καὶ τυπο-θεῖσα ἐν τῇ κατὰ τὴν Ζωδόχον Πηγὴν τοῦ τζεομέ, | Τυπογραφία ἐπὶ
τῆς πανεκλάμπρου καὶ θεοστηρίκτου | ἡγεμονίας τοῦ θεοσεβεστάτου, ὑψηλοτάτου, γαληνο-
τάτου τε καὶ τροπαιούχου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσῃς | Οὐγκρομολδοβλαχίας, Κυρίου
Κυρίου Ιωάννου | ΙΩ: ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΤΡΟ-ΓΕΝΗ ΒΟΕ-
ΒΟΔΑ. | Καὶ ἀφιερωθεῖσα τῇ θεοστηρίκτῳ αὐτῷ | ὑψηλότητι. | Παρὰ Νικολάφ Λαζάρου
ὡφ ἐξ Ἰωαννίνων. | ἐν Βουκουρεστίῳ 1789, Ιουνίου 17. | Παρὰ Δημιτρίῳ Τυπογράφῳ.

311. — Stema Țării Românești din *Descrierea Valahiei*, 1789.

Descrierea Valahiei, cuprinzând situațiunea ei, telul cărmuirii, veniturile și cheltuelile anuale, înșirarea județelor și a satelor din ele, de asemenea

și sirul slujbelor și alte câteva, — acum întâi tradusă din franțuzește în limba noastră simplă, și tipărită în tipografia Ișvorului tămăduirii de la Cișmea, pe timpul prea strălucitei și de Dumnezeu păzitei domnii a prea cuviosului, prea înălțatului, prea blandului și biruitorului Domn și stăpân al Ungro-moldovlahiei D. D. Ioan Nicolae Petru Mavrogheni Voievod, — și închinată Inălțimii sale de Dumnezeu păzile, de către Nicolae Lazăr din Ianina, în București, 1789 Iunie 17. La Dimitrie Tipograful.

In-4° de 2 foi, 140 pagine și încă 1 foaie la sfârșit.

Titlul este incadrat în flori de compoziție tipografică. Pe verso, se află stema Țării-Românești (facs. 311) cu 4 versuri grecești.

Scrisoarea de dedicație către Domnitor e semnată de Nicolae Lazăr din Ianina.

Introducerea și textul sunt traduse după carteia generalului de Bauer intitulată :

Mémoires historiques et géographiques sur la Valachie, avec un prospectus d'un Atlas géographique et militaire de la dernière guerre entre la Russie et la Porte Ottomane, publiés par Monsieur de B***. A Francfort et Leipsic, chez Henry-Louis Brœnner, 1778. — in-8° de 236 p.

Pe ultima foaie se află iarăș stema țării de un model mai mic coprinsă între 7 distihuri grecești.

București : Biblioteca Academiei Române.

532. Manolache Persiano, *Faptele vitejești ale lui Mavrogheni*. București 1789. — Grecește.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ | Τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων τοῦ ὑψηλοτάτου, εὐε-βεστάτου τε, καὶ τροπαιούχου Αὐθέντου ἡμῶν, | καὶ Ἡγεμόνος Πάσης Οὐγκροβλαχίας | Κυρίου Κυρίου | ΙΩ: ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗ ΒΟΕΒΟΔΑ | Συντεθεῖσα παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου τε, καὶ ἐλλωγιμω-τάτου ἀρχοντος μεγάλου Καμινάρη χωρίου Μανολάχη τοῦ περισάνου. | Ἐτι δὲ καὶ ἔτερων ἔλλογιμων στιχοίτε καὶ λόγοι ἐγκω-μιαντικοὶ, συλλεχθέντες τε, καὶ εὐτάκτως | τύποις ἐκδοθέντες, | ἐν τῇ νεοσυσταθείσῃ Τυπογραφίᾳ δι' Αὐθεντικῆς | ὑπερασπίσεως, κατὰ τὴν Ζωοδόχον πηγὴν | τοῦ τεσμέ, τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ. | Παρὰ Νικολάῳ καὶ Ιωάννῃ Λαζάρου τῶν ἐξ Ἰωαννίνων, καὶ παρ' αὐτῶν μετὰ δουλικῆς ὑποκλι-σεως προσφωνηθέντες, τῇ αὐτοῦ | μεγαλοπρεπεστάτῃ | Τυφλότητι. | Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ, 1789 ἐν μηνὶ Φευρουαρίῳ. | Παρὰ Δημητρίῳ Τυπογράφῳ.

Rezumat sinoptic al faptelor vitejești ale prea înălțatului, prea cuviosului și biruitorului nostru Domn și Stăpân a toată Ungrovlahia, Domnul Domn Ioan Nicolae Petru Mavrogheni Voievod, alcătuit de prea cinstițul și învățatul Arhon mare căminar Domnul Manolache Persiano. Pe lângă aceasta și stihurile și cuvântările de laudă ale altor învățați, adunate și tipărite cu rânduială în tipografia înființată de curând cu sprijin domnesc dela Ișvorul tămăduirii dela Cișmea, în București, de către Nicolae și Ioan Lazăr din Ianina și închinată de dânsii cu umilită plecăciune prea cinstitei sale Inălțimi, în anul măntuirii 1789, luna Februarie. La Dimitrie Tipograful.

In-4° mic de 4 foi, 47 pagine și încă 2 foi.

Pe verso titlului se află stema țării (facs. n° 311) cu 3 distihuri grecești. Urmează apoi scrisoarea de dedicație a lui Nicolae și Ioan Lazar, și niște versuri ale lui Matei al

Mirelor. Pe ultima față a foilor liminarie și în față introducerii se vede o altă stemă a țării, care se reproduce aici (figs. n° 312).

312. — Stema Țării Românești din *Faptele vitejști ale lui Mavrogheni*. 1789.

București : Biblioteca Academiei Române.

1790.

533. Bucovariu, Viena 1790. — Nemțește și românește.

„**В С | oder | Na m e n b ü d l e i n, | zum Gebrauche | der | walachiſchen Jugend im
Königreiche | Hungarn, und den dazu gehörigen | Theilen. | Mit Erlaubniß der Obern.
W F E N, | bei Joseph Edlen von Kurzbach, k. k. Hofbuchdrucker, Groß- und Buch
händler. | 1790.**

Б З К Е І Р І О | пентрэ | ПРЭНЧИЙ ЧЕЙІ РУМЫН-НЕШИИ КАРІИ СЪ ИФЛЪ
А КРЫ-ІМ оғнгэрекъ, шы Хота- реле ей Апреднате. | Къ докойрѣ стзпинтбрн-
ларъ. | А БІЕННА | Да Ііеніф нөвжла де Кърцекъ .пизръ: ш. | Кръ: де Кърте, а
небніцилор Румжий, шы | а Сжрбнлор Түнограф, шы кънзк-торъ де Къци. | А
Пиыл 1790.

In-8º de 89 pagine. Textul românesc în dreapta, iar cel nemțesc în slângă.

București : Biblioteca Academiei Române.

534. Ceaslov, Sibiu 1790.

Ч А Г О О Л О Е | Атре Мхрірѣ сфиітей де ѿфійнцъ | фзкетбарей де кімцъ,
шы недес-пхрцітей Троіцї Татклави, | Фіюлти шы Адъвлай сфиітъ: | Къ Агъдзінца
Прѣ ѿнзлцітваси Апхрать | І О Г Й Ф Ъ Й Л Ь Д О Й Л Ъ. | Шы къ Блгосло-
кенія | Прѣвасфійцитваси Дмнзлови Г҃ Р Й С Ы М Ъ Й Д Ы М О Б Ъ Ч Ъ Єпископ-пвлвій
Небніцилоръ де лѣкъ | Гречаскъ ѿлк йрдѣвлай, | с-а8 типхрітъ Ӯтрэ ѡчестъ | кипъ.
СИБІЙ, А Кесарю Кржлска Румжікеска | Принцелегзлвіта а Ресхрітваси Тұпо-
гралфіе ѿлвій Петрэ Барть, ла ѿнвль деяла фадерѣ лѣмій зечи: йарх | деяла Наперѣ
лвій Хс: залу.

In-8 mic de 4 foi și 663 pagine.

Pe verso, Sf. Nicolae, cu o legenda în versuri.

Înștiințarea tipografului:

Cătră Pravoslavnicii Cetitoră.

Pravoslavnice Cetitoră! Dă laudă lui Dumnezeu că prinu mila Preîn-nălățatu și Prémilostivulu nostru Înpărătu Iosifu alu doile amu dobândită atâta slobozenie, ca să pocă la lăgă greciască neunită de totu felul de cărji a tipări; însă pe lăgă alte cărji ce spre trebuința řealeloru normalicești neunite amu tipărită, m-amu indemnata și acestu Căsoslovu a da în tipar; pre care priimiji-lu cu dragu, că după izvodusul celu dela Râmnicu s-a făcutu, mai înbogățandu-lu cu rugăciunile de peste toată săptămâna, și cu Calavasiile a tuturor praznicelor de peste anu.

Alu pravoslavie voastre bunu voitoru,

Petru Bartu, Priveleghiatul Typografu alu
Neuniiloru dinu Ardélă, la Sibi.

Urmează trei gravuri și, la mijloc, scara.

La pag. 660:

Typăritu-s-au acestu Căsoslovu prinu ostenela diorthosirii zmeritulu între Diiaconu Gheorghie Haines Sybiianul.

București: Biblioteca Academiei Române.

535. Cele șapte taine, Timișoara 1790.

Vuia, Scările românescă bănațene, 102.

536. Desvoaltele și tâlcuitele Evanghelii, Sibiu 1790.

Д҃ЗЕОЙЛТЭЛЭ ШИ ТҮЛКЭЙГЭЛЭ | ЅИНГӨЛІЙ | ӵ Дэмийнчилорь, ӵ Эхректо-рйлорь, ши ӵ баршкэрорд | зйл | спрэ трекийнцә | Катехизилорь ши ӵ Даскалйлорь | Нөгүнцй че ся ӵфлэ ӵ Мээр | Принципалтэль ӵрдэлэли. | Принь Димитрии ӵистадиовичь Директорюль Шкодле-лорь Нөгүнните Националичай | ӵ лийлба өвлийн-кэ пүс ши ӵткомйтэ. | Кэ Благословеніа Прекраснитэль Доминэлэй Геральсими ӵдамовичь ӵпископъ Нөгүнцилорь ӵ ӵрдэлк. | Эх вийндэ фээр лөгжтэх кэ 14. крепциар. | ГИБИЙ, ла Пётрэ Бэрть, Кесаро-Крэсексл | Привилегиятэль Типографъ ӵ Кэрцилорь чёлорь | Схолас-тичай нөгүнните өвлийнай. | 1790.

In-8º de 7 foi și 178 pagine și o tabelă.

Pe verso, un clișeu în formă de pecete cu cuvintele: «K: K: Normalschule».

Tabela coprinde: «Tabelaricășca aşezare a Evanghelii în sfântă și mare Sâmbătă» și «Tabela anumitei aşezări, după methodul slovelor». Prefața:

Inainte cuvântare.

Evangeliile și Epistoliile, care săntu rânduite a să cetă la slujba Dumnezeiască, săntu pline de învățatură și săntu vrédnice de a să cercetă și a să înțelege dela fiește care creștinu, fiind că Evangeliile și Epistoliile cuprindu cele pré alése și pré vestite lucruri, care trebuie să crèdem, după cumu să și stimu învățurile pentru obiciajurile cele bune ale noastre.

Iaste atât de folosu, câtă iaste și obicinuită, că prinu goală cetire și de rostă învățatură nu să poate deplinu a ajunge la sfârșitul acesta; pentru acéia la îndreptaré řealeloru celoru naționalicești neunite întru unu felu de

chipă s-au adusă aminte¹⁾) acela care mai bine să cuvine la trăba aciasta, să cuprinde întru aciasta, ca dascalul:

1. Să porunciască Evangeliia sau Apostolul prină ucenici adunați (avându toți sau cei mai mulți cărțile Evangeliilor de unu felu) înpreună rară să se cetescă; daru cându ucenicii n-au cărți, atunci dascalul trebuie să citească înainte Evangeliia rară și lămurită, sau să lase să citească vre unu ișcusită ucenică. După ce acestu felu de cetire înainte de vre-o câteva ori să va fi făcută, atunci dascalul numește:

2. Pre Evangelistul sau cartea dintră care s-au luat parte că înainte cetită, și arată capul cu stilul înpreună, dela care începe ștucul, și ascultă.

3. Toate aceste, aşa și cele următoare, le scrie după methodul slovenorū, pre tabla că negră a școalii, poruncescă de vreo câteva ori să le poftorească, și totu înpreună să le zică apoi de chilinu câte unul să le zică.

4. Aică iară aşa păsaște cu cuprinderă și cu ștucurile acelă, care în Evanghelie și în Apostol mai alese săntă vrédnice de luare de séma; ștucurile sau părțile întru care Evangeliia sau Apostolul s-au înpărțit și s-au dezvoltă, le aduce înainte, ca să le facă mai cunoscute suptu știute înpărțiri, și îi învață totu déuna stihul, întru carele ștucurile cele vrédnice de luare de séma să află, asemene înainte citește și stihul.

5. Invățându prunci cuprinderă după chipul celu pomenită, le tâlcuște locurile cele pré vrédnice de luare de séma, cărora iaste lipsă tâlcuire. Toate a le tâlcui aru trebuu pré multă vréme și a tiné pre prunci, aru cădă cu greu. Locurile aceste le insemnă dascalul cu o slovă sau cu altu felu de sămnă despre o parte, ca să aducă aminte uceniciilor că voiaște a le tâlcui, despre altă parte, ca insemnatele tâlcuiri întru thema sa (pentru că flindu invățatura în măini să poată avea) mai lesne să poată află.

6. Mai pre urmă dascalul invățaturile credinții și a obiceaiurilor celor bune, care să cuprindă în Evanghelie sau care curge de acolo, și insemnă locul sau stihul, de unde acelă s-au scosu, citește înainte locul din Evanghelie; aciasta face dascalul și la părții, întru care Evangelia s-au dezvoltă.

Invățătorul care iaste ișcusită, va ști singură toate aceste să le facă, pentru că aciasta unora iaste cu greu și pentru că fiește care cărțile cele trebuincioase cătră tâlcuire nu le are îndemână; pentru acela să socotește de folosu a fi, Evangeliile și Apostolul după mai susu arătatul planu să se dé în typariu.

Dascalul bine va face, decă să va sluji cu Evangeliia c̄e mai mare, pentru că flindu de trebuință a arătă locurile acelă, care dela biserică la cetire de obște nu săntă rânduite, și înă aciastă a noastră mică carte nu să află, dară în Evangeliia c̄e mare aflându-să le găsește.

Tâlcuialele s-au luat din cărțile Invățătorilor bisericești, prină multe feluri de chipuri de scrisoare, toate după cuviință s-au deschisit și, cătu

¹⁾ Vezi pentru chipulu urmarii la Evanghelie, cartea *Methodului nostru*, față 74 și cele următoare.

s-au putută, pre scurtă s-au făcută, ca într-ună căsă cuprinderă a unuă ștucă rânduită pe o Duminecă, pe o sărbătoare, sau pre altă zi, să aducă ucenicilor întru ținere de minte, și ca să-i facă să înțelégă.

Vrând în doao căsuri întru o săptămână a întrebuință aciasta, poate într-ună căsă Evangeliile de Dumineci, dară într-altă căsă Apostolul. Însă de va rândui la aciasta numai ună căsă, atuncă va trebui într-ună ană Evangeliile, și într-altul Apostolul a tâlcui. Evangeliile de sărbători pentru acela le-au aşazați, ca cu dânsenele la sărbători să se poată sluji prunci în locurile acéle unde iaste biserică, de să face slujbă care o asciută prunci.

La sfârșitul acestuia Traclatul preste Evangeli și preste Apostol să pună înainte întru o împreunată rânduială, pre o tablă, toate învățăturile cele însemnate ale credinții și ale obiceașurilor celor bune, cu care într-o clipă să va pute vedea cum săntă Evangeliile și Apostolul pline de învățătură bogată; și întru rânduitele ștucuri spre cetire la slujba Dumnezeiască, vină înainte dovezile și adevărurile cele mai alăse și mai vrădnice, care noți credem, și învățăturile cele mai bune, care săntă de lipsă la obiceașurile noastre cele bune.

Unele Evangeli, care nică la Dumineci, nică la alte sărbători a să cetă nu săntă rânduite, și aică s-au pus și s-au tâlcuită, aciasta iaste pricina, că foarte mare și adâncă învățătură întru credință și întru obiceașurile cele bune dinu trânsele putemă câștigă, aşa învățătoriul poate cându va găsi prileji să dé înainte.

La sfârșitul acestei prelepe se cîtesc următoarele:

Aciastă sfântă carte, ce să chiamă Tâlculă a câteva sfinte Evangeli, povăjuitoare spre buna procopsela Școalelor Naționale neunită, s-au cetă și revedăluță, după pre înalta poruncă a înnălțatului Crăesculu Gubernium, prin Consistoriumul Neunișilor a Eparhiei Ardélulu, și ne aflându nică o smintelă sau înpotrivire sfintei credință, ci încă de mare trebuință a fi o socotimă și vrădnică a să tipări. Sybilli 1789.

Consistoriumul Neunișilor Episcopescă a Eparhiei în Mare Prințipatul Ardélulu.

București : Biblioteca Academiei Române.
Iuliu Vuia, Scările rom. bănașene, 102.

537. Învățătură creștinăescă, Iași 1790. — Românește și rusește.

Лѣтъ 8 Слава а ѿнъ Дімитріи ф Троицкъ славитъ, Къ Порѣнка Прѣдъ Лѣминатъєвъ Кнѧзъ ГРИГОРІЕ ІЛЕѢЗАНДРОВИЧЪ ПОТЕМКИНЪ ТАБРЫЧЕСКЪ, а Марелынъ ХАЙМАНЪ, ши дѣ ѿбщє ЩРХИСТРЯТИГЪ, ши а фелюри дѣ Ордине КИБІЛД҃ЕРъ.

Къ благословенію Прѣдъсфинциїтвъни Щрхіческопъ а Екатеринославіи, а Табрическъвънъ Херсонісъ, ши Цінторю дѣ локъль Щадархій Молдовлахій Куріс ЩМЕРОСІЕ с-а8 тълмачитъ дінь лімба Рицескъ, ши с-а8 датъ ф тиપарю ши ф лімба Молдовенѣскъ діасътъ Щевцетъръ Крешинѣскъ пінтръ фолосъль дѣ ѿбщє, ши

май ăлeсь ăчeլwрь че kѡрк фи ăржнd8нцн ă креbнъ чийъ, дннъ чeлe сfиницйтe, ши ăнcерничeфи слăжbe.

Типxрйтъ ăнъ Ишн ла ăннй дeлa Хc ăaфч фeкpзaрle К. de зilе.

In-4° de 1 foaie fără numerotație și 15 foi numerotate. Tipărit pe două coloane, cu textul rusesc în stânga și cel românesc în dreapta cîitorului.

Pe verso titlului se află următoarea înștiințare :

Pravoslavnicule Cetitoru,

Câtă de folositoare și trebuieincioasă este cartă aciasta dovedește singură ne apărata dătorie, care are totu pravoslavnicul creștinu a ști dogmile credinții și a legii sale, ce să cuprindă întru aciastă învățatură creștinăscă, care s-au alcătuită de celu vesteită cu numele și cu învățatura Pré osfințitul Platonu, Arhipăstorul Moscvi, pe scurtă pentru lesniré învățaturii a fiește caruă pravoslavnicu creștinu, însă cu de agiunsu cuprindere a dogmelor și a legii pravoslavnicii credințe. Folosul aceștii creștinești învățaturi, și neapărata dătorie, ce are totu creștinul a ști credința și legia sa, au fostu îndestulată pricină a să da poruncă să se tălmăciască și să se tipărescă înpreună și în limba moldovenescă acestu pravoslavnicu Catili-sisū, în vremē cându pravoslavnicul nostru Prințipatū să aflu suptu apărare armelor acei pré puternice și pravoslavnice Impărății.

Nu rămâne dară îndoială, că toți pravoslavnicii cetitori, mai alesu cei de o limbă și de unu némü, știindu neapărata dătorie și privindu folosul învățaturii aceștii, o voru priimă ca pământul celu roditoru buna sămânță, iară Dumnezeu să lucreze și să arete întru inimile loru rodurile cei aderărate și vii credințe.

București : Biblioteca Academiei Române.

Undolskij, Очеркъ, № 2938. — Бисерica ortodoxă, XVI (1892—93), 915. — Picot, Strănickij, 23, № 15.

538. Psalmire, Iași 1790.

Ѣтpe Слáка ă Оѓнвaл Дmнeзăв .ă Тpоицă слăжкыть.

Дeпк милюстикa Порvикă ă ѢПЪРТЬЕЩИИ СЛАE МъРИИ ѢКЯТЕРИННЙ ПЛЕЗІЕННЙ Прe Благочестийк ѢПЪРТЬЕСЕ ă тóатк Rossíя: Ѣтpe Фeричките зиле ă Moциенитбрюль  И Бине крeдничославий Домни ши мaре(л) ă Kикэзъ ПAУСЛЬ ПЕ-ТРОВИЧЬ, ши ă соций Лvий Бине крeдничосасей Дmнe ши Мaре Kиегине МАРІЕИ  ЕССДОР ЕБНЕИ, ши ă Fинлуwъ Lwръ Бине крeдничосилор Домни ши mари Kиéжин ПЛЕЗІАНДР  ПAУЛОВИЧЬ ши KОНСТИНТИН  ПAУЛОВИЧЬ ши ă Бине крeдничоселwрь Dомни ши mари Kиéжин ПЛЕЗІАНДР  ПAУЛОВНЯ,  ЛЕНЯ ПAУ-ЛОВНЯ, МАРІЛ  ПAУЛОВНЯ ши ѢКЯТЕРИНН  ПAУЛОВНЯ: .ă врѣмѣ къндă ѢПЪРТЬЕЩИИЛ  Россїи  лви сă ăfлa ăнчк ă Тpициципатль Mвлдбкей, сăпtъ  кxрмвирk Прe лvлиниатль Kиkэзъ ГРИГCОРИЕ ПЛЕЗІАНДРОВИЧЬ ПОТСМКИНЬ, ă Mарелvий XАТМАНЬ ши дe  вeцие ПРХИСТРАТИГЬ ши ă mвltwрь  орднине Ка-валеръ. Іхр Бисерничий приин  Цинерк  лvквль  зaрхieй Mвлдоклахieй  pа  кxрмвирю Прk  cфийцiа  а ПМЕРОСIЕ ă pрk cфийтуль  дpепtетбрюль  GИНОДЬ M-двлару Йрхiепискopу  Екатериннославин, шi ă тaкpическвль Xepбинсъ, кă ă кърva Blagoslovенie с-a8 Tipxрйтъ aчăstă kártę че сă ăвмѣцue  Фалтире.

Δε πρότο-Ιερέϊ ἀλλ Μολδόβει, α Βαλάχιει, ωντι α Βασαράβει, Μιχαήλ Στρέλ-
εκάκιη, ἡτρος ἔρεσθαι ἀ τὰ Τυπογράφια φίληση. Λα ἄντι δελα Χριστόφορος Οκτώβριος, 6.

In-4º de 8 foi și 414 pagine. Titlul ocupă două pagini. Tipărit numai cu negru, cu 24 rânduri pe pagină. Frontispicii, finale și litere ornate. În fața textului se află reprezentarea lui David într-o gravură săpată de Mihail Strelbițchi.

În foile liminare se află simbolul Patriarhului Atanasie, indicațiunile obișnuite pentru citirea Psalmilor, extrase din Sfintii Părinți, privitoare la însemnatatea ei, și următoarele versuri:

Veř agiunge, cântărețule psalmilor,
Cu adevărată veř agiunge,
De veř cântă în psalmi ca Davidă,
Veř fi împreună cu dânsulă înțelegândă.
Dară bine este a cântă ca să înțeleagi,
Ca pe toate glasurile struneloră luă să mergi.
Să cântă cu minte prină lucrară guri,
Ca în puteră psalmilor să te dai dîrinderi.
Că gura minții poruncăște să fie întru o unire,
Aducându sufletul și trupul înzvăiere.
Dară minte guri ce-i poruncăște?
Să urmează psalmilor luă Davidă și hotărăște.
Ne părăsită să ne rugămă în psalmi și în cântări,
Ca să căștigămă dela Hs. dară și răsplătiri.

Pe ultima pagină a cărții se află aratarea psalmilor ce se citesc la vreme de primejdie.

București : Biblioteca Academiei Române.

539. Amvrosie, *Cuvântare*, Iași 1790. — Rusește.

ГЛОБО | Ех недълго третио Стагу постъ | проповедданное | Ех Намецикомъ
Кознесенскомъ Митрополъ, | при посѣщении паствы | Молдовлахийскія Митрополъ, |
Стѣшагу Прѣвѣтельствѹщагу Сѣнода членомъ | Прѣпископомъ Екатеринослав-
скимъ, | Херсониса-Тавріческагу | и Молдовладійской епархи | Мѣстоблюститѣ-
лемъ | Амвросиа-Сіемъ, | Февралъ ѿд днѧ заѣщъ гдад. | Печатано въ Іссахъ Іюлъ
ла днѧ.

Cuvântare la a treia Duminecă a sf. Postului mare, jinută la Mănăstirea Invierii din Neamț, la vizitarea Mitropoliei moldo-valahe de către Amvrosie, membru al preașfântului Sinod administrativ, arhiepiscop al Ecaterinoslavului, Hersonesului din Taurida și locuitor al Exarhatului moldovalah, în 24 Februarie, anul 1790. Tipărit la Iași în 31 Iulie.

In-4º de 1 foaie fără număr și 7 foi numerotate. Verso titlului e alb.

București : Biblioteca Academiei Române.

540. Cercetarea creștinismului, Iași 1790. — Rusește.

Изслѣдованиe Христіанства. Переводъ съ Аглиинскаго. Въ Яссахъ 1790 года.

Cercetarea creștinismului. Tradus din engleză. La Iași în 1790.

In-4º de 190 pagine.

In fruntea volumului se află o scrisoare de dedicație a traducătorului Luca Seci-carev către Potemchin.

N'ам възут картеа.

Picot, *Strēlwickij*, 360 (24), № 17.

1791.

541. Acatist, ed. IV, Blaj 1791.

П К Я Т І Г Т Ъ | Кв мѣлтє алѣссе рѣ-г҃иционнї пеңтрѣ єнлд-кѣл фіеве кѣ-рѣл
Креющи. | Кв Бѣгосло-кѣнїл чѣлар мѣ | мѣр. Щѣмль а дѣ ѿарж | Тѣпхрѣтъ дѣ Тѣпог-
граffїл Геминиарюлѣ. | Блажъ зафча.

In 12, de 3 foi și 467 pagine, numerotate până la 463. Tipărit cu roșu și negru, cu 17 rânduri pe pagină. Titlul este incadrat.

Pe verso titlului și în fața textului se află câte o gravură ocupând pagina întreagă. Alte gravuri se mai vad pe pag. 62 (repetată pe pag. 104 și 224), 136, 162, 281, 282, 324, 354 și 374. Unele din ele sunt semnate de Petru P. Tipograful, ca și incadrarea titlului.

București : Biblioteca Academiei Române.

542. Apostol, Iași 1791.

In-folio de 318 foi.

Tiparirea lui se termină la 16 Ianuarie 1791

Undolskij, Очеркъ, № 2972. — Picot, *Strēlwickij*, 361 (25), № 19.

543. Cuprindere în scurt a Bibliei, Sibiu 1791.

С В Н О Ф І Г Ъ | ѻдикъ квприндѣре дѣ скѣртъ | ѻчей вѣкъ ши ѻчей ноав скрип-
търъ | ѻдекъ дѣ Бѣлай | Сопре тредѣйца | дѣ Шкоделоръ Неѹнните Наѹоналичѣй
динъ | мѣре Принципатъль Йордѣлъль. | Йквмъ дѣтжъ дѣ лимба Рѣмжнѣскъ пѣсь шѣ
дѣ шездѣть принъ дѣ Мѣтърѣ євстѣи ч., | дѣректоръль Шкоделоръ
Неѹнните | Наѹоналичѣй дѣ М: П: Йордѣл. | Сѣ винде фѣръ леѓкѣтѣръ кв 11. креї-
царъ. | Гѣбѣй, дѣ Кесару Крѣмска Рѣмжнѣскъ | Принилегълѣтъ дѣ Рѣсѣрѣтълъ
Тѣпогрѣфъ | дѣ лѣй Пѣтрѣ єврѣ. 1791.

In-8° mic de 1 foaie și 170 de pag. (pag. 154 de două ori). Fără prefață.

Mănăstirea Neamțului.

544. Datoria și stăpânirea blagocinilor și a protopopilor, Iași 1791. — Rusește și românește.

Лѣтъ єлака дѣ єнѣзѣв дѣ Трѣицъ слѣкѣтъ, дѣ зѣлеле ПРѣ дѣмнѣ-
тълъни кнѣзъ ГРИГОРІЕ єлѣзѣндровичъ ПОТѢМКИНЪ ТИВРИЧЕСКЪ,
дѣ мѣрелъ хѣтманъ, ши дѣшѣвѣ єрхигтратиѣ, ши дѣ фѣлюри дѣ Ординѣ
КАВИЛѢРЬ.

Кв порѣнка ши єлагословеніа Прѣсфинициѣтълъ єрхигепіскопъ дѣ єкатерино-
слави, дѣ Таврическълъ Херсѣнисъ, ши Цѣнтрю дѣ локъль єзархіеи Молдовладій
Куріс Куръ ємѣргоги є-дѣ тѣлмѣчѣтъ динъ лимба Ресескъ, ши с-дѣ дѣтъ дѣ
типарю ши дѣ лимба Молдовенѣскъ єчастѣкъ Къртичкѣкъ пеңтрѣ даторіа, ши стѣ-
пѣнірѣ єлагочиниаръ ши дѣ протопопиаръ.

Типърѣтъ дѣнъ єши ла єній дѣлѣ Хѣ зафча єкгѣстъ дѣнъ дѣ зѣлеле.

In-4° de 2 foi nenumerotate și 18 foi numerotate. Tipărit pe două coloane, cu textul rusesc în dreapta și cel românesc în stânga. Titlul este numai în românește. Prefața, care începe pe verso titlului, este în amândouă limbile. Dăm aci pe cea românească:

Cătră Cetitori.

Cu cătă ne apărată este de trebuință a să păză curățăniia și buna cu-viință în lăcașurile lui Dumnezeu, cu atâtă și slujitorilor lor ne apărată să cuvine ca să păzască precum și din afară cucernicie și curățenie, aşa mai cu dédinsul bunile nărvuri și vița în bunătățită, fiind că precum pentru cei cu prihană slujitori bisericesti, aşa și pentru cei cu prihană creștini, însușu pre sfânta credința noastră între cei necredincioși să hulește. Dreptă aceia s-au socotit și fi de folos că să să așeze acia în păstoriia Mitropoliei Moldovlahii blagocini, adică privighitori pentru buna orânduială, a căroră în ce stă dătoria și puteră, arată cărticica aciastă.

Nu să strică, nici să micșurează cu aciastă așezare datoriia Protopopilor. Ei sănții îndatoriji a căută pentru totu ocolul protopopiei; daru spre ușurință ostenelilor sale, și pentru mai cu lesnire îndreptaré, pre care o cere datoriia Protopopilor, s-au orânduit blagocini. Preuji, diuaconi și alți tercovnici, carii să află pe la biserică, sănții datori adese ori a procti cărticica aciasta, și după învățătura și povățuire ei, a să întocmă pre sine și a urmă.

Cartea aceasta se publică din nou în 1808, numai în versiunea românească.

București: Biblioteca Academiei Române.

545. *Hatişeriful din 1791*, București.

ІЛКЕТІНДІС-СЕ ПАЧКЕ ҚЫНТРЕ ПРК СТРК-ЛӘЧИТА ПОЛРТК ОТОМАНИЧЕСКА, ШЫ | ҚЫНТРЕ КЕСАРИЧЕСКА ҚЫРТЕ А ІІСТРІЕН, Қ-ПӘРКЦІНД ПРК ПІСТКЕРІНКВЛ ШЫ ПРК МИ-ЛОСТИКВЛ ҚПЕРДАТК | ЕҰЛТАН СЕЛДИМ ПЛ ТРЕИЛБ | ФІЮЛ ПРК ПІСТКЕРІНКВЛ ҚПЕРДАТК | ЕҰЛТАН МҰСЕТТАФА ПЛ ТРЕИЛБ | ШЫ ӨРЖІНДІС-НДІС-СЕ ДЕ АЛ ДОНАЛКЕ ДОМНЬ | ЦЭРІН, МІРІА СА, | МІХАЙЛ КЕҢЕСТАНДІН ЕҰЦҰЛ БОЕБОД. | ҚКК АҒЛАҚНДІС-СЕ АЛ ӨРДІС ҲҰМАЙ ЛАЙН-ГХ ПРК СЛЯКНДАЛ ҚЕЗІР, | ІЕХФ ПАЙША | Г-ДІС ҒӘКІТ ДІСПРЕ ПАРТК ӨБЕШІН ҚАТРЕ | ПРК ПІСТКЕРІНКА ПОЛРТК ӘРӘС, ҚЕРЖІНД || МІЛОСТИКВЛ ПЕНТРІС МӘЛТЕЛЕ ПАТНІМН ЧЕ | АД СӘФЕРНІТ ЦАРА ДИН ПРІЧИНА РАЗЕВІЮЛАН, | ШЫ АТЖАТ ПРЫН МИЖЛОЧИРКЕ МІРІН СА-ЛЕ ДОМНІЛАН ЦЭРІН, ҚАТ ШЫ | ПРЫН ІІЖЕСТРІОЛЬ ПРК СЛЯВЕНДАЛАН ҚЕ-ЗИР, ҚЫ НАСТАКЕНД ДОЛНІЛДА ДӘМ-НЕЗЕДЕ, КӘ ГЖІНДЕ БӘНЬ, ПРІ ПРК ПІСТКЕРІНКВЛ ШЫ ПРК МІЛОСТИКВЛ ҚПЕРДАТК, ДЕ АД ҲӘРКЕЗНІТ ҚПЕРКЦІА СА | ЦЭРІН, АЧЕСТЬ ХАТНІШКЕРНФ АЛ АЛКЕТ: | ҚАУФИДА: | КАРЕ С-ДІС ТЕЛМІХЧИТ ДИН ҚСЕКІНТЬ ӘН | ҚСЕКІНТЬ, ДЕ ДӘМНІЛАН ӢНДАКС | ҚАК-РІСЕКС, ШЫ С-ДІС ШЫ ҚЕТНТЬ ӘН ДИ-ВАНИ ДЕ ҚИСІШН ДӘМНІЛАН, ФІНД ҚЕЛ-ЕИСТИЕРЮ.

In-4° de 15 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu. Titlul ocupă două pagini.

La începutul hatișerifului se află cuvintele acestea:

Mulgibile amel olună, adecă: După cum înăuntru să cuprinde, aşa să se urmeze.

Locul tungralii înăărătești.

Sunt exemplare în cari titlul lipsește. În acestea, cuvintele de mai sus sunt înlocuite cu următoarele:

Tălmăciré pré innaltului înpărătescú Hatişärif, pentru priveleghiuirile
Țării ce au venită la Octovrie 1791.

Aceste exemplare au numai 14 foi.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

546. Psaltire, Sibiu, 1791.

**Ψ Ι Λ Τ ΗΡ Ή | Προρόκτελθ̄η ώη Λπκράτελθ̄η | Δακήδ, ἄκσμ ἀτραχεστάσι
κηπ τνπξρήτκ ἄ ειλελε Πρέκ- ἀνζλιάτελθ̄η .Ππκράτ | Λ ἔ Ο Π Ο Λ Δ Π Λ Ο Ι Λ Ή
Ώη κε Βλγοσλοκένηα Πρέκωεφηιτελθ̄η Δληιελθ̄η | Γ ἔ Ρ Η Σ Ή Μ Η Δ Η Λ Ο Β Ή Χ |
Ξηηκόπλ Νεογηηιηλωρ δε λέψης Γρε- χάскв Νεογηηιητκ ἄλ Πρδέλελθ̄η. | Εύβεί.
Ἄ Κεσάρω Κρκάλεκ Ρώμηηέска Πρικηιεγή- τκ ά Ρχεκρήτελθ̄η Τνπογράφιε ἄ λεη | Πέτρο
Ελρτ, οα Ήηθλ δεла фáчeрe | λεητή ιвeчд: ίаrз δeла Нáφeрe | λεη Хe: ιaψчa.**

In-4º de 4 foi și 244 pagine. Tipărit numai cu negru, pe două coloane, cu 34 rânduri în coloană. Pe verso titlului se află înștiințarea tipografului, iar în fața textului o gravură reprezentând pe David.

In foile liminare se mai află, pe lângă obișnuitele instrucțiuni pentru citirea psaltilor, predoslovia lui Chesarie, Episcopul de Râmnic, la *Psaltirea* din 1779.

Inștiințarea tipografului :

Cătră pravoslavnicii cetitoră.

Pravoslavnice cetitoră! Dă laudă lui Dumnezeu, că prin mila pré înnălțatului și pré milostivului nostru Inpărat Iosif al doilea, am dobândit atâtă slobozenie ca să pocăi la lége greciască neunită de tot félul de cărti a tipări; însă pe lângă alte cărti, ce spre trebuința řealelor Normalicești neunite am tipărit, m-am indemnăt și aciastă psaltire a dă în tipar. Pre care priumiți-o cu drag, că după izvodul cel dela Râmnic s-au făcut, mai înbogățindu-o la paraclis cu o molitvă a Precestei foarte de folos.

Al pravoslavieř voastre bun voitoră,

Petru Bart, priveleghiatul Tipograf al Neuniților din Ardél, la Sibii.

La sfârșit se află versurile din *Psaltirea* dela Râmnic din 1779 (v. mai sus, p. 245) și numele tipografilor :

S-au diorthosit însuși prin noī feciorii Typografieř, care am și zățuit : Mihail din vestita cetate Sibiř, și Radul din sfânta Episcopie a Râmnicului.

București : Biblioteca Academiei Române.

547. Petiția națiunii române din Transilvania, Iași (?) 1791.

**R E P R A E S E N T A T I O | E T | H U M I L L I M A E P R E C E S | U N I V E R S A E I N T R A N S Y L V A N I A | V A L A C H I C A E N A T I O N I S | se | pro regni-
colari natione qua- lis fuit, authoritate regia declara- vi, seque ad usum
omnium iurium ci- vilium, ex quo non lege, non iure, | sed temporum duntaxat
iniuria cum | initio praesertim superioris saeculi | exclusa est, reponi de
genu | supplicantis. | Martio MDCCCLXXXI. | Jassy 1791.**

In-8º de 1 foaie și 44 pagine.

Indicațiunea orașului este falsă. Cartea s'a tipărit probabil la Buda.

In aceasta ediție se află numai petiția națiunii române, fară introducerea și fără

comentarul care se vede în ediția lui Eder dela Cluj sub titlul de : *Supplex libellus Valachorum Transsilvaniae*.

București : Biblioteca Academiei Române.

548. Petiția Românilor din Transilvania, cu note istorico-critice de Eder.
Cluj 1791.

SVPPLEX LIBELLVS | V A L A C H O R V M | T R A N S S I L V A N I Æ
Iura tribus receptis nationibus communia | postliminio sibi adseri | postulantum. | Cum notis historico-criticis | I. C. E. | Civis Transsilvani.
Claudiopoli. | Sumptibus et Typis Martini Hochmeister, Caes. Reg. Dicast.
Typographi & pr. Bibliopolae. MDCCXCI.

In-4º de 59 pagine.

Pe verso titlului se află, ca motto, cuvintele :

Non potest videri desiisse habere, qui nunquam habuit. Reg. Iur. 208.
in Digest.

Mai jos :

I M P R I M A T U R. C. Eszterházi. m. p. Claudiopoli, die 10 August : 1791.

Prefața editorului Josephus Carolus Eder :

Praefatio Editoris.

Duplex est hominum genus, quos vel primo obtutu hic commentarius offendat: alterum eorum, qui cum ipsi alienigenae sint, ita que prope ut Valachi in hac provincia agant¹⁾ communem hanc caussam rati, rerumque novarum cupidi, limis nimirum oculis, quidquid ad confirmanda vetera Civium Transsilvanorum jura pertinet, intuentur. Sed his quidem fucis Patriae, si haec nostra non placeant, quid responderi, quid consilii dari possit, ut ab hac se molestia liberent, cuique promptum est. Sentiant ipsi, ut lubet, eorum morari judicia nihil attinet, neque iis haec, cuicuimodi sunt, scripta sunt.

At vero sunt alii cum exteri, tum fortasse etiam Cives hujus provinciae, quorum nimirum habenda nobis ratio. Hi quum viri boni sint atque humani, naturae suae temperamento eorum se nimirum partibus adjungunt, quos esse miseros putant, facileque sibi persuadent, eosdem, qui miseri sint, etiam injuria affectos esse. Quod quidem judicum, quatenus ad Valachos nostros attinet, isto, de quo agimus, supplici libello vehementer confirmari oportuit; quum verisimile non sit, istam nationem, nisi evidenti caussae aequitate niteretur, preces suas ad regium adeo solium fuisse delaturam. Hac itaque veritatis specie diluenda, atque Principibus Ordinibusque Patriae meae, qui palam adeo illatae Valachis injuriae postulantur, ab hac suspicione liberandis operae nimirum pretium facturus videbar.

Res, de qua agitur, in summa haec est. Articulo sexto comitiorum anni 1744. decretum est: «Valachos nobilitari praerogativa gaudentes ei na-

¹⁾ Sok helyeken majd nyilván való erőszakkal élődnek a' több Nemzeteken és azoknak határin. *Approbat. Const. P. 3. tit. 5.*

ctioni e tribus receptis, Systema hujus Principatus constituentibus, ubi per «adoptionem bonorum Sedem fixerint, absque quartae nationalitatis erectione, «annumerari: at vero, ne Systema hujus Principatus evertatur, jura trium «iliarum nationum ad plebeos Valachos extendi, aut hos itemque alias ad-«venas numerum inter nationes facere non posse». Atque hunc articulum Princeps aequissimus, legumque Patriae retinentissimus Leopoldus II. Rescripto ad Ordines Provinciae Florentia 18. Maji anni hujus, quem agimus, exarato pro Basi eorum, quae in favorem Valachorum statuenda sint, haberi imperat. Contra Valachi eundem articulum sibi injurium esse queruntur, quod olim, atque adeo ad Seculum XVII. ampliora eorum, eademque, quae Hungarorum jura fuerint. Id ergo efficiendum, ut doceatur, Valachorum Nationem inde ab Hungarorum in has ditiones ingressu neutiquam eo, quo nunc tres, systema hujus Principatus constituentes, quas receptas vocamus, nationes jure Civitatis Transsilvanae fuisse fructam, atque idcirco articulum illum memoratum anni 1744 justum esse, citraque omnem afferendae Valachis injuriae suspicionem pro Basi legum de Valachis rogandarum, ut Princeps imperat, haberi posse.

Istuc num commentariolo isto meo praestitum sit, sensatus lector videbit. Ego quidem effecisse mihi ita cumulate videor, ut dubio locus non sit. Atque adeo redundare etiam aliqua videri possint, eritque fortassis, qui mihi inclamat: Sed nunc non erat his locus. Atqui certe, dum expendas: si perstes tamen, non jurgabor, sed orabo: aequus ut accipias, quae una obtuli parerga etiam ad Patriam pertinentia neque facile obvia.

Ceterum quum quid ante factum sit, veterum monimentorum fide dispuo, quid deinceps fieri Valachorum gratia Patriae intersit, non attingo, neque id seu possum, seu volo. Et vero Proceres Patriae meae dare adeo jam operam video, ut, quatenus ex provinciae institutis fieri possit, horum hominum commoda augeant. Quod si fiat, secundis, gratulantibusque Civibus Transsilvanis universis factum iri, de me praestare, de ceteris, ut est huminitas nostrorum temporum, tuto judicare possum. Scribebam Cibinii 3. Aug. 1791.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

549. Trepetic de semnele omenești, (Iași) 1791. — Rusește și românește.

ТРЕПЕТНИКЪ О ЗНАКАХЪ человѣческихъ.	ТРЕПЕТНИКЪ ДЕ СЕМНЕЛЕ оменещи.
Переведено изъ Астрономическихъ и физическихъ на- укъ, Сиреобщеніемъ се- дми планетъ, кто подкоторою плане- тою родился,	Тълмъчить динъ Астрономичаскъ и физичаскъ .Мъвѣцъ- туръ, Ку .Мъреонарѣ аче- лоръ шалте плане- те, чинеши сунть каре планетъ сау нъскуть,

Назначено п 30. Сау .Ѣсемпать ши
дней вгоду, ко- 30. де зиле .Ѣт-
торіи великии вре- рунь ань, каре а-
ди на посять че- дукъ маре стрикъ-
ловѣку ежели неу- чюне омулуп де чу
стережется. съ ва пъзи.

1791. Сентевріе, 30.

Am văzut numai câteva foi.

Tipărit cu caractere rusești, pe două coloane, în slângă textul rusesc (caractere drepte), în dreapta cel românesc (cursive).

București : Biblioteca Academiei Române.

1792.

550. Acatist, Sibiu 1792.

Ѣ К Й Т І Г Т | Йл прѣ Сѣмпѣтѣ Нѣскж- тѣареи дѣ Дѣннѣзѣ, ши ѩл- тѣ Акадѣстѣ
ши Рѣг҃хчннй | фѣарте дѣ фолос. | Кѣ Бѣлгослѹенїа Пրѣвѣсѣнї- цѣтвѣлїй Дѣннѣзѣлїй д.
Гѣрїг҃е імѣ йдѣмѹбїчъ | Ыїскѣ Нѣбѣлѡр ѩл Щрдѣл. | Гїбїн. | І. Ту-
пограfїа ѩлвїй Петрѹ | Бѣрт, Туpограfїa Нѣбѣ- ннцилѡр. ѩнсл заfчи.

In-8° mic, de 2 foi și 622 pagine. Titlul și paginile, tipărite cu negru și roșu, sunt incadrate. Volumul cuprinde câteva gravuri pe lemn.

La sfârșit :

Luї Dumnezeu celuї în Troiță slăvit i să cuvine
Mulțamită, cinste, laudă și închinăciune,
Că ne-au ajutat de am scos din typărit
Acest sfânt și Dumnezeesc Acathist.
Cu smerenie rugăm pre tot pravoslavnicul cetitoriu
Să priimescă acest sfânt odor de suflet folositoriu,
Și unde va afla vre-o greșală, cu blândețe să fie ertătoriu,
Ca și Dumnezeu să-ї dě tot binele aici, și în vîcul cel viitoriu.
S-au diorthosit prin noi smeriții Feciori,
Carii săntem lucrători,
Mihail din vestita cetate Sibiului,
Și Radul din sfânta Episcopie a Râmniculu.

București : Biblioteca Academiei Române (daruit de Prof. N. Dobrescu).—Galați : Bi-
blioteca Urechiă.

551. Catavasier, Iași 1792.

Ѣтров слака ă Оѓнѧл Дѣннѣзѧ .Ѣ Тройцх Слѧвѣтъ.

Дѣпк миаостїка порѣнкъ ă .ѢП҃Рѣтѣцїи Сиїлѣ Мѣрири єкятєринини
иЛеѣзїенни, Прѣ Благочестїкей .ѢП҃Рѣтѣссе ă тѣаткѣ Россїа :Ѣтров феричнти
зиле ă Мѡшеннитѣрюлїй СИ Бїнє крѣдинчоевлїй Домнъ ши Маре Кнѣзъ Пїавѣль
Пѣтровичъ ши ă соций Лѣй Бїнє крѣдинчоасей Домнн ши маре Кнєгиня Маріе
Ѳеѡдороронни, ши ă фїилѡръ Лѡръ Бїнє крѣдинчошилѡръ Домни ши мари
Кнїжи иЛеѣзїандръ Пїавловичъ ши Константинъ Пїавловичъ ши ă Бїнє

44

крединчоаселарк **Доамне ши Маре Кнечне ПЛЕЗИНДРЯ ПАУЛОБНЯ, ЕЛЕНЯ ПАУЛОБНЯ, МИРИЛ ПАУЛОБНЯ** ши **ЕКАТЕРИННЯ || ПАУЛОБНЯ** : ără крэмкă къндъ ăs кенитъ ăйчă .f. ىەمڭىنچىل مۆلدوۋىي, دۆمۈشلىك ئەكتەنگىل دە تائىخ ши كاۋالىرى **ГРЫФЬ ПЛЕКСИНДРЬ ПАУДРЕССЕНЧЬ** بىزبەردىن, پەنترۇ ăшхазارк **Пәчىй** .f.г.ر. **Поларта** ىتتاملىنىارك, ши .f.ت.ر. **Кэрткă** Россىئىنىارك; ىرخ **Бисеричىي** принцى ىنىئىرкە لوكىلай **Епархىي** **Мѡлдовлахій** ერл **Оქھرمۇنторю** پرئىصىنلىقىم ىل **ИМЕРОСИЕ** ă پرئىصىنلىقىم **Адрапتەتтор يولى** **СУНОДЬ** **Мەدۋالар** **Ирхەپىسکوپ** ىل **Екатеринославий**, ши ă тақричىلەپ **Хەرسىنسى**, ىل ă кەرۋا **Благословене** ىل ă **Тинхىرىت** ăчастىخ картە چە سە **Измѣни** **Катакасىرь**.

Дە **proto** **Ієрей** ăль **Молдавий**, ă **Балахней**, ши ă **Басарабий** **Михаил** **Стрѣлбекций**, .f.ت.ر. **Хөдешин** ă **Са** **Типогръфи** .f. **Иши**.

Ла ăнтий **дела Хс:** **ағчى.** **Іанвари** ă.

In-8° mic de 4 foi, 376 pagine și 3 foi. Tipărit numai cu negru, cu caractere de doua marimi și cu 17 rânduri pe pagina. Titlul ocupă două pagine. În foile liminare se mai afișă prefața care se reproduce mai jos, și o notiță cu «numele prosodiilor» (accente și semne de interpunctuație) și numerele cirilice. În fața textului, gravura Protoiereului Mihail S(t)rilb(i)tchi), reprezentând pe Hristos, stăpânitorul lumii.

Prefața :

Predoslovie acestui Ermoloï.

Cu iscusința că dină toate zilele săntemü învățați, cetitorile pravoslavnice, că toate jivinile dină tinerețile sale să învăță cântece în multe viersuri, unile dină cântările organelor, altele dină musicești glasuri și strune, și dîprinzindu-se cu cântări, să obicinuescă păna la adânci bătrânețe a le țină. Și nu numă jivinile, ce și copăceii avându puteră creșterii cu cruzimé lorū, încotro să pléca de aceiașu plecare, să ține păna în sfârșitul lorū. Asemene și némul ōme(nescă) cătră ce va fi plecată dină tineretile lorū, a să învăță în cântări sau în meșteșuguri, numai cu acéia rămână învățați păna la putrede și vechi bătrânețe, că adeseori silindu-să cu învățăturile să înțălenește în firé omului ca unu năravu cu putere. Pentru acéia să cade, pravoslavnice, să te păzesti ca să nu te deprinzi cu spurcate vorbe, sau cu grajuri de rușine, sau multă vorbitořu cu célé desarte, că acesté săntă păgubire de sufletu, dară nici la cele zădarnice împlări să nu te zăbovăști, ca să nu-ți pierzi sămănța cuvântului luř Dumnezău, ce ař sămănată în brazdele inimii tale pravoslovnice; dară să te silësti a învăță cântări duhovnicești, adică: Irmoasăle, catavasiile, podobiile, priciastnile, și alte multe pentru podoaba bisericilor și lauda praznicilor celor mari și celor mici; pentru acăsta tuturoră de obște care voră să învăță, s-au tipărită acestă Ermoloï ca să-i poată slujă la vremi de trebuință; și plata învățăturii veř avé dela ochiul celu ce véde inimile tuturoră; că ostenélele célé duhovnicești să trimătu în susu și pătrundă ceriurile, și de acolă nu să voră întoarce în zădaru, ci și pogooră daruri și-ă înțălepăște mintă, și înfrumsețază sufletul, și inima și indulcăste, dela însuși izvorul înțălepcinii, veř căștigă, și viňa că vécinică îți voescă.

In foile nenumerotate dela sfârșit se află pascalia și o rugăciune.

București : Biblioteca Academiei Române.

552. Cazanii, Râmnic 1792.

К И З Й Н І И | Че Кврйнд .иин сине ҃уѓаиле тјлквнте дле А-8- миңечилор
дє престе йнъ, ши кв Казаниле | Си на џарюлви Пралничило .и.покрхтєм, Ши дле
Сфїцило челор Марн, а, єи, Азни дє престе | йнъ. Каре акшм с-а8 Тунхрйт .Л зи-
леле прѣ Азминатълви Домнъ | І СО МИХАЙЛ К СН ГТЫНТИН ГУЦУЛ
В О Е Б О Д | Кв Благословенія ши тоатъ кильтвіла прѣ | сфїцитълви Минтро-
політъ дл Ѣгровлахіен | Куръ ФІЛАРЄТ | .Л Сфїта ҃пїскопіе д Рѣмниколави. |
Делъ йнъл мжнтьлрн, зафчк. | С-а8 Тунхрйт де Азмітре Михайл | Попо Енчъ
Тун. Ржм. | Ирж делъ Азера, єз. пжнк ла сфїршитъ, | С-а8 Тунхрйт де Генртє
син попа Кхистантин | Тун.

In folio mic (duerniuni) de 2 foi, pentru titlu și prefață, și 312 foi numerotate. 34 de rânduri în pagina incadrată în chenar de linii. Pe verso titlului se află stema țării din *Triodul de la Râmnic din 1782* (facs. n° 304, p. 278) și versurile urmatoare:

Stihuri ș asupra stemei pré luminatului, slăvitului și blagocestivului
Doninu Io Mihail Suțul Voevod.

Semnul biruinții, cu carele moarté ăaste călcată,
Acum și corbul în pecété Valahiei îl arată
Innălțatului Domnului nostru Mihail Voevod,
Căruă i s-au încredințatú acest creștinescú norodú.
Armă spré descoperiré a toată réoa viclenire,
A celor ce să vor arătă cu ne-mulțamire.
Rugăm dar pre înpăratul cereștii măriri
A-l întărì în scaunul aceștii stăpâniri,
Ca în pace pre țară cu fericire să o cârmuiască
Și al protivnicilor vicleșugă tot să-l biruiască.

Prefața :

Prédoslovie
Cătră pravoslavnicul cetitoru.

Precum trupul să ține cu hrana, aşa și sufletul cu Dumnezeestile cu-vinte să hrăneşte și crëste, curățindu-se de spinii păcatului și înflorind ro-durile céle bine plăcute celui ce ne-au răscumpărat cu săngele său din robia întunerecului. Deci de vréme ce de multe ori și la céle din afară lu-cruri vedem că porniré a fiește ce trebuie să pricinuiaște din arătaré și îndemnaré cu cuvântul, asijderé dar, și mai vârtos pot a spori în céle Du-hovnicești ascultătorii cei bine credincioși, când cuvântul lui Dumnezeu dépururé să trâmbit  z   în inimile lor, când întru îndestularé p  ainii vieții petrec. Si atunci și Hs. întru d  anșii să sălășluiaște, și trupul să face mort   despre păcat   (pre cum zice Pavel), iar duhul viețuiaște întru dreptate. Pentru aciasta, a să propovedu   adevărul Evangheliei de cei din rânduiala beseri-ciască ăaste cé mai mare trebuie; și a-l t  c   pre acesta ăaste cé mai mare os  nd  . Si ce os  nd  ? Os  nda slugii carele au ascuns talantul Domnului său în pământu, și nu l-au negu  tatorit.

Dreptă ac  ia din porunca pré sfînțitului nostru stăpân, Chyriu Chyr Filaret, ce au st  tat p  n   după începutul typării cărții aceștia Episcop  

Râmniciului, ani trei sprezece, iar acum s-au înnălțat în scaunul Mitropoliei Ungrovlahiei, — am dat în stambă aciastă Dumnezeiască carte, întru care să cuprind cazanile Duminecilor preste anu, ce are fiește caré în sine tâlcuiré evangheliei Duminecii pentru mai bună înțelégeré norodului de obște.

Așijderé aciastă carte cuprinde atât și alc praznicilor celor înpărătești cazanii, cât și din petréceré cé innaltă și plină de râvnă Dumnezeiască a unora sfinți, ce au pătimit pentru Mirele sufletelor, dela carele să și incununară, și fericirii ceii de véci să făcură moșteni.

A aceștii cărți fiește care Didahie la zioa sa a ceti cu glasă luminată întru adunaré norodului besericescă, datori săntem, spre înțelégeré ascultătorilor, spre deșteptaré sufletelor celor ameșite de beția patimilor. Si măcar de să și află mulți de cei carii cu greu priimesc spre ascultare mântuitoaré propovedanie, întunecată fiind minté lor cu dulceștile trupești; însă pentru unii ca aceşté, mai vârtos să nu înceteze cuvântul mântuirii. Căci întru cé dé pururé învățatură de mântuiré sufletelor lor și înfricoșaré muncilor de véci, cărora vor fi moșteni cei ce nu să părăsesc de răotăți, doară să vor deșteptă și unii ca aceia spre luminaré pocăinței. Iar a nu să ceti întru adunaré Besericăi Cazania a fiește căriă Dumineci și zile ce să prăznuesc praznicele céle înpărătești și sfinții cei ce s-au nevoit pentru Hs., iată că cu totul norodul cel prostă vor petréce întru întunérecul ne-științei. Datoriu ţaste dar și fiește carele creștină a suppune auzul său spre ascultaré Dumnezeetăi învățături și a plini poruncile Mântuitořului, carele cătră unii ca aceşté grăiaște: Fericitori sănt cei ce aud cuvântul lui Dumnezeu, și-l păzesc pre dânsul.

Al dréptei credinței voastre următoriu și plecată,

Grigorie Synghelu, Râmnicienul.

La sfîrșit, după arătarea cuprinsului:

Typăritu-s-au aciastă sfântă și Dumnezeiască carte prin ostenela diorthosirii smeritului intre Ieromonahi Grigorie Synghelu Râmnicienul.

Cu smerenie dar te rog, dreptă credinciosule cetitoru, cetind pre aciastă carte, unde vei află greșală, sau în cuvinte, sau în slove, indrepteză cu blândețe ne-ponosluindu-mi, căci omu, pătimăș sănt și eu, așijderé ținută de slăbiciuné firii, caré nu lasă nici un pământenă a rămâné fără greșală, iară cel bogat întru milă să te învrednicăască fericirii de véci.

București : Biblioteca Academiei Române.

553. Ceaslov, Iași 1792.

Лѣтъ 1792 го́дъ въ Иа́ши въ Типо́графии Академии Нау́къ и Печати. | ЧИСОЛОВЪ
Академія Типо́графія Домашнія | Человѣкъ греческъ, ши русскъ, фрънцъ | Прѣ-
дставнико́въ Академіи. | АЛЕКСАНДРЪ КОНСТАНТИНЪ МОРѢЗЪ БОЕ-
БОДЪ. | Лѣтъ 1792 дому́ніе а търій сълѣ. | Къ благословеніе Прѣкъ ѿсѣ-
чаніи. | КУРЬ ГАБРИІЛЪ. | Митрополитъ а тъгъ молдова. | Ши с-а въ типо-
графіи де Прото Иерей | Стѣпанидулоръ молдакій Еллакій ши а кисарѣй Михайль
Стрѣбѣцкій ф-тъ Левашъ а са Типографії. ф-тъ Търгъ | Шишловъ Лънчъ дѣла Хс:
записъ. | Апріль є.

In-8° mic de 3 foi, 458 pagine și iar o foaie.

Pe verso titlului se află o gravură reprezentând pe Hristos pe cruce, săpată de «Protoierei Mihailu (Strelbițchi)». În celelalte foi liminare se mai află trei rugăciuni, arătarea cuprinsului și o altă gravură semnată de acelaș.

Pe ultima foaie se află :

Pravila care au dat-o îngerul Domnului marelui Pahomie.

Picot, *Strelwickij*, 363 (27), nr. 24.

554. *Ducere de mănă cătră frumoasa scrisoare*, Viena 1792.

ДѢЧЕРѢ ДѢМѢНЪ | кѣтре | Фрѣмѡаса Скристоаре Рѣмжнѣскъ | пентрѣ | Лѣтре винцидѣ Шко(а)лелорѣ че- лорѣ Націоналнчи рѣлжнѣши. | Л ЕІЕННІЯ Да Ѵ. Стефанъ дѣ Некаковицъ | ф. Глакено сжрѣцѣскъ рѣмжнѣскъ ши а лѣмбі- лорѣ рѣсърѣтвѣлѣй прикелегната тѣпограffie. | 1792.

In-8º de 8 foi și o tabelă litografică.

București : Biblioteca Academiei Române.

555. Dimitrie Eustatievici, *Scurt izvod pentru... scrisori*, Sibiu 1792.

С К Ѣ Р Т Ъ Й З Б О Д Ъ | пентрѣ | Лѣкѣрѣй дѣ ѿбщѣ ши дѣ киалинъ Ѣ скри- | сорѣй дѣ мѣлте кѣпѣрї. | Денре Лѣмба словенѣскъ пре лѣмба Рѣ-мжнѣскъ | скось ши Ѣткомѣтъ, спре | фолосѣль Прѣнчилорѣ Неѹнций. | Прѣнъ | Д Ъ М Ъ Т Р I Ѣ Ѣ В Г Т Ъ Ѣ І Ѣ Е Ъ Й Ч Ъ. | Дириекторѣль Шкѣлелорѣ Неѹннѣте На-ционалнчѣши .ѣ М: П: Ирдѣлвѣлѣй. | Сѣ кѣндѣ фѣрѣ легътвѣрѣ кѣ 9. крѣнѣцарь. | СІЕВІЙ, Л Кесарѡ Крѣлска Рѣмжнѣскъ Прин-вилегнатă ă Рѣсърѣтвѣлѣй Тѣпограffie ă лѣй | П(е)трѣ Бартѣ 1792.

In-8º de 1 foaie și 124 pagini.

Pe titlu se află pecetia cu cuvintele : «K. K. Normalschule».

București : Biblioteca Academiei Române.

556. Octoih, ed. IV, Blaj 1792.

О К Т С О И Х Ъ | Ши | Слѣжбене Сѣмѣнлорѣ дѣ ѡ(е)щѣ | Йкѣм ăпѣтре ѿарѣ кѣ | ăдѣшумерѣ Кеичернїнлорѣ | ă фіеши кѣрѣм Глѣс, ăмѣнекъ сѣра, ăше-зѣт, ши тѣпврѣйт, ăвпѣ рѣндишѣлла Беѣкѣри-чїй Рѣсърѣтвѣлѣй. | Сѣпт Стѣпжнїрѣ прѣ Лѣнѣлцатвѣлѣй | Лѣпхрѣ-твѣлѣй Рѣмлѣнилорѣ Прѣнцвѣлѣй Ирдѣлвѣлѣй, | Йпрочи Йпрочи : Доминѣлѣй Доминѣлѣй, | Ф Р Ъ Н Ц Ъ І Ш К. | Кѣ Благословенія Мѣрѣй сале Прѣ ăзминѣтвѣлѣй, ши Прѣ ѿ Сѣмѣнѣтвѣлѣй Блѣдѣкѣлвѣлѣй | Фѣгѣрашвѣлѣй. | І С О Ъ Н Н Б О Б Б. | Тѣпврѣйт .ѣ Блаж, | .ѣ Тѣпограffie Семинѣріюлѣй. | Йнїй дѣла зидѣрѣ .ѣт. Ирѣ дѣла Хѣ. .ѣфѣв.

In-4º de 2 foi și 424+196 pagini. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului e reprezentată Sf. Ioan Damaschin, gravat de «Dimitrie Finta».

Se gasesc exemplare în bisericile din Ardeal.

București : Biblioteca Academiei Române.

Popp, *Disertație*, 48. — Iorga, *Scrisori și inscripții*, II, 17, 102, 130, 174, 175, 184, 190, 211.

557. Octoih mare, București 1792.

О К Т С О И Х Ъ. | Гречеши сѣ кѣмлѣ, Параклѣтикѣ. | Йре Ѣтрѣ сїне Тѣлатѣ слѣжба че сѣ кѣде, | Лѣкѣ ши Параклѣсѣль чѣль мѣкѣ ши чѣль Мѣре | ăле Прѣчиистѣй. Ши

Канонъль Дѣнѧвълъ Хѣ, ши | аль Ікаಡїстѧвълъ, Оѓрмжидъ ՚тгокма дѹпъ чель | Гре-
ческъ че Істѣ Тицирѣтъ Лѣ Лѣтъ ՚аѹнѣ. | Икѣмъ ՚тгакъю кѣ ачестъ фѣлю де ѿржин-
ѧвълъ ՚-|дрептѣнди-съ с-а8 датъ ՚типарь, Лѣ зилене прѣ | Аѹмина-тѧвълъ Домниъ.
Іѡ МІХАЮ КОСТИНДИНЬ С-ХЦ ՚ ЕО҃Е ОД. | ՚Атре Падаш Домниѣ
шь мѣріи сале. | Кѣ благословенія прѣ ՚ефіци-тѧвълъ Митрополитъ | Аль Оѹнгро-
клѣхъе Курѣ Курѣ КОЗМѢ. | ՚Атре ал. є. ѕиа Пѣсторіе прѣ ՚ефіции сале.
Принъ силянца, Келтѧла, Ши ՚дрептѣрѣ | смѣртѧвълъ Митрополит Сіднѣс Курѣ
ГРІГОРІЕ. ՚А туногрѣфія Динъ сѣніта Митрополит шь бѣ-кѣрѣніиа. Лѣ Лѣтъ
з-аѹнѣ. | Де станичюль ՚ѡмоки-ю Тунографъ.

In-folio de 1 foaie nenumerată și 353 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloana.

Pe verso titlului, stema Țării Românești și versurile acestea :

Stihuri politicești spre lauda înnălțimeei sale Io Mihailu Constandinu Suțul Voevodu.

Totu norodul creștinesc dintr-acestă pământă alu Valahieř
Să dé slavă luř Dumnezeu și pré curateř Fecioareř Marieř,
Că după cumplitele necazuri ce au pătimitu în răzmiriță,
Au dobândită Domnū pă Măriia-să Mihaiu Vodă celu de bună viță,
Care de însuși ziditorul a toate și înpărăt
Innălțimé sa iaste alesu să domnescă acestă Prințipată.
Dreptă aceia daru să cade de obște Dumnezeu a fi rugată,
Ca pre Mariia-sa să-lu avemă Domnū ne mișcată,
Și prinu puteré luminatulu semnă, ce corbulu în gura luř poartă.
Să să învrednicăscă innălțimé-să a birui înpotriviré toată.
Așă, Doamne Isuse Hristoase, dăruște-ř aniloru prelungire,
Ca să stăpânescă țara în pace și cu bună norocire.

București : Biblioteca Academiei Române.

1793.

558. Adunarea Cazaniilor, Viena 1793.

՚Атре мѣрірѣ ՚ефітеř де ѿ фіници, де кѣлцъ ՚иккетоареř, | ши нѣдеспхр
цинтеř Троици, Татѧвъ, ши Фіюлъ, ши ՚ефітѧвълъ ՚Дж, | с-а8 тицирѣтъ ՚аѹнѣ
ачаста: | ՚А ՚Д ՚Х ՚Н ՚А ՚Р ՚Б ՚К ՚П ՚З ՚А ՚Н ՚И ՚Л ՚С ՚Р | а | мѣтѡра ՚аѹнѣ де кѣкните ՚икк-
цетоаре | де | икракврѣ бѣне, | ла ՚Дміненчъ ши ՚Эзректѣри прѧніи-тоаре | ՚А ՚Т ՚Р ՚Е ՚И
п ՚К ՚Р ՚Ц ՚И | ՚Денсѣбѣ | ՚Квирии-з-а8-съ | Кѣ словозенія чѣлѡр май ларѣ | Ши кѣ благо-
словенія пракослѣвни-кѣлъ | ՚Архіепископ-вълъ ши Митрополит-вълъ | ՚Карловец-вълъ.
՚Атре ՚аѹнѣ-цинг-тоаре ՚етатѣ Бенч-вълъ | ՚А ՚Туногрѣфія де бѣн икѣм Нѣскѣт-вълъ Стѣ-
фан дѣ Нокакокич, ла | ՚Анѣл дѣлѣ ՚Фачерѣ ՚Лмій ՚з-а8та (sic), ՚Ар дѣлѣ ՚Наїнерѣ ՚Ли Хѣ
з-аѹнѣ ՚А ՚Індіктѣ-вълъ ՚А.

In-folio de 5+94+84+87 foi. Primele 5 foi nu sunt numerotate.

Titlul este tipărit cu roșu și negru, iar textul numai cu negru.

Textul este împărțit în trei parti, cu paginajele deosebita.

Introducerea ocupă trei din foile liminare. Din ea extragem următoarele :

... Acest felu de cazani sau învățătură ţată veză, bine credinciosule cetitoriu, căle ce intru aceste trei părți să cuprind, să řiștă că s-au adunat de-

la sfinții părinți și de la cei mai aleși vechi și noi învățători și izvoditori; lângă acela s-au și scurtat, ca cu lungime sa să nu poată îngreuiă urechile cuiva, și ca cu scurta să poată atrage cătră sine pre ascultători cătră auzire, ascultare și înțelágere. S-au rânduit aceste învățături la toată Dumineca și la sărbătorile sau praznicele cele mari preste tot anul. Pentru acela în zilele acelă să să citescă prin toate bisericile, precum în orașe, aşa și pă la mănăstiri fără tot felul de punere de pricină. Si pentru acela noi pre pă osfinții Episcop frâtește poftim și porâncim, ca aceste cazanii și învățături, cele ce s-au adunat și s-au tipărit (mai nainte în Rosia, și pentru Rosia, iar acum la noi sărbăste pentru Sârbi s-au făcut, și după limba sărbescă s-au prefăcut în limba românescă pentru Rumânii) prin toate bisericile, nică una lăsând, și în fața singură Episcopilor, (dăca nu cumva Episcopul pentru vre-o gră pricină nu ar pute propovedui), să să citescă negreșit de bună semă; dar întru protivnică întâmplare, să nu lase pre cei nebăgători de semă preoți fără vrédnică pedepsă, adecă: cu opriré dela sfinta slujire, sau cu opriré dela venitură, sau cu alt oareșcare chip, dăca s-ar întâmplă vre unul din preoți care nu ar griji de aciaștă mare și vrédnică datorie, în toată Dumineca și la toată sărbătoare prăznuitoare de a celor pomenitele învățături. Iar ca singuri Domni și părinți Arhierei de acela să grijască, să să nevoiască și să priveghieze, nu trebuie să aște a pomeni, pentru că singură datoriilor lor aciaștă pofteste și cunoștința cugetului silăște.

Lângă toate aceste, aducem aminte și aciaștă, precum prin acest felu de rânduială cetiré acestor învățături nu dă pricină și întâmplare preoților acelora carii sunt învățăti, și pot propovedui, ca ei dela faceré cuvintelor propoveduitoare după învățătura și datoriia sa ar fi dezlegați și ertați, nică de cum. Pentru că singură învățătura, cu care e să sunt luminați de a face și a spune cuvinte de învățătura propoveduitoare în zilele ce să cuvine, de nu vor fi cu vre-o gră lipse înpoverați și îngreuați, și îndatoraște negreșit a propovedui. Pentru că prin acest felu de învățături și propoveduiri cu ostenela lor făcute, și talantul lor să descoapere, și de mai bună cinstire să învrédnicesc la turma sa, și la mai mare vrédnicie, și la mai înaltă tréptă să gătesc: «preoți cei ce bine să nevoesc, de îndoită cinste să să învrédniciască, mai vârtos cei ce să ostenesc întru cuvânt și întru învățătură», după cuvântul Apostolului. Învățăturile și propoveduirile făcute după staré vrémiă aceia, locul aceluia, oamenilor și obiceiurilor și năravurilor lor, pré multă sănt folositoare și pot fi bine priimite. Si pentru acela niminé din preoți cei învățăti să nu priimesc aciaștă rânduială a cetirii învățăturiilor acestora, înlocu de prilej de a să părăsi de lăudata sa indeletnicire întru faceré și grăiré propoveduirilor prin ostenela sa, afară de când ar ave vre-o pré mare înpiedecare, după cum mai susu s-au zis. Si aşa atuncé Cazanii cé rânduială la zioa acela să fie dator a o cestă...

București: Biblioteca Academiei Române.

559. Catavasier, Blaj 1793.

Se mai găsesc exemplare pe la biserici.

Popp, *Disertație*, 48. — Iorga, *Inscripții*, II, 293, 295.

560. Catavasier, (Bucureşti) 1793.

К А Т І Є І І І Р Й О | Ікъм ѣтровъ лчестъ къпъ душевътъ ши | Тѣпърътъ ѣтровъ
ѣтжъя Домине а прѣ | Асмниатъи ши прѣ ѧнъцътъи | Доминъ | Івъ Ілъ-
ѧндъ 8 Кви с та и дъи Мъръзи | ЕОЕБОД | Къ Благословенію ши къ тоатъ
къел-тъяла сѣнъцътъи Митрополітъ | а тоатъ ѿгрооклахія | Кѣр ФІЛАРЄТ. |
Ѣтровъ-ѣла єна: єни: алъ Енъцъи прѣ | сѣнъцъи съле, ши ѣтжъю єни алъ | пъсторіен. | Лъ єнъзъ
дъла мжнътъи альи ѧнъцъ. | Ае Думнътъи Петровъ Бск. Тунъ.

In-8º mic de 6+172 foi (numerile 166—169 sunt de două ori). Primele 6 nu sunt numerotate și coprind: titlul, stema înădită cu versurile reproduse mai jos, prefața Arhimandritului Grigorie și o gravură pe lemn.

Versurile asupra stemei formează un acrostich cu numele «Alexandru»:

Stihuri zéce de câte doao sprezéce slomniri ale peceții pré luminatului Domn.

Acéste doao sémne, ce'n pecét'am pus,
Luminat Domnului nostru i-s-au adus.
Eșitî, Muse, cântând întimpinați-l,
Cu flori de crin frumos încununați-l.
Slăvěscă-se și'n mulți să se vestescă.
Alexandr' iros, în Țara-Rumânescă.
Noroade, măini, ochi să râdicați,
De la ceriu fericire să-i rugați.
Raze de aur anii să-i înmulteșcă,
Umeri protivnici să se zdrobescă.

Din prefață estragem sfărșitul:

... Deci dinu ostenélele céle multe ale acelor Părinți și dascali s-au adunat aici acéste puține cântări, pre care le numim Catavasii, pentru mai înde-mânaré și deprinderé copiilor, ce să îndeletnicească la învățatura cântărilor. Si dar vă rog, priimiți cărticica aciasta ca o steblă de flori, pre care o în-tinde voao pré sfînțitul păstorului nostru de acum, și cunoscând folosul ei, rugați pre Dumnezeu pentru întăriré sfintei Beserici și pentru îndelungata păstorie a plinului de râvnă duhovniciească Părintelui Ierarh. Iar cu toții să ne rugăm pentru îmulțire de ani cu fericire ai pré luminatului și pré înnăl-țatului și cu toate darurile înpodobită Domnului nostru Alexandru Muruzi Voevodă și a tot strălucitului palatului înnăltîmei sale, întru al căruia aurită vîcă, în cel dintâi an al domniei Măriei-sale s-au typărit.

Tuturor plecată, Smeritul Arhimandrită,

Grigorie Râmnicianul.

La sfărșit se află arătate „céle șapte pacate de moarte ca în chip de copaci, la ră-daciniile carora urmăză alte zéce pacate“.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

561. Ceaslov, Viena 1793.

Ѣтровъ мърътък сѣнътъи дъ, | ѿ фінъцъ ши недеспърътъи | Трънъцъ а татъзъ,|
ши а фіюлъи ши а | сѣнътъи Дѣ, къртък лчаста | Ч И Г О Г Д О Б ҃ |Ѣтровъ

кăре сă кăпринде ржидь-лла, кăмъ сă кăкине а сă кăнитă | чăсвриле кă трапăреле, ши кă лăтеле дăпк | юбнич'ю сăжарийтврй, ш. ч. Г-а8 датă ла | тиપăрю кă благо-словенїм а Йорхеpескошлăй ши | Митрополитълăй динь Кăрлокацъ, А Слакено-Ежербеска Румъниеска, ши а Лимбнлаоръ ржес-рътвлăй Тăпографие. | — А Енниа Йострелъ ф индль деля зидирѣ | лăмий јăта (tipărit gresit јăта) тăрж деля иăптерѣ Дăмнăлăй | чăк дăпк трапăпь ялфүг. Індиктвль д. кă | юрхадăница чеlăръ май мăръ.

Exemplar necomplet.

In-8° de 1 foaie pentru titlu și peste 80 de pagine.

După pagina 80 s'a adăugat, în exemplarul vazut de noi, foile care lipsiau, dintr-o altă carte tipărită în aceeași tipografie.

Fără prefață.

Galați : Biblioteca Urechiă.

562. Ceaslov, Blaj 1793.

Popp, *Disertație*, 47.

563. *Ducere de mănu cătră cinste*, Viena 1793. — Românește și nemțește.

Д У Ч Е Р Ъ Д Е М Ж Н Ъ | кăтрх чинсга ши дирентатѣ | Адѣкъ | ла копин румъниеский нэвиций чеи че .ф школе ч'ке мичи сă .фкацъ спре четаніе | ржиденитъ | К А Р Т Ъ. | Кă довонирѣ ст҃ажинторилор. | А ЕННИЯ, | ла СТЕФАН де НОВАКОВИЧ | .ф Слакено Ежербеска Румъниеска ши а лимбн-лор рескрип-твлăй прикнелегăата Тăпографие. | 1793.

Unleitung | zur | Mechtshaffheit, | oder | das für die in den Trivial- schulen lernende slavonisch-servische nicht unirte | Jugend bestimmte | Венециан. | Mit Erlaubniß der Obern. | Венециан, | bei Stephan Edlen von Novakovich, | f. f. illyrisch- und walachischen Hofbuchdrucker | 1793.

In-8° de 259 pagine. Textul românesc în stânga, cel nemțesc în dreapta.

Tabla de materii începe de pe verso titlului.

București : Biblioteca Academiei Române.

564. *Hrisov de așezământ al lui M. C. Suțu Vvd.*, Iași 1793.

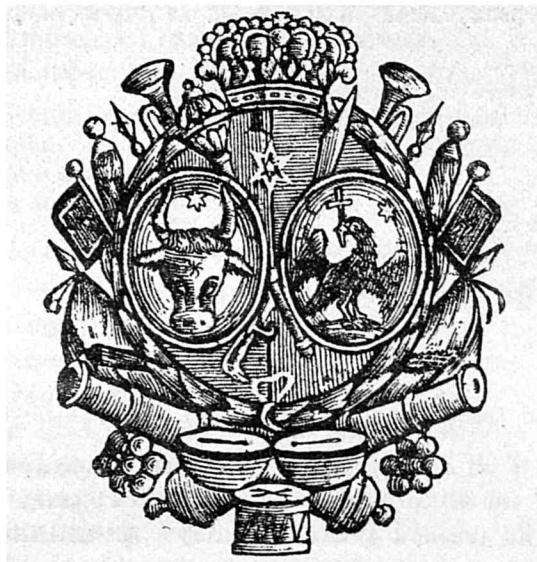
ХРИСОВ ДЕ МИХЕЕКИ | Де ашаззмăнть : Кă легжетврж де | блă- тăмъ Йорхеpескъ, Ка ийчи юди-ишаоръ сă иш сă май дăкъ дăните циганъ | домиенций, Адекъ : Огреадъ, ши Линигэрдъ, юрй ла че юбразъ. | Кăмъ ши де лăте вăне Ржиденитврж | ашаззмăнть | лăръ Че лн с-а8 датă | акăмъ спре пазирѣ юри- лоръ, | Ши а прономиалиоръ лăръ. | Тункрайтъ динь порвника Прѣ .инклад-твлăй Дăмнăлăй нăстру Мăрăл сă | МИХАЙЛЪ КОНСТИНДИНЪ | Сăcăлъ Бое- ковдъ. | Кă благословенїм Превесфинцитвлăй | Митрополитъ лăль Молдăвien, Ши Езăрхъ Плăюриалиоръ Курăш Курăш: | МИКОБЪ. | Атврж а превесфинци сăле Тăпогра- фие | чăк динь Нăс фăкăтврж .ф Йши. | ялфүг. мартъ, кă. | Тункрайтв-с-а8 де Пôпа Михалаке, Ши | де Герасимъ, Тăпограffи.

In-8° mic de 25 de foi nenumerotate. Titlul și textul sunt incadrate în flori de compozitie tipografică.

Pe verso titlului se află stema îndoită (fig. 313) și versurile acestea :

Stihuri politicești :

Sémnele Românilor căle dintru început ū fericite
Cu adevărat ū dela Roma zburând ū în Dachiă sântă venite.

313. — Stema din *Hrisovul dela 1793*.

La sfârșitul textului hrisovului se află monograma Domnitorului și pecetia cea mică domnească cu chinovar roșu. Urmează apoi contrasemnările logoșeștilor și condicarului, precum și carteau de blestem a Mitropolitului Iacob și a Episcopilor Antonie al Romanului și Veniamin al Hușului.

București : Biblioteca Academiei Române.

565. Mâna lui Damaschin, Sibiu 1793.

МѢНІИ АЗІ ДІМІІ ГКІИ | ІКСМ | .ГТЛІИ .ГТР-АЧІСТ КІП ПЕ | .ГЦЕЛЕС
АШКЕДТК КІ МІЛТЕ | ІЛТЕ АДАВСЕ РЖНДСЕЛН | .ГКОГЯЦЫТК | ШН | ТУПХРІТК, ПЕНТРВ ФЕ-
ЛОССЛ ДЕ | ШЕФІЕ ІЛ ПРАВОСЛАВНИЧИЛОР | ДЕ БЕСЕРНКА РХСЕРНТВ-ЛІН. | СИБІЙ | Да
ІНВЛ ДІЛЛ ХС .АУЧГ.

In-8° mic de 4 foi și 74 pagini (numerotate exact până la p. 56; ultima e numerotată: 37) și o foaie pentru greșeli.

Verso titlului e alb.

Din introducere estragem următoarele :

Cuvânt înainte despre mâna lui Damaschin.

Înțelegând despre mâna lui Damaschin cât folos în sine cuprindc în rândul trebiloră Biserică noastre a Răsăritulu, doriām, în ce chip cerbul de izvoară ale apelor, ca învățătura și înțelesul ei să-l apuc. Deci cu vrēme, după ce cu dédinsul despre dânsa am cercat, îmă căză la mâna niscari scrisoră, care foarte pre scurt nicăi pré chiar descoperiă acest meșteșug; pusei dar strădanie, mă slobozii cu ajutorul lui Dumnezeu spre înțelesul ei, ispitii și cărtile sfintei Beserică, după oare ce oste-

nélă, ajunseî meșteșugul mâniî luî Damaschin cu învățatura și cu fnțelesul ei, și aşă mai vârtos mă încredințai despre folosul ei cel neprețuîlă.

Cu învățatura acestui meșteșug, ori acasă, ori pre drum, sau ori unde aî fi, de rost și fără carte, mai curând doară și fără greșală de cât altul pre carte, despre rânduialele Besericiei noastre te poți îndreptă și încredință, de unde vei ști; că toată pashaliia, ce să află prin ciasloave, prin psaltiri sau și prin alte cărți besericești, iaste alcătuită după mâna luî Damaschin, pentru care îndreptătorii pashali și tipografi, de nu vor fi deprinși întru acest meșteșug, să pot sminti, și s-au și smintit unii întru aşazaré rânduialelor celor besericești de preste ani, fiind și ei înlocma ca cea lalji oameni cu slăbiciuné firii omenești încunguriat . . .

Să chiiamă acest meșteșug icsusit mâna lui Damaschin, căci că tot meșteșugul ei pe mâna să arată, și tot clucul pashali pe mâna să socotește de rost, și iaste, precum am luat, izvodită cu mare meșteșug de pré osfințitul chyr Damaschin Episcopul Râmnicului, iară înțelégeré ei iaste lesne celor nevoitor . . .

Si am dat în Sibii, 21 Februarie, anulă 1793.

Al pravoslavie voastre de bine voitoriu,

Ioann Halmaghi, Vicarș.

București: Biblioteca Academiei Române.

566. Molitvenic, Râmnic 1793.

МЛІТВЕНІК | Акъм ѧнтаръз ѧчест кінь с-а8 Тунпхрѣт, ѧнтаръз | ѧнтаръз
Домніе, а прѣ Азміннѣтълъи Домнъ | ИСО ѧлѣз индръз Кѡнгетианти
Мѹззи и Бозеод. | Кѣ Благословенія, ши кс тѣатъз кіелтвілла | Прѣ сѣнци-
сле Юбітбрюлъи дѣ Дѣннѣзіз, | Куріз Кур | Нѣктаріз | Ӭпіскопъз Рѣмни-
къзли. | Ӑ сѣнта Ӭпіскопъз а Рѣмникълъи. | Лѣ ѧнъз дѣлъ Хѣ: ѧфнг. | С-а8 Ту-
пхрѣт дѣ Димитрѣз Син Попа Михаї | Тунпогрѣзла Рѣмничанъз. | Ши дѣ Георгѣз
Син Попа Кѡнстандѣн Тун. | Ржлиничанъз.

In 4° de 4+360 foi. Primele 4 nu sunt numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află chipul S-lui Nicolae și următoarele versuri:

Stihuri politice 4 închinate sfântului și făcătorului de minuni Nicolae.

Tie dintru ale tale, Ierarhe sfinte,
Acest odoră aducem cu sufletă fierbinte;
Tinde-ți dar sfânta mâna și-l priiměște
Și cu rugăciuné ta pre toți ne păzeste.

La sfârșitul arătării cuprinsului :

Purtătoru de grijă și chieltilor la prefaceré typografiei și la typăriré aceștii cărți fiind sfintiția-sa Chir Grigorie Irodiaconu, Iconomul Sfintei Episcopii.

București : Biblioteca Academiei Române.

567. Polustav, Blaj 1793.

ПОЛУСТАВ | Тиуэ: дзиц ржндуль: | Беєкви: Ржев: кс вла: | Шрк Азм:
шн прквс: | Дамндуль д: ИСДАНИ | БОНН Блажи: Фагв. | А Блаж Йиц дм: афч.

In-8° mic de 2 foi, 723 pagine și 4 foi. Tiparit cu negru și roșu, cu 19 rânduri pe pagină. Titlul este incadrat într-o gravura mare sapătă de Sandul; gravurile celelalte sunt sapate de Petru T(ipograful).

Nasaud : Biblioteca Cap. Marțian.

568. Psalmire, Viena 1793.

Атрас мэрірк Ефітей де ѿ | фійнік шн не деспхрдтей трої- ік а татхлашь, шн
а фіюльш шн а сфиитхлашь | Ах, кэртк лчаста | ФАЛТИР | Атрас кэрс сх кенрінда,
каджемел, | кжитхрнле, шн фаллии ллениш .ж- прешик кс ржндульеле лор, шн ч:л: с-а-
дат ла типарю кс благословенія а Мітрополітхлашь дии Кэр-
лекен, | ж Глакено-Жкрге'ска Ржмніка шн а Лил-бнлор ржхрдтхлашь Тіпог-
рафіе. | А Енна Абстрый .ж анда дела зидирк л-лни жта (tiparit greșit жта)
іарх дела наимерк Дамндуль чк | дзиц траши афч. Индуктс л. Кс | жгхдхніца
челор лай лар.

In-8° de 7 foi fară numar și 179 numerotate. 28 de rânduri pe pagină.

Verso titlului alb. Urmează apoi o predoslovie despre însemnatatea psalmirei și obișnuitele instrucțiuni pentru cîlirea ei. În fața textului se află o gravura reprezentând pe David.

Galați : Biblioteca Urechiă.

1794.

569. Apostol, Râmnice 1794.

АПОСТОЛЫ | Че ѩре жнтары сине Фаптеле шн Посланище | Ефіцилорк
Индостоли. Якль дє нз-нодак Тунхрдть, шн кс лайн воне жндреп-тэри дїврд-
ситъ шн аджквніть. | А зилел Прк лжминнатахни, Шн прк | Ахвлацатахни Домин
ІСА ІЛЕХИИДРУ КОНСТИНТИН | МОРДЗИ Боеv о дь. | Кс Благ-
ословенія Прк Ефіциатахни | Мітрополіть Іль Зиггороклахіен Куріс | Курь ДО-
СІОЕХ | Шн кс толах бжжрдна шн Келтхамла Прк | Ефіци сале юбнтбрюхни де
Дамнезе' | Куріс Курь ИСКИРІЕ | Епіскоп 8л Ржмнік 8л 8н. | А Ефіта
Епіскопе а Ржмнік 8л. Лл Йицль Мжнтахори афч. | Е-л8 Тунхрдть де Дамн-
тире Міхайл-Біч Тун. Ржмнік 8л. | Шн дє Георгіе Син. Поп. Констандін.
Тун. Ржм.

In folio de 3+151 foi. Acestea din urma sunt numerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu 38 de rânduri în pagina plină. Paginile sunt incadrate în chenare de linii.

Pe verso titlului se află stema ambelor țari (facs. 314) și 10 «stihuri poetice» imitate după cele din *Cazunia* dela Râmnice din 1748, cari și ele sunt imitate după *Evanghelia* dela București din 1723 sau după *Evanghelia* dela Râmnice din 1746 (v. mai sus).

In foile liminiare se mai află o prefată semnată de Nectarie, Episcopul Râmnicului, care însă nu este decât prefata Episcopului Climent din *Apostolul* dela Râmnice din 1747 (v. mai sus p. 94).

In fața textului se află o gravura de o jumătate de pagina și versurile acestea :

Hristos, Mirele celu pré înfrumsețatū,
 Boldulū morții au sfârâmatū.
 Dinū groapă ca unū putérnicū inviindū,
 Și pecețile ei nevălămatū păzindū.
 Strejarii de frică au amorțitū,
 Cândū dinū mormântū viața au strălucitū.

311. — Stema din *Apostol*, Râmnic 1794.

Apoi mai jos :

Purtătoru de grija fiindu typografiei Sfînții sa Parintele Chyriu Chyră Grigorie Ierodiaconulă Iconomulă Sfîntei Episcopii Râmnicului.

La sfârșit se așa rugările de iertare pentru greșelile de tipar, în proza și în versuri.
 București : Biblioteca Academiei Române.

570. *Bucvar slavonesc*, Dubăsari 1794.

Букваръ славенскій изданииы Молдавскимъ, Воложскимъ и Бессарабскимъ Протоереемъ Михайломъ Стрѣлбецкимъ, въ собственной типографії. Въ Дубосарахъ. 1794 г.

In-8°.

Undolskij, Очеркъ, № 3021. Sopîkov Опытъ, I, р. 60, № 188. Picot, *Strâlbirchi*, 367 (31), № 27.

571. Calendar, Sibiu 1794.

К Т Р И Н Д А Р Й
Р 8 М Ж Н Е С К П Е Й Н В Л

Д ё л а Х є :

1 7 9 4.

К а р е с з к ё п р ю н д е д и н 3 6 5 . д ё з ё л е
П е й р д ё л , ш ё п е ё л т е ф ё в е -
ч и н ё т е л ё к ё р ё . ф ё т о к м ё т .

Й р ё г а р е д ё ч ё л е ч ё с з ё ф ё л ё .	Л ё к ё р ё д ё ч ё л ё .
Ч ё л е є ё л ё н ё .	Н ё ч ё н л ё р ё к ё Г л ё с в л .
С ё п т ё м ё ж ё н ё л .	Ш ё к ё Б ё с к ё р ё з н а .
Д ё м ё н ё ч ё н ё л .	Т ё р ё г ё р ё н ё п ё с т ё ё н .
С ё р ё с т ё р ё н ё л .	Л ё в ё ц ё т ё р ё ѿ ё п ё
Ф ё ж ё [т] ё л ё л ё н ё н ё .	В ё с т ё р ё п ё н т ё р ё .
С ё к ё м ё б ё д ё р ё ѿ ё в ё р ё м ё .	Т ё р ё ч ё р ё ѿ ё д ё н .
Р ё с ё р ё р ё ѿ ё ѿ ё ѿ ё .	М ё ф ё д ё р ё т ё ф ё л ё .
Н ё р ё ѿ ё ѿ ё ѿ ё .	С ё н т ё о д ё р ё ѿ ё ч ё д ё д .
Е ё в ё л ё г ё л ё ѿ ё .	Т ё .
Г ё й ё й ё . Л а П ё т ё р ё Б ё р т Т ё п : н ё о ё г ё н .	

In-8º de 24 foi. Tipar negru ; 29 rânduri pe pagină. Titlul incadrat.

Cuprinde, în afară de materia calendaristică : târgurile din Ardeal, «învațătură poli-
ticești» și «arătările de vreo câteva meșteșuguri» (rețete).

Galați : Biblioteca Urechiă.

572. Calendar, Viena 1794.

К Я Л Е Н Д А Р Й | Л а а н в | Д ё л а Н Й І Щ Е Р Ё Л ё Й Х Р І Г Т О Г | 1 7 9 4 .
К а р и є | П Р О Г Т . | К ё п р и н з ё н д . ф ё с и н е 3 6 5 д ё з ё л е . | Ф ё к ё с т . | с п р е | . ф ё н т р е -
в ё ѿ ѿ . Н ё р о д ё л ё ѿ . С ё л а к ё н о - С ё р ё ѿ . С ё к ё р ё . | К а р и є а ф ё л ё . ф ё ц ё н ё ѿ .
К ё с а р ё - К ё с ё ѿ . а л ё ѿ . Р ё с ё р ё т ё ѿ . | Л ё Б ё ѿ . | Л а С ё л а к ё н о - С ё р ё ѿ . Р ё м а -
н ё ѿ . П р и к ё л ё г ё ѿ . Т ё п о г р а ф ё . Л ё г а т | с т ё к ё 1 2 . К ё р ё н ё ѿ .

In-4º de 27 foi, dintre cari 5 albe intercalate în partea calendaristică pentru notițe.
Cuprinde, în afară de materia de calendar, următoarele capitole :

Ghenealoghia sau carté nașterii a împăraților și crailor cariilor treesc acuma în Europa.

Insemnaré Arhi-Ereilor a legii Răsăritului în ținuturile Chesaro-Crăești.
Insemnaré D. Arhimandriților.

Personale a Inălțatei Canjellariei ungarești de Curte.

Consiliu Crăire-Ungaresc Locuțineț.

Insemnaré Târgurilor mari (nundinelor) în ținutul a Cr. împ. afară de pământul ungaresc, când se fac și căt treesc.

Târgurile (nundinele) cariilor se fac în Ungaria, adecă în pământul ungaresc, Banat, Srém Slavonie, și se urmesc după Azbuche.

Cei doi excessuri a Amerii. O Istoriolă adevărată supra cele doao eșiri din măsură a iubirii, tradusă de pre alte limbi.

Tablă pentru bani și cei bunii de aur, carii trec.

Tablă pentru bani și cei bunii de argint, carii trec.

Tablă pentru mărești și petaci cătă 5 într-o mână socotind, dela 1 până la 10.000.

Tablă foarte folositoare pentru slugi, năimitorii, chirie, interes și celealte ce se dau și se primesc în căsătorie.

București : Biblioteca Academiei Române.

573. Ceaslov, Dubăsari 1794.

Ѣтровъ слѣвъ а Огнѧлъ Длнезѣвъ .ѣ Тройцкъ слѣвѣть.

Къ Порѣнка Благочестійскъ сѣнгваръ ст҃пжнитѣорей Маре Домине иоастре
ѢПРЪТѢСІИ єкітєрініи ялєзїїеніи а тѣатѣ Рѣссіа : фінди Наслѣдни-
къль єй вѣнъ Крединчославъ Доминъ Чесаревичъ ши Марелъ Кнѣзъ ПАУСЛЬ ПЕ-
ТРОВИЧЪ ши а соціей сѣле Бине Крединчобасей Домине ши Маре Кнегінъ МАРІЕ
ѲЕѡдорѡвніи, ши а фіналоръ Лоръ Бине Крединчшибилоръ Домини ши Марі
Кнѣжи ялєзїїандръ ПАУЛОВИЧЪ ши а соціей сѣле Бине Крединчобасей Домине ши
Маре Кнегінъ єлисаветъ ялєзїїеніи ши Бине Крединчобаславъ Доминъ ши Мар-
елъ Кнѣзъ КОНСТИНТИНЪ ПАУЛОВИЧЪ ши а Бине Крединчобасловъ Домине ши
Марі Кнѣжне ялєзїїандръ ПАУЛОВНА, єлена ПАУЛОВНА, МАРІЛ ПАУЛОВНА,
єкітєрінія ПАУЛОВНА ши єлга ПАУЛОВНА. Іхъ Бисѣрічій принцъ цине
Епархіей фінди єкікрумвнитѣорю пресфінїціа са Курів курь ГІБЕРІИЛЬ Митропо-
літъ єкатерінославій ши а Херсонісогаврікіеи.

Г-а8 тиپърітъ ачаетъ Карте че съ нѣмѣце Часослобъ мадре къ мѣлте бржн-
дѣли але Бисѣрічій.

Де Прото Іерей аль ст҃пжнійрилаоръ Молдокей, а Елдѣней, ши а Еасарабеи,
Михайлъ Стрѣлбѣцкій, єтровъ Ѵсвиши а са Тупогрѣфъ .ѣ Тѣрғуль Дѣвѣсарі ; |

Ла Йній дѣла Христосъ: юѣд. Ісле: .ѣ 5.

In-4º de 4 foi și 814 pagine. Tiparit numai cu negru, cu 23 rânduri pe pagină. Titlul ocupă două pagini. Numeroase ornamente și gravuri. Unele sunt semnate de «Protoierei Mihail» (Strelbîtchi).

București : Biblioteca Academiei Române.

574. Critil și Andronius, Iași 1794.

КРИТИЛЪ | ши АНДРОНІІІСЪ. | Ікѣмъ єтѣлъ тиپърітъ, а вѣлеле
пре лѣминатѣлъ, ши | пре фінклиѣтѣлъ Доминълъ иоастре, МІХАЙЛІО | КОНСТИН-
ДИИ СѢЦУЛЪ ЕОБЕОДЪ, | Къ мѣлъ лѣй Длнезѣвъ, Доминъ цѣрій Молдакіеи
Къ благословеніа, ши тѣатѣ келтѣлла, Пресфінїціи сѣле | курів курь, ІІКСОВЪ ІР-
ХІЕПІІІСКОПЪ, ши | митрополітъ молдакіеи. | Пре кѣтъ с-а8 пѣтѣтъ тѣлмажи
иоаш кѣпете пѣнъ акоамъ, | де пре лѣмба гречаскъ пре лѣмба иоастре молдоке-
нѣскъ. | с-а8 дѣтъ .ѣ тиپърію, .ѣ тиپогрѣфъ пресфінїціи сѣле, чѣ | динъ иоѣ фѣ-
кѣтъ, а сѣпта митрополіе, а Ішъ. | Йнѣль дѣла Хѣ, юѣд. | Г-а8 тиپърітъ де
пона Михалаке Тиپогрѣфъ. | Ши де Герасимъ єредаконъль Тиپогрѣфъ.

In folio de 2 foi și 108 pagine.

Pe verso titlului se află stemă ambelor țari (fig. 313) și «stihuri politicești», imitate după *Evanghelia* dela Râmnic din 1746 sau după *Cazanile* dela Râmnic din 1748.

КРИТИЛЪ ШІ АНДРОНІУСЪ.

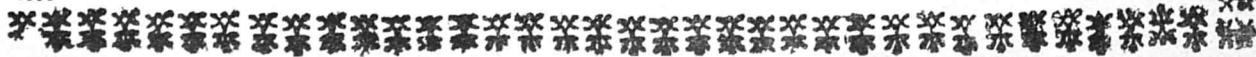
Акъмъ ѿтънъ тупріть . Ѵз'неле пре лъминатълънъ , ши
пре ѡнзлцатълънъ Домънълънъ ностръ , михаї ю
коностайнднинъ , съчувъль воеѣбодъ ,
къмла лвнъ дмнезъ , домънъ церкъ Молдавей

къ благословенія , ши тоаца келтълла , Прієфінциіе але
курівъ куръ , якъ со въ архієпіскопъ , ши
митрополитъ молдавей .

Пре къпъ саў пустыть газамънъ ноль капете панъ акъмъ ,
де пре аймба гречасія , пре аймба ностръ молдовеніекъ .
саў дать ѿтупарю , ѿтупогрѣфіл прієфінциіе але , чѣ
днинъ нобъ факъвъ , ѿ сфіта митрополіе , ѿ гашъ .

Анъль дела ѿс , аути .

Саў тупріть де по па михаїке Тупогрѣфъ .
ши де Гераїмъ єродіаконъ Тупогрѣфъ

Pe a doua foaie liminara se află o introducere care se termină în chipul următor:
 Aciastă dară minunată carte giudecându-o noi că este vrednică de a să da la lumină în stambă pre limba noastră moldovenescă, și că poate slujă la deșicdere iubitorilor de știință și înțelegătorilor cetitor, o amă giudecată a fi de trebuință a să da la lumină němului moldovenesc.

La sfârșit, după formula de mulțumire pentru sfârșirea cărții:

Diorthositoru și purtătoru de grija și cheltuitoru tipografiei fiindu Chiru Inochentie Ermonahu și Eclisia(r)hru Sfintei Mitropolii.

București : Biblioteca Academiei Române.

Gaster, *Chrestomatie*, II, 150.

Urechiă, în *Atheneul român*, Iași 1861, p. 33.— Picot, *Strélbickij*, 365 (29), n° 26.

575. *Evanghelie*, Iași 1794.

Iorga, *Inscripții*, II, 145.

576. *Evanghelie*, Râmnic 1794.

С ф и т а ш и д л и е з е є с к а | Е В Я Н Г Е Л И Е | Ілкъмъ фнтрв ачестъ Кыпъ Тунзрйтз, А зи-леи Прѣ Азлиниатъзи, Ши Прѣ | Інзлцатъзи Домнк | Іс ѿ йл є Ѽ п и д р є К ѡ н с т ѕ н т і нъ | М о р є з и Б о е в є д ь . | К є Бла- гословенія Прѣ Сфіїцтъзи Митро- політь Иль ҃нггревлахіен Куріз | К є р ь Д о- С і ѻ є з | Ши к є т єлтъ бејрдъла ши Келтъзла Прѣ | Сфіїци саље юбнтоюла д є д л и е з е є з | Куріз К є р ь Н є к т ѕ р ی є | Е п і є скопъз Р є м н и к 8 л 8 и . | А Сфіїта Епіскопіе д є Р є м н и к 8 л 8 и . | Л а И н з л ь М жн тъзрии. ҃ауцд. | С-а8 Тунзрйтз д є д л и т р ьз М і х а й л о Б є н є Тун. Р є м . | Ши д є Г е є р г іе Син Попа К є н с т а н д і нъ Тун. Р є м .

In folio de 4 foi nenumerotate și 159 numerotate.

Cartea aceasta este o retipărare a *Evangheliei* dela Râmnic din 1746, tipărită în același chip, cu aceleași versuri asupra stemei și cu aceeași prefață, semnată însă aci de Episcopul Nectarie. Gravurile și versurile tipărite sub ele ca legende sunt deasemenea la fel.

La sfârșit, între altele, se spune că:

S-au începută acestă sfântă și Dumnezeescă lucru în luna lui Mai în 10 zile și au luată săvârșire la Iulie în 15 zile . . .

Typăritu-s-au în anulă dela măntuiré lumii 1794.

Urmează apoi versurile pentru săvârșirea tiparului, din *Evangelia* din 1746.

București : Biblioteca Academiei Române.

577. *Istoria a Alexandrului celui Mare*, Sibiu 1794.

И Г Т О Р І А
 Й ІЛЕѢДІНДРѢЛЗИ
 ч е л є ѕ и м а р е д и н и М а к е д о н і я ,
 ш и ѕ ил є ѕ и д а р є д и н и П е р -
 с и д а П у к р а ц и л а р .

—*

К є ф к о и ѕ к ч е л а р м а и м а р є .

Г-а8 тунзрйтз. Тунзрографія ла8и Пітрв

Б а р т д и н С и в і ѕ и л л а н є з л 8 и

1 7 9 4 .

In-8º de 9 foi, 277 pagine și iar 4 foi.

In foile liminare se află aprobarea pentru tiparire și prefața :

Exelenția Ta, Grof Esterhazi, aî crăeștii Gubernii sfetnicule și povătuitoriale aî comisii cercetătoarei de cărți, mie milostiv D. și voitoru de bine!

Din milostivă porunca Exelenții Tale cercetând și proiectind cu destoinică luare de samă aciastă mititică și spre folosul némului rumânesc făcută istorie, îndrăznesc a te încredință, că într-ânsa nimic altă nu e cuprins fără numai săngură istoria lui Alexandru Mare și Darie înpăraților, și cum că de alte lucruri bisericești, dogmaticești sau a legilor nică o menire nu să face, am dar nădjejde, că, neîndoindu-te Exelenția ta de încredințare me, te vei milostivî a o lăsă ca să se dé și în typariu afară.

Al Exelenții tale cu totul supus,

Dimitrie Iercovici, a pré înnălțatei
Gubernii din Prințipatul Ardélulu translator.

Pe pagina următoare :

Fiind încredințaré numitulu translator înainté mé priimtă, de care nică o îndoială nu am, să se typăreșcă am învoit.

Grof Ioann Nepomuțen Esterhazi de Galanta.

Din prefața „Cairă cetitorul” estragem următoarele :

... Cu mare dreptate poate zice neștine, că némul rumânesc prin învățatura istoriei nu să poate îndreptă și nu să poate rădica din prostiua sa, pentru că istoriile de acest fel îu nu să afle în limba rumânescă scrise și typărite; însă o apărare una ca aciasta aşa mi să pare că nu va puté avé îndestulat temei, că eu aicé nu grăesc de cei ce-și chivernisesc viița sa cu sudorile câmpului și alte lucruri mehanicești, cì de cei ce sănt din nașteré sa sloboză și scutuiș de greutățile locului celu în care lăcuesc. Omulu celu plugari destul iaste décă va puté învăță din gura preotului său istoria cē mică a bisericii sale și poruncile legii, întru care să cuprinde toată ascultare și supuneré cătră Dumnezeu și cătră cei mai mari stăpânitori. Fără care învățatură nică un preot nu poate, după cuvântul lui Dumnezeu celu mare, turma sa bine a o păstorî.

Eu grăesc cu dinadins de învățatura cē mică a Bisericii și dc niște porunci ale lui Dumnezeu și de supunere cătră stăpânitori, la care chiar preoții, după cuvântul Evangeliu, sănt datoră a povățui și a îndreptă pre oamenii săi, iară nu mă uit mai josu, că némul rumânesc, mai tot, nu știe să facă o cruce în frunte sa, și de rugăciuné Tatălu nostru nică aminte nu-și aduce. Oare cu a cui greșală, vină și lenevie? Crez că vei pricépe cetitoriale măcar (de) nu-ți voi spune. Au doară nu știu, când se stânge candila în biserică cine e de vină? Sau doară pre mine mă vinovez, că copii dc șase și şapte ani în numele Domnului botezați, mai bine știu tâlmăci su-dălmile și injurăturile în protiva lui Dumnezeu, de cât zéce porunci ale lui Dumnezeu? Au doară căci nu să duc copii la învățatura școalii și în biserică, birău satului iaste de vină? Doară gândești, că eu nu pocu suferă pre dascalii cei rumânești în sat și în strana bisericii să cânte? Dară când să adună bătrâni satului ca să tocmeșcă un dascăl, cine scornăste înpărăcheri la

tocmélă lor, au nu știu? Socotind tu, cetitorile bun, toate acésté, oare gândești, că vor înflori vreodata și școalele cele rumânești? Eu crez, crez, și nu pré, că surdulu în zadar spu de trăznetu, că el nu aude, și când véde fulgerându, gândește că nu tună în ceriu, și orbului n-ai la ce-î arâtă fântâna, că el nu véde, și numai când s-au potignit și s-au lovit de ceva, atuncé sămte și pricépe că au gresit și au pierdut calé cé bună.

Acéstă mititică istorie numai de o cercare s-au tipăritu, ca să vedem, cu ce fierbânțală s-ară cuprinde de cărturarii cei rumânești, iară nu pentru vre-unu căștig osebitu; care de va avé cinsté și va fi priimită înaintea cărturarilor celor rumânești, cu bună séma, în scurtă vréme, și alta mai frumoasă și mai iscusită a Țării Muscăcești, Ungurești și a altora țărilor istorie în scurtu, cu însemnaré anilor, de întâmplare lucrurilor celor vrédnice de știutu să va tipări de acestu typografu.

Nu mă pocă răbda, cetitorile, ca să nu-ji spu, că măcaru că pentru totu feliul de slăbicină și îndreptaré a plugarilor, pré luminatul și pré înnălțatul Inpăratu și Craiul Iosifu alu doilé, fiul celu iubitul alu pré luminatei Inpărătesei Mariei Therezii, maicii noastre, dinu destul s-au nevoit, poruncindu ca să se afle vre-unu modru pentru învățatura némulu rumânescu; totu în zadaru i-au fostu ostenela lui. Adevăratu ăaste că și Exelenția sa Grofă Gheorghie Banfi, gubernatorul alu țării Ardélului, și sfetnicul celu mare înpărătesc, cu înprumutată sfătuire și aflare a pré înnălțatei Guberniei aşa de bine au fostu întocmitu voia pré luminatulu Înpărat, cătu acumu destule școale rumânești s-ară află în prințipatul Ardélului, însă fără folosu și fără toată înfloriré, măcaru că neincetatu și cu mare poftă dorëste acestu mare vechiul înpărătesc dinpreună cu pré înnălțata Gubernie de îndreptaré și ascultaré némulu rumânescu și a școalelor, aciastă pré înnaltă rânduială și calé de fericire. Si pré osfințitul Domnul Gherasim Adamovici, Episcopul pravoslavnicu alu Ardélului, (care doară mai multu de cătu toții altii Episcopi pravoslavnici dinu Ardél pentru îndreptaré némulu rumânescu zioa și noapté neincetatu cu învățatura sa să nevoiaște în totu feliul) o grăbește și să ostenete a o intemeia, strigându în glasu mare cătră toții: «Ascultați, cei ce aveți urechi, că fericire voastră a mea ăaste, și a mea ăaste a voastră, și pentru cei strein de cătră cuvântul mieu, nu va cére séma Celu-de-sus din măinile méle, că zicu: porniții și plecați o dată, fiindu încă mititei la vârstă, a învăță și a vă supune poruncilor Domnului Dumnezeului nostru și slujitorilor lui, că intru acésté veți află deșteptaré cé vremélnică și cé vécinică».

Destul și peste fire să ostenete și Domnul Dimitrie Estatovic și D. Sinca, ca niște orânduiji preste acéste șicoale Directori, și să nevoescu despre deșteptaré și bună crésteré copiilor celor rumânești. Insă măcaru că, precum zisei, acești de laudă vrédnici Domni multe cărți rumânești, cu vătămaré sănătății și scurtaré viejii sale, pentru tréba copiilor celor rumânești au făcut, și în tipariu lumii le-au datu, până acumu foarte puțintică mărturie au datu némulu rumânescu de învățatura sa la pré înnălțată Gubernie. Știu că vei zice cetitorile, că săntu cuprinși copii Rumânilor cu alte nevoi și nu potu învăță carte, însă eu la aciasta aşa amu a-ji răspunde, că dezvi-

novaré unuia ca acesta numai din prepusul omului celuī leneș pornește, fiind-că învățatura școalelor chiar atuncé să dé înainte, când nică copii, nică părinții lor au mult lucru, și la câmp mai nimic de a lucră. Așă dară cine nu va zice, că părinții copiiloruī numai cu leneviia și cu nebăgaré în séma umblă a mulțamî pentru ostenela acestoru bună bărbătă? D. Molnar Doftorul, preste toată ostenela proforiī sale încă au făcută o gramatică rumânescă foarte frumoasă, precum și alte cărți de iconomiă stupiloru, însă copii némuluī rumânescă nică după aciasta nu să pré bată, măcaru că multe cuvinte frumoase ară puté află într-ânsa, ci au lăsat-o la alte némuri, care preste puțină vréme cu mai bună temei și cu mai alése cuvinte voră puté grăi de câtu Rumâniī rumâneste.

Rogu-mă ţie, cetitoruile celuī bună și înțeleptă, socotește și judecă acumă ce voră zice némurile céle lalte, care-șă proslăvescă în vîcurile de acumă, prinuînătură și prinuînătură și cetiré cărțiloru de folosu, nu numai lége sa, ci și toate lucrurile sale céle lalte, de némuluī nostru? Știindu cumă de tare dorëște pré înnălțată Gubernie și pré osfințitul D. Episcopu de fericiré și de îndreptaré némuluī rumânescă, mă temu că cu bună séma așă voră zice: «Rumâniī, măcaru că săntă vrédnică de ascultare și măcaru că au capuī bună de a învăță, dară totu să véde că săntă supușă leneviei și neascultării». Deci mai în scurtă voră zice încă, că acésté toate nică o mai mică mulțemita nu voră află la némuluī rumânescă, că eī și dintr-unu tâu au fostu așă ne ascultători și nesupușă. O jale, și multă părere de rău, cându va trebui să auză némuluī rumânescă acésté dinuī gurile altoru némuri, adăo-gându și aciasta încă: némuluī rumânescă stau acumă toate învățaturile slobode, adeca școală latinescă, ungurescă, nemțescă și alte meșteșuguri stau deșchise înainte ochilor némuluī rumânescă, și totu să sfiaște a să adăpa cu învățatura loră, ci zace în leneviia sa, ca viiarmele în putri-gaiul său.

Spune-mă mie, cetitoruile, mai pre urmă: ce folosu și ce feliu de bucurie, laudă și îndestulare va avé ciata cé précuvioasă a Blajulu, și pentru iscusiște sa în totu Ardélul multă lăudată, pentru cărțile céle multe de mâna sa prinu multă ostenelă și răbdare spre folosul de obște făcute, văzându că lucrul măinilor sale stă și zace neîntrebuințat și pusă în rătăcire?

Ciata cé pré cuvioasă și cu învățatură multe înpodobită nimicu alta nu va zice, ci supărându-să de neascultaré noastră va strigă în glasă mare: «Doamne, la zidiré măiniloru tale au eşită după porunca ta vestiré noastră și n-au auzită glasul cuvântului nostru, fie luă după cumă voești». Socotește, cetitoruile, ale cui săntă acéste cuvinte? și te păzește de osânda loră, că e gré.

Așă avé și eū niște scripturi moralicești, sau învățatura despre nărvurile céle bune, însă văzându că nică acésté, care săntă prinu mai mare și mai iscusite fețe intru învățatură de câtu mine făcute și tipărite cărți, n-au folosu și cinste înainte némuluī nostru, nu mă îndrăznescă a le da în tipariu.

Acésté săntă acélé, iubite cetitoruile, care eu de demultu amu fostu hotărâtă în mine să ţi-le dau înainte; văzându-le dară acumă, nevoiaște-te și sfătuiaște ca unu bună prijatenă alu némuluī rumânescă pre toții frații noștri.

(că toții amuți esită numai dela o părere de oameni fără niciodată o deschilinire) ca să nu pue la uitare silința, nevoia și osteneala acestor ai că însemnaș Domnii, că ei cu bună semnă n-au încetat să nevoi spre îndrepitaré și îscusiré némului rumânescu, și nici nu vor înceta, numai să aibă indemnare și sârghiuță dela acestu némui.

Eu îarășu ca celu ce sămte și mai multe și a le spune toate cu aciastă mititică cuprindere nu poate, avându-nădăjde de mai bună indemnare némului nostru, mă făgăduescu că în grabă despre dragostea Mării sale D. Gherasimă Adamovici Episcopu pravoslavnicu din Ardélă, care au arătat-o chiaru cu a sa cheltuială, și călătorie, cătră osfințitul clerusu său și némului rumânescu o cărticică mititică și voî trimite, dinu care veî vedé, ce iaste legătura firii și ce trebuie să facută și ce trebuie lăsată, și cumu poate face omulu cele priimite înainte lui Dumnezeu, și cumu să poate feri de lucrurile cele răle; și cumu că omul, lăpădându-să de faptele cele bune, iaste mai urătu și mai slabu de cătă unu dobitocu; și cându au putut să se cunoască că e omu, n-au vrută, iară cându au vrută, n-au putută. In urmă, la greșalele măle, de este înțeleaptă, știu că nu te veî uită cu ochiul îngrozirii, nici cu gura clevetirii nu mă veî călcă, ci veî zice: de n-ară fi omu, n-ară puté greși, și gândul bunu acopere totu déuna greșalele slovelor și cuvintelor.

De bine vitoriu,

Dimitrie Iercovici,
ală crăești dinu mare prințipatul ală
Ardélulu Gubernii translatoru.

In foile dela sfârșit se află: «Arătări de vreo câteva Doftori și meșteșuguri», arătarea cuprinsului și următoarea notiță:

Aciaștă carte Alexandrii s-au tipărit acum întâia oară, prin îndemnaré și cheltuiala dumnelei chir Symeon Pantă, din Selcioa de sus.

București, Biblioteca Academiei Române.

578. Liturghie, Iași 1794.

ЛУТѢРГІЕ | Каде Ікемъ Іл донакъ с-ас Типхрітъ | Лтре Ічесташъ
кіпк. А Зылелу | Пре лємніатлахи Ши пре фнклцатлахи | АСАМНЬ | МИ-
ХАЙЛЫ КОСТАНДИНЬ | СЭЦХЛЫ ЕОЕБОДЫ | К8 Сэскрділ. Ши к8
Толта | келт8лла І пре Сэфинцатлахи | МИТРОПОЛІТЪ | Іль Мшадавен
КУРІЗ КУРЬ | ІІКФЕБЫ | Лтре а са Типографіе, динъ Нө8 | Фзкетъ. Л
Сфіята Митрополіе | ф. ЕШИ. | Да Іній деля Ідамъ зтб. | Ирх деля Найерѣк л8й
Хс, Аїфчд. | Ши с-ас Типхрітъ, де Попа Михайлаке Типографікъ. | Ши де Герасимъ
Іеродіаконъ Типографікъ.

In folio de 10 foi, fară numerotare și 164 numerotate. Foaia 2 a fost sarita Tiparit cu roșu și negru, cu caractere de două mărimi și cu 34, respectiv 25 rânduri în pagina incadrata în flori de compoziție tipografică.

Pe verso titlului se află stema îndoită (facs. n° 313) și versurile din *Liturghia* dela Iași din 1759, cu o mică variantă (Buorul și corbul).

In foile limitare se mai află arătarea cuprinsului și rânduiala vecerniei.

La sfârșit :

Diorthositoru, purtătoru de grija și cheltuiorū la totū lucrulū fiindū Ieromonahulū Chiru Inochentie, Eclisiarhū și duhovnicū Sfinteř Mitropolii.

București : Biblioteca Academiei Române.

579. Molitvenie, București 1794.

МОЛИТВЕНІК | Ікъм .бртвѣ ачест кіпъ с-а8 Тунк-рѣт, .бртвѣ .ін-
тъю Домниe а прѣ | лъмніатъи Домниe, | І ГО АЛЕѢ АНДРѢ Кѡнєстантіи
Мѣрѣз | Боецъ, | Кѣ єлгослѹкенїа ши къ тѣатъ кіелтъяла | Прѣ Гѣнции сале
Пскрѣнтеи Куріс Куръ | ДОГІӨЕЗ | Митрополітъи Ӯгроклахіен. | А сѣйта
Митрополіе а Евкхрѣпилор, | Ад ѣніи дѣла Хс. язѣд. | С-а8 Тункърѣт дѣ Димитріе
Петрѣв(ч) | Евкхрѣпїи Тункогрѣф.

In-4° de 8+355 foi. Acestea din urmă sunt numerotate. Tipar negru și roșu. 25 rânduri.

Pe verso, stema dubla (facs. n° 316) și urmatoarele versuri :

Stihuri poeticești asupra pecetii din coroana pré luminatului Domnū Io Alexandru Constantin Muruză Voevod.

Doao sémne, ce-n pecéte s-aу ūnsemnat
Domnului Alexandru i-s-au ūncrinjat.
Unu semnū, c'au fost Domnū Moldovei fil arată,
Alt' al Tării-Rumânești aciaștă dată.
Să poată stăpână cu bună voire,
Indelungând pre el ūntru norocire.

Urmeaza apoi : aratarea cuprinsului pe 3 foi și o prefață a Mitropolitului Ungro-vlahiei Dositeu, din care estragem urmatoarele:

...și déca Patriarhul Iacov, păscând oi necuvântătoare, numai pentru că avé să dé séma la oameni, petrecé noapté fără somnū și răbdă pripecul și răciala vremii, ca să nu să răpue vreuna din oile acélè, cu mult mai vârtos noao carii avem datorie a purtă grija de oile céle cuvântătoare și a da séma la Dumnezeu de păstoria aciașta să cade a nu ne ūngreonă spre nici unu lucru din céle ce pot a folosi turma. Deci pentru aciașta, după ce ne-am ūnnăljat la scaunul aceștii păzite de Dumnezeu Mitropolii a Uggrovlahiei, și ne-am ūnsărcinat cu grija pășunii a atâta turmă, cé mai întâiu socotinjă am avut a da preoților mijloc de mai multă lesnire, spre a ūnpăciu sufletele care prin trânsi cer hrana cé Dumnezeiască, ca nu ne fiind ūndestulați după cérerele lor, din nelesniré acelora să li să pricinuiască bănueli și să cârtescă ūprotivă-le cu feliuri de păreri. Drept acéa dintr-acest feliu de ūndemnare și mișcare a datoriei noastre, am dat în tipar ūniaștă carte ce să numește *Molitvenicū*, care cuprinde orânduialele a cinci taini din céle șapte, adeca a sfântului Boteză, a Myruirii, a Nunții, a Maslului și a Is-povedaniei, și décia alte orândueli ale altor slujhe și rugăciuni ce să lucrreză prin preotū ūn vremile céle cuviincioase. Ci dară, aciașta ūaste cé mai de aproape și cé mai de slujbă carte la dregătoria preoției, incât face trebuinjă ca nici odată să lipsescă dela fiește care preotū, pentru adesele céreri

sufletești ce caută creștinii la dânsii tocma și în vremi fără veste, ori a boțează pruncu ce iaste în frică de moarte, ori maslu a săvârși cu alți preoți la vreunu bolnavu, sau osfesitanie a face sau alte molitve de nevoi grabnice a căi, care acéste tot enoriașul le cere cu fierbinte evlavie de la preoți. Si pentru că la multe beserici débia să află o aşa carte, cu care une ori întâmplându-se a să slujă la căte o trebuință unu preotu, atunci intr-același vrème să nemeréște a să chiemă și altul din preoții aceiași beserici ca să săvârșască și acela slujbă la alt enoriași, și neavând Molitvenicu de prisos, rămâne până a isprăvî celalalt, și aşa să face zăbavă și urmăză nebrodire de vrème, din care curge pacoste, ori smintelă sau cărtire și bănueli între poporani, cum am zis. Voim ca fiește care preotu să aibă la sine acăstă carte, spre înplinire trebuințelor creștinești, a fi gata ori în ce vrème și vor chiemă enoriașii, că aşa urmând vor și dobândi mânăjarare ce îndemnăză Apostolul a li să face prin cuvântul ce zice: «Preoții carii bine chirvernesc, de îndoită cinste sănt vrédnici».

București : Biblioteca Academiei Române.

580. Nils Nyström, *Mijlociri... pântru stângeré / socului*, Lemberg 1794.— Nemțește și românește.

Neuentdeckte Mittel | Feuerbrenne | mit Überlängigkeit | zu Löschern. | Vom | Herrn Apotheker Nils Nyström, | zu Norrköping in Schweden. | Aus dem Schwedischen übersetzt. | Lemberg, | gedruckt mit Billerchen Schriften 1794.

МІЖЛОЧИРИ НОЛО ЯФЛЯТІ | пънтурі | Г Т Ж Н Щ Е Р І | Ф О К Щ А Ъ И
къ бънкъ сама | дескопернте | дела Нълс Нъщрем | Пподекарюл дин Норкеинг
-и Шкенца. | Тълччнт дин Лимба Швейцаскъ -и немецкъ, шъ Молдовенъскъ.
Л ДІОЕ | Къ тъпарю лън Пиллер. | 1794.

In-8° de 71 pagine.

Textul nemțesc pe pagina din stânga, iar cel românesc pe cea din dreapta cititorului.

La sfârșit se află data :

Norkeping, în 21 Octombrie 1793.

București : Biblioteca Academiei Române.

581. Pravoslavnica învățătură, București 1794.

ПРАВОСЛАВНИКЪ | ІБЪЦЪ ТѢРЪ. | Ікъм .житъю Тунпърнъ прѣ
Лимба | Ръмънъскъ | І. Зълеле Прѣ Лиминатъни Домън | ИСД ІЛ ЕХ ПНД РѢ
Кънстандін Мъръзък | Ео екъд. | Къ Бългословеніа шъ тъатъ киатънъ-ла Прѣ
Ефициенъле Пърънтелъни ио-стъръ Куріс ДОЕІӨЕЗ Мърхіепіскъ-пълъни шъ Митро-
политъни а тъатъ | Щггроклахіа. | Лд Йнъл Мжитънъри ялъд. | І Тунпографія
Митрополічъскъ | .жн Евкърън. | Дѣ Димънъре Петровичъ Туно: Бък:

In-4° de 10+138 foi. Acestea din urmă, numerotate.

Pe verso titlului se află stema și versurile din *Molitvenicul* descris la No. 579.

În foile liminare se mai află «scara» cărții, pe 9 pagine, apoi următoarea prefață :

Cuvăntū înainte cătră cei ce să vor întâmplă a ceti.

Ingrozind Dumnezeu prin Prorocul Iezuchiil pre povățuitorii norodului Israiltinescū cu acéste cuvinte: «Iată laptele mâncăți, și lâna înbrăcați și ce ăaste grasă junghiați, iar oile méle nu pașteți, și pre cé slăbănoșită nu o ați întăritū, pre cé rătăcită nu o ați întorsū, și pre cé pierdută nu o ați căutat; drept acéia eu sănt asupra Păstorilor, și voiu cérē oile méle din mânile lor», au arătat, cum că să cade a avé multă grijă cei ce s-au rădicat la trépta păstoriei și a povățuirii, caré caută cu totul spre izbăviré sufletelor din cursele văzuților și nevăzuților pânditori și a fi ca o strajă ne adormită între norodū, păzindu-l de lupii cei de gândū, carii sănt diavolii și oamenii cei întunecați de păreri deșarte, cei ce răzvrătesc sfânta credință și strică lége și dreptaté.

Pentru aciasta Domnul nostru Iis. Hs., cuvântul Tatălui, când ca unu omū s-au arătat în lume purtând trupū, între mijloacele măntuirii ce au descoperit némului omenescū, au fericit pre chivernisitorul cel bun zicând: «Oare cine ăaste iconomū credinciosū și înțeleptū pre carele au pus stăpânul lui preste toată casa sa, ca să dé lor hrana la vréme. Ferice de sluga acéia, pre carele viindu stăpânul îl va află făcând aşa».

Și măcarū că cēia ce s-au zis prin Prorocul, cum și aciasta ce s-au grăit de însuș rostul Domnului, să cuvin de obște la amândoao părțile povățuitorilor creștinești, adeca la cei duhovnicești și la cei mirenești; însă pentru că dregătorii besericești sănt diadohi Apostolilor, și ţin aici locul fericiților acelora carii au fost trimiși de Măntuitorul ca să întoarcă pre oameni din cărările rătăcirii la calé adevărului și a vieții de véci, și usebit de aciasta, nici sănt îndatorați a purtă și sarcina grijilor lumești, pre cum povățuitorii cei de afară. Drept acéia cu mult mai mult să cérē dela dânsii aciastă slujbă a priveghierii cci ce caută spre paza sufletelor. De a nū să dă locū fără-de-legii să se încuibéze și să se lătească între credincioși, ci să o descuibéze însiși și să o piarză cu răsunaré propovedurii cuvântului lui Dumnezeu; ca nu pentru tăceré lor prinzând locū fără-de-lége, să tragă la sine suflete intru hotărâré muncii de véci. Că aicé li sa dă a auzi ăărăș printr-acelaș Prorocu înfricoșaré aciasta: «De vei vedé viind sabie, și nu vei buciumă cu trâmbița, și norodul nu să va păzi, și viind sabia va luă sufletū dintr-ânșii, acela pentru fără de lége ăaste luatū, ăar săngele lui dinu mâna ta îl voiu cérē».

Deci pentru acest feliu de pază, păstorii și dascalii Besericii noastre s-au slujit și să slujesc cu mari chibzuiri și sudori că să astupe gurile acelora carii, pentru a s'acoperi prihanele și desfrânaré, nu lipsesc a sămână între creștini cuvinte bârfelnice și defâimătoare, pricinuind la cei mai slabî răcială credinței și răznindu-i dela brațele părintești, spre a-i face să rătăciască în cai surpăcioase și ne umbrate, de a căde în prăpastia hulelor și a deznădăjduirii, precum au pătimit mulți, carii zmulgându-se pre sine din răsadnița cé sădită de Părintele luminilor, cé lucrată de Domnul nostru Is. Hs. și râurată de pré sfântul Duh, s-au sădit pre pământuri se căcive și sălbatece, pentru acéia s-au și veștejtit și s-au dezrădăcinat cu totul, după cum zice Măntuitorul: «Tot sadul, carele nu ăaste săditū de

316. — Stema din Molitvenic, Bucureşti 1791.

Tatăl măeu cel crescă, dezrădăcină-se-va». Drept acăea și pré sfîntul nostru Arhiepiscop și Mitropolit a toată Ungrovlahia, al căruia fericită nume să păstréză și în frunte cărții aceștia, îngrijat fiind de Dumnezeestile porunci ce sănt date asupra Arhiereilor cătră paza cé cu dédinsul a turmei ceii cuvântătoare, și auzind de multe ori pre céle de curând dejghinări și supărări ale unor némuri, care pentru nepaza cé de aproape a Păstorilor lor și fățarnica lingusire, au ajuns la cé desăvârșit rătăcire și tăgăduire, cé grăită de Psalmistul: «Zis-au cel nebună întru inima sa: «nu iaste «Dumnezeu», stricatu-s-au și urâți s-au făcut întru fără de legi», s-au sărguit a apucă mai nainle cu mijlocu îndămânatecù înbrânciré sămănătorilor de neghini și a amuji buzele céle înpuțite ale hulitorilor celor ce mășăescú în urmcle începătorilor de dejghinări, carii cu coada lor au târât după sine atâté mulțimi. Si dar la cercetaré ce au făcut cătră aflare unui mijlocu ca acesta ne zăbavnicu, au găsit izvodul aceștii cărticéle a oare căruia dascalu procopsită, dintr-ai Besericii noastre ceii neclătite, tălmăcită după limba cé de rându greciască de dumnelui Dimitrache Fălcăianul, Biv Vel Cluceriu. Si au orânduit-o de s-au typărit ca o vrédnică de folosul celor ce vor ceti-o. Căci, de să și arată mică la vedere, însă cuprinde ori-ce învățătură a credinței. Drept acăea să cunoaște că iaste pârgă a înnaltei socotințe a pré sfîntii-sale și a bunei cugetări ce are spre a înbogăți limba némului nostru și de alte cărți apărătoare de smintele și luptătoare în pro- tiva urâtilor hulitori, cu a nu încetă a neguțători talantul ce i s-au dat, spre înmulțire de dobândă, urmând fericiților păstori celor ce după vremi au stătut în Țara Rumânesca cu neadormiți ochi cătră păzire staulului lor celui încungjurat de pizmași. Că măcar de s-au și trământat aciastă țară cu schimbări de stăpâniri streine și au ajuns la grijă din pricina a feliuri

de dejghinați, însă cu darul lui Dumnezeu, prin priveghieré acelora, s-au râsipită fălniciile acestora ca puzderiile, iar pravoslavia ţării noastre său păzit seninaré sa și n-au fost lipsită de Domni blagocestivi și vestiți în fapte, carii au întărít loru-și ținutul acesta nu cu mulțime de ostași, nici cu cetăți tari, ci cu fierbințela cătră buna credință și cu zidiri de mănăstiri, cu danii și milostenii spre pomenire vîcnică a sufletelor lor și a némurilor sale. De vréme ce n-au făcut zidirile péntru potala numelui, pre cum odiniqară Domnii Egyptului făcé pyramide, adeca mormânturi cu mari încuvîntări, pentru păstraré de nume și de oase goale, ci le-au făcut intru măriré numelui lui Dumnezeu și spre răpaosul săracilor și al neputincioșilor.

Drept acéia și aduceré, aminte de dânsii ăaste cu laudă, și blagoslovenia Domnului preste capetele sale. Că n-au perit pomeniré lor cu sunetul nici au putut atâté prefaceri ale vîcurilor și atâté părjoale să stergă numele lor, sau să le stingă fericirile.

Pentru aciasta de vom căută la osârdia și fierbințela caré au arătat atât acești bine credincioși Domni, cât și iubitorii de fi părinți și păstori ai țării, și cei de bună némă boeri mari, putem să socotim intemeetori ai pravoslaviei norodului rumânescu, și înpreună înzăstrători ai podoabei lăcuinței acestui pământu. Carii au ajutat, unii cu zidiri și danii, alții cu tălmăciré sfintelor scripturi și typăriré, alții cu spitaluri și alte faceri de bine. Chibzuim numai că de să și cade a fi înțelése toate acésté drept un folosu de obște, însă dintr-âNSELE acéia ce cauță cu mai multă întindere și haru la binele tuturor ăaste tălmăciré sfintelor scripturi și typăriré. Căci atâté cărji eșind între noroade, să fac atâté guri propoveduitoare de adevară, care deștaptă (sic) spre paza bunei credințe, și ori cum și cum îndrepătează viețuirea a multora din cei lenevoși sau desmierdați sau furi și ori cu ce metéhne. De vréme ce vedem, că tot omul să înduplecă mai mult la acéia intru care iș deinde minté, deprinzându-se dar în cetire norodul, urmăză a să și folosi mult, după cuvântul Domnului: «Cercați scripturile, că într-âNSELE vă să pare a află viața de vîci». Si décă urătorii de Dumnezeu și slujitorii Naturii cu a înmulțiti duhnitoarele lor dogme prin mijlocul typăriului, au tras în stare jalnică pre următorii lor, cum nu mai mult povățitorii noștri au a să nevoi, ca cu acestaș mijlocu să înmulțescă cuvântul lui Dumnezeu, carele ăaste sabie cu doao ascuțite spre a tăia părerile céle clenciuroase ale acelora. Deci cu adevărat păstoressu lucru ăaste typăriré sfintelor cărji. Că să poate socotim ca unu buciumu ce răsună în staulu la vréme de primejdie și ăaste ca o hrană, cu caré în cel mai iute geru și viscole hrânindu-se oile céle cuvântătoare, nu pier.

Pentru aciasta dar, fiind că râvna și socotința pré sfînitului Păstorului nostru să véde căutând mai cu dédinsul la aciastă mai înfințătă lucrare, cu care, înmulțind și pre talantul Domnului, plinéște și dragosté aproapelui și pre norodu foloséște, urmăză ca toți să-i cérem dela Dumnezeu lungime de viață cu dăruire după inima sa și tot sfatul său cel bunu să i-l plinéscă.

Al tuturor smeritū și osârdnicu,

Arhimandru Grigorie Râmniceanul.

București : Biblioteca Academiei Române.

582. Psaltire, Iași 1794.

**У А Л Т И Р Ъ | ПРОРОКЪЛЪИ ШІЙ АПЪРДЪ | К8 Тропаре, шій
к8 Мѣтке Да тѣате Кадїсмеле, | Шій к8 Кжнѣрнлѣ лѣй мѡнѣй, К8 Фалмій | алѣшій,
шій к8 Припѣле лѡрк, к8 Пасхалъе, | Пе Ѵс. Ѵнн. К8 да дѣллѣ Пафаклнсъ алъ прѣ-
чнѣгій, | Шій к8 пвцѣнѣ .Ѣквѣтѣри спре фолдеслк креци- нишврк. Шій к8 .Ѣсам-
нѣре де кѣци Дѡмнн дѣ | Дѡмннѣтъ .Ѣ царада мѡлдакѣн. Дела дескзлекарѣ Ѵй.
К8 Благословеніа, Шій к8 тѣатк келтвѣла | Превесѣнїцѣтѣви Митрополитъ алъ
Мѡлдакѣн, | КУРІ З КУРЬ ІК СӨБЬ. | Атре а превесѣнїцѣн сале чѣ динк нѣ
фѣ-кѣтк Туногрѣфѣ .Ѣ Аши. | А зилеле Азминнѣтѣвѣи шій ирѣ .Ѣнѣлциѣтѣвѣи
Дѡмннѣвѣи Нѣстров | МІХАЙЛ СОНСТІНДІНН Е З Ц ЗЛ Ь В С Е С Д Ъ
Атре Атжла Дѡмннѣ а тѣрѣн сале .Ѣ молдок. | А Ѵннїй дела Ідамк, вѣтк. | Іирк
дела Хѣ: .Ѣвѣд. | Е-дѣ Туногрѣйтѣ де Попа Мишалаке Туногрѣфь. | Шій де Герасимъ
Іеродіаконъ, Туногрѣфь.**

In-4º de 4 foi, 675 pagine și iar 4 foi. Tipărit numai cu negru, cu caractere de trei mărimi. 17 rânduri pe pagină, cu caracterele mari și 24 cu cele mijlocii. Caracterele cele mici se întrebunțează la titluri și la comentariile asupra psalmilor. Frontispicii și litere ornate.

Pe verso titlului se află stema ambelor țări (fig. 313) cu cele 2 versuri dela p. 354.

In foile liminare se află instrucțiunile pentru citirea psalmilor și o gravură reprezentând pe David.

La sfârșit, după psalmii aleși, se află : Paraclisul Născatoarei, o «inșură învățătură creștinească», psalmii la vreme de primejdie, pascalia și, pentru întâia oară, o cronologie a Domnilor Moldovei cu însemnarea anilor de domnie. O reproducem aici :

«Insemnare de Domnii Moldaviei, care au domnit și la ce ani au fostu domnii și câți ani au domnit și câte luni, cumu arată în josu anume, dela Domnul Dragoșu Voevodu ce au descălecătu Tara Moldavie.

La ce ani au domnitu.	D O M N I .	Si câți ani și câte luni.
Létu.		Ană, luni
1352	Dragoși Voevodu întăiulu ce au eşită din Ardélu	2.—
1354	Sasu Voevodu	4.—
1359	Lațco fiulu lui Sasu Vodă	8.—
1366	Bogdanu Voevodu	6.—
1372	Petru Voevodu Mușatu	16.—
1388	Romanu Voevodu, fratele lui Petru Voevodu	3.—
1391	Ştefanu Voevodu	7.—
1398	Petru Voevodu alu doilé, fiulu lui Ștefanu Vvdū	1.—
1399	Iuga Voda fiul lui Petru Vvdū	2.—
1401	Alexandru Vvdū cel Bunu fiulu lui Romanu Vvdu	32.—
1433	Iliașu Vvdu fiulu lui Alexandru Vvdū Batrânu	12.—
1445	Romanu Vvdu alu doilé fiulü lui Iliașu Vvdu	1.—
1446	Petru Vvdū alu treilé fiulu lui Ștefanu Vvdu	5.—
1450	Ştefanu Vvdū alu doilé	2.—
1452	Bogdanu Vvdū alu doilé, ce săngur de sine s-au numițu domnū, fiulu lui Alexandru celui Batrânu	2.—
1454	Petru Vvdu alu patrulé ce-i zice și Aronu	2—
1456	Ştefanu Vvdu alu treilé celu Bunu fiulu lui Bogdanu Vvdu . . .	47.—
1503	Bogdanu Vvdū alu treilé fiulü lui Ștefanu Vvdu	12.9
1516	Ştefanu Vvdu alu patrulé celu Tânaru fiulü lui Bogdanu Vvdū	9.9
1527	Petru Raleși Vvdū alu cincilé fiu lui Ștefanu Vvdu	11 —

Lătū.	D O M N I.	Ani, luni
1538	Ştefanu Vvdū alū cincilé ce-i zicū Lăcustă	2,3
1540	Alexandru Vvdū Corné alū doilé'	—6
1540	Petru Vvdū Raleşti a doao domnie	6.
1546	Iliiaşu Vvdū alū doilé fiulū lui Petru Voda	7,6
1554	Ştefanu Vvdū a şasälé fiulū lui Petru Vvdū Raleşu	3 4
1557	Alexandru Vvdū alū treilé Lăpuşnenu	5.—
1562	Despotu, Iacobu și Vasile întâiu	2.—
1564	Ştefanu Vvdū Tomşa alū şaptele	—3
1564	Alexandru Vvdū Lăpuşnenu a doilé domnie	5.—
1569	Bogdanu Vodă alū patrulé fiulū lui Alexandru Vvdū	1.—
1570	Ioanu Vvdū celu Tirana domniua întâiu	6.
1576	Petru Vvdū a şaselé Şchiopulu fiulū lui Mircé Vvdū	5.—
1581	Ianculu Sasu Vvdū Lüteranu	3,7
1584	Petru Vvdū a şaptele ce-i zicū Cercelu	5.—
1586	Petru Vvdū Şchiopulu a doao domnie	2.—
1591	Aronu Vvdū celu Rău domniua întâiu	1.—
1592	Aronu Vvdū tiju a doao domnie	2.—
1595	Ieremiiă Moghila Vvdū	12.—
1607	Simeonu Moghila Vvdū	2.—
1609	Costandinu Moghila Vvdū	1.
1610	Ştefanu Vvdū Tomşa a optulé	5.
1615	Domna lui Ieremiiă Vvdū cu fiulū sau Bogdanu Vvdū	1.—
1616	Radulu Vvdū celu Mare	3.—
1618	Gavriilu Moghila Vvdū	1.—
1619	Gaşparu Vvdū Italiianulu	2.—
1621	Alexandru Vvdū a patrulé a lui Iliiaşu Vvdū	1.—
1622	Ştefanu Vvdū Tomşa a doao domnie	1.—
1623	Radulu Vvdū celu Mare a doao domnie	3.—
1626	Mironu Vvdū Barnovschii	4.—
1630	Alexandru Vvdū alū cincelé fiulū lui Radulu Voda	—5
1630	Moisi Voevodu	1.—
1631	Alexandru Voevodu a lui Iliiaşu Voda alu doilé domnie	2.—
1633	Mironu Voevodu Barnovschie alu doilé domnie și îndata Moisi Voda alu doilé domnie	1.—
1634	Vasile Voevodu Alvanitulu	20.—
1654	Ştefanu Gheorghie Voevodu, fiulū lui Dumitraşcu Logofatu . . .	4.
1658	Gheorghie Ghica Voevodu Capichehaia lui Vasile Vodă . . .	2.—
1660	Ştefanu Voevodu fiulū lui Vasile Voda	2.
1662	Eustralie Voevodu Dabija	4.—
1666	Duca Vvdū Alvanitulu	(6).6
1666	Iliiaşu Vvdū fiulū lui Alexandru Voda	2,6
1669	Duca Vvdū alū doilé domnie	3.
1673	Ştefanu Vvdū al unsprăzecilé Petreciannu	1.—
1674	Dumitraşculu Vvdū Cantacozinò Tarigradénulu	2.
1676	Antonie Vvdū Rosetu	3.—
1679	Duca Vvdū alu treilé domnie	5.—
1684	Dumitraşculu Vvdū Cantacozinò al doilé domnie	1.—
1685	Costandinu Vvdū Cantimir	8.—
1693	Costandinu Vvdū fiulū Duca Voda	3.—
1696	Antohe Vvdū fiulū lui Cantimir Voda	5.—
1701	Constandinu fiulū Duca Vodă alu doilé domnie	3.—
1704	Mihai Vvdū Racoviţa	1.—
1705	Antohe fiulū (fiu) lui Costandinu Cantemiru domniua alu doile Mihai Vvdū Racoviţă al doilé domnie	3.—
1708	Mihai Vvdū Racoviţă al doilé domnie	2.—

Lélu.	D O M N I.	Ani, luni
1710	Necolae Vvdū Mavrocordatū a lui Alexandru.	1.—
1711	Dumitrașco Vvdū a lui Costandinū Vodă Cantemirū.	—8
1712	Necolae Vvdū Mavrocordatū al doile domnie	4.4
1716	Mihai Vvdū Racoviță alu treilé domnie.	11.—
1727	Grigorie Ghica Vvdū.	6.—
1733	Costandinū Vvdū a lui Necolae Vvdū Mavrocordatu	2.7
1735	Grigorie Vvdū Ghica al doile domnie.	6.6
1741	Costandinū Vvdū Mavrocordatū al doile domnie.	1.11
1743	Ioanu Vvdū a lui Nicolae Vvdū Mavrocordatū.	4.—
1747	Grigorie Vvdū Ghica al treilé domnie.	—9
1748	Costandinu Vvdū Mavrocordatū al treilé domnie.	1.6
1749	Costandinu Vvdū Racoviță alu lui Mihai Vvdū Racoviță	3.9
1753	Matei Vodă Ghica	2.7
1756	Costandinū Vvdū a lui Mihai Racoviță al doile domnie	1.1
1757	Scarlatu Grigorie Ghica Vvdū ; — Si au robită Tătarii țara de josu	1.5
1758	Ioanu Theodoru Calimahu Vvdū	3.—
1761	Grigorie Vvdū Calimahu	3.—
1764	Grigorie Vvdū Ghica dinu dragomanu	2.9
1766	Grigorie Vvdū Calimahu alu doile domnie.	2.4
1769	Costandinū Vodă Mavrocordatū a lui Nicolae Vodă Mavrocordatū a patra domnie.	—5
—	Si îndata stăpânire oștiloru moschicești, care au ținută de cându au venită păna cându s-au dusu	5.—
1774	Grigorie Vodă Ghica care s-au luatu robu de oștile rusești, dinu domniia Tării Muntești și aică al doile domnie	2.10
1777	Costandinū Vodă Moruzu din dragomanu	4.8
1782	Alexandru Vodă fiul lui Costandinū Vodă Mavrocordatū	2.8
1785	Alexandru Vodă fiul lui Ioanu Vodă Mavrocordatū	2.—
1787	Alexandru Vodă Ipsilantu pre care l-au luată Nemți	1.4
—	Apoi stăpânire Nemțiiloru, Hanul cu Tătarai și cu Turcii și Maneole Vodă	—5
1788	Si îndată stăpânire Moscaliloru care au ținută păna cându s-au dusu	4.8
1792	Alexandru Vodă Moruzu	—8
1793	Mihai Costandinū Vodă Suțul	—.—

Pe ultima față :

Slavă, cinste și închinăciune celui în Troiță unuă Dumnezeu, care ne-au ajutat după începută de amu ajunsu și sfârșitul.

Iară cea ce vă veți întâmplă a ceti, bucurați-vă în Domnul și vă rugăți pentru noi, că fiind și typografia acumă dinu nou făcută și uniă dinu lucrători acumă de abia s-au deprinsu la acestu lucru, nu să poate să fim scăpată fără greșală . . .

Purtătoriu de grijă și cheltuitoriu typografie flindă Chyră Inochentie Eclisiarhă sfinte Mitropolii și diorthositoriu împreună cu Ieromonahulă Chyră Ghedeonu proină eclisiarhă .

In unele exemplare alineatul al doilea prezintă niște mici modificări de redacție.

București : Biblioteca Academiei Române.

583. Urmare... a dreptei credințe, (București) 1794.

Ѣ Р М А Р Е | ире скрѣт | Й ДРЕПТЕИ КРѢДИНЦЕ | Дѣих ѡнтие вѣре ши
ѹхспѣнсъ | пѣнтрѣ леснѣрѣ ѡнциелѣуерій | Четитѣрилор чѣлор нѣдѣрѣн-шии ѿн ѿфи-
теle Ӭквишѣрѣ. | Тунзрѣтѣ ѧкѣм ѿн зѣлеле | Пѣк ѧвмина тѣлѣи Доминъ Ѡѡ љл-
ѧндѣ 8 Кѡнѣстадиин Ӎирѣзъ БОБОД. | Кѣ Благословѣниа ши киел-тѣлѣла
Пѣк Ѳѣнїцѣтѣлѣи | Митрополитъ Й тѣатѣ Ӯгргѣвѣлахія кѣр ѧоги ѧоги ѧоги | ѧи
ѧнѣл ѧжнѣтѣлѣи ѧоги.

In-8º mic de 1+18 foi.

Pe verso titlului se află reprezentări sfinții Constantin și Elena.

Textul este dispus în întrebări și răspunsuri.

București: Biblioteca Academiei Române.

1795.

584. Висоавнă, Sibiu 1795.

Бѣкоакнѣ пѣнтрѣ ѧвницилор.

In-8º de 64 pagine.

Tipărită la Petru Bart. O ediție nouă, la 1797.

Anunțată, cu aratarea cuprinsului în: *Siebenbürgische Quartalschrift*, V, 385.

585. Calendar, (București) 1795.

К А Л Е Н Д А Р Ю | ѧкѣм ѧдѣаѡ ڇарк | тунзрѣтѣ. | ѧа ѧѣт, ѧоги.

In-8º mic de 23 foi numerotate.

Nu este un calendar propriu zis, ci un fel de prognosticon pentru câteva grupe de ani așezăți după planeta care este regentul anului.

București: Biblioteca Academiei Române.

586. Dim. Cantemir, Intâmplările cele mai vrednice de amintit în Valachia, Viena 1795. — Grecește.

Δημητρίου Καντεμίρου, Ἀξιομνημόνευτα ἐν Βλαχίᾳ συμβεβηκότα, μεταφραστθέντα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ. Ἐν Βιέννῃ 1795.

A lui Dimitrie Cantemir, Intâmplările cele mai vrednice de amintit în Valacchia, traduse din nemțește. In Viena 1795.

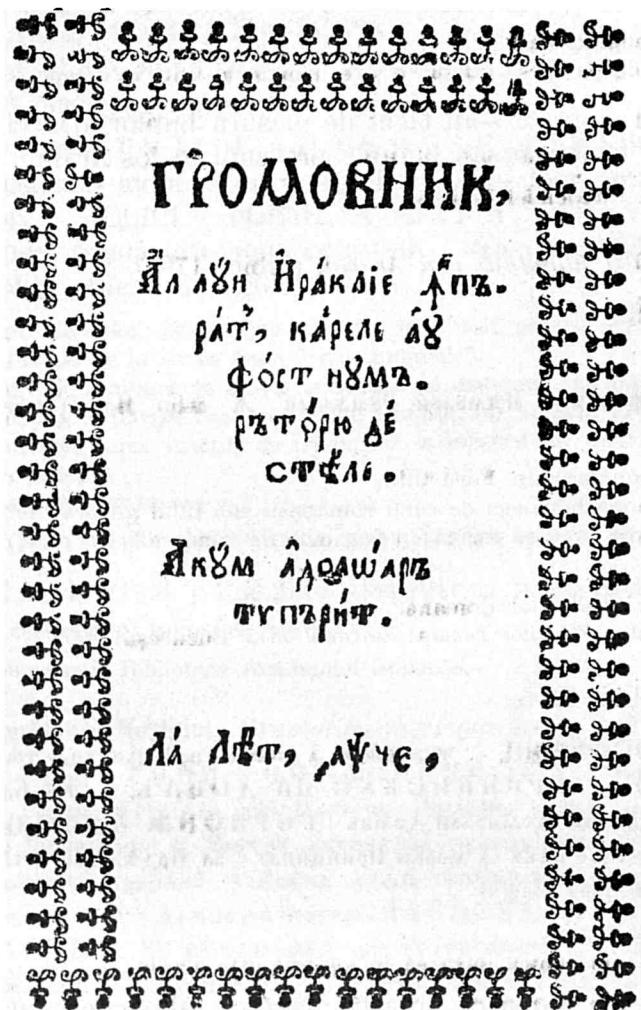
C. Sathas, Νεοελληνικὴ Φλοιογία, 541. — C. Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 164.

587. Gromovnic, ed. II, (București) 1795.

Г Р О М О В Н И К, | йл ѧи ՚иракли єлии-քатѣ, կարեւ ѧՑ | ֆօст իՑմ-
քշտօրի ѧՑ | ստէլ. | ѧкѣм ѧдѣаѡրк | тунзрѣт. | ѧа ѧѣт, ѧоги.

In-8º mic de 14 foi numerotate.

Cuprinde împărțirea zilelor lunilor, începând cu luna Martie, după zodii; apoi prevestiri pentru fiecare zodie în parte, în cazul când va tună sau va fi cutremur în zilele de sub acele zodii.

317. — Titlul *Gromovnicului* din 1795.

La sfârșit se află prevestiri pentru tot anul care urmează după Crăciun, după cum acesta va cădea într'una din cele 7 zile ale saptămânii, sub titlul :

ТЕОРЕНІЙ СОЗДРЪ
п р о р о к ѿ.
Въ рождество Христо.

(Lucrarea prorocului Esra dela nașterea lui Hristos).

M. Gaster poseda un exemplar din acest *Gromovnic* fără dată și fară an, care poate fi ediția I a cartii. O alta ediție a aparut în 1817.

București : Biblioteca Academiei Române.

Gaster, *Gesch. der rum. Litteratur*, 422.

588. Invățătură pentru măsura cotului, (București) 1795.

Ѣ Б Ь Ц Ь Т Ѣ Р Ь | Нéнtrø Мжес्हра Кóтвлашн. | Ѣн чé кийк сé мжес्हарж Бé-ци-ле. с-а8 Ѽлт фéл дe Бáсe. | Ѣдóш вáрж Тункxитx. | Лá Лéктъ зафчe.

In-8º mic de 6 foi nenumerotate.

Textul începe chiar de pe verso titlului, și are următorul titlu la început:

Invățătură pentru cotul ce s-au făcut de măsura bușilor în ce chipă să să măsoare bușile sau tocitorile sau putinile pre cum în jos arată.

București : Biblioteca Academiei Române.

589. Înștiințarea Soțietății filosofești din Ardeul, (Sibiu 1795).

Ѣ ѩ І Й Н Ц Ѣ Р Ѣ.

La sfârșit :

Социетатъ Философескъ а Нéмчлашн Рзмжнеск. Ѣ мáре Принципáтъл  р-дéлашн.

In-8º mic de 5 foi nenumerotate. Fară titlu.

Cuprinde prospectul unei biblioteci de cărți românești sub titlul general de : *Vestiri Filosofești și Moralești*, care avea să apară, în fascicule de două coli, de căte două ori pe săptămână.

București : Biblioteca Academiei Române.

O. Lugoșianu, *Societatea Femeilor române din anul 1813*. București 1895.

590. Pilde filosofești, Sibiu 1795.

П Ь Л Д Ѣ | ФИЛООФЕШИЙ, | тункxитe .Ѣ зйлеле прѣ .Ѣнзлцá-твлашн ши прѣ азмннáтълшн  лпкxат | ФРЫНЦИЙСКЕ ЪЛ ДОЙЛѢ. | Кs Благословеніј юбнтöрюлдн дe | Дамнелшн Домнинк | ГЕРЛАЕЙМ ЪДАМОВИЧ  пникон Неноунйт дe лéкук Гре-чáскъ .Ѣ мáре Принципáт | Ѽл  р-дéлашн. | СИВІЙ. Ѣ Тункxитx лвн Петрø Барт, зафчe.

In-8º de 1 foaie și 112 pagine.

Verso titlului e alb. Titlul pentru intrarea în materie este acesta :

Pilde filosofești, de pe limba cē proastă grecescă, tâlmăcite rumânește.

La sfârșit :

S-au diortosit prin noī, care o am și zățuit, Mihail Dir din vestita cetate a Sibiului și Radul din sfânta Episcopie a Râmniciului.

Pentru celealte ediții, vezi indicele.

București : Biblioteca Academiei Române.

591. Viața și pildele lui Esop, Sibiu 1795.

Бїлца ши Пиаделе прѣ.р҃емептвлашн Есоп.

In-8º de 7 1/2 coale. Tiparit la Petru Bart.

Viața lui Esop ocupa primele 3 1/4 coale, iar pe celealte se află 111 fabule care sunt toate ale lui. Dupa fiecare fabula urmeaza aplicațiunea ei morală.

Siebenbürgische Quartalschrift, V, 384.

592. Dim. Caracaș, Poeme medicale, Viena 1795. — Grecește și latinește.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ | ΚΑΡΑΚΑΣΣΗ | ΙΑΤΡΟΦΙΛΟΣΟΦΟΥ | Καὶ Ἰατροῦ
τῆς Βόλεως Βουκουρεστίου καὶ τοῦ ἐν | ταύτῃ Νοσοκομείου τοῦ ἐπ' ὄνόματι τοῦ | ἀγίου
Παντελεήμονος | ΠΟΙΗΜΑΤΙΑ ΙΑΤΡΙΚΑ'. | Ἀπέρ δ αὐτὸς καὶ εἰς τὴν Ἀστινίδη φωνὴν
μέτηνεγκε, | ἘΝ ΒΙΕΝΝΗΤΗΣ ἈΟΥΣΤΡΙΑΣ ψψ. | Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Τυπογραφίᾳ
Γεωργίου Βεντότη.

DEMETERIUS | KARAKASSE | MEDICINAE DOCTORIS | Urbis
Bukurestensis atque Nosocomii, quod in ea-dem sancti Panteleimonis nun-
cupatur. | MEDICI | POEMATA MEDICA | quae idem ipse et in Latinum
sermonem soluta ora-tione transtulit. | Viennae 1795. | Impressum in Ty-
pographia graeca Georgii Ventoti.

In-8º de 4 foi, 246 pagine și 2 foi la sfârșit, pentru greșeli. Inceputul paginației e
greșit: incepe de la verso foaiei 7 cu numărul 6.

Pe foile litinare se află o șrisoare de dedicație către Alexandru C. Moruz Voevod.

La pag. 6 incepe Πρόλογος adecă Prefața, iar la pag. 14 textul.

Poemele sunt însoțite de traducere latinească în proză, tipărită în față, pe pagi-
nele din dreapta.

La pag. 199 incep:

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ | ΠΟΙΗΜΑΤΙΑ ΕΠΙΜΙΚΤΑ' | Η ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΠΟΘΕΣΕΩΝ.

E J U S D E M | Poemata Miscellanea | seu diversi Argumenti.

Acestea sunt numai în grecește.

București: Biblioteca Academiei Române.

593. Amfilohie Hotiniul, Gramatica theologicaască, Iași 1795.

ГРАММАТИКА | ΘΕОЛОГИЧЕСКА | Скдаеъ .Ѣ лимба молдове-
ніескъ, | Депе Бенслікъ лѣй Платонъ, Ірхеніс-копъль де москва, шы депе ѳлте-
кърци | Бисеричени. | Пентръ .Ѣкъцетъра прѣвцилаоръ, шы а тѣ-тѣоръре де ѿбци
пракослѣвничъ крецинъ. | Ікъмъ .Ѣтъкъ тункъръте .Ѣ зълелу пре | лѣминатълъ, шы
пре .Ѣнзлцатълъ | Домнълъ иостръ .ѢЛЕНДРѢ | ІСІНЬ КАЛАМЪХЪ
КОЕОДЫ. | Къ вѣгословенікъ шы толъкъ келтълла | Пресефи(н)циїтъ сале, куріс
куръ: ІКОЕЫ | Ірхеніскопъ шы Митрополитъ Молдѣ-віеъ: .Ѣтъре а пресефи(н)циїтъ
сале тунпо-графи෇, .Ѣ Ишн. зафч. Ішніе: 5. | Де Герасимъ Іеродіаконъ | Шы де Пал-
кълъ Петръкъ, Тунографъ.

In-4º de 4 foi și 72 pagine.

Pe verso titlului, o gravură pe lemn, cu inscripții românești.

Prefața:

Cuvântu înainte cătră cetitoriu.

Pravoslavnice cetitoriu, Toată scriptura cе însuflată de Dumnezeu a
să învăță foarte este de folosă, iară mai alesă aciasta, care să chiamă trâmbița
că bine răsunătoare a apostoliloră, cu care au trâmbițată în toată lumă,
și au strânsă pietri de mare preț, de au zidită biserica, caria au zisă
Mântuitorul, că nici odată ușile ei nu să voră strică.

Pentru aciasta m-amă indemnătă de a scoate aciastă cărticică pre
limba noastră moldovenescă, pentru învățătura pravoslavnicii credință, și
m-amă rugată preosfinție sale părintelui Mitropolitului de o au dată în

typariu. Si pentru ușurința de a să țină minte, amă arătată în scurtă numai cele dintâi capete de poruncă, care învățindu-le acestă bine dintră întâi și întărindu-le în inimile lor, cei ce voră învăță, pre lesne voră înțelege și alte dovezi de întăriri că acestă tolă creștinului este datoriu a le ști, dară mai vârtoșu cei ce voescă a să însărcină cu marele dară ală preoție, negreșită trebue să știe toate dintâi începătoare capete de poruncă și să le aibă bine în tineră de minte, una pentru când le vor ceta ori le voră învăță mai pre largu, cu ușurință să le înțeleagă, după cumu s-au zisă mai susu; al doilea să să slujască de răspunsu celor ce-i întrebă; ală treilé pentru să știe cumu să învețe pe altul pravoslavnica credință.

Inpărțitu-s-au cărticica aciasta în trei părți: întâi pentru cunoștința de ființă lui Dumnezeu; al doilea pentru credința evangheliciască, și ală treilé pentru cele zece porunci date prinu table lui Moysi; că întru toate aceste înpărțiri să cuprindă credința, nădejdă, dragoste, dinu care Domnul Dumnezeu să stropască în inimile pravoslaviei voastre picături de darul său spre a voastră învățătură.

Smeritul între Arhieerei, Amfilohie Hotiniul.

La sfârșit :

Diorthositoru și purtătoru de grijă typografie flindu chyru Inochente, Duhovnicu și Eclisiarhу sfintei Mitropolii.

Diaconu Theodoru, zețariu.

București : Biblioteca Academiei Române.

594. Amfilohie Hotiniul, *De obște Gheografie*, trad. după Buffier, Iași 1795.

ДѢ ГО БІЩЕ Г҃Е ГО ГРѢФІС | ПѢЛІМБІЙ МОЛДОВЕНІАСКЪ | Скіас
десе Гевографіє лвні Бѣфієръ, д8пк | юржндулла кáре аквмъ май пре ѿгрумъ с-а8 а-
швзатъ фі академіе десла Паризъ. | Іквмъ фтжй тунпхрітъ. Л ѿлеле | Пре Асми-
ната8ль, шн Пре Академіа8ль | Домната8ль постров АЛЕКСАНДРУ | ІСАЯН
КІЛІАМІХЬ БЕДЬ. | К8 Благословеніа, шн к8 тóатъ келт8л-ла Пресвѣти-
ція8ль Митрополітъ а тóа-тъ Молдавіа, Куріа Куріа : ІКОНІ. | фтр8 а Прес-
вѣтии8е сâle Тунпографіе, | фі Ефіта Митрополіе, фі Ішь. | Летъ : 1795. Ак-
твг8ст: 22. | С-а8 тунпхрітъ дес Іеродіаконъ Герасимъ : | шн дес Павелъ петровъ тун-
пографій.

In-4º de 6 foi și 230 pagine.

Prefața începe chiar pe verso titlului și ocupa trei pagini. Urmează apoi o nota «pentru izvodirea Gheografiei» și «scara» cărții.

Prefața :

Cuvântu cătră cetitoru.

Vesté care au eșită pentru aciastă cărțulie cu numele de Gheografie de obște, nu numai în Franție, unde dintră întâi au aşzată orânduiala într-acestă felu, dară și întru alte locuri și țări s-au priimită ca unu lucru ușoră pentru învățătura Gheografiei, tâlcuindu-o în ființă flește care țară pe a sa limbă, care acumă și întru a noastră a să da la lumină n-au lipsită, căci cu adevărată nu era cu putință întru altu chipă a să dă o orânduială

mai cu ușurință și mai cu lesnire pentru învățatura Gheografieei celoru ce voescu a ști locurile de fiește care parte de a pământului, înpărăți, țări, cetăți, munți și râuri, care să scriu aică de rându pentru folosința linerilor de a le ține minte, care în ce parte de locu este și ce nume are, pe câtă s-au putută până acumă de a să cunoaște asupra acestui globu de pământ și apă; nu după cumu era întru acă mai denainte Gheografie, întru care să cuprindă toate numele de țări și locuri, întru niște varvare vierșuri de poeticie, care în loc de a avea tinerii agiutoriu și folosu, ei să însărcină de o greutate, câtă de multe ori întâmplându-se la unii de a deprinde acesté, ei nu să mai grijé de altă rămășiță ce mai râmâne, rămâindu ca și cându s-ară luă o piatră de pe o zugrăvală mozaicăască, care altă nu ar fi putută să fie fără decâtă totu chipulu stricatu.

Dară mai pre urmă cu purtaré de grije și cu ajutoriul de unu alesu mathematicu și plinu de alte învățaturi, s-au curățită și s-au îndreptată după chipulu cumu să vede, depe care închipuire și noi îndrăznindu amă tălmăcit-o (istoricește) depe limba italieniască pe limba moldoveniască, pentru însuși globulă pământului, iarău învățaturile cele pentru sfera cerescă s-au lăsată până la vremé, cându s-oră îndemnă alții cu mai bună pricepere de a închipui și însuși sfera pe aciaștă limbă.

Și măcaru că întru toate învățaturile, întâi să învață ce este mai ușoră, apoă să sue la cele mai grele, după cumu și întru aciașta, fiindu dintru întâi Gheografie, apoă Cozmogrăfie, fiindu că Gheografie arată numai pentru pământu, iarău Cozmografie pentru toată lumé, și pentru aciașta întâi să să învețe o parte, apoă toate părțile.

Deci, iubite cetitoriu, priimește acestu puținu și te învață, că pe urmă vei ști și celu multu. Si te lasă cu pace, că eu sănțu de apururé rugătoriu cătră Dumnezeu pentru folosulă pravoslavie voastre.

Smeritulă între Arhieore, Amfilohie Hotiniulă.

Titlul pentru intrarea în materie este:

Г Е О Г Р А Ф И Е
мoldoveniескъ.

In afară de partea propriu zis geografică, cartea mai cuprindă și următoarele :

Arătaré pentru numărulă arăpescu, care să politicește acumă, împreună cu numărulă moldovenescu...

Insemnare de Domnii Moldavie.

Iar la sfărșit se află capitolul despre Moldova, din Geografia lui Francisc Schmideg. Pe ultima pagină, numele corectorului și tipograflor :

Diorthositoru și purtătoru de grije Typografieei fiindu Ieromonahulă Chiyru Inochente, duhovnicu și ecclisiarhă sfintei Mitropolii.

Diaconu Theodoru și Ioanu, aşăzători slovilor.

București : Biblioteca Academiei Române.

595. Biblia, Blaj 1795.

Б И Б Л И А

ѢДѢКЪ

ДѢМИНѢЗѢМСКА СКРИПТѢРЪ
ѢЛЕЦИИ ВѢКИЙ ШИЙ ЧЕИИ НОЯСО

ТО Я Т Е

Каре са० тълмичитъ де пре лимба єлинеска пре .ѓиевлесль лимбий Румъній.

Ікъмъ .ѓтжю са० тъпърйтъ румънѣцие съпътъ стъпънірѣ Прѣ .ѓиевліа-

тълъи ѡиевратъ а Румънія

ФРѢНЦИЈЕСКА ЙЛЪ ДОЙЛѢ

Кръюлъи ѡиоствлическа Мадре Принципъ ѕль Щрдѣлълъ. ши чѣлѣ лате:

Кс Благословенію Щрдѣлъ съле Прѣ лъминатълъи ши Прѣ сфицилълъ

Домълъ Домъ

І Г О Я И Н Ъ Б Г О Б Ъ

Блъдѣкъль Фъгърдъшълъ

.ѓ Блажъ ла Митрополіе

Інъль дела Накърѣ лъни Хс.

ѧψѹе.

In folio de 10 foi și 894+246 pagine. Tiparit în genere pe două coloane, cu caractere de trei mărimi și cu 63 de rânduri în coloană

Verso titlului e alb.

In foile liminare se află înștiințarea «catră cetitoriu» a lui Samuil Clain, care se reproduce mai jos, un «Cuvânt înainte la S. Scriptura», «însemnaré rânduluř cărților Sfintei Scripturi», o introducere în cărțile lui Moise, «însemnaré apostolilor și evangeliilor Dumineciilor, a sărbatorilor, a morților și a maslului», și, în fine aratarea greselilor de tipar, precedată de înștiințarea de mai jos.

Prefața :

Cătră cetitoriu.

Scriptura sfântă, cară cu cuvânt elinesc și Biblia să zice, de pre limba elinescă din izvodul celorău ſepte zeci de dascală, românătă tălmăcită, la anul 1688 în București s-au fost typărit, dară cu foarte intunecată și încurcată aſezare și întocmire a grajuluř românesc, și mult osibit de vorba cé de acum obicinuită și mai ales de grajul și de stilul cel din cărțile besericești, care în toate besericile românești să cetesc, și pentru acéia pretutindiné tuturor și de toți iaste cunoscut și înțeles; cât acé tălmăcire acei Bibii mai pre multe locuri ne plăcută urechilor auzitorilor iaste și foarte cu anevoie de înțeles, ba pre altele locuri tocma fără de înțeles iaste, care lucru cu mare pagubă ſufletescă era némuluř și Beserică Românilor. Afară de aciasta acéle vechi Bibii atâta s-au înpuținat, cât foarte rară, să nu zic bun credincios creștin, ci preot iaste la carele să află, și nicău foarte mare preț fără de mare trapăd și ostenelă nu să află, ca să-și poată neștine cumpără. Aciastă pricina au fost indemnăt și pre pré lumanatul și pré ſfințitul Domenii Petru Pavel Aaron, Arhiereul Făgărașului și Vlădica a totuř Ardélul, și a părților țării ungurești, câtă toată S. Scriptură pre limba românesca însu-și o au tălmăcită, ci încă mai lipsindu-i mâna și îndreptaré cé mai de pre urmă, Tatăl cerescă bine au voit a-l

chiemă la vîcînica odihnă; și aşe acé tălmăcire numai pre niște hârtii scrisă nesăvărșită și ne dată la lumină au rămasă; dintre care hârtii după acéa, pentru multele mutări din loc în loc, unele s-au pierdut. Deci, ca stilul și așezaré graiului întru acéași Biblie să nu fie osibit, puindu-se unele dintru acé tălmăcire, altele dintru a altuia, s-au socotit, ca toată Biblia de unul cu asémené stil și așezare a graiului să se tălmăcescă. Deci având eu îndelnicire, m-am îndemnat să mă apuc de atâta lucru și să îndreptez graiul Bibiei cei mai dinainte românăște typărită. Iară mai vârtoș întru adevară pociu să zic, că mai ales Testamentul cel vechiu mai mult de nou de pre cel elinescă a celorușepte zeci de dascalii l-am tălmăcitat. Care lucru al miei Mării sa pră luminăstul și pră sfîntul Domn Ioann Bobb Vlădica a toată țara Ardélulu și al părăiloră țării ungurești și al Făgărașulu Episcopă, iară alături miei pră bun părinte, nu numai l-au ajutat și l-au ocrotit, ci bine au voit și la sine a-l luă, și ca un bun păstoriu purură privelitoru în pregăturul turmei și cu dédinsul străduitoru și grijitoru de mantuire sufletelor celor dela marele și întâiul Arhier Hs. Dumnezeu lui încredințate, bine știind că ce mai mare și mai întâia detorie a păstorului sufletescă iaste propoveduiră cuvântului lui Dumnezeu, pentru acéa și Mării sa pră sfîntul Arhier, ca celu ce nimică mai iubit și mai dorit nă iaste decât înmulțire cunoștință Dumnezeestă și mantuire sufletelor, și binele cel de obște al Beserică și folosul némului și al patriei, a căruia temeul și creșterea iaste adevărata cunoștință a lui Dumnezeu, cară în Sfânta Scriptură să cuprinde, și de acolo să învață. Deci vrând ca mai fierbinte și mai desăvărșit să-și plinăscă și aciastă mare detorie a chiemării sale, bine au voit ca să dé la lumină aciastă Sfântă Scritură, ca aşe la toți și pretutindină să se vestescă și să se propoveduască cuvântul și cunoștința lui Dumnezeu. Însă mai înainte cu multă a sa luare de samă și ostenelă și singur bine socotindu-o, și și cu bărbăță învăță, cu amărunțul, și cum să zice, dinu firu în pără cercându-o și cernându-o, și cu ce elinăscă a celorușepte zeci de dascalii și cu ce vechie românăscă alăturându-o, unde au trebuit, o au îndreptat, ca întru toate să fie asémené și întocma izvodul elinescă a celorușepte zeci de dascalii. Încă pentru mai bun înțeles o au luminat pre unele locuri și cu note și însemnări de desupt puse și pre de latură cu paralele sau însemnaré locurilor unde în S. Scriptură despre acel lucru să mai află scris; pre cum și la începutul fiește căru capă, cu tâlc, care pre scurt spune ce să cuprinde întru același cap, și la fiește ce carte cu cuvânt înainte, care arată pre scriitoriu și vrémé și scoposul și pricina cărji, și cele înprotivă le înprăștie, afară de acéstă și la începutul Bibiei mai înainte cu frumoase prolegomena o au înzăstrat și o au înbogățit, care toate mare lumină și învățătură dau cetitorului. Întru acestu chip isprăvită în typografia Seminarului diețean al Episcopiei sale pentru folosul Beserică a tot némul românesc a să tipări au poruncit.

Iară, o iubite cucérnice cetitoru, am voit a-ți aduce aminte că doară și acum întru unele locuri și să va pără întunecată graiul, ci pentru acéa să nu te smintești, nică să te pripești a vinovăță și a defăimă lucrul, că fntunecaré aciasta și dintru aciasta vine, că noi nică pentru mai luminat înțeles

nu am vrut dela noī nici măcar un cuvânt cât de mic să băgăm în S. Scriptură, ci ne-au fost voia ca întru toate să rămâne întru curătenia sa și întru totu adevărul său, după cum iaste în cē elinescă. Acăsta iaste pricina intunecării întru unele locuri, că foarte anevoie iaste luminatū și cu chiărū înțeles de pre o limbă a tălmăcì pre altă limbă nici un cuvânt adăogând, și țiind idiotismi limbii cei din tău, că fiește-care limbă are osibii aī săi idiotism. Ci tu, cucernice cetitorule, toate le ia în parte bună și te folosesc cu acăstă a noastră ostenelă spre mai mare laudă a lui Dumnezeu și a sfintei Beserică creștere, și a sufletului tău mântuire, că acesta iaste scopul ostenelii méle, carele sănt al tău cătră Dumnezeu rugătoriu, smeritul întră Ieromonaș.

Samuil Clainu,

din Mănăstirea sfintei Troiță dela Blaj.

Inștiințarea tiparitorului :

Cătră cetitoru.

Mulți multe asemănări ale neputinții aducă spre mântuința sa pentru întâmplare greșelelor typarulu; pre acește și noī i-am puté urmă, însă mie nu mi să véde a fi de lipsă acumă despre acélă cuvântă, fără numai să te rogă pre tine, iubitorile de Hs cetitoru, ca socotindu-ți bine lucrurile tale, și de veă află a fi greșită și tu vreodata doară în lucru mai ușor decât în îndreptaré typarulu, să nu te grăbești și osândi sau a judecă că pentru leneviré sau ne băgară în sémă s-au întâmplată acéste greșele, ci îți ado aminte de alunecare ochiloru, socotindu și acăstă, că de pre izvodu limpede typărită a typării fără de nici o greșelă o carte ca acăstă, batără și prinu îndreptaré a mai multoru ochi, e lucru vrédnicu de mare laudă; dar acăstă s-au typărită de pre izvod scrisu cu mâna; care măcaru că bine s-au plătit izvoditorulu, ca limpede scris să se dée, de atâté îndreptări și sterșaturi era plin, cătu pre multe locuri abia cu mare luare aminte să puté ceti, și numai prin îndreptaré acelorași doă ochi, carii lezne să puté aluneca și pentru a jețarilor sau a culegătorilor de slove multe greșele, că acește până acumă n-au fost procopisită în culégeré de pre scrisoare. Deci ori ce smintelă veă află de cèle mai lezne treceatoare în typărit sau în schimbaré slovelor, în ocsii sau în come, îndrepteză cu duhul blândetelor, nădăjduindu și tu ertare dela Dumnezeu, iară célé mai mari, care pentru mai bună îndreptaré ta le-amănsită aici, le îndrepteză precum îndreptaré loru pre rându urmăză: 1 în ce carte, 2 în al cătulé cap, 3 în alu cătulé stihu, 4 ce greșelă iaste, 5 cumă să se îndrepteze.

Și s-au typărită acăstă Sfântă Scriptură în Blaj, cu toată chieluiala Typografie Seminariului, începându-să în anul dela zidiré lumi 7301, iară dela Hs. 1793, Noemvrie 1, și s-au săvârșită în anul 7303, dela Hs. 1795, Noemvrie 1, diorthosindu-să prin mine smeritul întră Ieromonaș Ghermanu dela Mănăstirea Sfintei Troițe.

La sfârșitul Testamentului vechiu se zice:

Mulțamim și pre puternicul Dumnezeu, care dinu bună voința sa ne-au învrednicită după începută de amă ajunsă și sfârșitul aceștii Sfinte Scripturi, adeca a Testamentului celui vechiu.

Testamentul nou începe cu paginație nouă.

București : Biblioteca Academiei Române.

596. Amfilohie Hotiniul, *Elementi arithmetice*, Iași 1795.

ЕЛЕНТИЙ | ЙРІОМЕСТІЧЕ ЙРЪТАТСЕ | ФІРЕНЦІЙ | Пкемъ .ртж
тнпхртъ, .р зйлел | Пре Лвмннцтвлб, шн Пре | Лнзлцатвлб Домнблб нострв
пл єзїнд ру і со юнь Калимайх | ВВДЬ | Кс Благословеніе Пресвѣтин-
цнтулб | Митрополитъ алъ Молдакеи, | Курїв Курь ІІКОБЬ, .ртвз а | Прес-
вѣтицн сале тнпографіе .р | сїжнта митрополіе, .р Ішн. | ла лѣтъ зафчѣ декем: аг.
С-лє тнпхртъ Де Герасимъ Іеро-длаконъ, шн де Пакель петрочки.

In-4º de 4 foi și 168 pagine (ultimele 4 paginate gresit).

In foile liminare se află prefața, care începe pe verso titlului, și «scara».

Prefața :

Cătră cei dinu darul săfântului Duhu fi sufletești a sfintei
Biserici cetitorii.

Iubișiloru, câtă de vechiu și mai dintă de câlău toate învățăturile voește ca să fie acestu măritu și lăudatū meșteșugu și învățătură a numărării, că Elini l-au numită Arithmetichă, adecă știința numărării, după cum să poate vedè și a să înțelege dinu sfintele Scriptură, cumu că aciasta să arată a fi dinu începutul lumii, apoi însuși Dumnezeu fiindu unul, ătă numărul unul; și cu a sa bună voire născându pre al său fiu să numi fața a doa: ătă că să făcă și alu doile numără; și suflându Dumnezeu dintru a sa știință și înțelegere suflare cia sfântă a sa, să făcă și al treile numără. Decă ătă incredințaré este știință de numărare, că într-altu felu noī n-amă putè să tâlcuimă. Si după aciasta să mai zice în sfintele Biblie, cumu că Dumnezeu au făcutu lumé în 6 zile, care numără de 6 este celu mai iuscită intre arithmetice, ajungându-să încă și alu 7. numără, că de Siriliană să chiamă Savva și de alții Savvato, ără de noi Sâmbătă, că să închipuește o zi de odihnă. Vine încă acestu numără pomenită și în sfânta Scriptură aciastă noaă unde zice Domnul nostru Iis. Hs. acele cuvinte cătră Apostolul Petru: «Nu-ți zic ţie de 7 oră, ci de 7-zeci de oră căte 7». ătă și numărul înmulțită, care mai de săvârșită să poate numi arithmetică. Zice și Origenă în cartea Numerilor la cuvântul alu 28, întărandu și Tertuliană, că Enochu nu numai că au fostu prorocu, daru cumu că ar fi și scrisu numărul de stele și planete și pentru a loru depărtări și întoarceri, lucruri, că cu adevăratu este fără de putință a să face fără de arithmetică. In cartea Facerii, la capu 5, arată Evrei cu incredințare, cumu că Dumnezeu ar fi datu lui Adamu în grădina de Edem o carte de 21 de file, unde era scrisu totu ceia-ce era să se întâmpaleze cu aciastă facere a lumii până la sfârșită. Scru și Aravii și mai multu Suïda, unde zice, că Adamu ar fi lăsatu multe cărți scrise de dânsului fiulu său Avelu, întru care arătă totu ceia ce i să descoperișă dela Dumnezeu, scriindu și chipurile de Astronomie și de alte meșteșuguri, unde să vede cătă să fie de vechiu și mai înainte de toate acestu meșteșugu și învățătură de Arithmetică, fiindu arătată și scrise de însuși mâna lui Dumnezeu.

Și pentru aciasta văzându noī bunătate și măriré acești cărți, amă silitu dinu toată prostiia științii mele de amă tâlcuit-o și amă aşezat-o după alu nostru obiceiu de numărare și în limba noastră moldoveniască, fiindu

atâta de trebuincioasă în toate trebile vieții noastre, căci nimica nu să poate face, unde să nu între acelui meșteșugă, că de vom vră să căutăm pentru lucrurile cerești, au poate să fără de aciasta? Asemenea când să căutăm și pentru a pământului și a sa înpărțire, cum și pentru chivernisire și apărare de toate cele încălcări, au pută-vomă fără a pune mai înainte toate în orânduială, că arătată să vede întru facere de neguțitorie, a cum-pără și a vinde, că fără de aciasta nu să poate. Meșteșugă și învățătură cu adevărată intru toate folositoare dela carii ne vine toată cia bună stă-pânire și chivernisire, că fără de aciasta noi amă petrece o viață întunecată și încurcată, neștiindu-nici cum și nici câte să fie lucrurile.

Dară cu aciasta să dă orânduială și tocmai la toată fapta omeniască și la fiește care altă lucru; aciasta este aceea care alege binele dela rău, și noaptă dină zi, și clătire dela liniște; cu aciasta chivernisescu înpărății și domnișii înpărățiiile, țările și răpublicile; cu aciasta arhistratiji pun oștile la orânduială (și într-un cuvânt) mai că toate lucrurile căte sănătă în lume. Deci la aciasta intru întărișul locu vi să cade voață să puneți silință, de a vă învăță, căci aciasta să poate face, dară altele fără de aciasta nu să potă.

Că eu sănătă ală vostru celu de bine voitoriu spre ală vostru folosu.

Smeritulă intre Arhierei,

Amfilohie Hotiniulă.

La sfârșit:

Purtătoriu de grijă typografiei fiindu Ieromonahul Chyră Inochente, Duhovnicu și Eclisiarhul sfintei Mitropolii.

Diacou Theodoru și Ioanu, așezator slovilor.

București : Biblioteca Academiei Române.

1796.

597. Alegeră din toată Psaltire, Sibiu 1796.

ѢЛѢЦѢРѢ | дѣн тօатъ | ΨИЛТИРѢ | Кѣрк с-а8 ՚токмит ՚лімб
Елиицес-къ де прѣ ՚рквѣтъл Дѣскал Кѣр | НѢОФУТ ПѢЛОПОНІЕІОГ,
մը ՚акъм с-а8 ՚тзлмкчнѣт ՚ѡмжнѣш, ши | с-а8 ՚тнпхрѣт прин ՚ѡсжрдла чѣлир че | с-а8
՚лдемпѣт ՚а съ ՚ѡстенѣ, ка съ ՚фи | пентрѣ ՚фолдесл | НѢМ8Л8Й ՚ѡмжнѣс к. | К8
՚ѡлкозѣніл ՚ѡнзлїтъл8й ՚ѡрзескъл8й | ՚ѡбѣрнїй ՚а тօтъ ՚ѡрдѣлъл8й. | ՚ѡнѣи. ՚а
՚ටетрѣ ՚Барг. 1796.

In-12º de 8 foi și 92 pagine. Tipărit cu negru și roșu.

In primele 8 foi se află titlul, scara cărtii și o predoslovie. În fața textului se află o gravură reprezentând sfânta Treime, cu inscripții românești.

București : Biblioteca Academiei Române.

598. Alfavită sau Bucovina, Blaj 1796.

ѢЛФИБИТЫ | с-а8 | БѢКСОИБИТЫ | Пентрѣ ՚фолдесл ши ՚проквѣдла
՚Икъд-леларъ ՚нѣмъл8й ՚ѡмжнѣс к. | Тнпхрѣтъ ՚ллажк. К8 ՚ѡнпариюлъ | ՚ѡмниа-
՚ѡтъл8й ՚ѡнъл ՚ѡнъл8й | ՚ѡнѣи.

In-8º de 40 pagine.

Primele elemente (silabisirea) și rugaciunile sunt în patru limbi: latinește, nemțește, ungurește și românește. Bucătările de citire sunt în românește și în nemțește sau ungu-rește. Urmează apoi numerile în cele patru limbi și tabla înmulțirii numai în nemțește.

București : Biblioteca Academiei Române.

599. Carte domnească pentru Țiganii domnești.

Carte domnească (peciu gospod) pentru dările Țiganilor domnești, dată de Alexandru Ioan Calimah Voevod, Domnul Moldovei, în 23 Octombrie 1796.

Foile volantă tipărită.

București : Biblioteca Academiei Române.

600. Samuil Clain, *Theologhiia moralicăscă*, Blaj 1796.

ΘΕΟΛΩΓΙΑ ΜΟΡΑΛΗ ΧΑΣ | Богословія, каф' кврійнде
жкъцьтвра нхрѣквріларъ че-лаоръ бѣне, ши â вѣцій країннѣшій, динъ С: скрип-
твръ, ши динъ сїнцій пхрійнци квльсв, ши жтравчестъ кийпъ | ашезатъ дзпк ржн-
дзмъла С: Бесѣрничій ржсврітвлвн, | Свпть ствпжнірѣ Прѣ жнзлцатвлвн Апхрітъ
алъ Ру-мамніларъ | ФРНЦИШКЪ ЙЛ ДСИЛЪ | Кв | Благовесокенім Мхрій
сâle, Прѣ лвмннітвлвн, ши | Прѣ сїнцітвлвн Дмнвлвн Дмнъ | ІСІИН БСЕББ
Блжднквль Фзгхрднітвлвн. | Ікѣмъ жтжю Тунхрітъ Пр. Блаж. | Іній дна Хс заѣц.

2 vol. in-4º de 2 foi și 303 pagine + 1 foaie și 370 pagine.

Vol. II are titlul următor :

КИРТЪ И ДОЯС | И Теологіей Моралнческій, каф' кврійнде жкъць-
твръ. | Деспре Контрактвръ, ши ѿнкітъ детврій â фіеве кхрвн | стаътъ, ши деспре
дзрвль алъ Дмнезіе, ши Тдйнеле | сїнцітъ Бесѣрничій, ши чѣлѣ ллтте. | Тунхрітъ
Пр. Блажъ, | заѣц.

Prefața :

Cuvântu înainte.

Mântuitorul nostru Is. Hs., cumu cetim în S. Evang(hel)ie la Mattheiu, Cap. 13, stihu 45, asamănă înpărăția cerurilor negoțitorului celu ce căută mărgăritarul bună, carele aflându ună mărgăritarul de multă prețu, mergându au vândută toate câte au avută și l-au cumpărată. Negoțitorul acesta iaste fiește carele omu în lumé aciasta, ca prin credință adevărată și viiață cu fapte bune să agonisescă mărgăritarul celu scumpă, caré iaste înpărăția cerurilor. Iară viiață ce cu fapte bune, prinu caré să agonisescă înpărăția cerurilor, fărde știința legii și a poruncilor lui Dumnezeu nu să poate petréce, pentru acéia lége și poruncile lui Dumnezeu încă să numescă mai bune decât aurul și argintul și decât piastra scumpă, după cumu arată Psalmistul, unde zice: «Bună e mie lége guriștale decât miș de aur și de argint, pentru aciasta amu iubit poruncile tale mai mult decât aurul și topazia». Psalm: 118.

Acăstă carte, caré să zice Theologhiia vietii creștinești, și iaste alcătuită după SS. scripturi și canoanele sfintelor săboară și învățatura sfintilor părinți, chiiar și luminatul tâlcuiuște și pune înainte lége și poruncile lui Dumnezeu, și arată ce fiește cine iaste detorul să facă și de ce trebuie să se ferescă și învață toată mijlocire prinu caré să cumpără mărgăritarul celu scump, și-l povătuște pre calé legii, pre caré umblând și în lumé aciasta să dobândescă liniște cunoștință sufletului, caré iaste o fericire cu totul mare, iară în ceea laltă lume să moștenescă înpărăția cerurilor, caré iaste sfârșitul fiește căru omu.

Dreptă acăea tuturor și fiește căruți creștinii iaste foarte de lipsă, iară mai vârtoșii preoților și păstorilor sufletești, ca celor ce s-au încredințat (cum zice Marele Vasilie în cuvântul înainte la hotărârile cele scurte) slujba cuvântului, și sănătă detori în toată vrémé să fie gata și grabnică și învăță și a îndreptă sufletele și, și de obște înainte a toată Beserica și și de osebi a mărturisi și a răspunde tuturor la toate cele ce sănăt spre întregim credință și spre îndreptare vieții cei după Evanghelia Domnului nostru Is. Hs., că pre preoții au pus Dumnezeu străjeri împregiurul turmei sale, cum zice Duhul S. la Ezechiil, Capu 33, 7: «Și tu fiul omului străjeriu te-am pus pre tine casii lui Israile și vei auzi din gura mea cuvântul, și vei vesti lor dela mine. Decca, când voiu zice eu celui păcătosu, cu moarte vei mori, și nu vei grăbi, ca să se păzască celu necredinciosu dela calături, și celi făr-de-lége intru făr-de-lége sa va mori, săngele (adecă sufletul) lui dinu mâna ta îlă voiu cere». Fiindu dară că așe iaste lucrul preoților, foarte de lipsă era o carte ca aciasta, din care preoții să poată învăță deregătoriile și detoriile creștinești, ca apoi acelă să învețe pre toți acea a căror grije și răspunsu asupra sa au luat, așe cătă, de vaperi sufletul vre-unu dintru acea din care nepropoveduiră și dinu neștiința lui, cară au venită dintru aciasta că nu s-au nevoită destul, ci s-au lenevită și învăță și a ști toată lége lui Dumnezeu, preotul însuși să-să piarză sufletul său, care lucru cugetându-l S. Ioanu Hrizostom, nu s-au îndoită și zice: «Nu socotesc cum că mulți preoții să mânătesc, ci cum că cu mult mai mulți pieră». Cuvânt 3, în tâlcul Fapt. Apostolilor.

Deci și Măriia sa Pré luminatul și Pré sfîntul nostru Arhipăstoriu Ioann Bobbă, Vlădica Făgărașulu și a toată țara Ardélului, căruia Părintele luminilor de susu i-au încredințat cuvântătoare sa turmă, dela începutul păstoriei sale cei arhierești, ne încetată zioa și noapte cugetă, cum să poată mai bine face ca toți și fiește carele să poată cunoaște lége lui Dumnezeu și să-să fie creștină detorie, de care la judecata că mai depre urmă să va întrebă, și acestu păstoressc cugetă ală Mării-sale m-au îndemnată și pre mine, de pentru mai mare măriré lui Dumnezeu și folosul sufletesc m-am apucat și am alcătuită acăstă carte, ca fiește cine mai lezne să poată cunoaște poruncile legii lui Dumnezeu și detoriile că creștină și să știe umblă pre cală, cară duce la viița că de vîci. Aciastă carte Măriia sa mai susu numită Arhiereul și Stăpânul nostru, mai întâi văzindu-o și ispitindu-o, o au adeverită și au poruncită ca intru acestu chipu, cumu aici să va pune să se dé în typariu. Deci, iubitor, priimi-o cu bucurie și cu dédinsul o cetișă, și toată viița și faptele voastre după lége lui Dumnezeu, care acăstă carte vi-o pune înainte, le întocmită, ca să puteți agonisi măntuire sufletelor voastre, cară și eu dintru adâncul inimii vi-o poftescu, și sănăt cătră Dumnezeu pentru voi rugătoriu.

Smeritul între Ieromonaș, Samuil Clainu, dinu Mănăstire S. Troițe dinu Blaju.

București : Biblioteca Academiei Române.

601. Istoriia a Alexandrului celui Mare, Movilău 1796.

И С Т О Р І А | И ПЛЕЗЯНДРУЛЫ | чёлвъй мэрє динь Македонія. | шы алвъй
Даре динь Пер-сїда ә ҟпокрдцилашъ. | Га8 тиپхрѣтъ ә типогрѣ- філ чѣ Бол-
ников; ә-Протопоповъ МИХАЙЛЫ | Стрѣлбѣцкій, ә тѣргъль | Мокилѣвъй,
әтре хота-рюль Рѣссѣй, шы әтре ёлъ | Молдѣвъй, ә һн8ль дѣла | Хѣ: әүғىз:
Генадрѣ, єї.

In-4º mic de 4 foi și 277 pagine și încă 3 pagine la sfârșit.
Pe verso titlului se află următoarele sfaturi pentru copii:

Paza casii de obște, fără neorânduială.

De va fi în casă neorânduială despre slugi, văzându și auzindu, îndată părinților săi să cade să le spue, și nici unu felu de prietenie cu slugile sale să n-aibă, că prinu acéle prietini, tălhărie și răsipul casii să nu să pricinuăască, și la mare mila sa să nu-ă apropie, păzindu-te de vicléşugul lor celu dinu fire, câtă și de zavistii, ce-lu au asupra stăpânului lor, iară mai la urmă, aşă săntu datori copii pe părinții lor a-ă socotî, cumu însuși ei dela copiilor lor voescu a avé cinste.

In foile următoare se află arătarea cuprinsului și următoarele versuri:

Aciastă istorie,
Ce-ї numită Alexandria,
Pentru Alexandru înpăratu,
Celu mare, minunatу,
Cu frumséjté luminatу,
Toată lumé au luatу.
Bătut-au înpărați și craї,
Pre tojî cei ce era mai mari;
Au luatу bani și avuțiile
Dela toate înpărațiile,
Dară în zădaru s-au înnălțatу,
Că odală au picatу,
Ca unu copaci înnaltу și mare,
Ce răsună foarte tare.
Iară elu văzând pre sine,
Eșindu dintr-aciaastă lumé,
Făcé la tojî rugăciune,
Cerându-șu lui ertăciune.
La acestu lucru folositoru
Fost-amu noї ostenitori,
Care l-amu și zățuitу
Și l-amu și diorthositу.

Rugămu dară pre totu pravoslavicul cetitoru să fie greșaleloru noastre lesne ertătoru, ca și Dumnezeu să-ă dé totu binele, aici și în vîculu celu viitoru.

Pe cele 3 pagine nenumerotate dela sfârșit se află niște indicațiuni pentru recunoașterea morților sub titlul: «semne arătate înainte morții».

București : Biblioteca Academiei Române.

602. Oare care secreturi ale lucrării pământului, (Bucureşti) 1796.

Ô ПЕ КИРЕ | СЕКРЕТУРИ | ПЛЕ АКРЭРН ПЕМЛАНТВЛН | ШИ АЛЕ МЕПЕ-
ШВГЛН СДН-|РН, ТЕМЧЧИТЕ ДИНТРВ | КАРТЕ А ВНВН ДАСКАЛЬ ВЕСТИТЬ | ШИ НСКВ-
СИТЬ | АН МЕПЕШ-ГВЛ АКРЭРН ДЕ ПХ-МЖНТВ, АДЕК | АЛВ ПЛШГЛН | ТУПЗРЫТВ АЛ
АНВЛ 1796. | АН АЛНА АЛН ОКТУВ. А. | ДЕ ДИМНТРІЕ ТУП. РЖМ.

In-8º mic de 1+27 foi. Prima și ultima nu sunt numerotate. Titlul și paginile sunt incadrate în chenare de compozitie tipografică.

Pe verso titlului se află stema Țării-Românești.

Prefață:

Cuvântu înainte.

De multe ori firé, ajutorându-se de meșteșugă, au făcut minuni. De ar auzi cineva, cum că un plugarău îscusită, gătindu-și mai nainte țarina și sămânța cu o înțelepcăune alăsă și sămânându-o în vréme cuviincioasă, ar face la o chilă de sămânță o sută de chile de grâu, i s-ar pără cu adevărată o mare minune. Si însă acăsta iaste adevărată, că cercaré ne-au arătat de multe ori niște săvârșiri ca acésté ale firii, când să ajută de istețimé omenescă.

Scrie istoria cum că în vrémé luř Neron i-au trimis ispravnicul unii eparhii din Africa o tufă de grâu, caré avé trei sute patru zeci de spice răsărîte numai dintr-ună grăunță de grâu.

La Slezia ună plugarău iubitoriu de ostenelă făcuse dintr-un grăunte de orză de eșise o tufă de doaozeci și patru de spice pline de o mulțime de grăunțe, pre caré o au dus la Beciu de o au arătat Imperatorului ca ună lucru minunat, care dă a pricépe, cât poate meșteșugul și ostenela.

Chyr Doart, carele eră o parte din înpărătésca Acadimie a științelor și pré vestită pentru multă învățatură a sa, făcând găndire de înmulțire grâului prin meșteșugă, tâlcuiaște socotéla sa cu descoperiré ne-număratelor răsaduri, ce are fiește care grăunță de grâu, și zice aşa: «In multă vréme credém cum că un graunță de grâu nu puté să nască mai mult de cât ună spică, însă am văzut doao tufe, din care una avé o sută de spice și cinea laltă șaizeci, născute fiește caré din câte un grăunță de grâu. Acela care mi-le-au adus, mi-au spus, cum că au făcut o zémă și într-acéia au pus de s-au muiaț acéle doao grăunțe, până a nu le sămână. Drept acéia au crescut rodiré lor cé firescă, pentru că au deschis acéle cărări nenumărate, ce să cuprindé înlăuntrul acelor grăunțe. Si într-acest chipă având și pământu lumat bine și gras, și găsind acolo pre toată acé hrană, caré eră trebuințioasă, s-au ajutorat acéle doao grăunțe ca să scoată la lumină pre toată vistieria ce cuprindé în lăuntrul lor». Aceasta Doart spune încă pentru ună altă felu de grâu, a căruia bună rodire iaste vrédnica de mirare. Eu, zice, am văzut în casa lui Chyr Gamvonou o tufă de grâu înpărțită în trei ramuri, care avé 320 de spice și noao mii șapte sute noao zeci și doao de grăunțe născute numai dintr-un grăunță de grâu ce s-au sămănat. Si cu adevărat când firé să ajutoréză cu nevoință și istețimé iubitorilor de ostenelă, nu ne lasă ca să ne îndoim la vistieriile ei. Si ce nu face buna lucrare și gătiré mai nainte a țarinilor prin mijlocul meșteșuguluř? Acăsta face ca să ne dé rodurile bogătie ne-numărată; pomii să nască noao o pré mare

rodire, sadurile să facă săvârșiri minunate și pre flori a ne pricinuì mare uimire, când să ajutoréză de putéré firii și a meșteșugului.

Insă plugarii noștri nu au nici o știință la meșteșugul lor, nu vor să găsescă aflări și alte mijloace de folos, ci urmăză numai acéa care au învățat în satele lor dela cei de locü, și aciasta iaste pricina de nu pot ca să înmulțescă sămănăturile și roadele lor. Alte némuri nu să mulțămesc numai într-acéa ce au obicinuit, ci să silesc să afle și alte mijloace de a face și alte ajutorinje, urmăză și altor némuri, care au meșteșuguri mai bune și mai de folos la lucrare pământului, și în scurt, să silesc a învăță pre toată acéa caré vrémé, ca unu pré înțeleptă Dascalul al' oamenilor, au aflat și au învățat pre lăcitorii a tot pământul. Noi însăși aici în țara noastră nu știuam mai nainte ce félui era porumbul', nici năutul', nici anasonul, nici alte atâté roduri și poame, pre care naște locul' nostru în zioa de astăzi și sporește mai bine de cât alte locuri. Deci de am află și alte feluri de mijloace, cum să crească roadele noastre și pomii noștri, nu ar fi mai bine oare? și laudă némului nostru?

Pentru acéa dar aciasta iaste pricina, caré m-au îndemnat și pre mine, ca pre unu iubitoriu al' némului mieu și răvnitoriu al' folosului vostru, de am adunat acéste minunate secreturi atâta de folositoare pentru sămănături, pentru roduri, și pentru flori, și le-am scos în limba némului nostru și cu typarul. Deci nu sănt la îndoială că le veți priimi ca pre unu daru, carele de și iaste micu la vedere, însă la felurime iaste de mult preșu, și după ce cu ajutorul lui Dumnezeu va începe iubiré voastră de ostenelă ca să le pue în lucrare, veți pricépe cu cercaré ce plătește o pré mică carte, care pricinuăste mari vistierii la cei de un némü și nemărginită bucurie și veselie la săvârșirile ei.

La sfârșit, pe ultima pagină:

Cu acéste secreturi, ce am pus într-aciaștă cărțulie, nădăjduesc că să va îndemnă istețimé oamenilor celor iscoditori a află și altele cu nevoința lor, fiind că firé iaste unu noianu, și meșteșugul' iaste o comoară ne-sfârșită.

București : Biblioteca Academiei Române.

603. Psalmire, București 1796.

Ψ Ι Λ Τ ΗΡ Φ | Προφέτεια ων Ἀπεράτων Δέδ. | Πκςμ. ἀντραχέσταιη Κύπε
Τυπερύτε. | Ἀτρός ἀ δέων Δομήνε ἀ Πρέκ Λθ-μηνάτων Δομήν, | Ἰσθ ολ Ε-
ζ ΠΗΔΡ Ζ ΥΨΙΛΗΝΤ Κοε Εοδ | Κά Βλαγοσλοκένια ων Τόστε Κιε-τσάλα Πρέκ
Εφίππινάλε Περίντελων | Κύρ ΔΟ ΟΙ ΘΕΙ Μιτροπολίτη | ἀ Τόστε Σηγροκλάχια. Λ
Εφίππα | Μιτροπολίε. | Λά ίηςλε Δελά Χε. λαψης. | Εάσ Τυπερύτε Δέ Διμήτριε
Μιχαήλο- Κινύ Τυπογράφελε Ργμνηχάνθας.

In-4° de 8 foi nenumerotate și 242 numerotate. Tipărit numai cu negru, cu 24 rânduri în pagina incadrată în chenar de linii.

Prefața și textul sunt reproduse după Psalmirea Episcopului Chesarie dela Râmnic din 1779.

Pe verso titlului se află versurile și stema din Molitvenicul din 1794 (v. mai sus p. 366 și facs. n° 316).

București: Biblioteca Academiei Române.

604. Psalmire, Movilău 1796.

А́тре слáва а́ Оунала Домне́сie. А́ Троицк слáвить.

кв Порéнка Благочестíвей сънгвръ стъпкнитóареи Мáре Домней нóастре,
Ли́рътеси́й єкятéрини́и а́лєзіе́ни́и а́ тоатъ Россія, Фінди Наследни-
къль єй, квнъ Крединчосвль Домнь Чесарéвичъ ши Мáре Кнěзъ Пáвлъ Пётро-
вичъ, ши а́ соціей сáле Бине Крединчосаси́й домне ши Мáре Кнегінх Мárіи
Феодоровннш ши а́ Філаръ Бине Крединчошь, Домни ши Мáре Кнěжъ, а́лє-
зіидеръ Пáвлови́чъ, ши а́ соціей сáле Бине Кренин(ч)осаси́й Домне ши Мáре
Кнěзъ єлісейѣсть а́лєзіе́ни́и ши Бине Крединчосвль Домнь ши Мáре
Кнěзъ Констянти́нъ Пáвлови́чъ || ши а́ соціей сáле Бине Крединчосаси́й Домней
ши Мáре Кнегінх, янній Феодоровннш, ши а́ Бине Крединчосасвль Домне
ши Мáри Кнěжні а́лєзіандри Пáвловнї, єлена Пáвловна, мáрія Пáвл-
ловна, єкятéрини́и Пáвловна: ши янній Пáвловна.

Ши кв Благословеніа Прѣ в Сфінцітвльши а́дрепткетбрюль Свіодъ Ши
а́ сѣнцией сáле Курів куръ Епіскопъ Іоаннікі: Брацлаквль ши а́ Каменіи
Подблазъ.

Гав тиپкрайтъ Кáртѣ ла́стк Фалти́ре, де Прóто Іерéй аль Молдóвей, а́ Балад-
хеи, ши а́ Бассарабеи, Михаиль Стрілбіцкій, а́тре а́сви а́ са Тѣпогрѣфіе а́ тѣр-
гъль Мокилѣвль, кáре га́сте а́тре Хотарвль Россія ши аль Молдóвей, а́ а́нвль
дема Христо́ск за́щіс. а́ лбна лвн Ишні, ки.

In-4º de 8 foi și 433 pagine. Tipărit numai cu negru, cu 22 rânduri pe pagina.

Titlul ocupă două pagini.

In fața textului se află o gravură semnată do Mihailu (Strilbițchi). Litere ornate, froni-
spicții și ornamente. Printre acestea se află și semnul tipografului (v. facs. n° 307, p. 293).

București : Biblioteca Academiei Române.

1797.

605. Acatistul Născătoarei de Dumnezeu, Sibiu 1797.

Mănăstirea Dobrovăț.

Iorga, Inscriptii din bisericile României, II, 211.

606. Bucoavna, Buda 1797.

A B C | sáu | B U C A V N Á | spre folosul | Scoelor niamului româ-
nesc. || A B C | oder | N a m e n b ü ñ I e i n , | zun Gebrauche | der | N a z i o n a l - S c h u l e n
in dem | K ö n i g r e i c h e U n g a r n | und den | damit verbundenen Staaten. | K o s t e t ungebunden
6 fr. || D F E N | gedruckt mit königl. hung. Universitäts Schriften. | 1797 :

In-8º de 103 pagine.

Pe verso titlului și pe pagina urmatoare se află privilegiul reprodus mai jos.

Urmează apoi alfabetul și un sir de cuvinte și de propoziții despărțite în silabe, în
nemțește și în românește, cu litere latine, și niște «Cuvântari scurte».

La sfârșit, un vocabular de «cuvinte românesti ungurești și nemțiesthi» și cele trei
rugăciuni fundamentale.

Reproducem aci, ca probă de ortografie, orațiunea dominicală :

Tătal nostru, quárele esthi în Ceiuri, Sfințiesca se numele tau, vie împ-
eraticea tă, fie voiá tă prenume în Ceiuri, și pre pamént. Pânea noastră cea

de purarea daneo năăstazi. Si ne iarta năă gresălele năostre, prequum fi noi ertăm grefitilor năostri. Si nu ne duce pre rei (sic) în ifspita; ci ne măntuièste de cel reu. Amin.

«Privilegiul» tipografiei :

Privilegium.

Nos Maria Theresia Dei gratia Romanorum imperatrix vidua, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae &c. Sclavoniae &c. Regina Apostolica, Arhi-dux Austriae; Dux Burgundiae, Magna Princeps Transylvaniae, Dux Mediolani, Mantuae, Parmae &c., Comes Habsburgi, Fiandriae, Tyrolis &c. Vidua Dux Lotharingiae & Barri, Magna Dux Hetruriae &c., memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod postea quam primis statim fundatae Universitatis olim Tyrnaviensis annis Patres abolitae Societatis, qui eandem providebant Typographiam Academicam erexerunt, atque in eadem quosvis Scholasticos Libros non interrupta serie in usum tam eiusdem Universitatis quam & aliarum in Regno nostro Hungariae attunc quoque existentium Academiarum & publicarum Scholarum procudi fecerunt, insuperque super aliis etiam uti signanter corporis Juris Hungarici privative edendis Benigna Privilegia nostra ita dicta exclusiva procurarunt, atque penes eadem Privilegia nunc etiam postquam Universitas Regia Tyrnavia Budam translata, & Typographia Academica quoque hoc loco collocata est, eadem Typographia Excusionem cum primis Scholasticorum Librorum continuat; pro maiori nihilominus stabilitate & securitate Nomine praefatae Typographiae & respective ipsius Universitatis Regiae Budensis, ad quam eadem Typographia Academica optimo iure pertinet, Maiestati nostrae supplicatum extitit humillime, quatenus saepet statam Typographiam benigno Privilegio nostro Regio cum in modum, ut nemo sive spiritualium, sive Laicorum, sive Nobilium sive Ignobilium eruditorum, vel rudium Bibliopolarum, Bibliopaegorum aut Typographorum, denique quorumcunque Institutorum & Veteratorum memoratos cuiuscunque generis Libros scholasticos in usum Academiarum, Gymnasiorum ac quarumvis Scholarum publicarum per Regnum nostrum Hungariae eoque pertinentes Provincias Authoritate nostra Regia, quocunque tempore praescribendos, seu in toto, seu per partes in compendio vel quocunque demum formato Typis denuo exprimere, vel in exteris provinciis excusos in Regna & Provincias nostras Haereditarias cumprimis Hungariam eidemque adnexas Partes sine eiusdem Typographiae praescitu, & annuentia invehere, & vendere ausit, clementer munire dignaremur; Unde nos ex clementissima reflexione, quod Fundus Typographiae partim pro intentione & conservazione Bibliothecae Universitatis, sed & aliarum ad Academias Regias, reliquaque publica Scholarum Instituta pertinentium, partim pro remunerandis eruditis Lucubrationibus destinatus sit, partim denique in alios optimos fines deservire debeat, praecipue vero, quod hac etiam ratione noviter constitutum Systema Litterarium confirmare, atque promotionem Rei Litterariae quoquo modo adiuvare velimus, id eidem Typographiae de Regiae potestatis nostrae plenitudine & gratia speciali clementer annuendum & concedendum

esse duximus, quatenus eadem Typographia praedeclaratos scholasticos Libros libere & privative imprimi, divendi & distrahi facere, hocque benigno indultu & annuentia nostra, generatim autem omni eo Jure, quod prius Typographia penes Universitatem Tyrnaviensem collocata habuit, in perpetuum uti, frui, & gaudere possit ac valeat, ea tamen lege & conditione ut omnes eiusmodi Libros ante eorum impressionem legali atque in Systemate quoque litterario praescriptae Censurae praefata Typographia submittere teneatur, e contra nemini sive spiritualium sive Laicorum, sive Nobilium sive Ignobilium eruditorum vel rudium Bibliopolarum, Bibliopaegorum aut Tipographorum denique quorumcunque Institutorum aut Veteratorum rementionatos scholasticos Libros, vel in toto, vel per partes, in compendio, vel quocunque alio formato interpolare Typis denuo exprimere, vel alibi impressum in Regna nostra haereditaria, alque Hungariam imprimis eidemque adnexas partes sine eiusdem Typographiae scitu & annuentia invehere & vendere palam, vel occulte sub poena confiscationis eiusmodi Librorum ac praeterea decem Marcarum Auri puri in una Fisco nostro Regio, in altera vero medietate eidem Typographiae applicandarum licitum sit, aut permissum.

Prouti clementer annuimus & concedemus ac serio & firmiter inhibemus praesentium per vigorem. Quocirca universis & singulis, cuiuscunq; status, Gradus, Honoris, Officii & praeminentiae fidelibus nostris, ubivis in praerepetitio Regno nostro Hungaria, partibusque eidem adnexis constitutis & commorantibus signanter vero Comitatuum quorumcunque Supremis & Vice Comitibus, Judlum & Jurassoribus ac totis Universitatibus, prouti Regiarum ac Liberarum Civitatum nostrarum, aliorumque locorum privilegiatorum Judicibus, Juratis Civibus & Senatoribus, ac ipsis communitatibus Praesentium nostrarum notitiam quoquo modo habituris harum serie benigne committimus & mandamus, quatenus mentionatam Typographiam Universitatis Regiae Budensis in impressione & distractione praememoratorum scholasticorum Librorum nullatenus turbare, aut impedire praesumatis vel sitis ausi modo aliquali, quin potius eandem hacce benigna concessione & indultu nostro Regio in perpetuum libere & absque omni impedimento uti, frui, & gaudere permettere, alias vero, qui eosdem libros imprimere vel aliunde inducere, sicque divendere attentarent, ab eiusmodi impressione inductione & distractione serio, & sub paena supranotata prohibere, Authoritateque etiam magistratali ipsi Typographiae hoc in passu toties quoties necessum fuerit assistere modis omnibus debeat & teneamini secus non facturi. Praesentibus perfectis Exhibenti restitutis. Datum in archi Ducali Civitate nostra Vienna Austriae, die quinta Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo. Septingentesimo, Septuagesimo Nono, Regnorum nostrorum Hungariae, Bohemiae & reliquorum anno quadragesimo.

Maria Theresia m.p.

(L. S.)

C. Franciscus Eszterhazy m.p.

Adamus Csathó m.p.

Comunicat de d. Ilie Constantinescu, din Craiova.

607. Bucovină, ed. II, Sibiu 1797.

БѢКОВЕНЪ | пѣнтръ | ПРѢНЧІЙ | ЧЕЙ РЕОМЖНѢЩИ, | кѣрій съ ѿлкъ | .ѣ мѣреи принципъ | ал | Іордѣлевъ. | Икѣмъ дѣлашъ тунпокрѣтъ, ши .ѣдреп-татъ. | Га8 тунпокрѣтъ .ѣ Сибѣю .ѣ Тунпографія лвъ | Петръ Барт, кѣ прнв. Ап-рхтѣв. | Крхѣв. Михири. | 1797.

In-8º de 69 pagine. Text românesc, cu litere cirilice. Ediția dintâi e din 1795.

La sfârșit, pecetia cu cuvintele: «K. K. Normalschule», și arătarea prețului: «Să vine legată cu 10 creițări».

București: Biblioteca Academiei Române.

608. Calendar, Sibiu 1797.

Tipărit la Petru Bart.

Dare de seamă amănunțită asupra lui în:

Siebenbürgische Quartalschrift, V, 376 și urm.

609. Ceaslov, Iași 1797.

ЧАСОЛОВЪ | Кѣ йїфѣторюль лвъ Дмиїзѣвъ | Ікѣмъ .ѣтъ ачесташъ кінь | .ѣтъ тунпокрѣтъ, | А зилеи Лѣминнѣтъвъ, Ши Прѣ .ѣ-нѣлїатъвъ Домнѣвъ нѣстръ ялѣзїндъ рѣ іѡннъ Калимѣхъ | БЕД: | .ѣтъ .ѣтъ домнѣ а мхрѣй сѣле, | Кѣ Благословеніа, ши кѣ тѣатъ кѣл-тѣлла, Превесѣнїятъвъ Митропол-нѣ-лнѣ аль Молдавенъ | Куріа Курь Йаковъ. | .ѣтъ а превесѣнїятъ сѣле тунпографіе | динъ нѣс фїкѣтъ, .ѣ сїнта Митрополіе а єшвъвъ. | Іннїй дѣла йадамъ язвѣ. Іоръ дѣла Хѣ ѕафъз, | га8 Тунпокрѣтъ дѣ Герасимъ Іеродіаконъ Тунпографъ. | Ши дѣ Пакель Клопотарюль Тунпографъ.

In folio mic de 2 foi și 624 pagine. Tipărit cu negru și roșu, cu caractere de două marimi. Paginile sunt incadrate. Titlul de asemenea.

Pe verso, o gravură mică, reprezentând pe Maica Domnului, gravată de Simion, cu o legendă în proză.

La sfârșit:

Diorthositoriu, cheltuitoriu și purtătoriu de grija typografiei au fostă Iermonahul Chyră Inochentie, Duhovnicul și ecclisiăarhul sfintei Mitropoli.

Iară așăzatorii sloveloră Diaconul Theodor și Ioan.

București: Biblioteca Academiei Române.

610. Liturghii, București 1797.

ЕФНТЕЛЕ ЩИДѢЗЕ-ЕЩИЛЕ | ЛИТУРГІИ | І чѣлор дѣнтръ Ефнци Иеринцилор | нѣшти, а лвн Иѡанн Златоѣст, а лвн | Еасілѣ чѣл мѣре, ши а Прекдеиѣнніи. | Га8 тунпокрѣт .ѣнтръ а дѣла Домнѣ | а Прѣ Лѣминнѣтъвъ Домнѣ | ИѠ ІЛЕЗЇНДРѢ ВІЛІНТЬ БОЕБОДЬ. | Кѣ Благословеніа ши кѣ Тѣатъ Кїел-тѣлла Прѣ Ефнци сѣле Пєрінташин | Кур ДОГІ-ӨЕИ Митрополітъ | а Тѣатъ єнгревлѣхіа. | Е Ефнта Митроп. | А ѕафъз дѣла Хѣ ѕафъз. | Дѣ Димитріе Михайлло Енч, | Тунпографъ въ Ржмнинчанѣль.

In-4º de 2 foi nenumerotate și 204 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află stema și versurile din Molitvenicul din 1794 (v. mai sus, p. 366 și figs. n.º 316).

București : Biblioteca Academiei Române.

611. Metastasio, *Ahilefs la Schiro*, trad. de Iordache Slătineanu, Sibiu (1797).

АХИЛЕФС | АНДЕСКИРО. | ФАПТАЛДЫЙ КИР МЕСТАЗИЕ | Кесаринческын поетик. | Акын. Қазын тәлмәхиткә деңе | ГРЕНЧИЕ АКЕКТРЫК ДАМНЕЛАНЫ ИСОРДАКЕ САЛЫТИНЕН, | Еал. Пәхарник. | А Бекеренцин Цхарин Рымбенени ла І. 1797. | Мұрз | Да сәфәршит сағ адәзгат Істарға ләни | СОФРОНИЙ Грека Ноад. | Дағ ти-пазырт. А Сибію. Қ типография ләни Мартин | Хөхманстөр, кә прик. Қаретеген. Көзен. мәдени.

In-8º de 5 foi și 120 pagini. Cu 4 ilustrații tiparite pe foi deosebite.

Prefața :

Cătră ţubitorii de citanie.

Limba elinescă cum că au stătut cé din tău care au răvărsat în toată lumele cele bune meșteșuguri și științe, și cum că dintr-ânsa ca dintr-un izvor nedeșertat, toate némurile să adapă dapururé, pricini de felurimi de alcătuiri nu se află nimenei nici a vorbi înpotrivă, nici a o necunoaște.

Aciaștă faptă s-au scos țărăși dintr-ânsa de către Abate Metastaze, care au alcătuit talieneste, s-au adus apoī în limba cé obicinuită grecescă, care și aceea n-are mai puține daruri decât muma-sa Elinida. Și la cé după urmă vrănd drept petrecere din vrême a singurăteții mèle la țară a cheltui acele minute a vieții mèle intru citănnii veselitoare, am tălmăcit-o în limba mé cé părintescă, drept māngāeré celora ce ca și mine petrece căt-udată afară din turburaré politiciască.

Iaste mică adevărat, dar coprinde mari moralicești pilde, ce privescu spre înbunătățire și pornire celor doao repezi pătimi, de care să băntuește inima omenescă, a dragostii și a ţubirii de slavă. La care afăndu-vă fericiți, aduceveți aminte asupra citănnii și de tălmăcitor. Făji sănătoși.

La p. 97 se află titlul adaosului:

Инчий оғрмекезъ Йесторға ләни Софроний, Грекка ноад.

Traducere tot de Iordache Slătineanu.

O recensiune, în foaia ardeleană contemporană : *Siebenbürgische Quartalschrift*, VI (Hermannstadt, Martin Hochmeister, 1798), 86 și urm.

București : Biblioteca Academiei Române.

612. Radu Tempé, *Grammatică românescă*, Sibiu 1797.

Г Р А М М А Т И К Ъ
РСЕМЖНЕНСКЪ
АЛКЕТІНІТК
Δε
Р А Д У Т Е М П Ъ
Дириекторъ Школа въ Несънъте

Нацъшналичевъ прънн Мърт-
ле Принципътъ дъл Пр-
дългътъ.

Кс Глобозенъл чълвъръ Мъртъ.

ГІБІЙ

Ѣ Туногрѣфъл азъ Пѣтъръ Бѣртъ.

1797.

In-8° de 8 foi, 218 pagine și încă 1 foaie la sfârșit.

Verso titlului e alb. În foile liminare se află prefața, care se reproduce mai jos, și arătarea cuprinsului. .

Prefața :

Cuvântare înainte.

Vrând cineva o măestrie a învăță, are mař intâiu trebuință a să chivernisi de unéltele acelé prin care să potă aduce lucrul său la buna să-vârșire. Tote științele aşă sânt unele cu altele legate, cât una fără de alta, buna și temeiniciosa săvârșire nică intr-un chip nu pote dă. Știința astronomiciască fără de cé mathematiciască, nică intr-un chip nu să pote învăță cu adevăr intemeiat; atât și cé mathematiciască fără de cé arithmeticască. Știința doftorii fără de Fysică, și Fysica fără de învățătura firescă, iarăș nu pote luă drépta ei săvârșire. Învățătura filosoficiască fără de retorică, și retorica fără de măestria grammaticiască a să învăță nu să pote. De unde vezi, ţubite cetitorile, precum măestria grammaticiască este începeré și povetuiré spre tote célealte măestrii și științe innalte. Acésta dirept aceé este cheé care dintru intunerecul necunoștinții ne deșchide ușa prin caré venim la lumina înțelepciumii, spre care de mult am fi avut trebuință de a veni. Insă măhnire intru adevăr! căci lipsindu-ne aciastă mař intâiu trebuinciosă măestrie, ce au putut alta a naște fără decât dezrădăcinaré mař intâiu a limbii nostre românești (care au fost cé vechi râmlenescă), după aceé lipsa cărților de măestriile și științele céle innalte, apoi înbezniré minți, înncaré de tot în prostie și neștiință? și iată acum sântem ce ne vedem cu ochii, și ne simțim pre noi înși-ne!

Pricina însă a scăderii nostre au fost și nestatornicia stăpânirii. Păna când au stat Dacia (cu leghioanele râmlenești care Înpăratul Troian le-au adus in Dacia) supt țeptrul Înpăratului râmlenești, Români romanesc sau râmlenește au vorbit. Iară îndată ce Înpăratul Constantin Pogonat pre la anul dela Hs. 669, au supus țara stăpânirii lui, am început a ne nevol a ști limba bulgărescă (ca una ce era mař de trebuință pre vremé aceia) și aşă limba nostră s-au amestecat cu a Bulgarilor.

Adevărul pricinii aceştia prin noă înşine Români carii ne aflăm acum prin Ardél, Bânat și Ugroflahia, adeca Țara-Românescă, și și prin alte țări lămurit să descopere. In Ardél fiind Români amestecați cu Unguri și Nemți, cei de prin Varnieghi au amestecat limba lor mař mult cu cé ungurescă, zicând: *tistaș*, în loc de *curat*, *chedves* în loc de *voios*, *duhan* în loc de *tabac*; și iară unde sânt amestecați cu Nemți, în Scaunele săsești, au amestecat limba cu cé nemjescă zicând: *slo/mișă* în loc de *căciulă de nopte* (Sâfărmășe)

haljbindel în loc de *mășramă de grumaz*, (Галѣванъ) și altele. În Tara-Românescă, unde sănt amestecați cu Grecii și învecinați cu Turci, amăstecă limba românescă cu greciască, zicând: nu mă *piraci* în loc de nu mă *năcaji* sau *supără*, să mă *pliroforisești* în loc de să mă *facă cunoscut* sau *luminat*; s-au luat la *ipolipsis* în loc de s-au luat la *mare cinstă* sau *tare înainte*. În țara Bânatului fiind amestecați cu Sârbi, au amăstecat-o cu sârbescă, zicând: *istina* în loc de *adevărat*, *bogda proste* în loc de *Dumnezeu să-ți priimescă* (богданъ прости), *pohvală* în loc de *pompă*, și altele.

După pomenitul Constandin Copronim, la 800 de ani creștinându-se la Tarigrad Împăratul Mihail, fiul Împăratului Theofil, s-au tălmăcit și cărtile bisericești de pre limba greciască în slovenescă; și având noi în limba noastră lipsă de cărti bisericești, am căutat a priimi cele slovenești, de unde lămurit să vede că din pricina aciasta ne-au căutat a priimi și slovele slovenești. Si aşă limba noastră stricându-să, ba mai de tot înțele-nindu-să, au pierdut și măestria grăirii, care ne având părinții noștri grija de a o îscuști, totă neștiința și varvaria au cuprins pre némul nostru și au căzut în mare prostie.

Târziu după aceea am avut norocire de unii înțelepți omeni spre fericiré noastră răvnitoră, care au început a deșteptă limba românescă, măcar că de nu cu măestria grammaticii, încă tot cu întorceré oreș-cărora cărti bisericești în limba noastră. După cum am putut află păna acum, cel mai vechi au fost *Ghenadie*, Metropolitul românesc al Prințipatului Ardélulu, care la anul 1580 au typărit în limba românescă întăiu în *Brașov* Cazanii. După aceea mai găsim Cărtile lui Moysi Prorocul: *Faceré*, *Apoc.* și alt. la anul 1583, în *Orăştie*. La anul 1675 prin săbornicescă poruncă a Savvei Metropolitului românesc al Pr: Ard: s-au poruncit preoților a încetă de a mai sluji sfintele taini în limba străină slovenescă, ci în limba părintescă românescă. Indată după acela Molitvelnicul și Ciaslovul s-au typărit românește. Iară la anul 1651, în zilele lui Symeon Stefan Metropolitului românesc al Pr: Ard: s-au typărit *Psaltiré* de pre jidovie pre românie în *Bălgard*. La anul 1642 s-au typărit Cazanii la *Govora*. La anul 1652, *Pravila* în *Târgoviște*. La anul 1668 în Târgoviște Biblia românescă. Iară ce mai mare parte a cărtilor bisericești s-au tălmăcit de Damaschin Episcopul Râmnicului la 1730, cu stil și graiu forte luminat, dar amestecate cu multe cuvinte slovenești, puind *vreme* în loc de *timp*, *slugă* în loc de *serv*, *pricină* în loc de *cauză*, și altele.

Urmând dară după stilul acesta și vestitul Chesarie Episcopul Râmnicului și următorul lui Filaret în întorceré celor duosprezece Minee, s-au obicinuit păna în zioa de astăz atât în tote cărtile bisericești cât și în vorba noastră de obște a să întrebuiță.

Cu greu este și va fi direct aceea a aduce limba aciasta în curetenia și orighinalul ei, adeca în limba veche romanescă sau râmlenescă, căci de ar aduci-o cineva în curațenie ar fi locma latinescă și italienescă, și cel ce ar învăță românește aşă limpede, care nu este Român, cărtile bisericești nu le-ar putea înțellege, nici vorba obștească de acum obicinuită. Românul neînvățat încă socotesc că ar zice că-i schimosești limba părintescă. Măcar că Parimierul românește typărit în Moldova la anul dela zidiré

lumiř 7191 și Viața Sfinților Apostoli, iar în Moldova la anul dela Hs. 1682 de Dosotehei Metropolitul Moldovii, mai mult sănt întocmite întru asemănărē orighinaluluř limbiř nostre de cât céle lalte cărți bisericesti, cum au urmat și dumneluř Ienacă Văcărescul aceia cu Observațiile grammaticesti.

Domnul Ioan Molnar, Doftor și Professor de tămăduiré luminiř ochilor, în carté sa Economia stupilor și în Grammatica nemăscă românescă, iară mai vârtos dintru a sa Retorică ce cât de curând va eši din typari, și C. Păr. Samuil Clain dela Sad cu dezsluſiré Bibliei românești, cu Theologhia Moraliciască, cu Ius Nature (direptaté firiř) cu Grammatica Daco-Romană, în Vienna, sănt aceia carii au adus și aduc acuma rode și mlădițe limbiř românești, curățind prin multele cărți, care le-au dat și le dau la lumină, totă ncghina ce cuprinsese limba nostră, silindu-să și de acum înainte, din cât va fi putința a o apropia de orighinalul ei. Insă aşa ca și cărțile bisericești bine să le înțelegem. Dumnezeu după direptaté sa să-ř intărescă! spre a puté aduce și Lexiconul românesc care l-au început (cu multă stradanie) la deplina săvârșire, din ale căroră izvoră mult m-am adăpat și eu întru alcătuiré Măestriei grăiriř românești.

Vedé-veř, iubite cetitoruře, chipul înpărțirii aceștiř Grammatici. Am întocmit-o după systema normaliciască, din care pre lesne totă cuprinderé ei în tabellă pre o față în scurt să pote arăta ucenicilor, din care mai multă desluſire și înlesnire la alte învățăuri le va veni. Așijderé după chipul întocmirii aceștia, după ce uceniciř în scurtă vreme vor dobândi temeňica măestrie, ori grammatica latinescă, ori ghermaniciască (nemăscă) cu alésă deșteptare vor puté a o pricepe, și folosința spre care sfârșit o învață a o dobândi, fiind că la fiește care parte și cap al aceștiř Grammatici am adăogat și terminurile latinești, ca când ar începe ori ce Român a învăță limba latinescă mai bine și mai cu lesnire să potă pricepe și învăță.

Nică să te miri, iubite cetitoruře, căci am schimbat sau scurtat unile cuvinte, care păňă acum într-alt chip s-au răspuns, căci în orighinalul limbiř nostre mai întâi aşa s-au răspuns, trăgându-să dela Latin: în l: d: pild: *sore* (latin: Sol) în loc de *soare*, *omeni* (lat: homines) nu *oameni*, *duo* (lat.: duo) nu *doao*, și alt.

Nu pot zice tocma precum aciastă alcătuire ar avé deplina ei săvârșire, ci aflându-se vre un răvnitoriu, de binele némuluř său a adăoga céle ce încă ar lipsi sau ceva fi greșit, cu sănătosă luare aminte a îndrepta, să va odihni sufletul al mieu!

După ce dară veři învăță fundamentum cetirii din Bucovnă, priimijă aciastă ostenélă a mé și vă folosiři, spre mări invățătură gătindu-vă.

Și aşa după ce veři eši dela întuncrec la lumină, veři vedé și rařul. Sibiř in 4 zile a lui Dechemvrie 1797.

Radul Témpe.

Pe foia nenumerată dela sfârșit se afă greșelile de tipar și următoarea însemnare:

Cu cheltuiala Cinst: Radu Verzé, Paroh Satuluř Lung din Săcelé.

București: Biblioteca Academiei Române.

613. Const. Ucuta, Noua Pedagogie. Viena 1797. — Aromânește.

ΝΕΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ

ἡτοι

Α Λ Φ Α Β Η Τ Α Ρ Ι Ο Ν
ΕΥΚΟΛΟΝ

τοῦ μαθεῖν τὰ νέα παιδία τὰ ρωμανο-βλάχικα γράμματα εἰς κοινήν χρήσιν τῶν Ρωμανο-βλάχων.

ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ

Συγετέθη καὶ ἐδιορθώθη
παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἐν ίερεῦσιν
κυρίου κυρίου

ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

του Οὐκοῦτα, Μοσχοπολίτου, Χαρτοφύλακος
καὶ πρωτοπαπᾶ ἐν τῇ Ποσεύνια τῆς
μεσημβρινῆς Προυσίας.

Καὶ δι' αὐτοῦ χάριν ἐδόθη εἰς τόπον διὰ
καύχημα τοῦ Γένους.

E'N BIE'NNH, 1797.

Τύποις τῶν Μαρκίδων Πούλιου.

Nouă Pedagogie sau Abecedar ușor spre a învăță pe copiii tineri carteia aromânească, în deobște întrebuințare la Aromâni. Acum întâia dată s'a întocmit și îndreptat de către prea cuviosul în cele preoțești Domnul Domnul Constantin al lui Ucuta, Moscopoleanul, Hartofilax și protopop în Posen din Prusia meridională. Si mulțumită lui s'a dat la tipar pentru gloria Neamului. In Viena, 1797 In imprimeria Marchizilor Puliu.

In-8° mic 2 + 28 foi nepaginate. Tipărit cu caractere grecești. Paginile sunt incadrare în chenare de compozitie tipografică.

In fața titlului se află o gravură reprezentând Sf. Treime, cu inscripția următoare:

Ἄγηστε, αγηστε, αγησιτε ἑσσ' τη θώαμνε σαβαὸθ, τέρροις σσ' οι λόκλου εστε μ' πλήγδοι θε δόξα ατὰ ὀσανὰ τῆγε θεα νάλτου. — ασουσέανη τίγε ἑσσ' τη ανάλτου, αλαρβάτδου. — ἑσσ' τη τήγε τέη βηνήσσε πρε νούμα α θόμγουλουη. — Τρέη σ' ου'ντου ατέέλλ' τέη μαρτηρησέσκου 'ν τέέρδου, τάταλδου γκρεάλου, σσ' αγήλου θούχδου, σσ' τρεήλλ' πήσατζοι ούνα σού'ντου. ηοάν. τρου Ε, κάπ. σσ' 7.

(Avisite, avisite, avisite ești doamne sabaoth, țerru și loclu este măplinu de doxa ată osană tine de-analtu. — asusea-nă tine și ești analtu, alăvdătă. ești tine și viniș pre numa a domnului. — Trei sunt ațel'ă și mărtirisescu n-teră, tatălă, greăilu și-avilu duhă, și-treil' aiști ună suntu. Ioan tru E. cap. §. 7).

(Sfânt, sfânt, sfânt ești Doamne Sabaot, cerul și pământul este plin de slava ta; osană și cel de sus. — Scapă-ne tu ce ești sus läudat. — Tu ești care veniș în numele Domnului. — Trei sunt acei ce mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul și Sfântul Duh, și toți trei una sunt. Ioan, în V. cap. §. 7).

Introducerea :

A Γκιουβασητόρρουη.¹⁾

Αστέαπταο λουμένα αήστα πουτζάνα, τρα φηλησήρεα α φουμέλλορόδου ανοστρόδο, κα (πηστηψέσκου) θε μούλτου τέσι ερά θόρόδυ σε ο δέθζοι αήστα αρχηζιμα τρου φάρα αγωάστρα · τέη κου εφκολήλλε σε κηκασεάσκα φουμέλλε ανώαστρε, ατέεά τέη κου μούλτας ζαμάνε, σα κου μούλτας ζαχμέτε ο κηκασεάσκου πρε ἀλτα λήμμπα · Κα 'ναγ'τε 'νόρτε σε αγκαρσσοί λήμμπα ανώαστρα, σα' νού μα λήμμπα, μά σσοι δόγματελε α πήστηλλ'ο. Κα θζοίτε δαβήδ (σε μηστηκάρα κου αλάντε πλάση σσοι 'ν δητζάρα λούκαρρα αλόρδου) Τρα τέεά θε κάτδυ που τ'ουμι κουπουσήμ· τρα αλφαβητάρεα αήστα, θε κάτδυ κου ξήγησεα θε πρε Γκρετζέάσκα, καμα τη σουσδου κου ουγήθη σήρεα α Γράμμελορδου, σσοι α γκρεάερλορδου πάν σε λε αστέρραμ τρου στάμμπα, τρα φουμέλλε αγωάστρε. Κα (ήτζηθο αρχηζιμα εστε κου ζαχμέτε) νημάλο εστε κάτδυ σε σστήμπα κρηστήγνλου σε ν' αλλ' ίνα θόμγουλου αλούνη κου λήμμπα ατέεά τέη σε φεάτες θε μούλα αλούη. Κα σκρή απόστολου πάδλου λα κορηνθηάνη, τρου, α: πηστολή τρου, ιδ: θε καπ: θέρσσα, "ις: Σε φούρε κα με ν' αλλ' ίνδου κου λήμμπια (sic) κασεάνη, σσύφλετλου μ' σε ν' αλλ' ίνα, μα μήγ' τεα μ'έστε φαρα καρπό · τρου, ις: θζοίτζε, κα τρα τέη; Βόγ σέ με ν' αλλ' ίνδου σσ κου σσύφλετλου, σσ κου μ'ήν' τεα · Βόχ (sic) σε φουλησέσκου σσ κου σσύφλετλου, σσ κου μ'ήν' τεα. Τρα τέεά φητζεόρλλ'ο ληφέα σστε καν σέαμνελε α πήστηλλ'ο σε σστήμπα · σσ νού έλλ' τέη νού σσ τηδύ τέηδά, μα σσάτεελλ' τέη σστήσου ναχεάμμα, ληφεάσστε σσ γγιουβασητόρρουη μ'αν' σουσδου τρου, 13· θε θέρσσα, καπ, ιδ: Κα θζοίτζε

A Γκιιβασητόρρουη.

Αστέαπταο λεμένααισα πυτζάνα, τρα φηλησήρεα α φουμέλλορόδου ανοσεάρε, κα (πηστηψέσκου) θε μάτι τα τζέι ερά θόρόδυ σε ο δέθζοι αίσα αρχηζιμα τρα. Φάρα αγωάσρε · τζη κα εφκολήλλε σε κηκασεάσκα φουμέλλε ανώασρε, ατέεά τζη κα μόλτας ζαμάνε, ας κα μόλτας ζαχμέτε ο κηκασεάσκα πρε ἀλτα λήμμπα · Κα ίξύτε ίξύτε σε αγκαρσσοί λήμμπα ανώασρε, ας νά μα λήμμπα · μα ασοι δέγματελε α πήσηλλυ. Κα θζοίτζε δοβίδ (σε μηστηκάρα κα αλάντε πλάση ασοι ν' βητζάρε λούκαρρα αλόρδου) Τρα τέεά θε κάτδυ πα τ' αμι καπασήμ τρα αλφαβητάρεα αίσα, θε

A

κά-

318. — Pagină din *Pedagogia lui Ucuta*, 1797.

1) și este transcris prin oo, dublu o [=ș] prin ss și s prin st.

Πάθλ· ατζέλού τέη γγιουνδασέασσε πρε λήμμπαχ κασέαναχ λα σε παλαχαχρεάσκαχ θουμυηθέά
σελλ' θά εστήρε, τρα σε λε σπούνα πρε λήμμπαχ αλούη· θε καχ κουμ σσ νόη λού
παλαχαχροήμ (sic) θόμνουλόν σε νη θά φότησε, σε λε σπούνεμ πρε ανωάστραχ λήμμπαχ.
Μα, τρου αήσταχ αχιουρχήρε σε φούρε καχ άφλη σφάλμαχ, η θε νε σστηρε, η θε
νε ούνθησήρε πρε λήμμπαχ. Σε
αθέμι λλίντατζισούνε, καχ νού
ο φάτζεμ τραχ βλασφημής, μα
τραχ δέξα αλ θουμυηθέά. Σ'σοι
σε νού ωαη τραχ ρροσάνε καχ
τραχ τέη λομ Γράμμελε α έλ-
λημ λορού, η καχ τραχ τέη νη μ'
πραμουτάμού θε αλταχ λήμμπαχ,
καχ τούτε λήμμπηλε τέη σούντου
τρου έταχ σεμ' πραμουτεαθέά
ουναχ θεαλάνταχ· καχ θε έλλημ'
ν' κωά σε μ' πραμουτάραχ
τούτε πλάσήλε, σσ κου γράμμε,
σσ κου ζιπωαρραχ, σσ τέηνηβάχ
νού πωατε σσ αχρησεάσκαχ
αήσταχ, καχ λα σσ έθέθού σσοι
γράμμελε, σσ λα (sic) σσ κη-
κασέσκου σσοι ζιπωαρραχλε (κα
σσ νόη) Καθε κακουμ θέσου
κάχι μθε λόκού, σσ θε τρου
πατρήδαχ νη μηστηκάμ κου
άλτε σσή σσ αλαχήμ σσοι
ζιπωαρραχλε κα τρου αμηρρή-
ρήλλλες τέη μπαχήμ. Νάισου
Γράμμελε σούντου κουνουσκούτε
τραχ πάσπραγγηγητέοι, σσ θεα
τέηνα ν' σούσδου ν' θέημηγάμ
νασκάντε σήμφονε σε ούμπλεμ
ρραμμανέασκα· σσ ατζεάλε κου
μπωατζε λε σσουτζούμ πρε α-
νώαστρε γκρεάερή, θε κακουμ
λε έθέθοισκρησάτε θουπάχ φράν'-
θέά. Τρα σε λε γγιουνδασέασκα
κακε τέηνθο σσ φαραχ σπούνερε,
Σε παλαχαχρεάσκαχ πρε λήμμπαχ

NEA PAIDAGOGIA

η τοι

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ

Ε Τ Κ Ο Λ Ο Ν

τά μαθεῖν τά νέα παιδία τα ρώμανο-βλάχικα γράμματα εἰς κοινὴν χρῆσιν τῶν Ρωμανο-βλάχων.

Ν Τ Ν ΠΡΩΤΟΝ

Συνετέθη καὶ ἐδιορθώθη
παρὰ τῷ αἰδεσιμωτάτῳ ἐν ιερεῦσιν

ΚΤΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Κ Ο Ν Σ Τ Α Ν Τ Ι Ν Ο Υ

τά Οἰκήτα, Μοσχοπολίτε, Χαρτοφύλακος
εἰς πρωτοπαπᾶ ἐν τῇ Ποσνάνια τῆς
μεσημβρινῆς Πρεστίας.

*Kai διάντοις χάριν ἐδόθη εἰς τύπον διὰ
κανύχημα τῷ Γένεσιν*

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ,

1797.

Τύποις τῶν Μαρκίδων Πούλιε.

319.—Titlul *Pedagogiei* lui Ucuta, 1797.

αλούη ατζεά τέη να ουρτέαστε μπασεάρηκα ανωάστραχ ατζεά έρητόσδου λούμμπαρησήτα, τέη μουτρεάσσετε θεη (sic) τραχ ιου λουτζεάσσετε σώαρραχ α ν' θρηπτάτελλ'ν, Χρηστόλλου θουμυηθέάλλου ανόστρου. ατζέλού τέη τότεοι νόη νη λοιμ'υνεάθέά.

A g'uvăsitórrui.

Așteaptă-o luñina aista puñâna, tră filisirea a fumel'loră anostróră, că (pistipescu) de multu și eră doră se o veđi aistă árh'izmă tru fara anoastră; și cu escoile se kicăsească fumel'le anoastre, ajeá și cu multă zămane, și-cu

multă zahmete o kicăsescu pre altă limbă. Că nănte nănte se agărși limba anoastră, și nu ma limba, ma și dōymatele a pîstil'i. Că dîje Daviđ (se misticară cu alante plăș și nvițară lúcarră alóră). Tra țea (= tr-ațeá) de cătă putum, cupusim tră alfavitarea aistă, de cătă cu xivisea de pre Grețească, cama nsusă cu uîdisirea a grămeloră, și a greăerloră pân se le așter[r]ăm tru stambă, tră fumel'le anoastre. Că (îțido árh'izmă este cu zahmete) nimalo este călă se știbă criștinlu se ncl'ină domnulă aluă cu limba ațeá și se feațe de muma aluă. Că scrie apóstollu Pavlu la Corinθiánă, tru α: pistolie tru, δ: de cap: versă, ις: Se fure că me ncl'ină cu limbă căseană, súfletlu-nă se ncl'ină, ma mintea-nă este fără carpo; tru, ις: dîje, că tră și? Voî se me ncl'ină, și cu súfletlu, și cu mintea. Voî se psulisescu și cu súfletlu, și cu mintea. Tr-ațeá fișorl'i lipseaște can seámnele a pîstil'i se știbă; și nu el'ă și nu știu țivă, ma și-ațel'ă și știu năh'amă, lipseaște se g'uvăsească ma nsusă tru 13. de versă cap, δ: că dîje Pavl[u]: ațel'ă și g'uvăsească prelimbă căseană la[s] se pălăcărsească Dumniă se-l'ă da știre, tra se le spună pre limba aluă. De căcum și-noi lu pălăcărsim domnulă se nă da fótise, se le spunem pre anoastră limbă. Ma, tru aistă ah'urh'ire se fure că află sfalmă, i de neștire, i de neuîdisire pre limbă, se avém l'irtăcune, că nu o fațem tră vlasfimie, ma tră doxa al Dumniă. Si se nu o-ați tră rrășanc că tră și lom grămele a Eliňloră, i că tră și nă mprămutămă de altă limbă, că tute límbile și suntu tru etă se mprămuteadă ună de-alantă: că de Eliň[i]-ncoa se mprămută tute plăsile, și cu γrame,

320. — Gravură din *Pedagogia* lui Ucuta, 1797.

ş-cu zboarră, ş-ținivá nu poate se o-arnisească aistă, că lă se vedă și ȣamele, ş-lă se kicăsescu și zboárrale (ca ş-noi). Că de căcúm ȣucăm de locü, ş-de tru patridă nă misticăm cu alte soi ş-alăxím și zboárrale ca tru amirăril'le ȣi bănam. Na iu ȣramele suntu cunuscute tră pásprăvínviș, ş- de-aia nsusü ndiminăm născănte símfone se umplem rrámâneasca: ş-ațeale cu boate le şuțim pre anoastre greáeri, de căcúm le veđi scrieate după frăndă. Tra se le g'uvăsească cŕejido ş-fără spúnere. Se pălăcărsească pre limba alúi ațeá ȣi nă urseaște băseárica anoastră ațeá vărtosü lumbrisită, ȣi mutreaște de [că]tră iu luțeaște soarră a ndriptátel'i. Hriștollu Dumniđällu anostru, ațelü ȣi toțí noi nă luńineadă.

Traducere :

Cătră cititor.

Primește lumina această puțină, spre folosul copiilor noștri, căci cred că de mult își eră dor să vezi acest început pentru neamul nostru, ca ușor să priceapă copiii noștri aceea ce cu pierdere de multă vreme și cu greutate o pricep în altă limbă. Căci cu mult înainte a fost uitată limba noastră, și nu numai limba, ci și dogmele credinței. Căci, zice David: se amestecară cu alte neamuri și învățără lucrele [=treburile] lor. Pentru aceea, cât puturăm ne-am trudit pentru acest Abecedar, cu tălmăcirea din grecește, și mai ales cu întocmirea slovelor și a vorbelor până să le așternem la tipar pentru copiii noștri. Căci (orice început este cu greu) destul este să știe creștinul să se închine Domnului lui în limba ceea în care se născu de mama lui. Căci scric apostolul Pavel către Corintieni în epistola I, cap. 14, v. 16: dacă m'aș închină în limba străină, sufletul mi se închină, dar mintea îmi este fără frupt; la 16 zice, că de ce? Voiu să mă închin și cu sufletul și cu mintea. Voiu să cânt și cu sufletul și cu mintea. Deaceea copiii trebuie cel puțin semnele credinței să știe: și nu ei (numai), cari nu știu nimica, dară și acei ce știu puțin, trebuie să cetească mai sus în v. 13, cap. 14, căci zice Pavel: acel care cetește pe limbă străină, las' să roage pe Dumnezeu să-i dea știrea (priceperea), ca să spue pe limba lui. Precum și noi îl rugăm pe Domnul să ne dea lumină, ca să o spunem în a noastră limbă. Dară, dacă în acest început ar fi să afli greșeală, să ne fie cu iertare, căci nu o facem spre blasfemie, ci spre gloria lui Dumnezeu. Si să nu consideri de rușine, de ce ne împrumutăm din altă limbă, căci toate limbile ce sunt în lume se împrumută una dela alta; căci dela Eleni încocace se împrumutară toate neamurile și cu slove și cu vorbe, și nimeni nu poate să nege aceasta, căci li se văd și slovele și li se pricep și cuvintele, după cum și cu noi (se întâmplă). Fiecare, după cum ne mișcăm din loc și din patrie, ne amestecăm cu alte rasse și schimbăm și cuvintele după împărăția în care trăim. Iacă unde literele sunt cunoscute în (număr) de douăzeci și patru, iară de colo în sus combinăm câteva consoane, ca să umplem româneasca; iară pe cele cu voce (vocalele) le întoarcem, le prefacem în cuvinte de ale noastre, precum le vezi scrise după foaie. Pentru ca să le cetească oricine și fără spunere (arătare). Pentru ca să se roage (fiecare) în limba sa, despre ceeace ne poruncește Biserica noastră acea foarte strălucită,

care privește din cotoare lucește soarele dreptății, Hristos, Dumnezeul nostru, acel care pe noi toți ne luminează.

Urmează apoi expunerea sistemei ortografice făurite de autor pentru scrierea limbii aromânești.

Transcripțiile și traducerile de mai sus sunt făcute de D. Per. Papahagi.

Cartea s'a reprodus în întregime în publicațunea :

Per. Papahagi, *Scriitori aromâni în sec. XVIII*, București 1909.

București : Biblioteca Academiei Române.

1798.

614. *Ducere de mână cătră cinste*, Buda 1798.

ДѢЧЕРЪ ДѢ МѢЖНЪ | КѢТРЪ ЧИHСТИШИ ДИРЕПТАТЬ | ЙДѢКЪ
ла копии рѣмжинѣцій чеічє Ѣ шкколелє чѣ-ле мицій съ Ѣвацъ спре четаніе рѣмжинѣцъ
КИРТЪ. | * | Не легатъ къ 18 кр: | Къ доконуѣ ст҃кожниторилор. | Ѣ БѢДЛ.
Типографъ ла Крѣжска Университетъ | Типографіе. | 1798.

Alleitung | zur | № е ѕ а f f e n h e i t, | oder | das für die in den Triebial-
schulen lehrende wallachische Jugend bestimmte | № e ѕ e ѕ u d. | Kosten ungebunden 18. Fr.
Mit Erlaubniß der Obern. | ОФГН, | gedruckt mit königl. Universitätschriften, 1798.

In-8º de 261 pagini.

Textul, ca și titlul, este în două limbi : românește pe pagina din slângă și nemțește pe cea din dreapta.

Pentru alte ediții, vezi Indicele.

București : Biblioteca Academiei Române.

615. *Liturgbie*, Sibiu 1798.

СФНТІ | ши | ДМНСЗЕЛСКІ | АУТЗРГІЕ, | Ѣтров Мѣрирѣ Сфітей
девфіїнцъ де вілцъ фк-квтðарей, ши недеспѣрїтей Троицъ, Тѣ-твль, ши Фію-
ловъ, ши Сфнтуловъ Ах. | Ѣ врѣмѣ Прѣвасфнїтвловъ Ѣпзрѣтвловъ | ФРІН-
ЦИСКХЕ ІЛ ДѢ СОЙЛЪ. | Фійнд Гвєкрунатор Цѣркій Ірдѣловъ Ѣзеленіца
са Домнвл Гроб | ГЕОРГІЕ БІННФІІ. | Къ словозеніа Ѣнклцатвловъ Кркес-
квловъ Гвєрнїзм. | Гас типографъ Ѣ Сибій Ѣ Типографія лвн Пётрв Барт. | 1798.

In-4º de 2 foi și 336 pagini. Tiparit cu negru și roșu, cu caractere de două mărimi și cu 24, respectiv 35 de rânduri pe pagină.

Verso titlului e alb. Făra prefață.

București : Biblioteca Academiei Române.

616. Ioan Molnar, *Retorica*, Buda 1798.

РЕТОРИКЪ | ЙДѢКЪ | ѢВѢЦЪТ҃РІ | ши | ѢТОКМІРѣ ФРѢМОІ-
СЕИ КѢБІНТ҃РІ. | Ікѣм | Ѣтжю йзкодйтѣ пе лімба ромжнѣскъ. | Ѣподо-
вѣтѣ ши Ѣтемелѣтѣ къ пілделе кѣкилор | Философъ, ши Дѣсклай висеричѣшъ. | Ѣ
БѢДЛ. | Гас типографъ Ѣ крѣжска Типографіе Орієнталническъ, | Ѣ Университетъ
Пѣти | 1798.

In-8º de 296 pagini.

Prefața :

Tuturor de alăsă vrednicie iubitori de știință dela Dumnezeu
toate darurile îndurărilor.

Iată, iubișilor, că pun înainte voastră învățatura graiului frumos și a vorbei înpodobite, ce să iubește acum întâia dată în limba românescă, ca un odor purtătoru de folos părții politicești și propoveditorilor cuvântului lui Dumnezeu, ca să fie puternică în cuvântare.

In cât și scolasticilor învățători le iaste de lipsă, că prin canoanele ei trag inimile tinerilor spre îndreptare; măcar de ar fi și tari la inimă, o moae, și cu osărdie o dumerește să-ș plângă faptele greșalelor sale célé neîncuviințate, și-l deșteptă să să prefacă într-un om nou și bine plăcut lui Dumnezeu. Că ce poate să fie mai de folos de cât aciasta?

Deci, iubișilor, deprindeți-vă intru învățurile ei, și sporiți în meregeră înainte spre lauda Părintelui în ceriuri și a creșterii binelui de obște.

Al tuturor de bine voitoriu,

Autorul.

Scris în cetate Sibiului în 13. zile Iulie 1797.

București : Biblioteca Academiei Române. .

617. Triod, București 1798.

ΤΡΙΩΔΙΟΝ | Κεί σά Ζήτε, | ΤΡΕΙΣ ΚΗΠΤΗΡΙ | Κεί ἄρε ἀντρες σύνε
σλόγβα Σφάτιον | ωή Μάρελην Πέστε. | Άκεμ λιντρες ἀπεστ κάπι Τυπεράτη, | Λιτρες
ἡτάκια Δομνίε ή Πρέ Λαμινάτιον | ωή Πρέ Λινελιάτιον Δόμνη, | ΙΩ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝ ΓΕΩΡΓΙΕ ΧΙΝΙΨΕΡΗ ΒΟΕΒΟΔ | Κεί Ελαγοσλοβένια ωή
τόλτε Κιελτιάλλα | Πρέ Σφάτιον Μιτροπολιτ ἀλ ζγ- γροκλάχιε, ΚΥΡ ΔΩ -
ΣΙΘΕΗ. | ἀν Τυπογράφια Σφάτει Μιτροπολίν. ἀν | Εδκθρέψη. Άνιν δελά Χέ, ζαψχι.
Δέ Διμήτριε ΜιχαήλοΒιντε Τυπογράφος | Ση δέ Γεώργιε σύν Διμήτριε Τυπ. Ρζλ.

In-folio de 6 foi nenumerotate și 474 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană.

Pe verso titlului se afișă stema Țării-Românești cu următoarele versuri :

Stihuri poetice zéce cătră stema pré luminatului și pré înnălțatului și bine credinciosului Domnū Io Constantin Gheorghie Hangeri Voevodū.

Lumina cé în trei sori a Troiții ceii pré îndumnezeite,

Caré de oameni să laudă prin trei cântări alcătuite,

In Scaunul Domniei Ungrovlahiei au voit a-l întărī

Pre Domnul nostru Io Constantin Gheorghie Hangeri;

și prin semnul cinstitei Crucii ce în pecete sau însemnat .

Stăpâniré creștinescului norodū i-au încredințat;

Prin Soare cu buzduganul dreptății il intărēste,

Iar prin Lună, sabiă spre îngroziré făcătorilor de réle ii dăruiaște.

Păzescă-l Domnul întru bună și întrégă fericire,

Dându-i și în vîcul viitoriu cu dreptii sălășuire.

Prefața :

Pré cinstite, pré sfînțite, alesule de Dumnezeu și al nostru milostiv Stăpân, pré sfînția ta, Părinte Mitropolite a toată Ungrovlahia, pre cé de slugă plecată închinăcăune aduc cu smerenie pré Sfînții tale.

Cum că iubiré de înțelepcăune și de multă știință ăaste la om un dar al dumnezeestii Providenții, vederat să cunoaște; și acăsta au pus aripi minții omenești ca să zboare până la sfera cé cu mulțime de stélé, și o au invitat ca să iscădăescă mărimă luminătorilor, cătătimă stélelor celor nerătăcitoare, și pre cé cu puțin număr însoțire a planitelor, și staré lor, ținéré, orânduiala, depărtaré, mișcările, încungurările, întocmiré și frumsété lor; ă-ai descoperit pre un pol la amiază noapte și pre altul la amiază-zi; ă-ai arătat întoarcerile soarelui, pre cé de vara și pre cé de iarna. Însă cu toate acăsté nu s-au îndestulat minté omenescă, ci pogorându-se dela céle de sus au orânduit pământului cu însemnare brâne, délnițe, vârste, lăjimi, lungimi și alte măsuri asémené; au deosebit felurimile sadurilor, soăurile dobitoacelor, cât pământ ăaste lăcuit și cât nelăcuit, râuri, ăzere, mări și ochianuri. Acăstaș minte ăărăș cufundându-se cu o iscădire neliniștită până și în asternutul mării, pătrunzând și céle mai din lăuntru sănuri ale pământului, acolò adecă au aflat pre cât au putut felurimé celor înnotătoare, nașteré lor, crășteré și înmulțiré. Iar aici aă scormonit atâté metaluri și au scos la ivélă atâté vistierii, încât au deșchis nenumărate negoațe și au înpistrit pre céle patru părți ale lumii cu tot félul de podoabe.

N-ău obosit nică acă, au zburat ăarași în văzduh ca un vultur, au înnotat în noianul atmosferii, ă-ai găsit trépete, au osebit aburii din căță, și au zărit norii cei umezi și cei uscați, pre unii cum că suflă o adiere lină și dulce, iar pre alții cum că slobod uneori vifore, alte ori grindină și zăpadă, iar alte ori fulgere, tunete, trăsnete și altele asémené de mirare, câte să săvărșesc prin nori din innălijmă atmosferii.

Cu acăstă iscădire făcându-se omul și ceresc și pământesc și de supt pământ, și al mării și al văzduhului, au aşezat orândueli, îndreptări, și potriviri. Dintr-acăstă dar sănt cunoștințele ceriului, învățăturile a tot rătundul pământului, științe filosofești și matematicești, table de gheografie, punsule de corăbii, ochianuri mari, ochianuri mici, măestrii și meșteșuguri de tot félul. Și mai în scurt a zice, printr-acăstă iscădire și iubire de înțelepcăune au cunoscut omul pre Ziditorul a toate și strigă cu uimire: «Cât s-au mărit lucrurile tale, Doamne, toate intru înțelepcăune le-a făcut».

Noi cetim în Sfânta Scriptură și vedem că vestitul acela Solomon, care s-au înălțat în scaunul lui David, tătâne-său, Tânăr încă fiind de opt spre zece ani, după ce au încununat crăștelul său cu coroana înpărăției și au priimit în drépta sa schiptrul stăpânirii preste atâté ăari, câte era și neamuri, după ce au gustat slava aceii măririi și i s-au închinat tot Israilul, n-ău cerut dela Dumnezeu nici lungime de zile, nici bogăție, nici biruință înprotiva vrăjmașilor, ci au cerut înțelepcăune. «Dă-m (zice), Doamne, înțelepcăuné caré șade pre scaunele tale, Tu, carele cu înțelepcăuné ta ai zidit pre om ca să stăpâneșcă preste făpturile céle făcute de tine». Deci l-ău

ascultat Dumnezeu la aciaștă cérere, și nu numai că l-au ascultat, ci l-au și lăudat zicându-i: «Pentru că ai cerut dela mine graiul acesta, și nu ţi-ați cerut zile multe, și n-ai cerut bogăție, nici ai cerut sufletele vrăjmașilor tăi, ci ţi-ați cerut înțelégere, țată am făcut după graiul tău, țată am dat tie înimă înțeléptă».

Dintr-acésté dar, și din alte graiuri ale Sfintei Scripturi, ne adeverim că iubiré de înțelepciușe și de multă știință țaste, după cum am zis mai sus, un dar al dumnezeestii purtării de grijă, pentru slava Ziditorului și lesniré folosurilor némului omenesc. Insă să zice de Scriptură fără alégeré locurilor și oamenilor.

Iară Gheografii desprc altă parte, după ce arată pre céle patru părți ale lumii în Gheogrâfile lor, voesc ca să povestescă și însușirile céle firești ale fieștecăria părji, ei zic cum că oamenii Evropei au minte ascuțită, sănt ncpregetători și vitéji; și cum că într-ânsa s-au născut atâté înțelepți, atâté puitori de pravile, doftori, ritori și voevozi aleși, carii au dumestnicit, au învățat și au biruit pre toate céle lalte némuiri ale lumii cu putéré minții lor, a limbii și a mânii; cum că într-ânsa au stătut céle doao vestite înpărății, a Ellinilor și a Râmlénilor; într-ânsa au înflorit și înfloresc științele, meșteșugurile, bunele obiceiuri și buna nemuire; și cum că țaste cu cuviință ca aciaștă Evropă să se numescă podoaba lumii.

Eu luând séma acestor socoteli ale Gheografilor, mă îndemnez a arătă mai jos, pentru ce pricină oare acéle însușiri firești ce dau ei la Evropa, nu fac și la noi pre toate săvârșiri câte fac la alți Evropeni.

Știut țaste pré Sfinții tale, că Țara Rumânească, caré să socotește de Mathimatici la trépta a 47 a meridianului și a 45 a ecuatorului, să afă într-o alésă parte a Evropei, trage un aer sănătos și supțire, să vecinéște și cu némuiri care să laudă și să răsfajă în științe filosofești, toate acésté, mijloace lesnicioase de a râdică și pre fiii Patriei aceștiia la tréptele laudelor de multe științe ale celora lalji Evropéni, dar țar cu toate acésté, lăcuitarii Rumâni ai aceștii păzite de Dumnezeu țari nu s-au abătut a să zăbovi ceva într-acél. Ei de când au priimit lumina dréptei credințe, din zilele Marelui și Sfântului Constantin Înpărat, s-au îndeletnicit mai mult cătră intemeiaré credinței în țara lor, după cum mărturisesc nu numai létopisețele isprăvilor acestui né, ci și multele feliuri de hrisoave ale fericiților Domni ai aceștii țari.

Mulți tineri, aprinzându-se de râvna folosului Patriei aceștiia, au mers cu mari osteneli și primejdii la țari depărtate, ca să învețe în școale vestite, nu măestrii, nici măsuraré pământului și a innălțimii, nici Astronomie, ci numai cât să cuveniă la apărare și întăriré sfintei creștinătăți; carii întorcându-se nu arătă alte lucruri mai cu flerbinjelă de cât tălmăciré dumnezeestilor cărji, propoveduiré Evangheliei și bunele orândueli ale sfintei Beserică, pre care, ca cum adună albina mișcaré, așa le adună ei dela alte părți și le clădiă într-acest loc. Cuvântul mieu acesta să dovedește din diețile mănăstirești, din tălmăcirile ce să văd a atâté cărji, și din păstraré daniilor celor mișcătoare și nemîscătoare.

Zidirile sfintelor lăcașuri, care înpodobesc aciaștă grădină a Țării Ru-

mânești, măcar neînsuflețite și fără glas, însă sănt destule a mărturisi cum că Rumânii au cu darul lui Dumnezeu o deosebită alégeră și înduplecare la înbrățișaré lucrurilor ce caută cătră părtiniré bunei credințe. Ei cunoscând în faptă, cum că frica lui Dumnezeu luminéză ochii și înțeleptéște pre prunci, n-au atâta atârnare și trebuință de înțelepția cé dinafară, de a înplini toate însușirile ce dau Gheografii la Evropa, ci să razimă totdéuna de brațul cel nebiruit al dumnezeeștii purtării de grijă.

Pré Sfinția ta, ca un păstoru blând al cuvântăloarelor acestora oi, și ca un părinte duios de copiii săi, ai lăcrămat cu durére la primejdia aceji gréle foameji din anii trecuți; și plângând de ticăloșia sufleteștilor fli ai pré Sfinții tale, le-ai mângâiat obida cu toate acéle mijloace câte poate să găsescă o inimă părintescă, caré simte întocma durére la umilenia celor ce o cunosc că pătiměște împreună.

Ai văzut cu mirare și iarăși ai plâns, însă de bucurie, când ai priimit înștiințari de afară, cum că din cuvântătoarele acésté oi ale staulului pré Sfinții tale, măcar în primejdia lipsii de păsuné cé vremělnică, dar céle mai multe ca despre parté tuturor, au arătat doao sémne vrédnice de cuvântare, adecă datornica mulțămită cătră cé păstoréscă purtare de grijă ce au cunoscut de cătră pré Sfinția ta, și staré cé neclătită din teméele sfintelor aşăzământuri.

Iată dar cunoștința înrădăcinării bunei credințe ce au săvârșit ostenelele acelora căți s-au nevoit, nu la măestrìi ale înțelepției ceii dinafară, ci la înmulțiré și puneré în faptă a cuvântului lui Dumnezeu.

Vécurile trecute, după ce s-au sămănat aici cuvântul evanghelicesc și au crescut, au văzut în țara aciasta mari săvârșiri ale dréptei celui Pró innalt, și cine va vré să le știe pre amăruntul, cercetéze-le în létopisește, și le va găsl, nu numai într-ale noastre, ci și într-ale altora streini.

Vécurile céle mai dincoace și până la noi au simțit în ograda țării aceştia o privire jalnică: o au văzut-o făcută maidan de războae, zbor de oști, și acoperită cu nori de lacrămi. Dar iarăș putéré Celui dintru înnălțime o au ușurat, o au curățit și i-au dăruit liniștire pacănică.

Deci, cu un cuvânt a zice, vedem că după toate ploile necazurilor, după toate potoapele câte s-au pornit ca să o înnece, s-au aflat iarăș la staré sa cu darul lui Dumnezeu, și s-au asemănat unii pietri de caré scrie Plinie istoricul, cum că de să va aprinde odată în foc, nu să va mai stinge nici odinioară, măcar de ar turnă pre dânsa toată apa unui râu.

Dar lângă ținéré pravoslavnicii credințe păzesc Rumânii și datoria supunerii ceii ne-mincinoase cătră stăpânitorii lor. Si aciasta țaste o descoperire a dumnezeeștii purtării de grijă, pentru apărare liniștirii lor și ocrotiré îngrădirii flește căruia.

Ei fără a nu învăță felurimi de științe, ca alți Evropeni, fără a nu să pedepsi de dascali meșteșugareți, ci numai cu céle dése luori aminte la prefacerile stărilor omenești, și cu supuneré lor, au aflat pricinile de care trebuie a să feră și cu care să cade a să slujă. Si s-au deprins la mijloacele care au putéré să tragă pre libovul celor procopsiți. Noi vedem și ne mirăm, cum din toate părțile năzuesc totdéuna aici streini

de să sălășluesc, să chivernisesc, și să fac o alcătuire cu Rumâni. Deci dintr-aciasta urmăză a chibzui lesne ori cine, că acest ném carele intr-atâta sumă de ani supt nenumărate primejdii au păzit pravoslòvia ne clin-tită, au arătat dépururé toată suppunéré cătră stăpânitorii săi, au priimit cu brațe deschise pre toți câți au năzuit a să sălășlui intr-acest pământ, să cunoaște că ăaste umbrit de putéré cé nevăzută, ăaste mișcat de înțelep-cüné cé cuprinzătoare a toate, iar nu de cé lumescă, cu caré mulți fălin-du-se s-au abătut din calé cé de umblat.

Acestui Némű Rumânescu ești Pré Sfinția ta acum păstoriu, nu fără luare aminte fiind alesu, nici fără cé cu dédinsul băgare de sémă a alegătorilor, ci cu vréme îndelungată cercatū și lămuritū ca aurul în topitoare.

La Pré Sfinția ta s-au adunat multe daruri vrédnice de laudă, și preste céle firești și s-au adaos încă cu multă îndestulare céle căștigate.

Moșia în caré ai văzut soarele întâiu ăaste acéia preste caré au înpărăjît odinioară Pyrr, feciorul viteazului Ahillevs, după luaré Troadei, și Elen cel înțelept, feciorul lui Priyam, în urma lui, aproape de coloniile care în părțile Ipirului s-au tras preste câtăva vréme din némul nostru.

Istețimé duhului Pré Sfinții tale te-au vestit încă aflându-te în scoala cé lăudată din orașul Ioannina, cum că într-o vréme vei să ajungi la trépta în care ești. N-au rămas greșiți aceia de carii am auzit cum că au făcut aciastă sămuirc pentru Pré Sfinția ta, că încă fiind în floare vârstei ai trecut tréptele învățăturilor limbii ellinești, ai intrat în clirosul besericesc și te-ai ales a fi povătuitoriu, — lucru care cu adevărat să întâmplă foarte rar. Neajungeré vârstei Pré Sfinții tale n-au oprit atunci cunoștința celor ce te-au ales de ocărmuiitoriu unii mănăstiri întru o țară depărtată și într-un oraș mare și plin de ochi priveghitori, cum sănt Bucureștii, ci te-au trimis aici, de unde cu vestiré petrécerii cei bune și cinstite caré ai arălat, și cu osârdia ce ai avut de ai ușurat mănăstiré dintr-atâté gréle datorii în care o găsiseș, te-ai făcut în puțină vréme pricina de laudă la multe părji ale Ipirului, și deosebit ai pătruns cu iscendiré cé firescă obiceiurile acestui loc și năravurile céle bune ale celor mai aleși stătători înainte. Drept acéia te-ai cunoscut vrédnic a te socotî ca o parte a trupului Țării noastre. Si mai vârtos după ce ai încungjurat multe locuri, ai văzut multe orașe, multe ciudèsii, multe măestrii, alăt politicești cât și mihanicești, ai avut întimpinare cu înalte persoane, cu vestite obraze, și te-ai vânturat în privelișté aceștii lumi, precum să vântură grâul în arie. Apoi în vréme orânduită și cuviincioasă vredniciei și haractirului Pré Sfinției tale te-ai înnaljat la trépta Episcopiei Buzăului. Si aciasta, după cum în faptă s-au văzut, au fost o iconomie a dumnezeestii Providenții, ca să te afli acolo în frunte țării, ca unu ochi deșteptu la vréme de strejuire și ca unu tată al săracilor și al lipsiștilor.

De acolă ăarăș, în altă vréme care au avut trebuință de Pré Sfinția ta, te-ai rădicat în Scaunul Mitropoliei a toată Ungrovlahia, orânduită fiind (socotesc) din amerințare dumnezească, ca unu altu Iosif, spre a hrăni în vrémé foameșii cei gréle pre săracii norodului, și ca un alt Moysi bland, spre a-i mângâia la primejdia cé groaznică a ciumei.

Eu, Pré Sfințite Slăpâne, știind că sufletul cel smerit al Pré Sfinții tale

nu priiméște nici de cum laude, las de a spune pre amărunțul facerile de bine și isprăvile céle vrédnice de cuvântare, câte ai arătat până a nu fi Episcop, și până a nu priimi toagul cel păstoresc al Scaunului Ungrovlahiei, și voesc a scrie numai puțintele, câte socotesc că pot a învită pre cei din urma Pré Sfînții tale, ca să urmăze spre a înpodobi și a întări și a drége lucrurile céle încredințate lor. Deci arăt că cé mai întâiu și pré trebuincioasă săvârșire caré ai făcut la Episcopia Buzăului ăaste că, găsind scrisorile céle afierosoare și hrysoavele, și toate cărțile de moșii, de danii, și de întăriri, nepuse în rânduială, neadunate cum să cădă, ci supt primejdie de a să strică, sau a să răpune, te-ai silit de le-ai strâns și ai grijat de s-au făcut acolò acé mare Codică cu mijlocul căriiă să pot păstră de aici înainte teméele daniilor și ale pomenirilor, fără temeré și pericolul în care până atuncé să află. Nu te-ai strâmtorat la aciastă ispravă nici de grélele chieltueli ale aceii vremi iuți, nici de pornirile silnicilor răzmiriții, când flește carele să grijiă numai cum îs vré crujă viița.

Dar încă lângă aciasta ai adaos ăărăș înr-acé vréme de războae și zidiré besericii ce ai făcut la viile Episcopici, unde cu adevărat, pentru adunaré la sfîntele slujbe, a creștinilor înprefjuréni de acolò, urmă a fi trebuință mai mult de beserică de cât de casele céle de lăcuință, pre care le-ai zidit lângă acé casă de rugăciune, și de cât alte zidiri și înprefmuiri ce ai mai făcut. Mai pre scurt a zice, te-ai mutat și te-ai înnalțat la Scaunul Mitropoliei Tării, și aciastă mutare și rădicare n-au stătut pricina de alt, fără numai ca să facă mai cunoscute și mai vestite vrednicile Pré Sfînții tale și râvna și libovul și inima cé iubitoare de îndreptări.

Tăiaré ne lesnirii suișului la Mitropolie și lesniré drumului carele mai nainte eră mare piădecă, ăaste pârga ostenințelor duhului Pré Sfînții tale. Si de atunci până acum n-ai încetat, odată înnoind chiliile céle vechi, altădată zidind de iznoavă altele, une ori dregând înprefmuirile céle stricate, iar alte ori făcând de nou; și acésté nu numai aici, ci și pre la metoașe.

Dar oare puté-va cineva să îndrăznescă a zice cum că Pré Sfîntia ta având atâté griji, lucruri, trebi, în céle besericești și în céle politicești, în céle din lăuntru și în céle din afară, nu vei fi ajuns a griji și pentru typărire de cărți? Nu va puté nimené, flind că în zilele păstoriei Pré Sfînții tale în Scaunul Ungrovlahiei, măcar că au fost toate lucrurile scumpe, măcar că foameté despre o parte și ciuma despre altă parle au făcut mare zăticnelă, dar iar cu toate acésté, în vréme numai de patru ani, s-au typărit șase rânduri de cărți, adecă Molitvénice, Căsosloave, Psaltiri mari, Liturghii, Pravoslavnica învățatură, și acum Triodul.

Deci flindcă acest Triod ăaste carté acéia caré s-au alcătuit din florile céle mai alése ale Sfîntei Scripturi, și caré rânind pre sufletu cu săgădata doririi cătră céle cerești și aromindu-l cu dulcile viersuri despre zburările céle trecătoare, îl trage ca cu o undiță la limanul cel dumnezeescu, să cădă cu adevărat ca în capul cărții aceștiă, ca înr-un liman, să se odihnescă oareș cum osârdia duhului Pré Sfînții tale, ce arăți cătră némul nostru, căruia ești păstoriu.

Și încă de n-ai fi avut acé adâncă smerenie, caré nici de cum nu sufere să se vădescă bunătățile și vrednicile ce ai, nici priiměște laudele omeniști, eu cu adevărăt ca o slugă îndatorată cu multe faceri de bine ce am cunoscut dela Pré Sfinția ta, și ca un fiu al Patriei aceștii, aş fi fost silit ca să vestesc mai multe din darurile câte sănt clădite în cămara sufletului Pré Sfinții tale. Însă datoria aciasta, de-m va hărăzi Dumnezeu viiață, rămâne a să înplini de mine și în alte dăți, fără a aduce turburare la iubiré sa de smerenie. Că de nu să va urmă prin typariu, să va săvârși și prin condeiu, pentru ca să vădesc mai curat și mai limpede mulțamita ce păzesc cătră făcătorii de bine mie, și să arăt, că déca viețuitoarele céle ne-cuvântătoare, și une ori și hiarăle céle mai sălbatece, răsplătesc cu feluri de sémne facerile de bine, cu cât mai vârtos omul cel cuvântătoru.

Nu sănt ne-știute de Pré Sfinția ta și istoriile și pildele cu câte să siliă și cei vecchi ca să typosescă în minte oamenilor aciastă datorie a mulțamirii. Intre care spune oare cine, cum că la orașul Pătrele al Ahaiei, un copil au cumpărat un puț de bălaur, și-l hrăniă cu mare nevoie, și vorbiă că cum eră auzind, și-l învărtiă că pre o jivină dumestnică, îl avé lângă dânsul tot déuna, și-l răsfăță fără nici o frică. Cu acésté toate au crescut bălaurul împreună cu copilul și s-au făcut groaznic acel șarpe, încât temându-se cei de oraș ca să nu vatâme pre cineva, l-au slobozit în pădurile din prejur. Dar nu după multe zile întorcându-se acel Tânăr dela un zbor, au intimpat pre niște tâlhari. Deci aceia vrând a-i face rău, iar el strigând de frică, au înțeles bălaurul acela glasul Tânărului, și, slobozindu-se de unde eră, au răsipit pre tâlhari și au scăpat pre Tânăr.

Eu lăsând asupra plăsmuitorilor aciastă închipuire de mulțamită, rog mai nainte de toate pre milostivul Dumnezeu, ca să lungiască anii Pré Sfinției tale și să te învrednicăască ca lângă alte mari isprăvi să adaogi și aceia pre caré doresc cei iubitori de vechile priveleghuri, cu a mijloci încă în vréme cuviincioasă, de a să face o cumpănire întocmită, acolò unde s-au atânat pré mult la o parte, fiind că potriviré cé de măsură spânzură numai la lucrăré a celui afiătoru duh, carele înpodobéște pre Prea Sfinția ta.

Al Pré Sfinții tale pré plecat și îndatorat slugă,

Grigorie Arhimandrit.

București : Biblioteca Academiei Române.

1799.

618. Croce, Bertoldo și Bertoldino, Sibiu 1799.

БІЛЦІА | лѣй | Б Е Р Т О Л Д О, | шн Ѣлѣй | Б Е Р Т О Л Д Й Н О | Фічорѣлѣй лѣй; | Дѣнпрѣшнк шн лѣй | К Й К Й Е Й Н О | Нїпогрѣлѣй лѣй. | ІІксл .жтакъ кслѣкъ дин кѣрци Исто- рицѣвѣй фѣарте десѣк- тѣтѣарте. | СІЕІІ, .ж Тигорѣлѣй лѣй Пѣтре Бѣрт. | 1799.

In-8º mic de 3 foi și 44 pagine.

Prefață :

Istoria acestui românt.

Mař mult decât doao sute de ani sănt, de când némul italienesc să desfățeză cu dulciata cetirii acestui românt mic comicesc; toți, carii și tu

cetă, cu dădinsul cetesc vițăja acestuia Bertoldo, pruncii îl știu mai de rost: doicile și femeile cele de casă povestesc celor ce nu pot săpeti, și cei ce nu l-au săpetit, din auzul altora învăță multe pilde și învățături ale acestuia om minunat și le țin minte; și ce să zic multe? fără pocău zice, că Bertoldo în Italia este mai vestit și vrădnic de cinste decât Blobart în Tara Francească, de vrăme ce viață, cuvintele și pildele lui să asamănă învățături și istorie esopicești, sau să poate asamănă cu povestirile scrise în Sânbopanca.

Viața lui Bertoldo s-au ivit către sfârșitul al șaisprezecel de ani într-o cărticică foarte rău typărită, în care să află multe lucruri, care lui Bertoldo nice aminte nu i-au venit să le grăiască. Însă originalul din care s-au cules aceste foii pănă astăzi are trăcere în cetăți, în orașe, și prin țară să vinde.

Scriitorul acestui mic istoriu este Iulius Cesar Croce, care dela lira, română este numindu-să Cobză, au luat polecră sa, pentru că el aşa îi au pus numele ticăloasei cobză, care o bătă pre ulițile cetății Bononi, asămnându-să cu cântăreții podului celuia nou din Paris. Să zice că acesta întâi ar fi cântat viața lui Bertoldo în stihuri, după aceia scriindu-să mai pre larg au avut trăcere.

In anii cei mai de pre urmă a vieții sale au adăogat Croce la viața lui Bertoldo și adăoao parte, care cuprinde viața lui Bertoldin feciorului lui, dară aciasta nu-i aşa desfășătoare ca ce dintâi. După moartea lui Croce, Camil Scaligher dela Fratta au scris și a treia parte, ce cuprinde istoria lui Cacasino feciorul lui Bertoldin. Aciastă a treia partă este lipită de adăo parte, și s-au vândut una cu alta, iar partea, care cuprinde viața lui Bertoldo văzute mare au avut totdeauna în Italia, încă și într-alte țări s-au vândut cu mare folos.

O ediție nouă apare în București la 1836.

București : Biblioteca Academiei Române.

619. *Carte folositoare de suslet*, (București) 1799.

КІРТЕ ФОЛОСИТОАРЕ ДЕ СХФЛЕТ. | Деспрацьтк .ън траин първи. Дінтрв каде | Чѣ дінтью Кзпрындѣ | Анаквзтврв кѣтврв Азхокник. | Й ДОЯС | Каноанеле Сфітвлаи Іоанн Постниклави | Йлр й ТРЕЙ | Сфітвирв кѣтврв чѣл чѣ съ нсповедзіаце. | Тзлмчнитк дін лімба чѣ гречаск. | Йквм дінтрв а діаш Домніе а Прѣ лвминатвлаи | Дінблави Нострв Ів йл Еззандруз | К є Н-ЕТЯНТІН МЧРУЗ БОЕВОД | Дін Порѣнка Прѣ Сфіцен сале Куріс | А О-СІӨЕИ Ярхіепіскопъ Ши Митрополи-твль й толтк ҂нгровлакія. К8 Йкървта Благословеніе ши Келтвілк са8 ши Тунп- рѣт спрѣ фолбесла чѣл де ҂нвие. | Аа ѿнвль заїчд. | Де Стамнч Поп. Тун. | Де Димитріе Петровичъ Тун.

In-4° de 12 foi nonumerotate și 145 numerotate.

Po verso titlului se află stema țării (facs. 290, p. 98) și versurile din Psaltirea dela București din 1796.

Prefața :

Pré sfînțitului, pré cinstiitului și de Dumnezeu alesului Mitropolit a toată Ungrovlahiă Chyrio Dositheiu, al nostru pré milostiv stăpână, pre cé de slugă, după datorie, până la pământ plecată închinăciune aducem.

Vrând Mântuitorul nostru după înviiaré sa să încredințeze Dumnezeescului Petru pre purtaré de grijă a oilor celor cuvântătoare, i-au zis lui: «Simone al lui Ionă, iubește-mă? Paște oile mélé. Si dragosté cé fierbinte, caré ziceai că ai cătră mine, cât să și mori pentru mine, acum o arată prin a purtă grijă de oile mélé, pentru care săngele mieu pre cruce am vărsat». Cu florile dragostii aceștiia, caré ăaste vârful faptelor celor bune, aflând Dumnezeu după inima sa înpodobit pre pré sfînția ta, te-au înnălțat pre acest sfînțit scaună al Ungrovlahiei, ca să păstorești și să ocârmuești nu norodă ne supus și înpotrivitoru, ci credincios și Dumnezeescului jugă plecat, nu prostă și fără de исcusință, ci cu înțelepcăune și cu știință, pre cum oare unde și prin prorocul Ieremia zice: «Si voiu da voao păstori după inima mea și vă vor paște pre voi, păscându-vă cu știință» (3, 15). Că bine știind pré sfînția ta, că la aciastă păstorie duhovnicescă nu ăaste din destul numai arșița zilii și gerul nopții, ci trebuieaște și știință păstorescă, ai urmat și la aciasta Patriarhului Iacob, păstorului celui înțeleptu. Si pre cum acela prin cé dela Dumnezeu meșteșugire a înpestrițunii toiașelor au înmulțit dobitoacele sale, aşa și pré sfînția ta prin Dumnezească înpestrițune a faptelor celor bune ale pré sfînții tale, aduci arhipăstorului Hs. oile lui céle cuvântătoare, chipă însuflaști și cu faptele céle bune înpestrițit făcându-te, după cum zice Apostolul, (1. Tim. 4. 12), tuturor celor de supt pré sfînția ta, cu cuvântul, cu petréceré, cu dragosté, cu duhul, cu credința, cu curătenia, luând aminte tot-déuna la cetiré Dumnezeștilor scripturi, la mânăjaré celor necăjiți, la învățătura celor ce au trebuință de sfătuire, la apărare celor ce să nedreptățesc, la ajutorul văduvelor și al srimanilor, la ocrotire săracilor, la întemeiaré școalelor, și în scurt să zicem, la folosul a toată turma.

Dară fiind că acéste folosesc numai pre cei ce sănt de fată și aproape, nu s-au îndestulat înțelepcăune cé păstorescă a pré sfînției tale, ca folosul ce să face dela pré sfînția ta numai întru aceste să se cuprinză, ci au aflat oare carele chipă nou, ca și cătră cei ce nu sănt de față, ci sănt departe să se dé. Iară aceasta ăaste râvna pré sfînției tale, cătră tălmăciré cărților celor sfinte și de sufletu folositoare și typăriré acestora. La aciasta fiind pornită, nu atâta din grija dării de sémă sau din nădéjdé luării de plată, cât din dragosté cé cătră Dumnezeu și cătră aproapele, întru care toate să spănzură. Drept acéa și acum, aflând pré sfînția ta aciastă prăvilioară, plină fiind de mult folos, ca céa ce poate folosi și pre cei ce sănt ai oltarului, și pre cei ce sănt afară din oltar, pre aceea adeca, ca céa-ce și învață pre dânseni în ce chipă să cuvin să dé flește căruia la vréme măsura de grâu a cuvântului. Iară pre aceste, ca céa-ce și sfătuăște pre dânsii cu ce felu de mai nainte gătire să cuvine să o priimescă pre aciasta, ca să nu cază în deșărt grajurile céle grăite spre folos, ne-aș poruncit noao slugilor

pré sfinției tale tâlmăciré aceștiă din limba cé grecescă întru a noastră cé rumânească, întru care și lumină a dobândì prin typogràfie ai hotărât. Si acum ătă s-au înplinit porunca pré sfinției tale cé de Dumnezeu ūbitoare și s-au săvârșit hotărâré cé de suflet mânuitoare. Priiméște-o dară pre aciasta, pré sfințite al nostru stăpâne, cu cé obicinuită a pré sfinții tale bunătate, întrarmându-ne pre noi cu céle sfinte și pré puternice rugăciunile pré sfinției tale, ca și de acum înainte, prin acésté înputernicindu-ne să ne învrednicim să slujim și la altele ca acésté slăpânești porunci ale pré sfinției tale, precum și la cuvintele pré cuviosului părintelui nostru Symeonu, noul Bogoslovu, și la Chyriacodromion a pré sfințitului Arhiepiscopu al Astrahanului Chyr Nichifor Theotochi, care ărăș din porunca pré sfinției tale le-am tâlmăcit, și luminând și pre acésté prin typărire a le vedé nădăjduim, după râvna cé fie(r)binte și scoposul pré sfinției tale și după dorința cé de obște a tuturor. Iară Dumnezeu, dătătorul bunătăților, să dăruiască pré sfinției tale toate céle bune și de măntuire întărind pe pré sfinția ta întru toată cinsté cé arhierescă și slava cé fără de moarte, pre scaunul cel păstoressc al pré sfinții tale până la adânci bătrânețe spre folosul cel deobște al turmei ceii încredințate pré sfinției tale dela dânsul.

Ai pré sfinției tale pré plecate slugi,

Gherontie și Grigorie.

Cartea aceasta se tipărește din nou în anul următor 1800.

București : Biblioteca Academiei Române.

620. Evanghelie, Buda 1799.

E V A N G E L I I L E | la tóate | DUMINECSELE | si | SZERBETGORILE preszte tót anul, | karele | ku | éndemnaréa prêa csinsztitej si szlívitezj Doamnej Konziliarisiczej | MARGARITEJ TOMEJAN | pre limba raemlé-néaszké au telmécsit, si | drept veszelia jej cséa szufletéaszke | ku ortografie ungaréaszke la | tiparju au dat | Périntele [D]avid Biro | Szfaentul Petru [den rendul piarisz]tilor | LA [BUD]A | Al doilea prêa kitit [...]ezat Tiparju. Tipérít | én Tipografia Universitătei Kréjesty | 1799.

In-8º de 127 pagine. Tipărit cu litere latine, cu ortografie ungurească.

Ediția I s'a tipărit la Kolocza în 1769.

Pe verso se află o prefată și o rugăciune.

Præfatiuncula ad Lectionem Evangelii.

En dragostēa cséa éntru Hrisztosz adunaczi si ku szaengsele csel prea szkump részkumpéracci Krestini Evangelia cséa pre asztézi raenduité szkriszu-au Szfaentul Evangelisztul Luka la doaozecsi si unu de kapete, la doaozecsi si csincsi de sztihuri, kare pre Limba Rumaenéaszke asa szau télmécsit, aszkultaczi ku friké Dumnezejaszké.

București : Biblioteca Academiei Române.

621. Paul Iorgovici, Observații de limba rumänescă, Buda 1799.

ОБЕРЕВАЦІЙ | де | ПИМЕЯ РУМЪНѢСКъ | прни ПІЭЛ ІОРГОВИЧ
фіквате. | А Бдда | Гас түпърят ла Кръмска Університетъцій Түпографіе. | 1799.

In-8º de XVI+93 pagine și la sfârșit o foaie nepaginată.

Pe dosul titlului este tipărit :

«Tu, in agendo bonos, in loquendo sequere peritos. — *Horatius*».

Pe foile 2—5 este dedicăția următoare :

Illustrissimulu și Innalt Préosvințitulu Domnului Domn: Iosif Ioanovică de Șacabent, Pravoslavicul Episcop al Verșețulu, Caransebeșulu, Logojulu, Orșavo-Mehadie, s. a. Prémilostivulu Arhi-Ereu, și Patron a seu, dedică carté aciasta în ce mai adâncă umilințe, Auctoru.

Prémilostive Domnule!

Pentru a poté dopă cuviințe numera virtutele cele ceresci, cu care Tu, Illustrissime, strelucesci ică jos în negura pământului, unde Tu dintr-o applecăciune a inimii cei mari ţie înnascută, pre tot omu fer uitaré la Nație. sau la Religie, care numai trebue ajutoru tău, acoperi, rogaciunile celor mișei asculți și ne ostenit umblii ca pre aceia din mișeliia lor să-i redici, de care eu însumi doi anni și jumetate bucuroase marturie am fost; pentru a poté descriea aşa precum eu în mine sămt, priveghieré ta la buna stare acelora ce ţie sunt incredințăti: portaré de grije, ne prerupta ostenélă, și nenumeratele supăreri, care Tu din nespusa iubire de om a suferat, pentru a așeza în Eparhia Ta scamn Sciințelor spre luminaré minții a Tinerilor ca cândva cetețenilor folositor a Patrii: pentru a face conosciute atâté și aşa virtute; aş trebui cuvântaré celor mai elocvenți: căci poteré me e mică, și opul (carté) acesta, care eu din fiasca dragoste în semnul mulțemirii pentru facerile tale de bine, de care și pre mine prin cei a mei partaș aij fecut, nomelu Teu am dedicat, e mai imperfect, decât ce ar poté respunde splendorei marelui nomelu Teu acestuia.

Îns spre detoriile necleșite ce eu am atins în carticica aciasta stă giura Ta, care me obligă a conosce pre tine ca pre cel ce se grijesc de fericire Nații și a școlelor, cătră care și eu am cutezat a areta ardorea me. Deci primesc carticica aciasta ca fructuri cei mai din tău a învețeturilor mele sub acoperemântul Teu cel dulce, cu care tu pre toj, cei ce se serguesc în sciințe, acoperi: ca să fie mie mila Ta spre aintaté și îndemnaré cătră cele ce sunt spre folosul Patrii și a Nații. Că tu esci Ecsemplaru Toleranției, și a iubirii de om, acoperitorul celor mișei, și sprijinitorul celor asupriți. O firé-î Tu spre buna stare a Nații, mai bătrân între toj Arhi-Erei!

Al Inalt Préosvinții vostre cel mai mic, Auctoru.

Pe foile 6—8 (p. XI—XVI) este următorul cuvânt :

La cetitoru.

În carticica aciasta, Cetitorile binevoitor! vei vedé cuvintele limbii noastre Romanesci, ca nește remește a limbii unei Nații, care au numerat cândva mulți puternici Împerații: dintre care pre Iuliu Chesariu și Avgust Împeratu, și acum prin lunele de pre nomele lor aşa numite Iulie, Avgust în tote Calendarele Romanesci, precum și în minciu Romanesc de tote lunele, adeche mineu de obște, spre vecinica laude pomenim.

Precum cuvintele care vorbim, și nomele care portem, ne merturi-

sesc pre noi a fi urmetoriș Nații Romanesci; aşa și staré noastre a rumanilor de acumă ne arată chiar, că aşa de parte am căzut din flore Sciințelor și a limbii, căt acumă cuvintele de Sciințe, care s-au întrebuințat în redecina limbii care noi o vorbim, se par noo în staré aciasta a fi streine.

Iar tu cititorule binevoitor, dache vei deschide ochii minți tale, și vei strebate la redecina cuvintelor a limbii noastre, adeche de vei judeca de limba noastre nu dope parere, ci dope flința limbii; te vei încredința, că cuvîntele cele de lipse în limba noastre pentru sciințe, se cuprind înveluite în redecina cuvintelor a limbii noastre, și pentru aceia s-au zeuitat din limba noastre, pentru că sciințele ca pricina a cuvintelor acelora, s-au vescezit în limba noastre una cu staré Nații.

Deci dache te attinge cătva lauda nomeluș Romanesc, stă cu dedinsul de cultura limbii Romanesci, scuture a tot cuvântului redecina, și de acolo trage atâté cuvinte, pre căt se pote întinge poteré vorbeî de redecină. Spre aşa sverşit dacă va poté ţie slujî ecsemplurile de mine în carté aciasta alcătuite, me voi socotî omul cel mai fericit în lumé aciasta.

Calé cătră lucru, la care eu te îndemn, e ne umblată și e pline de spinî și de rugî implicații; însă ia duce la o cămpie lată înfrumsețată cu multe feluri de florî, din care albinele serguitore sug sucu și fac din trânsu aşa gătiture, care trece preste poteriile mințiș omenesci. Aceștora Serguințe și tu urmăze, și din cuvintele limbii Romanesci cei de redecină suge cu acu mințiș tale ca albina din florî cuvinte spre înfrumsețare limbii noastre.

La aciasta eu ca un fiu a Nații pre toții iubitori de Nație învit, și comunicând cu toți cugetele mele de spre înfrumsețare limbii, rog pre toți ca ce nu s-au potut doplini din neagiungeré mințiș mele spre capetare por-niriș, să facă bine a adaoge din cea lor, și lipsele ce le vor descoperi în opul (carté) meu să nu le respandăsche spre împedecaré folosuluș Nații, care este por-niré me, ci să mi le communice cu mine: eu nu numai me voi sergu a le îndrepta aşa lipse, dache le voi conosce adeverate, ci încă voiu mul-țemii acelui care m-au îndreptat.

Tot însul să aduște căt poate la folosu commune: însă pentru a ajunge la aşa svărșit, se cuvine a lesa la o parte toate împedecherile: Căci sunt unii omeni care fiind învețăti a scria, a vorbi întrun felu, nu vreau să crede, că întraceiaș limbe și altmintrelă să poate scria și vorbi bine: sunt unii și de acela ném, care toată Sciința sa o interesc cu Auctoritaté altuia de la care ei au învețat: și nu vreau să crede că altu întralt mod aceiaș învețând, și acelaș poate înveța ceva adeverat; ci mai necleștiș întracela cuget fer temei stau, că ce altu adeverat, sau bine réu spune, aceia cu dedinsul réu trebui să purcăde din gura, sau scripture învețetoriului lor. La acestia cred a fi destul a spune din regula aceia (a) filosofie: în judecaré ori de fie ce adevăr a nu se uîta, numai la caracteru aceluī ce scrie adeverul acela, ci la pricinile care scrietorul urmăze în descoperiré accluaș adevăr. Iar mai vărtos în materia aciasta, la care eu învit, să se pune înainte ochilor por-niré care eu am, adeche folosul tuturor, de la care să nu cumva abăta pre cineva vro deșerteciuș sau vro invidie.

Cartea este împărțită precum urmează :

Secția I. Observații de limba rumanescă (p. 1—33).

Secția II. Ecsemplurile (p. 34—80).

Secția III. Reflecții de spre stară Romaniilor (p. 81—93).

Pe o foaie la sfârșitul cărții se află :

Patronii

Ceî ce din dragosté cē fer de asemenare cătră Nația Romanescă, ca nește așezelor întăru de temeu spre fericiré flitore a Nații acestiăaș au indemnăt, și au ajutorat cătră typăriré cărticichei acestiă Naționale, precum :

Domn : Vichentie Lustina, arhimandritu a Monastirii Mesiciului a C. Consistoriei Eparhii Verșetului, și a Sl. Comitat a Timișorii Assessor.

Dom : Hagi Kyrila Radulovici, Negoțitoru și Cetejanu a Bisericii Albe.

D. N. Nobile de Jumanca din Ciclova, Locumtenente Superior (Ober-lătenant) și Commandantu securitei în Ținutu Directiții Montane a Banatului.

București : Biblioteca Academiei Române. — Blaj : Biblioteca Cipariu.

622. *Logica*, Buda 1799.

ΛΟΓΙΚΑ | ἀδεκα: | ΠΑΡΤΗ ΧΕΙ ΚΖΕΚΗΤΥΤΩΠΡΕ | ἁ | ΦΙΛΟΦΟΦΙΕЙ.
ἌΞΔΑ: | Σελ τηπκρήτ ή Κράσκα Τηπογράφε | Οριενταλικάς κα Ήντερεστάτει
Πίψι. | 1799.

In-8º de 205 pagine.

Traducerea este făcută de Clain în anul 1781 după Baumeister.

București : Biblioteca Academiei Române.

Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, II, 412—13.

623. *Psaltire*, Sibiu 1799.

ΨΑΛΤΗΡΗ | Προρόκελεν | ψὴ | Λπεράτελεν | ΔΙΕΙΔ. | Τηπκρήτε ή εἴ-
λε πρὲ λεμινάτε-λεν, ψὴ πρὲ ληναζάτελεν | Λπεράτ | ΦΡΑΝЦΙΣΚΟΣ ΗΛ
ΔΞΩΪΛΗ. | ΕΪΒΙЙ. | Λ Τηπογράφε λεν Πέτρος Βάρτ, δελα Νάψερε λεν Χέ: λαψε.

In 12 de 1 foaie și peste 354 pagine. Tipărit numai cu negru, cu 26 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului se află reprezentat David într'o gravură pe lemn. La p. 334 se află o altă gravură reprezentând pe Maica Domnului, cu o invocație în proză.

București : Biblioteca Academiei Române.

1800.

624. *Carte folositoare de sușet*, ed. II, (București) 1800.

ΚΑΪΡΤΕ ΦΟΛΟΣΙΤΟΙΡΕ ΔΕ ΕΧΦΛΕΤ | Δεσποριάτε ή
τρεῖν περὶ | Διντρός κάρε | ΧΕΙ ΔΙΗΤΖΙΟ Κ΢ΠΡΙΝΔΕ | Λεκχετέρως κετρώ
Δεχόβηνικα. | ΠΔΟΪΓΩ | Κανόδανελε Εφίτελεν Ιωάννης Πόστνικελεν. | ΜΡΥ Π ΤΡΕΛ
Εφίτελενε κετρώς χέλε σκοπεδελάψε | Τελμαχύτε δινής λύμελα χέλε γρεάσκα,
λίκελα ήτρος ή δέλω Δομνίε λίκελα ή Πρέ λεμινά-τελεν Δομνίλε ήστρος ίω ΠΛΕ-
ΞΠΗΔΡΥ | ΚΩΣΤΑΙΗΤΙΗ ΜΧΡΥΞ ΒΕΔ. | Δινή Ποράνκα Πρέ Εφίτιεν
εάλε Κυρίε | ΔΟΓΙΘΕΙ Πρχίπικοπελε Ση Μητροπολί-τελε Ι τόλτε Ζηγροβλάχια.

Къз а къръз | йа ръзашък Благословене шън Келтълък шън а доз | ядръз са8 тунпъръйтъ сире фюлосчъль чёлъ де ѿвие | Да ѿнълъ зоу | Де Стамчъ Поп. Тун.

In-4º de 12 foi nonumerotate și 157 numerotate. Tipărită în acelaș chip ca și editia din 1899, cu aceleași versuri și stemă, cu aceeași prefată semnată de Gherontie și Grigore, și cu aceeași introducere. Deosebirea constă numai în numarul de pagini și în faptul că ediția din 1800 are textul incadrat într-un chenar de compoziție tipografică.

Textul este deasemenea același. În prefată se află o mică schimbare: *typarire* în loc de *typogrâfie*; iar la stihuri: *Moldavie* în loc de *Moldovii*.

București: Biblioteca Academiei Române.

625. Clain, Legile firei sau Filosofia cea lucrătoare. Traducere după Baumeisler. Sibiu 1800.

ЛѢЦИИЕ ФИРСІЙ, | ЙОНИКІА ШІ ПОЛИТИКА | са8 | ФИЛОСОФІА | ЧІК ЛУКРІТОПРЕ, | ф пітър8 пърцъ фіпхрцътъ, шън ф-тър8 лічест кінн ашкзатъ пре лім-ва рюмжнікскъ. | ПАРТІЯ АТЧА. | *

СІБІЙ, | ф Тунпогрдфія л8н Пітър8 Бадрт. | 1800.

[Partea II:] ФИЛОСОФІА | ЧІК ЛУКРІТОПРЕ | а рюндзлелвр Дріптувави Фірсій. | ПАРТІЯ І ДОСЯ. | * | Къз слобозенія фінзліцатълъ Крзесквзъ Г'єбірній.

СІБІЙ, | ф Тунпогрдфія л8н Пітър8 Бадрт. | 1800.

In-8º de 428 pagine, împărțite în două părți: § 1—60, p. 1—176 și § 61—178, p. 177—428.

La inceputul celor două părți se află indicația: *Cuvânt înainte*, deși se intră de dreptul în materie.

V. Popp (*Disertație*, 32) spune că ar fi apărut 4 părți.

Cartea aceasta se cunoaște în istoria literaturii românești sub titluri felurite: *Filosofia cea lucrătoare* (Popp), *Dreptul firei sau legile firești* (Tempea, Bianu, Philippide, Iorga) și *Ithică* (Iorga).

Clain insuș o numește: *Legile firești* (Cipariu, *Archivu*, 276) și pe latinește: *Jus naturae* (*Instruțiunea publică*, 1861, p. 72).

București: Biblioteca Academiei Române.

626. Millot, Istorie universală, tom. I. Trad. de Molnar. Buda 1800.

ІЕТОРІЕ | ОУНИЕРЕАЛЬ | ІДЕКЪ | ДЕ ОБІЩЕ | Кадре | кз-
пріндє ф сіне, фтжмплхриле | в'єкврнло ф кекі фтокмітъ | прін | ГИІ-
НІОР МІЛОТ | Коммембрэм Академій | фржнчещій дінн Ліон. | Ібрз | лкзм
фтжадатъ твлмчнитъ | ф лімба рюмжнікскъ. | Толмл фтжай.

Л БЭДЯ, | Га8 тунпогрдт ф Крзеска Тунпографіе Оріенталичес-къ а Огн-
керснгатей Піштій. | 1800.

In-8º de XXXII + 436 + XXII pagine.

In primele pagini se află precuvântarea care se reproduce mai jos și «însemnaré materiilor care urmăză în acest tom I». In cele dela sfârșit, o «Tabellă gheograficăască veche pentru a ușura înțelegere ţărilor și a celăților, care vin sunaante în Istoria acăstă».

Volumul acesta cuprinde istoria veche și aceea a Grecilor, până la Filip al Macedoniei.

Prefața:

Cuvântare înainte.

Toată staré omenescă ajungând la vârsté priceperii, stăpânește un îndemn firesc, a cercă însărcinare de lucruri, care s-au întâmplat în vîcurile

trecute ale vremilor. Însaș Administrația politică și a cliroșului săc din izvorul istoriei cei adevărați slăvite rânduie spre chivernisire omenescă.

Ramurile negoțitorie iinfloresc prin mijlocurile ei; prin indemnul acestui știință călătoresc negoțitorii pre luciul Mării, și să întorc încărcaj de visierele bunătăților negoțitorie, ca albinele îngreicate de nectarul florilor. Încă și darurile meșteșugurilor, care aduc hrana vieții omenești, ar fi în scutecele zălignirei apestind, dară deșteptându-le știința istorescă, s-au poliit și să poliesc păna în zioa de astăzi.

Toși cei ce aruncă ochii cu inimă simțitoare în istorie, văd între vîcurile liniștei și ale păciu niște vremi înplete cu întâmplări triste varvaricești, să spăimântă de străjnicia mișeelor timpuri varvare; încă și părinții cu inimă înțelenite de îndărâtnești să închipuesc în orășenii cuvișoș.

Fii urmăză glasului ascultării, es pildă creștinătății, și cresc în supuneré legii lui Dumnezeu și a Stăpânirei.

Cu un cuvânt istoria descopere și învață, după mărturisirea lui Tijeron, chipul a viețui drept și bine plăcut tuturor.

Spre acest sfârșit au rădicat Infantul Don Ferdinand Arhiducul din Parma, scaonul învățăturii istoricești, școala adevărului, a simțirei, și a înțelepciunii, după ce au văzut înălția Sa istoria acestui hronograf Milot eșită în tipar; toși cei ce o cetesc, o aşază pre culme pomenirei și a laudei.

Aciastă istorie să iubește acum și în limba românescă, urmând la tâlmăcire e, din adins a-î da înțelesul cel încrezut, cu care au însofleșit și istoricul Milot originalul său. La așezare estei istorii am înprumutat și cuvinte dela maica noastră limba latinăescă, că în unele părți și înuturi sănt lăcitorii deprinși cu ele, iară pe alte locuri nu sănt obicinuite; pentru acela le-am tâlcuit cu cuvinte de obste înțelegătoare, ca să respunza folosului și binelui preste-tot mai cu sporiu.

Scrisă în cetate Sibiului în Iulie 1800.

Ioann Molnar de Millershaim, Profesor public în Academia Clujului și Doctor de ochi în Marele Prințipat al Ardélului.

București: Biblioteca Academiei Române.

627. Pentecostar, București 1800.

П Е Н Т И К О Г Т А Р И О Н | Че кврнде .Нтре сине слъжба че и ся | кв-
віне, днік сфінта ши Алеміната Алем- нікъ а Плацилава, пакъ ла Алемінека | Тв-
тврьоръ сфінцилава. | Ікъмъ тархий Твпхрятъ .Нтре а доав Дом- ніе айчъ, а прѣ
Алеміната віль ностръ Домінъ | Ів ПЛЕЗАНДР З КОНГТАНТИНЪ МІХРУЗЬ
ЕВД. | Кв Елгословенім, ши тóатъ кіевтвáла | Прѣ Сфінцивіль Митрополіть
а тóатъ | Знгроввлáхія | КУРІЗ КУРЬ ДОГІӨЕИ. | А твпогрдфія Сфінтий
Митрополій .| Букрэцій. La йнвль дела Хé зас. | Де Стамчюль Өвмокнчю Тун. Бзк.

In folio de 2 foi fara numerotare și 220 numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane și cu 38 de rânduri în coloana. Gravuri și ornamente.

Pe verso titlului se află stema ambelor țari cu versurile asupra stemei din Psalmirea dela București din 1796.

Prefața :

Dositheos, cu mila luř Dumnezeu, Arhiepiscopř și Mitropolitř a toată Ungrovlahiă, tuturoră cetitoriloră celoră ce sântă adevâraă și aă bisericiă, milă, pace și mântuire dela Domnulă a totă țiiorulă.

Mař nainte lăgăe c  v che pogorându-să neputinăii, Iudeiloră poruncinăia de pre tutindină să se adune eř în Ierusalimă, și acolă să prăznuăască pomenire faceriloră de bine ale luř Dumnezeu. Si nu eră loră slăbodă întru altă locă, nică la răsărită, nică la apusă, să s avârșască praznică ală azimiloră, sau ală săptâmâniloră, sau ală corturiloră. Dreptă ac ea și siliă fiindă eř oarecândă de Varvariă să cânte Cântaré Domnuluă, nu s au supusă, zicândă: «Cumă vomă cântă Cântaré Domnuluă în pământă streină?» Incă și ceř treă coconă în Vavylonă aflându-să robiă, grăiă: «Nu iaste locă a aduce jărtvă înainte ta și a află milă». Măcară că eră acolă locă multă, dară însă fiindă-că beserica nu eră, petrecă eř acolă, nică jărtvă aducândă, nică sărbătoare prăznuindă. Iară acumă, după ce au treculă umbra legiă și au strălucită lumina c  înțelegătoare a daruluă și a adevăruluiă, în toate pârțile p mântuluă și ale măriiă, și ceř de pre uscată, și ceř de prină ostroave luminându-să la minte, de obște s avârșescă praznicile lui Dumnezeu și Mântuitoruluă nostru, în totă loculă stăpânirii luř bine cuvântându-lă pre elă. Si în toate politiile și satele să rădică beserică și lăcașuri sfintă Dumnezeuluă tuturoră. Si prăznuimă, măcară despărțijă cu loculă, dară unijă cu duhulă, fiindă-că acéléși slavosloviă, întru același vrême, aceluiași Dumnezeu și stăpânii înnălitămuă, și jărlivele c ele de taină cu o unire și cu unuă cugelă luř le aducemă. Pentru acăasta și pe potriva sfinteloră lăcașuri trebuină iaste și de uneltiré sfinteloră cărți, a celoră ce cuprindă laudele și slujbele c ele ce aducemă lui Dumnezeu. Dreptă ac ea văzândă noă că besericile Eparhieă aceștiia, ce ni s au încredinățătuă noao dela Dumnezeu, ori dină tréceré vremiă, ori dină răzmirițile și nevoile c ele ce adése ori s au întâmplată aică, sântă lipsite de unele ca acésté de nevoe cărți, și dintru acăasta și de laudele c ele ce să cuvină lui Dumnezeu, nu amă incusată, după datoria noastră că păstorescă, a da în typariu unele ca acésté cărți. Pre cumă și acumă, măcară de și pré cu multe chieluăale ne aflămă însărcinăă, dară însă la podoaba beserică și la celuă ce dintru acăasta să pricinuăște folosuă ală creștiniloră căutândă, amă datuă în typariu acestuă Penticostară, pré de nevoe fiindă, și decâtă toate céléalalte de laudă Dumnezeiască cuprinzătoare cărți c é mai înăluă aflându-să, ca c ea ce cuprinde întru sine biruinătele c ele minunate și slăvite ale Dumnezeesculuă și mântuitoruluă praznică ală învieriă ceiă purtătoare de lumină a biruitoruluă Iis., pentru carele toate céléalalte praznice și sărbătoriă s-aă făcută, și la care toate să aducă. Pentru că întru acesta Domnulă nostru pre totă némulă, și pre ceř ce au murită, și pre ceř ce sântă viiă, și pre ceř ce de acumă să voruă naște oameniă, au mântuită. Si pre c ele cerești înpreună, și pre c ele pământești prină unire le-aă înpodobită, și de lumină pre toate le-aă umplută. Pentru acăasta și pre voiă pre toță, ca pre niște fiă ūbiă aă noștri în Domnulă, părintește vă sfătuimă, și păstoreste vă îndemnămuă, ca priimindă ac astă sfînjită

carte, cu dragoste să prăznuiești acéste sfinte praznice ale Domnului, nu în ospăte și în bejii, și în jocuri urâte, nu în priviri de râsuri și în priveliști de comedii, pre cumă némurile céle ce nu cunoscă, pre Dumnezeu, ca nu în zilele céle ce Domnulă nostru Iis. Hs., cu moarté sa pre moarte omorândă, pre noă din moarte ne-aă izbăvită, voi unele ca acésté lucrândă mai multă să vă omorâți, ci în psalmă și în laude și în cântări duhovnicești, pre cumă să cuvîne creștinilor celor adevărăți, adése oră la beserică mergândă, și Domnulă cântândă și mulțămîndă, pentru că ne-au izbăvită pre noă din robiă vrăjmașului. Ca așa cu înțălepiciune făcândă, să dobândi și bunătășile céle făgăduite împreună cu toți aleșii lui, căruia slavă în vîcă. Amină.

București : Biblioteca Academiei Române.

628. Penticostar, Iași 1800.

Iorga, *Inscripții*, II, 145.

629. Triod, Blaj 1880.

ΤΡΙΩΔΙΟΝ | Ακόμη ἀδόω πάρα πιεσάτε, | πὴ τύπερνήτε, αδπε ρήν-
δελλα | Ειςκριβή Ρεςερντελλα. | Εσπτ Στεπονήρε Πρέ Ληγαλα-τελλα. Λπεράτε
ἀρομανιαρε. | ΦΡΑΝΤΖΕΚΗ ΙΛ ΔΟΪΛΗ | Κράιολλα. Ηποστολικες
Μάρε Πριν-ցիπ ἀλ Αρδέλελλα, ώην ζελλάτε: | Κ8 Βλαγοσλοκέντα Μερητή σάλε | Πρέ
λεμπηάτελλα, ώην Πρέ Εφη-ցիտελλα Δόμηνας Δόμην. | ΙΩΑΝΝΗ ΒΘΕΒ. Βλεδήκλα Φεγεράπελλα | .ξ Βλάχ λα Μιτροπωλίε. | Ηνηλ δελα Ηλιερέ ιενη Χέ λαν.

In-solio de 1 foaie pentru titlu și 630 pag., cu negru și roșu pe două coloane, cu câteva frontispicii și ilustrații mici. Titlul este încadrat într-o gravură cu portretele mai multor sfinti, cu insignele celor 4 evangheliști, în cele patru colțuri, și jos o scenă reprezentând Bunăvestirea. Gravura poartă însemnarea : «De Petru Papavici, Typografiu Râmnicianu»; iar celelalte gravuri, ca și cea din dosul titlului, reprezentând iarași Bunăvestirea, numai numele : *Petru T.*

Pe ultima față se așa o erata, precedata, pe foaia dinainte, de obișnuită formula asupra greșelelor de tipar.

București : Biblioteca Academiei Române. — Galați : Biblioteca Urechia.

630. Gheorghe R. Golescu, *Atlas de tabele geografice*, Viena 1800. — Grecește.

ἌΤΛΑΣ ἡ ΧΑΡΤΗΣ περίεχων καθολικοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας τῆς ὑδρογείου σφαιρας κατὰ τε τὴν ὄρθην, παράλληλον καὶ πλαγίαν αὐτῆς θέσιν τὴν τε παραλληλόγραμμον καὶ ἀλλοιότεροπον γενικὴν καταγραφὴν τῆς ὑδρογείου σφαιρας καὶ ἡμικύκλιον περίεχον παλαιῶν τόπων ὀνομασίας κατὰ Διαινύσιον τὸν Περιηγητὴν, καὶ μερικὴν πίνακα τῆς Βλαχίας, πρὸς δὲ τὰ τε συστήματα καὶ τὰς σφαιρας καὶ τοὺς πλανήτας καὶ σχήματ' ἔττα τὰς τῆς σφαιρας θέσεις δεικνύοντα καὶ τοὺς ἀνέμους καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς γενικὴν εἰδῆσιν γεωγραφίας καὶ ἀστρονομίας συντείνοντα. Πονηθεὶς χάριν τῶν φιλομαθῶν ὥπερ Γεωργίον ὃσοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀρχοντος μεγάλου Βοργίου Παδουκάνου Γολέσκου, οὗ καὶ ἀναλόμασι τύποις ἔξεδόθη. φ.ώ. ΧΙΛΙΗ. 1800.

Atlas sau Hartă cuprinzând tabele geografice depline a sferei uscatului și apei după poziția dreaptă, paralelă și oblică și descrierea generală pe paralelogram și într'alt fel a sferei uscatului și apei, precum și un semicerc cuprinzând numirile vechi ale localitășilor după Dionisie Periegetul și o

tablă parțială a Valahiei; pe lângă acestea, sistemele și sferele și planetele și diverse tabele arătând situațiile sferei și vânturile, și multe altele tinzând la învățarea generală a geografiei și astronomiei, lucrat pentru iubitorii de învățătură de către Gheorghe, fiul prea renumitului arhon mare vornic Răducanu Golescu, cu ale cărui cheltueli s'a și tipărit. 1800.

Hartă de $0^{\text{m}},95 \times 1,22$.

In afară de titlul de mai sus, se mai găsește un alt titlu scris în versuri cu același cuprins scris de Ștefan Comșteas.

In partea ornamentală de printre hărți se află portretul lui Alexandru Moruz, cu inscripția:

Εἰδος Ἀλεξανδρου Μαρουζάων ὃχ ἀριστου, ἀμφοτέρων Δακέων φερτάτου Ηγεμόνος.

Chipul lui Alexandru celu mai bun dintre Moruzești, celui mai distins Domn al celor două Daciei.

In partea de jos se află următoarele două însemnări:

Ἐχαράχθη ὑπὸ Καρόλου Σχίνδελμαϋερ ἐν Βιέννῃ.

S'a gravat de Carol Schindelmayer în Viena.

Ἐπιστασίᾳ καὶ διορθώσει Ἀνθίμου Ἀ. Γαζή Μηλιώτου.

Cu îngrijirea și îndreptarea lui Antim A. Gazi Meliotul (sau din Melos).

București: Biblioteca Academiei Române (dăruit de G. Bengescu).

1801.

631. Barac, Arghir și Elena, Sibiiu 1801.

I G T O R I E

Δεσπρε

Π Ρ Γ Η Ρ

ЧЕЛ ФРӨМОС,

ШИΔЕСПРЕ

Е Л Є Н А

ЧЕЛ ФРӨМОС, ШИДЕСПРЕ-

ТХ КРЖАС.

ИДЕКХ:

Ω ΔΚΗПОДНРЕ СВПТ КАРЕ СК ΔЦЕЛЕ-

ЧЕ ЛЗАРК ЦКРНН МРДКЕЛЗНН ПРНН

ТРАЛН КЕСАРЮЛ РАМЛНН.

К8 СЛОВЕЗЕНІІМ ЧЕЛАР МАЙ МАРД.

СИБІЙ, А ТУПОГРДАФІАМ ЛЗН ПЕТР8 ЕЛРТ.

1801.

In 12 de 2 foi și 10 $\frac{1}{4}$ pagini.

Prefața lui Barac:

Inainte cuvântarc.

Mulți ceteșc Istoriia lui Arghir că în limba ungurăscă scrisă, fără de a socotii alt ceva lucru într-ânsa de cât o prostă poveste: însă altă mai

*

adâncă înțălégere să tâlcuăște supt aciastă poveste. În vremé de demult stăpâné Ardélul un ném putérnic anume Dachí. Aceştia avé în vélul al doile un Craiu anume Dechebal, care răzbind pre Domitian Chesariul Romanii l-au silit ca Romanii cei puternici să plătescă Dachilor dajde pre tot anul. Insă s-au schimbat norocul în zilele lui Trajan Chesariul Romii, care în duo rânduri venind asupra Ardélului, în urmă l-au [cuprins?] și l-au supus puterii Romanilor. Acesta este înțelesul lucrului. Insă să mai adaogă și aciasta, cum că viïața lui Trajan întru acest prilej era în mare primejdie pentru că la marginé țării Mesieî (acum Bulgaria și Serbia) îl căută niște Assasseni (adecă ucigători întru ascuns) ca să-l piarză pre el, pre carii aflându-i și au omorât.

Intru aciastă poveste să înțălégă supt Arghir, Trajan; iară supt feciora pustiită cé cu păru de aur să înțelége Ardélul pentru băile lui céle de aur, care de mult au fost vestite. Numaî întru al doile rând pote Arghir, ca și Trajan Ardélul, să-ș dobândescă pre Elena, care cu morte pedepsește pre sluga sa care l-au înpiedecat, ca și Trajan pre înpiedecătorii săi.

Ioan Popovici Bărac,

Dasc. norm. neunit în Avrig.

Istoria este în versuri.

Popp (*Disertație*, 32), pune această carte printre cele lipărite în 1800.

Ediția a doua s'a tiparit la Brașov în 1809.

București: Biblioteca Dr. C. I. Istrali.

632. Chyriacodromion, București 1801.

КУРІЯКОДРОМОН | Че квпріїде .ұтров сине тжлквйрѣ тұтұшаръ
Енгліилюръ | А дымінечилоръ чөлоръ де престе әнъ, | Шы дыпк фіеве кәрк тжлквйрѣ ә Евангеліей шы | әсевітъ квқалитъ пінтрә .ұккізтіра нұрлакеңрилюръ, | әлкітітъ де үрк Ефинційтъль Әрхіепіскопъ алъ | Істраганблай Күрь НІКИФОРЬ,
Мірз әкемъ Тжлмкчітъ дұпрае чөлк греческъ .ұтров ә досау | Домніе әйчк ә Үрк Ламінатблай Ністоръ Домнік | 160 ӘЛЕЗИНАДРЪ КОНІСТИНТІН | МӘРЗЗ
БОӘБОДЫ, | әнъ Порвіна Үрк Ефинційтъль Әрхіепіскопъ | Шы Митрополітъ
Ш тодатъ Әнгреклахіл | КУРІЗ КУРРЫ ДОГІӨЕЙ. | Қ8 әкәрға Благословеніе
шы Келтізләз сағ шы | Тұпзрітъ спре фолбесль чөлъ де әңшіе алъ нұмнапл ғұмжнескъ,
.ұтров алъ әнпташ әнъ алъ Пхеторіей Үрк ефинціеи сале, | .ұтров алъ әнпташ әнъ әнпташ
Митрополій .ұтров алъ әнпташ | Алъ әнпташ делла Хе әнпташ: .ұтров алъ әнпташ | Де
Станчю Өтім. Тұп.

In-folio de 4 foi nenumerotate, 248 numerotate și iar 3 foi nenumerotate.

Pe verso titlului se află stema amânduror țărilor reprodusa după *Liturghierul* din București din 1747 (facs. 290, p. 98), cu versurile asupra stemei imitate după *Evanghelia* dela Râmnic din 1746 (p. 89).

Urmează apoi acestea două prefețe:

Pré sfîntitulu, pré cinstituui și de Dumnezeu alesulu Mitropolitū a toată
Ungrovlahiă Chyrio Dosithei, alu nostru pré milostivū stăpânū, pre
cé de slugă, după datorie, până la pământū închinăciune aducemū.

Eră, precum să véde, Pré Sfîntite alu nostru stăpâne, în zilele întru
care Pré Sfîntiia ta povătuești cărma aceștii duhovnicești corăbi, să se des-

chiză oilorū celorū cuvântătoare lângă célé latle și ușa aceștiī pururé înverzite grădină, ce era încluată, și să se rădice peceté acesluī pururé curgătoriu izvoră, ce era pecetluită, zicemă adecă a aceștiī de sufletuī folositoare cărță, ce să numește Chyriacodromionă, ca să se desfăteze de rodul celiu pré dulce alu pomilorū celorū bine înflorișă, ce săntu într-ânsa, și să se răcorăescă cu darurile céle duhovnicești ale curgerilorū celorū pururé curgătoare, ce curgă dinuîtr-ânsa, nă numai cei ce să păstorescă de Pré Sfințiea ta, ci și cei de pretutindene, căci să slujescă cu limba aciastă rumânescă, nă numai în vremile acéste de acumă, ci și în céle viitoare, în némă și în némă, spre slava cé fără de moarte a numelui Pré Sfințieie tale și spre plata cé vecinica de la Hs., începătoriul păstorilor. Căci fiind că bine aștiută Pré Sfințiea ta, că multe fiind chipurile păstorului celuī adevărată și carele nu minte numele, celu mai întâi și mai adevărată iaste cuvântul, pentru carele și în légé vechie, cu închipuire au poruncită Dumnezeu lui Aaronu, celuī ce întâi au fostă Arhiereu, ca să facă clopoței de aură pre margină hañii înprefjură, că întrându elu intru céle sfinte înaintă Domnulu și eșindu, auzită să fie glasul, ca să nu moară; iară grăitorul de Dumnezeu Pavelu Apostolul arătată au zisă, că: «Vaiu mie, de nu voiu bine vesti». Pentru aciasta, de când s-au încredințatpré Sfințieie tale aciastă cuvântătoare turmă, fiind că pentru grijile céle multe și pré de nevoie ale obștimii cu care ești înpresurată, nu iaste cu puțină Pré Sfințieie tale a-lu grăi pre elu dinu gură cătră norodă, nu aș incetată de a purtă grijă totu déuna pentru typăriré lui și a-lu da tuturorū celorū de suptă Pré Sfințiea ta, une oră pre céle ce mai nainte s-au typărită și de vrémé céia ce pre toate le strică s-au cheltuită înnoindu-le, iară alte oră pre céle ce încă nu s-au tâlmăcită, și în limba noastră lumină a dobândită sârguindu-te, nică de întâmplările vremilorū celorū protivnice oprindu-te, nică cheltuialele céle mari și multe ce să facă întru acéste vremi cruceindu-le, numai ca să nu înceteze cătu despre parté Pré Sfințieie tale glasul fluerulu celuī păstorescă, vestindu fiește-căruia ca să se întoarcă dela căile sale și arătându tuturorū totu sfatul lui Dumnezeu. Că nesuferindu sufletul Pré Sfințieie tale celu ūbitoriu de Dumnezeu și ūbitoriu de turmă, a vedé oile céle cuvântătoare ale Pré Sfințieie tale prinu prăpăstiile neștiinții rătăcindu-se, și de foame topindu-se, — nu de foame de pâine, ci de a auzi cuvântul lui Dumnezeu, nu le-au lăsată pre iale întru nepurtare de grijă, ci cu râvnă Dumnezească aprinzându-te, în totu chipul lucreză sporiré loră la céle mai bune, și toate facă céle ce privescă cătră povățuiré sufleteloră și buna podoabă a bisericilor. Dreptu acéia și acumă înprefună cu célealte, și pre tâlmăciré aceștiī cărță noao, pré plecațiloră slugă ale Pré Sfințieie tale aști poruncită, — și la lumină prinu typărire a ești aștănduită, — carii, cu osârdie de lucru apucându-ne, ne întoarcemă pre cumu porumbița oarecându în vrémé lui Noe, să-vârșită aducându-o pre aciasta ca pre o stâlpăre de maslinu, caré vestește încetare de patimă, și pace duhovnicescă tuturorū celorū ce o voru cetă pre ia. Decă întinzându, Pré Sfințieie alu nostru Stăpâne, pré sfințita drépta Pré Sfințieie tale, pre aciasta cu bucurie priimește-o, iară pre noi stăpânește ne blagoslovăște, întărinindu-ne cu rugăciunile Pré Sfințieie tale. céle

bine priimite luă Dumnezeu, ca și de acum să înainte la acest felu de Dumnezeu iubitoare de sufletu folositoare poruncă, precum să nădăjduim, să putem să slujă. Iară începătoriul păstorilor, Domnul nostru Iis. Hs., să păzescă pre Prăsfinția ta în viața aciasta, așcă intru toată buna norocire și duliovnică bucurie pre prăsfințitul scaună ală Prăsfinției tale până la adâncă bătrânețe spre povătuiră turmei cei numite cu numele lui Hs, la păsună de sufletu hrănitore și măntuitoare, iară după mutare de aică, să te învrednicescă cerești înpărății, ca să te bucură împreună cu purtătorii de Dumnezeu păstor și dascală, carii bine au plăcutu lui, indulcindu-te de bunătățile cele nestrăcăcioase și văcănice. Amin.

Ați Prăsfinție tale pre plecate slugă,

Gherontie și Grigorie.

Dositheos.

Cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscop și Mitropolit a toată Ungrovlahiia, tuturor cetitorilor celor ce sănătă adevărată fi și Biserică, milă, pace și măntuire dela Domnul a totu țitorul.

Iubitorul de oameni Dumnezeu, carele pentru bunătate sa au zidit pre omu, purtare de grija pentru dânsul avându, după cele multe pricina de măntuire căre i-au datu lui, și după feluri de faceri de bine, cu care l-au chiemătă pre elu, i-au datu lui și Dumnezeestă scripturi spre ajutoriu, prin care nu numai Dumnezeu să cunoaște, și cală voi lu fără de potinire să săvârșește, ci și semnele credinții noastre cei curate și fără de prihană să păzescă, și cuvântul nostru și viața să îndrepteză, și cu unu cuvânt să zicem, toate lucrurile cele bune să săvârsescă. Pentru aceea și Domnul nostru zic către Iudei: «Cercați scripturile, că voao vi să pare întrânsene a avé viață văcănică, și acelă sănătă cele ce mărturisesc pentru mine». Încă și cu lucrul arătându folosul celu mare ce să pricinaște dinu scripturi, cându il ispită pre elu Satana în pustie, dinu scripturi l-au biruită. De care văzându noi că turma ce cuvântătoare aciasta, ce ni s-au incredințat noao dela Dumnezeu dinu întâmplările vremiior celor ne pacănice, iaste lipsită, și aşa după urmare de atâta și de acestu felu de folosu, ce să pricinaște dinu trânsene depărtată, nu amu incetau după datoriua noastră ce păstorescă feluri de cărti typăindu, și de slujbile bisericăstă cuprinzătoare și de nărvuri învățătoare, precum și acum să totu chipul silindu-ne, la lumină amu adusă pre acestu Chyriacodromionu, socotindu pre elu a fi foarte folositoru, ca cela ce dela Sfinții Părinți și dascalăi Biserică, ca dinu oarecare izvoară iaste adunată și ca unu rău foarte frumosu alcătuită, carele cu totu felul de viersuri ale paserilor celor gânditoare și de Dumnezeu purtătoare cântă la urechile noastre. Pentru aciasta dară și pre voi părintește vă sfătuim, ca priimindu-lu pre acesta cu bucurie, să vă îndeletnici și întru dânsul totu déuna, ca să cunoașteți cară iaste voia lui Dumnezeu ce bună și bine plăcută, și după scopul aceluia să vă îndreptați viața voastră, necheltuindu-vă vremă îndeșartă la cele nefolositoare, fiindu că veți să dați cuvântu pentru aciastă păiardere a vremii înzadară, ci toate făcându pentru viața ceea ce va să fie, pre cară să fie

a o dobândì noĭ toți îtru Hs. Iis. Domnulă nostru, ală căruia daru și milă să fie cu voi cu toți. Amină.

Pe două foi dela urmă se află arătarea cuprinsului, iar pe cea dela sfârșit o erată.
La sfârșitul textului se află o tabelă criptografică cu numele lui Gherontie și Grigorie.

București : Biblioteca Academiei Române.

633. Clain, Acathist, Sibiu 1801.

A C A T H I S T
SÂU CÂRTE
CU MULTE RUGATSUNI
PENTRU EVLAVIEA
FIESTEQVARUI CRESTIN.

Acum
intr'acest chîp ashezata dela Parintele
SÂMUIL KLÁIN delá Szád,
Jeromonach din Monastirea SSS. Tróitze
din Bláju.

SIB II,
cu Typariul luă MARTIN HOCHMEISTER,
Typographul Chaes. Craiesco-Dicast. 1801.

In-i2^o de XVII pagine, 5 foi, 197 pagine și 1 foaie.

Introducerea cuprindă principiile scrierii limbii române cu litere latine :

Catra cetitoriu.

Ce Romanii chiáma litcre, slovénii zic slope. Literele dára, sáu slovele, cu qváre delá o vréme incoace se slugesc Romanii céi din Dáchia, sint slovenești: Iár céle véchi parintesti litere ále Romanilor din Dáchia, precum ále Romanilor célor din Itália, sint cele latinesti. Deci voind a urmá mái bine pre Parintzii, shi pre mái márii neámului nostru, de qvat pre céi straini, shi cu bun adevér cunoscend, que máre shi intru invatatura spóriu, shi intru politie folós, shi intra álte neámuri invatzáte láuda vom dobandi dintru áceásťa', que eáresh vom luoa literele noástre céle véchi, shi parintesti, cu qváre toate neamurile, (macár straine de neámul Romanilor), céle iscussíte, shi invatzáte se folosesc, ám judecát, qva noi céi ce sintem Romani se púnem intra ceásťa carticica literele noastre céle véchi, shi parintesti. Shi socotim, que fiesteqvarui adverát Roman intzelept shi cu mînte búna, mai placéivá céle parintesti, deqvat céle straine, qváre pre neámul nostru lá máre barbárie láu adus.

Poate, que vor fi unii prosti, shi qvárii mái voesc á se tavalii în gunoiu, deqvat a se redicá lá frumoase, shi polite, qvárii vor zice, que sáu nici decum, sáu anevoe se poale cu slope latinesti exprimaluí cuvintele romanesti, qvum acum le pronuntzeluim: Ci unii cá ácestea se púna pre un om, qvat de invatzát, qvárele nu au invatzát á ceti unguréste, shi vá vedea, qvum acela va ceti cărte ungureásca, sau pre un ungur, qvárele nu au invatzát latineste se-l fáca se ceteásca latineste, shi sel ásculte. Ci vá zice,

qve ungurii, macăr de scriu cu slove latinesti, dăr dău neste indreptari, shi reguli, cum fiesteqvárea litera se pronuntzie. Ashá zic shi eu, pentru acéea shi eu aici púiu înainte neste indreptari, shi regule. qváre aráta putere, shi pronuntiatiea fiesteqvárii litere, qváre reguli de le vá luá bine ámínte, fieste cíne lesne, shi ushor vá putea celi. Dreptácea aici mái anteiu púiu literele latinesti, shi supt éle céle slovenesti, qváre lá cei mái multzi Romani de ai nostri sint cunoscute: Ashá fie:

A, a.	B, b.	C, c.	D, d.	E, e.	F, f.	G, g.	H, h.	I, i.	L, l.	M, m.
Ӑ, ӑ.	Ӗ, ӗ.	Ӗ, ӗ.	Ӗ, ӗ.	Ӗ, ӗ.	Ӗ, ӗ.	Ӗ, ӗ.	Ӗ, ӗ.	Ӗ, ӗ.	Ӗ, ӗ.	Ӗ, ӗ.
N, n.	O, o.	P, p.	Qv, qv.	R, r.	S, s.	T, t.	U, u.	X, x.	Z, z.	J, j.
Ҥ, ҥ.	Ѻ, ӫ.	Ҥ, ҥ.	Ҥ, ҥ.	Ҥ, ҥ.	Ҥ, ҥ.	Ҥ, ҥ.	Ҥ, ҥ.	Ҥ, ҥ.	Ҥ, ҥ.	Ҥ, ҥ.
V, v.	Sh, sh.	Sht, st.	Sc.							
Ӗ, ӗ.	Ӣ, Ӣ.	Ӣ, Ӣ.	Ӣ, Ӣ.							

Diftongi sint:

Aa. Au. Ea. Ei. Eo. Ia. Ie. Ii. Io. Oa. Ua.
Ӑ, ӑ. Ӗ, ӗ. Ӗ, ӗ.

Acéste litere, qvand ashá se inchíe, qvat din doao se face un son, său un glás, qvá cum nu doao: ci numái o litera ár fi, se zic Diftongi: E. g. *Au tu, au el: Ӑs ts, ӑs ӗl, ca8 w ts, w ӗl, Umblaa, оұмблаа, Lunaa, лына, &c. Muiere, Ӎәжіре, Alearga, алтарға, Doamnei, Даамнен, său Doamnă. Tei dice, ти дыңе, Te oi vedea, тө ои веде, ca8 eo se zice qvácum zic ungurii ö. Iir, ир. Ieu, یئى. Isfâc. یو фак. Iite, ютє. Oameni, Оамені. Cu alui, к8 алай, ca8 к8 алай. &c.*

Jár de éste glásnica dintaiu insemnáta cu accént, atunci nu face diftong v. g.; *c i* ч и, marturie, Avutie, mie, scrie. &c.

Luari áminte despre pronuntiatiea unor litere.

A. Trei sónuri, său glásuri are, 1mo qvá a, 2do qvá ӗ, 3to qvá ӑ.

Lá inceputul cuventului totdeaună, se zice qvá a. Iar lá misloc, shi in sfarshit numái qvand áre áccentul cél ascutzit, său Apostroful.

Iar de urmeaza dupa a n, atunci an se zice qvá ӑ totdeaună, numái átunci nu, qvand an are áccentul, ádeqve án, său sint doi n, ádeqve ann. Iar de este a lá mislocul, său in sfarshitul cuventului, shi nici accent, nici Apostrof nu áre, se zice qvá ӗ. v. g. *Ara, Ӑръ. Mancatura, мәнкүтәрәк. Arri-tami, casa' angerului, Аргъымай каса әрігерләүй. An, ӑн. Cina, қанъ. Pannura, пәннүрәк. Lance, ланчे. Lantz, ланц. &c.*

aa. Său doi a totdeauna se zic qvá  i v. g. *Umblaa, оұмбла. Araa, ара. Caraas, қарал. Lunaa, лына. Doamnaa, Даамна. &c.*

Cum am zis de an ashá tzine shi de en, qve se zice qvá ӑ. v. g. *Fen, ֆ н. Sent, с нит. Venit, ۋېنەت. Current, ڪېلىجىت. Pament, پەنمەت. &c.* Dăr de urmeaza dupa e doi n, său nn, se zice qvá  i. v. g. *Lennin, گەنин. Sennin, سەننەن. &c.*

In, Imb, Imp, lá inceputul cuventului totdeaună se zice qvá  i. v. g. *Imbarbatit, ҭбърб тат. Imbatare, ҭбътар . Imperit, ҭпърл т. Impac re, ҭпъкка re. Intra, ҭт р . Incep, ҭчеп. Indata, ҭдат . &c.* Altadăta se zice qvá  i, și. v. g. *Parintele, ҭрииңт ел . Lin, լին Anca shi lá inceputul cuventului se zice:  и, ádeqva, qvand doi n urmeaza, v. g. Inn,  иң. &c.*

I. dupa *r*, aorea se zice qvá ș, shi átunci bine se poate *i* insemnă cu circumflex, adeqve cu semnul acestă ^, i. v. g. *Rie*, ရဲ့ *Urit*, ဗျာ့ *Ris*, ရဲ့ *Riu*, ရဲ့ *Rima*, ရဲ့မာ့. &c. Anca shi *a* shi *e* inainte de *r* aore se zice qvá ș ci shi atunci, *a* sáu *e* sese insámne cu Circumflex. v. g. *Sférshit* စံးခြားရသ့. *Cárma*, ကုန်မာ့. *Péra*, ပဲရာ့.

C. Se zice tocma cumul zic Talieánii, v. g. Ináinte de *e* *i* qvá ္ áltadáta qvá ေ. v. g. *Cine ce fice*, ခိုင်္ခါး ဖော်ဖော်. *Chiar cum cátua*, ကူးအား ကားတာ. *Criče*, ကရွှေး. &c. Shi ináinte de *en* se zice qvá ေ. v. g. *Facend*, ဖုန်းဆိုင်. *Zicend*, ဒိုက်ဆိုင်. &c.

Qv totdeuna se ceteste qvá ေ. qváre, quand, ကရေး, ကုန်း.

G. Se zice cumul zic shi Talieanii v. g. Ináinte de *e*, *i* qvá ္, áltadáta qvá ေ adeqve: *Ger*, ဂေါ်, *Giamen*, ဂါမာ့မာ့. *Géme*, ဂေါ်မာ့. *Ginere*, ဂိုဏ်ရေး. *Gingée*, ဂိုဏ်ဖော်. &c. *Gárd*, ဂာ်. *Gorun*, ဂုဏ်ရှု. *Gúra*, ဂုဏ်ရာ. *Glás*, ဂူလား. *Grindine*, ဂုဏ်ရှိနိုင်. *Ghinde*, ဂိုဏ်း. &c.

Qvand dupa *e* urmeaza álta Sillába cu *e* átunci *e* cel din taiu, de éste lung se zice qvá ေ, ေ, ေ. v. g. *Éste*, တော်. *Muére*, မှုတော်. *Vedére*, ဘော်ခြော်. *Mér-gere*, မြော်ခြော်. *Mestec*, မြော်စော်. &c.

Tí dupa Regula de obste se ceteste qva ေ e. g. *Tinde*, ပတီမာ့, *cetit*, ကတိတ်, *a pofti*, အပေါ်, *a plati*. တိုင်း, ပတီမာ့, ကတိတ်, ကုတ်ထိုး, အပေါ်ထိုး, အပေါ်တိုး.

Iár de vá mai urma o glasnica se zice qva ေ. E. g. *tie*, /ratie, Imperative.

Inse de va fi inainte de *tie* *S* atunci tzine sunetul cel firesc. E. g. *Stie*, သိုး, ကိုယ်ပိုး

Sau de vá fi *tí* peurma cuventului ori in Declinatii in Nro plurali, ori in Conjugatii in ádoa persona Amenduror numerilor, atunci pentru ushurarea invataturei Declinatiilor shi a Conjugatiilor ar trebui se se ceteásca ေ. E. g. *Drept*, *drepti*. တွေ့ပေါ်, တွေ့ပေါ်၏. Iár pentru ushurarea Cetirei se poate adauga shi *z*. E. g. *Dreptzi*, *cantázzi*. တွေ့ပေါ်၏, ကျော်တွေ့ပေါ်၏.

Me Particeoa, sáu Pronomen ori lá inceputul, ori lá sfarshitul cuventului fie, se zice qvá ေ. v. g. *me rog*, မှုတော်. *Rogume*, ရောဂါမာ့. *Auzime*, *shi me milueste*. အေးအုံမှုတော်. &c.

Este, esti se scrie ori *este*, ori eshte, cum cui plaisir. v. g. *milueste*, sáu *milueshte*. မှုတော်မှုတော်. *Omeneste*, sáu *omeneshte*, မောင်းမှုတော်. *Numesti*, sáu *numeshti*, မှုမောင်း. &c.

Si macár qve in cuvintele, qváre vin din latinie de sáu scris latineste cu *si*, romaneste se zice ေ. Ci pentru qve nu totzi shtiu, qváre cuvinte vin din latinie qváse nuse fáca cevá confuzie unde trebue se se zica ေ, se se scrie cu *sh*, macár qve shi cu *si* ár fi bine v. g. *si*, *shi* ေ. *Credinciosi*, ကရောင်းစိုး. *Mosie*, *moshie*, မှုတော်. *Rusine*, *Rushine*, ရှုရှိနိုင်. *Rosiul*, ရှုရှိလာ &c. Ci pentru qve de multeori *si* se zice qvá ေ, mái bine ေ se se scrie cu *shi*. Si ináinte de *n* in cuvintele, qváre vin din latinie mái dupa regula sár scrie cu *e*, v. g. *Pe sene sengur senul* qve cum sáu zis *en* se zice qva ေ shi ashá sár zice ပေါ်ဆို, ဆိုရှုရှိ, ဆိုရှိလာ &c. Ci qvá se nu fie confuzie scriese ori *singur pre sine* ori *sengur pe sene* tot bine vá fi, noi aici numái pentru oare ce stiintza insemmam.

Sh. Totdeuná se zice qvá ေ. v. g. *Shátra*, ရာတာ့. *Shopérla*, ဆာပော်ရာ့.

Sherpe, шарпе. Shoarece, шоарече. &c. Inse sár putea scrie shi *siatra* sioarece, serpe. &c.

Sce, sci se pot foarte bine shi dupa regula ase zice, qvá ste, shti sáu چه, چه, v. g. *Sciintza, shtiintza*. چیئنچ. *Miluesce, milueshte, милюеште.* &c. Ashá dár qvand vei aflá scris: *maréste*, sáu mareshte, se shtii, sáu se scii, qve tot atatá éste.

J se zice qva ж, cumul zíc shi Francii. v. g. *Joi, жой. Jude, жуде. Jertva, жертвъ. Jivina, жикинъ. Jupan, жупан. Joc, жок. Jug, жуг.*

I, shi *u* in sfârshitul cuventului, qváre nu este numái de o sillába abiea se aude cevá, de nu este insemnát cu accent. v. g. *Oámeni búni fácteti mári lúcruri, ѡаменի ենի փաշելի մարի լսկրծի. Mau adusu se moriu, մաս աճչչ տե մօթօ.* &c.

Iar de cumva *i*, sáu *u* are accent, se zice cu glásul intreg v. g. *Facü, ֆակչ. Dormi, դօրմի.* Ashá shi qvand cuventul este numái de o sillába. v. g. *Nu, fu, հս, փս. Zi, զի.* &c.

De Apostróf.

Apostrof éste, qvand un cuvent se sfarsháste cu glásnica, shi cel urmatóriu cuvent incépe delá glásnica. v. g. *Nu am fost* &c. Lá o intempláre qvá aceásta cuventul cel dintéiu perde glásnica cea depre urma, shi in locul ei se púne deasúpra semnul ácesta , qváre se zice Apóstrof. Ashá in loc de *nu am fost* se scrie *n'am fost*. Ashá nominá, sáu numele, qváre se sfarshesc cu *a*. v. g. Doamna, Luna, Vita &c. qvand eáu arthiculul cel hotaritóriu, ar trebui sese scrie *Doamna, Lunaa, Vitaa*: iár cu Apostrof se scriu *Doamna' Luna' vita'* &c. Shi *a*, lá qváre este pus Apostroful se zice qvá á, pentru qva Apóstroful fáce qvá ancha un *a*.

Iár qvand cuventul cel dintéiu se sfarsháshte cu glásnica, dár cel indáta urmatóriu incepe cu *in*, atúnci nu glasnica' cea de preúrmă din cuventul cel dintéiu, ci *i* cel dinnáinte delá cuventul cel dupa acéea se perde, shi langa *n* dináinte se púne Apóstroful. v. g. *Delá incepít, se se indreptéze* cu Apóstrof áshál vei scrie: *Delá 'ncepút sese 'ndreptéze, ne 'ntinát, nu 'ntrá* in loc de ne intinát, nu intrá. &c.

Iár de se sfarshéste cuventul cel din taiu cu *e*, sáu cu *i*, shi cel urmatóriu incepe cu *a*, atunci din *e*, sáu din *i*, a cuventului celui dinnáinte, shi din *a* a cuventului celui urmatóriu se fáce diftong. v. g. *Neudít, in loc de ne au dít. Neaspúne*, in loc de ne a spúne, ԱԵՋԱԴ, ԱԵ ԾՊՆԵ. &c.

Iár de se sfarsheste cuventul cel din taiu cu *e*, shi cel alált incepe cu *o*, atúnci din *e*, shi din *o* se face diftongul *eo*, shi se zice, cum zic ungurii ö, v. g. *Te oi báte*, se scrie *Teoi báte*, sáu cum scriu Ungurii Töibáte. &c.

Eá ámínte, qve Apostroful poate se fie, sáu se nu fie, shi óri cu Apóstrof, óri farde Apostrof se se scrie, shi sese cetésca, tot bine éste, óri se zici: *nu am*, óri: *n'am* tot bine éste. Inse in vorba foarte máre loc are Apóstroful.

Am zis, qve *a* farde áccentul cel ascutzit lá mislocul cuventului se zice qva ա. Ci ori cu cu accent insemnát, óri farde áccent cel ce este bun Roman shtie qvand *a* se zice qvá *a*, sáu qvá ա, sáu qvá չ.

Ashá se shtie shi *Ti*, qvand se zice *ти*, shi qvand *ци*, óri cum fie scris.
Ci despre ácéste áltadáta mai multe.

In foile nepaginate cari urmează, se află un calendar și pascalia pe scurt.
Pe cele două pagine dela sfârșit se află indicele sau scara carții.

București : Biblioteca Academiei Române.

634. Clain, *Theologhie dogmatică și moraliciască despre Taïne preste tot*, Blaj 1801.

Θ Ἐ Ο Λ Θ Γ Ἡ | ΔΘΓΜΛΤΪΚΫ | ΣΗ ΜΟΡΑΛΙΓΧΑΣΚΫ | Δεσπρε Τάινε Πρεστε
τότ, Δθηκ φεκιζετθρα εδηνιλωρ | κρεδηνχόσι θάσκαλι θτοκμήτκ κθ μερτθριν δην
Εθίτα Εκρηπτθρ, ΣΣ: Περηνιζ, ςη δην θρ-θάνιλ Βισέρινθ θτερητκ επρε
φεκιζετθρα | Κλέρθλας θήνερ Ρθμηνεκ | άσεζάτκ, ςη Τηπθρητκ. | Εθητ επθ-
πηνηρκ Πρε Λ Η Έ Λ Ζ Α Τ Ξ Λ Ε Υ | Λ πκράτ άλ Ρομάνιλωρ. | Φ Ρ Α Η Ζ Υ Σ Κ Ά Λ Δ Ο Ι-
Λ Ζ. | Κράιολ Αποστολινθεκ, θάρε Πρηνιζη άλ θρδέλας, ςη θέλε λαλτε. | Κθ Ελα-
γοσλωκενιλ Μέρη εάλε Πρε Λθμηνάτθ-λας, ςη Πρε Θεθηνηγηθλας | Δηνδλας
Δομη. | Ι Θ Η Η Β Θ Ε Β. | Ελεδηκθ Φεγκράιθλας, | θ Ελάζ άλ Μιτροπολιε, ήνθλ
λας. 1801. | Κθ Τηπλαριολ Θεμηνάριολας.

In-4º de 1 foaie, 10+102 pagine și iar 3 foi. Tipărit pe două coloane. Titlul este incastrat în flori de compozitie tipografică. Verso titlului e alb

Pe pagina 1 se află următoarea înștiințare :

Typ(o)graful.

Înțelegându-să de obște, că prin strădania și ostănăela Theologilor noștri, și mai vârtos a Pré Luminatului și Pré Osfi(n)țitulu Domnului Vlădi-
cului Ardélului Ioann Bobb, s-ar fi așezat după sănătoasa învățătură a Pra-
voslavnică Biserică Thelōghiia Dogmatică și Moraliciască, de céle şepte
Taïne cu dovediră din sfânta scriptură, și SS: Părinți întărăită pre limba ro-
mânescă, am năzuit la Măria sa cerând, ca aciastă învățătură să ni-o dée,
ca să o typărim pentru folosul de obște, care au fost și sfârșitul ostenéelor.
Deci Măriiia sa bine au voit, nu numai a o dă și a ne blagoslovă, ci încă
și cu chieluială la tipăriră eī dintru al său a ne ajută. Pentru acéia și noi
cu multă bucurie apucându-ne de lucru, ne-am sjlit după pricéperé și pu-
tină noastră a o tipări și a o diorthosi; ci știm, că în multe vom fi greșit
la orthogrăfie, pentru care ne rugăm de cetitor, ca cu Duhul blandéțelor să
le îndreptéze, și mai vârtos înțelesul învățături să-l ia aminte de cât întoc-
miré slovelor.

Urmează apoi un «Cuvant înainte călră iubitorii de învățătură theologhiciască»,
și aratarea cuprinsului.

In foile nepaginate dela sfârșit se află ca «adaugere», predoslovia Episcopului Da-
maschin dela Râmnic la cartea despre *Sapte Taïne* tipărită în 1724 (v. mai sus, p. 22).

București : Biblioteca Academiei Române.

635. Clain, *Taina Botezului*, Blaj 1801.

Θ Ἐ Ο Λ Θ Γ Ἡ | ΔΘΓΜΛΤΪΚΫ | ΣΗ ΜΟΡΑΛΙΓΧΑΣΚΫ | Δεσπρε Τάινα Βο-
τεζλας, etc.

Restul titlului este întocmai ca la *Taïne preste tot* (nº 634).

In-4º de 1 foaie, 6+109 pagine. Tipărit în acelaș fel ca *Taïnele preste tot*.

In primele 6 pagine se află un alt «cuvânt înainte către iubitorii de învățătură theologicească» și arătarea cuprinsului, (neterminată în exemplarul nostru).

Vezi n^o precedent, cele următoare și n° 648.

București : Biblioteca Academiei Române.

636. Clain, *Taina Myrului*, Blaj 1801.

ΘΕΟΛΩΓΙΓΙΕ | ΔΕΩΓΜΑΤΙΚЪ, ШИЙ МОРДЛЙЧАСКЪ | Деспре Тайнa Мyр-
гълъй, etc.

Urmează întocmai ca la *Taine preste tot* (n° 634).

In-4° de 11 (recte : 13) + 30 pagine.

In primele pagine se află introducerea și arătarea cuprinsului.

București : Biblioteca Academiei Române.

637. Clain, *Taina Pocăianie*, Blaj 1801.

ΘЕОЛΩГИЕ | ΔΕΩΓΜΑΤИКЪ, ШИЙ МОРДЛЙЧАСКЪ, | Деспре Тайнa Пo-
кайанъй, etc.

Urmează ca la cele de mai sus.

In-4° de 1 foaie și 30 + 287 pagine. In primele 30 se află introducerea și arătarea cuprinsului.

București : Biblioteca Academiei Române.

638. Clain, *Taina Maslului*, Blaj 1801.

ΘЕОЛΩГИЕ | ΔΕΩΓΜΑΤИКЪ, ШИЙ МОРДЛЙЧАСКЪ | Деспре Тайнa Мас-
лъй, etc.

Urmează ca la cele precedente.

In-4° de 6 + 41 pagine.

București : Biblioteca Academiei Române.

639. Clain, *Taina Preoției*, Blaj 1801.

ΘЕОЛΩГИЕ | ΔΕΩΓΜΑΤИКЪ, ШИЙ МОРДЛЙЧАСКЪ | Деспре Тайнa Прe-
oție, etc.

Urmează ca la cele precedente.

In-4° de 1 foaie și 13 + 104 pagine

București : Biblioteca Academiei Române.

640. Clain, *Taina căsătoriei*, Blaj 1801.

ΘЕОЛΩГИЕ | ΔΕΩΓΜΑΤИКЪ, ШИЙ МОРДЛЙЧАСКЪ | Деспре Тайнa кăсă-
торie, etc.

Urmează ca la cele de mai sus.

In-4° de 1 foaie și 14 + 266 pagine.

In primele 14 se află precuvântarea și arătarea cuprinsului (neterminată în exemplarul nostru).

București : Biblioteca Academiei Române.

641. Psalmire, Sibiu 1801.

Ψ Ι Λ Τ Η Ρ Ή | Προρόκελση | ϕή | Λιπράτσλας | ΔΙ Β Η Δ. | * | Σίνη, | τυ-
πωρήτη λα Πέτρος Κάρτ, | 1801.

In-12º de 1 foaie și 382 pagini. 22 rânduri pe pagină.
Fară prefață.

București : Biblioteca Academiei Române.

642. Slujba cuviosului Dimitrie dela Basarabov, ed. II, București 1801.

С Л Ъ Ж Б Я | Квківсевій Пхрінтељій ністров Димітре | дела Басарабовъ,
Карелє сх првзпішіце .ж. єз: дє | зіле алє Аѣнїй лвїи Октомвріе, | Ілкхтвітх дє прѣ
Сфіїлі са Пхрінтеље Міріеві | Квр Фларетъ, алфарх дє Каноане ші дє | Тропарелє
дела Хвалітє. | Аѣнгк карк сає алдасх алкмь, ші Пхтимирѣ | сфітвіліи Міченікъ
Іѡаннік Романівль. | Ші саєжва сфітвіліи Міппикъ Іѡаннік дела Сочакъ. | Аѣк ші
минінѣ Іорханігелас | Гакріилю днии Ідінъ. | Тунхрійтх фтров ачестъ кіпъ, .ж. зілелє
Прѣ | Аѣмінітвілі ші прѣ Аїхлцатвілі Домініві ністров | Іс љл є Ѣ љнда р ѹ
К ѹнгтїндиин | М ѹр ѹзкі Ео єв одъ | Кѣ Блгословенія ші кв тօатх
кіелтвілла прѣ | Сфіїцтвіліи Мітрополітъ алъ Щггроклажіи КУРІ ѹ КУР ДОС й-
щ ѹ | Аї Ефіта Мітрополіе алъквріешіалвръ. | Да ѿнлк мжнітвірій заша: .ж. Аѣна
лвїи Октомврі: | дє Станичль Тун. Бквріешікъ.

In-4º mic de 40 de foi numerotate.

Pe verso titlului se află stema ţărilor româneşti (facs. n° 290 p. 98) și următoarele versuri :

Stihuri asupra stemii Prѣ luminatuluї și prѣ іnnălțatuluї Domnului Ioannu
Alexandru Constandinu Muruzu Voevodu.

Doao semne, ce săntu mai susu arătate,
Dela Hs. Măriei Talc sinchinate (sic),
Bourul că aї fostu domnul Moldavie te arată,
Iaru corbulu Valahie încă și intr-acéstă dată.
Preste care aї și semne de biruință
Cruce, buzduganu, spată, iaru mai multu credință.
Ci o, Iisuse Dumnezeule înpărate,
Intărëște-lu cu pace și zile îndelungate,
Să poată stăpâni Țara Rumânescă
Nebântuită de toată năvăliré tyränescă.

La sfârșitul precuvântării lui Filaret, Mitropolitul Miralichiei, se zice că :

Aciaștă slujbă a cuviosului Dimitrie, mai typărindu-să odată aicé în
Țara Rumânescă, s-au typărit și acumu a doaoară, adăogându-se lângă dânsa
și altele, precumu să véde:

Pe cele trei foi dela sfârșit se află :

Însemnare aluї Serafimу Thyрopolitul, carele au fostu la anulу 7056 și
celu mai întâiu dinu Părințiї Sfântulu Munte, pentru minuné ce s-au făcutu
de Arhanghelul Gavriilu...

Ediția I este din 1779.

București : Biblioteca Academiei Române.

1802.

643. *Acathistul și Paraclisul sf. Crucă, Sibiu 1802.*

ѢКЛІОГІСТЪЛ ШІЙ ПАРАКЛАІГІСТЪЛ | с фітєй | КРѢЧИ. | Тъл-
мъчнѣт дѣн лѣмѣа єллиниѣскъ .ѣ Романниѣскъ дѣ Азмнѣвлѣи | Геѡргіе Николаѣ,
дѣн Брашовъ. | Шїй ѧкѣма .Ѣтълашадѣтъ дѣтъ .ѣ Тунѣрѣи | кѣ велтѣлла Домніїей-сѣлѣ
ХІЦІІЗЛ КОНСТАНДІН ПОПП.

ГИБІЙ, | .ѣ Тупогрѣфія Романниѣскъ ѧлѣи Івании Бѣрт. | 1802.

In-4º de 4 foi, 40 pag. și 1 foaie.

Ca prefață, două scrisori semnate de Gheorghie Nicolau și de Radu Témpé, reproducute mai jos. Gravura pe arama cu inscripție grecească și românească, semnată: N. P. S.

Pré cinstite Chyrie Chyr Hagi Constandin Popp!

Toți aceia carii alcătuiesc vreo carte, sau tălmăcesc depre o limbă pre altă limbă, să obicișnuesc după isprava cărții, a o aduce la vreun obraz mare, ca un prinos a ostenelii lor, atât pentru măriré cărții aceia, cât și pentru cinsté aceluia, cătră care să aduce. Drept aceia urmând și eu numișilor celor de sus, iată că mă arăt cătră Domnițată cu aciastă cărticică, la stat mică, dar în numire mare, fiind că cuprinde slujba Acathistului, și a Paraclisului cinstitei Crucii a Domnului nostru Is. Hs., carele s-au răstignit în Ierusalim pentru noi păcătoșii, unde și Domnițată a fost, aî umblat și téi încchinat acelor sfinte locuri.

Carté din indemnare unui creștin sau tălmăcit după putință de mine păcatosul depre limba elinescă spre înțelégeré limbii românești, cu voia lui Dumnezeu.

Și am socotit că este cu cuviință a o aduce Domnițiale pentru darurile céle de sus dăruite, de vréme că ești înpodobit cu bunătățile sufletului, cu dreptate, cu milostenie, cu blândetele, cu urmaré slujbei, și podoabei Bisericii (căriia téi invrednicit ales tytor, și cu cuvântul, și cu fapta), cu cuceria caré aî cătră sfânta Cruce, de unde izvoresc și bunătățile de afară, némul cel bun cu rudeni cinstite, némul dreptilor să va blagoslovî, — negustorii mare, cu fi procospij, din roadă să cunoaște pomul, nume bun și cinstit, și mai vârtos numele sfântului marelui Constandin Înpărat căruia sau arătat păceri semnul cinstitei Crucii închipuit cu stèle, și mai luminat decât soarele, cu care acest nume ești înpodobit și numit.

De unde săt bine încredințat că vei priimă aciastă cărticică, pentru evlavia cé mare care hrănești, (precum mai sus am zis) cătră sfânta Cruce, caré este dé pururé ajutoare la toată blagoslovita alu Avraam cinstita casa Domnițiale, la negustorie, și în toate lucrurile, și pentru buna voință caré aî cătră toți creștinii, mai vârtos cătră mine sluga Domnițiale cé mai mică.

Eu de multă vréme hrănind cătră Domnițată o dragoste mare, și silindu-mă în tot chipul a dovedi aceia ce hrăniam în inima mé, neavând mijlocire, mare har am găsit dela Dumnezeu aciastă cărticică spre tălmăcire (însă după putință) ca să o aduc semn și cunoștință a plecăciunii méle cătră cinstit obrazul Domnițiale, cărua rămâi,

Brașov în 15 Iulie 1801.

Slugă mai mică,

Gheorghie Nicolau.

Pré cinstite Domnia-tă! Hagiule Popp Constandine!

Constandin marele Înpărat al Romei cei vechi și cei noi, prin semnul Sfintei Crucii care pre ceru i s-au arătat, au biruit la annullu după nașterea lui Hs. 312, în 14 Septembrie, pre protivnicul lui Maxentie. Prin aciastă biruință au înflorit, și au întemeiat pravoslavia; cătă: până în zioa de astăzi Crucă este și să ține armă și biruință creștinilor, semnul Creștinății, și putere celor slabă.

Drept acela cetind eu aciastă mică carte cu amăruntul, am aflat întrudânsa, lapte hrănitoru de suflet, și dréptă adeverată laudă, și cinste semnului aceluia pre care Is. Hs. Fiul lui Dumnezeu, s-au răstignit pentru păcatele noastre, și izbăviré din strămoșescul nostru păcat.

Célé întrânsa aflate, să numesc pre scurt, Acathistul și Paraclisul sfintei Crucii, carele până acumă în limba noastră românescă necum în typariu, ce nice întors nu au fost. Acuma dară eșind la limbă, hrana ce sufletescă mai însus arătată ce creștinății va pricinui, din însuș cuvintele cărții lesne să poate vedé.

Și la cine dară altul poate evlaviosul tălmăcitoru spre luară sfârșituluă acesteia în typariu a năzui? decât la acela, care și în faptă, și în cuvant să strălucește creștinății noastre hrănit, și însușit de pravoslavnica credință!

Mați însus pomenitul tălmăcitoru Dumnelelui Gheorghe Nicolau, au hărăzit-o cu dreptul pravoslaviculă tău nume, despre care și eu mă încredințez; precum Domnia-tă din pravoslavnica râvnă, nu veți lipsi a o dă în typariu spre hrana ce sufletescă a creștinilor pravoslavnici. Fiș sănătos! Iară eu sănătos al Domniei-tale, spre slujbă gata,

Radul Témpe, al Școalelor Neunite Naționalicești
prin marele Prințipat al Ardelenului Director.

Sibiîn 11 Martie 1802.

București: Biblioteca Academiei Române.—Oradea-Mare: Biblioteca V. Mangra.

644. Apostol, Blaj 1802.

ΑΠΟΣΤΟΛΙ | Άκδων ἀδόνων ὁράτη, πών Τῦ-περίτ, δέπον ρκηδελλα
Βεστινιαῖ Ρχ-ερίτθλα. | Εσποτ Στεπληνήρε Πρέ ίηκλιάτθλα | Λπεράτ ἀλ Ρο-
μανιαρ. | ΦΡΗΝΙΓΕΚ ίλ ΔΟΪΛΗ | Κράιο ίηόστολης, Μάρε Πρινιζίπ
ἀλ ίηδέλα, ων γέλελάτε: | Κε Βλαγοσλοένηλ Μηρήτ εάλε Πρέ | Λεμινάτθλα,
ων Πρέ Σφηνίτθλα | Δόμηθλα Δόμη. | ΙΓΕΗΝΗ ΒΩΒΕ, | Βλεδάκελ Φηγκρά-
πθλα. | Λ Βλάζ λα Μιτροπωλίε. | ίηθλ δελα Ηάμερέ λέη Χέ λωρ. | [Κε Τῦ-
πάριολ Σεμινάριολα.]

In folio de 1 foaie și 258 pagini. Tipărit cu negru și roșu, cu 42 rânduri pe pagina.

Titlul incadrat într-o gravură mare cu inscripții românești, gravată de Sandul Ti-pografiu. Pe verso se află chipul Evanghelistului Luca.

Pe ultima pagină se cere iertare pentru greșelile de tipar.

București: Biblioteca Academiei Române.

645. Bucovina de liturghie, (Sibiu) 1802.

Popp, *Disertație*, 33.

646. Calendar, Sibiu 1802.

К И Л Е И Д А П Р Й | Р О М Ж Н Е С К | ке^кий ал^ий Юліан | п^ик ал^ил д^ела Х^е 1802. | К^аре с^ик в^ипринде дин 365 д^е з^иле. | И^х Йорд^ел ш^ик ал^ие .^жвечинате л^о-к^вр^ий .^жто^км^ит, | л^жн^ик^а к^аре с^а8 м^{ай} .^жд^жваг^ат Кален^дарюл | Но^с Нем^иц^ек ал^ий Г^ер^ог^иан.

СИБІЙ. | **Л** Кесару Кре^жска при^килег^ита Типогр^афія ал^ий І^ванн Б^арт.

In-4° de 14 foi și o copertă.

Pentru a se vedea cuprinsul Calendarului, reproducem aci sumarul tipărit pe verso copertei, la începutul paginei:

1. Socotela anului.
2. Arătarea Pashalii.
3. Hronologhiciască arătare.
4. Célé 12 luni după calendarul românesc și nem'esc.
5. Stihuri fiesății care lună.
6. Săptămânilile.
7. Duminecile.
8. Sărbătorile Românilor și a Nemților.
9. Fărtal. lunii cu schimbaré vremii.
10. Evangheliile Duminecil. cu glasul și voscrésna.
11. Răsărir. și apuner. sorel.
12. Invățături moralicești și înțelepțitore la totă luna.
13. Regule saniteții la lună.
14. Târgurile din Ardél, Tara Ungurăscă și Banat.
15. Găcitorii la totă luna.
16. De patru timpuri ale anului.
17. Rețept pentru lungirea vieții omenești.
18. O tabellă care arată împărțala veniturilor și a cheltuelelor peste tot anul

Afără de aceasta se mai află, pe pagina întâi, explicarea semnelor, iar pe cea din urmă, fabula cu pielea ursului din pădure, în versuri, sub titlul: «[Ursul și Pușcașul].

Pe ultima pagină a copertei se află: «Insemnară cărților românești ce sa aflu în Vyvlio[pol]a lui Ioann Bart» și «Deslușiré ghicatorilor» din text.

București : Biblioteca Academiei Române (dar dela Aurel Pop, preot în Ghiriș).

647. Catavasier, Blaj 1802.

Popp, *Disertație*, 48.

648. Clain, *Tařna Evharistie*, Blaj 1802.

**Θ Ε Ο Λ Ζ Ο Γ Ι Ε | ΔΟΓΜΑΤΙΚЪ, ΠΗ ΜΟΡΦΛΙΓΓΙΣΚЪ | Δε^сп^ире Тáйна Щ^их^и-
ρист^ией, etc.**

Urmează ca la nrile 634—640.

In-4° de 1 foaie și 24 + 448 pagine.

Exemplarul nostru nu este complet, dacă cumva cartea a fost terminată.

București : Biblioteca Academiei Române.

649. *Istoria Syndipii Filosofului*, Sibiu 1802.

Л Г Т О Р I A | Г V H D I P I Й | Ф И Л О С О Ф Ы Л Ь | К^аре м^{ай} .^жт^жай с^а8 .^жг^оре дин | л^жн^ика Пересек^а, .^ж .^жл^ин^ик^ак^а. | И^хр^а л^жвала | дин л^жн^ика .^жл^ин^ик^ак^а пре^ж

кътък „Ръмжинъсъкъ. | Датък „Типарий към келтската лъжь Симеон Пантелей | дни Гатъл
Сълпъвъд дене йордай.“

СИБІЙ, | „Типография лъжь Йоанъ Барт. | 1802.

In-8º mic de 2 foi și 140 de pagine.

In primele 2 foi se află titlul, un «cuvânt înainte» și arătarea cuprinsului.

Ediție posterioară: Sibiu 1834.

București: Biblioteca Academiei Române.

650. Liturghii, Iași 1802.

Iorga, *Inscripții*, II, 189.

651. Dosithei Obradovici, *Sfaturile a înțelăriei cei sănătoase*, traduse de D. Tichindel. Buda 1802.

СФАТУРИЛІ | А | ЛЦЕЛ ІЖЕРІИ | ЧЕЙ | СЫНЬТОЯСЕ | прын
енне фцелептвл | ДОСИӨЕЙ ОБРЯДОБИЧ | фтоокмите. | Ірз | аказма
фтька датък фтоарес денре лимба | Сефіаскъ, ши фтьв ачест кип „ | лимба Дако-
Романіаскъ | ашевате.

А БУДА, | Га8 типорит „Крълска Типография Ориентали- часкъ а Огнікев-
сітатий Печій | 1802.

In-8º de XVI+154 pagine.

Pe verso titlului se află următoarele epigrafe:

Cela ce postește a fi înțelept, totdeauna sese îndeletniciască întru fapte bune, și se urască, și de nimica să ție pre toate acéle, care sănt faptelor celor bune încălcătoare.

Dosith. Obradovică, în Sobrania veștei, față 201, rând 2-lé.

O m u l e!

Nărvurile tale înbunătășește-le
Și întru însuș potéré lor întărește-le.
Intrebuițéză ale tale daruri,
Spre folositoare învățătură,
Și sporiuș sufletuluș
Intru cercaré adevărului.

Urmează apoi aceste două prefete:

Patronii.

Ceî ce dintru dragosté cé negräită, și din râvna cé fără de asemănare cătră folosul, și luminaré némului, nu numai acestuî de acum, cii și aceluî fiitoriu Daco-Romanesc, au îndemnat, și au ajutorat cătră tipăriré cărticichei acestii folositoare, adecă:

Précinstitul Gheorghie Petrovič, Protopresviterul Hasiașuluș, carele tot ce poate fi pruncilor spre învățătură acéia poftește, și acum se grijește, ca se așeze în Protopopiatul seu o școală pentru luminaré minții acelor ce poftesc de acum înainte a fi preoți.

Părin. Petru Murgulovič, Paroh în Berecov, acest mare însuflețit, și de laudă vrednic preot, încă când eram eu învățătoriu tinerimi în Berecov, înălțat fiind la faptele cele bune, din destul pruncilor celor ce erau

în şcoală cu toate céle ce era lor de lipsă, ca un milostiv îndurătoriu, şi de grije pentru folosul lor purtătoriu, s-au arătat. Norocire ar fi, când am avé noī un număr mare de preoți precum e acesta.

Părint: Vasilie Gheorghievică, Paroh în Ternithaz, a căruia ostănélă pentru luminaré pruncilor mai desăvârşit am conoscut atunci, când eram dela Cr. Direcție pentru vizitația şcoalelor rânduit. Şi deprins fiind întru ostănéléle de obște folositoare, au făcut mai mult decât s-ar fi putut cérē de la sfințenia sa ca se facă (şi aciasta în rândul militaresc) pentru care un semn de vécinica mulțemită şi laudă A lor Mărire Franț al II-lea adecă o colaină medial pre lanț de aur a-ř cinsti bine au voit.

J. Rista Luca, negoțitorul din Grabaț, osebit şi ales iubitoru de folosul naieei noastre.

O, voi, fericite de bine făcătoare suflete, care vă ostănişti pentru folosul cel de obște al némurilor voastre, întindeţi, lătişti şi înmulţiti ne încetat înprejurul vostru norocire! Că cine nu va zice că voi nu aţi venit în lumé aciasta pentru alta, ci numai ca se pricinuişti duljaşă, bucurie şi mult bine se faceşti némurilor voastre? Ah! în mare odihnă veşti slobozi voř duhul vostru cel fericit, fiind încredințaţi că moarté va deschide voao uşa nemuriri. Iară când vor vedé următori voştri nomele vostru, aşa veşti fi lor de iubişti, ca când aţi vieţui împreună cu ei, simtind mare bucurie în inimile lor, şi oră când îş vor aduce aminte, şi vor pomeni nomele vostru, vor suspina dela inimă după voi, căci acésté simtiri se nasc din mulțamiré acéia, care singur Dumnezeu au turnat-o în sufletul cel cuvântăreşti!

O, Dumnezeule! Tie (strigă, naio, împreună cu mine) încredințem nomele céle pré cinstite ale celor de obște făcători de bine ař naieei noastre; fiind că numai Tu, Doamne, poř se dai adevărata plată pentru faptele céle bune, dă-le lor plata aceia, care am fi noī bucuroş să o dăm lor, însă nu potem!

Aşijderé şi voao, fitoarelor némurişti şi următori ař noştii, încredințem nomele lor, pomenişti şi voi pre dânsii în locul nostru, şi păzişti ca se nu zeuňtaşti nomele lor.

Prefăcătoru.

Innainte cuvântare!

Pentru ca se poată rămâné omeniré, şi pentru ca se-și poată ținé vrednicile eř de săvârşit, mař intâiú ţi ţaste de trebuinţă ca se aibă regulă sau îndreptare întru fapte, pre care împlinindu-o norocoasă în vécí să poată fi.

O regulă sau îndreptare ca aciasta singur Dumnezeu adânc în firé noastră o au pus, şi firé prin minté noastră o arată şi o dă noaă, şi acéia ţaste însuş fapta bună sau faceré de bine, căci aciasta ne face pre noī norocoşti în cujet, aduce în sufletul nostru, dulce şi formoasă desfătarc trupului senetate, şi toate vrednicile susfletului şi ale trupuluř le păzăste, înnalţă, înfrumuseşeză, şi le înmulţeşte.

Aşa dară după leja firi sau după regula care o dă noaă minté noastră a vieťui, şi oră întru ce întâmplare în adins a o împlini, şi toate aplecăciunile noastre céle bune a le supune negreşit datoră săntem.

Toři oameni datoria lor ar puté împlini fiind că Dumnezeu au dat tuturora suflet înțelept, carele le-ar arăta şi innainte le-ar pune lor regulele faceri

de bine, sau a faptelor bune, însă măhnire! că poteriile acéle ale sufletului și în pălămidă și în mărăciile neștiinții au crescut!

Deci scriitori, și prefăcători de cărți din pricina aciasta, și cu socotința aciasta întrebuiștează, și îș deșartă ostenelele lor spre folosul cel de obște, pentru ca să poată inimile oamenilor, célé pline de nebunii, și de credință deșartă curăți, și iubiré de oameni, dragosté, și adevarul întrânselie a turna și a înrădăcina.

Eu socotesc a fi mie de mare cinstă aț face de știre, și ie iubite al miei cctitorule! ca să nu lapezi din mâna ta cărligica aciasta când vei ceti dintru început acéia care cătră materie nu mérje. Însă nimica mai puțin, căci vei ajunge la aşa materii, care preste toate se întinde și să cuvine, care pre mine însuș cătră prefaceré lucrului (cărticichei) acestuia m-au deșeptat.

Râvna și ne adormitele ostănelele acelor de înaltă cinstă vrednicilor făcătorilor de bine aî miei puse, și cătră luminarea némurilor și a următorilor lor pornită, mi-au dat povajă mie a preface cărligica aciasta. Si pentru ca să nu fie aşa ostănele zeuitate, ci pururé să rămâne în minte acelora pre care mai tare ă-i au iubit ei, și pentru acărora norocire, și luminare s-au grijit, și s-au oslănit, și tot folosul cel bun le-au poftit.

Noao aici în Bănatul Timișoarcă, care săntem afară de alte noroade intru științe, și intru conoștința datorilor noastre cei mai din urmă au strălucit razele luminări cu care Solomon, Socrat, Pitagor, luminați și umbriți au fost.

Dumnezeiré bine au voit a trimite noao, mai vârtos încă preoțimeř noastre, luminaré cé trăbuincioasă, și izbăviré de nebunii și de credință deșarte prin Précinstitul înalt învățat Pavel Chenghelați, Arhimandritul Monastiriei S. Gheor. și Doctor de sfânta Theologhie în rezidenția episcopiască a Timișoari. Acesta din destul vrédnic de laudă bărbat din dumnezeiasca grădină au cules florile, acéle pre care proroci și apostoli, și cei mai slăviți aî tuturor noroadelor învățători cu înțelepciușe lor le-au sădit; iară noao spre buna miroșire a faptelor bune, și spre luminaré minții printră noi le sădăste, și ni le înpărtășește.

Iară adoa prin mult făcătorul de bine Mihail Martinovică tâlcitorul Theologhii în rezidenția episcopiască a Timișori. Acest iubitoru de folosul nașii sale la anul 1776, au prefăcut Normalul depre limba serbiască în limba daco-romaniască, carele prin mai mare parte a Bănatuluî în școalele célé daco-romanești înrădăcinat ăaste. Deci la anul 1784 duao cărți de suflet folositoare, care le vedem typărite cu chielteulele sfintii sale Părin. Protopr. C. řuboni, atunci flind paroh cetăți Timișori. Iară acuma ca o albină înțeluptă, zburând prin grădina dumnezeeștilor cuvinte, au adunat tot bincle din florile célé alése, și îndulcindu-ne pre noi cu mieré învățături sale.

Și pre acești doi învățători luminați, cu cât mai mult ii ascultam, cu atâtă mai mult mulțemesc lui Dumnezeu, celuî ce au dat noaă pre aşa grădinară, care curățesc inimile noastre de pălămidă neștiinții, și a înșertatei credinții, și toarnă întrânsa adevarul credinții cei adevarate, și înrădăcinéză iubiré de oameni.

Urmând dară și eu aceluî de bun ném Domn Grigorie Obradovică, Di-

rectorulu de şcoalele milităreşti de prin Bănat, carele mult să osteneşte cu o negrăită râvnă pentru luminaré némulu daco-romanesc; fiind eu dară desăvârşit încredinţat, ţubite al mieu cetitorule, că ori carele, care řtic preţui luminaré mintjii aşa precum se cuvine, ţubeşte şi ſi plac faptele céle bone, şi pofteşte, ca să scie adevărul cu mare poftă, şi cu bucurie va ceti cărticica aciasta, întru care va afia acéle îndreptări, prin carele ne potem aprobia la înfrumsejatele năravurile céle alése şi bune.

Ce să atinje de limbă, bine învăţatul Paul Iorgovici, în Observaţiile sale despre limba daco-romannescă, dintru o negrăită dragoste cătră folosul cel de obştie al naţii sale foarte înțeleapt au descoperit cuvintele limbi noastre cei daco-romaneşti, arătând cum am puté a aduce limba noastră la originalul ei cel adevărat. Fiind dară că materiile care să coprind în cărticica aciasta sănt pentru tot omul, care pofteşte să-ş înfrumsejiază năravurile sale, pentru acéia eu am rămas la cuvintele acéle tuturor conosciute, pentru ca să poată desăvârşit înțeleje aceia care nu sănt deseavârşit procopsijă întru adevăruri.

Am lăsat nişte sémne precum ' ' ^ ^ ^ căci acésté numai Slavenilor sănt de trebuinţă, iară nu noao. Aşijderé şi nişte slove s-au lăsat, şi mai sănt unele care se-ar puté lăpăda din limba noastră, însă acelé numai pentru cărjile bisericest le mai potem încă o vréme întrebuinţa în limba daco-romaniască.

Cu greu e formos, şi cu bună înțeléjere a scria, şi a preface cărţi. Numai aceia sciu, care au cercat; acelora dară să şi cuvine să prejudece carté, dară nu fleştecarua care poartă pălărie, şi căciulă, căci zavistia nu řtie cinsti céle de folos.

Primieşte dară cărticica aciasta ţubite al mieu cetitorule! Şi întru cetiré ei urmăză albini cei ţubitoare de ostänélă, şi atunci vei conoaşte că dulci sănt gâtlejulu nostru rodurile pre însuş holdele noastre crescute! Culéje din trânsa trandafirí miroitor, şi în véc neputrăzitor, şi-ťi înpodobéşte cu dânsii inima, minté, şi sufletul tău, şi aşa făcându-ťi staré sau statul tău mai desăvârşit vei fi norocos, şi fericit. Şi muljäméşte auctorului cărţi aceştia, şi învăţatorilor miei, care m-au dat povăţă cătră lucrul acesta, precum şi celor ce bine au voit a ajutora cătră tipăriré cărţi aceştia. Iară pre mine să mă ai în dragoste, căci eu te ţubesc; aşa dară poftesc acéia însuş dela tine, adeca ca, să mă ţubeşti. Poftindu-ťi din toată inima buna sănătate, rămân,

Al tău de bine voitoru

Dimitrie Tichindél,
Invăţătoru Naţionalnic.

În Becicherecul ccl mic, în 2 Iunie 1802.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

652. Prăvilioară adecă Molitvenică în scurtă, Iaşi 1802.

П Р Ъ Е Й Л І О Й Р Ъ, | Йдекъ | МОЛІТВЕНІЙКЪ Ѣ СК҃РТЬ | Нагрѣс ѹ-
шбрѣнца прѣвцилаоръ дѣ дѣкъ пѣртѣ. | Ӎкѣмъ ՚тре ՚честашъ кінь тунзрѣтъ ՚
зйлеле Дѣмнинатълъ, Ши Пре | ՚нкалацътълъ Дѣмнинъ нѣстровъ | ՚Л ՚Е ՚З ՚И ՚Д ՚Р ՚

НИКОЛАЕ СЫЦУЛЯ БЕДЫ. | Атре ѿтъка Домніе а міріе Сале. | Кс
благословеніе, шы къ толкъ | келтвъла, Пресвѣтѣць Митрополитъ аль Мол-
дакіе | Курів Курів ІІКОБЫ, | Атре а пресвѣтѣць сале Туногрѣ-фіе ѿ сѣнта
митрополіе ѿ | Єши. | Да йній деля Хс: Ішв. Мартіе кї. | Гас Туногрѣть
де Іеромонахъ Курів Макаріе, | Духовникъ Ефітей Митрополіи. | Шы де Пакель
Клонотаріюль Туногрѣфъ.

In-4º mic de 1 foaie și 198 pagine.

Pe verso titlului se află o gravură a lui Simion, reprezentând pe Maica Domnului. La sfârșitul textului, pe pag. 197:

Diorhositoriu, cheltuitoriu și purtătoriu de grija typografiei fiindu smeritul între Iermonaș Chyră Macarie, Duhovnicu Sfintei Mitropolii; iară aşăzatori slovelor Dimitrie Popovic și Mihailu.

București : Biblioteca Academiei Române.

653. Psaltire, Iași 1802.

ΨΗΛΤΗΡЫ | ПРОРОКЪЛЪЙ ШИЛПЪРЫТЬ ДЛВИДЫ. | Къ тронаре шы
къ молитве а толкъ Кадисмелу, | Шы къ кжнтариле лъи Майсъ. Къ Фламъ длешъ,
ши къ припелеле лъръ, - къ пасхале пе єг. йні. | Къ ал дойлѣ Параклисъ аль прѣ-
чистий, Шы къ пъцине | ѡкъцжтвр спре фолосчль крецинилауру. Шы къ ѿ-съмнѣре
де кжцъ Дамній аль Дамнійтъ ѿ цара Молдакіе, деля десклекарѣ ѿ. | Къ Бла-
гословенія, Шы къ толкъ келтвъла Пресвѣтѣць Митрополитъ аль Молдакіе. |
КУРІЛЪ КУРІ ІІКОБЫ: | Атре а Пресвѣтѣць сале Туногрѣфіе ѿ Йиши.
А зиле Дамніатвъ, Шы пре ѡнжалцатвъ | Дамнівъ Ностръ | ЙЛЕЗИНДРУ
НИКСЛЪЕ | СЫЦУЛЪ БСЕБСЛЪДЫ: | Атре ѿтъка Дамніе а міріе сале. |
А йній деля Падамъ ѿти. | Ішр деля Хс: Ішв. | Гас Туногрѣть де Іеромонахъ
Курів Макаріе, Духовникъ Ефітей | Митрополіи. | Шы де Пакель Клонотаріюль
Туногрѣфъ.

In-4º de 3 foi, 365 pagine și iar 3 foi. Tipărit numai cu negru, cu caractere de 3 mărimi, cu 19 rânduri pe pagină.

Fără prefață.

La sfârșit se află pascalia și o «Insemnare de Domnii Moldaviei».

Pe ultima pagină, după cererea iertării pentru greșelile de tipar, se zice:

Purtătoriu de grija și cheltuitoriu typografiei fiindu smeritul între Iermonaș Chyră Macarie Duhovnicu Sfintei Mitropolii. Iară aşăzatori slovelor Preotul Vasilie și Dimitrie Popovic.

București : Biblioteca Academiei Române.

654. Daniil, *Învățătură introducătoare*, (Veneția?) 1802.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ | ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Περιέχουσα Λεξικὸν Τετράγλωσσον τῶν τεσσάρων κοι-γῶν Διαλέκτων, ἢτοι τῆς ἀπλῆς
Ρωμαϊκῆς, τῆς | ἐν Μοισίᾳ Βλαχικῆς, τῆς Βουλγαρικῆς, | καὶ τῆς Ἀλβανιτικῆς. | Συντε-
θεῖσα μὲν ἐν ἀρχῇ χάριν εὐμαθείας τῶν Φιλολόγων ἀλ- λογλώσσων νέων παρὰ τοῦ Αἰδεσι-
μωτάτου, καὶ Λογιωτάτου Δι- δασκάλου, Οἰκονόμου, καὶ Ἱεροκήρυκος Κυρίου Δανιὴλ τοῦ
ἐκ | Μοσχοπόλεως. Καλλυνθεῖσα δὲ καὶ ἐπαυξηθεῖσα τῇ προ- σθήκῃ τινῶν χρειωδῶν καὶ
περιεργίας ὀξίων, καὶ εὐλα- βῶς ἀφιερωθεῖσα τῷ Πανιερωτάτῳ. καὶ Λογιωτάτῳ | Μητρο-

πολίτη Πελαγωνείας, Ὄπεριμφ, καὶ Ἐ-ξάρχῳ πάσῃς Βουλγαρικῆς Μακεδονίας Κυρίῳ Κυρίῳ Νεκταρίῳ | τῷ ἐκ Μουντανίων | Οὗ καὶ τοῖς ἀναλόμασι τύποις ἐκδέδοται δι' ὁφέλειαν τῶν Ἐπαρχιών αὐτοῦ εὐλαβῶν Χριστιανῶν. | Ἐν ἔτει σωτηρίᾳ φωνή'. 1802.

Invățătură introducătoare. Cuprinde vocabular în patru limbi al celor patru obișnuite dialecte, adecă al limbii române simple, al românei din Mesia, al bulgarei și al albanezei. Înălțată la început de prea respectatul și prea învățatul dascăl, econom și predicator chir Daniil Moscopolcanul, spre a servi de ușor învățământ tinerilor cărturari de alte limbi. Îmbunătățită și adăugită prin introducerea (adaosul) unor lucruri folosite care sunt demne de curiozitate, și închinată respectuos prea sfântului și prea învățătului Mitropolit al Pelagoniei, prea cinstițului și Exarhului a toatei Macedoniei bulgărești, chir chir Nectarie din Montania, cu a cărui cheltueală să a și tipărit, spre folosul cuviosilor creștini, eparhioți ai săi. În anul mantuiri 1802.

In-4° de 4 foi și peste 88 pagine. (Exemplarul din Biblioteca Academiei nu este complet).

Pe verso titlului se află niște versuri ale lui Mihail Schina, închinat Mitropolitului Nectarie al Pelagoniei (Bitolia); apoi, în celelalte foi liminare: dedicarea către același Mitropolit, semnată: 'Ο δποκλ:νέστατος καὶ πιστὸς μύτης δοδόλος Οἰκονόμος καὶ Ἰεροχήρυς Δανιὴλ Μ:γάλη Ἀδάμη Χατζῆ δ Μοσχοπολίτης (Cel mai supus și credincios servitor, econom și predicator Daniil Mihali Adami Hagi, Moscopoleanul); în sfârșit, diferite versuri și o însemnatatea vocabularului.

Textul se compune din 2 parti: *Vocabularul* (p. 1–36) tipărit pe patru coloane, câte una pentru fiecare limbă ('Ρωμαϊκα, Βλάχικα, Βουλγάρικα și 'Αλβανικα), și o *Invățătură creștinească*, urmată de noțiuni elementare de fizică, concepte și formulare de scriitori și de acte, noțiuni de aritmetică, precepte pentru școlari, noțiuni de calendaristică, etc.

Reproducem aci două din bucătile liminare:

Στίχοι ἀπλοὶ κατὰ ἀλφαριθμοὺς ανεπιγραφοῦ.

'Αλβανοί, Βλάχοι, Βούλγαροι, 'Αλλογλωσσοί, χαρητε,
Κ' ἑτοιμασθῆτε δύοι σας, 'Ρωμαῖοι νὰ γενήτε,
Βαρθαρικὴν ἀρχήνοντες γλῶσσαν, φωνὴν, καὶ ήθη.
Όποιος στοὺς 'Απογόνους σας νὰ φαίνωνται σὸν μῆνο
Ι'ένη σας νὰ τιμήσετε, όμοιο καὶ τὰς Πατρίδας,
Τὰς 'Αλβανοθουλγαρικὰς κάμνοντες 'Ελληνιδας
Δὲν εἶναι πλέον δύσκολον, νὰ μάθετε 'Ρωμαῖκα,
Καὶ νὰ μὴ έφερεις μὲ λέξεις πέντε δέκα
Ἐχετε εἰς τὰ χέρια σας, συχνά καὶ μελετάτε,
Τὸ νεοτύπωτον αὐτὸν βιβλίον δπου πατε.
Ζητήματα νὰ εῦρετε δσα ἐπιθυμεῖτε,
Τὴν γλῶσσαν την 'Ρωμαϊκην καλὰ νὰ γυμνασθῆτε.
Ητον ἀναγκαῖοταν νὰ ἐκδοθῇ εἰς τύπον,
Τα γένη σας νὰ τιμηθοῦν μὲ τοῦτο καθὼς εἰπου.
Θερμῶς λοιπὸν προσέχετε εἰς τὴν ἀνάγνωσίν του,
Μὴ ἀκριβολογούμενοι γιὰ τὴν ἀπόκτησίν του.
Ίδεας ν' ἀποκτήσετε πραγμάτων διαφόρων
Τὸν νοῦν σας κατατήνοντες γόνιμον καρποφόρου.

Κλέος νὰ προξενήσετε ὅλοι στὸν ἑαυτόν σας,
 'Ἐν μέσῳ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν ὄμογενῶν σας.
 Λαοὶ οἱ πρὸν ἀλλόγλωσσοι, ἀλλ' εὐσεβεῖς τὰ θεῖα,
 'Ρωμαίων ν' ἀποκτήσετε γλώσσαν καὶ ὄμιλίαν.
 Μεγάλως ὠφελούμενοι εἰς τὸ ἐπαγγελμά σας,
 Κ' εἰς ὅλα τὰ ἐμπορικὰ ἐπιχειρήματά σας.
 Νέοι Βουλγάρων χαίρετε, Ἀλβανιτῶν, καὶ Βλάχων,
 Διάκονοι, Πρεσβύτεροι μεθ' Ἱερομονάχων.
 Ξυπνίσατε ἀπ' τὸν θαθὺν ὕπνον τῆς ἀμαθείας.
 'Ρωμαίκια γλώσσα μάθετε, Μητέρα τῆς σοφίας.
 'Ο μοισιόδαξ Δανιὴλ ἔντιμος Οἰκονόμος,
 Τὴν βίβλον ἔξεπόνησεν, ὃν Ἱερεὺς ἐννόμως.
 Πελαγωνείας δόδο καλὸς ποιμὴν καὶ Ἱεράρχης,
 Τύποις αὐτὴν ἔξέδωκεν, ὡς θεῖος ποιμενάρχης.
 'Ρωμαίκια γλώσσα θέλωντας τοὺς πάντας νὰ διδάξῃ,
 Καὶ τὰ Βουλγαραλβάνικα ἥθη νὰ μεταλλάξῃ.
 Στολίζωντας τοὺς τόπους σας, καὶ συνιστῶν Σχολεῖα,
 Καὶ μὲν Ρωμαίκα γράμματα γυμνάζων τὰ παιδία.
 Τοῦτον λοιπὸν τὸν Ζηλωτὴν καλὸν Ἀρχιερέα,
 Νεκτάριον τὸν Βιθυνόν μ' εὐγνωμοσύνης χρέα,
 'Τμῆμας π' ἀπολαμψάνετε διηγεκώς τὰ δῶρα,
 Πρέπει ναύχαριστήσετε προθύμως πάσῃ ὥρᾳ.
 Φυλάττοντες ὑποταγῆν εἰς τὰ προστάγματά του,
 Καὶ σένας, καὶ εὐλάβειαν εἰς τὰ ἐντάλματά τοι.
 Χάριτας νὰ γνωρίζετε εἰς τὴν ποιμαντορίαν,
 Ποὺ σᾶς ἡξίωσ' ὁ Θεός, τὴν δύντας σεβασμίαν.
 Ψυχῶν τὴν σωτηρίαν σας, θεόθεν ἔξαιτούντες,
 Καὶ τὰ εὐάρεστα αὐτοῦ τῷ νεύματι ποιοῦντες.
 'Ωφέλειαν διωτικὴν νὰ εῦρητε μεγάλην,
 Καὶ ἀγαθὰ, αἰώνια εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἀλληγ.

Versuri simple în ordine alfabetică.

Albanezi, Români, Bulgari, de altă limbă, bucurați-vă
 și pregătiți-vă toți, să deveniți Romei,
 Lăsați limba barbară, vocea și obiceiurile,
 ca să pară străneștevoștri ca fabule.
 Veți onora neamul și patriile voastre,
 prefăcându-le elinești din albano-bulgărești.
 Căci nu mai este greu româicește să 'nvățați,
 și să nu vă mai barbarizați cu vreo cinci-zeci cuvinte.
 Aveți în mâinile voastre, și des să studiați,
 ori unde vă duceți, cartea aceasta de curând tipărită.
 Chestiuni să găsiți oricâte doriti,
 și 'n limba româică bine să vă deprindeți.
 Eră necesar la tipar să se editeze
 pentru ca neamurile voastre să se cinstescă cu ea, precum am zis.

Călduros deci fiți cu luare aminte la cetirea ei.
 Și nu fiți scumpi la vorbă pentru câștigul ei.
 Ca să vă însușiți idei despre lucruri diferite
 și mintea-vă să o prefaceți producătoare, roditoare.
 Strălucire să vă pricinuiți vouă înșivă, în mijlocul neamurilor
 [celoralte și
 în mijlocul consângenilor voștri.
 Popoare, înainte de altă limbă, dar respectoase de cele divine,
 însușiți-vă limbă și vorbirea Romeilor.
 Mult folosindu-vă în ramura voastră,
 și în toate întreprinderile voastre negustorești.
 Bucurați-vă, tineri ai Bulgarilor, Albanezilor și Românilor,
 Diaconi, Presbiteri și Ieromonahi.
 Deșteptați-vă din adâncul somn al neștiinței.
 Invățați limba romaică, mama înțelepciunii.
 Mesiodacul Daniil, cinstițul econom,
 fiind preot legalmente, a elaborat carteia.
 Iar bunul păstor și ierarh al Pelagoniei
 a dat-o la tipar, ca un divin arhipăstor.
 Dorind să învețe pe toți limba romaică,
 și să preschimbe obiceiurile bulgaro-albaneze.
 Impodobind tipurile voastre, și făcând școale,
 și cu carte romaică deprinzând pe copii.
 Acestui zelos și bun arhiereu aşă dară,
 lui Nectarie din Bitinia,
 dela care voi daruri fără intrerupere primiți,
 se cade (călduros) binevoitor în orice minut să-i mulțumiți cu
 [recunoștință,
 Păstrând supunere la poruncile sale,
 și respect și cuviosie la ordinele sale.
 Și să priviți ca mulțumire păstoria sa respectabilă,
 cu care v'a învrednicit Dumnezeu,
 Mântuirea sufletelor voastre, dela Dumnezeu cerând,
 și făcând la semnul lui tot ce este bine.
 Ca să găsiți folos de viață dătător
 și bunuri eterne în cealaltă viață.

Σημείωσαι, δτι τὸ παρὸν τετράγλωσσον Λεξικὸν συνετέθη μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ συνηθίσουν οἱ τῶν Μοισιοδάκων παιδεῖς τὴν Ἀρωματικὴν γλώσσαν, ἀφ' οὗ γυμνασθοῦν δι' αυτοῦ διακεχριμένως τὴν κάθε λέξιν. Ζθεν ἄν ἐμπειριέχηται ἐν αὐτῷ ἡ ἔννοια ποταπή, ἡ λέξις χαμερπής, ἃς μὴ ταράττεται ὁ φιλόκαλος Ἀναγνώστης, καθ' ὅ, τι ὁ σκοπὸς τοῦ Συγγραφέως ἡτον νὰ δώσῃ μόνον εἰς τοὺς ἀπειρογλώσσους νέους μίαν ἀπλῆν ίδεαν τῆς σημασίας τῶν λέξεων, καὶ δχι νὰ κάμῃ διδασκαλίαν τῶν πρακτέων. Ἐμποροῦσαν δέ νὰ διορθωθοῦν καὶ νὰ ἔμβουν εἰς ὀρθωτέραν τάξιν τὰ ἐν αὐτῷ νοήματα, ἀν εἴμεθα εἰδήμονες καὶ τῶν ἐν αὐτῷ λοιπῶν Διαλέκτων.

Iea aminte, că vocabularul de față în patru limbi a fost întocmit numai și numai, ca copiii Mesiodacilor să se deprindă cu limba romaică, după

ce se vor indeletnici în mod ales, prin ajutorul lui, cu fiecare cuvânt; să nu se tulbure bunul celitor, dacă vocabularul conține înțelesuri josnice, sau cuvinte comune, căci scopul scriitorului a fost numai și numai să dea tiperilor de altă limbă o idee simplă despre înțelesul cuvintelor, iar nu să facă învățătură. Iar înțelesurile dintr'insul puteau fi îndreptate și introduse în ordine mai dreaptă, numai dacă suntem cunoscători și ai celorlalte dialecte dintr'insul.

O ediție mai veche se pare a fi fost tipărită la Moscopole cam pe la 1770.

Ediția din 1802 nu are locul tipăririi. Unii s-au pronunțat pentru Veneția, alții pentru Viena. Prima presupunere este mai probabilă, judecând după litere și după felul tipăririi. Traducerile de mai sus sunt făcute de Per. Papahagi.

București : Biblioteca Academiei Române.

Leake, *Researches in Greece*, London 1814, 381 și urm. — Fr. Miklosich, *Rumunische Untersuchungen*, Wien 1881, I, 2, 43 și urm. — Gustav Meyer, *Albanesische Studien*, IV, 1.— Per. Papahagi, *Scriitori aromâni*, passim.

655. Teatru politic, tradus de N. Mavrocordat, ed. III. Veneția 1802.— Grecește.

ΘΕΑΤΡΟΝ | ΠΙΟΛΙΤΙΚΟΝ | Μεταγλωττισθέν | ἐκ τῆς Λατινικῆς εἰς τὴν Ἡμετέραν | ἀπλήν διάλεκτον. | Παρὰ τοῦ ὑφηλοτάτου, καὶ σοφοτάτου | Αὐθέντον τῆς Οὐγγροβλαχίας, | ΝΙΚΟΛΑΟΥ τοῦ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ. | Νῦν | ἐκ τρίτου τύποις ἐκδοθέν. | φωβ'. 'ΕΝ ΕΤΗΣΙ 1802. | Παρὰ Πάνφ Θεοδοσίου τῷ εἴς Ἰωαννίνων. | Con licenza de' superiori.

Teatru politic, tradus din limba latină în limba noastră simplă de către prea înaltul și prea înțeleptul Domn al Ungrovlahiei Nicolae Mavrocordat. Acum a treia oară tipărit. 1802. In Veneția 1802. La Panu Teodosiu din Ianina. Cu învoirea celor mari.

In-8º de 4 foi și 504 pagine.

Edițiile precedente sunt tiparile în Lipsca în 1758 și 1776.

București: Biblioteca Academiei Române.

1803.

656. Alfavita sufletească, Sibiu 1803.

Атрос | сълвѣ сѣнѣтѣн чѣн дѣ ѿ фѣнѣцк | шїи нѣдеспѣрїйтѣн Троицк, | Тѣтклѣн
шїи Фіолѣн шїи Сѣнѣтѣлѣн Ах.

ІЛФІЕЙТА | СѢФАЛІІТѢКІЕКІ, | Кáре сáв тункруйт .ф зйлел€ прѣ
жнѣлцѣтѣлѣн | Апкѣрат ал Романіялѡр, | ФРІНЦІЕКІ ІЛ ДѢСІІЛІ. | Фїннд
Гїбенрнатор Цзрїй Ілдѣлѣлѣн єзеленцїа | са д. д. Гїроф | ГЕСІОРГІЕ БАИФІІ.
К8 влагословенїа чинстїтѣлѣн Конзисторїлѣлѣн | ал неѹнїцилѡр. | Фїннд Енкárїш
Кл҃ерлѣлѣн | ІСІНН ПОПОЕЙЧ | дѣ Хондол.

Сїбїй, | А Кесарѡ Кр҃еска прїкнегїата Туногрѣфїл | ллѣн ІСІНН
БІРТ. | 1803.

In-4º de 8 foi și 267 pagine.

In primele 8 foi se află : titlul, o gravura reprezentând pe Maica Domnului, învoirea pentru tiparirea cărții dată de Ioann Popovici, arătarea cuprinsului și o introducere.

București : Biblioteca Academiei Române.

657. Athanasie al Alexandriei, *Intrebări și răspunsuri bogoslovesti*, Iași 1803.

АТРѢБЪРІ ШІЙ РЪЕНІХНСѢРІ | СେПРѢ КАРѢ БОГОЕЛОВЕЩІЙ | ЙЛ є
СФНТѢЛѢИ ЙОІНІСІІ | Тжлмжните динъ лімка ѡллин-нкскз, .Атре
а дюш дюмніе дійчк | а прѣ лвмннітвдай нострѣ дюмнъ | ІСО ИЛ ЕЗІНДРѢ
КСОНГТАНТІНЬ | МѢРѢЗЬ БОЕБОДЬ. | Динъ порѣнка прѣ ѿ сфиннцнгтв-
лвн | Прхтепіскопъ шн Митрополіт | атдатъ Молдакія | КУРІЗ КУРЬ ВЕНІА-
ЛІНЬ | К8 акврѣж Благословеніе шн кіел-твдлк са8 дѣть шн ф тунарю, | спре
фолесль чель де ѡбше, | А туногрѣфія сїїтей Митро-|полій ф Ишн, | Да ѿнла
деля Хс яшг. | Де Герасимъ Іеродлакон Тун.

In-4º mic de 2 foi și 43 pagine.

Pe verso titlului începe prefața lui «Gherontie și Grigorie, din sfânta Manastire Némțulu», cari au făcut și traducerea.

București : Biblioteca Academiei Române.

658. Calendar, Sibiu 1803.

К ИЛ ЕНД ИР Й | Ромжнеск векъ а лвн Іюліан пз Янзл | деля Хс 1803.
Каре сж квпрындє дин 365 дє зйле. | Пз Ародѣл ши пз алте Ѥнкечинате локсри .-
тоқмѣт, лжнгк каре са8 май аджиграт Календар ю8 немцеск а лвн Грегоріан.
СИБІЙ. | А Кесару Кремска прнвилегіата Тун-|графія а лвн Іоанн Барт.

«In-4º mic, 18 pagini tipărite și 14 albe intercalate.

«Pe 11 din aceste pagine (dintr'un exemplar din biblioteca lui Barițiu) și-a scris Ioan Bobu, Episcopul Fagărășului cu reședință în Blaj, cursul vieții sale dela naștere până când a fost hirotonit și înstalat.

«Pre lângă lucrurile uzitate a se pune și în zilele noastre în toate Calendarele, arc și acesta dela 1803 destule alte învățături, precum și anecdotă și gaciliuri (cimilituri) destinate pentru distracția lacitorilor.

«Pe pagina de nainte lunei Ianuariu dă o poesioara titulată Anul nou și se începe :

Păsăruica cea spârlită
Când se vede năpârlită
Innoita s-au simțitu,
Ce se facă mai nu știe
De atâta bucurie,
Că-i pare că s-au sfînțită, etc.

«Are 21 strofe de căte 3 versuri.

«Pe pagina verso are alta poesioară din patru strofe tot de căte trei versuri, care sunt :

Acuma ni se arată
O ivire luminată
Cu zăpadă strălucind.
Și se întoarce cu albăță
Luna din buroasa cîță

.....

«Pe pagina din urmă se află și o bibliografie adecă catalog de 20 cărți bisericești scolare, numai cea din urmă este : Istoria lui Arghir și a Eleni. Titlul

acestui catalog este : «Insemnarea cărților românești ce se află în Vivliopola lui Ioann Bart».

(Notiță de G. Barițiu, B.A.R. MSS. ROM. 980, p. 12).

Philippide, *Introd. în ist. l. și lit. rom.*, 158.

659. Catavasier grecesc și românesc, Sibiu 1803.

ΚΑΤΑΒΛΗΓΙΚΕΡΙΓΡΑΦΗ Τρεχείς | πώι Ρωμανεῖς, | Ιερόν τυπορίτ ή ψήλε
Πρέκ Ληγλατθλεύ Λπεράτθλεύ | νοστρός | ΦΡΑΝЦΙΣΚ ΗΛΔΥ ΘΩΗΛΗ. | Πριν
словозніа чинстітвізіи Конзисторіїм | ал Неогніцилар.

ΕΪΒΕΪ, ή Τυπογράφια λεή Ιωάννη Βάρτ. | 1803.

In-8º de 3 foi și 232 pagine. Tipărit cu negru și roșu, cu 27 rânduri în pagina plină.
Pe verso titlului se află reprezentat Sf. Nicolae.

Textul grecesc este pe pag. 3—43.

La sfârșit, după pascalie, se află o rugăciune la blagoslovenia colivei și cântecul de
stea și orațiile din *Catavasierul* dela Râmnic din 1747. (V. mai sus, nr. 252, p. 96).

București : Biblioteca Academiei Române.

660. Dimitrie, Mitropolit al Rostovalui, *Apologhia*, Iași 1803.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ | Άδεικ ρεπόντες δε μηνγκάρε κα-τρα χέλε εκκρεμήτε. | Τε
сλε ἀλκετθήτε δε χέλε ἀτρός εφίππιον περιη-τελε νόστρός ΔΙΜΗΤΡΙΟΣ Μήτρο-
λι- | τόλιο Ροστοκόλιο. | Τελμάχιτκ δίνε λίμβα σλοκηίκες ή ψή | ρεμγηίκες.
Ητράς ἀκελίας ἀτρός ἀχέστη κίππη | τυπορίτης, Λτρός ἀδοάς δολινίε | ἀπήκ ἀ πρέκ λε-
μινατθλεύ νόστρός | Δολινή, ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΔΡΥ ΚΟΗΓ - ΤΗΝΤΙΝΗ ΛΕ-
ΡΩΣ ΒΟΞΕΟΔΗ. | Κει βλαγοσλοβένηλ πώι κελτθάλλα πρέκ | ωεφιίζιτθλεύ ηρχί-
πεκοπή, πώι | Μιτροπολίτης ἀ τοάτη Μολδάκια | Κυρίσ Κύρι ΒΕΝΙΖΗΜΙΝΗ.
Ἄ τυπογράφια εφήτει Μιτροπολίη ή πώι. | Λα ἄνθλα δειλα Χε: λαῶτ. | Δε Γεράσιμη
Ιεροδιάκονη Τυπ.

In-4º mic de 64 pagine.

Pe verso titlului se află reprezentat Sf. Gheorghe cu o invocație în proză.

Fără prefată.

La sfârșit :

Și s-au tălmăcită dină limba slavenescă, și s-au diorthosită la typărire
de Ierodiacaonu Ștefanu, dină sfânta mănăstire Némțul.

București : Biblioteca Academiei Române.

661. Invățatură... pentru faceré răvașelor, Sibiu 1803.

ΛΕΥΚΙΤΣΡΥ | ΦΟΙΡΤΕ ΦΟΛΟΣΙΤΟΙΡΕ | πεπτρός | Φάγερ ή Ρεκάπελορ
εας Σκρισόρελορ, | Ηνιψάνιζηλορ, Κοντράκτεριλορ, Δη-ιζηλορ εας Τεστλαμέντεριλορ,
πώι | Δάρκ Τιτθλελορ φιέψε κάρσα | Στάτ, πώι ἀλτελε.

ΕΪΒΕΪ, | ή Τυπογράφια λαστη Ιωάννη Βάρτ. | 1803.

In-8º mic de 1 foaie și 124 pagine.

București : Biblioteca Academiei Române.

662. Neofit, *Înfruntare Jidovilor*, Iași 1803.

Ѣ Ф Р Ѣ Н Т Й Р Ѣ | ЖИДОВИЛОРЬ | Ісєпра лєψи, ши ѧ ѿбичеюрилоръ ліуρъ,
 К8 доведіръ дінк сїйта, ши дмнеземска скриптъръ | Ітжть дінк чѣ кёке, кжть
 ши дінк чѣ нодаш. | Ікємъ ѡтжю, ѡтр8 ѡчестлаш кіпк | тунпзрйтъ | Ѣ зйлеє пре
 лєминатълай, ши пре .Ѣ-нклатълай Домн8лай ностр8 | АЛЕѢЯНДР Ѣ КОН-
 СТИНДИН | МОР Ѣ З Ъ ЕЕДЫ | ѡтр8 ѡддаш Домніе ѧ тжріеї сале | .Ѣ
 молдакіе. | К8 благословеніе, ши к8 тóатъ кел-т8лла Превесфінціеї сале Куріс Курк
 ІІКОЕБ, Митрополітъ ѧ тóатъ Молдакіе, Ѣ јаш. | Пл јній дела Хс: ѕївг: Фе-
 вр8аріе: и. | Г8 Тунпзрйтъ де Іеромонах8ль Курк Макаріе, Д8-хокникъ Сфінтен Мит-
 трополій | Ши де Герасимъ Іерудіаконъ: Тунпогрাফі.

In-4º de 1 foaie și 290 pagine.

Pe verso titlului se află stema ambelor țari (fig. 313) și niște versuri asupra stemei, imitate după cele din *Cazania dela Râmnic* din 1748 (nº 363).

Urmează apoi o Predoslovie a «celui mai micu între monahi Neofitii», din care este tragem urmatoarele:

... Aşa şi eu nevredniculă păna la verstä de treizeci şi optă de ani, acoperită fiindă cu intunereculă necunoştinţii, şi avândă boala sufletului, de vreme ce eramă în rătăciré cé jidovescă, şi ne avândă omă ca să mă ducă la scăldătoaré oilorū, adeca: la apa botezulu, amă începută a strigă împreună cu Davidu, şi amă zisă: «Lumină-vei întunereculă mieu Doamne», şi iarăşii: «Descopere ochii miei, şi voiu cunoaşte minunile dină legăta».

Şi Domnulă m-au auzită, şi la apa odihniă m-au hrăniti: (Adeca, la apa botezulu) şi sufletulă mieu l-au întorsu dină gura iadului.

Că de nu ar fi ajutată mie Domnulă, s-ară fi sălăşluită în iadu sufletulă mieu ...

... Acestea soare au poruncită Hs: ca să-mă răsară mie de doao oră spre stăpânire ziliile cei de mântuire.

Intă căci amă priimittă credinţă cé pravoslavnica, care să numeşte soarele dreptăţii, şi n-amă priimittă vreo osăbită credinţă ereticăscă.

Iară aldoilé că amă priimittă şi sfântulă chipu alu călugăriei.

Iară pentru Jidovi ascultă (ce) zice Solomonu la întelepciu-ne sa: «Rătăcit-amă dară dela calé adevărulu, şi lumina dreptăţii nu ne-au strălucită noao, nici soarele nu ne-au răsărită noao. Şi pentru căci m-au miluită Hs. de au biruită la mine nevredniculă rânduiala fririi, şi m-au scos dela întunereculă lumina soarelui, ca să-i aducă mulţamită mântuitorulu mieu.

Şi amă scrisă cărticica aciasta, mică la vedere, dară socotescă a fi folositoare pravoslavicilor ūbitorilor de ştiinţă, şi răvnitorilor Creştină-tăţii, căci săntă scrise într-ânsa, câteva tâne mari a Jidovilor spre înfruntare şi ruşinaré lorū, care dela răstigniré Mântuitorulu şi păna acumu de niminé deplină n-au fostă descoperite. Şi o amă aşăzată în patru capete, în numele sfinţiloră patru evangeliştii, Mathci, Marco, Luca, şi Ioannu. Pre carii i-au văzută proroculă Iezechiilu în chipu de omă, în chipu de leu, în chipu de viţel, şi în chipu de vultură. Eu carele mai înainte amă fostă învăţătoru întru jidovime, iară acumă prină mila Domnului mieu Is. IIs. mă aflu creştină pravoslavnici,

Celă mai mică întru monahă,
Neofită.

La sfârșit :

Măcar că și în capul cărții scrisă este pentru mine, (Psalm 39, stih 11), însă mă îndâmna inima ca să scriu și aică numele meu prin stihuri poetice.

Nu este cu putință cinevașă să se mântuiască
Evréu fiindu, sau altă credință ereticăască.
O, Doamne, cine să va mântuă
Fără numai creștinul pravoslavică, de să va pocăi.
Inimile și sufletile noastre să ne smerim foarte
Tot dăuna să ne aducem aminte de moarte.
Mă rog, Doamne, ca ertare de păcate să mi să dăruiască,
Orbiré și rătăciré ce de mai înainte să nu să mai pomeniască.
Nu săntă încă cu totul acum ne-greșită
A căstigă îndreptare desăvârșită,
Ci Hs. fiul lui Dumnezeu m-au priimită,
După ce rătăciré ce jidovască am părăsită.
Amină.

Apoi :

Ierei Vasile Prubarău.

Această carte s'a relipărit într-o altă ediție cu aceeași dată de an și chiar de zi, însă cu caracter nouă și cu ortografia simplificată (fără «). Alte deosebiri mai sunt următoarele : La titlu este alt chenar, se suprimă cuvintele *atât-cât*, și se adauge : «In tipografia sfintei Mitropoliei». «Predoslovia» se numește «Înnainte cuvântare». La versurile de la sfârșit se îndrepteză eroarea dela versul 11 : Ci Hs. Numele «prubariului» este altul, și anume : Dimitrie Antonovici.

In sfârșit se află un al treilea fel de exemplare, cu textul ca și în cele dintâi, însă în locul stemei și a versurilor, pe dosul titlului, se află chipul lui David.

O ediție posterioară apare în 1839, Ianuarie 10, iar o traducere grecească în 1818 (v. mai jos).

București : Biblioteca Academiei Române.

663. *Invățatură a vindeca boala sfântului*, Sibiu 1803.

Лекција за адекватната прескъпка и киндека болест съфранцизълай. Сибирия да Петър Барть. 1803.

Popp, *Disertație*, 33.

664. Chiriacodromion, București 1803. — Grecește.

Κυριακοδρόμιον ἡτοι ἔρμηνεία καὶ μετ' αὐτήν ὅμιλα εἰς τὸ κατὰ Κυρισχήν ἐν ταῖς ἀγίαις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησίας ἀναγνωσκόμενων εὖαγγελίων. Ἔν Βουκονιρεστίῳ 1803.

Chiriacodromion sau explicarea și cu ea omiliilor la Evangeliile ce se citesc Duminica în sfintele biserici ale Ortodoxilor. In București 1803.

In-folio.

Scrierea este a lui Teotachi. Ediția întâi a apărut la Moscova în 1794.

Erbiceanu, *Bibliografia greacă*, 168.

665. Zenobie C. Pop, *Metrica*. Viena 1803. — Grecește.

ΖΕΝΟΒΙΟΥ Κ. ΠΩΠ, | ΜΕΤΡΙΚΗΣ | ΒΙΒΛΙΑ Β'. | Ἐν Βιέννη | 1803.

Zenobie C. Pop, Metrică, două cărți. Viena 1803.

In-8° de 8 foi și CXXV + 515 + 62 pagine.

Epigraf pe titlu :

«Est quadam prodire tenus, si non datur ultra. — Q. Hor. Flac. Epist. Lib. I. I. V, 32».

In fața titlului se află portretul lui Lambru Fotiade, gravat de C. R. Schindelmayer, cu inscripția următoare :

Λάμπρος Φωτιάδης ἐξ Ἰωαννίνων, τοῦ ἐν Βουκουρεστίοις ἡγεμονικοῦ γυμνασίου διδάσκαλος. Ἐπῶν ν.

Lambru Fotiade, din Ianina, profesorul gimnaziului domnesc din București, de 50 de ani.

Sub portret se află niște versuri din Pindar.

Pe titlu și pe pag. LXXXVI, LXXXVII, CXVIII, 236, 366—368, 373, 378, 380, se află mai multe medalioane gravate tot de C. R. Schindelmayer.

Cartea este dedicată lui Lambru Fotiade :

Τῷ Σοφολογιωτάτῳ Διδασκάλῳ τοῦ ἐν Βουκουρεστίοις Ἡγεμωνικοῦ Γυμνασίου χωρίῳ μοι χωρίῳ ΛΑΜΠΡΩ ΦΩΤΙΑΔΗ ΤΩ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΠΑΤΡΙ, ΕΥΕΡΓΕΤΗ, τὸ περὶ Μετρικῆς σύνταγμα Ἰσοβίον εὐγνωμοσύνης τεκμήριον ταπεινῶς ἀνατιθησιν.

‘Ο ἐν μαθηταῖς εὐγνώμων, Ζηνόβιος Κωνσταντίνου Πώπ.

Marelui literat, profesorului la gimnaziul din București, Domnului meu Domn Lambru Fotiade din Ianina, părintelui, binefăcătorului, scriericea despre Metrică cu supunere i-o închină ca semn de recunoștință veșnică, Zenobic Constantin Pop.

Scrisoarea de dedicație este datată din Viena 1803 luna Martie, iar introducerea din București 1802 Martie.

La sfârșit, cu o paginație nouă, se află :

Παράρτημα περὶ ἔπους, ἐλεγείου, ἴαμβικοῦ καὶ ἐπιγράμματος.

Apendice despre epopee, elegie, iambi și epigramă.

București : Biblioteca Academiei Române.

1804.

666. *Catechism mic*, Cernăuți 1804. — Românește, slavonește și nemțește.

КИТИХ ІСІЕ МІЙК | са8 | Пе ре мігнє пра ко слаки чий Мік рт Ѣ ри сірй
Лі ві ті гре че ё фі й а со бор ни че ё фі ті й | шій | а по ст о ле ці ті й | ве се ри чий рх ех ри
тв аль, си ре фт ре- вини царе не гні піл ор ті нер и | сла ві тен і ши м о д о к е н и й.
Ка ре де с фіні тв ал не гні тв ал єп ѻ коп ес к Гні од | .р К ар ло ке ѿ. ла лі 1774. са8 фт х
ріт | шій | а к щм к щ поз волен іе філ ал тс ле кітв аль Ска ѿн | а ц щр ій при н .р на лт в ал г
к ерн і ѡ ми ческ в ал де- крет дни 17. сеп т єм в рій 1802. Иро 27111 | шій к щ д ю в р дос сі ре
шій п ре фад че ре фі лім ба | ц щр ій при н п љ р т аре де г ріж к шій ф ток мір е а | Конс істо
р і ѡ ми ла в ал к.к. Б скоки чий де й зно лкк | са8 т в п к р и т. | А Ч е р и х щ ій, | ла Т в п о г р а ф іе
л а в ал Пет ру є ка рд. 1804.

К А Т И Х Й Е | М А Й Л Ы Й | ылн | сокрашеннюе пракославное ы спокѣданнѣ | Греchескаg вакона сокорнои | ы апостолскои | цркви восточной, ко оупотрекленнѣ | неѣнитскіа | славено-йллирическіа | ы молдавскіа ю ностн, | ыже ѿ етагу неѣнитскаго епископекаго Гу-нодл въ Карловцѣ 1774. лѣта | поткереждѣнъ, | Нынѣже съ дозволеніемъ высокославнаго | пракленнѣ землѣ чрѣзъ въсочайшій губерн-|ланій дѣкретъ ѿ 17. септѣмврія 1802. | годѣ Нро. 27111. стараніемъ Консисторіи | к. к. Бюкокіны ы спрѣленъ, ы на земскѣй | мѣзыкѣ преуедѣнъ, | ы къ ноко печати прѣдѣнъ, | Бѣ Туногрѣфъ Петрѣ Шкарда къ Чернокицѣ | 1804. лѣта.

Der Kleine | Katechismus | oder | Grundlage zu dem rechtfglauigen | Bedeut-
nisse der griechischen | Religion | der allgemein= apostolisch= morgenländischen | Kirche | zum
Gebrauch der moldauisch= und slavisch= nicht | unirten | Zugend, | welcher von dem Hoch-
würdig nicht unirten bi- sch flichen Sinodus zu Karlowitz im Jahre | 1774. besl ttiget, | und |
ist mit Bewilligung der hofl sl. Landesstelle mittest | hoher Verordnung vom 17. Sept. 1802,
Zahl 27111. | mit Verbesserung und Uebersetzung in die Landes-|sprache unter Aufsicht, und
F rjorge des Consisto-|triums der L. L. Bukowina, neuerdings gedruckt wor-|deu. | Czernowitz
1804, | gedruckt bei Petrus Eichardt, Buk. Kreis-Buchdr.

In-8° mic de 319 pagine și 2 foi pentru errata. Titlul este pe 3 pagine, în ordinea de mai sus. Textul este românesc și slavonesc pe pagina din stânga cititorului, pe două coloane, și nemțesc pe pagina din dreapta.

La sf r sil, p. 319, se zice că:

Acést deiznoav  typărit Catihisis s-au t lm cit și s-au diorthosit prin Stefan Athanasievici, int iul slavenesc și moldovenesc can ilist al Consistoriumului K. K. Bucovini .

Bucure ti : Biblioteca Academiei Române.

667. Catechismul cel mare, ed. III. Blaj 1804.

Ѣ ВѢЦѢТ ЗРѢ КРѢШИИ НѢСКѢ | Гас | КАТѢХИСМѢЛ Ч Л
М Р  | Кс. ғтреевър, шн Ржспѣнєвър. | Ілкътвѣт шн ғтокмѣт, шн кѣм | трѣл
ѡарх прнн Протопопъл Нострѣ | ѩ Директвръл Шкоалевър Нормалнч-|шн Бѣ-
СІЛІЕ НѢМІШ дѣ нօв шевзат | шн кв стіхърн днн Ծѣнта Ծкриптѣрх |
дѣск ғтзрѣт, шн жндулашѣт кв Бла-гославеніа Ծѣннцїй сале Прѣ Аѳминѣ-
твѧй, шн Прѣ Ծѣннцїтвѧй Д: Д: | ԽОДНН ԵСԾ | Ելզдѣквѧй Փցշրѣшѧй,
шн л Ке- сарѣ Կր҃քѣй Մէրимѣ Ծѣтннквѧй | днн աչнтрѣ. Տնպրѣт. | Հ ԲԼԱԺՅ. |
Կв Տնպարюл Ծѣмннквѧй. | չաշդ.

In-8° de 2 foi și 150 pagine.

Arătarea cuprinsului începe pe verso titlului, urmează pe foaia a doua și se termină pe ultima fa t  nepaginată a cărtii.

Bucure ti : Biblioteca Academiei Române. - Cernau i : Biblioteca Facult ii de Teologie.

668. Mineiu mare, Buda 1804—5.

МИН ЮЛ ԱԶНԻ ԱԶԻ ԾԵՊՏԵՄՎՐ . Կաթոլ գրեւ մայ գրյու սան ֆօստ դս-
ու ուրիտ դշլմչնտ դրն նեկոյնցել Արք Օսփիցիլօր Ծովեկոյ ա Քմննկվայ ԿԵ-
ԾԱՐԼԵ ա ՓԻԼԱՐԵՏ. Միք կѣմ ծօաշ օարք ճշու նակօձալ ւել դւեւրատ լ
Մինեյօլայ վելայ Մարէ ճատ լա դշլմայ գ բնլեւ պրէ դիշլցաւայ ՀՈ-
Պերատ լ Քո-

мăнилор шиј Апостолическ Крăй ФРИНЦИСК ал Денилк. Кс Благословенія
Езеленіцїй Сале Прѣ Освітлѣлъ Доми ГТЕФАН ГТЯТИМІРОВИЧЪ,
Мрѣшнископъл шиј Метрополитъл Енсеричїй Ржесрѣтъл дни Каракъц.

Ѣ БЗДА. Са8 тунѣрѣт .ѣ Крѣска Туногрѣфie а Огниневрентжїй дни Пеира.
Ла Йн8л деля Хѣ заѡд.

N'am văzut exemplare. Titlul ne-a fost comunicat de d. Al. Creciunescu, preot în Chinez (Banat).

Este de sigur ediția pentru Ardeal și Țara Ungurească a Mineilui descris mai jos sub anul 1805 (nº 681).

Tot în 1804 s-au tipărit, după cum ni se comunică, și lunile Martie, Aprilie, Maiu, Iunie, August, Octombrie și Noembrie. Mineele pe Dechemvrie, Ianuarie, Februarie și Iulie s-au tipărit în 1805.

669. M. Neustädter, *Ultuirea vărsatului*, Sibiu 1804.

Кважнит пекърт деспре оглътвирѣ кърсатълъ дѣ какъ спре фтърнрѣ пинмай
пентрѣ тоций Пхрнций дни Йрдѣл, ашеват дѣ Михаил Найретер Протомедникъл .ѣ
Мареле Принципат ал Йрдѣлълъ. La Ioanii Bart, 1804.

Popp, *Disertatie*, 33.

670. Octoih mic, Cernăuți 1804.

Ѡ К Т О Й Х О Г | Ѿдекъ | ѾСМОГЛАІІНІК | Ѿдтрактік дни ѿктоіхосла че-
ларе | Ѿ С Ф Н Т Ѿ Л Ѿ Й И С О й И Д Й М Й С К Й И, | Каре прин Благословеніе Прин-
чирии | С фітей | С ѿ б о р и ч є ѡ ѕ і й шиј Апостолеи | Б е с є р и ч й а Р ж е-
рѣтълъ | къ сѣніїе фтърнт фїнди, | йкъм дѣ йзиоакъ са8 тунѣрѣт | Ѣ Йн8л
деля йдам ѿткї. | Щрк деля Нѣщре Мжитниторюлъ Христос. Йѡд. | Ѣ Туног-
рѣфie К: К: Бѣкокий | La ЧЕРНІЧЦІЙ | Прин(и) Туногрѣфъл Петрѣ ѕкарад.

In-4° mic de 2 foi, 162 pagine și 1 foaie. Tipărit cu negru și roșu.

Pe verso titlului încep: «Pildele învățături cătră cetitoriu», urmând pe pagina următoare, unde se mai află o «Osebită învățătură pentru paza omului». Pe ultima pagină a foilor liminare, adică în fața textului, se află reprezentat Sf. Ioan Damaschinul într-o gravură semnată: M. F.

București: Biblioteca Academiei Române.

S. Fl. Marian, *Inscripții de pe manuscrise și cărți vechi din Bucovina*, I (Suceava 1900), 34.

671. Octoih mic, Iași 1804.

Ѡ К Т Ѿ Й Х О С Ь | Ѿдекъ | ѾСМОГЛАІІНІКъ | йкъмъ ѿржий тунѣрѣтъ
Ѣтре Ѿ доа8 Домніе ѿйчѣ | а прѣ лѣмніатълъ шиј прѣ ѿнзлїцѣ-тълъ нѣстру8
Домнъ | Ѿ Л Ѿ Ѿ Н Д Р Ѿ К Ѿ Н Г Т Й Н Т Ы Н | М Ѿ Р Ѿ З Ѿ Е О Ѿ Е О Д ъ. Кс Благо-
словенія шиј кътъ кѣл-тълъ Прѣ ѿсвітлѣлъ Митрополітъ ѿлкъ Молдѣ-
віе | КУРІЇ КУРРБ Е ѾНІ Й МІНЬ. | Ла ѿи8лъ деля Нѣщре ѿлъ Хѣ: заѡд. |
Ѣ С фітта Митрополіе .ѣ ѿш. | Дѣ Герасимъ Іеродіаконъ Тун.

In-4° de 1 foaie, 188 pagine și 4 foi. Tipărit numai cu negru, cu 21 rânduri.

Pe verso, o gravură de Simion reprezentând pe Maica Domnului.

In foile nepaginate dela sfărșit se află irmoasele și axioanele în grecește, tipărite cu litere cirilice. În unele exemplare axioanele lipsesc.

București: Biblioteca Academiei Române.

672. Psalmire, Sibiu 1804.

ΨΙΛΤΙΡΗ | Προφέτεια | ψήλη | Λιπράτσλαβή | Διεύδη | τυπογράφη, | ἡ ζή-
λεια πρέπει λαμπτήρας, ψήλη | πρέπει φωτιστήρας | Λιπράτ | Φράντζισκος | Ιάλ |
Δόξωντή.

ΕΙΓΕΛΗ, | ἡ Τυπογραφία λαζαρίου Βαρθ. | 1804.

In-8º mic de 286 pagine. 28 de rânduri. Pe verso titlului se află chipul lui David.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

673. Şincai, Epistola ad Ioannem de Lipszky, Buda 1804.

E P I S T O L A | GEORGII SINKAI de EADEM | ad | Spectabilem |
et | Clarissimvm Virvm | IOANNEM de LIPSZKY, | Capitanevm Caesareo-
Regii Regiminis | Eqvestris Hungarici, Qvondam | Vécseyani, nvnc Hasso-
Homburgensis, | M a p p a e Geographicae | Prouinciarum ad S.
Coronam Regni Hungariae | pertinentium Elucubratorem. | B V D A E,
Typis Regiae Vniversitatis Pestanae. | 1804.

In-8º mic de VI + 9 pagine și o tabelă.

Titlul pentru intrarea în materie este acesta :

TABELLA | docens modum scribendi | Valachice, litteris tam Cyrillianis, |
quam Latinis.

Prefața :

Spectabilis, et Clarissime Vir!

Quod desudans in Opere, cuius merces erit gloria sempiterna, me TIBI
vix de nomine antea notum accesseris, consuluerisque, qualiter Valachica
Ciuitatum, Oppidorum, Pagorum, Praediorum, aliorumque locorum nomina,
ad Popularium meorum captum, litteris Latinis exaranda putarem? pro eo
ac debui, condescensionem TVAM maximi aestimaui, ceu qui in perficienda
eadem natione Valachica a triginta, et pluribus annis pariter desudo.

Inter reliquos meos labores, quos ab anno 1774. Romae, Viennae, in
Transyluania, et hic Budae ac Pestini collocaui in eruderandis, colligendis,
et concinnandis Annalibus vniuersae Nationis Valachicae (quos intra biennium
Orbi litterato spectandos daturum me, spero) non defui, media
quaerere, quibus Morum, et Ingenii cultura inter Valachos tanto facilius
prouehi queat.

Propterea anno 1780. quo Viennae morabar Iussu Altissimo, Gram-
maticam Daco-Romanam tunc primum inceptam a Cl. P. Samuele Klein
de Szád, locupletauui, atque in ordinem reduxi, typisque edi curauimus, dein
Altissimo Iussu immortalis memoriae Augustissimi quondam Imperatoris
Iosephi II. Libros pro Scholis Valachicis partim verti, partim proprio marte
composui.

In qua mea occupatione non tam pruritu aliquo res nouas introducendi,
sum quippe antiquitatis obseruantissimus, quam necessitate adactus, quò
Grammaticam Valachicam componere queam, sedulo inquisiui in corrup-
telam Linguae Valachicae a materna Latina, et sororia Italica, litterasque
auitas, Latinas nempe, ad analogiam Inclytæ Nationis Croaticæ, aliarumque

in vsum Ciuilem solum (nam in Ecclesiasticis refinendas esse Cyrillianas, quis non videt?) reducere studui eo fine, quò facilius Grammatica ad certas, paucioresque regulas exigi possit, quod cum Cyrillianis characteribus obtineri nequaquam potest.

Pro cuius asserti maiori euidentia ad TVVM, SPECTABILIS, ET CLARISSIME VIR! postulatum sequentem adnecto Tabellam.

La pagina 6 :

E mille veroscribentibus ad amussim scribentem vix vnum nominare queo, est enim Cl. Pater Samuel Klein, quantum iudicare possum, inter modo viuentes apprime gnarus linguae Valachicae, est Reuerendissimus Episcopus Argiensis in Valachia Transalpina (quos Cl. Dominus Ioannes Molnar de Müllersheim Menelogii Maioris emendatores prae caeteris elegit) sane bonus Valachus, ast et hi ambo summi inter Valachos nominis viri (mihi parcant) in suis emendationibus quot non commiserunt errores orthographicos? non ob inscitiam, aut ignorantiam, sed ob difficillimam litteris Cyrillianis scribendi methodum.

La sfârșit se află semnat :

Georgius Sinkai de Eadem, AA. LL. Philosophiae, et SS. Theologiae Doctor, emeritus Scholar. Director, et actualis Corrector Typi Valachici penes R. Typographiam Universitatis Pestanae.

București : Biblioteca Academiei Române.

674. Strastnic, ed. III, Blaj 1804.

С Т Р А Г Т Н И К Ъ | Йкъм атреја юарх юшеват | ю Тұпхрит, дәпк өжин-дәмла | Беекеричий ғасырт8л8й. | Ешт Әткәпжнірк Прѣ Әнзә-цәт8л8й Әпхрат ә Романилор | Фәйнци и с к йл д о й л ә | Қрал8л8й Әпестоличе: Маре прин-іп ал Әрдәл8л8, шың үкелә лалте. | Қ8 Блакеніә Әдеселенций сале | Прѣ әмният8л8й, шың прѣ Әфән-цит8л8й әбми8л8й әбми | Іәйнн бәбә. | Әләдйк8л Фәгэрә-ш8л8й | ә Блаж ал Митрополие. | ән8л дәла Нәцирк лә Ҳә әшад. | (Қ8 Тұпәріюль Әмният8л8й).

In-folio de 1 foaie și 218 pagine. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 42 de rânduri. Titlul încadrat într-o gravură cu compartimente. Pe verso titlului o altă gravură semnată : J. E.

Fără prefață.

București : Biblioteca Academiei Române.

675. Teologhie dogmatică, trad. de Dimitrie Caian și alții, I—III. Blaj 1804—11.

Ө ё ә л о г і є | Догматикъ | Дәпк әвқицт8ра өзнилор қредйнчо-шың Даекалий әткемйт8, к8 мәрт8-рый дин с: скрипт8р, шың дин сс: | Пхринци әтк-рыйт8 спре әвқицт8ра | Клер8л8й чөл8й тәндер ғымжниск әшк-зат8 шың Тұпхрит8. | Қ8 Благословеніә Әдеселенций сале | Прѣ әмният8л8й, шың прѣ Әфән-цит8л8й әбми-н8л8й әбми. | Іәйнн бәбә. | Әләдйк8л Фәгэрәш8л8й. шың ә Прѣ | Әнзәләтей

Кесару Крізенцій Марімай | Сфектик дин леэнтре. | Картк. фтке. | ІІ Блаж ла Митрополіе Анон дівд. | Кс Тунпарюл Симонаріюль.

3 vol. in-8º mic de căte 1 foaie pentru titlu și 471, 402 și 478 pagine. La vol. II și III lipsește numerotarea volumelor. La vol. III se adaugă la titlul Mitropolitului: «a mărit ordinului al II Leopold Comendant».

Prefața este tipărită și în fruntea volumului II. Din ea extragem următoarele:

Cuvânt înainte.

Nu trebuie a ne mira de acéia, fraților, că Dumnezeu au oprit pre cei lenevoși întru agonisire științii, în légé vechie, să nu întru Sfânta Sfintelor, (la Ozeia, cap 4, stih 6), fiindcă a clericilor deregătorii acéia fire au, cât nu iaste cu putință să le plinescă, de nu vor împreuna cu evlaviia și știința. Că nu iaste destul, ca cu săngură evlaviia și ne vinovăția numai să fie spre pildă luminoasă în Beserică, și prin rugăciuni și jârtfe să ciară daruri dela Dumnezeu; ci iaste de lipsă fără de acéia, ca pre norodul șiie-ș încrințat să-l învețe sfintele Taîne și cele lalte dogme ale credinței a le cunoaște, cu un cuvânt toată pravoslavnica lége a o tâlcui; le iaste de lipsă știință mai vârtoș, când vor sedé pre scaunul cel de judecată, ca dréptă judecată să facă celuī ce să pocăiaște, ca nu cumva înpotrivindu-să a lor judecată sfintei Scriptură și sfintelor Canoane, spre a sa și a altora perire să fie. Gréle sănt acésté cu adevărat, dară încă mai la multe să îndatorește clericul că primind statul preoție, să face ca un privighitoriu strădalnic în Beserică; de pururé dară trebuie să priveghiile, ca să nu să facă Beserică ceva scădere schimosându-să adevărata credință, sau stricându-să nărvurile cele bune a pravoslavniciilor. De aciă cât nu trebuie să se lupte cu fățarnicii aceia cari tot întru micșoraré și scăderé Beserică și a credinței să străduesc? Iară spre aciasta cătă știință nu le iaste de lipsă?...

Aciastă mare lipsă a științei bine cunoscându-o și Exsellénția sa, pré luminatul și pré osfințitul al nostru Episcop și stăpân pré milostiv, și de pururé fiindu-ř în inimă scrise cuvintele S. Pavel Apostolul (cătră Tit. cap. 1, stih 7), ca să rânduiaască preoții prin sate, cari să fie destoinici a dogenii și a învăță, el însuș cu a sa nespusa sărguință n-au pregetat a aşază învățatura despre Taîne și cu a sa chieluitulă în anul 1801, spre folosul clericului rumânesc a o tipări; iară după acéia, văzând a fi de lipsă ca batăr pe scurt învățatura și despre cele lalte dogme ale credinței în limba românescă să să tipărăscă, părințește s-au milostivit a încrința și a poruncì acest lucru Preotului Dimitrie Caian cel tinăr, profesorului Theologhiei, care cu toată sărguința apucându-să de lucru, și cu ajutorința altora au și plinit după a sa putință acé milostivă poruncă spre binele de obște dată. Drept acéia, cari năzuiți la trépta preoții, luați în nume de bine aciastă pușintică stredanie, și vă siliți a învăță célé pusă înainte, știind că și voao și norodului pravoslavic sănt de lipsă și de folos.

București : Biblioteca Academiei Române.

1805.

676. V. Aaron, Patimile și moartea a Domnului și Mântuitorului nostru Is. Hs., Brașov 1805.

П А Т И М И Л Е,

шъ

М О Я Р Т Ъ

а Длнчлай, шъ Мкнчни-
търюлай нѣстър

І є Х є.

†

**Л Стъхрй лквтснте де Басълтє
Йарен Ідкокат жхрят .ж. М.**

Принц. ал. Ірдѣлай.

Кs Елобозенія чѣлвр ллай лларп.
Туиэрйтѣ кs толатъ кеатълла Д. Куртъ

Костандін Богиц.

БРІШОЕ.

Л Туногр. лай Геэртє де Шовел.

Прин Михаїл Дѣр.

1805.

In-8º mic de 2 foi și 432 pag.

Prefața «cătră cetitoriu» e semnată de Vasilie Aaron, procurator, și datată : Sibiu 29 Octombrie 1804.

Scrierea este în versuri de 7–8 silabe, rimând câte două.

București : Biblioteca Academiei Române.

677. Ioan Bobb, Carte de învățătură creștinestă. [Partea I—III], Blaj 1805—1806.

К Й Р Т Ъ | Д є І ВЕЦЪТЗРЙ КРЕЩИНЕНЦЙ, | Десире дешертжчи к лѣмай,
шъ даторія ѿмдлай .ж. фіецие че | статъ дин СС. Скрапитзрй кслѣссе, шъ .жтврите
нре | скѣрт иентъръ ллай лѣсне .жцлѣхеरѣ, | шъ прокопѣка, нре ллмка | Ремкнѣскъ
а- шеатъ де | Прѣ ѿсфинцитъл, шъ Прѣ лвминатъл Домн | Ёзеленцил а | І СІ Й Н Н
Б О Б Б. | Елдѣкъл Фэгэрлашлай, шъ а Прѣ .Анальтей Кесаръ | Крѣцъл Мэримъ
Сфѣтник дин Лжнтръ. | Туиэритъ .ж. Блаж ла Митрополіе. | Щинъл деял Х є .заше.
Кs кеатълла, шъ Тѣпариюл Геминіарюлай.

3 vol. in-4º de : 4 foi, 451 pagine și încă 3 pagine pentru partea I; 4 foi, 418 pagine și încă 1 foaie pentru partea II, și 4 foi, 451 pagine și iar 3 pag. pentru partea a treia.

Partea II este tiparită în 1806, iar a treia are însemnat pe titlu anul 1805, ca și partea I.

Pe verso titlului căte un epigraf. În celealte foi liminare, arătarea cuprinsului.

In fruntea parții I este urmatoarea prefăță :

Cătră cetitoră.

Măcar că mai pre la toate bisericile să află căzaniï vechi cu învățătură pe toate Duminecile și sărbătorile peste ann aşazate, dintru acărora cetanie mult poate învăță norodul bun credincios; totuși, fiind că acélé învățătură sănt mai lungă, cât, când aude parté din dărăpt, cé dintâe e uitată, dară și almintrilé acélé învățătură după modrul oratorilor, cu rumânic

mai îscusită, aşa sănt alcătuite, cât mulți nu înțăleg spre doritul folos; și socotind ca fiește care să se folosescă, lângă acelé am vrut și noi a aşză învățatură mai scurte, și cu temeuri din sfânta scriptură întărite despre deșărtăciună lumii și datoria omului, în fiește care stat, înpărțindu-le în trei părți, și în fiește care parte căte o sută de capete, carele ori cine sau auzindu-le sau cetindu-le lezne să le înțălegă și să le cuprindă, și aşa cîlē folositoare sufletului său să înveță. Drept acela, precum noi căutând numai la folosul vostru cel sufletesc, întră alte multe lucruri ale Păstorii noastre ne-am sărguit a întocmî și aşeză acesta învățatură, aşa și voi spre folosul vostru le cetiș și le ascultaș, și aşa dintrânsăle vă luateți sufletelor folosatoare și măngăitoare învățatură.

Al vostru de bine voitoriu Părinte,

Vlădica Ioann Bob.

București : Biblioteca Academiei Române.

678. Bucoavnă, (Brașov) 1805.

Bucoavnă pentru învățatura pruncilor. Tipărită cu cheltuiala dumnei Kiri Boghič Costandin. Tipografia lui Gheorghie de Šobel. 1805.

In-8º de 5 coale, cu litere cirilice.

J. Gross, *Kronstädter Drucke*, 102.

679. Ceaslov, Sibiu 1805.

Ч Й С О О Л О Б | АКВМ | .ѢТР8 АЧЕСТАШИЙ КИП | ТУПХРЫТ: | .Ѣ ЗНЛЕЛЕ ПРѢ АЗМИ-
НАТ8Л8Н, ши | ПРѢ АНКЛЦАТ8Л8Н | АЛКРДТ | ФР҃НЦ Й ГК Ы Г | ЙЛ | А З СО ЙЛ Ъ.
СИБІЙ, | .Ѣ ТУПОГРАФІА А8Н ІвАнН БАРТ. | 1805.

In-8º mic de 2 foi și 365 pagini. Tipărit cu caractere de două mărimi, cu 19, sau 29 de rânduri pe pagină. Pe verso titlului e reprezentat Sf. Nicolae.

București : Biblioteca Academiei Române.

680. Datorințele a subdaților cătră Monarhul lor, trad. de Grigorie Obradovici. Buda 1805.

Д И Т О Р Ъ Н Ц Е Л Е | Й | С У Б Д Я Щ И Л С О Р Й Д Е К Ъ С У П Т И Щ И Л С О Р , |
кхтрок | МОННРХЭЛ | ЛСОР. | Спре Ѣтреенциарѣ Ѣ шкоале чіле | романеփի
націѡнальніце. | Традссе дє спре лімба чѣ немцէскъ ши к8 | неփе ձանսիրի լայ
диթէսе прйн, | ГРИГОРІЕ ОБРДОБИЧ, | а шкоал: | націѡн: միլութքըփի Ѣ
եռատ | Ճրեկտօր.

ДИ БЭДИ, | А Крэлъка Тупографіе а Оўнненснтицїй | Оўнгэрэփ 1805.

In-8º mic de 3 foi și 53 pagini. Pe verso titlului se citește următorul epigraf:

Dați pruncilor dojânire!
Spre a înnaltelor privire,
Spuneți-le datorințele!
Ca să-și pună silințele!
De a le înplini cu voire
Cătră însași buna-norocire.

Urmează apoi :

Prologul.

Precum nu poate stumahul fără de mâncare, peștele fără de apă, omul fără de văzduh și cireșterile fără de agreabila căldură a soarelui, la țelul său să sosescă, aşa nu poate nici soția omenescă, fără de stăpânire să pestească. Fiind dară, că noi bine vedem, și исcusința că de toate zilele clișiar ne dovădește, precum că fără de stăpânire și fără de diregătorie nici un bine nu să poate iscodi, nici iară bunanorocire să poate îndrept ținé; căci amară și cu multă nesigurăție iaste viță omenescă întră noroade varvare și sălbatece, unde nu poate omul zice: «Acesta e al mieu» și unde cel mai puternic poate face rău și violentie numai de va vré. Aceste toate arală precum stăpâniré și diregătoriia spre folosul și binele cel de obște hotărîte și întemeiate sănt. Drept acéia datoră săntem noi ași cinsti stăpâniré, a fi ei plecați și cu toată inima a o ascultă și a înplini poruncile ei, căci ia priveghéză neîncetat pentru bunul și sigurația noastră, luând pildă și oglindă aplecăciunii pre învățătoriul cel ceresc și măntuitorul, ce zice: «Dați Chesărului ale Chesărului, și ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu».

Pe pagina nenumerotată de la sfârșit:

Observație.

Pricina luării a zicerilor streine, care le-am vîrât eu întru cărticica acésta, să va vedé întru un slovariu (Wörterbuch) mic, care voiu eu încă în anul acesta, în limba că nemțescă, serbescă și că românescă, pentru școalele cele militarești să dau în tiparău.

Obradovici.

Vezi și sub anul 1806.

București : Biblioteca Academiei Române.

681. Mineiu mare, I-XII, Buda 1805.

М И Н Е Ю А | ЛѢНІЙ ЛѢЙ СЕПТЁМБРІЕ | Кáреле лај илінте са8 фóст түпкýрт тұлмұжчыт прин | әсқорділә шың кеңтшалла ібниториалың де Длінезéв Эш-екоп ал Ржманкевль | ФИЛАРÉТ | Ішк жақым к8 вóм шың Благословéнил үрк сғиіци-тұл8ы | Митрополит ал Оғыгревелжіен | КУРІД КУР ДОСІӨЕЙ | са8 лај ғаренитат ал тұлмұжчыре де мұлтеп грешилә, | ғ зйлеле Міріең сале Доминіл8ы Цхрій Ршамжиеш | ИСАИИ КОНСТИНДИИ ӘЛЕЭЯНДРҰ | ВФИЛИНТ БОЕБОД | прин | Әсқорділә смерттұл8ы Әпископ ал Іршевел8ы | КҮРІСӨЕИФ. Ә.БЭДА. | Гла8 түнзіріт ә. Кржаска Түпнографіе ә Оғынкерситж-іци дин Шеңа ла Пи8л де8лл Хé ғаше.

12 vol. in-folio Tipărite cu negru și roșu, pe două coloane, cu caractere de două mărimi și cu 41 sau 48 de rânduri în coloană.

Volumele poartă o numerotație dela 1 la 12, însă nu pe titlu, ci numai în forma de semnătură a coalelor din fiecare volum, începând cu luna Ianuarie.

Mineele dela Octombrie la Februarie au în titlu numele Episcopului Filaret; iar cele dela Martie la Septembrie pe al Episcopului Chesarie.

Ianuarie are 4+221 foi; Februarie 6+140; Martie 4+126; Aprilie 4+120; Maiu 4+127+3; Iunie 3+105+1; Iulie 3+150; August 4+147+4; Septembrie 6+205+4; Octombrie 3+175; Noemvrie 3+191; Decembrie 3+103.

Din această carte cunoscută sub numele de Mineul din Buda, s'au tipărit două rânduri de exemplare, unul pentru Ardeal și Tara Ungurească (v. mai sus n° 668) și altul pentru Tara Românească, numele suveranului și al Mitropolitului fiind deosebite.

Ca bază a acestei ediții s'a luat Mineul dela Râmnic a Episcopilor Chesarie și Filaret, introducându-se schimbările arătate în «Înștiințarea» Episcopului Iosif al Argeșului, care se reproduce mai jos, după volumul pe Septemvrie. În ediția dela Râmnic prefacea volumului pe Septemvrie lipsește în toate exemplarele văzute. O reproducem aci. Celelalte prefete sunt reproduse după ediția din Râmnic.

Inainte cuvântare.

Când soarele, ochiul zidirilor, în luna aciasta vine asupra zodiei cumpeni și potriveste zioa (cu) noapté, ce bucurie nu pricinuiaște la toți de obște? Pentru căci fiind că mai întâiu a toamnei, și mai înpodobită și mai bogată de tot feliul de roade, îndestuléză pre toți, și îi face a uită ostenélele zădufului verii trecute, și îndemnă să apucă de ale anului viitoru cu bună nădje.

Aciastă lună, ce iaste a săptă de la Martie, la Evrei, mai nainte de robiia Vavilonului, să zică Athanim, iară după robiia Vavilonului Tier, întru caré, în tot anul după adunare roadelor pământului, făce eî praznicul corturilor, mulțemind lui Dumnezeu. Si aciastă prăznuire o făce pentru aduceré aminte a petrécerii în pustie în patru zeci de ani, și pentrucă prin multe scărbe și ostenéle au intrat în pământul făgăduinței.

Vrednică de însemnare eră la dânsii și pentru aciasta, căci avé știință din sfânta Scriptură, că întru aciastă lună corabiia lui Noe după încetare potopului, au stătut pre Munții Ararat.

Si pentru căci Marele Proroc Moysi în zilele eî, după ce au primit al doilei tablele legii, pogorându-se din Munte, au avut față proslăvită, de nu au putut eî să caute spre dânsul.

Incă și pentru căci întru dânsa s-au început Cortul mărturii în muntele Sinaï. Si pentru căci în zilele eî Arhiereul cel mare odată în an întră în Cortul cel mai din lăuntru, care să numiă sfânta sfintelor, și aducă jărtvă mai întâiu pentru sine, apoi pentru norod, care întru aciastă lună să adună în Ierusalim, și să curății de păcatele atot anul: și aducă arderé că de tot Domnului.

Si pentru căci întru dânsa s-au sfînit pré luminata, și pré slăvita Be-sérica lui Solomon, și Sycriul legii s-au adus întrânsa.

Asémené și pentru căci dela dânsa să începe numărul ce să tindé până la cinci zeci de ani, după porunca Domnului, că numărând săpte săptămâni de ani, din care să adună patru zeci și noao, prăznuia anul al cinci zecile, care să numiă la dânsii Iovileos.

Iar de cătră Romană, luna aciasta s-au numit September, caré va să zică a săptă de la Martie, dela a cără zi din tâu Avgust Chesariul au pus încéperé indictionulu pentru pricina dăjdilor dela supuși, precum arată istoria. Iară la Grecă de cătră Machidoneni s-au numit Gorpieos și de cătră Athinei, Memactiriōn, pentrucă în zilele eî făce sărbătoare, pre caré o numiă Memactiria, întru cinsté lui Dios (Iupiter), băsnind eî că acest Dumnezeu al lor amestecă și turbură pământul.

Iar la noi iaste cinstă luna aciasta pentru sfintele praznice, care să săvârșesc, nu întru cinsté luī Dios celuī băsnuit de Ellini, ci întru slava adevăratului Dumnezeu, făcătoriuluī tuturor, carele, numai căulând spre pământ, îl face de să cutremură.

Precum și Indictionul, nu pentru căci s-au legiuist de Avgust Chesariul îl priimim, ci pentru căci Domnul nostru Iis. Hs., în zioa aciasta (caré să prăznuia și de Roman) au intrat în synagoga Evreilor și au cetit cuvintele Isaiie Prorocului, care s-au înplinit întru dânsul, precum scrie Luca Evangelistul. Care prăznuire a Indictionuluī s-au aşezat de sfântul sobor cel din tâiu dela Nichea, ca o epohă de slobozeniā Creștinilor, după ce Marcele Constantin au biruit pre Maxentie tyranul și au luminat lumé cu buna credință; întru a căruia înpărătie prin sfânta Elena, maică-sa, s-au aflat și cinstita cruce, a cării înnălțare cu bună potrivire s-au făcut în luna aciasta a zodiei cumpenii, de vréme ce și cinstita cruce au fost cumpăna dreptății între doi tâlhari, ce au fost răstigniți cu Hs.

Dela acest sfânt Sobor al Nicheii până mai nainte de cădéră înpărătiei Creștinești, din véc în véc s-au pus în bună orânduială slujbele sfintei Beserică, de sfinții făcătorii de Canoane și scriitorii de cântări ale Praznicilor Stăpânești și Domnești și ale pomenirilor sfinților, ale celor ce mai nainte de lége, și în lége au bine plăcut luī Dumnezeu, și ale celor ce după venire Fiului lui Dumnezeu la noi, l-au priimit pre dânsul, și după înnălțare lui la Ceriuri au mărturisit Numele lui înainte tyranilor. Si cu un cuvânt ale tuturor celor ce în multe chipuri au strălucit întru băgnătăji, acărora slavă ce vor să aibă în vécul viitoriu, pre căt au fost cu putință firii omenestri a suferi, o au arătat Domnul nostru celor trei Ucenici cu schimbaré féiji în Muntele Thavorulu; apoī și în sfintele Evanghelii zicând: «Atuncé dreptii vor străluci ca Soarele, întru înpărăția Părintelui lor», și iarăș pentru slugile céle înțelépte: «Că-ă va pune să séză, și trecând va sluji lor», și cătră Apostoli: «Că vor sedé la masa lui întru înpărăția lui și pre doao-sprezéce scaune, judecând celor doaosprezéce seminții ale lui Israel». Asémenei și grăitorul de Dumnezeu Apostol zice: «Au nu știți că sfinții vor să judece lumé?»

Iară cumcă să cuvinte noao să cinstim pre Sfinți, arătat să face din cuvintele Prorocului, și înpăratului David, carele zice: «Iar mie foarte îmi sănt cinstiști prietenii tăi, Dumnezeule», și propoveduind stăpânire lor asupra dracilor, a trupului, a lumii, și a stihilor, adaoge zicând: «Foarte s-au întărit stăpâniile lor». Iară péntru mulțime lor zice: «Număra-voiu pre dânsii și mai mult de căt năsipul să vor înmulți». Iar cum să cuvinte noao să-i cinstim, ne învață sfântul Cuviosul Părintele nostru Ioann Damaschin, cel mai ales dintre sfinții făcătorii de Canoane, zicând: «Să cuvinte să cinstim pre sfinții ca pre niște prietenii aluī Hs., ca pre niște fi și moștenitori aluī Dumnezeu». Si după altele multe, adaoge zicând: «Câte aî fi făcut ca să afli ajutoriu, carele să te ducă pre tine la Înpăratul cel muritoriu, și pentru tine cuvânt să pue cătră dânsul? Dar pre apărătorii nemului omenesc, pre cei ce fac rugăciuni pentru noi cătră Dumnezeu, oare să cuvinte să-i cinstim? Așă cu adevărat, să cuvinte să-i cinstim, Beserică rădicând lui Dumnezeu

întru numele lor, darură aducându-le, pomenirile lor cinstindu-le, și întru dânsеле duhovnicără veselindu-ne, ca veseliă să se facă cuviincioasă celor ce ne-au chiemat pre noi, ca nu vrând noi să-i cinstim, împotrivă să-i mâniem. Că cu cele ce Dumnezeu să cinstește, de acélă și robii lui să vor veseli, iar de cele ce Dumnezeu să mânăște, și ostașii lui să vor mânhi. În psalmă și în laude, și în cântări duhovnicești, și în umilință și milostenie cătră cei ce au trebuință, noi credincioșii să cinstim pre Sfinți, cu care mai vârtos Dumnezeu să cinstește».

Până aici sănt cuvintele sfântului Ioann Damaschin, din care ne învățăm, că nu sfinții au trebuință de cinstire noastră, ci noi avem trebuință de ajutorul lor, și cum că nu să cuvine a face pomenirile Sfinților cu mânări și cu băuturi preste măsură, din cară să naște curviă, nicăi cu alăute și cu alte organe, și cu cântări necuvioase, și jocuri, ca nu în loc de a priimi vre un folos din pomenire lor, mai mult să ne osândim. Căci cinsteașii lor iaste urmaré vieții lor.

Deci după Praznicele stăpânești mai întâiu cinstim ale pré sfintești Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoarei și purură Fecioarei Mariei (din care al pré cinstitei Nașterii ei iaste întru aciastă lună, ca o încerpere a măntuirii noastre). Apoi ale fiește căruia sfânt în toate zilele preste an, cu ale căror vitejii, isprăvă și nevoințe Beserica ca cu niște stăle nerătăcite așezate pre tării ei că înțelegătoare, luminat străluceste, și cununa de doaoșprezecă lună a anului, ca cu niște floră bine mirosoitoare din Raiul cel înțelegătoriu, pré frumos să înpodobește, și făcătorul vremilor și al anilor, cel ce iaste minunat întru Sfinții săi, dupre zisa Proroculu întru sfaturile lor, să și proslaveste și de cătră toată suflare să închină și să laudă.

Deci de vréme ce am pomenit la început pentru prăznuiré Corrilor, ce să făce la Evrei, și pentru înnoire Besericăi lui Solomon, că întru aciastă lună au fost, întru care și ale Besericăi Sfinte învierii lui Hs. cu cuviință s-au aşezat a să săvârși, datorie avem ca și noi să ne aducem aminte de înnoirile duhovnicești, și spre mai bine să ne schimbăm din zi în zi, până ne aflăm întru aciastă viță pre scurtă. Că nu atât numai pentru Beserica că zidită din pietri și din lémne ne înșuflețite, s-au orânduit să face pomenire înnoirilor, căt mai mult pentru îndemnaré înnoirii duhovnicești a fiește căruia creștin, carele după cuvântul Apostolesc iaste Beserică înșuflețită a Dumnezeului celui viu, precum poate vedé fiește cine cuprinderé slavei dela Hvalitele slujbei înnoirilor la treisprezecă zile, cum să cuvine a să înnoi omul.

Așă dar să ne înnoim, dezbrăcându-ne, după cuvântul Apostolului, de omul cel vechiu, prin pocaință și prin mărturisire curată, și să ne înbrăcăm în cel nou, prin lucrără faptelelor bune, ca eșind din viță aciasta îndreptășii și gătișii, dupăce să vor strică corturile noastre (adecă trupurile ce purtăm). și după ce iarăși să vor rădică prin glasul trâmbiții cei de apoi, să ne învrednicim a priimă rodurile ostenélelor noastre: prăznuind nu odată în an, ci fără încetare, nicăi în corturi și colibă stricăcioase ca Evreii, ci în lăcașurile cele nefăcute de mână, ale celor întâiu născuți. Cu darul și mi-

lostiviré luă Dumnezeu celuă în Troiță slăvit, că numai luă să cuvinte slava, cinsté, și închinăciuné, acum, și intru nesfârșiți vécii aï vécilor: Amin.

Inștiințare.

Iar pentru tălmăciré Minéelor acestora pre limba românescă și pentru întâia typărire a lor, îndatorim pre fiește carele a vedé înainte cuvântările lunilor Octovrie, Noemvrie și Aprilie, făcute de cei întru vécinica odihnă mai nainte mutații episcopii aï Râmniciului, Chyr Chesarie și Chyr Fylaret (carele și Mitropolit Ungrovlahiei au stătut), carii în vremile păstoriei lor au pus înainte oilor celor cuvântătoare ale némului românesc aciastă duhovnicescă hrană, lăsându-și și după moarte nemuritoare pomenire. Cărora următoriu făcându-se cu râvna și cu osârdia și Dumnéu, Domnul Ioann Molnar, Profesor al Academiei Clujului și Doftor de ochi în Marele Prințipat al Ardélulu, ţ-a pus în lucrare typăriré de al doilea a acestor cărți, pentru care am lăudat lucrul cel bun al bărbatului.

Dar fiind că multe greșale s-au întâmplat la typăriré din tâiu, l-am sfătuit ca mai întâiu să facă îndreptaré acestora, și aşa să fie lucrul ostenelei sale desăvârșit, și, ascultându-ne, ne-au rugat, ca cu oră ce mijloc vom socotii să se săvârșescă aciastă mare trebuință țărășii aici, de unde și tălmăciré și typăriré din tâiu s-au făcut. Și aşa noi, cu voia și blagoslovenia pré osfințitului nostru stăpân, Mitropolitului Ungrovlahiei Chyriu Chyr Dositheu, puind în lucrare prin oameni cu știința amândurora limbilor, elinești și românești, și mai mult prin ostenela unui pré cuvios părinte, ce au stătut și ucenic al acelor doi fericiți arhierei, s-au îndreptat greșalele cele mai mari, cât s-au putut, atât cele din tălmăcire, cât și cele din typărire, însă aciastă lună și cu alte trei, Martie, Mai și Avgust au fost apucat de s-au typărit până a ni se vesti. Dar pentru a să ști că s-au cercetat și acéste, s-au pus la sfârșitul lor greșalele și îndreptările. Din care cele mai mici să pot îndreptă și acum, țar cele lalte să vor îndreptă la a treia typărire.

Drept acéea, cei ce vă veți întâmplă a ceti cu luare aminte, văzând oare care cuvinte nepotrivite cu cele dintâiu typărite la Râmnici, să nu socotisți întralt chip, ci că cu scopos blagocestiv s-au făcut îndreptările aciasta, pre căt s-au putut, osebit numai de oare care cuvinte, ci s-au schimbat la unele locuri de dior(tho)sitorii ce au fost la aciastă typărire de al doilea, care nu sănt prin știre noastră, precum iaste **μερύτη** și **λερύτης**, înloc de **ελεκτή** și **ελεκτής**, și **Ἄτροπος** înloc de **Ἄτροπη**, și altele pré puține după idiosismos al vorbirii țării Ardélulu, țar nu vătămătoare la dogma credinții cei pravoslavnice.

Să mai fie înștiință și aciasta, că unele slujbe ale unora din sfinti, ne fiind la Minéele cele grecești, nu s-au cercetat, precum iaste slujba sfântului Visarion întru aciastă lună, a sfintei cuvioasei Paraschevi la Octovrie și canonul al doilea al sfântului Grigorie Decapolit la Noemvrie, și altele. Ci de s-ar află întrările greșale, nu vom fi supt grăire de rău, căci noi am urmat numai izvodului grecesc cu îndreptările tălmăciriilor și ale typăririi.

Fiți dar sănătoși în Domnul și priimiți cu bucurie aciastă ostenelă a

acestuī răvnitoriu osârdnic, carele pentru folosul némuluī românesc și pentru podoaba sfintelor beserică le-au finnoit cu a doao typărire, și întru sfintele rugăciuni, nu uîtați și pre cei mai nainte numiți părinți arhierei, și pre cei ce s-au ostenit cu îndreptaré. Si mai pre urmă de toși și pre mine, carele cât am putut m-am atins și eu cu dégetul cel mic de ostenélele acestora, care să poate socoti ca o picătură de apă cătră noianul mării. Insă nădăjduesc că Dumnezeu milostiv fiind, priiméște și pre cel mai mic dar, după proèresis al fiește căruia, precum au priimit cei doi bani ai văduvei cei sărace, caré numai atâtă au avut. Al căruia dar să fie cu pravoslaviă voastră.

Smeritul Episcop al Argeșului,
Iosif.

București : Biblioteca Academiei Române.

682. Gr. Obradovici, Aritmetica, Buda 1805.

Π ο κ ς υ ρ ḫ | κάτρε | Λ κ ς υ τ ψ ρ α Ε ο κ ό ρ ε ε | εας | Α ρ ι θ μ έ-
τ ι κ ι | σπρε | τρεκύνηα Ιωκόλεωρ ψέλωρ Ρωμανέψι | πριν | Γ ρ ι γ ό ρ ί έ
Ω β ρ ά δ ο β ι χ | ά Ιωκόλεωρ Διρέκτωρ.

Ла Бъдя, | Л Крълска Типография | ОУниверситетът | дин Първ. 1805.

In-8° mic de peste 90 de pagine.

Pe titlu, marca tipografiei Universitatii ungurești.

In foile liminare se află tabla cuprinsului și prefața lui Obradovici.

Inștiințaré.

Socotind de câtă mare trébă iastă întru viețuire cé de comun învățatura socoatei, care nu numai ce întru nenumărate chipuri de soțialnica neguțătorie, în măestrii, în lucruri economicești, ci și înslui plugariu, păcurariu și celui mai pregetat casnic de mare trébă iastă. Cătră aciasta încă ia luminéză simțirile, ascute duhul și face capacilă de toată judecaré lucrurilor înțălegeré și minté pruncilor. Pentru aciasta tare am priveghét și pururé priveghezi ca învățatura aciasta să se aducă de învățătorișcoalelor acurat cu buna procopselă și cenuflusie înainte. Care eu și binișor am ajuns, prefăcându-o încă la începutul diregătorii mele cei de scoale de pre limba cé nemăscă și învățând pre învățătorii cei mie încredințați într-ânsa, și prinrânsii să înparte tinerimei. Insă neavând încă cărti tipărite despre acéia, din scrisori cu mâna foarte greu și chintinel am lucrat. Pentru de a dobândi scoposul cel în commun dorit, cu inimă fierbinte am pohtit ca să pociu și aciastă de folos cărticică da în tipariu; insă, neputând eu din însa mé mijlocire a face aciasta, am fost silit a lăsă lucrul acesta jos până astăzi.

Descoperind eu mai nainte de vre o câte va zile gândul și dorința mé Domnului Pavel Ruja, underlaîtenant înpărătesc a reghimentului acestuia mărginatu valaho-illyricescu, me-au dat curajuita nădéjde, ca numai să lucru eu, apoi dumnlui nu mă va lăsă în lipsă, întru toate ce sănt de spre folosul nației.

O înbucurare ca aciasta de la un patriot spre binele și înfrumusețaré nației sale aplcat au pricinuit tipăriré cărticichei aceştia, pentru caré mul-

țămăște, iubita a mei tinerime, zisului bun și milostiv patron, fiind încrezător, că ori-ce vei dobândi de acuma înainte de la mine, inimii lui cei ce iubesc nemul său pricinuire a da vei avea.

Obradovici Director.

Galați : Biblioteca Urechia.

683. Octoih mic, (Brașov) 1805.

Cele opt glasuri sau Octoihul cel mic. Tipărită cu cheltuiala D-lui kiriu Costandin Boghici. Tipografia lui Gheorghie dc Sobel 1805.

In-8º de 200 p., cu caractere cirilice.

J. Gross, *Kronstädter Drucke*, 102.

684. Orthographia latino-valachica, Cluj 1805.

O R T H O G R A P H I A
L A T I N O
V A L A C H I C A
*
C L A U D I O P O L I
Impress. Typis Coll. Reformatorum
Anno 1805.

In-8º de 1 foaie, pentru titlu, și 10+38 pagini.

Titlul pentru intrarea în materie este acesta : «Recta ratio litteris latinis valachice scribendi».

După regulele și observările gramaticale, urmează, cu o pagină nouă, o povestire intitulată astfel :

L U N T R E a d e A N T E a
intórsa
dòpa
G E S N E R
in
Romanie
pr' in
S. Ch.

Pe verso acestui titlu se află următoarea prefață :

Romane !

Vediand quôt de chiár, inált, si sulléget extralucesce acest Nome, dòpa ce l'am desbraccát d'in flócce le lui Cyrilla, si l'am imbraccát in vestimente romanesci; indérgna te a pòrtà acest Nome spre addeverâtà tă láuda: deprende te a òrmá pássi ei acellui popor, in quôt te lássa a tá le împregiorstari, quâre pr'in fâcte le sa le neadjuns miráte, 'au implut Lume a co acest in vécc nepresussit laúdat Nome: deprende te ti a questigâ no nomái scutu l Carne ei: ci si pre a anim' ei pascere, de no mái mult in quâlete nomái o particélla a viuaçí' ei intórce: d'in quâre ti uá adjunge, de no mái mult o 'óra, quâ se cetesci si Charticicâ acéstâ: iár no quâ un judecatorio,

ce mai vertuos qua un bencvollitorio a Romaní lor. Valeo: In Clus. Ann. 1805, dí a 26. a lui Máio.

Atribuită lui Samuil sau Ștefan Körösi.

Blaj : Biblioteca Cipariu. — Oradea-mare : Biblioteca diecezană episcopească.

Dr. Siegescu, *A román Helyesirás története*, Budapest 1906, p. 199.

685. Penticostar, Sibiu 1805.

ПЕНТИКОСТАРІОН, | Че квіріндє ՚тров сінє сліжка че йск кв-|
кінє: дин сфінта ші Дімініата Ді-мінека ՚Пацілор, пхнк ла Ді-мінека твтврор
сфінцилор. | ՚ак8м | ՚тров ачесташій кіп | тунзріт: | ՚ Зілеле прѣк лімініат8ль,|
ші прѣк ՚нвіліцат8ль | ՚Лінхріт | **ФРІНЦІКЗЕ** | ՚л | **ДІСОЙЛА**. | К8 сло-
вовенія Ч. Константіоріум неоніт дин Йордка.

ГІБІЙ | ՚ Тунзографія л8н Іванн Барг. | 1805.

In-folio de 1 foaie și 362 pagini. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu caractere de două mărimi și cu 41 de rânduri în coloana plină, cu caracterele mari, și 50 de rânduri cu cele mici. Diferite gravuri cu inscripții românești. Cea din fruntea titlului are semnătura, cu caractere latine: *G. F. Sc.*

Verso titlului e alb.

Fără prefață.

București : Biblioteca Academiei Române.

686. Psalmire, Sibiu 1805.

ΨАЛАТИРІ | Пророк8ль | ші | ՚Лінхріт8ль | **ДІВІД** | ՚ак8м | ՚ діла-
вара тунзріт | ՚ зілеле прѣк8мініат8ль, ші прѣк-՚нвіліцат8ль | ՚Лінхріт
ФРІНЦІКЗЕ | ՚л | **ДІСОЙЛА**.

ГІБІЙ, | ՚ Тунзографія л8н Іванн Барг. | 1805.

In-4º de 4 foi și 230 de pagini. Tipărit numai cu negru, pe două coloane, cu 34 rânduri.

Pe verso titlului se află următoarea înscriere a tipografului :

Cătră Pravoslavnicii Cetitorii.

Dobândind încă răpăosatul mieu Părinte P(etr)u B(art) dela Préinnăltățul, și Prémilostivul nostru Înpărat Iosif Al Doilea, slobozenie spre tipăriré Cărților rumânești la Légia Greciască Neunită, au dat în typariu și Psaltiré cé mare, mai înbogățindu-o cu o Molitvă foarte folositoare la Paraclis. Din care pré înnaltă îngăduință și eu, ca următoriul în locul Părintelui mieu Typograf, văzind pe lângă altele lipsa aceștii Psaltiri, m-am îndemnat acuma de a doaoară a o typări; Pre caré priimiți-o cu drag, căci după Izvodul cel dela Râmnicea ţaste făcută.

Al Pravoslavieř voastre bun voitoriu,

Ioann Bart

Priveleghiatul Typograf.

Urmează apoi prefața lui Chesarie la *Psaltirea* dela Râmnicea din 1779, învățăturile pentru citirea Psaltirii și o gravură reprezentând pe David.

V. mai sus n° 423, p. 244 și n° 546, p. 342.

București : Biblioteca Academiei Române.

687. Şincai, *Elementa linguae daco-romanæ*, Buda 1805. — Latineşte.

E L E M E N T A
 L I N G V Æ
 D A C O - R O M A N Æ
 S I V E
 V A L A C H I C Æ
 E M E N D A T A , F A C I L I T A T A , e t I N M E L I O -
 R E M O R D I N E M R E D A C T A
 P E R
G E O R G I U M S I N K A Y
 de EADEM,
 AA. LL. Philosophiae, & SS. Theologiae Doctorem
 Scholarum Nationalium Valachicarum in
 Magno Transylvaniæ Principatu primum,
 atque emeritum Directorem, nunc penes
 Regiam Universitatis Pestanæ Typo-
 graphiam Typi Correctorem.
B U D A E
 Typis Regiæ Universitatis Pestanæ
 1805.

In-8º de 110 pagine.

Prefața :

Præfatio ad lectorem.

Gentem, quæ una eademque Lingua, corrupta nempe Romana, sive Lalina, diversa tamen ab Italica, Gallica, atque Hispanica, proxime autem accidente ad Vallicam, ac Italicam, utitur, placuit non mihi soli, sed aliis etiam, communi nomine *Daco-Romanam* propterea appellare, quod eadem diversas Regiones, ac Provincias incolens, diversam quoque Nomenclaturam ab iis, aut earum partibus sortita sit.

Ita illi, qui Valachiam Transalpinam incolunt, inter sese, et ab aliis quoque, *Munténi*, Montani audiunt; qui Moldaviam et Bucovinam, *Moldovéni*, Moldavi; qui Transylvania.m, communiter quidem, *Români*, Romanî, at specificè: Carpati accolae, *Marginéni*, Marginales, montium vero Abrudbanyensis, Torotzkiensiun, Bánffy-Hunyadiensiun, ac interjacentium plagarum, *Mocáni*, Mokányones; qui Banatum Themesvariensem, *Frathiuti*, Fraterculi; qui demum respectu antiquæ Dacie Trans-Istrianas inhabitant Provincias uno nomine *Cintiári*, Graecis Κέραιοι, sive Κοτέσ-Βλάχοι, Claudi Valachi appellantur.

Qui ornes posterioribus temporibus (de prioribus quippe sæculis, quando iidem jam Pacinacæ, jam Comani, jam aliis nominibus compellati fuere, disserui in *Dialogo*, et uberioris disseram in Annalibus Daco-Romanis) a Græcis Βλάχοι, ab aliis Europæis Vlachi, vel Valachi dicti sunt.

Daco-Romanæ hujus Gentis (Gentem namque Transylvanicis quibusdam, quam Nationem, Valachos Transylvaniam incolentes nominare præplacet, crediderim propter nimiam eorum inibi multitudinem) extensionem opinione multorum ampliorem esse, isthinc patet, nimirum quod didita sit per totam

veterem, sive *Trajani* Daciam, quam usque, dum Annales Daco-Romanos edidero, placet definire: Ponto Euxino, sive *Mari nigro*, Flumine Tyra, nunc *Nistro*, monte Carpato, fluminibus Tybisco, ac Istro, sive Danubio.

Didita pariter sit per novam, sive *Aureliani* Daciam, quæ partes: Moesiæ inferioris, nunc *Bulgariæ*, Moesiæ superioris, nunc *Serviæ*, et Dardaniæ, nunc *Albaniæ*, complectitur. Quid, quod post unitum cum Bulgaris Blachorum Imperium didita est per totam Bulgariam, montes Hæmum, et Pindum, Moglenam Thessaliæ provinciam, Macedoniam, Thraciam, Crimeam, Podoliæ, Pocutiam, ut taceam Pestinum, Agriam, Miskoltzinum, aliaque Hungariæ mihi Budæ scribenti Cis-Tybscanæ Emporia, Viennam Austriæ, Venetias, pluraque cum Europæ, tum Asiae Emporia, in quibus Daco-Romani Quæstores adeo multiplicati sunt, ut publicas, easque splendidissimas erexerint Ecclesias.

E tanta Daco-Romanæ Gentis extensione quis non videt, usum Linguæ illius summe necesarium fore iis, quibus sive quæstum exercendi, sive munia aliqua capessendi, gerendique, sive solum peregrinandi, conversandive gratia ad Daco-Romanos olim accedendi fuerit animus? Næ hoc omnes, qui vel levissime de merito hujus quæstionis cogitaverint, quam facillime perspicere poterunt. Quapropter tales linguæ etiam cognitionem sibi familiarem reddere anhelent, oportet. Sed quibus mediis?

Nos quidam Daco-Romani, qui linguam nostram addiscere cupientes voti sui compotes reddere nunquam non studuimus, studuimus etiam media quærere, quibus tam proficuus finis quo facilius obtineri possit.

Enimvero ego, et Reverendissimus D. *Samuel Klein* de Szád. Consistorialis Episcopatus Fogarasiensis, et Revisor Librorum, cuius multifaria præ-clara opera non pridem recensuit Clarissimus, et de literaria Republica quam qui optime meritus Vir D. *Michael Tertina* in lectu dignissima Orodiate Cl. Viri D. *Ladislai Nagy* de Peretsen, nos, inquam, anno 1780. primi edidimus Grammaticam Daco-Romanam, cuius exemplaria adeo sunt distracta, ut venalia amplius reperiantur nulla. Post octennium, anno videlicet 1788. eandem nostram Grammaticam recensens, atque locupletans Cl. D. *Joannes Molnár* de Müllersheim linguis germanica, et valachica Viennæ typis edi curavit. Magnificus, et Cl. D. *Joannes Budai*, alias *Deleán*, Consiliarius Fori Nobilium de Regno Galliciae, composuit Dictionarium Valachicum, Latinum etc. sed ad quem perfectionis gradum deduxerit, necdum mihi constat. Alterum Dictionarium composuit prælaudatus Reverendissimus *Klein*, quod in quatuor linguis, h. e. Valachica, Latina, Germanica, et Hungarica brevi lucem aspiciet.

In priori nostra Daco-Romanæ Grammatica conati sumus corruptionem Linguæ Daco-Romanæ ex Latina quoquo modo comprobare, simulque Eos, qui Latinam ex asse neverunt, Valachicam longe faciliori methodo, breviorique via edocere, cuius nostri conatus scopum utrum assecuti simus, judicent alii; per Regulas quippe latinis literis scribendi valachice, quas in eadem Grammatica statueramus, parum abfuit, quin Linguam Daco-Romanam, quoad scribendum, et legendum similem Gallicae reddiderimus.

A compluribus igitur sollicitatus, ut eandem Daco-Romanam Gramma-

ticam a me ipso emendatam, atque faciliorem scribendi, ac legendi methodum redactam secundis typis edi curem, præmisi in Epistola, quam nuperime ad Spectabilem, et Cl. Virum, D. Equitum Magistrum *Joannem de Lipszky* dedi, typisque vulgavi *Tabellam* docentem modum scribendi valachice litteris tam Cyrillianis, quam Latinis, quam Tabellam, quum venalis prostet, facilique negotio, ac pretio comparari possit, isthic non repeto, verum in emenda hac Daco-Romana Grammatica, omissis penitus litteris Cyrillianis, iisque scribendi modo, vel potius rejectis ad Grammaticam Illyrico-Valachicam, quam etiam continuare intendo, si Cl. DD. Censores Illyrici suum mihi hac in re auxilium non denegaverint, omissis, inquam, Cyrillianis Litteris, de solis Latinis, qualiter nempe iis uti debeamus, tractabo, ita expositis omnibus regulis, quæ perfectam quidem, succinctam tamen Grammaticam constituunt, atque docent, ut, qui Latinam, quemadmodum dixi, Linguam ex asse noverit, iis ad amussim, praesertim ubi de corruppendis latinis in valachicas voces tractavero, observatis, quam facillime intra brevissimum tempus Linguam Valachicam addiscere possit.

Tu benevole Lector! hunc meum laborem æqui bonique consulto, Grammaticam Daco-Romanam in sequentem redactam ordinem faventer amplectitor, et valeto.

De obiceiu, la sfârșitul acestei cărti se află legată Epistola către Lipszky (v. n.º 673).

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

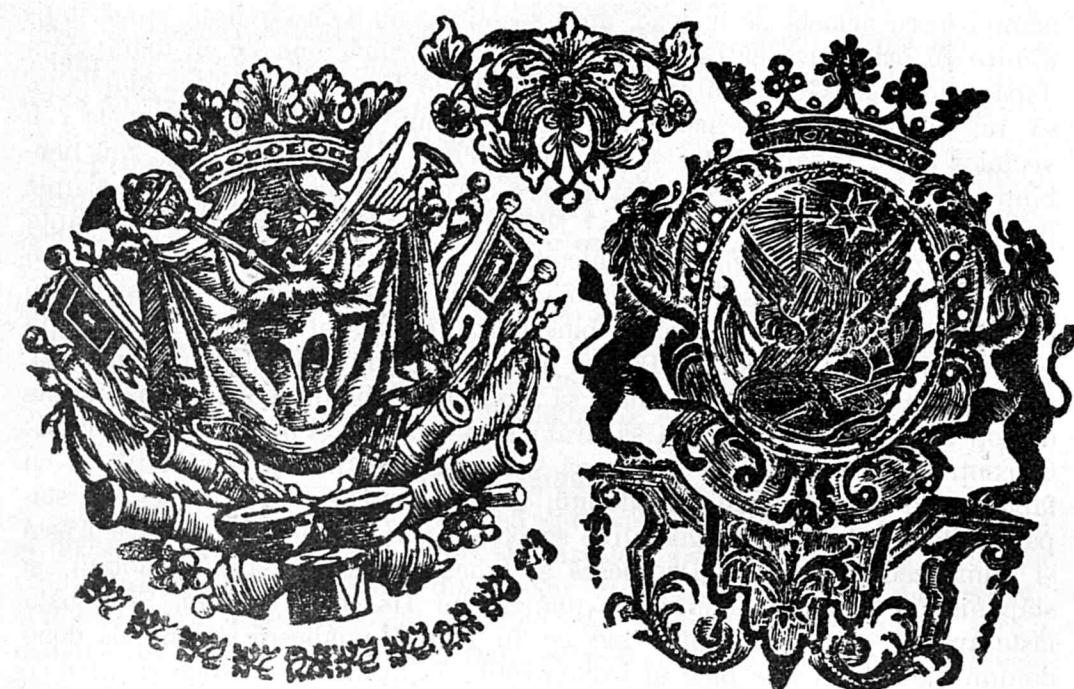
688. Teofilact, Tâlcuire la cèle patru evanghelii, Iași 1805.

Ѣ ПѢИ ΘΕΟΦΥΛΑКΤЬ | ΠΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠУЛ ВѢЛГИРИЕН
Т ЖЛК З ЙРЕ | ЛЙ ЧБЛЁ ПИТРУ єНІНГЕЛЛЙ | Динъ Лімба єллинескі
Тжлмчйтз, ши кв ѡсемнэрі | юарекаре деля єVθУMІЕ ЗУГЙДИНОС Б
аджавуитз. | Ібрх аќвмъ ѿтжай Тунпзрйтз ѿтров аќдоаш Домніє айчк | І прк Азми-
натвлаш ши прк ѡнзлцатвлаш ностров Домнь | ЙЛ єЗ ЙНДР З КѠНСТАН-
ТИНЬ МѢРѢЗИ БЕД: | Кв Благословенія ши тоатз келетвла Прк ѿ Сфі-
циятвлаш | Ібрхіепіскоп ши Митрополіт а тоатз Молдавія | КУРІЗ КУРЬ ВЕ-
НИЯМІНЬ | Ітров аль тренілк Інь аль Ібрхіепіскопіей Прк ѿ Сфіциїей сале.
Ѣ Туногралфія чк динъ Ішій а сфітей Митрополій | ла Інвль ѡве: | Де Герасимъ
Іеродїаконъ тун: | ши де Квестакій Поничю.

In folio de 6 foi și 708 pagini, numerotate până la 707. Tiparit cu negru, cu o gravură după cele două prefete, reprezentând pe Sf. Gheorghe.

Pe verso titlului se află două steme, una a Moldovei și alta a Tarii-Românești (facs. n° 321), cu următoarele versuri :

Vezi ceterorile, aceste semne ce în pecôte sănătă inseminate
Pre Alexandru Muruzi, Domnul Creștin și preste Creștin domnind îl arată.
Dumnezeu dară, celu Alotu puternicu, intru mulți ani să-l păzescă,
Ca și supușii Innălțimei sale de aciastă pace de acum purură să se în-
[dulcescă.

321.— Stemele Moldovei și Țărilor-Românești din *Tâlcuirea evangeliilor*, Iași 1805.

Urmează apoi aceste două prefețe :

Pré blagocestivulu, Luminatulu și pré Innălțatulu oblađuitoru a toată Moldaviia, Domnulu nostru Alexandru Constantin Muruzi Vvd. sănătate, viajă îndelungată, pace, și mânduire dela Dumnezeu rugămu.

Mari cu adevăratu și nenumărare săntu iconomiile cele pentru omu, pre care pré întăleptul și pré bunul Dumnezeu încă dintru începutu dela zidire lumii spre folosul lui le-au făcutu. Iară cé mai întâi de câtu toate și mai mare și firii omenești pré de nevoe iaste, că dinu însăși firé cé omenescă pre cei mai buni și carii mai multu cu vrednicia și cu istețimé de ceialalți să deosebescu, preste lucrurile și făpturile sale în locul său i-au pusu, și cetăți să ocârmuiască, și noroade să povătuiască, și cu osârdia și silința cé fără de pregetu de acește să poarte grija după asemănare lui i-au rânduitu. Pentru acéia precum e cătră toți cei de suptu dânsii prinu daré celoru bune cu bine să arată, aşa și cei de suptu dânsii, pré cu dreptate iaste și după Lége, ca cătră dânsii iarăși cu bine să se arate, aducându unul unele și altul alte sémne ale bunei cunoștințe, și toți împreună pre mulțamiré cé pentru toate cele dela dânsii. Deci cu o datorie ca aciasta pré după Lége, a mulțamirii cei cu bună cunoștință cătră Innălțimé ta, căriia dela Dumnezeu stăpâniré i s-au incredințat, cuprinsu și eu flindu, nu mai multu pentru aciastă încredințată Măriei tale stăpânire, pentru caré și toți cei de suptu Mării ta datorii săntem spre toată mulțamiré, de câtu și pentru cele multe facerii de bine care de osebi prinu Innălțimé ta amu dobândit și mai nainte intru cé dinu tăi aicé domnie a Măriei tale, și

acumă intru aciastă de a doao, amă socotită a nu fi cu cuviință lângă mulțamiré cé prin gură cătră Măriia ta, și lângă rugăciuné cé în toată viața după datorie netrecută cătră Atotu puternicul Dumnezeu pentru Măriia ta, să nu adaogă și oarecarele daru spre semnă ală multămiriș méle celi vîcînice cătră Innălțimé ta, și spre mărturie a râvnei Măriei tale cei fierbinți cătră céle Dumnezeești. Dară oare care ar fi acesta, ca să fie și mie potrivită și Măriei tale cuviincios? Nică unul cu adevărată, afară de sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie cé tâlcuită de fericitul Theofylactu, caré după amelințare Dumnezeească pre cumă să véde, pentru aciasta s-au și păzită ca să se typărăescă intru acéste bine norocite zile, intru care Innălțimé ta povătuști cîrma stăpânirii. Pentru aci și acumă dinătypariu ivindu-să, cu strălucită numele Măriei tale a să înpodobi să flotimiseste, și mai nainte de toți innainté Măriei tale a să arătă să sârguiaște și nu fără de cuviință: Ci pentrucă pre Măriia ta te știe că și cu blagocestiia esă strălucită, și cu faptele céle evanghelicești înpodobită, și cu lucrurile céle cuviincioase stăpânitorilor celor cu blagocestive socotéle încuvînată, pentru care acéste și Dumnezeu cu Coroană Domnescă și Ighemonicescă te-au înpodobită, și stăpânitoriu la norodă numită cu numele lui Hs. te-au arătată. Si aciasta iaste arătată nu numai dină céle ce în Țara Rumânească intru céle doao domniș ale Măriei tale bine aî iconomisită, ci și din céle ce aicé și intru cé dină tăi, și acumă intru cé de a doao mai vârtosă bine aî rânduită. Pentru că Măriia tă numai, sau inpreună cu puțini, numai atât de multe și mari bunătăți celor supuși aî izvorătu, și până acumă ca unu izvoru pururé curgătoriu izvorăști. Că indată ce intru cé de aicé domnie acumă te-aî mutată, sau mai bine a zice ca la cé părintescă apo și a Măriei tale te-aî întorsu, mai întâi de toate céle latte pentru ușuraré supușilor de dăjdiile céle preste măsură, și pentru aduceré apei atâtă aicé în Iași, câtă și în Focșani aî grijuști. Pre care amândoao ca unu Părinte iubitoriu de fii și Domnă cu mare cuviință minunată le-aî isprăvită. Una adeca, că dăjdiile céle de silă și preste putință ca pre niște desfrânări tyranicești le-aî urâtu și le-aî lepădată, și în locul loru pre céle cu cuviință și după putință aî rânduită; iară pre alta, că făntâni cu neincetate și frumoase curgeri prinu multe locuri dină nou aî zidită, iară prinu une locuri aî și înnoită. Apoi bine știindu cătă de folositoare la viața omenescă iaste învățatura, pentru că prinu aciasta și nărvurile oamenilor să înpodobescu, și sufletul mai la săvârșire vine, aî bine voită și scoale de învățătură prinu multe locuri aicé de aî intemeiată. Iară după toate acéste, nici greolaté vremii socotindu, nici chieftuialele céle multe și mari crujindu, ci toate al doilea puindu-le, acumă și case Domnești pré frumoase și mari din temelie rădici; sémne toate cu adevărată pré arătate ale dragostei cei părintescă cătră supuși, și scrisoare ca pre stâlpă vîcînică a marei cuviinței cei domnești. Pentru care cumă nu săntemă datoru bunătății Măriei tale cu vîcînice mulțemiră? Lasă încă a zice și pre râvna Măriei tale cé infocată cătră céle bisericicești, pre dreptaté cé minunată intru judecăți, pre milosteniă cé bogată cătră cei scăpătași, pre milostiviré cé cu iubire de oameni cătră cei greșiți, pentru care icoană a faptei bune cei domnești de toți te socotești, și bunătate de

obște și norocire a toată Moldova te propoveduești, caré pentru acésté cu o unire și cu unu glasă cătră Dătătoriul Dumnezeu strigă grăindū: Datumi-aî mie Doamne pre celu ce domneste întru dreptate, nu să va mai auzi aicé nedreptate, zidi-mă-voiu întru pricéperé stăpânitoruluî mieu.

Priiméște-o dară pre aciasta, pré Luminate Doamne, ce să aduce Innălțimeî tale ca pre unu daru micu adecă la vedere, dară mare la înțărégere, pentru că cuvinte ale vieții vénice cuprinde întru sine, alu cărora Incepătoriul ţaste însuși Dumnezeu, iară sfârșitul, măntuiré oamenilor. Iară Domnul să intărescă domnia Măriei tale în pace, și să o ție în némă și în némă, adăogândū lângă stăpâniré cé pământescă și dobândiré înpărățieei cei cerești.

Alu Innălțimeî tale cătră Dumnezeu fierbinte rugătoriu,
Veniaminu, Mitropolitul Moldavie.

Cătră cetitorulu.

Multe cu adevăratu dumnezeești și de sufletu folositoare cărți, în multe și deosebite vremi, de mulți sfinti și purtători de Duhu bărbatii, și de cei ce au fostu în lege și de cei după lege, spre folosul nostru s-au scrisu. «Că toate, zice dumnezeescul Apostol, câte mai nainte s-au scrisu, spre a noastră învățatură s-au scrisu». Dară cé mai întâi de câtu toate, și preste toate, și pricina la caré să aducu toate, și dela caré izvorăscu toate, ţaste dumnezeeșasca Evanghelie: Nu numai pentru că cele mai nainte de dânsa, scriuă umbră alu adevărului celu dinu trânsa, iară cele după dânsa au izvorâtu toate dinu trânsa, ci și pentrucă întru acélé, precum zice dumnezescul și marele Vasilie, prinu slugi cu noi au grăit, iară în Evanghelie însuși Stăpânul de față cu noi au vorbit. Pentru aciasta și decât toate céléalte mai deosebitu daru celoru ce o au dăruiaște. Că nu numai negura necunoștinții de Dumnezeu dela cei ce o cetescu cu blagocestie o râsipeste, și viață vénică le pricinuaște, ci și, pre cumu adevereză sfântul Ioannu Gură de auru, dinu casele întru care să află, pre duhurile cele necurate le goneste. Pentru aciasta, pre cumu unul ţaste soarele între stele și trandafyrul într flori, aşa una ţaste Dumnezeeșasca Evanghelie între céléalte sfinte cărți. Dară fiindu că multe să cuprindu întrânsa mai tainice și de foarte puțini înțărëse, același Dumnezescu Duhu, carele au mișcatu pre grăitorii de cele dumnezeești Evangeliști de o au scrisu, au mișcatu și pe cei după dânsii purtători de Dumnezeu Părinți de o au tâlcuitu mai pre largu și mai descoperit. Dintru carii unul ţaste și Dumnezescul acesta Părinte Theofylactu Arhiepiscopul Vulgarie, carele pré deplină tâlcuire la toată Evanghelia au făcutu, urmându întru toate dumnezesculu Ioannu Gură de auru. De caré lipsită fiindu cei ce să slujescu cu limba aciasta, eră lipsită după urmare și de înțărégere cé cu dédinsul a Evangheliei. Pentru aciasta dară Pré osfințitul nostru stăpân, Arhiepiscopul și Mitropolitul Moldavie Chyru Veniaminu, încă fiindu episcopu alu Ilușulu, socotindu folosul celu mare ce să pricinuaște dinu tâlcuire sfintei și Dumnezeești Evanghelii, după ce au văzut că cu ajutorul lui Dumnezeu o amu săvârșită de tâlmăciliu, dinu limba cé ellinescă, pre înțărlesul limbii noastre, ardé cu inima ca unu iubitoru de folosul celu de

obște alături, ca să o vază și în obște dată prinț typărire, pentru care și nu puține chipuri au metahirisită încă și mai pre urmă, după ce au fost mutați în episcopia Romanului. Iară acumă, după ce Dumnezeiasca Pronie, care mai nainte au știut râvna Pré-osfinției sale spre folosul Patrii și podoaba bisericilor și măntuiré sufletelor, l-au înălțată pre scaunul săfintei Mitropolii, măcar că trebuința ceră a să tipări și alte cărți, dară Pré osfinția sa au socotită că iaste mai cu cuviință, ca aciasta, ca ceea ce iaste mai întâi cu rânduiala, să fie și cu typăriré, și ca ceea ce iaste capul tuturor, să povătuiască și mai nainte de toate. Si iată că au înplinită Dumnezeu sfatul celu bună alături Pré osfinției sale, au umplută întru bunătăți dorința sa. Deci toti cei ce vor să vă faceți fi și zili și ați lumină, și să nu umbrați întru întunereculu neștiinții; toti cei ce vor să aveți viața Domnului, ca o oglindă înainte ochilor voștri celor sufletești, și după dânsa să urmați; toti cei ce vor să știți tainele intrupării Domnului, și dogmele credinții noastre, ca să puteți să răspuns după cuvântul Apostolului, pentru credința că întru voi; toti cei ce vor să vă povătuieți la cală măntuirii, și să nu vă poticiți în prăpăstiiile pierzării, priimiți-o cu bucurie, și o cetiți cu osârdie, și mulțamindu-lui Dumnezeu, celu ce au iconomisită de au dobândită și Némulu nostru aciastă vistierie, rugați-vă ca să înmulțească anii căi de obște folositoră aî Pré osfinției sale, pomenindu-ne și pre noi la rugăciunile cele către Dumnezeu, carii nu puținu ne-am ostenită la aciasta.

Gherontie și Grigorie,
dinu sfânta Mănăstire Némulă.

Tot în foile liminare se află «Viața Evanghelistului Mathei» și indicele «capetelor». Pe pagina 707 se află o tabelă criptografică care se citește, plecând din centrul și mergând în spate unul din cele patru colțuri, pe ori ce drum, la stânga sau la dreapta, în linii verticale sau orizontale: *a lui Gherontie iaste tâlmăcirea*, pentru partea de sus, și *a lui Grigorie iaste tâlmăcirea*, pentru partea de jos (v. fig. n° 322).

Pe ultima față nepaginată, se află următoarele versuri:

Multă dorescă cu adevărată cei învăluitori pre mare de furtună
Ca să dobândescă liniște bună;
Dară fără de asemănare au typografi mați multă dorire
De a ajunge la cărții săvârșire.
Pentru care și noi lăudăm neîncetățu
Pre vîcniculă Inpărată,
Că ne-au ajutată de amă scosă din typărire
Aciastă Evangelică tâlcuire.

Apoi, după cererea de iertare pentru greșelile de tipar, numele tipografului și ale zețarului:

Gherasimă Ierodiaconă, typografă.
Costachi Ponică, aşăzătorul slovelor.

București: Biblioteca Academiei Române.

322. — Tabelă criptografică din *Tâlcuirea Evangelieiilor*, 1805.

1806.

689. *Adplausus ... Samueli Vulkán*, Buda 1806.

Adplausus | quo | Illustrissimo ac Reverendissimo | Domino Domino
Samueli Vulkán | Græco-catholico Episcopo | Magno-Varadinensi etc. etc.
In Exordio Pastoralis suæ Dignitatis | Omnigenam Felicitatem | precantur
Sui | Tribus Linguis | valachica, hungarica et latina.

Budaè, | Typis Regiae Universitatis Hungaricæ. | 1806.

In-4º de 8 pagine.

Cuprinde: «două poezii în limba română, cu litere latine, de G. S. de S. (Șincai) una:

Ad Daco-Romanos și alta: Ad Illustrissimum Dominum Episcopum.

«O felicitare pentru S. Vulcan, în versuri ungurești, subsemnată în numele tinerimiei dela Universitatea ungurească din Pesta de Stefan Pap Marzsinai inginer, sau cu cunvințele din text: a' Pesti magyar Universitasban tanuló Ifiuság' nevében Marzsinai Pap István, Földmérő.

«O felicitare în exametru și pentametre latine de: Constantinus Farkas. Jur. Auditor emeritus.

«Dar atât poezia maghiară cât și cea latină, după caracterul și forța ideilor se pare fi mai mult operele lui Șincai decât a lui Stefan Pap și Constantin Farkas».

N. Densușianu, *Inventar de documente privitoare la istoria și literatura română*. MSS. în B.A.R. nr. 371, p. 39.

București : Biblioteca Academiei Române.

690. Antologhion, Iași 1806.

[И Н Θ] О Л О Г І С О Н | ЧЕ СЪ ЗИЧЕ | ФЛОЯРК КХЕИНГЕДОРК | Върхе
· кхприйнде .ж сине Ржндшлла Дмне- зеевиляръ Пръзниче, але сфнциляръ нз- мицъ, ши
але сфнциляръ де Ӧбцие: че | съ пръзническъ .ж вт. Лвий але Йиевъ. | Йкслъ алдъ
шаръ тунпхрътъ линчъ .ж Мол- дакъ. А вълелъ Прѣ Лвминаст- лвъ ши Прѣ Йиевъ
цатъвъ Домник. | СКИРЛЯТЬ АЛЕНДЗ ПНДРЗ | КАЛАМЫХИ ЕБОД: | Кс
Благословеніа, ши толътъ кълтъ- ла Прѣкъсфнциятъвъ Митрополіть | алъ Молд-
акъ | КУРІС КУРЬ ВЕНІА[МИНЬ] | А Тунпогрѣфъ Сфнтий Митрополій .ж Йашъ.
[А Йиевъ] Дела Хс : Ашс. Лвна лвъ Октъмвръ.

In-folio de 4 foi nenumerotate și 399+167+12 foi numerotate. Tiparit numai cu negru, pe două coloane, cu caractere de două mărimi și cu 37 sau 50 de rânduri în coloana.

În foile liminare se afișă: titlul, stema Moldovei cu versurile în onoarea Domnului, o scrisoare de închinare către Mitropolitul Moldovei Veniamin și, în fața textului, o gravură reprezentând pe Sf. Gheorghe, semnată: P. S. și cu un distih.

Prefața :

Pré osfințitulu și de Dumnezeu alesulu Arhiepiscop și Mitropolită atoată
Moldaviă Kyriu Kyră Veniaminu, alu nostru pré milostivu Stăpână,
și de obște Arhipăstor, pre cé de slugă plecată închinăciune aducem.

Nu iaste altă faptă bună mai înaltă de câtă rugăciună. Căci toate céléalte bunătăți, adeca postulă, priv(e)ghiară, strădaniă, înfrânară, feciorii, milostenii, și totu celalaltă bine intocmită danță, și cu cerescă înpletire siru alu Dumnezeestilor bunătăți, măcaru de săntu următoare lui Dumnezeu, măcaru de săntu averi nefurate și podoabe nemuritoare ale sufletului, dară acéstă nu unescu pre omu cu Dumnezeu. Iară sfânta rugăciune numai singură uneste, numai singură înprenereză pre omu cu Dumnezeu, și asemene pre Dumnezeu cu omul, și-i săvârșaște pre amândoï una: Căci iaste o înprenare fără mijlocire, și o strânsă legătură a Ziditorulu cu zidirile cele cuvântătoare. Precum o adevereză marele Lucifăr, și iscusitul lucrătoru alu rugăciuni, Dascalul Thesaloniculu, și alu Bisericu lui Hs., Grigorie, zicându: Înpărtășiré cé prinu fapte bune pentru asemănare gătește pre lucrătorulu eii destoînicu spre priimire lui Dumnezeu, dară nu-l și uneste. Iară putér rugăciuni, aciasta sfințește, și desăvârșită face întinderă și uniré omului spre Dumnezeu, legătură fiindu a zidirilor celor cuvântătoare cătră Ziditorul. (Cuvântu pentru rugăciune, Capu 1). Si dint(r)u aciasta unire a omului cu Dumnezeu, pre caré o face sfânta rugăciune, care înnalte daruri? Iară mai vârlosu a zice, care izvoru alu darurilor nu să răvarsă în omul celu unitu cu Dumnezeu? Dintru aciasta să naște cunoștința adevărului dinu minciună, descoperire tainilor celor ascunse ale firii, mai nainte vedér și cunoștința celor ce voru să fie, dragostă cè spre Dumnezeu, și cu unu cuvântu, dintru aciastă unire să naște,

acé de toți cerută și dorită, dară pré de rară dobândită, precum și zice sfântul Isaac: Indumnezeire a omului (cuvântul alu 2.), că cu anevoie să socotă și a să grăbi și a să dobândești. Și ărăști, nu ăaste altă bunătate mai de trebuință de cătu sfânta rugăciune: Căci cătă nevoie și trebuință are omul de ajutorul lui Dumnezeu, atâtă asémenea are trebuință și de rugăciune, caré pricinuăște ajutorul lui Dumnezeu. Deci, fiind că fără de ajutorul lui Dumnezeu nu poate omul a face nică o bunătate: Fără de mine nu puteți face nimic (Ioannu, capu 5); cu adevăratu nică fără sfânta rugăciune nu poate face nică o bunătate. Pentru aciasta cu cuivință ăaste fiește carele a să rugă, și prin rugăciune a căre ajutorul lui Dumnezeu, și cându are a grăbi ceva de folosu sufletescu, și cându are a face vre unu lucru plăcutu lui Dumnezeu. Și de vrême ce (cu unu cuvântu a zice) are trebuință omul de rugăciune, și la începutu, și la mijlocu, și la sfârșitul fiește căruia lucru alu său, pre cumu au zisă grăitorul de Dumnezeu Grigorie: Rânduială pré lăudată ăaste la celu ce încépe totu cuvântul și lucrul, dela Dumnezeu să încépă, și întru Dumnezeu să se odihnescă. Dreptu acăea, cându să pune rugăciună înainte la toată fapta, toate lucrurile să înlesnescu, toate curgă cu îndemânare, toate să lucrreză spre folosu. Așa mărturiseste și Dumnezeescul Zlatoust: Sau iubitorul de feciorie, sau celu ce să nevoiaște a cinsti întrăga înțelepciu a nunții, sau a stăpâni mânia, și a petréce în blandete, sau a fi curat de zavistie, sau ori ce altu de cele cuvîncioase a face, de va pune rugăciună înainte, caré curățește acestu drumu alu vietii, va ave călătoria pravoslavie lésne și usoară. Și cumu că cu totul ăaste preste putință a petréce niște în fapta bună fără rugăciune, socotescu a fi tuturor cunoscutu. Căci cumu poate a să nevoi cineva întru bunătății, neapropiindu-să, și necăzindu (*sic*) adésă la Dătătorul acestora? Aciasta adevereză și sfântul Isaac grăindu: Că fără neincetată rugăciune nu să poate apropiia nimene cătră Dumnezeu. Și cumu că rugăciună să căre dela totu sufletul creștinescu, cu acéste cuvinte o încredințeză limba ce căntătoare și bine grăitoare a marelui Zlatoust, zicându: Lucratoru cu mănilile ești? șăzindu (*sic*) căntă: și de nu voești cu gura a căntă, cu gândul fă aciasta. Asémene și Domnul nostru Iis. Hs. în sfânta Evanghelie, sfătuindu porunceste: «Priveghiați, și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită». După acéste dară porunci sfinte, și sfătuiri a celor de Dumnezeu înțeleptii Părinti, urmându maica noastră și sobornică Biserică a Răsăritului, ca o albină neobositoare adunându dinu cè vechie și dinu cè noao scriptură, cuvintele dumnezești, ca pre niște floră pré bine myrositoare, cu bună intocmire au alcătuit sfinte rugă, și căntări de séra și de dimineață spre măriré și lauda a celui în trei fete proslăvit Dumnezeu, și spre cinsti sfintilor, cari bine au plăcutu lui, ce preste anu să prăznuescă, și au intocmitu aciastă carte, caré să numește Anthologhion, ca o înflorită adunare, din livezile sfintelor scripturi, și s-au rânduitu de dumnezeștile Soboară a fi și aciasta una dinu cărțile sfintei Biserici cèle alcătuite spre slujba și lauda, și buna ei rânduială. Și fiind că pre cumu ăaste obiceiu la stăpânirile célé politicești și învăță pre supușii loru la totu feliul de datorie, spre a-i aduce întru buna norocire că de afară,

mai cu dédinsul iaste datorie la unu păstoriu adevăratū, a să sili cu mare priveghiare spre a aduce sufletele pravoslavniciilorū, ce săntū încredințale, la cunoștința adevărului, și a-i trage în totū chipulū spre dragostē sfintelorū slujbe bisericestī prin bune rândueli, vărsândū în inima lorū adevărata umilință spre călătoriia măntuirii, la care cu atâta mai multă silință avândū Pré osfinția tă, cu cât mai multū ochiulū celu mare alu ceriului, soarele, străluceste între céléalte planite, toată vrémé vietii spre aciastă bună voință, plăcută lui Dumnezeu a o chielui aî alesu. Si dregătoriia Arhipăstoriei și putéré nu o socotești spre altū sfârșitū, fără numai a înpodobi sfintele lui Dumnezeu lăcașuri, nebăgândū séma câtū de puținū mulțimē chieluialelorū pentru lauda lui Dumnezeu și pentru măntuire oilorū staululu pré osfinție tale, nici odinoară luândū sajū spre aciasta, ori ce lipsă, pricină de a o împlini după datorie o numeri. Pre cumū și lipsa acești cărți, ce să numește Anthologhionū, adeca Floare a cuvintelorū, socotindu-o a fi netăgăduită datorie ca să se dé în typariu, și a să înpărji cu îndestulare pre la toate bisericile eparhiilorū acești de Dumnezeu păzite țări, toate chieluialele intru nimicū puindu-le, aî poruncitū noao smeritelorū slugi, ca să o typărimū. Caré cu voința lui Dumnezeu, iată după doriré Pré osfinție tale, și sfârșitū au luatū. Căci pre cumū la soare urmăză lumina, și la myrū buna myrosire, aşa și ajutoriulū lui Dumnezeu, carele face voile celorū ce să temū de dânsulū, iaste dépururé nedespărțitū, îndreptândū, înesnindū și bine povătuindū faptele Pré osfinție tale. Prinū care și la stepena arhipăstoresculu acestuia scaunū flindū înnălțatū, toată osârdia și doriré sufletului celu plinū de toate bunătățile alu Pré osfinție tale, la altū pravățū nu privește, fără numai ca pre toți supușii și duhovnicești fi și Pré osfinție tale a-i aduce la cé de săvârșitū norocire sufletescă, nu numai cu cuvântulū, ci cu fapta mai vârtosū învățindu-i. Că lăsând nevoința și ne băgaré de séma a marelorū chielueli ce s-au făcutū cu zidurile scoalelorū, și cu hrana cé de pe toată zioa a sirimanilor ce săntū adunați spre învățaturi, pentru rădicaré stării preoțești, văzutū flindū de toți, de vomū voi a povestī céle ce de osebi facerī de bine nu să potū numără. Căci cine au venitū cerândū ajutoriu, și neajutoritū s-au întorsu? Sau cine ca să se miluăscă, și s-au scosu afară deșartū? Câți tineri, sirimanii flindū, să hrănescu de Pré osfinția ta? Câte fâmei văduve laudă și propoveduesc sprijinela ce o au? Ceî dinū întristare avându-te mânăgiare: Ceî ce să nedreptășescu, ajutoriu: Ceî răniți la sufletu, doftoriu pré minunatū. Făcându-te cătră toți toate, ca pre toți să-i dohândești. Dreptu acéia și toți cu o rugă, ne adormitū sprijinitoru te mărturisescu, și părinte iubitoru de fili te numescu. Pre carii cu pilda îndumnezeitelorū bunătăți sufletești întărindu-i, și prinū acésté ca unu bunu păstoriu cu pravoslaviia hrănuindu-i, și cu meșterugire duhovnicescă adăpându-i, și păzești ne supărați și ne vătămați de pornirile nevăzuțilorū vrăjmași céle a totū pierzătoare. Acésté dinū céle multe puține, (căci a povestī toate câte una, iaste lucru alu vre unii dumnezeești Muse), flindū, o Pré sfintite Stăpâne, céle ce înpodobescu sufletulū Pré osfinție tale! Cumū nu ni s-ar cădă aciastă carte a Floarei cuvintelorū Pré osfinție tale numai a să afierosi, și a să aduce cu cucerie? Nu streinū prinosu cu adevăratū, ci dinū livezile mărimii a pré înbunătă-

tituluſ ſufleſtă ală Pré oſfințieſ tale, cu a căruia bună voință și chieltuială ſ-au ſi typărită. Si cu mare bucurie năzuiaſte a-ſi aſază duhovnică miyare în sănurile florii cei de săvârſită a faptelor celor bune a pré innaltei bunătăji Pré oſfințieſ tale, c-acela ce Pré oſfinția ta eſti floară dumnezeetilor cuvinte, ſi myrézma bunei creștinătăji. Si măcaru că nevredniciua noastră nu iaste destoiničă a să intinde după vrednicie ſpre deſluſiré innălțimi acestui lucru, dară pentru ne asemănată blândeja Pré oſfințieſ tale, ſi bunătate, căzindu innainté păſtorescului ſcaună ală Pré oſfințieſ tale cu adâncă evlavie, ſi până la pământu inchinăciune, aducându carté aciasta, o afloſim. Căci oră niči unuia dinu toți, sau numai Pré oſfințieſ tale să cuvine afloſiré aceſtiia. Carele ca unu incepătoriu izvoru flindu, prinu carele curge apa credinții ſi a faptei bune cei cerești ſi viețuitoare, adapă ſi veselăſte oile cele cuvântătoare ale Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu, ſi cu indestulare dinu trânsul bându, inpărăția cerescă le arvunăſte. Priimete-o dară, Pré oſfințitule Stăpâne, cu blândeja cé obicinuită în părinteſtile brațe, căci pre cumu pe hieru flă trage magnitudine, aſa ſi aciasta ſuptă a Pré oſfințieſ tale ocrotire alergă. Iară ani Pré oſfințieſ tale să fie dela Domnul Dumnezeu inmulțij cu toate fericirile.

Ai Pré oſfințieſ tale, pré plecați slugi:
Antonie și Claudio.

Pe verso f. 399 a parții întăi ſe află cereri de iertare pentru greșelile de tipar, în versuri și în proză, semnate de:

Sylvestru Monahu, Mihalache Purcescu (și) Chyricu Savinu, aſazători slovelorū.

După sfârſitul «slujbelor celor de obște», ſ'au adaus, cu paginație nouă: «Slujba Sfântului marelu mucenicu Ioannu celu Nou dela Sociava». Iar la f. 9 v. ſe află:

Inſtiințare pentru moaștele Sfântului marelu mucenicu Ioannu celu Nou dela Sociavă, cu ce pricina ſ-au luată dela Moldova ſi la aciastă vréme unde să află.

Această inſtiințare ſe termină astfel:

Acéſte au fostă alaſurile Sfântului în drumurile sale:

Întăi ſ'au adusă dela Cetaté albă în Sociava, cu alaiu domnescu ſi cu arhierei ſi boerii dinu Moldova.

Adoa ſ'au dusă în Țara leſască de Mitropolitul Dositheu cu alaiu crăescu flindu Craiu Ioannu Sobieskie.

A treia rădicându-să dinu Țara leſască dela Ciolkovu ſi trecându-să preſte graniță ſ'au adusă în Sociavă cu alaiu inpărătescă.

Iară ſedéré ſfintelor Moaște în Țara leſască au fostă 74 de ani.

Bucureſti: Biblioteca Academiei Române.

691. Calendar, Buda 1806.

К И Л Е Н Д А Р Й | п е | І н 8 л ь д е л а Х р і с т о с | 1806. | К а р е с չ к є п р и н д е 365 д е з и л е | ѣ т о к м и т | П е Г р ѣ д Ѣ р и л е, ш ѣ К л ѣ м а Ц Ѣ р ѣ й О Ѣ н г Ѣ р е є ѿ, | ш ѣ ѧ П р и н - ц и п а т Ѣ л ѣ ѿ й І Ѣ д Ѣ л ѣ ѿ ѿ, Ц Ѣ р ѣ й - Р Ѣ м ѣ н ѣ ѿ ѿ, ш ѣ ѧ М ол д Ѣ ѿ ѿ. | Я Р А Т Ъ | З Ѣ л е л е, Д Ѣ-

Мăннечиле, Схрбеториле, ши Сх- птжмжниле Календăрюлбй кéкъ, ши â челвй | нө8.
Тимпвриле Пи8л8й, Скимбэрѣ ши | плинйрѣ А8нїй, ши Тжргвриле, ла кáре сх
âдáвгж ши неце пйлде. | Май пре ѕрмж кжтва дин Істориа Ромлжни- лвр, карѣ .â
тот лнвл лша .â ржнд | май найтв ва оурул. | *

Ѣ БѢДЯ, | Түпкөрт .â Кржлска Түпогрâфie â Оүннекер- снтжцїй Пециюл8й.

Exemplar necomplet.

Ca un adaus la acest calendar s'a tipărit, cu paginație deosebită, partea I și primele 5 paragrafe din partea a doua din *Istoria, lucrurile și întâmplările Românilor* de Samuil Clain (v. mai jos n° 695).

Blaj : Biblioteca Cipariu.

692. Cărticică care cuprinde multe lucruri spre solos. Trad. de Gavriil Vinețchi, (București) 1806.

Îchâstк Квртичкъ, че âкъмъ .âтжâший датъ са8 тищрйтъ, Ши са8 тжлмж-
чйтъ д8пк лймба Лешаскъ, пре лймба Р8мжшкъ, Каре к8принде .âтр8 сине, м8лте
л8квр8и спре фолос8ль â т8атъ юбцикъ д8тжкъ юаменилишръ, кжтъ ши д8ппт8лчелшръ,
кжтъ ши пентр8 ч8къ че сх корь сини к8 т8атъ юннмл, â .âквцâ кре юнк м8п-
швгъ Каре л8квр8и .âтжкъ с8нктъ черк8т, ши ап8д8 тжлмжчйтъ, ши тищрйтъ д8нж
к8мъ сх в8де.

Ши са8 тищрйтъ юкъмъ ла .âкътъ .аю8.

In-4° de 7 foi și 79 pagine.

Pe verso titlului începe aceasta prefață :

Cătră pré luminatul și multă milostivu, Slăpânul mieu și Domnul alu
aceștii de Dumnezeu păzitoru Tării Valahie Io Costantinu Alexandru
Ipsilantii VV.

Pré Innălțate Doamne,

Toți aceia, carii alcătuesc vre-o carte sau o tâlmăcesc de pre o limbă
pre altă limbă, să obișnuescu, după isprava cărji, a o aduce la vre-unu
obrazu mare, ca unu prinosu osteneliu loru, atâtă pentru arătaré cărji
aceia, câtă și pentru cinsté aceluia, cătră care să aduce. Dreptu aceia ur-
mându și eu numișiloru celoru de susu, iată că mă arătu cătră Mărija ta
cu aciastă cărticică, la cătăşim eî mică, daru intru numire și intru folo-
sul celu de obște mare, fiindu că cuprinde intru dânsa multe folosuri ale
oameniloru și ale dobitoaceloru.

Si s-au tâlmăcitu după putință de mine plecatul, sluga Mării tale, de
pre limba leșască spre înțelégeré limbeî rumânești, cu voia lui Dumnezeu,
și amu socotită că ăaste cu cuviință a o aduce Mării-tale, carele stăpânești
aciastă țară a Marelui Prințipatu alu Valahie, înpodobilu fiindu cu dreptaté,
cu milostivirile, cu blândéjile și cu înfocata râvnă spre typăriré bisé-
riceștilor, politiceștilor cărji, purtându și numele celu bunu alu sfântulu
și marelu înpăratu Constantinu. De unde sănțu bine încredințată că vei
priimă aciastă cărticică, pentru osârdiia cé mare, care hrănești în inima
Măriei tale, spre folosul țării aceștia și cătră mine sluga Mării tale cé mai
mică. Că și eu vrând a dovedi acéia ce hrănescu în inima mé,adică o dra-

goste mare spre toate céle mie poruncite de cătră Măriia ta slujbe, n-amă găsită altă mijlocă, ce să aducă și să închină Mării Tale, de cât aciastă cărticică tâlmăcită de mine, ca unu semnă și cunoștință a plecăciunii méle, cătră Innălțimé Ta, căruia rămăiu cé maă mică și plecată slugă,

Gavrilă Vinețchi, Avgă Bașa.

O ediție nouă în 1826.

București : Biblioteca Academiei Române.

693. Ceaslov, Brașov 1806.

ФРОЛОГІОН | АДЕКС, | ЧАЕОЕЛОК | БОГАТ. | Іквм .Хтжй Ти-
нєріт ѣ лімба Ромж-Нѣскъ ѣ зілеле прѣ .Фнзлцатълъ | Дпкрапт ѣл Івѣстрїй
ФРІНЦИЕКУС ЧЕЛДИН ТЖИ. | К8 Благословеніа чинститълъ Конзис-
торізм | ѣл Пралкославннчн леун не ѡѣніте дин | мэреле Принципат ѣл Івдѣлълъ,
К8 тóатъ Келтълла Дінѣлар Фралцилар Курп: | КОНСТИНДИН шн ИГОАНН
БОГИЧ. | Типзріт ѣ Привилегіата Типогррафіе дин Брашов. | 1806.

In-4º de 4 foi și 616 pag. Tiparit cu roșu și negru, cu 29 rânduri.

Verso lăllului e alb. În foile liminare se află prefața reproducă mai jos, arătarea cuprinsului și o gravură pe lemn reprezentând pe Isus Hristos, cu o legendă de patru versuri. Volumul cuprinde mai multe gravuri.

Prefața :

Inainte cuvântare.

Cătră pravoslavnici cititor.

Văzând eu foarte în multe chipuri ciasasoave de céle mari, tipărîte cu multă ostenelă și cheltuiala a celor iubitori de Dumnezeu vrednici de laudă pravoslavnici osârduitori, care pentru lauda lui Dumnezeu, și sporiul pravoslavie și hrana sufletescă s-au ostenit cu laptele cel sufletesc a hrâni sufletele celor iubitori de Dumnezeu, atâta a părții cei duhovnicești, cât și cei politicești, adeca mirenești, — însă la céle maă multe tocma Acathistul Domnului Dumnezeului și Mântuitorului nostru Is. Hs. și Acathistul Adormirea sfintei Stăpânii noastre Născătoarei de Dumnezeu și Acathistul sfântului Arhiereu Nicolae nu l-au așezat a să tipări. Care Acathiste foarte trebuincioase și de suflet folositore sănt celor osârduitori mântruinjei sufletești.

Nu am pregetat a rugă pe Domnialor de bun ném născuții Chirii Constandin și Ioann Boghici, ca pe uni carii în multe feluri de chipuri bine a face lipsiților n-au încetat, săracilor mâna de ajutoriu a da n-au întârziiat, ci cu râvnă călduroasă a credinței, ce este înflorită în inima cé creștinescă a Domnilor sale, zioa și noapté, fără întârziere cu dragoste din creștinesc suflet cu drag au slujit și au ajutat pe mulți atât în faptele céle sufletești cât și în céle trupești, cum cunoscut este fiește căruia și maă ales înnaltelor stăpâniri a țării dovedit și știut. Pre carii acuma rugându-i pentru acest Ciasoslov ca să să tipărăescă în tipografia domnieilor sale încredințată a Brașovului, adăogând și céle maă sus pomenite trei Acathiste, care sănt foarte trebuincioase celor bisericești și celor călători. Cu drag au priimit și fără nici o prelungire a vremii au pornit a să tipări și s-au și isprăvit, după cum să véde. Făgăduindu-să mai încolă, precum că și de aci înainte,

fără nice o îndoială oră-ce carte ar fi de lipsă cu toată dragostea va mulțam pe flește care intru cele sufletești, nu pentru vre un folosu a său sau câștig, ci numai pentru a înpărți și înmulți talantul cel încredințat, iar nu a-l îngropă, după cum învățatura că sănătoasă a legii poruncește.

Priimji-o dară, cu dragoste intru întrebuițără și lauda celui în Troiță slăvit Dumnezeu, a o ceti cu luare aminte, cu credință drăptă, plăcută lui Dumnezeu, ca să dobândești acă fericire văcănică, și făgăduită celor aleși, care înplinesc poruncile și voia lui, ca cu toții împreună să ne înrednicim înpărătiei cei văcini, că a lui este slava și puterea în vechi. Amin.

Al tuturor zmerit și plecat,

Ierei Ioann Stefanovici,
Paroh Bisericii din Brașov.

La sfârșit se citesc următoarele versuri :

In ce chip soarele a privi nu poate
Ca să lumină unghiuile toate,
Ci rămân supt umbră multe neajunse
Supt niște perdéle de dânsul ascunse:
Diorthositorul din ochi aşa tréce,
Neputând spre toată slova să să pléce.
Slova supt perdéua ochiului s'ascunde,
Care cu vedéră nu poate pătrunde,
Și aşa rămâne greșala în carte,
Căci noii oameni săntem, de îngerii de departe.
Aşa dar' ne rugăm de toți cetitorii,
Ca să fim crezuiți noi diorthositori,
Și unde am greșit, să să îndreptăze,
Cu Duh de blândețe să să luminăze,
Și să ni să créeză toată ostenela
Cară au ocolit cât putu greșala.

Ioann Stefanovici Paroh Bolgarseghiulu
ca diorthositoru.

București : Biblioteca d-lui D. A. Sturdza. — Mănăstirea Putna (Com. de D. Dan).

694. Ceaslov, București 1806.

ЧІСЛОВЪ | Ікъмъ Атракаставш Кіпъ Тундритъ | Атре хтжл Домніе
а Прѣ Ас-минатвль Домнъ. | И ѿ Константина йлєзан-дръ вѣ-
лінть Еоѣбо. | Къ Благословеніа ши Тодатъ Кіе-лтвъла Пуѣ Сфїцїе сѧле
Пури-нтелвъ Куріс Кур Доеітеи | Митрополитъ а Тодатъ Знгровлѧ
А Сфїта Митрополіе. | Да Ѽнъл Дела Хс, за с. | Де Станчю Тун. Бск.

In-4° de 4 foi și 540 pagine (numerotate până la 539). Tiparit cu negru și roșu.

Pe verso titlului se află stema amânduror țărilor și versuri asupra stemei.

In foile liminare se află «Simvolul Sfântului Athanasie», arătarea cuprinsului și o gravură pe lemn reprezentând Sfânta Treime.

La sfârșit, înaintea cererilor de iertare pentru greșelile de tipar, se spune că :

Ciaslovul acesta, ce au eșită acumă din tiparul cu ajutorul lui Dumnezeu, țăste mai îndreptătu de cătă celu până acumă tipărită. Diorthositoru

fiindă eu celă mai mică între preoți Popa Ioanu Duhovnicu Sfintei Mitropolii, Craiovénul.

București : Biblioteca Academiei Române.

695. Samuil Clain, *Istoria Românilor*, Buda 1806-7.

І Г Т О Р І Я
ЛѢКРУРИЛЄ, шн ЛѢКМПАРІЛЄ
Р ѡ М Ж Н И Л ѡ Р
Пре скрѣт
Ишеватъ, шн дин мѣлци Екѣй шн Ной Скрѣ-
итбрѣй кслѣсъ шн скрѣск
Дѣ
Пъринтеле
Сиамъил Клиин, дѣ Сяд
Іеромонахъ сл
Дин Михастирѣ Сѣмѣй Тройцъ
Дела Блаж.
Иржъ дѣлъ
А Бѣдл ла Кржѣска Тупографіе ѣ Оѣннекенитъ-
цій дин Пефа, Цензоръ, шн Рекізаръ
Кѣрцилаю Рѡмжнѣпий.

*

ЛЯ КУДЯ,
Л Кржѣска Тупографіе ѣ Оѣннекенитъцій
дин Пефио.

—
1806.

Tipărit ca adaus la Calendarele din Buda pe 1806 și 1807.

In 8º de 3 foi și 72 pagine. Primele 3 foi și 34 pagine se cuprind în Calendarul pe 1806, iar pag. 35—72 în cel pe 1807.

Pe verso titlului se afia ca motto, versurile următoare:

Gradivusque Parens, atque Urbis Romulus Author
Cernent adhuc superesse mea de gente Nepotem
— — — Romani Nominis hæres

Fortia magnanimos præbentes colla Valachos
Qui referunt prisca Romanam ab origine Gentem.
Alexander Cortesius de laudibus
Matthiæ Corvini.

Urmează apoi această prefăță:

Cuvânt înainte. Cătră Român!

Socotind zisa acéea a Filosofulu, carele au zis, că urât lucru iaste Elinului să nu știe elineste, adevărat și Românu bine să poate zice, că urât lucru iaste Românu să nu știe începutul său, să nu știe némul său, premai marii săi, și Istoriia némului său; că vedem, cumcă toate némurile céle îscusite au scris lucrurile și întâmplările mai marilor săi. Si să cuvine

aciasta omuluī cuvântătoriu, carele are minte; că istoria īaste dascalul tuturor lucrurilor, și a celor besericești, și a celor politicești; că ă nu numai cu cuvinte ci și cu pilde adeveréză célé ce învață. Acest lucru cugetându-l eu, am socotit, ca acum mai întâiu să dau încă pre scurt oarece cunoștință a némului mieu celuī românesc, de vréme ce mulți săntă, carii păna acum doar nici atâta cunoștință de némul său nu au.

Poate că să vor află unii cu simțire tocma dobitociască, de vor zice: ce folosête a ști célé ce au fost și au trecut? Unii ca aceștē sănt tocma dobitoace, că numai dobitoacele nu știu lucrurile și întâmplările mai marilor săi. Ci să las acum pre nește neînțelegători ca aceștē, carii nu văd, că însuș Dumnezeu au poruncit luī Moysiū și la alți bărbați sfinți să scrie istoria némului lor celuī jidovesc.

Deci tu, o cuvântătoriile Române, priimête aciastă puțintică, dară cu multă ostenelă și priveghiiare adunată Istorie a némului tău, caré cuprinde începutul și statul Romanilor celor dintâiu, apoi descălecăré lor în Dacia și întâmplările și staré lor păna în vremile noastre. Si de poți, au tu te nevoiaște, au de nu poți, încă indemnă și ajută pe alții carii pot, ca mai pe lung și mai pre larg lucrurile și întâmplările némului românesc să le scrie și la tot némul cunoscute să le facă, ca cei buni să se laude și să se urmăze, iară cei răi și nevrédnică să se rușinéze și să încépă a lăpădă simțiré cé dobitociască și a fi oameni și Romană, adecă de plin și întregi, și să nu să tăvălăscă tot jos, ci să se rădice, și să privescă „micșoraré și călcaré némului „nostru cel românesc, carele odată și el să numără întră puternicile némuri, „și întră oamenii cei tarî, și întră înțelepti și învățăți; iar acum atâta de „supus și de ocărât īaste, și cu atâta prostie încărcat, cât nici învățătură, „nici știință, nici armă, nici legă, nici orânduială bună intru tot némul, care „să zice astăzi Roman, nu īaste, ci ca nește nemérni și orbă într-un labirint „învărtindu-se și înfăsurându-se dela streină și dela varvără doară și dela „vrăjmașii némului nostru cer și să împrumutéză și de carte, și de limbă, și „de învățătură. O gré și duroasă întâmplare“. Sânt acesté cuvintele Mitropolituī Târgoviștei Theodosie în Cuvântul cătră Șerban Vodă la anul 1680, tipărit în București.

Acésté flestecine privindu-le, i să va face jéle de micșoraré cé de acum, și căutând la bun némul și măriré părintescă cé de demult, să va nevoi prin învățătură și prin meșteșuguri și prin alte mărite și de laudă fapte, cu care părintii aceia aî noștri au strălucit, a dobândit dintru acăeași, ca dintr-o moșie părintescă, câtuși decât, că mult īaste a fi născut Roman! Cum învățăm dela însuș Pavel Apostol, carele, măcarcă era născut din semântă Jidov, tot să lăudă și cinste își ținé, că cu numiré īaste născut Roman. (Fapt. Apost. Cap. 22).

Că cu adevărat a să naște din sânge Roman mult īaste!

Atque equidem Romano nasci sangvine multum est.

Inquit Alexander Cortesius de Laudibus Matthiae Corvini.

Titlul pentru intrarea în materie este acesta:

Εκθυτική Κειμενογραφία της Ιστορίας της Ρωμανίας.

Samuil Clain moare în 13 Mai 1806. Istoria sa este continuată în Calendarul pe 1807 de Gheorghe Șincai, după cum se vede din următoarea notiță dela pag. 36 :

...Pre vremile de acum încă se află, și se sapă destule comoare în Ardel, mai vârtos în țânutul Hațegului, în care au fost și Sarmiseghetuza, iară nu unde iaste acumă Hinedoara, precum voiu arătă mai încolò, în cele ce voiu scrie despre Români, care iarăși în paragrafi (§§) le voiu înpărți, ca să se lovescă cu cele ce au scris răposatul Părintele Clain, și să se poată culége de prin Cărindare și legă la o laltă, ca cu vréme să se aibă toată Istoria Românilor întypărită. Aciasta să va plini cam târziu, și nu în viața celor ce sănt de vîrstă; căci toată Istoriia Românilor iaste lungă, și viața noastră scurtă; ci nu va strică nimică, de se va găti de typărit și mai târziu, batăr pre viitoaré vréme a nepoților sau a strânepoților, numai să se vază odată întypărită, căci socolăste, cât bine n-am avé noi, décă ar fi lucrat aşă moșii și strămoșii noștri.

Ca se nu se întâmpile se moriu, și prin moarté mé să se înpédece typăritul Istoriei, caré de-aci înainte trebue se vină, m-am socotit, se las cuprinderile, fără de care pociu fi, și se mă apuc se fac un Estract din Istoriia cē ce pre larg o am scris în l[imb]a letinescă despre Români, apoi acela [să-l] dau Typografieei cei crăești, care nu l[...] ca dintr-ânsul în tot anul să se typărescă alâta cât va încăpă pre doao coale, după cum și aci urmăză.

Tot aci se îndreptea ză o greșală de tipar dela pag. 31 (§ 5 în loc de § 6).

Șincai va avea să urmeze istoria Românilor, publicată în acelaș chip, adică ca adaus la Calendarele dela Buda (v. mai jos), deși ar fi vrut să o tipăreasă mai repede, după cum se vede din următoarea notă dela pag. 72:

Istoria aciasta a Românilor décl înainte după ană scrisă va ești în tot anul pre căte doao coale. Inse, de se vor află oameni ca aceia, cari mai năainte se mă incredintăze prin iscăliturile sale, că dupăce se va typări, o vor cumpără, mă leg, că în cursul de doi ani o pot avé.

Pe aceeaș pagină, jos, se află cuvântul *Хроника*, cu care avea se înceapă pagina următoare. Aceasta dovedește că *Istoria* se termină aci, și că *Cronica* lui Șincai, care urmează în Calendarul pe 1808, este o urmare a *Istoriei*.

București : Biblioteca Academiei Române.

696. Clain, Prospect pentru dicționarul latin-român-german-unguresc. Buda 1806.

Din notele comunicate de d. Iorga asupra prospectului acestuia estragem următoarele :

Poarta titlul de «Inștiințare» și este tipărit în mod elegant, în românește și nemăște. Este dat în numele Tipografiei editoare (a Universității din Buda) și se fixează sfârșitul lui Mai, ca ultim termin al subscríerilor. Printre persoanele citate cu strângerea lor se găsesc : Cornelii, vicarul Ioan Para din Făgăraș, Chiril Topa, Molnar, protopopul D. Vaida, tipograful C. Boghici, Petre Maer și alții.

Titlul :

Samuelis Klein monasterii Ss. Trinitatis Reg. fundat. Balasfalvensis in Transilvania hieromonachi, episcopatus fogarasiensis consist. adsessoris et typogr. regiae Universitatis hungaricæ censoris et correctoris, *Dictionarium latino-valachico-germanico-hungaricum* in genere suo novissimum, et usui

cujuslibet accommodatum. Budæ, typis et sumptibus typogr. regiae Universitatis Hungaricæ 1806.

Urmează un specimen al dicționarului.

In coala a 2-a se află înștiințarea următoare, pe două coloane, în text nemțesc în cea dintâi și românește în cea de a doua.

Lipsa cea de mult prea-simțită a unui dicționariu latinesc, românesc, nemțesc și unguresc au îndemnat pre-vestitul și ales întru ceale ce sănt spre folosul și podoaba prea-vestitului neamului românesc, pre prea cinstiitul domnul P. Samuil Clain, ca și munca aceasta, măcar că iaste foarte grea, în sine se o ia și se o isprăvească. Cartea aceasta, carea e scriă cu mâna o și are cel mai în gios iscălitul crăesc înstitut, se va tipări cât mai curând cu toată sârguința și îndreptarea, după formatul aici adăogat, care nu mai pentru probă în hârtie de tiparău acum să înparte; însă ca să se poată și câte exemplariuri vor fi de lipsă a se întipări și la doritul scop pre scurt și mai curând a ajunge, subscripția celor ce vor vrea se aibă acest dicționariu ne va învăță. Pentru aceaia pre toți aceia carii vor voi a avea această carte, cu bună cuviință fi poftim, până în sfârșitul lunei lui Maiu acum viitoare, despre numele, caracterul și locul unde lăcuesc se nu preagete a înștiința, sau pre mai sus numitul crăesc înstitut a căruia titulatură iaste: la Crăeasca tipografie a Universităței ungurești din Peștea în Buda, sau pre oricare dintre Domnii carii aici la sfârșit se vor numi, ca să se poată la inceputul cărții și aceasta întipări. Partea sau tomul cel dintâi va fi ca de 80 de coale; al doilea, care și osibit de cel d'intâi se va vinde, ca de 30. Si cartea se va vinde acelora carii se vor încăli mai nainte de termin cu 3 cr.(?), iară altora mai scump.

Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, tom. II, 174 și 285.

697. Ioan Damaschin, *Descoperire . . . a pravoslavnicii credințe*, Iași 1806.

Ѣ ЧѢЛѢЙ | Ѣ ТРѢ СФНЦѢЙ ПѢР ЙНТЕЛѢЙ НОГТРѢ
 І СОАНИНЬ ДИМЯСКИНЬ | Дескопернре к8 Пмэрвнтвль | І праислакний
 крдннце | Тжлмчнйтъ дннъ лимбъ єллихескъ дкѣмъ | Ѣтрѣ дадош Домніе днчкъ
 а прѣ Азмнннѣтв-лашъ шн прѣ Ѣннлцатвль нѣстров Домнъ, | ѢЛѢЗАИДРѢ
 КСОНГТИНТИНЬ | МЗРѢЗИ ББД. | Дннъ порвнка прѣнсфнцнтвль
 Щрхенпскопъ | шн Митрополітъ а тоатъ Молдакія, | КУРІѢ КУРЬ БЕНІАМІНЬ :
 К8 а кзрзя Благословенъ шн кїелтвлз садъ | дѣть шн Ѣ Тунарю спре фолосвль дѣ
 Освѣ : | Йдевгжндусе ла сїжршнйтъ шн ѡарекаре ! .Ѣсемнхр. | Ѣ Туногрѣфія
 сїйтей Митрополій, Ѣ Ішн. | Ла ёнвль, ѡас. Авна лвн Ішн.

In-4º de 10 foi și 564 pagine.

Pe verso titlului, stema înădită (facs. 313, p. 354) și versuri asupra stemei.

Urmează apoi cele două prefete reproduse mai jos, arătarea cuprinsului, „cununile de laudă“ pentru Sf. Ioan Damaschin, apoi în fața textului și pe o soare deosebită gravura lui Mihail Strilbițchi din *Octoiul* din 1786 (facs. 310, p. 314) reprezentând pe acest sfânt, din care însă s'a tăiat stema și numele gravorului.

Prefețele :

Pré osfințitulu și de Dumnezeu alesulu Arhiepiscop și Mitropolit a toată Moldaviă Kyriu Kyră Veniaminu, alu nostru pré milostiv Stăpân și de obște Arhipăstoru, pre ce de slugă plecată închinăciune aducem.

Oare cine țaste iconomul celu credinciosu și înțaleptu, pre carele va pune Domnul preste slugile sale, ca să dé în vrême măsura de grâu? Acésté săntu cuvintele Domnului, Pré Osfințite Stăpâne, cu care închipuiaște pre păstorul celu adevăratu, carele intru acéiași dată să cuvine a fi și credinciosu cătră Stăpânu, și înțaleptu cătră iconomiă sufletelor, în ce chipu vedempré Pré Osfinții Ta, icoană vie a cuvintelor acestora. Că indată ce de dumnezeiasca Pronie pre pré osfințitulu scaunu alu sfinteii Mitropoliei, ca pre unu mai înaltu sfesnicu te-aî înnalțat, ca dc aicé pre toți cu lumina faptelor bune să-i luminezi, păzindu credința cé adevărată cătră Stăpânu, nu încetezi a metahirisi și toate chipurile de iconomie célé ce potu a folosi turma cé cuvântătoare. Căci care din célé ce faci Pré Osfinții Ta, nu privescu spre folosul turmei? sau mai bine să zicem, care dinu célé ce privescu spre folosul turmei, nu faci Pré Osfinții Ta? Pre carele altul aicé acum au văzutu soarele cu atâta râvnă aprinsă pentru podoaba bisericilor, cu atâta grija ne adormită pentru măntuiré sufletelor, cu atâta silință fără de pregetu pentru folosul Patriei, precum te-aî arătat Pré Osfinții Ta, celu iute de a pricpe célé bune și mai iute de a le săvârși, celu dulce la cuvântu și mai dulce la obiceiu? Pentru care și ca magnitudine pre hieru, pre toți ii tragă spre dragoste și sfială, carii nică pentru dragoste slabescu sfiala, nică pentru sfială tâmpescu dragostea, ci ca pre unu părinte de obște cu adevăratu și stăpânul toți cu sfială te iubescu. Iară cеia ce acumu aî făcutu, pre toți și spre minune ii aduce. Că în pământu secu și fără de apă, în limba noastră, zicem, cé până acumu însetată, aî izvorâtua apă vie și spre viață văcănică săltătoare. Că nu numai Școală de Theologhie în Mănăstire Socoli aî intemeiatu, ci și Theologhiconu acesta alu sfântulu Ioannu Damaschin dinu limba ellinescă aî poruncită de l-am tâlmăcit și prin typariu lumină aî rânduită de au dobândită. Pentru care acésté, ctitor alu limbii noastre toți pretutindiné propoveduindu-te, multămescu lui Dumnezeu, că în vrémé foamejii de a auzi cuvântul lui Dumnezeu, după grajul Proroculu, au păzită dătătoriu de grâu tare și puternicu, carele la vrême dă fiește căruia măsura de grâu. Pentru acéia fericită țaste Moldova pentru buna norocire ce au dobândită în vrémé aciasta; fericiți săntem și noi, carii suptu acestu felu de stăpân ne-am învrednicită a fi, și la acestu felu de poruncă a sluji. Ci Domnul începătorul Păstorilor să păzescă pre Pré Osfinții Ta intru mulți și fericiți anii până la adâncă bătrânețe înărtită pre pré osfințitulu scaunu, pre carele dumnezeiasca lui Pronie te-ai înnalțat, ca în viață aciasta să strălucescă intru dregătoriia cé păstorescă, povăjuindu turma și oile célé încredințate Pré Osfinției Tale la păsunile célé de sufletu folositoare și măntuitoare ale dogmelor celor evanghelicești și părintești: Iară după slobozire cé de aicé să te învrednicești a fi înpreună

cu Hs., priimindă dela dânsulă cununa dreptății că gătită Pré Osfinției Tale, și îndulcindu-te de bunătățile lui căle văcănice.

Ați Pré osfinție că plecate slugă,

Gherontie și Grigorie,
dină sfânta Mănăstire Némțul.

Cătră Celitorul.

Mare lucru cu adevărată și minunată, și vieții omenești pre de folosă și astă și Filosofia: Pentru că prină aciasta cunoaște omul, pre cătă și astă cu puțință, căle de pre pământă, privește căle de pre ceriu, știe căle trecute, semuiaște căle viitoare. Dară multă mai mare și mai minunată lucru, și oamenilor pentru mânduire pre de nevoie, măcaru de să nu toată lutororū, și astă Theologhia. Pentru că prină aciasta cunoaște tăinele lui Dumnezeu, ajunge la vârful doririlor, pentru carele zice Davidu: Sătura-mă-voiu cându mi să va arăta slava ta; dobândește fericire că văcănică, că aciasta și astă viață că văcănică, hotărăște Domnul, ca să te cunoască pre tine unul adevăratul Dumnezeu, și pre carele a trimis în lume pe Iis. Hs. Si ca să zicemă în scurtă: Pre cătă căle dumnezești sănătă mai înalte de cătă căle omenești, pre atâtă știință că theologică covârșaște pre că filosofescă. Pentru că acă să îndeletnicăște pentru Dumnezeu și pentru căle dumnezești, iară aciasta pentru căle ce sănătă dela Dumnezeu și după Dumnezeu. Pre aciastă dară știință a Theologhiei, cară alătă de multă și astă mai înaltă de cătă a Filosofiei, pre osfințitul nostru Stăpân, ca unu iubitoru de folosul Patriei și râvnitoru de căle dumnezești, pre de nevoie secotindă a fi ca să o dobândește némul nostru și în limba sa, și să fie cunoscută nu numai celoru învățați în limba ellinăescă, ci și celoru ce se slujescă cu limba că părintescă, după ce au aşăzată școală pentru dânsa în mănăstire Socolii, ne-au poruncită de amă tâlmăcită și pre acestu dogmaticescă Theologiconu ală sfântului Ioannu Damaschinu, carele și ellinăescă mai nainte aici în Iași s-au typarit¹⁾). Pentru că dumnezeescul acesta părinte pre căle ce de cealală sfintă theologhi și purtători de Dumnezeu dascalii semănate în multe și deosebite cărți s-au scrisă, în scurte și puține capete cuprinzindu-le, la bună rânduială le-au aşăzată, întră cătă cei ce voru cetă numai pre acesta, pentru toate căle dumnezești potă a ave știință că cuviincioasă. Iară la sfârșitul cărții amă adaosu și oarecare însemnări, unele spre mai multă luminare, avându-le dela dascalii noștri, cându ne-amă paradosită; iară altele pentru vre o neabătuță întălegere, adunându-le din cărțile sfintilor și apărătorilor dogmeloru celoru drépte ale Bisericii Răsăritului. Deci rugămu pre mulțamitori cetători, ca unde noi vre unu cuvântu potrivită nu vomu fi nemerită, sau întunecosu vomu fi tâlmăcită, ei mai bine nemerindă, și acăiaș râvnă spre înplinire lipsii noastre arătândă, pre căle ne nemerite să le îndreptăze, iară pre căle întunecate să le luminăze, pomenindu-ne la rugăciunile loru și pre noi, carii la căle pre osfințite și de obște folositoare porunci, pre cătă ne-au fost puteră, nu amă pregetată ostenela.

Tâlmăcitorii.

¹⁾ In 1715. Vezi mai sus, nr 174, vol. I, p. 501.

Pe ultima pagină, cererile de iertare pentru greșelile de tipar sunt semnate de :
 Costachi Ponică, Gherontie Monahu, aşăzătorii slovelorū (și) Athanasie Drugariul, cu tovarășii săi.
 București : Biblioteca Academiei Române.

698. Datorințele supușilor către monarhul lor, Buda 1806.

Д А Т О Р Й Н Ц Е Л Е | Г У П П У Ш И Л С О Р | к ё т р ё | М О Н Й Р Х У Д
 А Л С О Р | п є н т р ё ф о л ю с в л | Ш к ё д л е л в р Р в м ж н є ѡ й | ч ё л в р д н н | Ц ё р а
 О ў н г ё с к ё к з | ш ё д н н П є р ц и л е є ѕ ё ф є р ё н ё т е | К ё м и л о с т ї к а ф є г ё д ё н ї н ц ё
 А л є к р ё т ё є м ё | К ё с а р в - К ё р ё є м ё, ш ё м ё о с т о л и ч ё є м ё М ё р ё р ё | * | Н є л є г ё т ё к ё 10 К ё р ё є .
 А Б ё д ё | Т ё н ё к ё р ё т ё к ё к ё л ё а К ё р ё є м ё Т ё н ё о г ё р ё ф ё ѿ | А О ў н ё в ё р ё с ё н т ё ц ё ѿ
 О ў н ё г ё р ё ѿ. 1806.

In-8° mic de 50 pagine. Pe titlu se află stema Ungariei peste pajura împăratăescă.
 Prefața:

Cuvânt înainte.

Precum roial, perindu-î matca, a custă nu poate, — căci nebunindu-se albinele și neștiindu-se pre sine sânge ocârmui, unele trag într-o parte, altele într-alta, până când încet, încet, și mai pre rând toate pier, — aşa și sojietățile oamenilor fără de stăpânire îndelung a petréce nu pot, pentru că, precum esperienția nevață și arată, întrânsele vre-o orându-elă întemeiată a se face, sau a se jâne nu se poate fără de stăpânire; căci fiind toți asémené, adeca fără stăpânire, toți vor și porunci, și nici unul va plini. De unde cu adeverat urmăză, că în staré în caré toți ar avé întocma putére, nici o săcuritate se poate avé; ci toate stau în puternicie aşa, cât, carele va fi mai tare, când va vîl, toate le poate strică, călcă sau cuprinde fără nici o stare încoastră, ca și în varvaria cé dedemult. Dreptacéia s-au aşezat stăpâniři în toate sojietățile, ca fleștecaré sojietate omenescă de célo mai sus zise réle mânduită și fericită se fie prin stăpâniré ei, despre caré în capetele următoare cu cuviință voiu cuvântă.

O altă ediție e publicată în 1805.

București : Biblioteca Academiei Române.

699. Evanghelie, Sibiu 1806.

Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie, în zilele împăratului Francisc II. Sibiu, tipografia lui Ioan Bart. 1806.

In-folio de 178 foi.

Popp, *Disertație*, 33.— *Buciumul romanu* (Codrescu) I, 191.— Iorga, *Inscripții*, II, 262.

700. Invățătură creștinească, Buda 1806.

А К ё Ц ё Т ё Р ё К ё Р ё є ѿ И И ё С ё К ё, | с а ѿ | К ё Т ё Х ё С ё М ё Л
 Ч ё Л М ё Р ё | к ё ф ё т ё р ё в ё р ё ш ё Р ё с ё 8 ё н ё с ё р ё | л ё к ё т ё ѿ н т, ф ё т ё о м ё н т, ш ё
 л ё к ё м | п є н т р ё ф о л ю с в л | Ш к ё д л е л в р Р ё в м ж н є ѡ й | ч ё л в р д н н | Ц ё р а О ў н -

г 8 рѣсекъ, | ши дин Пѣрцилѣ єй ՚ириевнѣте. | Кѣ милюстїка ՚ириадѣнцикъ ՚а ՚Апз-
рхтѣптий, | Кесарѡ-Крхѣптий, ши ՚апостоличѣптий Мѣрірій. | * | Нелегатѣ [. .] Креи.

Ѣ БѢДИ | Тунпѣрѣтѣ кѣлтѣкъла Крхѣптий Тунпогрѣфъи | ՚а Оѣникеурситѣптий
Оѣнгѣрѣптий. 1806.

In-8º mic de 4 foi și 176 pagine.

In foile liminarе se află arătarea cuprinsului.

București : Biblioteca Academiei Române.

701. Povăzuire cătră aritmetică, Buda 1806.

ПОБѢЦѢЙРЄ | кѣтѣкъ | АРИТМЕТИКЪ | са8 | ՚Акцизѣра
Нѣмѣрила | спре фолосвѣ | Шкоалеяла Румѫжнѣшъ | чѣлау дин | Цѣроа
Оѣнгѣрѣсекъ, | ши дин Пѣрцилѣ єй ՚ириевнѣте. | Кѣ милюстїка ՚ириадѣнцикъ ՚а ՚Апз-
рхтѣптий, ши | Кесарѡ-Крхѣптий, ши ՚апостоличѣптий Мѣрірій | * | Нелегатѣ
кѣ 12 Креи.

Ѣ БѢДИ | Тунпѣрѣтѣ кѣлтѣкъла Крхѣптий Тунпогрѣфъи ՚а Оѣникеурситѣптий
Оѣнгѣрѣптий. 1806.

In-8º mic de 102 pagine.

București : Biblioteca Academiei Române.

702. Povăzuire cătră economia de câmp, Buda 1806.

ПОБѢЦѢЙРЄ | кѣтѣкъ | ЭКОНОМИЯ ДЕ КЖМП | пентѣс фо-
лосвѣ | Шкоалеяла Румѫжнѣшъ | чѣлау дин | Цѣроа Оѣнгѣрѣсекъ, | ши
дин Пѣрцилѣ єй ՚ириевнѣте. | Кѣ милюстїка ՚ириадѣнцикъ ՚а ՚Апз-
рхтѣптий, ши | Кесарѡ-Крхѣптий, ши ՚апостоличѣптий Мѣрірій. | * | Нелегатѣ
кѣ 30 Креи.

Ѣ БѢДИ, | ՚А Крѣаска Тунпогрѣфъи ՚а Оѣникеурситѣптий | Оѣнгѣрѣптий. 1806.

In-8º mic de 223 pagine pentru text și 15 pagine nenumerotate pentru indice.

București : Biblioteca Academiei Române.

703. Psalmire, București 1806.

Iorga, *Inscripții*, II, 295.

704. Psalmire, Sibiu 1806.

Iorga, *Scrisori*, II, 77.

705. Regulele școlasticești, Buda 1806.

РЕГЛАДЕЛ | ПКОЛАСТИЧЕШІЙ, | кѣре сжнѣ ՚ириадѣнтие, ши
лішезѣте пен-тѣс цжнѣроѣ, ши ՚ириадѣнтие | Шкоалеяла Румѫжнѣшъ | чѣлау
дин | Цѣроа Оѣнгѣрѣсекъ, | ши дин Пѣрцилѣ єй ՚ириевнѣте. | Кѣ милюстїка
՚ириадѣнцикъ ՚а ՚Апз-рхтѣптий, | Кесарѡ-Крхѣптий, ши ՚апостоличѣптий Мѣрірій. | * | Нелегатѣ
кѣ 5 Креи.

Ѣ БѢДИ | Тунпѣрѣтѣ кѣлтѣкъла Крхѣптий Тунпогрѣфъи ՚а Оѣникеурситѣптий
Оѣнгѣрѣптий. 1806.

In-8º de 32 pagine.

Prefața :

Cuvânt înainte.

Regulele acésté, care sănt orânduite și așezate pentru ținéré și pro-copséla școlasticilor celor românești, pentru acéia s-au făcut aşa pre scurt, ca prunci cu cât mař lezne și mař curând le vor învăță, cu alăta mař stă-tornicéște se le poată jâné aminte. Iară în patru părți sau capete, pentru acéia s-au înpărțit, ca Dascalii îndată la începutul școalelor intru atâté sep-temâni să se sărguéseă a deprinde prunci îintru iale. Drept-acéia a Das-călilor datorință va fi, precum măduha și înțelesul regulelor a-l tâlcui pruncilor, aşa a pune întrebărî dendămână, numări cu întrebările pre șco-lastică (ucenică, școlari) se nu-i îngreuză, se le învățe din cuvânt în cu-vânt, sau dérostul.

Ca Dascalilor mař ușor se le vină, întrebările se vor pune dedesuptul regulelor, ca și in limba sirbescă.

București : Biblioteca Academiei Române.

706. Slujba Sf. Nifon, Sibiu 1806.

СЛУЖБА СВЯТОМУЧЕНИКУ НИФОНУ | ПАМЯТКА О ЧЕЛОСТИ ПРАВОСЛАВНОГО ПРАВОСЛАВИЯ | ИЛЬЯ ФЕДОР | ПАПАРДЫЛ ЦАРИГРАДСКИЙ | КАРДИНАЛ АКДЕМИК ДИПЛОМАТ ГЕОРГИЙ | ПРИНЦ УЧЕБНОГО ПРАВОСЛАВИЯ | ЕПИСКОП | АЛАН ПРАВОСЛАВНЫЙ | КИРILL | ГОД 1806. | АЛАН ПРАВОСЛАВНЫЙ | 1806.

Служба | Алан Типография 1806 | Илья Федор.

In-4º de 2 foi, 56 pagine și iar 4 foi.

Verso titlului e alb.

Prefața :

Inainte cuvântare.

In știință să fie ţubitorilor de Hs. cetitori, că aici întru aciastă sfântă Mănăstire a Argeșului, care s-au cinstit în scaun de Episcopie la anul 1793, să află cinstiul cap și o cinstită mâna a celuîntru sfînță Părintelui nostru Nifon, Patriarhul Tarigradului. Carele, pentru că aă fost mař pre urmă de sfintele soboară și după ce înpărăția creștinescă au căzut, nu să află trecut la Minologhion; și măcar că și alți mulți sfînți să află netrecuși la Minologhion, însă au slujbe de usebite la prăznuirile lor, iar pentru sfântul Nifon, măcar că la istoria vieții sale să arată cum că fericitul Négoe Vodă, ctitorul acestuî sfânt lăcaș, după ce i-au adus sfintele moaște aici în Țara Rumânescă, văzând multele minuni ce să făcă, au adunat sobor al locului, și i-au alcătuit slujbă prin știré și voia soborului Besericii celii mari, dar poate că din multele și adesele nestatornicii ale locului acestuia, să va fi pierdut, ne fiind dată în typariu, ca să mař rămâne undeva. Si să cinstișă acéste sfinte moaște numări cu știință că sănt ale acestuî sfânt, până în tre-cuții ană când igumeniă la acest sfânt lăcaș pré cuviosul răposatul Chyr Parthenie Arhimandritul, carele scriind la sfânta Mănăstire a lui Dionisie la sfântul Munte al Athonului, unde să află célealte părți de sfinte moaște, i s-au trimis atât slujba elinéște, cât și istoria vieții pre limba cé proastă greciască, pre care găsindu-o eu tâlmăcită am pus silință pentru mař bună îndreptare la cuvinte în limba rumânescă, și pentru a să cunoaște și din

unele stihiri și tropare, că și aici să află din sfintele lui moaște. Iar Istoria vieții fiind foarte îndelungată, pentru ca să nu să îngreoiăze ascultătorii, am întocmit din trânsa Synaxar pre scurt, precum să vede. Și pentru ca nu după vremi să se piărză ăărăși acăstă slujbă, cu blagoslovenia pre sfințitului nostru Mitropolit Chyriu Chyr Dosithei, o am dat și în typariu ca să fie pentru folosul de obște celor ce vor voi ca să aibă pre sfântul ajutătoriu, să-ți cinstescă zioa prăznuirii, și mai ales lăcitorii aceștii țări, (usebit de datoria sfintei Episcopiei, ce are cinstitele moaște, unde s-au zidit și paraclis întru cinstă Sfântului); căci măcar că toți creștinii cinstesc și prăznuesc pre toți sfinții, ca pre niște plăcuți lui Dumnezeu și rugători pentru dânsii, dar deosebită evlavie au cătră sfinții cari, ori că să trag de ném din țara sau orașul lor, sau că au mărturisit acolo pentru Hs. În vremile tyranilor, sau că au stătut dascal credinții sau arhiereu, sau pentru că au pustnicit acolò; aşa și noi mai multă datorie avem să cinstim pre sfântul Nifon, ca pre unul ce au stătut luminătoriu și dascal al nostru, și în vremi ca acélé, când și în locurile întru care mai nainte au strălucit oameni înbunătății și sfinții, era pré înpuținat numărul unora ca acestora. Fiți dară sănătoși în Domnul, și cinstind și prăznuind zioa pomenirii Sfântului acestuia cu credință și cu dragoste, aduceți-vă aminte și de cei ce întâiau au alcătuit slujba acăsta ellineste, și de cel ce o au tâlmăcit rumâneste, și mai pre urmă și de cei ce s-au trudit după putință de o au dat în typariu, ca să aflăm milă în zioa judecății ce va să fie, și împreună cu toți să ne învrednicim înpărăției cerurilor, prin rugăciunile sfântului Părintelui nostru Nifon, cu darul Domnului nostru Is. Hs., căruia să cuvine toată cinstă slava și măriré, întru nesfârșitii vîcii vîcilor, amin.

Al pravoslavie voastre cu totul doritoriu de amândoao fericirile, smeritul Episcop al Argeșului,

Iosif.

În cele 4 foi dela sfârșit se află niște tropare «catra sfântul Nifon» și «catra pre sfânta Nascatoare de Dumnezeu».

București : Biblioteca Academiei Române.

707. Mihail Cantacuzino, Istoria Țării-Românești, editată de frații Tunusli. Viena 1806. — Grecește.

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α
ΤΗΣ
Β Λ Α Χ Ι Λ Σ
Πολιτική και Γεωγραφική
από της ἀρχαιοτάτης αὐτῆς καταστάσεως ἔως
τὸ 1774 ἔτους.
Νῦν πρῶτον φιλοτίμῳ δαπάνῃ εκδοθεῖσα
τῶν
τιμιωτάτων και φιλογενῶν αὐταδέλφων
ΤΟΥΝΟΓΣΛΗ~
Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀυστρίας.
Παρά Γεωργίῳ Βενδότη 1806.

Istoria politică și geografică a Țării Românești din așezarea ei cea mai veche până la anul 1774. Acum pentru întâia oară publicată cu cheltuiala prea cinstiților și de neam iubitorilor Frații Tunusli. În Viena Austriei, la Gheorghe Vendoti 1806.

In-8º mic de VIII+367 pagine.

Motto pe verso titlului: Τάχ' αὐτοιον ἔσσετ' ἀμείνω.

Autorul acestei *Istorii* era necunoscut pe la 1863, când G. Sion dedea o traducere românească a ei. D. N. Iorga o atribue lui Mihail Cantacuzino și crede că a fost scrisă la 1776, cel mai curând. Amândouă aceste presupuneri se adeveresc acum prin titlul de mai jos, pe care-l aflăm în fruntea uneia din cele două copii manuscrise ale acestei *Istorii*, intrate de curând în Biblioteca Academiei Române și cari au făcut parte din Biblioteca răpostului D. A. Pappasoglu.

Περὶ Βλαχίας σύνοψις.

Απὸ τίνος παλαιόθεν ἐξουσιάζετο καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν ἐν νῦν ἐν τῇ Βλαχίᾳ κατοικούντων λαῶν, ἡ ἀρχὴ τῆς ἐξουσίας τῶν αὐθεντειῶν καὶ ἡ χρονολογία αὐτῶν μετὰ τῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ἑνὸς ἐκάστου συμβάντων, αἱ παλαιαι συνήθειαι σὺν ταῖς κατὰ καιροὺς μεταβολαῖς καὶ καινοτομίαις, καὶ τίνι τρόπῳ ἥδη ἐξηκολουθοῦντο εἰς τὸν ἔσχατον τοῦτον αἰώνα, ἡ ὑποταγὴ τῆς τζάρας εἰς τὴν ὁδωπαιακὴν πόρταν καὶ μὲ τί χαράτζι, καὶ ἡ προσθήκη τοῦ χαρατζίου, τὰ τῆς τζάρας σύνορα, ἄμα καὶ τὰ ὁροθέσια Μπραύλας, Γυργέβου, Τούρνου καὶ Βεζίρ Κισλαστή καὶ ἄλλα τινὰ χρήσιμα εἰς εἰδησιν συναχθέντα εἰς τοῦτον τὸν κώδικα ὥπερ Μηχαντακούζινο ἐξ ἀρχαίων ιστορικῶν, χρυσοβούλλων τε παλαιῶν καὶ ἐκ τοῦ τῆς τζάρας χρονογράφου καὶ τοῦ τῶν γειτνιαζόντων, καὶ ἐκ τῶν διαταγῶν συνηθειῶν τῶν ἐν τῷ παρόντι αἰώνι γνωστῶν καὶ πολιτευομένων προσέτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐκστράκτου καδδηλικίων, ἐπαρχιῶν, μοναστηρίων, πολιτειῶν, καπετανειῶν, πλαγίων, ἥτοι περασμάτων εἰς Οὐγκαρίαν, βαθύρων, ἥτοι περασμάτων εἰς Τουρκίαν, τῶν ποταμῶν ὅλων ὅπου εἰσρέοισιν εἰς τὴν τζάραν καὶ διαπερῶσι δι' αὐτῆς καὶ τῶν χρησιμοτέρων ὅδων (περιγραφομένου καὶ τοῦ τῶν ὡρῶν διαστήματος), συνεγράφησαν ἐν ἔτει 1776 Ιανουαρίου 30.

Rezumat despre Țara-Românească.

De către cine era stăpânită în vechime și începutul neamurilor cari locuiesc azi în Valahia, începutul domniilor și cronologia lor împreună cu întâmplările din zilele fiecăruia, obiceiurile vechi cu schimbările și înnoiriile de pe timpuri și cum mai dăinuiau în veacul acesta din urmă, supunerea țării către Poarta Turcească și cu ce haraciu, și sporul haraciului, hotarele țării precum și așezările Brăilei, Giurgiului, Turnului și Câșlei Vizirului, și alte lucruri folositoare adunate spre știință în această carte de *Mihail Cantacuzino* din istorici antici, din hrisoave vechi și din cronica țării și a vecinilor, și din legile și obiceiurile cunoscute și întrebuințate în veacul de acum. De asemenei și din extractul județelor, plășilor, mănăstirilor, orașelor, căpitanatelor, plaiurilor, adică a trecătorilor în Ungaria, a vadurilor, adică a trecătorilor în Turcia, a tuturor râurilor cari intră în țară și curg prin ea, și a drumurilor mai de seamă (arătându-se și distanța în ceasuri). S'a alcătuit în anul 1776, Ianuarie 30.

București : Biblioteca Academiei Române.

Traducere : *Istoria politică și geografică a Țării Românești* de la cea mai veche a sa întemeiere până la anul 1774. Dată mai antau la lumină în limba grecescă la anul 1806 de Frații Tunusli, tradusă de George Sion. Buc. 1863,—8º, VI+II+192 p.

N. Iorga, *Cronicele muntene*, în *Anal. Ac. Rom.* XXI, p. 410 și urm.—*Ist. lit. sec. XVIII*, II, 128 și urm.—Cf. Cipariu, *Archivu*, (1869), 296-7, 531-539.—Alex. Lăpădatu, *Episcopia Strehaiei și tradiția scaunului bănesc de acolo*. Studiu istoric. Buc. 1906, p. 15, n. 3.

708. Chiriacodromion, trad. în limba bulgară de Episcopul Sofronie din Vrața. Râmnici 1806.

КУРІЙ КОДРОМІОН | Сирикъ: | НЕДЕЛІАНИКЪ. | ПОѢЧЕНІЕ. | На кѣхъ Недѣлѧхъ въ Пракослакнихъ Црквахъ | Прочитаемаа Енгліахъ въ ксегѡ Лѣта съ | Толкованіемъ ѿ сиравоначенїе, ѿ на Еелѣ-кнїхъ Гѣпдкихъ Прѣзднинцехъ, ѿ на сѣйхъ | Прѣздніемъхъ Сказаніе дышеполѣзнаам. | Преписаныи ѿ Слобе-скаго ѿ ѿ Греческаго | Глаголичайшаго лѣзка на Болгарскій прѣстый | лѣзкъ ѿ Смиреннаго Ератчанскааго Єпѣкопа | СОФРОНІЙ, краѧланію прѣстомъ нарѣдѣ. Позколеніемъ ДОГІТІЕ ІІІ Мѣтрополѣта | Оўггревлахтскаго, Помоциюже Єпѣкопъ, ѿ Елгочестікъхъ Хрестіанъ именъ Ізадаесм | въ Типографії ѿ Рымніческой Єпѣкопії. | При Єпѣкопѣ НЕКТАРІЙ. | Ехъ лѣто лѣтъ.

Напечатася ѿ Прако ѿписася, ѿ Димитрія | Михаилу Поповику ѿ ѿ Георгія сїхъ інѡ Тип: рым.

Chiriacodromion, adecă Nedelnic. Invățătură, pentru toate duminecele în bisericile ortodoxe, la evangeliile ce se citesc peste tot anul, cu tâlc și cu dreaptă invățătură, și la marile sărbători Impărătești și la sărbătoarele sfintilor, cauzanie folositoare de suflet. Tradusă din limba slovenească și din limba grecească prea adâncă pe limba proastă bulgărească, de către smeritul episcop din Vrața Sofronie, spre înțelesul norodului celor de rând, cu învoieala lui Dositeiu Mitropolitul Ungrovlahiei și cu ajutorul episcopilor și al cuviosilor creștini, și s'a scos acum în tipografia episcopiei de Râmnici, pe vremea episcopului Nectarie, în anul 1806. S'a tipărit și s'a corectat de Dimitrie Mihailo Popovici și de Gheorghe fiul lui, tipografi din Râmnici.

In folio de 1+6 foi nenumerotate, 265 numerotate și iar 1 foaie nenumerată. Tiparit cu negru, cu 36 de rânduri în pagina încadrata în chenar de linii.

Pe verso titlului se află o gravură de o pagină înșărită pe sf. Ioan Teologul. Urmează apoi tabla de materii pe trei pagini și prefața Episcopului de Vrața Sofronie.

In fața începutului textului se află o gravură cu inscripție românească: «Dumineca tuturoră sfintilor».

Pe ultima foaie nenumerată a cărții se află notița aceasta:

Ехъ Слакъ сѣйя єдинносѣвніемъ ѿ нераздѣлімыи Троицѣ, бѣда, ѿ сїа, ѿ сѣго Дѣла. Йже иѣзначалла помогиѣлъ єсть иамъ тѣ достигохме ѿ конца.

Люботрѣдныи тѣлѣніемъ, ѿ со ѹспѣтніемъ приложаніемъ, ѹспѣсахъ сїю книгѹ Недѣлноє єнглское Толкованіе, ѿ сѣйхъ Еелїкъхъ Гѣпдкихъ ѿ Егорѣдниниуихъ Прѣзднинквехъ, ѿ сѣйхъ ѿгѣднинквехъ Бѣтихъ на ксегѡ лѣта Прѣздніемъхъ: Й прикѣдохъ ѿ ѿ Греческаго глаголиаго ѿ простиранаго лѣзка на Болгарскій прѣстый ѿ крѣткій лѣзкъ: Ка разумѣнію ѿ ѿгѣднину Болгарскомъ прѣстомъ нарѣдѣ, дышекъи ѿ ѿ Грецькаго лѣзкъ: Й въ сокершении доспѣ:

Начасъ пеятати Йпрѣлла бѣда, ѿ сокершении Ноемврій єе. Ехъ лѣто ѿ Рождѣсткѣ по Плѣти Єра Слобка. лѣтъ. Ноемврій, єе.

И ѕже вѣдните читати на сїю сѣю ѿ Грецькаго лѣзкъ и Ѓисткѣнію Книгѹ Радѣйтесм, къ Гѣдѣ, ѿмолитесм ѿнасъ грѣшииуихъ. Йци ѿ грецишении вѣдните иайсти въ слобѣ, иай въ

дѣми, є дѣхъ крѣостнѣ ѿпракѣте, небѣрзайтѣ сѧ дѣмѣти наскѣ рѣди, понѣже иѣмъ члкци ѹлдостнѣ єсмъ, ѕ єстѣвъ слѣбо не ѿстѣва иѣ коегѡ ѿстѣти вѣзъ погрѣшиенїе. Понѣже каквотѣ некозмѣжно єсть Небо ѿстѣти вѣзъ ѿлацы, таکожде тѣпогрѣфъ некозмѣжно єсть ѿстѣти вѣзъ погрѣшиенїе.

Каквотѣ цѣ плѣкатѣ поморѣ ѕ вѣютса ѿ талазы мѣрскїа, ѕ жеілдютѣ дос-тѣгнѣти на Лиманѣ тиходѣнїй Тѣкожде иѣмъ жеілдюмо достѣгнѣти до конца книгѣ сї.

Ѳеѡдоръ Стоѧновичъ ѿ Бѣдниѣ оѹченїкъ ѿшѣронїа єпїскпа Ератчанскїй.
Димитріа Николаювичъ ѕ Кѣлчъ Николае Попкевичъ.

Intru slava sfintei uneia și nedespărțitei Treimi a Tatălui și a Fiului și a sfântului Duh, care dela început ne-a ajutat nouă și am ajuns la sfârșit.

Cu zel și dragoste de muncă și cu râvnă mare am scris această carte Tâlcuirea Evangeliilor duminicale și a sfintelor marilor praznice domnești și ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților plăcuți lui Dumnezeu ce se serbează pe tot anul. Îi le-am tradus din limbile sloveneasca și din profunda și răspândita grecească pe scurta și simpla limbă bulgărească, pe înțelesul și cunoașterea poporului bulgar de jos spre folosința sufletelor lor, și am ajuns la sfârșit.

Să început a se tipări în Aprilie 24 și să sfârșit în Noemvrie 25, în anul dela Nașterea și întruparea Cuvântului lui Dumnezeu 1806, Noemvrie 25.

Și cei ce veți ciți pe această sfântă și dumnezeiasca carte, bucurăți-vă întru Domnul și vă rugați pentru noi păcătoșii. Și ce gresală veți găsi în litere sau cuvinte, cu duhul blândeții îndreptați, nu vă grăbiți a gândi rău despre noi, pentru că și noi suntem oameni păcătoși, și firea slabă nu lasă pe nimeni fără gresală; căci precum cerul e cu neputință a rămâne fără nouri, aşijderea tipografului e cu neputință a rămâne fără gresală.

Ca și cei ce plutesc pe mare și se bat de talazurile mării și doresc a ajunge la limanul liniștit, aşijderea și noi am dorit a ajunge la sfârșitul cărții acesteia.

Theodor Stoianovici din Vidin, ucenicul Episcopului Sofronie din Vrața.
Dimitrie Nicolaiovici și Calciu Nicolaе Popovici.

In unele exemplare numele acestuia din urma lipsește.

In fața titlului se află o foaie pe care s-au tipărit numele subscriitorilor :

Поманъ наск Гѣди, єгдѣ прѣдепши ко Црѣткѣ твоему. Здѣ пѣшии ѿ ѿсса помоѓнали за тѣа книга. Затѣпосанїе.

Грош.

ДОСІОДІЙ Митрополитъ Бокореї.	Ѣ	(500).
Іѡсифъ єпїскопъ єрднишъ	Ѣ	(200).
Константина єпїскопъ Бозѣс	Ѣ	(300).
Нікодимъ єрдимандрицъ	Ѣ	(50).
Григоріа Дрѣста	Ѣ	(50).
Ніколае Логофетъ	Ѣ	(30).
Ігнатія єгзмѣнъ	Ѣ	(50).
Хрѣсѡсь Іерей	Ѣ	(20).
Стойно ѿ Нікое селъ	Ѣ	(50).

Димитрия Промаиз	þ (100).
Генріха Кастрічч.	ñ (50).
Овадосія Поклонникъ ѿ Габровъ	þ (500).
Несторъ Чигеменъ	þ (40).
Угеменъ стаўраполевъ	þ (30).
Індрей Поповічъ.	þ (40).
Петро Поклонникъ ѿ Копрівниця.	þ (20).
Константина ѿ Бобошіца	þ (100).
Ніколае Салцін.	þ (100).
Софронія Чигеменъ	þ (20).
Гавріїль Чигеменъ	þ (30).
Пано Степаню	þ (10).
Петро ѿ Котель	þ (10).
Інаки Поклонникъ	þ (50).
Петро Поклонникъ	þ (50).
Іванъ Аммалій.	þ (30).
Іванъ ѿ Казанлікъ.	þ (80).

Înastățea, băst. Teodor și Stoianovici, șefenii Șoferoniu, Șneicua, Răgrăcani și Gîrlău. Înmena slovoipolagătele băștă Dimitrii Nikolaevici și Sofiu și Kalciu Popa Nikolaevici și Drănovă.

București : Biblioteca Academiei Române.

1807.

709. Vasile Aaron, *Piram și Tisbe*, Sibiu 1807.

Иерархъ архимандрит Юви [ци] | адеихъ : | Жаленика .ртжмпля [р е] | азъ
Иеримъ ши Тишибе, | кврода сас адеогат май пе оғрмиз иено-трякъта ю-
бнре азъ | Екхони | Епифани | Екремъ .р крещъ, | прын | Епесиле
Иарон, | Жират .р Марелъ Принципатъ ѿ Іордълевъ | Прокрътъ алкътъте,
ши азъ .ртжл-датъ кв а чеелашъ Келтълъ тнукрътъ. | Кв словозеніа чёларъ май
Марий. | Съ ѕлъ де ккндътъ ла ислътъ Прокрътъ .р Енгей.

Генеи | І Типографія лвн Иванни Бэрт 1807.

Exemplar necomplet.

In 8° mic de 52 pagine.

Prima coală lipsește în exemplarul văzut.

Oradea-mare : Biblioteca diecezană episcopală.

710. Acatist, Buda 1807.

Аклист | кв | м8лтє алъсє | Ружъчиюни | пеитръ | Енлакъ
фієвіекъръл Крещъні : | Кв | Благословеніа чёларъ май Марий | азъ .ртжл ѿаръ.
Аклист | Типографія .р Крълска Типографія а | Огнікеснітъцій Огніграffъ,
ла | Інслъ ѿаръ.

In-12°, de 3 foi, 469 pagine numerotate și alte 3 pagine nenumerotate. Tiparit cu negru și roșu, cu 20 de rânduri pe pagină.

Pe verso titlului : Maica Domnului cu Copilul Isus, cu sceptru și cu glob. Urmează apoi arătarea cuprinsului, și, în fața textului, o gravură pe aramă.

București : Biblioteca Academiei Române.

711. Acatist, Sibiu 1807.

И К А Т И Г Т | Й Л | п р ё С ф и т е й | И с к а т о д р е й д е Д л и з е ё с , | ш и й ё л т е |
Й к а д и с т е ш и Й Р г я ч ё н й | ф ё л р т е д е ф о л ё с .

С Ы Б І Й , | А Т у п о г р а ф і м л ё й І в а н н Б ё р т . | 1807.

In-12°, de 2 foi și 499 pagine. Tipărit cu negru și roșu, cu 20 de rânduri pe pagină.
Pe verso titlului : Sf. Nicolae. Urmează apoi scara cărții. La sfârșit, o «pashalie».

București : Biblioteca Academiei Române.

712. Calendariu pe 1807, Buda.

Titlul ca pentru 1806.

V. mai sus n° 691 și 695.

Blaj : Biblioteca I. M. Moldovanu.

713. Carte de mână pentru economie, trad. de Gr. Obradovici, Buda 1807.

К А Р Т Е Д Е М Ж Н Ъ | п е н т р ё | Б и н е О р ж и д в и т а | Е К С О Н О М І Ё,
Л ё к р а р ё к ё м п ё л ё й | ш и | п е н т р ё п л ё м ё д и р ё ш и п ё н д и р ё ё к и т ё - л ё р ё ш и ё
п а с к р и л а ё ч е л а ё к а с н и ч ё , | С п р ё м а р ё т ё к ё | ё | П л ё г а р и л а ё ч е л а ё Р ё м ё ж н ё в ё ;
Т р ё д ё с ё д ё п р ё р ё л и м б а ё ч ё С ё р ё к ё с ё к ё | п р и н | Г р и г ё р ё О к ё д ё с ё к ё , | ё
Ш ё к ё в а л е л а ё Д ё р ё к ё т ё р ё | л а Й н ё л а 1805.

Д Й Б ё д ё л , | А Т у п о г р а ф і е ё О ё н и к е р ё с и т ё ў й О ё н и г ё р ё п ё р ё . | 1807.

In-8° mic, de 12 foi și 168 pagine.

Prefața-dedicăție :

De bun ném născutuluř Domnuluiř Thomiř, nobilu de Fogoraš, prome-
rituluř Oberchinez a crăesculuř Scaun de cămară în Lipova, Patronuluř mieu,
și a cărtii aceștia întru umilință dedițiată.

De bun ném născute, Domnule de Fogoraš!

De nu aș fi eu prin multa conversație, caré dela începutul norocitei
a méle cunoștință a casii și a fetei Domniei sale pururé am avut, însul is-
pitit, și prin priveghetoare șicusință, despre osăbirile céle virtuoase a ini-
mii și a sufletului sale, celui spre binele și folosul cel de commun (de obște)
plecat, nu m-aș fi încredințat; nu aș puté nimica nică grăi de dâNSELE. Însă
fiindu eu prin a mé cé de oare când nemernicie în Lipova așezat, putut-am
ca un străin iubiré de oameni și blândétele, precum a multora Lipoveni așa
și Domniei sale (la carele tot déuna patron, svătitoriu, spre bine îndemnătoriu
și pavăză acoperemântuluř de cătră toate lajurile răilor am aflat) cunoaște,
și ca ne îndoitoare mărturie, pocu să mă și incumețesc a mărturisi deo-
sebirile céle înnalte Domniei sale, dela Tatăl Cerürilor dăruite.

Cunoscând eu dară aplecăciuné cé cu totul spre folosul și pășiré înainte
a nației jertvită, a sufletului celui mare al Domniei sale, îndreznesc dar
a-ți dediță carté aciasta *plugarilor și tuturor casnicilor* de folos, a căriiă prin
sârguitoare îndurare patron te-ai făcut, căci că știu eu bine, cât te ostănești
precum întru chivernisela Domniei sale a ținé și a aduce Economia cé bună,
așa și celor de un ném (ca un suflet de viță a bunului casii ce șastă) a
o întemeia.

Nimica altă dorind, fără numai ca să să învrednicescă lucrul și ostănela aciasta a mei, acoperemântului și bunei voințe a Domniei sale, rămău al Domniei sale nefățarnic omenitoriu,

Obradovică, Director.

In Caransebeș 1. Ianuarie 1806.

Preșața cătră cetitor :

Doritule cetitoriu!

Nimica nu iastă inimii cei simjitoare mai jalnic și cu împreună du-rere a privi și cu lacrami suspinând a căută, de cât la ne ajungeré, sărăciua și ticăloșia a plugarului celu românesc. Având el pământ din destul și lucrând neprerupt, nu poate nici de cum să scape de sărăcie, caré l-au încălecat și nu pogoařă de pre el: face bucate, ține oi, vaci, ca și porci, apoi tot e sărac și aşa de neajuns, cât preste vară cumpără bucate dela vecinii săi, dela Nemți și dela Serbi. — Cine? Românul! Dar de ce? Ia ascultă de ce: Români nu samănă toți grâu și de tot feliu de hrână; cunoșcut e că Români cei ce lăcuesc în déluri și în munți nu samănă grâu, orz și ovăs, ci numai cucuruz, sădesc pruni și plămădesc dobitoace; dar carele și samănă grâu, aceluia e grâu pururé săcăros, rar, neghinos, cu tăciune, plin de pălămidă, de buciniș, de neghină și de alte erbotini. Décă de să și face, mulți il vând și cumpără cucuruz, zicând: că e mălaul mai cu saț de cât până. Românul sémână mai cu bună sémă cucuruz, apoi de rodăște, dă năvală la el cu caи, cu boi, cu porci și cu oarale; dară ce e mai de pradă: Muerile fac jaf în cotarca cu cucuruzul dând țigancelor pre fusă, pre linguri, pre descântece, ghicituri și pre alte minciuni. Décă de nu rodăște cel nou, apoi e foameté gata înainte ușii, căci nu-și păstrăză bucate de doi sau de trei anni să aibă. Românul ține grămadă de vaci cu lapte, și oi; apoi nu are unt dindestul nici să se ungă pre cap, dar decum să-și dirégă oala cu bucatele. De face brânză, dau năvală cu toți la dânsa până iastă. Décă vara sépă și cosête cu mălaul săc, și cu ștră și lobode ține porci, dar slănină nu are altul nici până la pogorâré Duhulu sfânt (până la Rusale) și aşa e totdeauna sărac și neajuns.

Ce pricinuiaște neajungeré aciasta la Români? Neștiința și nepriceperé în Economie, și nepăstrăla celor chivernisite; căci având dobitoace nu grijaște de hrana și scutela lor preste iarnă, ci le lasă de flămânzesc și dégeră de ger; apoi în primăvară mor și să izidesc (aicé în părțile acesté am văzut eu în iarna aciastă trecută, că unii oameni au găiat fânul încă în Ianuarie, și aşa cu tușă și cu mugure au hrănit dobitoacele lor în câmp limpede, neavând nici grajdă, nici barem șopru pentru dânsel; și aşa în primăvară au păgubit altul câte trei părți din vitele sale). Iată dară sărăciua și mișaliua în casă. — Altă pricina a sărăciei iastă léné (păcatul de moarte). Décă ascultă din ce vine de e némul cel românesc mai lénos și mai moale de lucru de cât alte noroade: acéia izvoraște din pré multă păstorie a oîlor, porcilor, mieilor și alt., căci Românul trimite dopă 5 sau 6 porci un prunc, la oî altul, la miei altul; carii la vite nu au alt lucru sără numai să doarmă, și de mic să îngrașe léné în oasele lui, să vorbescă nimicuri, să învețe a

suduți și a vicleni, și încă a fura poame, bucate și câte vre un miel. Așadar să strică preste ann, să zic mai puțin, la un sat numai câte 50 sau 60 de prunci, carii ar puté, de ar pune ei păstorii de obște, precum fac Nemții și Serbi, până la vârsta ce de lucru, să mărgă la școală să să învețe a ceti, a scrie, creștinătate și lége luă Dumnezeu întru caré să cade lui să viețuiască pre lumé aciasta. Încă mai îngrașă léné la parto cе fă-meiască (măcar de și sănt Românele mai bărbate de lucru decât bărbații lor) sărbătorile célé idolești ce le țin iale preste ann, precum: Sărbătorile lupulu, a ursulu, a pasărilor, a cailor lui Sâmtoader, Todorusalele, Ghermani, Armindenii, Joile dela Paști până la pogorâré Duhulu sfânt, Martile încuiațe, sfintele maice Vineri și alte multe zile, care iale dela vre-o vrăjitoare a le ținé însărcinare au; de care minciuni și nimicuri, din mare orbire a minții, din credință îndeșartă și din prejudecie, spre mare rușinare a Evangheliei și spre mare ocară a légi noastre cei pravoslavnice a Răsăritului, nu să pot descrușnă La școală fetele! la școală! barem iarna, și la beserică să le ducă maicele de mâna, de mică să le adape cu învățătura creștinăscă, cu iubiré de fapte bune, de direptate și de Dumnezeu; apoi așa fiind și iale maice odată, vor aduce rod, și creștere lui Dumnezeu bine plăcută.

Precum că e Românil nostru mai moale decât alte némuri, și îi e urât plugul și sécera, adeveréză și aciasta, căci mai pretutindeni în sate nemțești și serbești sănt purcarii, văcarii, pânditorii de caș, de vii și de coșniță Români; de e birtaș Românil, de e dărăbanț, gornic și cociș Românil, până ce în Bacăca și în Srem am văzut eu cu ochi miei birtași și păstorii Români, dară din ce pricină? De urâțul muncii ișă lasă săliște, priătenii, vecinii, apoi să duce în streină. Dar la ce? Să becherescă, dar nu să boerescă; nu să adune vreun meșteșug și știință bună și de folos, apoi să vină să-și înbunătățescă némul său cu dânsa; ci să-și petréca ticăloasa viață întru negrijire și cu sudoară sa să înbogățescă pre alii. Oh stare de plângere și de suspinare vrédnică!

Cetitorile iubite! fie de ce stare vei fi: preot, învățătoriu, domn, dirigătoriu, negoțătoriu, maistor, sau și plugariu,— te rog cu inimă fierbinte și cu lacrimi te jur, adună pre lângă tine pre seleinii și vecinii tăi Dumineca și în zile de sărbătoare. Décă le cetește câte ceva din carte aciasta, și le tâlcuiaște mai pre larg, cum vei puté; îndemnă-ți spre iubiré de ostanelă, spre direptate și spre îndestulare cu célé căstigăte prin sudoară sa: îndemnă-ți încă să încépă a lucră mai bine pământul, și să caute cum trăesc vecinii lui Nemții și Serbi; cum ei iarăși plugari fiind, să hrănesc, să adapă, să înbracă și lăcuesc mai bine; să deschiză ochii să vază alcăturé și hotărâré bunulu făcătoriu, întru orânduiala firi cei bogate, caré lucrătoriulu celui neostănit sudoară luă cu prisosință plătește.

Nu la cărcimă Duminica și în zile de sărbători, nu! ci la svătuiri bune și înțelépte. Adunați-vă la un loc câte câțiva vecini, sau supt nescari copaci la umbră, pre iarbă verde, unul să vă celească ceva, dar cea lalî ascultați; décă de vi să uraște cetanii svătuiji-vă. — Dar ce să ne svătuim? va întrebă cineva. Ia ascultați ce! nu vă vorbireți de răul și greșala altuia; nu spre

clevetiré, batjocura și spre ucideré numeluř celuř bun a frateluř vostru; nu de mueré aculăruia și de portul eř; nu de pizmuiri, nu de apucări, nu de curviř și de vorbe de nimica; ci vă vorbiř și vă svătuiř: cum veři dirége și îngrăšà câmpurile voastre, cum veři înfrumsețà și înbunì dobitoacele voastre; cum veři abate vreo apă, caré vă înnécă câmpurile și casăle; cum veři zidi și după care formă veři face casele voastre, ca să vă fie mai vederioase, și sănătăřii mai pasnice; cum veři îndreptă și curăři uliřile și avliile voastre; cum veři trage șanțuri predenainté caselor voastre, și veři umplé cu prund și cu năsip uliřile și drumurile voastre; cum veři sădă predinainté caselor voastre duză, și cum să vor învăřà fămeile și fetele voastre a ținé viermă cariř fac mătasa, și cu dânsa vor înbunătăřii pânzele și țesuturile lor; cum veři săcă bălțiile céle de nică o trébă, care sănt pre lungă și prin sate, și care cu vapura lor cé înpuřită otrăvesc și cu epidimie încintă aerul, din care să scornesc și izvorăsc boale multe și ucigătoare oamenilor și dobitoacelor, și cum veři înbunătăřii întru toate Economia casiř voastre. Děci după aciasta să vă svătuiř cum veři dirége portul vostru, a fămeilor voastre, ca să pasă mai bine pre trup, și să-l apere de cătră asprimé frigului și de cătră arderé soarelui; mai pre urmă să vă voroviř și despre înbunătăřaré minții, a înțelégerii și a sufletului: cum veři face școale bune pentru prunci și pentru fete, cum veři face plată bună și lirană pentru invăřători bună, și să daři prunci și fetele la școală; děci cum veři face și înfrumsețà beserica luř Dumnezeu, bine a o îngărdi și a o cercetă; cum veři dobândă preot bun și învăřat, și cum veři înbunătăři plata și omeniřia lui.

Acesté sănt svaturi și vorbe despre care trebuiaște să vă voroviř, și déca v-aři vorovit a le face să vă apucaři!

Lăsaři-vă, oamenilor! de vorbe slabe și scunde, care aveři obiceiu de ziceř: «Așă au trăit bătrâniř noștrii, aşă vom să trăim și noi», căci aceşté sănt vorbe ale oamenilor celor prošti, întunecaři la minte, celor sălbateci, varvari, celor lénoři, și acelor ce tot ce pute le amiroasă; cărora să cuvîne ziceré a Cântărețuluř Inpărat David: «Si omul în cinste fiind, n-au priceput; alăturatu-s-au cu dobitoacele, céle ce nu au pricépere, și s-au asămănat lor». Psalm 48, viers 12.

Cinstiřilor preoři! și voi bine întelepřilor învăřători! Pre voi vă rog eu cu lacramiř, pre voi vă îndemn cu inimă fierbinte, pre voi vă deștept eu dintru dormitaré cé pagubnică, spre lucraré vieř ceř de Dumnezeu sădită: deșteptaři-vă și vă sculaři la lucrul cel de Dumnezeu bine plăcut! înbărbătaři-vă, staři, lucraři și vă osteniři, a învăřà turma cé vouă încredințată; în beserică, în școală și întru toate adunările, nu contenireři a bine cuvântă pre Domnul Dumnezeu împlinind vořa luř cé sfânlă: învăřaj, îndreptaři și deschideři mințile oamenilor întru crederé de Dumnezeu, întru dragoste și fapte bune, întru gândire și facere de direptate, întru iubiré de ostenélă, întru îndestularé cu staré și chivernisitele sale. Voi sănteři sculele, prin cariř numai să fac oameniř bună, direpři și iubitori de ostenélă. Voi puteři face mai mult bine întru un sat și obște. Voi sănteři păstorii turmei ceii cuvântărețe, și numai dela voi îňșivă atârnă, ca să fiři bună și să vă puneři sufletele pentru oř; dela voi va círe stăpânul turmei ořle céle pierdute; pre

voi vă va întrebă el la dreptul județ despre paguba turmei sale cei și iubite, pentru cără să-ăi vărsat scump sângele său; de cără dela voi atârnă, de cără vrăjitor să auziți glasul cel dulce cătră sluga că bună: «Slugă bună și lucrătoare, preste puțin a fost credincios, preste mai mult te voiu pune: intră întră bucuria Domnului tău».

Vremă iastă, cetitorile iubite, ca să săvărșesc eu înainte cuvântaré aciasta a mei, dintră cară putușă vedé, ce gând și scopus am eu cu carté aciasta: Așă dară numai dela tine însuși atârnă ca să ţăi ceva folos dintrânsa; care făcând vei înplini pofta și voia mea întră toate.

Obradovici, Director.

Între cele două prefețe se află următoarele versuri:

A plugariului viță iastă fericită,
Mați dintră întâi în lume orânduită.
Independat de bântuiala altora stări,
întră viețuire simplă astă indestulări.
Ară pământurile și răstoarnă brazdele,
A părinților săi — cu dobitoacele sale.
Cu puțin să indestulăză și bine trăește,
de are prunci mulți foarte să veselăște.
Pohtele cele réle rodiré Demonului,
Nu smintăște odihna că dulce a plugariului.
Fericită viță de mulți alți dorită.
în casa plugariului iastă sălășluită.

București : Biblioteca Academiei Române.

714. *Carte de pravilă*, Partea I-II. Cernăuți 1807.

К А Р Т Е | Д Е | П Р А Б Й Л Ъ | Ч е к в о р и н д е л е | М е с и р а | Ф а н т е л о р
Р х л е ш и ă К з л к з р ю л о р г р е л е | Д е П о л и ц и е . | * | П а р т е . ă т ј .

Ч Е Р Н Й З Ц Й . | Г а ă т в о р и т ă П е т е р Е к х ă р д п р и к и л е г и т | т в и о г р а ф ă Б ă -
к о к и н и ă , ă н ă л | 1807.

[Partea II:] К А Р Т Е | Д Е | П Р А Б Й Л Ъ | М е с и р а | Г р е л и л о р к з л к з р ă
ă п о л и т и ч е с и л о р | ă р ж и н д з е л ă ă т ă н г ă т о ă л р | Д е П о л и ц и е . | * | 2. | П а р т е
ă д ă а w ă .

Ч Е Р Н Й З Ц Й . | Г а ă т в о р и т ă П е т е р Е к х ă р д п р и к и л е г и т | т в и о г р а ф ă Б ă -
к о к и н и ă , ă н ă л | 1807.

2 vol. 8° de 6 foi, 362 pagine, o tabelă și 3 foi, pentru vol. I; 1 foaie, 235 pagine,
și încă 3 pagine, pentru vol. II.

In fruntea vol. I se află un decret de promulgare al împăratului Francisc II.

București : Biblioteca Academiei Române.

715. *Cati his mic*, Brașov 1807.

Cati his mic sau scurtă pravoslavnică mărturisire a legii grecești neu-

nite, pentru trebuința puncilor celor neuniți românești. făcută și dela unitul episcopal în Carlovăț, la anul 1774 înințul sinod intărit, și cu întărîrcă Arhie-

piscopulu și Mitropolitulu tipărit, cu toată cheltuiala dumnilor Constantin și Ioan Boghiță, în privilegheta tipografie din Brașov, 1807.

Biblio-hronologie română, în *Buciumul Romanu* (Codrescu), I (Iași 1875), 431.

716. Ceaslov, Sibiu 1807.

Iorga, *Scrisori*, II, 57.

717. D. Covaci, Carmen, Oradea-Mare 1807.

C A R M E N | illustrissimo, ac reverendissimo | Domino | S A M U E L I
V U L K Á N | Dei gratia | E P I S C O P O | Magno-Varadinensi | graeci ritus
catholico, | Dum ex auspicatissima sui inauguratione | ad suam sedem epis-
copalem rediret, | a | D E M E T R I O K O V Á T S | secundum in annum SS.
Theologiae | auditore | Graeci-ritus catholico | In perpetuam grati animi tes-
seram | Dicatum :

Anno, quo | GaLLICa DIspersos reLeVabant arMa PoLonos : | PLan-
gebant DoMIto PrVssICa Castra soLo. Sumptibus F. B.

Magno-Varadini, | Typis Antonii Gottlieb Maramarosiensis.

In 4º de 8 pag.

Oradea-mare : Biblioteca diecezană episcopească.

718. Floarea darurilor, Brașov 1807.

Φ Λ Ο Ι Ρ Β | Δ ΑΡ Υ Ρ Η Λ ΓΩΡ | Φόρτε φολοσιτόδαρε φίεψε κάρθα | Κρεψήν,
ἀπάτη σφλετέψε, | κάτι ώη τρεπέψε. | Πικόμ ἀδόνα ὠαρκ Τυπκρύτα Ρομάκηέψε | .ἡ
ζύλες : | Ληζλιζάτβλει Λπζράτβλει ιόστρε | ΦΡΑΗЦИШΚΖΕ ἀλ ΔΟΙΛΒ.
Φίνδ Γεβερνάτορ Εζιζελένεια σά | ΓΡΟΦ ΒΪΗΦΙ ΓΕΩΡΓΙΕ | Κ8 Ελαγο-
λοκένια πρέ οινιστήτβλει | Κονζιστόριβλει ιέ ογνήτ δην Μάρε | Πρινιζπάτβλ Θράκ-
λειβλει. | Κ8 τόατκ Κελτβάλα Δηνέλρ Φράζιλωρ | ΚΟΝΣΤ. ώη ΙΩΑΝΝΗ ΒΟΓΙΚ.
ἡ Πρινιλεγίάτα Τυπογράφε δην ΒΡΑΙШΟΕ. | Πριν Τυπογράφει ιωάνη Χεν-
νινγ. | 1807.

In-8º mic, de 4 foi, 173 pagine și încă 2 pagine pentru arătarea cuprinsului.

Prefața :

Prédoslovie

Cătră pravoslavnicii cetitoră.

Aflând aciastă carte, ce să chiamă Floaré Darurilor, după grecește pre
limba românescă întoarsă, typărită din vechi în Snégov, încă și întralte
limbi să află, iarăși typărită, însă românește foarte arar și în puține locuri
să află, pentru cară îndată am făcut cérere cătră Domnélor fraților de bun
ném născuți Chyrii Constandin și Ioann Boghiță, rugându-i să bine voiască
a porunci ca în typografia Domnélor incredințată a să typări aciastă folo-
sitoare carte; carii ca niște răvnitori și poftitori sporulu și binelu și
folosinței cei sufletești și trupești aî obștescului bine, cu bucurie și cu dra-
goste, prin îngăduința, tensura și slobozenia înnaltei stăpâniri, fără pre-
lungire au lăsat a să typări. Dintru cară fiește care pravoslavic creștin
și cetitoră, atâta sufletește cât și trupește, a să indulci cu acéstă neprețuită
doftorie, cu dovedire din dumnezeiasca Scriptură și a tuturor dascalilor și

filosofilor politicești; căci fiește care cap din aceste 35 de capete întrânsa aflătoare, are învățatură mai întâi moralicescă, al doilea filosoficescă, și al treilea istoricescă, din cară fiește care doftoriia și nectarul (adecă dulciața neprețuită), atâtă sufletește cât și trupește, poate să folosi, și a suge, și vindecare patimilor sale a dobândit, căci după cum la boale, osebite doftorii, și lécuri sănt orânduite a să intrebuiță, aşă și la aciastă carte, în fiește care cap osebite folosuri și tămăduiră ale patimilor să află, numai cel ce citește să fie cu luare aminte, și să urmeze învățuri și sfătuiri intru dânsa cu îndestulare așezate, ca albina cară zboară cu mare ostenelă, și cu sănătoasă înțelepciușe, și luare aminte preste câmpuri și livezi și grădină, din floare în floare, agonisește că-ș hrană folositoare, alegând numai cele mai bune floră care sănt spre intrebuițără ei că cu folos, pre cară toți cei înțelepiți o aduc înainte, în învățurile sale, pentru pildă, ca și noi să urmăm bărbătiei cei cu înțelepciușe și cu mare ostenelă a ei, adecă: a ne osârdui și sili, în toată viața noastră ca să facem a pururé acel felin de fapte care sănt spre cinsté, lauda și folosul nostru, și următorilor noștri; înplinind tot deuna cu tot sufletul nostru porunca lui Dumnezeu, cară zice: să iubești pre Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, și pre vecinul tău ca însuși pre tine; cătră care cale și aciastă mică carte ce să chémă Floară Darurilor ne va povățui, ca să putem cu lesnire a dobândit mai sus pomenitul folos, numai să urmăm și să înplim cu fapta învățatura întrânsa cuprinzătoare.

Dirept aceia cuprindet-o, pre aciastă mică cu bun miroș floare, în sânul dragosteii cei creștinești, ca prin cetire îndeletnicindu-vă, și cu fapta a urmă și înplină învățatura că adevărată a ei să vă înpărtășii rodului și dulcelui miroș, (atâtă sufletesc cât și trupesc), carele din trânsa veți culege întru blagoslovenia trupescă și fericire vecinică sufletescă.

Al tuturor smerit plecat,

Ierei Ioann Stefanovică.

Păroh biserică din Bolgarseg(hiul) Brașovului.

La sfârșitul textului se arată că și corectura (diortosirea) cărții a fost făcută de acelaș paroh.

Cartea aceasta se tipărește și în anul următor 1808, tot la Brașov, însă de alt tipograf.

București : Biblioteca Academiei Române.

719. G. Haines, *Versuri la statua lui Iosif II*, Viena 1807.

VERSCHURY | de laude en limba Romaneaske | la | statua |
a INPERATULUY | JOSEPH II. | Kare la Anno | 1807. | en tsetate
Vienna la Josephplatz sau aschezat. | VIENNA.

[Pe verso:] Sau fakut prin | GEORGIE HAINES, | Proto-Presviter la
Districtul Coroni de religia gretsaske ne-unite, schi fostul Capelan de oaste
la Benjovsky al 31. Infanterie Regement de linie dela Transilvania.

2 foi.

Versurile se termină astfel:

Se primeschty, me rog, en nume de bine
Atseste verschury de la mine,
Dela un vechy Roman adeverat
Kreditnsos rob la al seu Inperat.

Bucuresti : Biblioteca Academiei Române.

720. N. Horga Popovici, *Oglindă arătată omului înțelept*, Buda 1807.

СОГЛАСИЕ | АРХИАРХ | СОМОВЫЙ. ЦЕЛЕПЕТ | КАРК | КВАРИНДЕ. Ф. СИНЕ
КЕКИЛЕ. ФРДЖМПЛЭР | КВ ПИЛДК АДШСК, | КВАВИЙ ДЕ ЛИПСК ШАВЛЯЙ АСЕ КВНДАЦЕ | ШИ
ЧЕЛВИЙ ДЕ АПРОДАПЕ. ФРДЖДВИЙ А ФИ ДИН. Ф. ЦЕЛЕПЧЮНК СА. | ЕКРНСЧЕСЛ ВНКМВЛДИЙ
ПЕНТРВ МУКРЧЕРК ФНАИНТЕ, | ПРЫН НИКОЛАЕ ХФОРГЯ | АЛМИНТРИЛЕ | ПО-
ПОВИЧ. | ГРЕКУ НЕ ОУННЙТЕЙ ЛЕЧИ ПАРОХСЛ СЕЛЕВШ-ЛВИЙ. Ф. СЛЖКИТХ БАРМЕГІА ІЛРА-
ДВЛДИЙ | АННВЛ ДЕЛА ХС 1801.

Л И Б З Д И | А К ржáска Типогрáфie а ОУниверситáцiй | Официáрный.
янвáя 1807.

In-8º de 9 foi și 158 pagine.

Scrisoarea de dedicătie;

Mărituluř, vrédniculuř și pré osfințituluř Domnuluř Domn Pavel Avacumovică, Pravoslavniculuř de légi greciască Creștinătătiei Beserică Răsărituluř Episcopul Araduluř, a Orăziei-Mari, Ienopolie-Halmagiuř și părților cătră acește cuprinzătoare, s. c. l. Domnuluř sfîntitoruluř mieu milostivului părinte:

Aşijderé cinstituluř, luminatuluř și înfrumșețatuluř cu vrednicie Dom-nului Sighismund Edlăpacher de Ghioroc, înnălțateř chesaro-crăești și apos-toliceștii Măririř sfétnic, aurituluř vitéz și slăviteř Varmeghieř Araduluř întâiului Vijișpan, s. c. l.; de înpreună Invățătorilor întru acéste părți indemnători; o închină Afara dădătoriul.

Pré Osfințite și mărite vrédnice Domnule Episcope și cinstite, înluminate, mărite Domnule Vitispan, Domnilor, mie milostiv!

Cu aciasta a mé carte numită Oglindă silindu-mă, nu și pentru ca să-mă agonisăsc cevașă laudă și veste numelui meu, ci tocmai că prin vrédnice măritele voastre nume să-mă ţau raze și strălucitoare zare întră noroade, supt mărită oblăduitoarele voastre nume am poftit a o sloboză la vedéră a tot cetitorul, mař vârtos pentru ca să vază și acest ném al nostru numele oamenilor celor mari, carii și mai înainte de noi au fost cu multă înțelepciușă înpodobiti și iarăși carii până acum cu obicinuite cinstiri stau.

Pre lângă păstorésca mé datorință apucându-mă vréme, când și când, din cetiré cărjilor le-am cules și le-am strâns la olaltă, și după a mé pri-cépere în mămésca limbă, pentru înțelégeré noroduluř, o am alcătuit ro-mânéște, ca prin obicinuite purtări cu cinste după năravurile și lucrurile céle bune tare să priveghiem, și cetindu-o, înnălțatuluř Inpărat credincioș și blânză ţărénă să-ă créscă. Așijderé și eu sărguindu-mă cătră urmaré slugilor celor chiemate, carii au înmulțit talantul fleștecarele după putința sa, căroră luându-le stăpânul séma, flește căruă bun străduitoruř, au zis: Bine, slugă bună.

și credincioasă, de puțin aî fost credincios, preste multe te voiu pune; întră întru bucuria Domnului tău, și c. Math: Cap. 25, stih. 14—, întru aciasta a' mé poftire și cei mie următori să fie și lui Dumnezeu, și poruncilor înpărătești credincioși, și cu toată supuneré și plecăciuné

Rămâind umilită și credincioasă slugă, Văditorul sus numitei cărți.

Prefața :

Innainte cuvântare.

Însămnând aciasta, cumcă némul nostru cel românesc, carele cu Bulgărimé ungurescă la o însotire întru olaltă înnalțatuluî oblăduitoruî, încoronatuluî Înpărat Franțisc I-lé, Domnuluî nostru și pré lăudatuluî mareluî Părinte, nedespărțit bunătăților îndăluitoru, aşijderé mérgerilor înainte poftitoru, de înprenă milostivitoarelor orândueli gânditoru și însuși plinitoru, și eu despre o pildă cu sârguință fiind iubituluî mieu ném spre hăsnuire și netezire aceștiăși izvodile omenești trebuincioase Oglinzi, sau despre o parte cu adevărat credincioasă omuluî învățat cărticică spre aciastă săvârșire afară vadindu-o o am poftit, ca acum după înnalțatele milostivitoarele orândueli prin mijlociré fericitelor toleranții, acéste învățătură pământești sugătorilor celor mici m-așî străduî prin învățătură folositoare, după cum s-au alcătuit în limba românescă a le dă, pentru agonisiré înțelepcuniî și a bunei pricéperî; ba încă și fraților parohialnicilor preoți, cari afară de maternica sa limbă nu știu, foarte-i de folos, fiind culésă din mai multe limbî, cu a mé puțină ostenelă adunându-o româneste, întocma ca și albina cé mică din multe florî strângi mîiare spre dulcetă la tot trupul.

Dela acésté indemnându-mă și eu, îmă dau ajutoru, toïag în mână, cu carele mai vârtos mă indemn cătră gândiré sufleteștilor frațietăți cu libov bun și cu părințescă îndreptare.

Iară grozăviile și răotățile céle urâte, cătră tărsire să le aducă și alte înblânzirî, înlocând țării noastre, agonisind la înpărăție liniște, la cei stăpânitorî îngăduință, și dela supuși plecăciune, înnaltele predatelor porunci priimire, și celor deosebi greotăți totdéuna ascultare, și cu a lor purtare inergeră innainte sârguator, străduitor, mai vârtos tinerimé, deprinzându-să cu alinată rădicare spre aciastă urmare, creștinéște viețuind.

Fiind că cu adevărat acest ném, adeca Româniî, cu învățătură nu ăaste pătruns, dară de s-ar dedă pre încet, după cum pré înnalțatul Înpăratul nostru poslește, cu adevărat în urmaré altor némuri cu toate învățăturile ar fi înpodobită, și mergeră cătră fericire ș-ar îndreptă, îngăduitorî cu inima după céle trébuincioase ar fi, la meșteșug deprinzător, la neguțătorii ispititorî și la cătănșag credincioși, și ori carele s-ar învăluî în ceva derégătorie, el, încât ii slujaște firé, întratăță își și face datorința, tocma de-î și plugariu, dar tot își înțelége meșteșugul său; atâta cât nu s-ar rădica mai curând oameni pricepuși de cât dintru eî, ar puté trăi ca macar cine dintru alt ném, că Româniî adevărat dela Roma își trag numele său și loza; acumă dară încă supt innalța stăpânire să află întru plecăciune și bună ascultare; să află unii dintru ei întregi și având fisconomie frumoasă, la trup curață, graful limbii liimpede pretinos alâla, cât încă întră puține némuri

să află aşa prietenug; priimitor de goşti; întâmplările mai dinainte le pomenesc adesea oră, și legă foarte tare o ţină; pre înțeles întru acest ném toate să află, la toate trebile și staturile s-ar putea aplică; cu amăruntul îi place toate lucrurile a ispiti, și cu lungime de vorbe bucuros s-ar înpărtașă; întâmplându se la vre unul dintră ești vre-o pedepsă pentru cevaș vină, aceia încă și la a șasa vîiață să inpută, mai vârtoș pruncilor unui făcătoriu de rău ca acela. Acest ném, tocma de și greșesc unii înprotiva altor, ești întră sine lesne să împacă, și nenorocire de aproapelui său nu vor bucurosi a o descoperi. Pentru acăea putem înțelége, cumcă și întră Română, ca întră alte némuri, să află némuri de trebă și statornici; numai aciasta îi lipsescă, că nu are învățătură moralicescă din pruncie.

O de aș avé norocire, ca în vîiață mé să văd némul românesc trudindu-să după rodurile célé cuviincioasă în cercetările înțeleptilor, tot déuna următori luă Ghelert, numitul scriitorul nemțesc, carele era foarte iusus, atâtă cât pre mulți i-au înțeleptit cu ale sale învățături. Cu o mijlocire ca aciasta va fi aciastă cărticică, mai vârtoș celor blâzni întru cetire va prisosi; iară din parté mé cu puțină slugire imi țiiu sloboziré unor cuvinte ca acésté, care din multe locuri le-am cules dintră ale altora înțelepti învățături (fiindcă după mărturisiré luă Horațius nimica nu țaste, care să nu fie fost, sau prin care-vași rămășișă n-ar vrut fi scris). Aciasta eu, cu cé mai de aproape iubire în dragosté iubitulu mieu ném aş hăznui, făcându-ă păsire omeneștilor ţinéră.

Scris-am în slăvita Varmeghiă Aradulu, în satul Seleuș, afară dădătoriul și izbăvitorul sus numite cărti, umilitul preot,

Nicolae Horga sau Popovici, paroh neunite legă al Seleușului.

Povestirile morale sunt întrerupte uneori cu povestiri istorice și de alt soiu. Dintre acestea cităm :

Poveste pentru cetate Vilagoșulu.

Arătaré unor locuri bătrâne care să cunosc până astăzi (Bancota, Boroș Ineu, Orod).

Jalnice versuri pentru răpăosaré innălțatei Crăiței Alexandra Pavlovna, Doamna Palatinulu Țării ungurești, care s-au făcut în anul 1801.

Arătaré întâmplării feței lui Bogdan, fostului Voevod Țării Moldovii, din anul dela Hs. 1346.

București : Biblioteca Academiei Române.

721. Liturghii, Blaj 1807.

ΔΞΜΗΞΕΞΕΞΙΛΕ | ΛΙΤΞΡΓΙЙ | Ἡ χέωρ διητρε εφῆς παροντιωρ ούσιοι, | Ιώάννι Ζλατοβεστ, Καστλε χέλ Μαρε, ων | Ἀ Πρεκδε εψήνην. ἌΚΞΜ | Ἡ τρέλ θάρη τύπικρήτε: Εόπτ εγκόπηντε | Πρέκ θηλιατθλεν θηλεράτ | ΦΡΞΗ ΧΙΞΚ Ἡ Λ ΔΟ Η Λ Ξ | Κράιολεν θηστωλιχέσκ: Μαρε Πρίνιζ άλ | θηρδέλθλεν, ων χέλελάτε. | Κε Βλαγοσλωκένηα θησελένηεν εάλε Πρέκ Λε-μηνάτθλεν, ων Πρέκ Εφηζίτθλεν | Δόμηθλεν Δόμη | ΙΩΑΝΗ ΕΚΩΕΒ | Βλαδίκελ Φηγηράθλεν. | Λ Βλάζ λα Μητροπωλίε. | θησλ Δελα Ηάζιτερέκ λέν Χε ζαν.

(Κε Τηπάριολ Σεμηάριολεν).

In-4º de 2 foi și peste 204 pagine. Tipar negru și roșu.

Pe verso, Isus Christos binecuvântând, într-o gravură semnată : Petru P. T.

Blaj : Biblioteca arhiedecezană ; Biblioteca I. M. Moldovanu. — București : Biblioteca Academiei Române.

722. Molebnie, Iași 1807.

М О Л Е Б Н Й К Ъ | Ідекъ | Кáрте кв ржнððлла Рðгжчñеларъ пентрø **Л-** пз-
рátълъ, Кéмъ сx сe оýрмъкъе ла Бечéрнїе, ла | Ётренїе, шí ла Айтбргíе, фнайнтe дe єкан-
гéлe шí д8пк єчангéлe, шí ржнððлла Па-факлсеврилашъ **Л**ицрътъеций, ла Нáщерѣ
Л8й, | ла С8ирѣ .ф Скáвн8ль **Л**ицрътъескъ, а тóатъ | Россíя, шí ла Лкоронáциe, шí
.ф крѣме | дe бир8н8цъ. Кéмъ шí ла тóатъ Фамилїя | **Л**ицрътъескъ. Д8пк кéмъ
д8рátъ .ф Тáблъ, | ла сфкршиytълъ ачéций Филéзий. **Л** фíеци | кárѣ Л8нк шí зí.
Шíа тóтъ Клýросль | веcкéрическъ, сx л8нк а оýрмá негрешиytъ. | Са8 тун8р8тъ
динъ пор8нка Прѣ ѿ сфинций-т8л8й Митрополіtъ а тóатъ Молдáвія, | **К**УРІ **Г**
КУРІ **Б**ЕНІЙ МІНЬ. | .ф Туногр8фія Сфíтей Митрополій .ф Ішай. | ла
Л8н8ль **Л**їш. Іан8áр8е кз.

In-4º mic de 1 foaie pentru titlu și 40 de foi numerotate.

Pe verso titlului se află stema împăratească rusească, având la picioare stemele țărilor românești, și cu un extras din psalm. 17 (facs. No. 323).

București : Biblioteca Academiei Române.

723. *Pannyhidă și litiia mică*, Iași 1807.

П А Н Н У Х И Д Ъ | Л П Р Е Ё Н Ъ ШИ Л И Т І А М И К Ъ.

Кáрѣ квпр8нде .фсн8е тóатъ Ржнððлла пентрø чéй м8рций. Чe сx фáче Бйн-
риле, д8пк кечéрнїе, престе тóтъ л8н8ль. Кжнðъ н8 гáстe .фнайнтe Пржн8нр8, Прá-
никъ, сa8 д8пк Прáзникъ, сa8 сf8тъ кв Полгелéв, сa8 кв Славослóкъ.

Л кárѣ сa8 аdáшь шí Ржнððлла, Панагíеij.

Лпр8нк шí архтárе пентрø йртоскъ, кéмъ сx кáдe а оýрмá престе тóатъ с8п-
тъмжá чéкъ Л8мина8тъ.

Лкéмъ фтрø ачéсташь кíпкъ, фтжíй Тун8р8тъ. Кв благословéнія Прѣ ѿ сфин-
ций-т8л8й Митрополіtъ **Л** тóатъ Молдáвія.

КУРІ **Г** **К**УРІ **Б**ЕНІЙ МІНЬ.

Л туногр8фія Сфíтей Митрополій, .ф Ішай. ла л8н8ль : **Л**їш.

In-4º mic de 1 foaie pentru titlu și 28 foi numerotate.

Pe verso titlului este reprezentat Sf. Gheorghe.

București : Biblioteca Academiei Române.

724. Polustav, Buda 1807.

П О Л У С Т А В Ъ | Тун8р8т д8пк ржнððл: | Кескъ: кв .фгжд8-
нилa челв8р май мар8. | **Л** Б8ДЛ. | **Л** Кржж: Тун8о: а Оўни-к8рснгжции Оўн-
г8р8еций. | 1807.

In-8º de 2 foi, 683 pagine și iar 4 foi. Tipărit cu negru și roșu, cu caractere de 2 mărimi. Titlul este gravat. Pe verso celor două foi liminare se află căte o gravură, una reprezentând Bunăvestirea și alta pe Isus Stăpânitorul lumii. La sfârșit, Pascalia și instrucțiuni pentru citirea evangeliilor.

Oradea-mare : Biserica ortodoxă. — Sibiu : Biblioteca Mitropoliei.

725. Propemticon honoribus Samuelis Vulkan, Oradea-Mare (1807).

P R O P E M T I C O N | Honoribus | Illustrissimi, ac Reverendissimi
Domini | S A M U E L I S V U L K Á N | Episcopi | Magno-Varadinensis graeci
ritus | Catholici, cum solemnne sui consecrationem | ab | Excellentissimo,
Illustrissimo, ac Reverendissimo | Domino J O A N N E B A B B | Episcopo
Fogarasiensi, S. C. R. et Apost. Mattis. | intimo status consiliario, | Die viii
Junii m.DCCC.VII. | Balásfalvae suscepturus, | in Transylvaniam proficiseretur,
Debita cum veneratione | Dicatum | A. T. P. V. C. | Magno-Varadini | Typis
Antonii Gottlieb Maramarosiensis.

In-4º de 8 pagine.

In versuri.

Oradea-mare : Biblioteca diecezana episcopală.

726. Psaltire, Brașov 1807.

Ψ Ι Λ Τ ΗΡ Φ | ΦΕΡΙΚΗΤΩΛΥΗ ΠΡΟΡΟΚ | ωή Λιχράτ | Δ Ι Β Ι Δ.
Κε Μολύτωλε λα τόλτε Καδίσμελε, ωή κε Κκητά-ριλε λόδη Μωνεύ, Κε Ψάλμι
λέσιη, ωή κε Πρηπή-λελε λώρ : κε Παρακλήσια Πρέκιντη : ωή κε Πασχάλιε. | Ιακώμ
.ξτάλη Τυποράτχ, | .ξ είλελε πρέκ λεμινάτθλεύ, ωή πρέκ ίνηλιατθλεύ | Λιχράτ
λα Ηδετρή | ΦΡΑΝΤΖΙΣΚΟΣ Τζέλ διν Τζ. | Κε τόλτε Κελτθάλλα Δάλ
ηκλωρ Φράντζιλωρ Κύρη | ΚΟΝΕΤΑΝΔΙΝ ωή Ιωάννη ΒΟΓΙΑ. | Ά Πρι
κιαλεγίατα Τυποράφιε διν ΒΡΑΠΙΟ. | Πριν Τυποράφια Ιωάννη Χάννινγ. | 1807.

In-4º de 4 foi și 320 de pagine. Tipar negru, cu 28 de rânduri pe pagina.

Verso titlului e alb. Pe soile liminare se află instrucțiunile pentru cetarea Psaltirii și, în fața textului, o gravură reprezentând pe David, cu următoarele versuri, ca legendă :

Când am în tot locul
Pre David Prorocul,
Aşa mă învăta
Să cânt cu dulciajă:
 Fericit bărbatul
 Ce nu umblă în sfatul
 Cu necredincioși
 Și cu păcătoși.

La sfârșit, după aratarea psalmilor ce se citesc în vreme de primejdie, se citesc următoarele :

Prin osteneala diorthosiri zmeritulu între preoți ierei Ioann Stefano-vici, paroh din Brașov, și Ioann Bărac, dascal norm.

București : Biblioteca Academiei Române.

727. Psaltire, Mănăstirea Neamțului 1807.

Iorga, *Inscripții*, II, 57.

728. Salutatio Sam. Vulkan, Oradea-Mare 1807.

SALUTATIO | Qua | Illustrissimum, ac Reverendissimum | DOMINUM,
S A M U E L E M V U L K A N, | Divina Providentia | Magno-Varadinensem

Graeco-catholicum | EPISCOPUM, | Ipsa festivae praesuleae inaugurationis celebritate | humillime venerabatur | Iuventus regio-episcopalis domestici Seminarii. | Anno MDCCCVII. mense Iunio, die (29-a v. s) | Magno-Varadini, Typis Antonii Gottlieb Maramarossiensis. | 1807.

In-4º de 8 pag.

Saluataia este în versuri (exametre și pentametre) și este precedată de o scrisoare de dedicație în proză.

Oradea-Mare : Biblioteca diecezană episcopească.

729. Tâlcuirea celor șapte taine, Iași 1807.

Тълкувътъсълъ ачъстъ съйтъ шъй лъвлъ фолоситъаре кърте че съ нълъцие Тълкувътъ чълвъръкъ шъпте съйтъ Тъйнъ алъ бисъръчъй.

Ѣ Зълелъ прѣ Азмънатълъй, шъй прѣѢ Азялъцътълъй Домънълъй нъстъръ.

Ѣ ГО Г Т Й Н Т І Н Ъ Й Л Е З Й Н Д Р Ъ В Ф Й Л А Й Н Т Ъ В Е Д.

Тълкувътъ динъ лъмъба єллинъесъкъ де Ѹсъшъ Прев ефъциа съ Пърънътъе йорхътъесъкъпълъ шъй Митрополитълъ алъ тоатъ Молдъвълъ,

КУРІСЪ КУРЬ ЕЕНІЙМІНЪ.

Кърѣ късъ благословенъшъ шъй кълтълъла Прѣ ѿ съйтъиенъ съле сълъ фъндърътълъ късъ дъбънъесълъ, шъй сълъ дътъ шъй алъ тъпъръ спре фолосълъ чълъ де Окие алъ Молдокънилъръ. Йдъшъгъндъсъкъ пре ѿръмъ шъй ѿ ръкъцъжътъръкъ пре скъртъ, шъй Съмъблълъ Кретънъций тълкувътъ.

Ѣ тъпогръфъа съйтъи Митрополій,Ѣ Щши:Ѣ йнълъ.Ѣ йнъз.

In-4º de 4 foi nenumerotate.

Pe verso titlului se află stema ambelor țări (fig. nr. 313) și versuri în cinstea lui C. Ipsilant, imitate după cele din Molitvenicul din București dela 1794 (p. 366).

Prefața :

La toată persona ce să va îndeletnică a ceti, dându-ř cē intru Hs. duhovnicescă sărutare, rogū pre același dătătoriu de harură a-ř dărui toată fericiré.

Văzut-au prorocul ū Zaharia ună sféșnică de aură care avé șapte făclii. Videniă acésta a proroculuř acestuia poate adecă a să tâlcui și întralțu félui, dară mai alesă, și mai chiară, și mai potrivită, să tâlcuiaște că pre céle șapte Taine ale sfintei Bisericăi noastre ceiř pravoslavnice le închipuiaște, care curățescă dupre amândoao pre omă, de păcatul lui Adamă, iară mai bine să zicu, de toate păcatele ilă spală, cu chipă de lumină ilă facă, cu Dumnezeu ilă unescă, fiu ală lui dupre daru ilă facă, și arvona înpărăției ceruriloră, și a vieții vécinice de aicé, și nădăjde încredințată iř dăruescă, și intru dânsulă pună. Dară ce folosă că săntă de atâta de mare folosă pricinuitoare, și atâta de nevoie, și de trebuință măntuirii omului? Că văzându-le urâtorulă de binele și de măntuiré lui, și tare zavistindu-le, în totu chipulă s-au silită, și dé pururé să silăște prină multe féluri de mijlociri, prină necunoștință, zicu, prină neșliință, prină prostime, prină nebăgare de samă, și prină lenevire, a nu să lucră desăvârșită unele dină trâNSELE, care-să mai de nevoie asupra Creștiniloră, ca să albă Viclénulă încrare în lăuntru la sufletă. Că știe măestrul pierzătoriu și amăgitorulă de suflete, că botezulă și ungeré cu sfântul Myru au putere să facă pre sufletulă celuř

ce să botéză oră cu totulă neplecată spre celă rău, oră ne lăsne plecată: dupre sfântul Symeon noul bogoslov. Și acestă așa făcându-se, elă nu poate să se apropie de unu suflet ca acesta așa de bine întrarmată cu acăste arme tară. Pentru acăsta s-au silită, zicu, să le ciuntăescă, ca prină lipsiră și nesăvârșiră loră, să afle întrare înlăuntru în sufletul omului creștină, și în locu de cu totulă neplecată sau ne lăsne plecată spre celă rău, să-lă facă cu totulă plecată și lăsne povârniță spre răutate. Căea ce o vedemă cu ochii noștri. Decă pentru acăsta la cătă adâncă de neștiință, și de necunoștință a lucrării și a săvârșirii Dumnezeeștilor Taîneloră acestora, văzândă pre némulă rumânescă dină pricina lipsii Dumnezeeștilor scriptură celoră învățătoare pentru acestă,—ne-amă sărguită a tălmăci însă-ne acăstă cărticică, cară cuprinde întru sinești tâlcuiră sfintelor Taîneloră acestora, alcătuită pré cu înțelepciu și pré adâncă de niște pré înțelepți bărbați, zică, adeca de Gavriil Arhiepiscopul Filadelfiei cei dină Monemvasia a lui Sivyră, și de Iovă păcătosulă, ca pre o pré de nevoie la măntuire creștinilor, și cu multă sărguință o amă și typărită, necrușindă nică ostenela, nică chieltuială, și preste toate nelesnirele câte potu să se întâmpale la lucrurile cele bune trecândă, o amă pusă înainte tuturoră voao iubitorilor de Hs. cetitoră. Mai adăogândă lângă tâlcuiră sfintelor Taîne, și o scurtă învățătură, și tâlcuiră Symvolului Credinții creștinești, care prină intrebări și răspunsuri s-au alcătuită. Și nu puțină ajutoriu dă la știință învățături credinții noastre cei pravoslavnice. Decă priimij-o cu dragoste, ca pre o făclie luminoasă, cară lumină cărăriloră méle iaste legăta, și lumină cărăriloră méle. Și cetiji-o cu sărguință, și cu toată luară aminte, nu numai odată, și de doao oră, sau și de trei oră, ci de multe oră, atâtă cătă și de rostă de s-ară pută să o învățăti. Că așa veți pute și mai bine să o înțelägeți, că iaste și camă gră dină fire, fiindă că dogma cuprinde întru sinești, și înțelegându-o, și pre aljii să puteți a-i învăță, și pre noi a ne cunoaște fierbinți osârditoră spre totu folosul celă cătră măntuire pravoslavie noastră. Fiți sănătoși și blagosloviți.

Ală pravoslavie voastre de totu bincle fierbinte poftitoră,

Veniamină, Mitropolită a toată Moldavii.

La sfîrșit, numele tipografilor:

Silvestru Monahă și Dimitrie Ilăavici Bucovinénulă, aşăzătorii sloveloră.

București : Biblioteca Academiei Române.

730. Versuri veselitoare întru cinste... D. Samuil Vulcan, Sibiu 1807.

Ерсөрй кеселитолре .Атэс чинестк пръклъминатълъши пръкъефийцигълъши Деми Галышна Евлкан Енисеконълъши Греко-каденическ ал Орхадеи мэр, кжид ла дн. 1807 .Ин аши лвъ Майо прин Езреленциа са Иванн Енек, Енисеконъл Фкгърлапшлъши сас сфиинцинт Енисекон .А Блаж. Енбію .А Түнеграфия лвъ Иванн Барт. 1807.

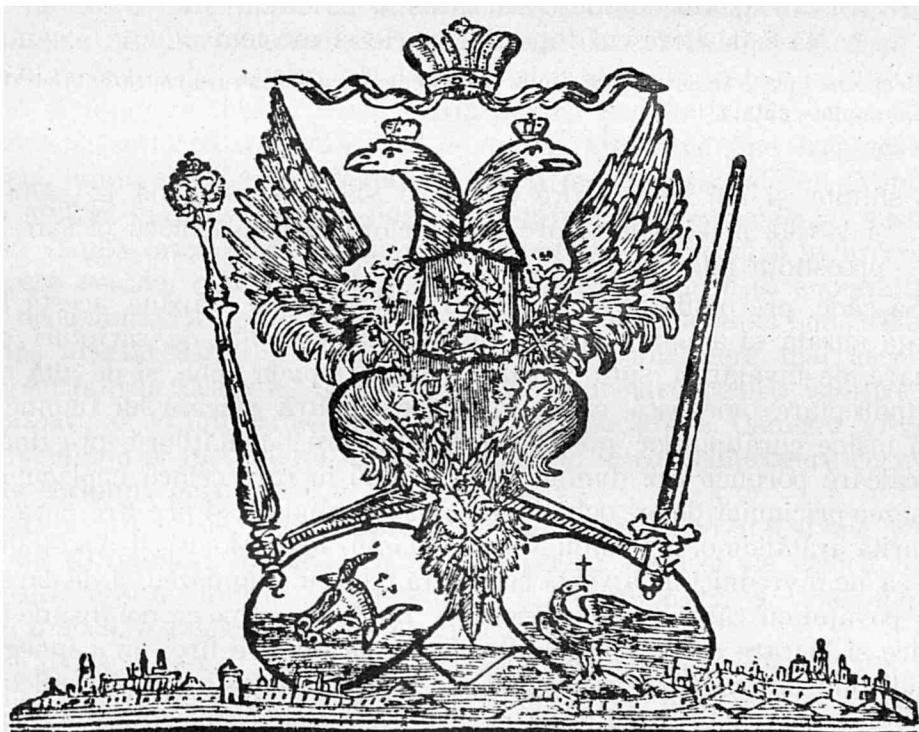
Alte broșuri latinești său tipărit, cu același prilej, la Oradea-mare (v. mai sus nr 725 și 728).

Popp, *Disertație*, 33.

731. Viețile Sfinților din luna Septembrie, Mănăstirea Neamțului 1807.

Атре́ слáка Сfýтей | чéй дe ѿ фýнцъ дe влáцъ фýкъ- тóаре шý нe дeспхр-
цийтей Трóицъ, | а ТИТЪЛУИ а ФИОЛУИ шý | а СФИТЗЛУИ дхъ | А зíлелє
шрѣ ғнкълцáтзлвй шý прѣ благочес- тýквзлвй шý дe Хé юбнтбрюлвй сингбрвлвй
стакпжнитбрюлвй мáрелвй Апзрать | АЛЕѢЗИНДРѢ ПÁБЛОВИЧИ | а тóатъ
Россія. | Кs Блгословенія шý мáрѣ джвторынцъ а прѣ | ѿ сfýцїисаle | КУРІУ
КУРІЕ БЕНІАМІНЬ | Ірхъепіскопъ шý Митрополитъ а тóатъ Молдакія | шý
а йлтвръ юбнтбрй дe Хé Патріацъ.

Сa8 тѣпхрѣтъ ачáстъ сfýтz шý прѣ фo- лоситбраре Кáрте чe к8пrйндe Атре
сíне кíе- циile Сfýцїилвръ динъ Лéна лвй Септемвріе. | Кáре аквмъ фтжъ сa8 тжл-
мжчйтъ динъ лимба | слокенѣскъ фѣ Рымжнѣскъ, спре чéль дe | євцие фолбсъ:
А сfýта Мжнжстýре Нéмцвль | Атре Ѵсзїй дcа тѣпогрѣфie. | А врѣмѣ к8кбоз-
шіеи сaле Куръ ДОСИӨСИ, | Іервсхъмонахвль шý Стáрецвль Сfýтелвръ | Мж-
нжстýри Нéмцвль шý Сéквль. | А ѿий дeла мжнтсйрѣ лвмій, заш. | Лéна
Ішлe А.

323.— Stema din *Viețile Sfinților*, Man. Neamțului 1807.

In-folio de 12 foi, 40 pagine și 253 foi numerotate.

Deși se spune în titlu că carteia a fost tipărita la Neamțu, din preșa Mitropolitului Veniamin, reprobusă mai jos, reiese că ea a fost tiparită la tipografia Mitropoliei din Iași.

Pe verso titlului se află stema împaratească rusească, cu stemele țărilor românești la picioare (facs. n° 323) și următoarele versuri:

Stihură 8 asupra stemii pré innălțatului și pré blagocestivului Alexandru Pavlovici întâiului Înpărată a toată Rossia.

Gripsorul, corbul și bouriul înpreună,
Schiptrul cu spata spre laudă să adună.
Acăstă Înpărate-ți înpletește stema intrumșetată,
In locu de părinți blagocestia și pravoslavia și să arată,
Luminătoru că te-ai născut alu nemul Moldo-Valahie,
Pré vrédnicu stăpânitoru a țărilor și alu politie.
Corbul, carele au hrănit pre flămândul Ilie,
Te-aduce Înpărate cu cruci putere și tărie.
Intinde-te ca gripsorul, pre tote stăpânește,
Cu schiptrul și cu spata pre vrăjmaș și munceste,
Pre cei văzuți și nevăzuți, cu mare biruință,
Precum rugămu pre Dumnezeu cu multă umilință.
Să te întărescă minunată întru înpărătie slăvită,
Cu pace, cu liniște, cu viață bine norocită.
Și 'ntr-al său dumnezeescu lăcaș și fericire,
Să-ți dé Cerescul Înpărată, parte și moștenire.

Urmează apoi o foaie cu mai multe ornamente și cu o gravură reprezentând «Înalțarea Domnului» datată 1807.

Prefetele :

Pré o sfintite și alu nostru pré milostive stăpâne, cé până la pământu și de robă închinăciune, pré o sfintitelor și apostoleștiloru picioareloru préosfinții tale aducem.

Să cădă, pré o sfintite și alu nostru pré milostive stăpâne, acestu felu de viață curată să avem, câtă să nu avem trebuință de scripturi spre luminare, de învățătură spre povătuire cătră faptele bune, și de altă oare cară îndreptare omenescă cătră mântuire și cătră plăceré lui Dumnezeu. Ci noi înșine curățindu-ne pre sine prinu lucrare bunătățiloru, pre tina cé dinu călcaré poruncii cei dumnezeestă, și dinu lucrare celoru neplăcute lui Dumnezeu pricinuită, de pre ochiul mișii scuturându-o, și pre fire curată și nefelurită arătându-o, pre cumu Noe. Avraam, Iov, Moysi și Apostoli, ca aceia să ne învrednicim a vorbi față cătră față cu Dumnezeu, și de dânsul să ne povătuim cătră cele cuviincioase. Dară de vréme ce noi înși-ne prin leneviré și lucrare celoru neleguite amu stricatu pre fire, amu înnegritu pre sufletul nostru, amu întunecatu pre minte, cară iaste ochiul sufletului, și de totu l-am orbitu cu patimile, pentru aciasta nevrédnică ne-amu aşeza de o dumneziească vorbire ca aciasta, și întru nevoia și trebuința sfintelor scripturi ne-amu făcută. Si aşa pré bunul Dumnezeu, celu grahnicu întru ajutoru și nemărginitu întru milostivire, n-au lăsatu pre nemul omenescu lipsit și de acestu ajutoru alu scripturilor, ci milostivindu-să spre zidire măiniilor sale și nelăsându-o să se prăpăstuiască întru întunereculu celu desăvârșit u alu neștiinții și alu necunoștinții de Dumnezeu, prc unele adecă prinu văzătoriul de Dumnezcu Moysi, iară pre altele prin prorocii săi, iară pre altele și prin sineș, cându cu trupu omenescu s-au înbrăcatu, și cu

oamenii au petrecută; pre altele prin sfinții săi ucenici și Apostol, însă și prinu sfinții părinți și dascalii diadohii acestora, multe și pre folositoare, și cătră măntuiré sufletelor povățuitoare, indemnătoare, și de răvna cē după Dumnezeu aprinzătoare. Dintru care unele adecă săntu tâlcuitoare, iară altele de nărvuri indreptătoare, și de fapte bune învățătoare, iară altele săntu istorisitoare. Si céle tâlcuitoare adecă săntu la sfintele scripturi céle vechi și la céle noao, intunecate fiindu, și celor mai mulți nedescoperite și neînțelése. Iară céle învățătoare săntu dregătoare de nărvuri, descurcătoare de patimii, depărtătoare de răutății, întorcătoare cătră pocaință, povățuitoare cătră fapta bună, și cătră săvârșire ei aducătoare. Iară céle istorisitoare săntu acél care istorisesc pătimirile sfinților mărturisitorii, muncile, întrebările tiranilor, răspunsurile mărturisitorilor, și toate céléalte cazne ale lor. Istorisescu viețile și petrecerile céle înbunătățite ale sfinților Părinți, Dascal și Arhierei, viețile sfinților cuviști, carii unii adecă prinu munți, prinu pustielăți și prinu prăpastii au petrecută, iară alții prin mănăstiri și vieții de obște. Care fiindu că săntu istorii, și istoriile cuprindu intru sine nevoințele sfinților, cumu unii adecă era dați și vânduți și duși, după cuvântul Domnului nostru, la înpărații și la domni pentru numele lui, și cumu să luptă cu tiranii, cumu răbdă pentru numele lui Hs. toate feliurile de munci, cumu până la răsuflare cé mai de pre urmă ținé credința nevătămată, cumu suferiia totu felul de morți pentru dragostea lui Dumnezeu. Iară alții să depărtă fugindu, după Psalmistul, și să sălașluă în pustietății, cumu viețuiă intru toată înfrânară, intru curăție, în postu și în priveghieră de toată noaptă, cumu să uniuă cu Dumnezeu, cumu li să supună flările céle necuvântătoare, și le slujiă; și cumu totu felul de fapte bune săvârșiiă. Pentru aciasta săntu și mai lesnicioase și spre înțelégere mai usoare, de cătu scripturile céléalte, și cătră răvnă și urmaré celor istorisite mai trăgătoare și de inimile ascultătorilor mai apucătoare. Oamenii vremii de acumu fiindu și mai multu intru prostime și intru neînțelégeré celor alalte sfinte scripturi pogorâții.

Deci pre acéste, zică, ca pre niște mai potrivite vremii și mai priimite auzulu și inimilor ascultătorilor, ale celor mari și ale celor mici, a bărbătilor și a fămeilor, a monahilor și a mirenilor, a cetătenilor și a țăranilor, a înțelepților și proștilor, mai dulci.

Cuviosul părintele nostru Paisie, viindu dinu Sfântul Munte alu Athonulu cu câțiva dinu părinți, și priimili fiindu de blagocestivii stăpânilor în blagocesiva aciastă țară, și în Mănăstire Dragomirna sălașluită, apoi și în Secul și în Némjü, unde și până acumu petrecem noii ne vrédnicii ucenicii lui,—vazindu pre némulu rumânescu: blagocestiv adecă cu sufletul, daru lipsită de céle cătră blagocestie; pravoslavicu, adecă cu credință, daru golu de armele credinții; priimitoru de streină adecă, daru săracu de céle ce ajută cătră priimiré de streină; milostivu adecă, daru ori de pré puțină, ori de nimene ne însemnată, ci mai de sinești și de lége frii povățuită; — s-au sărguită mai întâiu ca pre cinul monahicescu să-lu în bogățescă cu cuvântul lui Dumnezeu, carele iaste și înplinăște toate céle de mai susu arălate. Că nu numai sfinții sa sărguiă intru tâlmăciré cuvâ-

tuluř luř Dumnezeu, ci și pre uceniciř săř au pusă pre unii adecă să prescrie, iară pre aliiř săř învățaturiř ellinești, ca săř poală a tâlmăciř cuvintele și învățaturile sfințiloruř Părinți, care lucru s-au și făcutuř. Deci după ce s-au tâlmăcituř camuř de ajuns cărțile sfințiloruř Părinți, célé învățătoare de viața monahicăască, nu au stătutuř până aică, ci pre uceniciř săř i-au făcutuř săř îndrăznescă a tâlmăciř și alte scripturiř bogosloveștiř și tâlcuitoare la sfintele scripturiř célé vechi și la célé noao; și cariř era știutoriř și de limba slovenescă, săř se apuce a tâlmăciř și dinuř limba aciastă, care aruř fi fostuř de nevoie. Dintru acește eră unulă și răposatulă părintele Stefanuř Ierodiaconulă, pre carele l-au pusă săř tâlmăcescă viețile sfințiloruř de pre limba slovenescă, ca pre niște de obște învățătoare și potrivite la toată viața, și călugărescă, și mirenescă, și politicescă, și țărănescă, și tuturoruř înțelése, cěia ce și mai susuř s-au zisă. Că aruř fi voită și pré ar fi poftită cuviosulă părinte săř le tâlmăcescă dinuř cě ellinescă, după cumuř au făcutuř și Sloveniuř, și dintru acelașuř izvoruř săř scoatemă și noi, că mai aproape de izvoruř ar fi fostuř, și nu s-aruř fi pré depărtatulă de întâiulă chipuř, dară îndestulatulă fiinduř de lipsă și de toată neîndemânară, n-au pututuř.

Pentru aciastă, — știinduř că și viețile sloveneștiř cu multă cercare, cu multă luare aminte, cu multă sârguință, cu mulți dascaliř șicusijă și știutoriř de amândoao limbile, de cě ellinescă, zică, și de cě slovenescă, încă și de cě latinescă, în multă vréme și în multe rânduriř s-au tâlmăcituř și s-au îndreptatulă, — cu sfatul de obște au bine voită săř se tâlmăcescă de pre slovenie, mai vârtosuř că săntuř și așezate cu bună rânduială. Lângă aciastă încă săntuř adăogate și viețile sfințiloruř sloveni, care de nu s-aruř fi tâlmăcituř de pre slovenie, rămâne acélē ne tâlmacite, și rămâinduř, săř înpuțină folosulă, minunate fiinduř și acélē și în tocma folositoare. Deci avânduř mai susuř numitulă Părinte și firescă, râvnă cătră acestuř lucru bună și placută luř Dumnezeu și de sufletuř folositoruř, și mai îndemnându-lă și blagosloveniř și porunca părinteluiř său celuř duhovnicescă, cătră carele multă dragoste și evlavie și credință avé, încă și spre rugăciunile luř nădăjduinduř că-lă va întări, și iř voruř ajută și spre a-lă săvârși, — s-au apucatulă de tâlmăcituř. Si după ce au sporită oare ce parte dinuř viețile lunii luř Martie, că de acolo au începutuř întâi, atuncé daruř, atuncé viinduř pré osfinția ta la mănăstire și pre acestuř lucru plăcutuř luř Dumnezeu lucrându-săř văzindu-lă, ca unuř iconomuř aluř darului și păstoriuř adevăratuř, carele te sileștiř a urmă păstoriloruř celoruř adevărajiř, cariř s-au pusă sufletele loruř pentru turmele sale, și în totuř chipulă te îngrijeștiř de măntuiré turmeiř pré o sfinții tale și cu fapta și cu cuvântulă. Cu fapta adecă, prinuř lucraré fapteloruř bune, a milostenieř, a blandetăř, a smerenieř, a îndreptăriř trebiloruř celoruř politiceștiř, a povătuiriř celoruř duhovnicestiř; iară cu cuvântulă, prinuř vorbiré celoruř de folosuř și de măntuiré flește căruă ce vine cătră préosfinția ta, prin tâlmăciré sfinteloruř scripturiř și prinuř typăriré loruř, mergânduř înainte turmeiř préosfinții tale, și calé cătră măntuiré eiř și cătră săvârșiré fapteiř bune și cătră înpărăția ceriurilor deșchizindu-ř.

Deci pre acestuř lucru plăcutuř luř Dumnezeuř, după ce ař venită la Mănăstire, văzindu-lă lucrându-săř, și cunoscându-lă a fi de mare și de multuř

folosuſ sufletescuſ, nu numai cinuluſ monahicescuſ, ci la totuſ noroduluſ și némuluſ rumânescuſ, l-aſ sineſitü, și, ca și aſa să zicuſ, l-aſ iothetisituſ préosfinții tale; și nu numai, ci și pre tâlmacitoruſ cu préosfinția tà luându-luſ la puțină vréme, l-aſ încălziſuſ cu céle de nevoe, l-aſ căutatü, l-aſ îndemnatü, și cu cuvântuluſ și cu lucruluſ l-aſ ajutoratü, și toată lesniré cătră tâlmăcire i-aſ făcutü; nu numai câtuſ l-aſ ſinutü lângă pré o ſfinția tà, ci și după ce l-aſ slobozitü la mânăſtire. In scurtuſ, pre numituluſ maſ ſusuſ tâlmacitoruſ ſiindu-luſ préosfinția tà dé drépta, și cuviuosuluſ părintele noſtru dé stânga, oră, ca să zicuſ aſă, cuviuosuluſ Părintele noſtru dé drépta, și préosfinția ta dé stânga, aſă de amândoſ ajutorindu-să și răzămându-să și proptindu-să, au călăoritü cătră săvârſiré tâlmăciriſ. Care lucru ſătă că la ſfârſitü bunuſ și vrédnicuſ pré ſainteloruſ rugăciuniloruſ și sârguințeloruſ și doririi préosfinții tale și aſi cuviuosuluſ părintelui noſtru au eſitü, că Viețile Sfințiloruſ ſ-au tâlmacitü, și némuluſ rumânescuſ cu dânele ſ-au ſibogătiſ, și limba rumânescă cu istorii ſinte, frumoase și de ſufletuſ foloſitoare ſ-au ſibogătiſ, și încă și de dânele dinuſ parte acumuſ ſ-au ſibogătiſ.

Cu toate acéſte préosfinția ta nu aſtătutü până aicé, niči te-aſ odihnitü cu atâta, ſtiindu că lucruluſ celuſ nesăvârſitü și jumătăjiſtü, nu atâta bucură și veseléſte cu începutuluſ, câtuſ măhnéſte cu nesăvârſiré; și cumu că nu celuſ ce incépe numai, ci celuſ ce și ſfârſaſte iaste lăudatü. Că și Domnuluſ nu zice: «Că celuſ ce va răbdă până la o vréme, până la zéce, sau doaozecி, sau cinci zeci, sau și o sută de ani, de ar fi trăitü cinevaſ atâte ani, ci celuſ ce va răbdă până în ſfârſitü, acela să va măntuſ». Deci acéſte ſtiindu-le, nu te-aſ odihnitü cu atâta, ci și în tyipariu voindu a le vedé date, și de urechile tuturorū auzite, aſi poruncitü noao nevrédniciloru robiſorū préosfinții tale ca să le dămuſ în typariu. Pre care ſătă că iarăſi de pré ſinte rugăciunile și ajutoriuluſ préosfinții tale, și alu ſubitoriloru de Hs. pravoslavnici creſtinii, proptindu-ne și răzămându-ne, că într-altu felu n-am fi pututü face nimica, neharnici fiindu, și de céle trebuincioaſe cătră lucrulu acesta lipsiſ, amu isprăvitü luna lui Septemvrie, pre caré ca pre o pârgă, sau ca pre cei doi banii aſ văduvei, sau ca pre pumnulu de apă alu țăraniſu, o aducem ſi preosfinții tale.

Deci priiméſte-o, o pré ſfințite ſtăpâne, precumu Arhiereulu legii vechi pârgile fiiloru lui Israile, ca Domnulu pre cei doi banii aſ văduvei cei ſărace. Iară de nu, apoř priiméſte-o ca Inpăratulu acela pumnulu de apă alu țăraniſu. Si pre cumu acela cu ſi deſtulate daruri, pentru bună voiré lui și oſerdiia, iau răſplătitü, aſa și pré osfinția ta, cu ſaintele rugăciuni intăreſte-ne, ca să putemu a săvârſi și cefalaltă călătorie a drumului celuſ pusu ſinnainte, că lungă iaste, și vârtuté noastră iaste slabă, nu ajunge să-lu săvârſim u maſ niči până la jumătate, de nu Domnulu, pentru pré ſinte rugăciunile pré osfinții tale, va iconomisi céle maſ bune dupre scoposul noſtru. Priiméſte-o, și prinu préosfinția ta să-ſi câſlige îndrăznélă ſinnainte tuturorū, că noi proſti fiindu, și Josu aflându-ne cu staré, și locu lăcuindu oare cumu prostu și neſtiutu, și decătu cei mulți aflându-ne maſ de pre urmă, să nu cumvă prostia și nimicniciua noastră să-ի intunece slava. Că măcaru de și ia iaste ſlavita prinu ſineſi, și cuprinzătoare de multe comori

de multă și mare preț, dară déca dela noī proști fără de mijlocire va ești în lume, frică iaste nu cumvă prostia noastră să-ă ciuntescă slava, și cinsté și evlaviiă.

Iară déca prină lumina cē pusă pre sfesnicū va străluci lumii, și ţa să va mări, și slava i să va crește, și comorile eii innainte tuturorū și le va descoperi, și pre toți ii va înbogăji, și de bunele mirézme ale sale ii va umplé, că bună mirézmă iaste ia, dupre Apostolulū, celorū ce să măntuescū. Si încă și pre pré osfinții ta te va proslăvi, și arătatū tuturorū te (va) face, și mare făcătorū de bine la totū némulū rumânescū, nu numai la cestū dinū patrie, ci și la celū de preste munjă și la celū dinū Valahiia te va descoperi. Si nu numai acésté, ci și cu sfinții cei ce să cuprindū întrânsa, și încă și cu cei intru célealte toate câte urmăză dela aciasta innainte, te va înprieteni, și pré de aproape iubitū te vor avé, și prină trânsii, și cu pré sfânta de Dumnezeu Nascătoare și pururé Fecioara Maria, și prină trânsa, cu Dumnezeu celū proslăvitū intru dânsii, că face voia eii, ca a unii Maice adevărate și iubite aii luă și ai sfințilorū luă, și proslăvéște cu dumnezească putéră sa pre cei ce iubescă buna podoabă a casii luă. Aminū.

Ai préosfinții tale, pré plecaji și nevrédnicī robī,

Dosithei Ieroschimonahul și nevrédnicul starețu alu sfintelorū Mănăstirii Némțului și Seculu, dinpreună cu totū soborulū celū dintru dânsene.

Prefața cătră cititori :

La toată persoana, ce să va îndeletnici a cetă în cărțile acéste cuprinzătoare de céle doaosprezéce lună, dându-ă duhovnicésca și cē intru Domnulū sărutare, rugămū pre același dăltătorū de haruri să-ă dăruiasca toată fericiré.

Nu ar fi greșită cinevă, nicăi de parte de adevărū ar fi stătută, de ar fi numită cărțile acésté, care cuprindū intru sinești vietile sfintilorū celorū ce să cuprindū intru céle doaosprezece lună ale anulu, raiu înpodobitū cu totū feliulū de pomă, cu frumoase și dulci și de viiță făcătoare roade, cu totū feliulū de erburi miroitoare și de toată boala și neputină tămăduitoare. Că pre cumă acélé îndulcescū simțirile, veselescū ochii, îndulcescū gustulū, facă veselū pre sufletulū privitorulu, așa și acésté înbărbătăză pre celū deznađăduită, măngăie pre celū necăjitu, pre celū păcătosu cătră pocăință ilu intorcă, pre celū vârtosu la inimă ilu moae și umilință ii dăruescă, pre celū rătăcită ilu intorcă, pre celū neplecată ilu p'écă, pre simțirile sufletulu céle amărâte cu amărâcună păcatulu le îndulcescă, și pre omă din vechiu ilu facă nou și dină mortu viu; ilu deșteptă dină somnulū nesimțirii și alu lenevirii, și cătră lucrără fapteloră bune ilu zădărăscă, cătră urmară nevoințeloră sfintilorū ilu aprindă, și cătră cală céea ce duce cătră înpărăția ceruriloră ilu povătuiescă. Nicăi de le-ar fi numită cinevă ceru, că pre cumă cerulū cuprinde intru sinești pre stéle, așa acésté pre viețile sfintilorū. Că viețile și laudele sfintiloră să asemănă strălucirii stéleloră; că precumă stélele săntă așezate și întărite pre ceriu și luminăză pre toată cé desuptă ceriu, același caré să véde de Indiană, nu să ascunde de Schitlă și caré să véde de cei dela răsărită, nu să lănuiaște de cei dela apusă.

Pământul său strălucescă, mară o luminăză, pre cei ce înnoată cu corăbiile său îndrepteză; alii cărora numele deși nu-lăștim, pentru mulțimile lor, însă de frumsătă străluciri lor ne minunăm. Întracestă chipă lăste și strălucire vieților sfintilor: pre sufletă ilă strălucescă, pre minte cu chipă de lumină o face, cu istorii de sufletă folositoare o înbogățește, pre trupă cu aşazăre bună și liniștită ilă întocmescă. Că lăale flește cară întrăce una pre alta cu strălucire și cu slava, și cu frumsătă, și cu stare, și osebiră: că stă de stă, zice Apostolul, să deosebește cu slava. Deci precum stările sfintilor, unele săntă întrună felu, altele întrală felu, însă totu pricinuitoare de veselie și de bucurie văcănică; aşa și viețile lor să află unele mai lungă, iară altele mai scurte, însă totu de multă folosu sufletescă pricinuitoare cetitorilor și ascultătorilor. Care acum s-au scosu dină limba slovenescă pre a noastră căstă rumânescă, pentru care voimă a te înștiință cu demăruntul pre tine, o pre iubite cetitorule, spre mai multă încredințare, evlavia și răvna cătră dânsene: cine adeca dină tăi le-au izvodită, și unde, și cându, și cine mai pre urmă la unu locu le-au adunată, și cine le-au mai scurtață, lungă fiindă și pre pre largă mai nainte, și cine în limba slovenescă le-au tălmăcită, și cine la acăstă rânduială bună le-au pusă, și cine în limba moldovenescă le-au tălmăcită? Că voimă pentru toate acestea a te încredință, și toată îndoiala și totu prepusulă dină inima ta a-lă zlei. Deci noi adeca încăpem, iară tu ascultă.

Viețile sfintilor, unele adeca precum ale mucenilor, s-au scrisu cându și pătimirile și mărturisirile lor s-au făcută, notarii fiindu de față, și privindu muncile lor, și auzindu întrebările și răspunsurile lor. Săntă încă și dintre ale mucenilor unele, care și mai pre urmă s-au scrisu de dascală: Așa am fi zisă și pentru ale Apostolilor. Iară ale sfintilor dascală și arhierei, de ucenicii lor și de prietenii. Așijderă și ale sfintilor părinți cuviosi și cuvioase, s-au scrisu și de ucenicii lor, și de alții oameni vrădnici de credință și credincioși, deosebi flește carii prin locurile unde s-au întâmplată de s-au sfârșită. Că nu la unu locu, ci unii în Roma, alții în Tarrigradă, alții în Eghypetă, alții în Ierusalimă, alții în Thesalonica, alții prinu alte locuri și cetăți, alții prinu pustietăți, alții prinu mănăstiri. Că după ce sfintii Apostoli ca niște caii, după prorocul Avvacum: «Si ai suiată la mare caii tăi, ape multe turburândă. Deci după ce ca niște caii au alergată și au străbătată prinu lume, și sămânța cuvântului lui Dumnezeu o au sămănată, și cunoștința de adevăratul Dumnezeul nostru pre la marginile pământului o au presărată, credința o au propovedită și pre nemură le-au luminată, și toată lumea s-au umplută, după Prorocul, de a cunoaște pre Domnulă». Si nimene nu mai zice prietenului său: cunoaște pre Domnulă, că toți ilă cunoște. Atunci prinu toate țările, prinu toate cetățile și satele să făce sfinti. Deci pre oră unde să făce, pre acolă și viață i să scrijă de cei credincioși, și rămână aşa pre acolă răspite, și toți prinu acelé locuri să cinsti ca niște sfinti de credincioși cei ce șiști, și viețile lor să păstră, și încă și în biserici, și în adunări să ceti, după cumă poruncăste și canonul alii 24, și alii 47, alii Soborului dină Carthaghenă.

Aşa s-au ţinută, şi s-au păstrată, şi s-au cinstită, şi s-au celită vieţile sfintilor cătă vréme au ţinută goanele asupra creştinilor.

Iară după ce au încetată goanele, şi linişte în toată lumă s-au făcută, şi creştini de pre la închisoră s-au slobozită, şi biserici pretutindeni s-au zidită, şi închinăciună adeca a idolilor scădă şi să înpuştină, iară credința creştinăescă să tindă, creştă şi să lăte, atunci Evsevie Pamfilă, pre carele îl numeşte sfântul Vasilie şi alii, iubitoru de adevără, au scrisă o samă de vieţile sfintilor mucenici din Palestina, carii au pălimită în vremile păgânilor înpărăti Dioclitianu şi Maximianu, care şi acum să află întră scripturile lui. După acela au cerută dela sfântul Constantină Inpărăratul, ca din toate locurile stăpânirii Romii, să se scrie faptele mucenilor şi pătimirile, şi la dânsul să i le trimișă. Care lucru după porunca înpărăratului făcându-să, şi la elu aducându-să, au făcută dintră dânsul noao alcătuire, şi l-au numită adunare dc vechi cuvântări muceniceşti, şi l-au aşzată în doaosprezéce, iară după socotela altora în unsprezéce cărţi, întră care au scrisă pătimirile sfintilor mucenici, ale episcopilor, ale mărturisitorilor, ale muerilor, şi ale sfintelor fecioare, care s-au făcută întră toate provinţiile înpărătiei Romii. Însă acestu lucru nu s-au păzită întregă până în zilele noastre.

Iară mai pre urmă după alu zécelé vécu, înpărătindu în Tarigradu Constantină Porfiroghenitul, în zilele înpărătiei lui, între alte lucruri vrédnice de laudă ce au făcută întră stăpânire lui, au făcută şi acestu lucru vrédnicu de pomenire: Că au poruncită pré inteleptului său marelui logofătu, fericitulu Symeonu Metafrastu, să adune, cătu ii va fi cu putină, toate vieţile sfintilor, şi mărturisitoarele cuvântări céle vechi, şi să le aşeze după rânduială pre lunile care să cuprindă preste totu anul. Carele nu atâta pentru porunca înpărăratului, cătu pentru osebită a sa răvnă cătră cinstă şi slava sfintilor, au priimită asuprăşii aciaştă ostenelă de multu sufletescu folosu pricinuitoare, şi lui, şi tuturor celor de atunci până acum. Şi nu numai le-au adunată, şi pre lună le-au aşzată, ci pre unele le-au şi mai luminată cu alte cuvinte, tâlcuindu-le pre unde era mai intunecate. Şi pre altele le-au mai scurtată care era de prisosită, pentru care şi Metafrastu s-au poreclită. Şi vieţile acéstă ale sfintilor care s-au adunată de fericitulu Symeonu Metafrastu, pentru căci săntă mai bune, şi mai vrédnice de credină s-au cetită în biserică Grecilor. Şi întracestă chipu au fostă începutul scurtării istoriilor celor pentru vieţile sfintilor în biserică Grecilor. Care mai nainte pré pre largă era scrisă de scriitorii lor, cătu nu puină intunecare şi îngreoiare, aş fi zisă că şi multă pregetare, cetitorului împreună şi ascultătorului pricinuia. Deci sfântul Symeonu Metafrastu, au izbăvită şi au uşurată de toate greotăatile acéstă pre cetitoriu.

Iară pentru tâlmăciré vieţilor în limba slovenăescă nu să ştie, nică din oarecare istorii, nică din alte oare are dovezi cine le-au tâlmăcită. Fără decâtă sămuimă, că după ce némulă slovenescă au priimită credința creştinăescă, şi s-au luminată cu sfântul boteză, precumă toate cările céle pentru slujba bisericii, aşa şi céle ce slujescă cătră povătuiră sufletului, s-au tâlmăcită de Dascaliu vremii de atunci. Iară cândă şi în ce vréme, nu să

știe. Să arată însă oare ce pré puțină doavadă dintru ună Litopisej, cum că în vremile marelui Cněz Vladimír, și ale fiului său Jaroslav multe cărji s-au tâlmăcit. Pre acésté, care nu să știe cându, și unde, și de cine s-au tâlmăcit, împreună cu toate céléalte, Batie înpăratulă tătarască, în anii 1230 dela măntuiré lumi, năvălindu asupra Rossiei cu șase sute de mi de ostaș, au biruită adecă și au ucis pre creștini Cněj, au supusă pre toate cnejile rusești suptă stăpâniré lu, au arsă sfintele biserici și cărțile sfinților părinți, împreună cu care și sfintele vieți ale sfinților, débiă rămâindu unde și unde câte o rămășiță dintru dâNSELE. Pre care pré osfinția sa Macarie Mitropolitul Moscvei, carele au înflorită pre la anii 1549, dela nașteré Domnului nostru Iisus Hristos, avându ravnă dumnezească în sufletul său pentru folosul și măntuiré turmei sale cei cuvântătoare, și nu numai pentru folosul turmei sale, ci și pentru totu folosul a totu némułi slovenesc, ca ună adevărată păstoriu și nu nămilu, puindu multă silință și nevoiță, ca pre niște spice de grâu ce rămână pre urma secerătorilor, au adunată dinu viețile sfinților céle scăpate unde și unde nearse, și adunându-le le-au prescrisă cu multă luare aminte, și încă și îndreptându-le pre unde să află ziceri vechi, și luminându-le, și lămurindu-le pre unde tâlmăciré eră întunecată, le-au pusă la aciaștă stare și rânduială dupre cumu să vădu, pre care și Miheiu Cetii le-au numită. Pentru care scrie însuși în predoslovia sa cea făcută la Cetii Mineu așa: «Si amu scrisă eu sfintele acésté, și marele cărji ale vieților sfinților, în maré cetate a Novogradulu, cându amu fostu Arhiereu acolo, și le-amu scrisă, și le-amu adunată, și la ună locu le-amu împreunată, așa dupre cumu să vădu, în doisprăzece ană, cu multe cheltuiale, și cu mulți scriitori, necruțindu banii, și toată altă cheltuială, și dându flește căruia toată cinsté: Mař alesă încă și multe ostenéle și nevoițe suferindu, pentru îndreptaré oare cărora cuvinte vechi și streine de limba slovenescă, și la firé limbii aducându-le, și célealte». Si așa prescrise numai au rămasă.

Amu zisă mai susă, că viețile sfinților împreună cu alte cărji s-au arsă de Tătari, și cum că ca niște spice de grâu rămase pre urma secerătorilor, așa s-au aflată unde și unde câte una, care eră și învechite, și de molii mâncate, și pre la céle mai multe locuri greșite și stricate de vechime, și pre la altele și ne nemerite de tâlmăcitorii, și cetindu-se prinu biserici, după obiceiul creștinesc, și după rânduiala bisericii și a pravelilor, întru auzul creștinilor pentru folosul, pentru prélungimé și pentru greșalele céle pre la multe locuri, și pentru nenemeréla tâlmăcitorilor, rămâne mai cu totul neînțelése. Deci pre acésté care rămăsese de Macarie Mitropolitul Moscvei neadunate, văzindu-le mai pre urmă pré osfințitul Mitropolitul ală Kievlui Petru Moghila, deșteptulă păstoriu ală turmei sale cei cuvântătoare, au pusă gându în mintă sa ca să izbăvescă pre turma sa de aciaștă întunecare și stricare și neînțelégere. Si trimițindu la Sfântul Munte ală Athonulu au cerută cărțile sfântului Symeon Metafrastu, și dobândindu-le, s-au apucată a le îndreptă, și întru drépta și adevărată înțelégere a le aduce. Ci întâmplăré cé după puțină vréme a morții lu au curmată lucrul. Insă după dânsulă aflată să întocma cu dânsulă la ravnă,

spre a aduce acestu lucru de sufletu folositoru la sfârșit, cuviosul Inochentie Ghizelu, Arhimandritul sfinte Lavre a Pecerschii, carele multu s-au trudit și s-au sărguit pentru săvârșire scrisori vieților sfintilor, și mulți scriitoru au uneltit, și au trimis înă și la înpărătesca cetate a Moscvei, rugându-să pentru viețile sfintilor, mai multe fiindu scrise acolo în Mineile Cetii: Ci și aceluia stându-i încă și vremi cumplite, și războae adese oră, și nevoi și scărbe, mai pre urmă și moarte întâmplându-i-să, au rămasu acestu lucru blagocestiv neispravit. Apoi după acesta făcându-să arhimandritu sfinte Lavre a Pecerschii Varlaam, acesta urmându ravnii și sărguinii celor mai nainte de dânsul, și căutându cu oserdie unu omu înțeleptu și cu bună știință, carele ar fi pututu aduce la sfârșit unu lucru bunu și de sufletu folositoru ca acesta, pre care multă vrême atâtă bărbatii sărguatori, cu atâtă cheltuiale, cu atâtă ostenéle ce s-au ostenit la dânsul, a-lu săvârși n-au pututu, Dumnezeu căutându la buna ravnă și oserdie a lui, au trimis întru aciastă lavră, spre a viețui îpreună întru dânsa, pre înțeleptul propoveditoru alu cuvântulu lui Dumnezeu, zicu adeca pre pré cinstitul Ieromonah Dimitrie, igumenul Mănăstirii sfântului Nicolae ce să numește Krupițca Baturina, asupra căruia era toată incredințaré și vestiré că să va înplini cé scrisă de sfântul Ioannu cuvântătorul de Dumnezeu: Că luj Dimitrie s-au mărturisit dela toți, și dela singurul adevărul. Deci acestuia ca unu pré icsusit și în cuvântu și în lucru, propoveditoru alu cuvântulu lui Dumnezeu, carele în Lavra aciasta petrecé, căruia și însuși adevărul ii mărturisé, cu sfatul de obște i-au încredințat lucrul acesta sfântul, ca doară după atâtă vrême, după atâtă ostenéle, după atâtă cheltuiale și sărguinje ale altora mai denainte, ilu va ispravi desăvârșit, și în typariu s-ar fi datu. Văzindu dreptu acéia Dimitrie nevoia cé de trebuință a Bisericii lui Dumnezeu, și cătră aciasta ascultându cuvântul celu pusu înainte de fericitul Symeonu Metafrastu: Că de o potrivă iaste răul, și a grăi céle necuviincioase, și a tăcé pre acélé care săntu cinstite și folositoare: Că precum u vatămă mințile ascultătorilor cela ce grăjaște céle necinstite, aşa cela ce tace lucrurile céle bune ale sfintilor, lipséște pre cei blagocestiv de folosu. Deci văzindu, zicu, sfântul Dimitrie nevoia cé de trebuință a Bisericii lui Dumnezeu, deși după ce de multe oră s-au lepădatu pentru smerenii, nevrednicu pre sineș de unu lucru ca acesta mare, și cu greu de ispravitu socotindu-să: Cu toate acéste, cunoscându și folosul ce va să se pricinuască patriei, și némului slovenescu, și celenchiu ce vré să i să dăruiască pentru ispraviré lui, aducându-și aminte și de cuvintele Apostolului ce zice: Ravnii darurile céle mai mari, și cunoscându că și lucrul alu dragoste iaste, și dragosté iaste mai mare decât toate faptele bune, s-au datu pre sineș la acestu lucru, și au începutu a le urmă și a le îndreptă, avându și Mineile lui Macarie Mitropolitul Moscvei, ce să numescu Cetii, și pre însuși izvorul și întâiul chipu, pre scriitorul loru, pre sfântul, zicu, Symeonu Metafrastu lângă sineș. Si dinu toate acéste făcându îndreptaré loru, și pre céle adeca scurte de sfântul Symeonu Metafrastu, pentru care și însemnatu iaste la margene cu acestu cuvântu: Dela Metafrastu în scurtu, sfântul Dimitrie nu

le-au mai scurtată: iară pre célé ce n-au fostă scurte, și i s-au părută că prisosește ceva, sau vre o acăiașă cuvântare, sau vre ună cuvântă nepotrivită, sau vre o istorie de prisosită întrâNSELE, pre acélă le-au scurtată, și săntă acélă la care nu au însemnată nimică la margene. Si aşa cu ajutorul lui Dumnezeu sfârșiindu-le de îndreptată, s-au dată în typariu, după cum să vădă. Ci pentru acéstă socotimă că destulă, și cătă au fostă de trebuință s-au zisă, să zicemă acumă și pentru cine le-au tâlmăcită în limba noastră cę rumânescă.

Cuviosul Paisie, starețul și Arhimandritul sfintelor Mănăstiră Némțulu și alu Seculu, viindu dela Sfântul Munte cu cățva dină părinți ucenici Moldoveni și Sloveni, și primită fiindă de pré blagocestivii stăpânitori ai vremii aceia, atâtă politicești, cătă și bisericești, — și sălășluindu-să mai întâi în sfânta mănăstire Dragomirna, apoi în Secul, după acéea și în Mănăstiră Némțulu, unde și până acumă petrecă ucenicii lui, — și văzindu pre blagocestivul némulă aceșta rumânescul, lipsită de cuvântul lui Dumnezeu și de învățăturile sfintilor părini și dascalii ai Bisericii noastre, care învață pentru viață și petréceré monahicescă, pentru îndreptaré năravuitoră, pentru descurcaré patimilor sufletului și ale trupului, și pentru bîruirelor, pentru a supune pre trupă sufletului, și pentru uniré sufletului cu Dumnezeu, — s-au sărguită mai întâi cuviosii sa a tâlmăci cuvinte de ale sfintilor părini; apoi și pre uenicii săi, pre unii dintre dânsii să tâlmăcescă dină céle ellinești, iară pre aljii și dină céle slovenești. Dintru carii au fostă unulă și acesta ce le-au tâlmăcită, pre carele ca pre unulă ce era și camă de limba slovenescă și știia mai bine limba, l-au pusă să le tâlmăcescă. Si avându ravnă firescă cătră lucrurile céle sufletești și înbărbătându-să cu oserdia cătră céle de folosul obști și patriei, s-au apucată de acestă lucru pré de multă folosă sufletescă pricinitoru, pre care văzindu-lă noi tâlmăcidu-să, și cunoscându-lă a fi de mare folosă sufletescă pricinitoru, nu numai monahilor, ci și mirenilor, nu numai celor mari, ci și celor mici, nu numai bărbaților, ci și fămeilor, nu numai cetătenilor, ci și țăraniilor, nu numai înțelepților, ci și proștilor. Pentru aciasta l-am sănești, și ca să zicemă așa, l-a iothetisită noao, și deciua pre numitul tâlmăcitoru, după putere, l-am ajutorată cu céle de nevoie, l-am îndemnată, și-am făcută toată lesnire ca să le poată tâlmăci cu lesnire. Care lucru iată că și după dorire și poftă noastră și a cuviosului Paisie Starețul, la bună sfârșită au eşită, că viețile acumă s-au tâlmăcită, și némulă celu săracu de cuvintele sfintilor părini și de viețile loru s-au înbogățită și celu golu de podoabe duhovnicești cu istorii frumoase și sfinte s-au înpodobită. Ce-ă mai lipsescă? Ce altă? De cătă să se scrie cu condeiu de hieru, după cum să roagă și Iovu, cine va da, zicându, să se scrie cuvintele acéstă cu condeiu de hieru, adecă să se dé în typariu. Aciastă lipsă voindă ca să se înplinescă, amă dată poruncă la Mănăstiră Némțulu ca să se înciapă a o da în typariu. Si fiindă că Mănăstiră iaste lipsită de cheltuială, nu poate răspunde la o atâta cheltuială, încărcată și ingreioată fiindă cu ale sale cheltuiale, noi cu sfatul și cu voia păriniilor, amă luată sase lună aică, ca în typografia sfintei Mitropolii să se typărească, ca și viețile sfintilor mai curându să

iasă, și némulū rumânescū mař degrabă să se folosescă, și Mănăstirē de jumătate cheltuială și supărare să se izbăvescă. Iară céléalte socotimū că īale, adecă cărțile lunilorū prinū sineši să se typărescă, adecă typărindū părinții o carte a unii lunii, să o vânză celorū ce voră vré să le cumpere, dândū prețulū pentru dânsa, ca cu acela, adecă cu banii aceia lunii, să să poată a să typări alta, și cu ař aceia alta, și aşa până să voră sfârși toate céle şase. Si acumū sfârșindu-să de typărītū luna lui Septemvrie, o aducū Dumilorvoastre ca o pârgă a ostenéelorū lorū, și o pună înainté Dumilorvoastre ca pre unu odorū cinstiū și scumpū, și ca pre o comoară de multu prețu, și caré are ītru sineši de totu feliulū de pietri scumpe și de juvairuri.

Decă priimiți-o, o pré ūubiș și pré blagocestiv cetitoră, cu toată oserdiă și evlaviiă și dragosté, și mai întâiu faceți dupre cumū s-au zisū mai susū, adecă daři prețulū deplinū, ca să poată a typări și pre céléalte, și le veři luă de plinū, nu numai pre céle şase dela dânsii, ci și pre célé alte care să typărescū de noi. Nu vă scumpiș la célé ce-să cătră folosulū sufletului, cătră înbrăcăminté, cătră podoaba, cătră hrana lui. Că precum să hrănește trupulū cestū stricăcioșu și murilorū, dinū bucatele céle stricăcioase și simțite, aşa să hrănește sufletulū cu cuvântulū lui Dumnezeu, cu istoriile céle sfinte și cu vietile sfintilorū. Si pre cumū trupulū ne mân-cândū bucatele céle potrivite lui la multă vréme, nu poate fi viu, ci moare, aşa și sufletulū care nu să hrănește cu cetiré dumnezeeștilorū scripturi, cu a vietilorū sfintilorū, și cu cuvântulū lui Dumnezeu, nu poate fi viu nică de cumū, ci iaste mortu. Dară poate va zice cineva, aică înprotivindu-să: Eu văză că nu mař cetescū nică unu cuvântu alu lui Dumnezeu, și trăescū, văză că nu mař moriu; decă neadevărate săntu acélé care le zici, și min-cinoase. Cătră carele răspundem: O omule, acéa ce vieză, iaste viață trupescă, și trupulū nu folosesc nimicu. Căci cândū tu nu pofteaști, nică iți iaste dragu să cetești cuvintele céle învățătoare de fapte bune, sufletulū tău iaste mortu de cătră fapta bună aciasta. Cândū sufletulū tău nu să smerește, nu să umilește, nu să căiaște de păcatele céle făcute de tine, cândū nu te părăsești de răotăji, cândū nu cercetezi bolnavii, cândū nu miluești pre săraculū cu ce-ři dă mâna, cândū nu iubești pre aproapele ca pre sine-ři, cândū zavistuesc sporiré aproapelui, cândū nu numai nu miluești pre săracu, ci și ce are ū răpești, — atuncé sufletulū tău iaste moru cu totulū de spre faptele bune acésté, care prinū cetiré dumnezeeștilorū scripturi să lucrăză, și să crescă, și să adaogă. Pentru aciasta vă rugăm și vă îndemnăm, înbrătișaj-o și cetiři-o, nu odată, nică de doao oră, ci de multe oră; nu ziceți că o amu cetită odată sau de doao oră, și ne iaste destulū, că mân-tuiré sufletulu iaste ītru multu sfatū, zice Ecclisiastul. Déca de multe oră o veři ceti cu evlavie, și cu credință dréptă, și cu luare aminte, sufletulū Dumilorvoastre cătră urmaré celorū bune să va deșteptă, minté să va lumină, ochii să voră face doao râuri, sau doao iazere de lacrami. Atuncé să va dă dela Dumnezeu putere sufletului spre lucraré faptelorū celorū bune și spre urmaré celorū cetite. Atuncé veři cunoaște milostiviré lui Dumnezeu, bunătaté, facerile de bine céle cătră omu. Atuncé veři cunoaște

câtă dragoste au arătatū sfinții cătră Dumnezeu ziditorul său, câtă unii adepți pre trupurile lor nu și le-au cruțat, ci tiranilor spre muncă le-au dată, pentru dragostea lor, iară alii cu postă și cu toată pătimirea și le-au topită. Deci înbrătișați-o, bani și aceia cari și cheltuiți rău la jocul cărților, la bencheturi și la alte cheltuiale nefolositoare, și de sufletul pierzătoare, pentru care, o! călă veți să fiți întrebați în zioa judecății, dați-i la cumpărare cărților acestora, și veți avea plată dela Dumnezeu, și laudă căci nu i-ați cheltuit rău. Vremec acela pre care o cheltuiți la jocul panțaroli, și alii lotului și a altor deșărtăciuni, cheltuiți-o întru fapta bună a cetății cărților sfinților părinți, și veți scăpa de acel multe vorbe deșarte ce vorbiți jucându-vă. Pentru care multă schingiuire veți avea înainte înfricoșatului și ne mitarnicului judecătoru, carele zice: Că pentru totu cuvântul deșertă vor să de oamenii semă în zioa judecății. Dară veți zice, că noi putem și să cetim cărțile sfinților și căte odată pentru ingligé să ne și jucăm în panțarola, că ce stricăciunea iaste? Nu, iubișilor, nu ziceți așa că aciastă zicere iaste a sufletului celu necredincios și care nică o grija de mântuire nu are, iaste a sufletului celu încropită, că omul celu ce cu o mână zidește și cu alta răspese, ce au folosită? Au nu s-au ostenită îndeșertă? Așa cu adevărat. Pentru aciasta vă rugăm, și vă poftim, și vă îndemnăm, ca părăsindu-vă de niște nefolositoare ca acăstă, iară mai bine să zicem de sufletul pierzătoare, prin cetăție vieților sfinților, să vă apucați de lucrările faptelor bune, și cătră răvna și urmară sfinților să vă întindeți, ca și împreună cu dânsii să vă sălășuiți întru înpărăția Cerului. Si pentru noi să vă rugați, ca și noi să aflăm milă în zioa judecății înainte lui Dumnezeu. Amin.

Alu pravoslavie voastre de amândoao fericirile doritoru și cătră Dumnezeu fierbinte rugătoru,

Veniaminu,
Arhiepiscopu și Mitropolitul a toată Moldaviă.

La sfârșitul indicelui alfabetice al materiilor se află cererile de iertare pentru greșelile de tipar:

Iară dumnavoastră cari vă veți îndeletnici a cetăciastă carte a Vieților sfinților, bucurăți-vă întru Domnul, și ori ce greșale veți găsi, nu grăbiți a ne osândi, ci cu duhul blândeteelor le îndreptați, că precum nu iaste cu puțină omului nică odinoară a nu păcatui, așa și typografia la typărire a nu greși. Pentru acela cu plecate genunche și cu zdrobite inimi ne rugăm să ne învrednicim dorite ertăciuni, ca și dumnavoastră aciastă să o câștigați dela milostivul Dumnezeu, și acum și în vîcul ce va să fie.

Tuturoru pré plecați,

Ignatie și Gherontie Monahii, dinpreună cu ceialalți părinți și frați, cari de sfântă ascultare sănemu rânduiți la lucrul acesta.

Celealte luni au fost publicate în chipul urmator: Octombrie în 1809; Noemvrie și Decembrie în 1811; Ianuarie și Februarie în 1812; Martie, April, Mai și Iunie în 1813; Iulie și August în 1815.

București: Biblioteca Academiei Române.

1808.

732. Vasilie Aaron, Patima și moartea Mântuitorului, ed. II, Sibiū 1808.

ПАТИМА | шы | МОЯРТЫ | Демиевль шы Мантическото | нөстөрс
Леге Христог | Ағ | Ейгеліе Імпреси | ғ | Плареле Иринициалт әл Ыр-
декалевль | Жерат Проквратар | ғ | Ершарий алкетчыл, де нөс ирии алчелаш
Жаренитат, шы әкәм ә дөшә Шарж | к8 ә майд мэлтвара Келтчел | түнхрыйл.

СИБІЙ, | ғ Түпноралғыла 1808 Ішанн Барят. | 1808.

In-8°, de VIII+360 pagine.

In fața titlului se vede o gravură reprezentând «îngroparé lui Hristos», gravata de Ioan Popovici (facs. n° 324). Înlăuntru textului se mai află și alte gravuri nesemnale (v. facs. n° 325), ocupând căte o pagină întreagă și cu legende în versuri.

Pe verso titlului se citesc versurile următoare:

Păcătoasă fire! Stă și socotește
Necuprinsa taină, care să gătește.
Cel ce au făcut ceriul și pământul
Si oră câte sănt, numai cu cuvântul,
Mérge să primescă moarte gré pre cruce,
Voind ca pre tine din foc să te-apuce
Și să te rădice sus la fericire,
De unde căzuși cândva cu cumplire.

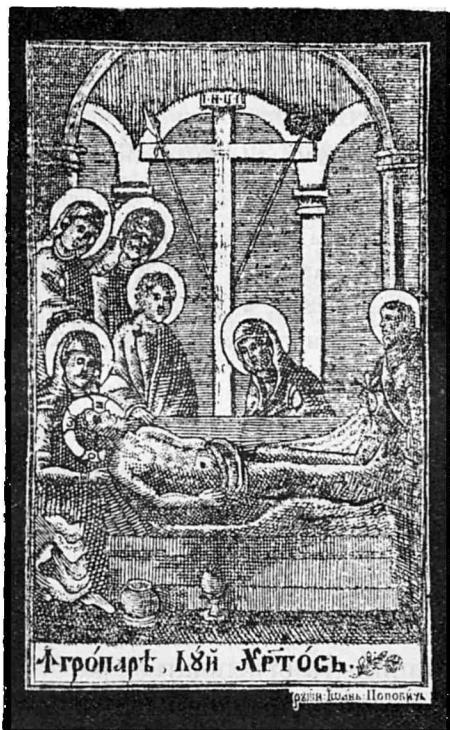
Pe cele trei pagini următoare se află această prefată:

Cătră cetitoriu.

Câjă-va iubitoră de folosul némulu și procopsiré limbeř românești, în
mai multe rânduri povestindu-mă, precum Carté prin mine în versuri
alcătuită, cu titlă: *Patima și Moarté Domnului nostru Isus Hristos*, typărită în
aniii trecuți, aşa de tare s-ar fi trecut și vândut, mai vârtos în Tara Româ-
nescă și în Moldova, cât mai nu s-ar mai află de vândut, batăr că în Bă-
nat, în Tara Ungurescă, în Maramurăș, ba încă și în Ardél nice numele pe
multe locuri încă până acum îi șaste cunoscut; iară de altă parte, pe unde
s-au tâmplat de să află câte un exemplar, nu numai afară în deosebite
locuri, ci și în biserică, Dumineca și în sărbători, mai ales în postul Paștilor,
cu foarte mare a norodulu credincios plăceré și mângăere s-ar ceti,—pre-
tinăște m-au poftit, ca fiind că dânsii ar vré aciastă carte cu ale sale chel-
tuéle de nou a o typări, să nu-mă préjet, precum o am alcătuit-o dintru in-
ceput, aşa a o și îndreptă și cu tot dédinsul a priveghé, ca în căt va fi cu
putință, fără greșele să șasă afară din typariu, sârguindu-mă și într-acéea,
ca căt stările înprefjur și alcăturiré versurilor ar îngădui, toate cuvintele céle
strâine, care ca neghina în grâul cel curat să văd multe a fi în limba
românescă vârâte, să le las afară și să intrebuițez în locul lor altele ade-
vărate românești.

Vrédniceř de toată lauda râvnă a acestora voitoră de bine vrând
a face destul, ciasurile céle pușintéle, care îmă prisosé dela alte ale
mélé trebí, m-am lipsit cu atâta mai tare a le jirtfi spre scopul mai sus

numit, cu cât, de cumvă (pre cum în versuri foarte lesne să întâmplă) ar fi eșit pomenita carte cu zmintele și greșită, mulți doară să ar fi aflat, carii pre mine m-ar fi vinovățit, că n-aș fi bine procoposit în măestrii poetică. Și aşa, ăstă, iubite cetitoru, că cu ajutorul lui Dumnezeu s-au și typărit de nou aciastă carte cu 11 icoane îndobită.

324. 325. — Gravuri din V. Aaron, *Patima și Moartea Mântuitorului*, 1808.

A adăogă sau a cuvântă ceva despre frumsătă și alcătuirea că cu temeū a verșurilor me-ar fi cu totul rușine, fiind că fiește care lucru pe sine însuși pentru săvârșirile sale să laudă. Iară aciasta cu îndrăznelă pocăzice: că de vom socotă materia cărții aceștiă, ca aciasta încă n-au eșit afară până acum în limba românescă din fabrica măestriei poeticești. Că cuprinde în sine Moartea lui Iisus Hristos, Fiului omenesc, cela ce iaste Fiului lui Dumnezeu, taina Intrupării, lucrul răscumpărării nemului omenesc, lucrul cel mare și necuprins al înțelepciunii cei Dumnezeești,—lucrul spre care toată faceră dela început atârna, care toate jirtele și umbrele Legii cei vechi îl însemnă, toți prorocii îl prorocă,—lucrul în care toată scriptura să razimă, lucrul care e temeūl și capul credinței noastre.

Nu vei găsi întrânsa, iubite cetitoru, ceva din povești prostatice adăgat: toate căte s-au scris, sănt culésă din Sfânta Scriptură și din istorii sfinte; poate drept acăea tot creștinul să o cetească și să cerce întrânsa hrană sufletescă.

Una am pe voitorul de bine cetitoru a-l înștiință: în multe locuri intr-aciaștă carte în loc de **ж** stă **'н**, p. p. **Ѡ Чєрісквле 'нпърѣт!** în loc de **Ѡ Чєрісквле Аиҳрате!** Așijderé de multe ori sillava cé mai de pre urmă a cuvântului s-au lăsat afară puindu-se în locul ei semnul **'** p. p. **Нінтр' ачка** **Ѡ ихрииته!** în loc de: **нінтрø ачка** și cel. Insă aciașta nu trebuie să socotescă cineva greșelă sau smintelă, că firé poezie poftește și aduce cu sine ca în toate limbile asémené sorbirí de sillabe și schimbări în versuri să se facă.

Scriem Sibi. 25 Martie 1808.

Vasilie Aaron, jurat procurator.

Editia intai e din 1805.

Bucuresti : Biblioteca Academiei Române.

733. I. Bobb, *Instiintare despre râdicarea capitulumului în Blaj*, Blaj (1808).

ѢЩІЙНЦІРІ | Кіркъ лг. фхкѣтъ ѢѢсіаїнціа са прѣ Аз-міннѣтъл шїй
прѣ ѿсфїицитъл Дїннл | ѢСІАИН БІСІБІ | Балдїка Фхгхрїашълбї, ал Кесарѡ
Крк- єпїй Медрїмл Сфѣтнник дин лхѣнтрѣ, | Чинстїтълбї сѣв Клэр десире рждн-
кárк | Кашїтълвмлбї .ѣ Блаж, ла Іннл зашв. | л. зи Іблї, алхвагжнл шїй дðаш
Квкжнтижрїй. | Десире Премїа, шїй десире Дхѣл чéлвїй | вѣн, шїй лчелвїй ржд Пхестрїо
свфле- тїск. | Тунхрїтъ .ѣ Блаж. | К8 Тунпариюл Семиннѣрїюлвїй.

In-8º de 1 foaie și 80 de pagini.

Pe verso, ca motto, extrase din Sf. Scriptură.

Cuprinde, în afară de «Inștiințarea» lui Bobb, arătașă în titlu, cuvântarea lui «Stefan Costa consiliarul de gubernie, ca Installator comisarius» (p. 14), aceea lui Bobb (p. 21) și aceea a lui Dimitrie Caian cel bătrân, cu prilejul instalării canoniciilor (p. 29). Urmează apoi un «Cuvânt de preoție» al lui Efrem Sirul (p. 42) și un alt «Cuvânt a unui cucernic preot despre Duhul celui bun, și a celu rău pastoriu susținător» (p. 55).

Din cele dintâi estragem următoarele date interesante:

Fraților protopopii, filor inspectori, administratori, notărești, parohi și preoți, dar și pace dela milostivul Dumnezeu, iară dela noștrii arhieresci blagoslovenie.

Intru vîcînică pomenire În. Înparat Leopod întie, făcându-i-să milă de statul bisericesc al nostru, cu împreună înțâlgeré măritelor statușură din Marele Prințipat al Ardealului, părînjește s-au milostivit a înzăstră și aciasta a noastră Episcopia Făgărașulu și bunumură în districtu Făgărașulu și varmeghiă Solnoculu din lăuntru, cu dominiumul Gherlii. După aceia următoriul său, de pururé pomenitul În. Înpărat Carol, văzând că cu mult mai cu folos ar fi Episcopulu lângă sine și residenția să a avé, și dăruita zestre, așijderé înțalepăște socolind, cum că Arhieoreul sângur o Episcopie aşe mare și cu atâta norod, fără ajutoriu nu o ar puté ocârmui, milostivéște au rânduit ca zestré prin lăudatul mai sus Înparat Leopold daruită, să să schimbe cu dominiumul Blajulu, întru care din pré innalta milă și răpăsații în Domnul Episcopii noștrii Inochentie Clain, Petru Pavel Aron, Athanasie Rédnic, Grigorie Maer au lăcuit, și noă acum cu mila lui Dumnezeu vietuim, și aşe fiindcă despre o parte nu era oameni de aşe în cler, despre alta nu lăsă stările împrejur, ca să să fundăluiască Capitulum după rânduiala sa, cum iaste pe lângă alti episcopi, s-au milostivit a porunci ca tot

venitul acestuia dominium în doao să să împartă, și aşe jumătate l-au rânduit spre chivernisire episcopulu, și jumătate au fundăluit unsprezecé călugari din cinul S. Vasilie cel mare și doaozecă de alumni. Aceia ca Arhieoreul să-i fie de ajutoriu întru toate lucrurile și grija Episcopii; pe norod, în cât le va ajunge putința, să-l învețe, pe preoți să-i îndrepte și pe tineri în școale întru învățări să-i deprindă; iară acește ca pe rând învățând cele trebuin-cioase, să se facă și să iesă harnici păstorii sufletești, ori carii ar voi să primescă acel stat și pré înaltă trăptă, pentru a cărora lăcuință au și făcut a să zidă Mănăstiré cu biserică lângă sine, care până astăzi sănt, supt hramu sfintei Troiță.

După acéa răpusatul în Domnul, Pré osfințitul Episcop Petru Pavel Aron, întru acest scaun arhieresc sezătoriu, cu totdédinsul sălindu-să întru procopsire preoților, și prin acéa, a norodului, și-e și spre păstornicie duhovnicescă dela Înpăratul ceresc Hs. încredințat, pentru înmulțire preoților învățări trăgându-ș, asé zicând, mai și célé de lipsă. dară și cu ajutorința clerului cu adevărat, au mai fundăluit oare câji-va alumni.

Acéste toate bine știindu-le, și ca o Maică cu adevărat duhovnicescă întru fericita pomenire în. Înpărătesă Mariia Therezia, văzând că spre folosul cel duhovnicesc a norodului nu-i destul ca numai lângă arhiereu să fie oameni bine învățăi, ci și în clerus de mir prin popoară, și cum că spre aciasta n-ar fi destul fundațiile aici în Blaj puse și aşe rânduite, mai încolocștă intins înpărătesca sa milă de au mai fundăluit unsprezecé alumni în înpărătesca sa cetate Vienna pe sama acestii episcopi a Făgărașului a să țâne, dintră carii câte doi și astăzi acolă să țân și să învăță, noao cu plata sa să țân aici la scaunul arhieresc în Seminariu, pentru mai bună procopsela tinerilor au poruncit, ca amândoaio fundațiile, cé înpărătescă și, asé zisă, a răpusatului vrédniculu de pomenire Vlădiculu Petru Pavel Aron, să să adune la un loc, pentru a cărora lăcuință și casă deschilinită au rânduit a să întocmi, și fiind că și preoții și norodul nostru țaste neputin-cioș și ne harnic a-și procopsi prunci întru învățăturile de lipsă pentru ceva ajutorință și acestora au rânduit în școalele Blajului șesă sute de găléte de bucate a li să da pe an, din venitul acestuia dominium și a Seminarului.

După acéa înțelegând pururé pomenitul În. Înpărat Iosif al doilea, cum că în fundațiile de aică din Blaj, care mai vârtos pentru procopsire clerusului sănt făcute, mulți s-ar țină carii n-au nicăi o chiemare la statul preoției, milostiveste au rânduit și poruncit ca de aci înainte numai săngur aceia să să țae în fundație, carii să ar alége a fi preoți, și să să ocârmuască chivernisindu-să prin prefectuși din preoții de mir, și aşe toate fundațiile s-au aşezat cu rânduială bună și desăfărșit.

Acéste toate aşe dăruindu-le, rânduindu-le și așezându-le Înnăltașii Înpărați și păstorul cel bun, Episcopul Petru Pavel Aaron, cât au inceput să înmulță părinții călugări, îndată din vréme în vréme și cu Arhieorei și sănguri vizităluind diețezișu, mult rod duhovnicesc au adus în norod și în preoții...

Așe dară noi de la inceputul vlădiciei noastre.... am fundăluit 24 de alumni în fundațiile școalelor de aici din țară, am rădicat beserică în Cluj

cu căși, și pentru preotul loculu, și pentru odihna Arhiereulu venind acolo; asijderé beserică de piață în orașul Vașarhéu, putem zice, cu mari cheltuială; am ajutorat cu multe miș alte beserică și căși popești, am plinit lipsa a multor preoți, cât am sosit și am putut, care toate acum nu-i de lipsă a le numără și a le aduce înainte... Nu numai părințește s-au milostivit (Inălțatul Înpărat Franțisc întâiu) a ne întări cerutul capitulum, ci încă pentru mai mare întărire încă fără tacșă a ne da și obicinuita diplomă și collaționaliș supt iscălitura sa flește căruia canonic, carii cu numele sănt acesté: Dimitrie Caian cel bătrân, Arhi-Présbiter sau Prepozitus, Avram Mehéși, Arhidiacon sau Lector; Ioann Para, Primițierius sau Cantor; Vasilie Filipan, Eccliarha sau Custos; Ioann Nobili, Scolastic; Dimitrie Vaïda, Cartoflax sau Canelarius; Dimitrie Caian cel tinăr, al septem Canonic Theolog.

Aciastă umilită cérere deplin și cu toate întărită dobândindu-o din mila În. Înpărat ca să să facă obicinuita instalație și a acestuia capitulum al nostru, cu umilință și deplină încredințare m-am rugat de Exseleñii sa Grouf Gheorghie Banfi Gubernatorul Ardélulu să să milostivescă din Exseleñii și Mării sale Consiliarii În. C. Gubernium a ne trimite spre zisa instalație, s-au și milostivit a rândui și a ne trimite pe Măriile Sale Stefan Costa Consiliariul și David Vaïna, Secretarul C. Gubernium. Carii venind în zioa din tie a lunii lui Iulie a. t. în Biserică ce mare, după ce am slujit s. lypurghie, prin Canelista sa au cetit înpărătesca diplomă spre întărirea capitulumului dat și pe rând collaționalul al flește căruia canonic, și aşe i l-au dat în mâna, și zicând și Măria Sa Domnul Consiliariu Stefan Costa cătră noi, cătră cler și Canonică, înpodobita cuvântarcă sa, s-au isprăvit instalația... Blaj, 1 Iulie 1808.

Al vostru de bine voitoru părinte,
Vlădica Ioann Bobb.

Din cuvântarea lui Dimitrie Caian cel bătrân, prepozitul:

Astăzi aciastă foarte mare episcopie, prin tine având în theologie bine procopsiți parohi, să laudă, și fiindcă după numărul parohilor, care sănt la 1115, așa învătați puțini ar fi, ca în tot modrul putincios să să câștige spășniia sufletelor, pre cei numai cu carle rumânescă, rumânescă *Theologia dogmatică și moralică*¹⁾ a să învăță aici facut, și pre cei, carii pentru sărăcia sa și lipsa celor de traiu, nu pută sta la învățătură, dintru al tău aici facut a să ajutoră pentru folosul acestora și învățatura ție încredințatului norod insuși cu mare ostenelă *Theologia dogmatico moralică*²⁾ în patru și *Cartea de dezertaciune*³⁾ în trei dărabe de cărți de pe limba latinăescă o aici tălmăcit pe limba rumânescă și le-aici facut a să typări...

București : Biblioteca Academiei Române.

¹⁾ Vezi mai sus : Clain, *Theologia dogmatica și moralică*, Blaj 1801

²⁾ *Theologia dogmatică*. Blaj, 1804-1811.

³⁾ *Cartea de învățături creștinești*. Blaj 1805-1806.

734. Bucovina, Sibiu 1808.

К О И К И Й | пентрэ | А в к ц к т ё р а И Р Ж И Ч И Л С О Р . | Че кв-
прайнд | птэрэ сине ржидчёла Кенчёрий, ши â Оутреней | ши â Сфайтеврэ Аутбрей,
кв | Принчеснеле де престе схитомиж-их, ши ла Презине Апхротарий, | Грецкише ши
Румжине | ши | чёле Зёке Порхниш | лёй Дамнезе, ши âл-те Авкциктёй
Би-серичеरий.

А БІЙ, | А Түпогрэфія лёй Ішанн Кафт. | 1808.

In-8º mic de 64 pagine și 2 foi.
Textul începe chiar de pe verso titlului.
București : Biblioteca Academiei Române.

735. Calendar, Buda (1808).

К А Л Е Н Д А Р Ю | пе | Інвл деля Христос | 1808. | Кафеле е висікт, ши
сз квирінд | днн 366 де зіле | ютоокміт | Пе Градбріле, ши Кліма Цхрій Оун-
гэрэй | ши â Принципіатвлій Пордклавдій, Цхрій | Румжнэй | Молдөвей.
Іратж | Зіле, Дамінечиле, Схректбріле, ши Септемблініе Календарюль | вікі,
ши âчелдій | нөб. Тхлпбріле Інвлій, Екимкірк ши | плиннірк Аєній, ши Тхр-
гэріле. | Май пре оғрмъ кжтка дни Хріника Румжнн-лаэр, кірк | төт йнвл ашы
â ржнд | май наїнте ка оғрмъ.

А БІДЯ, | Түпхрійт â Кржлека Түпогрэфіе â Оүніквер-ситжій Оүнгэрэй.

In-8º de 20 de foi și 40 de pagine. Aceste din urmă cuprind începutul Cronicii lui
Şincai (v. mai jos, n° 751).

Pe ultima foaie a Calendarului se află: «Insemnaré cărților care se află de vândut
în crăiasca Typografie».

București : Biblioteca Academiei Române.

736. Datoria și stăpânire blagocinilor și a protopopilor, Iași 1808.

Атэрэ слака â оғншй Дамнезе â Тройцк Әлжкітк. â Татхлэй, ши â Фіюлэй,
ши â сфиітвлій Ахъ,

Кв порхника ши Благословінія Мірк â Сфайтвлій әдремпхтхрюль | Әүнібдь, ши
алъ âчелвашъ Членъ ши Әзархъ, â Молдакія, Баладія, ши Басаракія, â Прк әсфин-
цітвлій Митрополітъ, ши Кақалерю Курія Гаврійль.

Гас тълмажчытъ динъ лімба Русланска, ши са8 датъ â Түпхрію â лімба Ру-
мжнекска âчастк Картичикк пентрэ Даторія ши Стхлкнірк Благочинилюръ, ши â
Протопонылюръ.

Түпхріть â Йаш, Інвль деля Хс: ашн. Ноемвріе, кг.

In-4º de 2 foi nenumerotate și 10 foi numerotate, cu greșeli. Tipărit pe două coloane.
Pe verso titlului se află reprezentat Sf. Gheorghe.

Textul este o retipărire a versiunii românești din ediția dela 1791 (v. mai sus,
nº 544, p. 340).

Și prefața este aceeaș, cu mici modificări :

Dreptă acela s-au socotită a fi de folosă ca să se așeze în păstoriiă
Mitropoliei Moldaviei, Valahiei și a Basarabiei Әнтағай, slovenește Blagocin. . . .

La sfârșit se adaugă această hotărâre :

Să dă spre înștiințare că măcaru că până acumă s-au obicinuită aicé

în Eparhiă Mitropoliei Moldavii și în celalte eparhii ale acestor țeuri Moldavii, Valahiei și Basarabi, de globă protopopii la unele întâmplări pre cei ce să află vinovați cu vre-o faptă necuvioasă, știindu și arhieci eparhiilor, pre cumă au fost și ponturi în scrisu date dela proinu mitropolită Veniaminu, la care pricină ce să ia. Iară noi socotind că gloabele acestăi aducă necinste judecătorilor bisericești, și le dău chipă spre a-și arăta necuvioasa plecare spre jafuri, amă hotărâtă ca gloabele acestei de acum înainte să se tăse de totu, și acelă punctură ce s-au făcută pentru gloabe la care pricină ce să ia, le stricăm și oprim obiceiurile acestei, de vrăme că dinu fapte s-au dovedit câte jafuri nedrepte s-au făcută, totu cu apărare acelor ponturi, și în locul lor să se metahirască canonisire, sau și pedepsă după pravelile Sfintilor Părinti, arătându cele mai mari pricini la Consistorie, sau și la Noi.

Iară pentru ostenela și slujba protopopilor, deosebită că săntă cinstită cu mai mare cină bisericesc și scutită de toată dajdia, să voră multămi și să voră măngâie cu alte chipuri, după buna socotelă păstorescă, avându și buna nădăjduire de deplină răsplătire dela milostivul Dumnezeu, pentru credincioasa slujba lor.

București: Biblioteca Academiei Române.

737. Ceaslov, Blaj 1808.

Popp, *Disertație*, 47.

738. Epitomul sau Scurte arătări pentru Sânta Beserică, trad. de Dim. Țichindeal. Buda 1808.

Е П И Т О М З Л | сас | ГКЮРТГ | АРЪТЪР Й | Пентръ Сънта Бесекерикъ, пентръ кеслиицеле ѹй, ши | пентръ Домнезеъска Литургия, кадре се | севклириаше .Атюржна. Ашикдепъ ши | пентръ Преветла ши сложиториол | лъй Домнезеъ. | Прин скврте .Атреекъръ ши рхенвнебръ. | Де | фолос ши де трембните сложиториолар де чъле | сфинте, Превцилар ши Дълаконилар, ши | тътърор челар че гжидеск ачкестък дереғз-торий пре сине а лада. | Прин Пхрините | ДИМИТРІЕ ЦИКИНДѢЛ | [Парок]ъл Кечкерекълъ мник традъсе.

Â Бъдя, | La кръжка Типография | Огнікеситчији Огн- гърцији. | 1808.

In-8º de 8 foi și 80 de pagine.

In foile liminare se află scrisoarea de dedicație și o «înnainte cuvântare», reproducute mai jos.

Exelenție sale pré luminatului și pré osfințitului Domnului Domn Stefan Avvacumovică, pravoslavnicul Episcop al Temișori, Lipovi, Becicherecului mare, și altele; a Pré înnaltei înpărălestii, chesaro-crăești și apostolicești Măririi svētnic din lăuntru, milostivului Arhieeu și patron.

Exelenția-tă, Milostive Domnule,

Cu altuia se cuvine aciastă mică, însă de suflet folositoare ostenelă a mea, mai cu drept a dedică, decât Te săcătorule de bine al meu? cu altuia zic, cartă aciasta pentru Sancta Beserică, pentru vestminte el și

pentru Domnezească lyturghie a o pune înainte, de nu Tie, carele Beserica lui Hristos îndreptez și pre cē Tie supusă turmă cuvântătoare cu sfatul duhovniceștilor învățătură cu liniște la calé măntuirii aduci?

Aș avé eu la aciasta și alte mař multe cauze; ci fiindcă ale tale céle mari intru acésté și accstor asémene faceri de bine, covârșirile darurilor sufletești și céle mař alése cvaliteturi, care Innaltei Pré-osfinției tale se covin, sunt lumiř cei mari așa de conosciute, cât laudele mele nu trebuesc.

Cărticica aciasta dară, caré să află tipărită în limba serbiască, de multe ori proiectindu-o, văzând folositoare intrânsa învățătură și vrând a urma celor bine credincioși intocmitori, iară Tie, milostive făcătoriile de bine al meu, în semn a fierbinței mulțemirii pentru grația cē mie vărsată cu îndurări ori ce (de și nu după vrednicie) a aduce, am socotit dară că și celor de o limbă cu mine cu traduția în lingva românescă, încrezintă fiind precum tuturor de comun drept credincioșilor lui Domnezeu portătorilor de grije, bine cuviințaților preoți asémene folos voi aduce și voi înăptași.

Primésce-o dară Exelenția ta, în semnul gratitudinii și datoarei reverenții méle cătră tine, bine voiasce și între alte cu lina protecție a mă acoperi și cu grația Ta a mă întări, ca se arăt umilința inimi méle mărirești sufletului Tău cuvioasă.

Al Exelenției tale umilită slugă,
Dimitrie Tichindell, Parocul Becicherecului mic.

Innainte cuvântare.

Lucru bon și de folos a fi acésté prin scurte întrebări și răspunsuri pentru Domnezeasca Beserică, pentru sancta Järvä, adeca Lyturghie, care întrânsa cu cuviință se sevârșaște, pentru vasele și veșmintele la aciastă sanctă slujbă dela Sancții Părinți rânduite, precum celor ce vor să se diaconescă, așa și diaconilor și preoților, a pune înainte am socotit.

Se véde din ecsperienția cē de toate zilele în ce întunérec și în ce orbire și neștiință mare despre lucrurile céle ce sunt foarte de lipsă a ști, nu numai tot némul, ci și tot clerul cel de Beserica Răsărituluř e cufundat.

Cunoscut e că noi ne lăudăm numai cu credința creștinescă pravoslavnică și poate fi că ni se pare a fi noi creștini adevărați cu petréceré și săvârșiré celor predinafară țeremoniř a sântei lyturghiř, că cunoștință despre mărturisiré creștinescă poțină avem, că încă până acumă nică cărți în limba maicii noastre, care ne duc cătră credința cē creștinescă și pravoslavnică mărturisire nică avem alta, fără de *Cathesis*, de unde întră înțelepțuné sfintelor cărți celor scrise am poté căstiga înțelégeri, cătră adâncul dărilor înainte ale sfintilor părinților să potem veni.

Nu e locul aicé a pune pricina, care până acumă la așa științe și la cē dréptă luminare, la care stau noroadele, care ne încungioră pre nooi a veni nu am putut nică e putință de astă dată pre rând a număra céle multe pricină a număratelor inpedecări de luminare mař vârtos a rânduialei preoțești, céle multe zic, chipuri, care opresc luminare clerului de Beserica Răsărituluř, de nu poate fi așa de săvârșit; că ia are proprietățile ei, precum Domnezeu și singură chiemaré ei cérē, precum în *Pastoral Theologie* mař

pre larg se va arătă, de să va typări cândva. Înse și arăști pot zice atâta, că nămul nu e pricina, că doară nu va să se învețe, că e marturia vie, când eram la anul 801 în școala clericală la Theologhie în Temișoara de bonă voie adunați.

Nu las eu să aduce aminte aceluia mare la număr iubitului nămului meu, și mai vârtoș preoților, că e vrémé odată pentru Domneazu să deschidem și nooi ochii minții și a inimii noastre și să dezbrăcăm de credința deșartă, zavistele și goanele, că acelă sunt izvoarele răotăților și nenorocirile a tuturor noroadelor. La vremile și circumstanțile acestuia vă să căutăm și mai vârtoș preoții Domnezeului celuviu, păstorii turmei lui Hristos cu scump sângele lui răscumpărată și străjarii casei lui Israhil, învățătorii sfintei legi și mărturisiri creștinești de bine vestitorii cătră intemeiară sfinților spre lucruri, spre slujbă, spre zidire trupulu lui Hristos, mijlocitorii între oameni și între Domnezeu, luminătorii inimilor omenești, apostolii adevărului, bine vestitorii Evangheliei dreptății, și nu numai pre lângă Catihisis și povățuirile cu mâna se rămânem, că până atunci totdeauna cu vârsta și mai îndeparte nu ne vom intinde, până atunci totdeauna ne va trebui povăție cu mâna, până la săvârșitul vieții noastre, almintrile nooi suntem dăruiți cu înțelégere sănătoasă și a ne povățui cu mâna, fiind oameni desăvârșiți cu vârsta, iară cu minte pruncă și nu desăvârșiți, iară cu răotățile și cu zavistiile, cu neștiința desăvârșit.

Ci alte, care cătră săvârșire și luminare noroadelor celor ce curg după aceste se urmăram și cătră luară finalitatei mai marilor cărji să ne apropiem, și aşa sancta pravoslavnica credință intru curație vom păzi, Beserică vom întări, și vistieriile cele neprețuită dela sfinții Părinți noao intru întregime spre înțere se o păzim, și la oltarul cinstei se venim, și aşa strănepotilor văciniță pomenire să lăsăm.

Cărji cătră întărire și petréceră cele tare în pravoslavie și în drépta creștinătate cătră cunoașterea legii și datorilor noastre celor preoțești, cătră știrea celor mai nainte trecute întâmplărilor Beserică noastre, care ne ar duce pre nooi, aceste următoare gândesc și mi să văd a fi, mai vârtoș celor ce să gătesc cătră rânduiala preoțescă, precum pentru până cele de toate zilele, cătră înțere vieții netrecută iaste de nevoință, aşa și de aceste învățătură, care voiu înștiință sunt de trebuință celor ce vrău să se preoțescă, așa:

Dogmathicăsca Theologhie sau Cuvântare de Dumnezeu a pravoslavniei mărturisiri a Răsăritului.

Pastoréscă Theologhie sau învățătură pentru datoriile preoțești.

Istoria besericescă sau povestea a Besericăi de mărturisire Răsăritului.

Toate aceste, numai de se vor arăta aşa număr de preoți, carii ar voi a le avea în limba dacă-românescă, ca să se poată da la tipar, le pot avea, și când ne vom întâlni altă dată, voiu spune că mai trebuie se avem Tâlcul faptelor Apostolilor, Măestria în cuvântare minții sau Filosofia, așa că regulă a și bine judecă și drept a gândi.

Istoria firéscă.

Homilia.

Canoanele Soboarălor a toată lumé.

Că a ne arăta lumii numai cu veșmintele și cu nomile, că sănțem preoți, nu e mai mult decât oameni proști, de nu ne vom osebi nooi cu învățatura, cu râvna cătră învățatura norodului, că chiemaré nu înfrum-seteză pre om, ci omul înfrumusează pre chiemare.

Și a săvârși domnezeiasca liturghie numai prin înbrăcaré si dezbrăcare, prin ziceré Evangeliilor, deschideré și închideré dverilor, eșiré la oameni, arătaré și intraré în altarău, și prin alte țeremonii, neștiind ce însemneză și pentru ce fac așa, iară nu almintrile; și ce e mai mult și de jale vrédnic, a lăsă sfânta liturghie fără de predicație sau învățatură la norod, a nu semănă și sălășlui cuvântul lui Domnezeu în inimile oamenilor, atunciă stânta săvârșita liturghie cu toate țeremoniile ei iaste ca o bucată foarte frumos gătită, însă nicăcă serată. Liturghia fără învățatură iaste ca mâncaré fără sare.

Va zice cineva: cum am putut preoți a fi fără de cărti până acumă, potem și de acumă, și e destul decă știi ceti și scrie.

Lase se zică: că capul lui cel mare nu au simțit alta fără aburul de vin bătrân.

Poate fi preot, că noi vedem că sănt încă căji, însă nu sunt spre acel sfârșit, spre care sunt chiemăți. Și oare tocma aceea, carii așa zic, dare-ar ei oile sale cele necuvântătoare să le păzescă un păstoriu, care numai traistă mare are, mâncă, bă și se odihnește bine, dar nicăi le păzeste, nicăi știe unde iaste pășune bună, nicăi are căni, ba ce e mai mult, le-au tuns mulți, le-au belit și le-au înnechat; și, se sponă drept, dare-ar el simbrie la un păstoriu ca acesta? Hei! tot omul poate vorbi ce îi place; că a vorbi e lesne, numai se ție sama ce vorbește, că Domnezeu e desupra noastră.

Că a ști ceti și scrie se cuvine la tot omul, dar preotului mai mult; că de ar ști preotul numai ca omul și ar face ca un om creștin, e popă de jos, dară de nu face ca un popă, e și mai de jos decât omul.

Și oare lăsa-s-ar cineva a se vindecă de un doctor, care nu pricope medijina și nu știe vindecă? Ba aceluia nicăi calul său nu l-ar da se-l vindece, necum trupul! dar sufletul?

Și da-ș-ar cinevă haînele sale să i-le coase unul, care are ac și foarfecă și cot, dar nicăi știe croi, nicăi coase? Ba i-ar da cotul pre spate.

Primeste dar acest Epitom sau Scurtaré lucrurilor celor mari, care ți-l pun înainte, cu gând ca să ne deșteptăm tocma la acé adevărată a acestor scurte pre larg cunoștințe, adeca la cărțile acéste mai sus numite, că întru aciastă carte vom afla mare folos sufletului nostru, văzând prin întrebări și prin răspunsuri, ce iaste Beserica, și care puteri și însemnare are liturghia ce sfântă, care întrânsa se săvârșaște, de care și celele îngerilor se cutremură, și nu căta cine,—ci ce te-au svătuit, te-au zis și aminte te-au adus. Ca și cumpărătorii de mărgăritariu, nu spre găocile din care se naște, ci spre luciré și prețul lui a căută s-au obișnuit. Fii sănălos și te roagă pentru cel ce s-au ostenit.

La sfârșit:

Și s-au tipărit aciastă carte cu chielușala jupânului Hristofor Duca (Luca ?), neguțitorului din Grabaț.

București: Biblioteca Academiei Române.

739. Evhologhion, București 1808.

Е Г Х О Л О Г И О Н | Га8 тиpхритье ăкшмъ, .đ ăйлеле Прѣ .жнзл-цăтвла8й, ши8 прѣ благоchestивла8й, ши8 дѣ | Хѣ юбнтбрюл8й, синг8рь стxпжннтбрю-л8й мă-рел8й Лпжрать. | АЛ є З Я Н Д Р є П Ь Б Л О В Й Ч Й | І тóлtx Rossia | Кs Благословенія ши8 тóлtx киелтвла8ла Прѣ | Сфїцией сале | Күріs Күрк А-О-Е Й Т є Й | Ахълпескопъ ши8 Митрополитъ ă тóлtx ўн-гроклахіа .đ Сфїта Митрополіе ă Б8к8рё-шила8рь. ăкшмъ адшарж са8 Тиpхритье. | Да ѿи8 дела Хс ,дшн. | Дe Станчиюль Өмөвичий. Тип. Е8к.

In-4º de 4 foi nenumerotate și 360 numerotate cu greșeli. Tipărit cu negru și roșu, cu 25 rânduri pe pagină.

Pe verso titlului, stema împărătească rusească, cu stema Tării-Românești la mijloc și cu versurile următoare:

Stihuri 5 asupra stemii pré înnălitatului și pré blagocestivuluî Înpăratului Alexandru Pavlovici întâiul Înpărat a toată Rosia.

326.

Gripsorul și corbulu împreună,

Schiptrul cu spata spre laudă să adună,
Acesté înpărătești împleteșc stema înfrumusețată

In locu de părinți blagocestiua și pravoslaviua să arată.

Corbulu carele au hrănit pre flămândul Ilie

Te-aduce, Înpărate, cu crucé putere și tărie,
Pre cei văzuți și nevăzuți vrăjmași surpă-î cu mare biruință,
Pre cumu rugămă pre Dumnezeu cu multă umilință.

Și într-alu său Dumnezeescă lăcașu și fericire
Să-ți dé ceresculă Inpărată parte și moștenire.

La sfârșit :

Cucérniculă între preotă, Popa Ioană, duhovniculă Sfinteř Mitropolii, Craiovénulă.

București : Biblioteca Academiei Române.

740. Floarea darurilor, Brașov 1808.

ΦΛΟΪΡΗ | ΔΙΡΥΡΙΛΩΡ | Φόρτε φολοσητόδαρε φίειμτε κάρδα |
Κρειμήν, ἀτῆτα εὐφλετέψει, | κατ τὴν τρυπέψει. | Ικάλι ἀδέων ωρώ Τηπεράτη Ρομά-
νέιμ | ἢ ζύλελε : | Λιχλιάτθλη Λιπεράτθλη ιόστρος | ΦΡΑΝΤΖΙΣΚΟΣ ἀλ
ΔΟΙΛΗ. | Φίνηδ Γεβεράτορ ἔξελένικα εἰ | ΓΡΟΦ ΒΑΝΦΙ ΓΕΩΓΡΙΞ | Κα
Βλαγοσλοβένηα πρὲ Χινιτάτθλη | Κονζιετόριθμ οἱ Ογνήτ δην Μάρε | Πρινιζιπάτθλ
Πράκαθλη. | Κα τόστα Κελτάλλα Δάμηκλωρ Φράζηλωρ | ΚΟΝΓΤΑΙΝΔΗΗ οἱ Ἰσάνη
ΚΟΓΗЧ. | Λ Πρινελεγήτα Τηπογράφε δην | ΕΡΙΤΟΕ. | Πριν Τηπογράφη Φρίδριχ
Χέρφερτ. | 1808.

In-8º de 4 foi, 172 pagini și încă 1 foaie pentru arătarea cuprinsului.

Prefața este reproducă înlocmai după cea din ediția dela 1807 (nº 718) și semnată de «Ieroh Ioan Stefanovici, paroh biserică din Bolgarseghiu Brașovului».

La sfârșitul textului se arată că corecția s-a făcut de același paroh.

Pentru alte ediții, v. mai sus vol. I, p. 395.

București : Biblioteca Academiei Române.

741. Invățătură creștinăescă, Iași 1808.

Ἄτρος ελάκα λ ὕιδη Δάμηεζε | ἢ Τρόπικα ελεύθερα, λ Τάτκλη | οἱ ἀ Φίολη,
οἱ ἀ εφῆτθλη Δῆ. | Σας τηπεράτη ἀλάστα ίκειτθρη | κρεψηνήκεκα: επρε
φολόεσθλ τετθ-ρύρε δε ὥκειε. | Μήρα μαι ἀλέεκ πεντρος χεῖ δηνη τάγμα Εισερη-
χάκεκα. | Κα βλαγοσλοβένηα οἱ τόστα κελτάλλα | Πρεωψηνηζη εάλε Κυρίς Κύρη | Γα-
βρίηλλ Μιντροπολίτη, οἱ ἀλε εφῆ-τθλη .ἡδρεπτάτθρολη Συνόδη Χαένη : | οἱ
Ἅζαρχη, ἀλε Μολδάβη, ἀλε Ελλάχη, | οἱ ἀλε Βασαράκη. | Αιδλη. Ἀνη. Σεπτέμβρη.
κ.ρ. | Λ εφῆτα Μιντροπολίς, ἢ Μήση.

In-4º mic de 1+8 foi, numerotate afară de prima și ultimă. Tipărit pe două coloane. Pe verso titlului se află o scurtă prefăță tratând despre însemnatatea catehismului.

București : Biblioteca Academiei Române.

742. G. Lazăr, Versuri la logodirea împăratului Franz I cu Ludovica, Viena 1808.

V E R S U R Y
DE LAUDE IN LIMBA DACO ROMANEASKE
LA
L O G O D I R E A
PREA ENELTZATULUY NOSTRU MILOSTIV IMPERAT, STEPEN,
SCHI TAYKE
F R A N T Z I.
KU
L U D O V I C A

Prea Eneltzata Milostiva Impereteasse, Stepene
schi Mayka noastre.

Kary la annul
1808.

Zmerit asse alketui sau indreznit.

VIENNA.

Szau typerit ku slovele lui Girol.

[Pe verso :]

Prin

G E O R G I E L A Z A R

askultetoriul S. S. Theologiy intral dojlea ann, despre partea Clerului romanesk
ne unit din M. Principat al Transylvaniy, in prea vestita
Universitate de la Vienna.

In 4º de 7 pagine.

Versurile formează un acrostih împărtit, după cum arată și autorul prin aceste cuvinte :

Szlovele tseale mary deprin capetile ve(r)surilor, schi tseale mary deprin milslok trebue de osseby se se tseteaske in dsoss. *Litterae majores deorsum legendae.*

Acrostihurile sunt în trei limbi, latinește, nemțește și ungurește :

Vivas Austriae Imperator ac Avguste Francisce, cum tua electa consorte Ludouica laetissime.

Es lebe der Kaiser Franz und die neue Kaiserinn.

Élien a felséges Császár urunk Ferentz sokáig.

București : Biblioteca Academiei Române.

Dr. Ilarion Pușcariu, *Documente pentru limbă și istorie*, I (Sibiu 1889), 30.

743. Legi pentru granița militărăescă, Buda 1808.

Ф У Н Д А М Е Н Т А Л И Ч Е | Д Е П Й | П Е Н Т Р Ъ | Г Р А Н И Ц А | М И Л И-
Т Ъ Р Е Г К Ъ | ал | Караджаджай, Барадийчай, Банаджай, | Слаконеи, ши а Бх-
натчай.

ДИ БУДА. | А Крълска Типография ѿ Охридската Унгария. | 1808.

In-folio de 60 de pagini și 1 foaie.

Textul legii, cuprinzând 155 paragrafe, este precedat de decretul lui Francisc I din 7 August 1807.

București : Biblioteca Academiei Române.

744. Dos. Obradovici, *Adunare de lucruri morálcești*, trad. de Dim. Tichindeal. Buda 1808.

А Д У Н Д А М | Д Е | А З К Р Ъ | М О Р А Л И Ч Е Ш Ъ | А е ф о л о с | ши | спре ке-
слеи | прии | Д О Г І О Б И Ч | ф токмитх. | Ирх | Акем ф лимба
Дако-Романіаскя традасе прии | Пешинале ДИМИТРІЕ ЦІКІНДЕЛЛ Парохъ |
Бечкерекъ | Партик ф тжай.

ДИ БУДА | А Крълска Типография ѿ Охридската Унгария. 1808.

In-8º de 12 foi și 104 pagini.

Pe verso titlului, un motto de Socrat.

Scrisoarea de dedicație:

De bon ném născutulu și innalt învățatulu Domnulu Domn Grigorie Obradovici, școalelor de supt diștrictul Timișori, Directorulu creesc honoratū.

Domnule!

Eu nu conosc mař mare cerere a unuř om bon, decât a fi în câmpul acela unde poate neimpedecat lucră pentru folosul omenirei, patriei și nației sale. Tot omul, care si caută cale de a veni la stat a lucră pentru interesul public, pentru binele comun, simte datoria aciasta a unuř om bon. Numai încă nu e destul a o simți, ci a o și imprimi. Cu durere căută Nația Romanescă în timpurile trecute, și suspină aducându-și aminte de vitregi, cărora au fost încredințată informația pruncilor ei. Cu aşteptare astăzi rădică ia inimele sale cătră un om, cărui se au împlinit pofta lui cea mai fierbinte a se mař adaoge câmpul activității cătră dilecta Nația sa Româniască. Din faptele Tale spre cultura Directoratului a slăvitului reghement Valahîş-Illiriş divinéză ia în Tine omul cel de demult aşteptat; în Tine ia nădăjduiaște un tălmăcitoriu a tuturor abuzuri, și în Tine ia ține a fi găsit când va un om, a cărui nome se nu-ř pice îndelung din inimă, ci cu bucurie tot déuna se-l recolescă.

Inse nădcjdea nu are încă realitate, nică stămpără poftele inimi, până ce nu pune în împlinire. De aceă dă-mi libertate a arătă simjirile mele de Tine, ca dc un om în a cărui cunoștințe a întră totdeuna voios me-am îndemnat, căci am cunoscut în Tine om deplin, și de manuducerea îndreptării pruncilor bine învățat. Nu mă îndoesc eu a mă pone chizes pe(n)tru toate lucrurile acélă, a cărora nădăjde îmbucură Nația Romanască, căci conosci a fi aplecarea Ta cătră ea mař mare de cât ar poté a se teme, ca se nu se întoarcă nedejdea în deșertăciune.

Inse Tu îndeamnă-te la toată ostencala și prinde toate mijlocurile bone a satisfacă nădejdei Nației, aprinde cu exemplul Tău și inimile altora, ca mâna de ajutoriu Tie se împreuneze, și adu cândva și unirea capetelor luminate, ca cu poteră comune se se aducă poporul cest neglect în cală culturi mař departe, se fie de o lature celor latte nații, care luř încă sunt datoare mulțemire pentru lumina, cu carea ele lucesc, și aşa veř reporta mulțemire tuturor Românilor.

In semnul ţară nespusei dragoste mele cătră Tine, și a prețuirei persoenei Tale, primesce cărticica aciasta, cară e fructul unchiului Tău și pre care în limba Daco-Romanască traduse eu honorulu Său devovez, întrebuițeze-o în folosul Nației; primiește dedicația aciasta ca o mărturie a umilinții mele cătră un om, în care eu mult sunt încrezut.

Țichindéll.

Urmează apoi o «înnainte cuvântare» și un cuvânt «cătră celitoriu». Pe acesta din urmă îl reproducem aici:

Cătră cetitoriu.

Eu mă bucur, iubite cetitoriu, că știu serbăște, mař tare pentru că pociu îngelége cărăile Domnulu Dosithei Obradovici, și mulțemesc lui Domnezeu că sum născut în tâmpurile cărăilor lui: Acest slăvit și mare lumi-

nătoriu al némuluš seu, ca o albină iubitoare de ostenélă, toată dulciașa și esenția înțeleptelor dulcețuri din limbile cele mai învățate a lumii aceștia marți o au supt, și iubitului némuluš său spre luminaré minții, spre înbonătățiré inimi, spre înmulțiré și întăriré faptelor bone, și spre gloria omeniri, prin dulciașa cuvintelor sale o au înpărtășit-o, și aşa floră în véc neveștejitoare, de înțelepții lumii în țarina Tatăluš ceresc sădite, le-au cules, și le-au adunat, pentru acéia se și chiamă carté aciasta *Adunare de Lucruri*, adecă de lucruri înțelépte, și pre cei de o limbă cu sine spre mirosloré dragostii și a faptelor bone cu dânsenele a-și înpodobi bine au voit.

Iată că pon ţie înainte acéste floră pre holda inimi tale, care, de iubești adevarul și faptele bone, educația, sau creșterea tinerilor și podoaba omeniri, le înrădăcină, că în voia ta stă. De te vei sărgui și vei vărsă pre florile acésté apa ostenélor, le vei ținé în fundamentul dragostești și iubiri de oameni, îți va aduce desfătare sufletului, și miroslul și dulciașa raiului în tine, că înpărăția Ceriuluš în voi țaste.

Grăescu-ți adevarul? și plăce-ți va ţie? și făcut-am eu cu ostenélă mă vre un folos? Procedește-o cu atenție, judecă, nu te îndestulă numai cu acéia ce ţie se spone, că țaste formoase și înțeléptă carte; ci cérca, celește-o cu bonă luare de sémă, de vezi țaste aşa precum și se spone, că nu-s toate de folos; decă te vei îndestulă cu laudele ce coprinde carté aciasta, și nu cu mijlocire cetiri nu vei fi incredințat.

Am despărțit carté aciasta în doao părți, neputând de odată a o întipări, că nică parté dintăru nu o aş fi putut da la lume, de nu s'ar fi îndurat acel vrédnic de iubire a toa(lă) nației noastre, negoțiatorul din Grabaț, jupânul Hristofor Luca, carele din nespusa dragoste, și din aprinsul foc al râvnei cătră luminaré némuluš nostru întipăriré cărti aceştia a o plătă. Acestuia laude și mulțemite dela nooi, și dela nepoții noștri în véc a i se da se cade; iară mie îmă va fi destul decă voiu fi incredințat că te-ați folosit cu ostenélă mea, și de acéia mă voiu bucură, și cătră mai mare ostenélă pentru folosul tău mă voiu deprinde.

Primeste dară, iubite celitoruile, aciastă carte, caré nu e cu mâna, ci cu înțelepciușe lucrată, cu aşa bucurie care ţi-o dau eu, sărguiaște în înțelepciușe și în fapte bone: spre lauda némuluš, spre binele patriei, spre gloria Făcătoriuluš celuș ce te-au zidit.

Prefăcătorul.

București : Biblioteca Academiei Române.

745. Octoih mic, Sibiu 1808.

Iorga, *Scrisori*, II, 109 și 128.

746. Penticostar, Blaj 1808.

П Е Н Т И К О Г Т А І Р І О Н І | Ікъм а дօаш ѿарж дъшик ржидзъ-ла Бесѣ-
ричий Ржеврѣтълъ, Гѣпт | ст҃иженійкъ Прѣкъ Анициатълъ | Анициатълъ Аль Абстѣлъ,
шь Марелъ | Принцъ Абдѣлълъ Дамнълъ Дамнъ | ФРѢНЧИЕКЪ АЛ ДОЙЛЪ |
К8 вѣгословенія ҃зъвѣнїе сѣле | Прѣкъ ѿ сѣнїцътълъ Дамнъ | 16999 Б6Б |

Епископъл Фъгърдъшълъй, ший ѳл | Прѣ Аликлдатей Кесарѡ Кръсцъй | Мхримъ Сфѣтник дин лъчинтре. | Тѣпъръйт .ѣ Блаж ла Митропо-|ліе къ Тѣпъриол Семини-
рюлъй. | Аиъл .ѧшн.

In folio de 1 foaie pentru titlu și 212 foi numerotate. Tipărit cu negru și roșu, pe două coloane, cu 40 de rânduri în coloană. Titlul incadrat într-o gravură mare. Pe verso se află reprezentat Hristos pe cruce, într-o gravură mică.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

747. Polustav, Blaj 1808.

ПОЛУЧЕТАКЪ | Тѣпъ: Аспѣ ржидѧ: | Бисѣри: Ржевъ: кѣ Бла: | Гѣзенъ:
сѣле Ирѣкъ ѿ съ: | Дмильвѣй д. ІГОЯНН | ГОББЕЛѢД, Фѣргъ: | ↑ БЛАЖѢИСъ:
Дмѣ: ~~ианн~~.

In-8º mic de 2 foi, 683 pag. numerotate, 4 pag. nenumerotate, și iarăși 12 pag. numerotate. Tipărit cu negru și roșu, cu caractere de două mărimi; cu 10 rânduri pe pagină, cu caracterele mari, și 23 cu cele mici.

Titlul este incadrat ca și Polustavul din 1793, și are aceleasi gravuri.

Oradea-Mare : Biblioteca diecezana episcopală. Rodna (în biserică). N. Iorga. Scrisori și inscripții. II. 162.

748 Povăzuire către sporirea stumilor Sibijii 1808

Повъздушното въздействие на сърдечната система. Сърдечният ритъм и тонусът на сърдечните миокардиални клетки са подчинени на въздействието на атмосферата.

Publicată de Molnar

Popp, *Disertatie*, 34. — Iorga, *Ist. lit. sec. XVIII*, tom II, 289.

749. Psaltire. Buda 1808.

Лѣтъ 1798ъ Сѣверинъ чай дѣ ѿ | фійнцѣ, ши нѣдеспѣрциѣ Троїцѣ, | а Тѣ-
тѣлѣй, ши а Фіюлѣй, ши а | сѣйтѣлѣй Лѣ.

Ф Я Л Т Й Р Ъ, | Атров кárк се квпрйнд Кадісмел, | Кжитърile, ши Фáлмий
чей алений дин-превиз к8 ржидвълле лвр, ш. ч. л. | К8 Агздвънца чёлвр тай
Млой. | Несагатз к8 1. Фло. 30. ле Каёй:

Л Б УД И | Түнхрйтк к8 көлтжэлла Крээцүй Түногра-фий һ Оүнинкеңитжүй
Оүнгөсөний; ал | Янина лам Xé 1808.

In 8^a de 8 foi nepag. și 224 foi numerotate. În fața titlului o gravură pe arama:

Prefata este reproducă după aceea a Episcopului de Râmnic Chesarie (nº 423).

Bucuresti : Biblioteca Academiei Române Galati : Biblioteca Urechiș

750. Rânduială cumă să cuvine a cântă cei doisprezice psalmi deosebi, Mănn. Neamțul, 1808

Р Ж Н Д У М Л Я К ѿмъ съ квітнє а квітні чей дой спре з'єче Шалмі де юсебій.
Лжигъ карѣкъ са8 ѹдакъшь ши юарека8е рягчюній тжлмччіти динъ лімба єл-
лингїкескъ. Ши с(а)8жка дымінечай лзсат8лвай сікъ де карне, фтров карѣкъ съ фаче по-
меніаф венійцій авоу Хе пайдъ ас а ѹдакъ Ши ўпакас са8 май єлакъшь

Ініціатором та координатором цього проекту є Білоруський національний університет ім. Мінського державного педагогічного університету.

Молдакіл Күріс Күр ЕСІНІЛІНІН Ѥ врѣмѣ көкішініе сале Күрь ДОСІӨСИ ста-
рецъль сәйітепірь Мхі: Нѣмцэлай шы Сеңбазы. Ѥ Сейта Мхижестіре Нѣмцэл.
Ѥ йнвль даңи.

In-8º mic de 2+126 foi. Aceste din urmă sunt numerotate.

Pe verso titlului, extrase din evanghelia lui Mateiu. În fața textului se află repre-
zentat Hristos, stăpânitorul lumii, într-o gravură semnată: *Protoierei Mihailū (și) Policarp
'Strelbitchi)*.

Sinaxarul începe la p. 103.

București: Biblioteca Academiei Române

751. G. Șincai, Hronica Românilor, Buda 1808.

ХРОНИКА
РОМАНИИ

шы
А МАЙ МҰЛТАСЫР НЕМІЗДІ,

жеккіт

І8 фіст йыл ашыл де амвестекате к8 Рымжаній,
кікті ләкәрінде, жеткілпәрінде шы фаштеле
оғыніра фәрз де але алтыра нәсе пәт скріе
прем жаңелес, дин май мұлтас мій де Аятобары,
ж көрсөл де 34. де йыл көлесік, шы дәніз
Іній деда Наперек Дәнізбазы нөстрө
іе Хә алқыт8ытк

де

ГЕОРГІЕ ШІНКІИ дин ШІНКІА
Докторы Философія, шы ал өзенлогіе, фо-
сталь Директор ал Шкілдерінде Національниче
ж тәдатк Царда Пәрдешілесі:

шы

Діартоңиторюл Көркемлиар ж Көзжаска Түшініріфіе
ж Оғынкөрсіткішің өңіргөріп дин Пәніа.

Ѥ БӘДА.

К8 кілт8ылла май сөс нөмійтей Түшініріфій ә
се түшірі ә8 жепшт ла Йнвль 1808.

In-8º de 80 pagine (neterminat).

Tiparit ca adaos la Calendarele de Buda din 1808 (p. 1-40, anii 86-169) și 1809 (p. 41-80,
anii 174-264).

Pe verso titlului :

Tantæ molis erat Romanam condere gentem!
Virgilius.

Acăsta era întâiul de a se face pentru Română.
Vladica Maer,
vorbind cu Saul Serdarul.

Titlul pentru intrarea în materie :

Hronica Românilor, caré începe din anul 86, după nașterea Domnului Hs., și să va săvârși în anul 1808, în carele au început a se typări.

V. mai sus, n° 695.

București : Biblioteca Academiei Române.

752. Sinopsis a Bibliei, Sibiu 1808.

Г В Н О Ψ І Г | ἈΔΕΚΖ | ΚΩΠΡΙΗΔΕΡΕ Λ ΣΚΕΡΤ | ἀγέν βέκι ωὶ αγέν
ηόδω Σκριπτόρι | ἈΔΕΚΖ Ἀ | ΒΙΒΛΙЙ.

ΓΙΒΛΙΟ, | Λ Τυπογραφία λόη Ιωάν Βάρτ, 1808.

In-8º mic de 1 foaie și peste 167 pagine.

Exemplarul nostru nu e complet.

București : Biblioteca Academiei Române.

753. G. C. Roja, Cercetări asupra Românilor de dincolo de Dunăre, Pesta 1808.—Nemțește și grecește,

Unterſuchungen über die Romanier | oder | sogenannten Walachen, welche jenseits der Donau wohnen; | auf alte Urkunden gegründet | von | Georg Constantin Roja | Zuhörer der Physiologie und Geburtshilfe auf | der medizinischen Universität | zu Pesth in Hungarn.

'ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ | περὶ τῶν | ΡΩΜΑΙΩΝ | ἢ τῶν | δυομαζομένων Βλάχων | δοσοι κατοικοῦσιν ἀντιπέραν τοῦ Δουνάβεως, ἐπὶ παλαιῶν μαρτυριῶν τεθεμελιωμέναι | παρὰ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΡΟΖΙΑ | Ἀκροατοῦ τῆς Φυσιογνασίας, καὶ Μαμμικῆς ἐν τῷ τῆς Ἰατρικῆς Σχολείῳ, μέρει τοῦ ἐν τῇ κατ' Ογγαρίᾳ | Ἐλευθερουπόλει Πέστη κειμένου Πανδιδακτηρίου.

Ψεſt h, | gedruckt bey Mathias Trattner. | 1808.

In-8º de 159 pagine și încă una pentru erată.

Textul, ca și titlul, este în două limbi : nemțește în stânga cititorului, și grecește în dreapta.

Reproducem aci prefața nemțească :

Vorrede.

Die Absicht, welche ich mir bey Abfassung dieses Werkleins vorsteckte, war, allen denen, welche von den jenseits der Donau wohnenden Romanier keine Kenntniss haben, vorzüglich aber selbst den Romanier eine kurze Beschreibung zu liefern, um, in wie fern es mir möglich ist, anschaulich zu machen, was dieses Volk ehedem war, und was es heute ist. Indessen bitte ich, nicht zu glauben, der Zweck dieses Geschäftes wäre: ein Werk zu schreiben, welches ich mit den vortrefflichsten Werken der gelehrtesten Männer vergleichen wollte. Gar nicht. Ich fühle sehr lebhaft alle Unvollkommenheiten meiner gegenwärtigen Schrift; grosser Männer Schriften habe ich mir zum Muster vorgestellt.

In wie fern ich meine Absicht erreicht habe, überlasse ich dem Urtheile erfahrner, und billig denkender Richter, welche ich zugleich bitte, sie möchten übrigens meine Sätze prüfen; sind sie ungegründet, so wünsche ich aus Liebe zu der Wahrheit Belehrung. Den ein unverdientes Lob ver-

bessert nie; wohl aber gegründeter Tadel. Manchen wird es vielleicht anstössig seyn: weshalb auch griechischer Text? Um den Nationalisten in Ungarn, dann in der Turkey und in den angränzenden Ländern, endlich allen andern die Sache verständlich zu machen. In der romanischen Sprache nicht aus Unmöglichkeit nicht, sondern weil man nicht nur den Romaniern, sondern auch allen andern, welche nur gemein griechisch verstehen und lesen, dienen will.

Dela pag. 150 înainte se află lista subscriptorilor.

O traducere românească a apărut mai târziu: Sergiu Hagiadi, *Cercetări despre Românii de dincolo de Dunăre*, tradusse din limba grăcă... Craiova 1867, -8º, XV+61 p.

Bucureşti : Biblioteca Academiei Române.

754. Heiniccius, Elemente de filosofie, logică și etică, traduse de Vornicul Grigore Brâncoveanu. Viena 1808. — Grecește.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ | τῆς | ΛΟΓΙΚΗΣ | καὶ ΗΘΙΚΗΣ | ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ | ὃν προηγίσται | Ἰστορία Φιλοσοφίας | συγγραφέντα μεν εὐμεθόδιος | ὑπὸ | ΙΩ ΓΟΤΤΑ. ΑΪΝΕΚΚΙΟΥ | τοῦ περικλεεστάτου νομικοῦ καὶ ἐν "Αλλη σχολαρ-χήσαντις. | Μεταφρασθέντα δὲ φιλοπόνως ἐκ τῆς Λατινίδος εἰς τὴν | Ἐλλάδα φωνὴν | ὑπὸ | τοῦ εὐγενεστάτου | Ἀρχοντος μεγάλου βορνίκου κυρίου | ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΒΡΑΓΚΟΒΑΝΟΥ ΒΑΣΣΑΡΑΒΑ | οὗ καὶ φιλοτίμῳ ἔκδοθέντα δαπάνη, νέμονται δωρεὰν πᾶσι τοῖς | φιλομαθέσι. | EN BIENNII: τῆς 'Αουστρίας | ἐν τῇ τυπογραφίᾳ Γεωργίου Βενδώτου. | 1808.

Elemente de Filosofie, Logică și Etică precedate de o Istorie a Filosofiei, compuse cu metodă de Ioan Gottlieb Heiniccius, renumitul jurisconsult și fost profesor la Halle, traduse cu sărguință din latinește în grecește de prea cinstițul Arhon mare vornic Grigorie Brâncoveanu Bassarab, cu a căruia cheltuială fiind date la lumină, se împart gratis tuturor iubitorilor de învățătură. In Viena Austriei, în tipografia lui Gheorghe Vendolis, 1808.

In-8º mic de 2 foi, ~330 pagini.

Pe primele două pagini se află scrisoarea de dedicație a traducatorului către tatăl său Manole Brâncoveanu. Urmează apoi o prefată către cititor a editorului cărții, N. Duca, și introducerea autorului.

Cartea aceasta a fost tradusă în românește de Eufrosin Poteca și a apărut la Buda în 1826. V. mai jos.

București : Biblioteca Academiei Române.

CĂRTILE DESCRISE IN TOMUL II.

Anul	C A R T E A	Limba	L o c u l	Pag.
1717	177. Formular pentru scutiri	românește	(București)	1
1719	178. N. Mavrocordat, <i>Despre datorii</i> .	grecește	București	"
1720	179. Octoih	românește	"	2
1722	180. D. Cantemir, <i>Sistema religiunii malemețane</i>	rusește	Petersburg	4
"	181. N. Mavrocordat, <i>Despre datorii</i> .	grec. și lat.	Lipsca	10
1723	182. Evanghelie	românește	București	21
"	183. Acolitia S-lor Neofit și Maxim .	grecește	"	22
1724	184. Catavasier	românește	"	"
"	185. Damaschin, <i>Invățătură despre șapte taine</i>	"	(Râmnic)	"
1725	186. Psalmire	"	Râmnic	23
"	187. Taina sf. Botez	"	Târgoviște	"
"	188. N. Mavrocordat, <i>Despre datorii</i> .	grec. și lat.	Londra	"
1726	189. Antologhion	românește	Iași	"
"	190. Cathechism	"	Sâmbăta mare	27
"	191. Octoih	"	Iași	28
"	192. Octoih	"	București	29
"	193. <i>Întărea Invățătură pentru tineri</i> .	slav. și rom.	Râmnic	"
"	194. <i>Slujba Sf. Andrei</i>	românește	(București)	32
"	195. <i>Triodul săptămânei mari</i>	"	"	33
1728	196. Liturghie	"	București	35
"	197. Hristofor, <i>Manual despre purcederea Sf. Duh</i>	grecește	"	"
"	198. Manual despre superioritatea Ierusalimului	"	"	"
1729	199. Molitvenic	românește	"	36
1730	200. Molitvenic	"	Râmnic	"
1731	201. Ceaslov	slavonește	(București)	41
"	202. Octoih	românește	București	"
"	203. Psalmire	slavonește	Iași	42
"	204. Triod	românește	Râmnic	"
1732	205. Chiriacdromion	"	București	45
"	206. <i>Invățuri preoțești despre Taine</i> .	"	Iași	48
1733	207. Calendar	"	Brașov	"
"	208. Liturghie	"	Râmnic	"
1734	209. D. Cantemir, <i>Istoria Imperiului Otoman</i>	englezeste	Londra	"
"	210. Catavasier	românește	Râmnic	49
1735	211. Psalmire	"	București	"

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1736	212. Antologhion	românește	București	50
"	213. Octoih	"	"	51
"	214. Acolutii (Sf. Haralambie, Matrona din Hio și Spiridon)	grecește	"	"
1737	215. Antologhion	românește	Râmnic	52
1739	216. N. Mavrocordat, <i>Despre datorii</i> .	nemțește	Ausbach	54
1740	217. Carte de ertare a păcatelor . .	slavonește	(București)	"
1741	218. Antim, <i>Invățatură bisericăescă</i> , ed. II.	românește	București	"
"	219. <i>Intrebări bogoslovești</i>	"	"	"
"	220. Liturghie	"	"	55
"	221. Molitvenic	"	"	"
1742	222. Catavasier	"	"	56
"	223. Cazaniile lui Ilie Miniat	"	"	57
"	224. Evanghelie	"	"	60
"	225. Hrisovul lui Const. Mavrocordat	"	Iași	61
"	226. Liturghie	"	București	"
"	227. Octoih	"	Râmnic	62
1743	228. Acatistul Născătoarei	"	Buzău	64
"	229. Apostol	"	București	"
"	230. Apostol	"	Buzău	65
"	231. D Cantemir, <i>Istoria Imperiului Otoman</i>	franțuzește	Paris	66
"	232. Penticostar	românește	București	70
"	233. Penticostar	"	Râmnic	73
"	234. Psalmire	"	Iași	76
1744	235. Bucoavnă	românește	Cluj	79
"	236. Catavasier	"	Rădăuți	"
1745	237. Antologhion	"	Râmnic	80
"	238. D. Cantemir, <i>Istoria Imperiului Otoman</i>	nemțește	Hamburg	84
"	239. Carte de ertare a pacatelor . . .	românește	(București)	"
"	240. Ceaslov	"	Râmnic	"
"	241. Ceaslov	"	Rădăuți	85
"	242. Invățături preoțești despre șapte Taine	"	Iași	87
"	243. Liturghia Sf. Ioan Gură-de-aur. .	"	Rădăuți	"
"	244. <i>Pravoslavnica mărturisire</i> . . .	"	București	"
"	245. Psalmire	slavonește	"	88
1746	246. Evanghelie	românește	Râmnic	"
"	247. <i>Invățatură bisericăescă pentru șapte Taine</i>	"	"	92
"	248. <i>Mărgăritare</i>	"	București	93
"	249. Octoih	"	"	"
"	250. Psalmire	"	Râmnic	94
1747	251. Apostol	"	"	"
"	252. Catavasier	"	"	96
"	253. Ceaslov	"	București	98
"	254. Liturghie	"	"	"
"	255. Liturghie	"	Iași	99
"	256. Liturghie	"	Râmnic	"
"	257. Molitvenic.	"	București	"

Anul	C A R T E A	Limba	L o c u l	Pag.
1747	258. Molitvenic	românește	Buzău	100
"	259. Molitvenic	"	Râmnic	101
"	260. Sinopsis	"	Iași	102
"	261. Triod	"	București	"
"	262. Triod	"	Iași	"
1748	263. Cazanii	"	Râmnic	105
"	264. Psaltire	"	București	107
1749	265. Bucoavnă	"	Râmnic	"
"	266. Carte pentru iertarea păcatelor .	slavonește	(București)	108
"	267. Ceaslov	"	București	109
"	268. Molitvenic	românește	Iași	"
"	269. Octoih	"	"	"
"	270. Preotia	"	Râmnic	110
"	271. Prescurtare de rug. din Psaltire .	grecește	București	111
1750	272. Canonul Sf. Spiridon	românește	Iași	112
"	273. Catavasier	"	Râmnic	"
"	274. Ceaslov	"	Iași	"
"	275. Evanghelie	"	București	113
"	276. Floarea Adevărului	"	Blaj	"
"	277. Octoih	"	Râmnic	"
1751	278. Adunare de rugăciuni	"	Iași	119
"	279. Adunarea a celor șapte Taine	"	"	"
"	280. Psaltire	"	Râmnic	120
1752	281. Antologhion	"	"	"
"	282. Psaltire	"	Iași	121
"	283. Târnosanie	"	"	"
1753	284. Adunare de multe învățături	"	"	"
"	285. Carte osebită a Sf. Grigorie Decapolitul	"	Râmnic	"
"	286. Catavasier	"	"	122
"	287. Catechism mare	"	Blaj	123
"	288. Ceaslov	"	Râmnic	"
"	289. Penticostar	"	Iași	"
"	290. Strastnic	"	Blaj	126
1754	291. Molitvenic	"	Iași	"
"	292. Psaltire	"	București	"
1755	293. Antologhion	"	Iași	"
"	294. Bucvar	"	"	131
"	295. Gramatică slavonească	slavonește	Râmnic	132
1756	296. Apostol	românește	Iași	"
"	297. D. Cantemir, <i>Istoria Imperiului Otoman</i>	englezestă	Londra	133
"	298. Hrisovul lui Const. Racoviță pentru vădrărit	românește	(Iași)	134
"	299. <i>Învățătură creștinopască</i> , ed. II	"	Blaj	"
"	300. Liturghie	"	"	"
"	301. Psaltire	"	București	135
"	302. N. Mauroeides, <i>Mreaja Apostolică</i>	grecește	Iași	137
1757	303. <i>Doctrina cristiana</i>	latinește	Blaj	"
"	304. Hrisovul lui Const. Racoviță pentru văcărit	românește	(Iași)	139

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1757	305. Iakov, Mitrop. Moldovei, <i>Adunare de multe învățături</i>	românește	Iași	139
"	306. Molitvenic	"	Blaj	141
"	307. Psalmire	"	Iași	"
1758	308. Molitvenic	"	Râmnic	142
"	309. Psalmire	"	București	143
"	310. Teatru politic, trad. de N. Mavrocordat	grecește	Lipsca	"
1759	311. Ceaslov mic	românește	București	144
"	312. Iakov, Mitrop. Moldovei, <i>Despre lemnul sfintei Cruci</i>	"	(Iași)	"
"	313. Liturghie	"	Iași	145
"	314. Liturghie	"	Râmnic	146
"	315. <i>Păstoriceasca datorie</i>	"	Blaj	147
"	316. <i>Slujba Sf. Visarion</i>	grecește	București	"
1760	317. P. P. Aaron, <i>Păstoriceasca poslanie sau Dogmatica învățătură</i> .	românește	Blaj	148
"	318. Gherontie Cotore, <i>Carte pastorală</i> .	"	București	149
"	319. Evanghelie	"	"	"
"	320. <i>Lafsaicon</i>	"	"	150
"	321. Nil, Arhiepiscopul, <i>Carte sau Lumină</i>	"	Râmnic	152
"	322. Octoih	"	Blaj	"
"	323. <i>Votiva apprecatio</i>	latinește	"	"
1761	324. P. P. Aaron, <i>Adevărata mânădere</i> .	românește	Blaj	154
"	325. P. P. Aaron, <i>Epistola consolatoria</i> .	latinește	"	155
"	326. Triod	românește	Râmnic	156
"	327. Pravilă de rugaciuni pentru sănătatea sărbești	slavonește	"	157
1762	328. P. P. Aaron, <i>Soborul dela Florența</i> .	românește	Blaj	"
"	329. P. P. Aaron, <i>Exordium Synodi florентinae</i>	latinește	"	158
"	330. Evanghelie	românește	Iași	159
1763	331. Acatistiar	"	Blaj	160
"	332. Ceaslov	"	Iași	"
"	333. Joannis Damasceni, <i>Opera philosophica et theologica</i>	latinește	Blaj	"
"	334. Octoih	românește	Râmnic	161
1764	335. Apostol	"	(București)	162
"	336. Grigorie Mitropolitul, <i>Innvățături pentru ispovedanie</i>	"	"	"
"	337. Molitvenic	"	București	"
"	338. Molitvenic	"	Iași	"
"	339. Psalmire	"	Blaj	"
"	340. Psalmire	"	Râmnic	163
1765	341. Cazanie	"	(București)	"
"	342. Evanghelie	"	Blaj	164
"	343. <i>Indreptarea păcătosului</i>	rom. și slav.	Temișoara (Iași)	"
"	344. Simeon, Arhiepiscopul, <i>Voroavă de întrebări și răspunsuri</i>	românește	București	166
1766	345. Antologhion	"	Râmnic	170

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1766	346. Orologhion	românește	Blaj	170
"	347. Psaltire	"	Iași	171
1767	348. Apostol	"	Blaj	172
"	349. Ceaslov	"	București	"
"	350. Liturghie	"	Râmnic	173
"	351. Penticostar	"	Buzău	174
"	352. Psaltire	"	Râmnic	175
"	353. Slujba Sf. Nicodim	"	București	176
"	354. <i>Mărturisirea ortodoxă</i>	grecește	Buzău	"
1768	355. Catavasier	românește	București	177
"	356. Cazanii	"	Iași	179
"	357. <i>Indreptarea păcatosului</i>	"	Buzău	192
"	366. Liturghie	"	Râmnic	182
"	358. Molitvenic	"	București	183
"	359. Penticostar	"	gr. și turc.	184
"	360. <i>Invățătura creștinească</i>	"	"	188
"	361. Chrisant al Ierusalimului, <i>Manual despre superioritatea Ierusalimului</i>	grecește	"	190
"	362. Neofit Ierodiaconul, <i>Comentariu la Gramatica lui Teodor</i>	"	slavonește	191
"	363. Scrisoarea Patriarhului Paisie	românește	Blaj	"
1769	364. Catavasier	"	Kolocza	"
"	365. Evanghelie	"	București	192
"	367. Triod	grecește	"	193
"	368. Neofit, <i>Alegere din toată Psaltirea</i>	românește	Iași	194
1770	369. Meletie Pigas, <i>Invățătură ortodoxă</i>	"	Blaj	"
"	370. <i>Invățătură creștinească</i>	"	Iași	"
"	371. Octoih	"	Blaj	"
"	372. Proclamația lui Rumianțov, către Valahia	"	Iași	"
"	373. Kavaliotis, <i>Întâia invățătură</i>	grecește	Veneția	"
1771	374. Bucvar	românește	Viena	195
"	375. D. Cantemir, <i>Descrierea Moldovei</i>	nemțește	Frankfurt și Leipz.	196
"	376. <i>Invățătură arhierească</i>	românește	Iași	197
"	377. Proclamația lui Rumianțov către Moldova	"	"	"
"	378. Samuil Ravvi Jidovul, <i>Alcătuire înaurită</i>	"	"	"
"	379. Slujba Sf. Alexandru, Arhiepiscop Constantinopolei	grecește	Veneția	200
1773	380. Invățătura Ecaterinii II	românește	Iași	201
"	381. Polustav	"	Blaj	203
"	382. Strastnic	"	"	"
1774	383. Acatistiariu	"	București	204
"	384. Apostol	"	Viena	205
"	385. Catechism	sârb. r. și n.	(București)	206
"	386. Hatișerif	românește	"	"
"	387. Antim, <i>Invățătură bisericească</i>	"	București	"
"	388. Octoih	"	"	"
1775	389. <i>Capete de poruncă</i>	"	"	210

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1775	390. Evanghelie	românește	București	211
"	391. Liturghie	"	Blaj	212
"	392. Macarie Egipteanul, <i>Omilii</i> . . .	"	București	"
"	393. Psaltire	"	"	213
1776	394. Evanghelie	"	Blaj	214
"	395. Mineiul pe Octomvrie	"	Râmnic	215
"	396. Octoih	"	"	217
"	397. <i>Teatru politic</i> , trad. de N. Mavrocordat	grecește	Lipsca	"
1777	398. Antologhion	românește	București	218
"	399. <i>Arhieraticon</i>	"	Blaj	219
"	400. Aritmetica	"	Viena	"
"	401. Bucoavnă	"	Blaj	"
"	402. Bucvar	"	Viena	"
"	403. Cartea Mariei Tereziei pentru încorporarea Bucovinei	"	(Viena)	"
"	404. Catavasier	"	Blaj	220
"	405. Catechism mic	"	Viena	"
"	406. <i>Catihisis</i>	"	Iași	"
"	407. Ceasoslov	"	București	221
"	408. Ceasoslov	"	Iași	"
"	409. <i>Ducere de mână către cinstă</i> . . .	rom. și nemț.	Viena	222
"	410. Triod	românește	Râmnic	"
"	411. <i>Adunare de poezii encomiastice</i> . . .	grecește	Lipsca	223
1778	412. Catavasier	românește	Iași	224
"	413. Ceasoslov	"	Blaj	225
"	414. Ceasoslov	"	București	226
"	415. Mineiul pe Noemvrie	"	Râmnic	"
"	416. Orânduiala lui Gav. Gr. Maer	"	Blaj	228
1779	417. Ceasoslov	"	Râmnic	229
"	418. Clain, <i>Carte de rogacioni</i>	"	Viena	"
"	419. Mineiul pe Dechemvrie	"	Râmnic	231
"	420. Mineiul pe Ianuarie	"	"	233
"	421. Mineiul pe Februarie	"	"	237
"	422. Mineiul pe Martie	"	"	241
"	423. Psaltire	"	"	244
"	424. <i>Slujba cuv. Dimitrie dela Basarabov</i>	"	București	245
1780	425. Alexandru Ipsilanti, <i>Mic manual de legi</i>	rom. și grec.	"	246
"	426. Carte de bir pentru țiganii domnești	românește	(București)	249
"	427. Carte de preoție	"	Râmnic	250
"	428. <i>Catechizmul cel mare pentru învățătura tuturor</i>	"	Buda	"
"	429. <i>Catechizmul pentru învățătura tinerilor</i>	"	"	"
"	430. Clain-Şincai, <i>Elementa linguae dacico-romanae</i>	latinește	Viena	251
"	431. <i>Intrebări și răspunsuri despre Unire</i>	românește	Blaj	253
"	432. Liturghii	"	București	"

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1780	433. Mineiul pe Aprilie	românește	Râmnic	254
"	434. Mineiul pe Maiu	"	"	256
"	435. Mineiul pe Iunie	"	"	260
"	436. Mineiul pe Iulie	"	"	262
"	437. Mineiul pe August	"	"	265
"	438. Mineiul pe Septembrie	"	"	267
"	439. Penticostar	"	(București)	269
"	440. Psalmire	"	Blaj	"
"	441. Psalmire	"	București	"
"	442. <i>Sentinje a unor filosofi</i>	grecește	Veneția	270
1781	443. Bucvariu	românește	Viena	"
"	444. Catavasier	"	București	"
"	445. Cazanii	"	Râmnic	271
"	446. Ceaslov	"	"	272
"	447. Clain, <i>Dissertatio canonica de matrimonio</i>	latinește	Viena	"
"	448. Minologhion	românește	Blaj	273
"	449. Oda la moartea Mariei Tereziei	"	Sibiu	"
"	450. <i>Prăvilioard de taina ispovedaniei</i>	"	București	"
1782	451. Clain, <i>Dissertatio de jejuniis</i>	latinește	Viena	274
"	452. <i>Ducere de mândră catră aritmetică</i>	rom. și nemt.	"	"
"	453. Molitvenic	românește	Râmnic	"
"	454. Penticostar	"	București	275
"	455. Psalmire	"	Iași	277
"	456. Triod	"	Râmnic	"
1783	457. <i>Abc sau Alphavit</i>	rom. și nemt.	Blaj	279
"	458. <i>Abc sau Bucavna</i>	"	Sibiu	"
"	459. Atanasie cel Mare, <i>Sinopsis</i>	românește	Râmnic	"
"	460. <i>Pilde filosofești</i>	"	?	280
"	461. <i>Pilde filosofești</i>	"	Râmnic	"
"	462. řincai, <i>Catechismul cel mare</i>	"	Blaj	281
"	463. řincai, <i>Prima principia latinae grammatices</i>	latinește	"	282
"	464. <i>Abecedar mare</i>	grecește	București	"
1784	465. Acatist	românește	Râmnic	283
"	466. Apostol	"	București	284
"	467. Bob, <i>Cuvânt în zioa installației</i>	"	Blaj	286
"	468. Carte de iertare a greșalelor	"	(București)	"
"	469. Catavasier	"	Râmnic	"
"	470. Catehism mic	rom. și nemt.	Viena	"
"	471. Ceaslov	românește	Râmnic	287
"	472. Clain, <i>Propovedanie la îngropăciunea oamenilor</i>	"	Blaj	"
"	473. Doroteiu, <i>Cuvinte</i>	"	Râmnic	288
"	474. Evanghelie	"	"	289
"	475. Molitvenic	"	Blaj	290
"	476. <i>Norma, adecă Rânduiala veniturilor patrahirului</i>	"	Sibiu	292
"	477. <i>Ortografie sau Scrisoare dreaptă</i>	"	Viena	"
"	478. <i>Prăvilioard</i>	"	Iași	"
"	479. <i>Prescurtă arătare pentru Dumnezeu</i>	"	Viena	294

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1784	480. Psalmire	românește	Râmnic	295
"	481. Teodor Studitul, <i>Cuvinte</i> . . .	"	"	"
"	482. Iosif Misiodax, <i>Insemnări fizice</i> . .	grecește	București	300
1785	483. <i>Alfavita cea sufletească</i>	românește	Iași	"
"	484. Calendar	"	"	301
"	485. <i>Carte trebuincioasă pentru dascăli</i> .	rom. și nemț.	Viena	302
"	486. <i>Catihisis mic</i>	" "	"	304
"	487. Ceaslov	românește	București	"
"	488. <i>Curioznică arătare din Fiziognomie</i> .	"	Iași	305
"	489. <i>Ducere de mândă cătră Aritmetică</i> .	rom. și nemț.	Viena	"
"	490. Hrisovul lui Alex. I. Mavrocordat.	românește	Iași	306
"	491. <i>Invățături creștinești</i>	"	Viena	"
"	492. Molitvenic	"	Iași	307
"	493. Ioan Molnar, <i>Economia stupilor</i> . .	"	Viena	"
"	494. Pentecostar	"	Râmnic	309
"	495. Proclamația lui Iosif II pentru desfințarea iobăgiei	"	(Viena)	310
"	496. Șincai, <i>Indreptare cătră aritmetică</i> .	"	Blaj	"
1786	497. Acatist	"	București	311
"	498. Antologhion	"	"	"
"	499. Așăzământul lui Iosif II pentru		Sibiu	312
"	cadastru	"		
"	500. Așăzământul lui Iosif II pentru		(Viena)	"
"	țărani din Bucovina	"	(Blaj)	313
"	501. Ceaslov	"	Blaj	"
"	502. <i>Invățătură creștină</i>	"	Iași	"
"	503. Octoih mic	"		
"	504. Orânduiala lui Iosif II pentru pădurile din Bucovina	"	(Viena)	315
"	505. Orânduiala lui Iosif II pentru vânătoare	"	"	"
"	506. <i>Preoția sau Indreptarea preoților</i> .	"	Viena	"
"	507. Psalmire	"	Blaj	"
"	508. <i>Pustia dragoste</i>	"	Sibiu	"
"	509. N. Mavrocordat, <i>Cuvânt contra nicoinei</i>	grecește	Iași	316
1787	510. Ceaslov	românește	Râmnic	"
"	511. Liturghii	"	"	"
"	512. <i>Postlanie sau Dreapta oglinde a păcii</i>	"	Viena	317
"	513. <i>Rânduială judecătorească</i>	nemț. și rom.	"	"
"	514. <i>Scurtă învățătură părinților duhovnicești</i>	românește	"	"
"	515. Slujba cuv. Stelianu	"	Râmnic	"
"	516. Ianache Văcărescul, <i>Gramatica rumânească</i>	"	"	318
"	517. Ianache Văcărescul, <i>Gramatica rumânească</i> , ed. II-a	"	Viena	322
"	518. Ioan Geanetu, <i>Refutarea tratatului lui Ocelus despre natura Universului</i>	grec. și fran.	"	"

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1788	519. Bucoavnă.	rom. și nemt.	Sibiu	324
"	520. <i>Ducere de mână către cinste</i>	" "	Viena	"
"	521. Molnar, <i>Deutsch-walachische Sprachlehre</i>	nemțește	"	"
"	522. <i>Pravilă de obște</i>	românește	"	326
1789	523. <i>Catihisis mic</i>	rom. și nemt.	Sibiu	327
"	524. Dialoguri rusu-românești	rus. și rom.	Iași	"
"	525. <i>Inscurtă adunare a numelor</i>	" "	"	"
"	526. Toader Școleru, <i>Lectione</i>	românește	"	328
"	527. Molebnih	slavonește	"	329
"	528. Rânduiala judecătoarească	rom. și nemt.	Liov	330
"	529. <i>Preoția sau Indreptarea preoților</i>	românește	Sibiu	"
"	530. <i>Scurtă învățatură părinților duhovnicești</i>	"	Viena	332
"	531. Bauer, <i>Descrierea Valahiei</i>	grecește	București	"
"	532. Manolache Persianu, <i>Faptele vitejști ale lui Mavrogheni</i>	"	"	"
1790	533. Bucvariu	nemt. și rom.	Viena	333
"	534. Ceaslov	românește	Sibiu	334
"	535. Cele șapte Taine	"	Timișoara (?)	335
"	536. <i>Desvoaltele și tălcuitele Evanghelii</i> .	"	Sibiu	"
"	537. <i>Învățatură creștinească</i>	"	Iași	337
"	538. Psalmire	"	"	338
"	539. Amvrosie, <i>Cuvântare</i>	rusește	"	339
"	540. <i>Cercetarea Creștinismului</i>	"	"	"
1791	541. Acatist	românește	Blaj	340
"	542. Apostol	"	Iași	"
"	543. <i>Sinopsis adecă Coprindere în scurt a Bibliei</i>	"	Sibiu	"
"	544. <i>Datoria și stăpânirea blagocinilor și a protopopilor</i>	rus. și rom.	Iași	"
"	545. Hatișerif	românește	București	341
"	546. Psalmire	"	Sibiu	342
"	547. <i>Petiția națiunii române din Transilvania</i>	latinește	Iași (?)	"
"	548. <i>Petiția Românilor din Transilvania</i>	"	Cluj	343
"	549. <i>Trepetnic de semnele omenești</i>	rus. și rom.	(Iași)	344
1792	550. Acatist	românește	Sibiu	345
"	551. Catavasier	"	Iași	"
"	552. Cazanii	"	Râmnic	347
"	553. Ceaslov	"	Iași	348
"	554. <i>Ducere de mână către frumoasa scrisoare</i>	"	Viena	349
"	555. Dim. Eustatievici, <i>Scurt izvod pentru scrisori</i>	"	Sibiu	"
"	556. Octoîh	"	Blaj	"
"	557. Octoîh mare	"	București	"
1793	558. <i>Adunarea Cazanilor</i>	"	Viena	350
"	559. Catavasier	"	Blaj	351
"	560. Catavasier	"	(București)	352
"	561. Ceaslov	"	Viena	"

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1793	562. Ceaslov	românește	Blaj	353
"	563. <i>Ducere de mână cătră cinste</i> . . .	rom. și nemț.	Viena	"
"	564. Hrisovul lui M. C. Şuțu Vv. . .	românește	Iași	"
"	565. <i>Mâna lui Damaschin</i>	"	Sibiu	354
"	566. Molitvenic	"	Râmnice	355
"	567. Polustav	"	Blaj	356
"	568. Psaltire	"	Viena	"
1794	569. Apostol	"	Râmnice	"
"	570. Bucvar slavonesc	rusește	Dubăsari	357
"	571. Calendar	românește	Sibiu	358
"	572. Calendar	"	Viena	"
"	573. Ceaslov	"	Dubăsari	359
"	574. <i>Critil și Andronius</i>	"	Iași	"
"	575. Evanghelie	"	"	361
"	576. Evanghelie	"	Râmnice	"
"	577. <i>Istoria a Alexandrului celui Mare.</i>	"	Sibiu	"
"	578. Liturghie	"	Iași	365
"	579. Molitvenic	"	București	366
"	580. Nils Nyström, <i>Mijlociri pentru stingerea focului</i>	nemț. și rom.	Lemberg	367
"	581. <i>Pravoslavnica învățătură</i>	românește	București	"
1794	582. Psaltire	"	Iași	371
"	583. <i>Urmare a dreptei credințe</i>	"	(București)	374
1795	584. Bucoavnă	"	Sibiu	"
"	585. Calendar	"	(București)	"
"	586. D. Cantemir, <i>Întâmplările cele mai vrednice de amintit în Valachia</i> .	grecește	Viena	"
"	587. <i>Gromovnic</i>	românește	(București)	"
"	588. <i>Învățătură pentru măsura cotului</i> .	"	"	376
"	589. <i>Înștiințarea Soțietății filosofești din Ardeal</i>	"	(Sibiu)	"
"	590. <i>Pilde filosofești</i>	"	Sibiu	"
"	591. <i>Viața și pildele lui Esop</i>	"	"	"
"	592. D. Caracaș, <i>Poeme medicale</i> . . .	grec. și lat.	Viena	377
"	593. Amfilohie Hotiniul, <i>Gramatica teologhiciască</i>	românește	Iași	"
"	594. Amfilohie Hotiniul, <i>De obște Gheografie</i>	românește	"	378
"	595. <i>Biblia</i> (Clain)	"	Blaj	380
"	596. Amfilohie Hotiniul, <i>Elementi aritmetică</i>	"	Iași	383
1796	597. <i>Alegere din toată Psaltirea</i> . . .	"	Sibiu	384
"	598. <i>Alsfavit sau Buroavnă</i>	"	Blaj	"
"	599. <i>Carte domneasca pentru țiganii domnești</i>	"	(Iași)	385
"	600. Clain, <i>Teologhia moraliciască</i> .	"	Blaj	"
"	601. <i>Istoria a Alexandrului celui Mare.</i>	"	Movilau	387
"	602. <i>Oarecare secreturi ale lucrării pământului</i>	"	(București)	388
"	603. Psaltire	"	București	389
"	604. Psaltire	"	Movilau	390

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1797	605. <i>Acatistul Născătoarei</i>	românește	Sibiu	390
"	606. <i>Abc sau Bucavnă</i>	rom. și nemt.	Buda	"
"	607. <i>Bucoavnă</i>	românește	Sibiu	393
"	608. <i>Calendar</i>	"	"	"
"	609. <i>Ceaslov</i>	"	Iași	"
"	610. <i>Liturghii</i>	"	București	"
"	611. <i>Metastasio, Ahilefs la Schiro</i> . .	"	Sibiu	394
"	612. <i>R. Tempea, Gramatica românească</i> .	"	"	"
"	613. C. Ucuta, <i>Noua Pedagogie</i> . . .	aromânește	Viena	398
1798	614. <i>Ducere de mână cătră cinstă</i> . .	rom. și nemt.	Buda	403
"	615. <i>Liturghie</i>	românește	Sibiu	"
"	616. <i>Ioan Molnar, Retorica</i>	"	Buda	"
"	617. <i>Triod</i>	"	București	404
1799	618. <i>Croce, Bertoldo și Bertoldino</i> . . .	"	Sibiu	410
"	619. <i>Carte folositoare de suflet</i>	"	(București)	411
"	620. <i>Evanghelie</i>	"	Buda	413
"	621. <i>Paul Iorgovici, Observații de limba rumânească</i>	"	"	"
"	622. <i>Loghica</i>	"	"	416
"	623. <i>Psaltire</i>	"	Sibiu	"
1800	624. <i>Carte folositoare de suflet</i>	"	(București)	"
"	625. Clain, <i>Legile firei sau Filosofia cea lucrătoare</i>	"	Sibiu	417
"	626. Millot, <i>Istorie universală</i>	"	Buda	"
"	627. Penticostar	"	București	418
"	628. Penticostar	"	Iași	420
"	629. <i>Triod</i>	"	Blaj	"
"	630. G. R. Golescu, <i>Atlas de tabele geografice</i>	grecește	Viena	"
1801	631. Barac, <i>Arghir și Elena</i>	românește	Sibiu	421
"	632. Chiriacdromion.	"	București	422
"	633. Clain, <i>Acathist</i>	"	Sibiu	425
"	634. Clain, <i>Theologhie dogmatică și moraliciască despre Taine preste tot</i> .	"	Blaj	429
"	635. Clain, <i>Taina Botezului</i>	"	"	"
"	636. " <i>Taina Myrului</i>	"	"	430
"	637. " <i>Taina Pocâianiei</i>	"	"	"
"	638. " <i>Taina Maslului</i>	"	"	"
"	639. " <i>Taina Preoției</i>	"	"	"
"	640. " <i>Taina Căsătoriei</i>	"	"	"
"	641. <i>Psaltire</i>	"	Sibiu	431
"	642. <i>Slujba cuv. Dimitrie dela Basarabov</i>	"	București	"
1802	643. <i>Acathistul și Paraclisul sf. Cruci</i> .	"	Sibiu	432
"	644. <i>Apostol</i>	"	Blaj	433
"	645. <i>Bucoavnă de liturghie</i>	"	(Sibiu)	"
"	646. <i>Calendar</i>	"	Sibiu	434
"	647. <i>Catavasier</i>	"	Blaj	"
"	648. Clain, <i>Taina Euharistiei</i>	"	"	"
"	649. <i>Istoria Syndipiei Filosofului</i> . . .	"	Sibiu	"
"	650. <i>Liturghii</i>	"	Iași	435

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1802	651. Dosithei Obradovici, <i>Sfaturile a în-</i> telejerii <i>pe iei sănătoase</i>	românește	Buda	435
	„ 652. <i>Praviliugii adeca Molitvenic în</i> <i>scurt</i>	”	Iași	438
	„ 653. <i>Psaltire</i>	”	”	439
	„ 654. Daniil, <i>Invățătură introducătoare .</i>	grecește	(Veneția)	”
	„ 655. <i>Teatru politic</i> , trad. N. Mavro-			
	cordat	”	Veneția	443
1803	656. <i>Alfavită sufletească</i>	românește	Sibiu	”
	„ 657. Athanasie al Alexandriei, <i>Intre-</i> <i>bări și răspunsuri bogoslovești . . .</i>	”	Iași	444
	„ 658. <i>Calendar</i>	”	Sibiu	”
	„ 659. Catavasier	grec. și rom.	”	445
	„ 660. Dimitrie, Mitrop. al Rostovului. <i>Apologhia</i>	românește	Iași	”
	„ 661. <i>Invățătură pentru facerea răvașelor</i>	”	Sibiu	”
	„ 662. Neofit, <i>Infruntarea Jidovilor . .</i>	”	Iași	446
	„ 663. <i>Invățătură a vindeca boala sfran-</i> <i>țului</i>	”	Sibiu	447
	„ 664. Chiriacodromion	grecește	București	”
	„ 665. Zenobie C. Pop, <i>Metrica</i>	”	Viena	448
1804	666. <i>Catihisis mic</i>	r. sl. și nem.	Cernăuți	”
	„ 667. <i>Catechismul cel mare</i>	românește	Blaj	449
	„ 668. Mineiu mare	”	Buda	
	„ 669. M. Neustädter, <i>Ultuirea vărsatului</i>	”	Sibiu	450
	„ 670. Octoih mic	”	Cernăuți	”
	„ 671. Octoih mic	”	Iași	”
	„ 672. <i>Psaltire</i>	”	Sibiu	451
	„ 673. Sincai, <i>Epistola ad Ioannem de</i> <i>Lipszky</i>	latinește	Buda	
	„ 674. Strastnic	românește	Blaj	452
	„ 675. <i>Teologhie dogmatică</i>	”	”	”
1805	676. V. Aaron, <i>Patimile și Moartea a</i> <i>Domnului</i>	”	Brașov	454
	„ 677. Ioan Bobb, <i>Carte de învățături</i> <i>creștinești</i>	”	Blaj	”
	„ 678. Bucoavna	”	(Brașov)	455
	„ 679. Ceaslov	”	Sibiu	”
	„ 680. <i>Datorințele a subdaților către Mo-</i> <i>narhul lor</i>	”	Buda	
	„ 681. Mineiu Mare, I-XII	”	”	456
	„ 682. Gr. Obradovici, <i>Aritmetica</i>	”	”	461
	„ 683. Octoih mic	”	Brașov	462
	„ 684. <i>Orthographia latino-valachica . . .</i>	latinește	Cluj	”
	„ 685. Penticostar	românește	Sibiu	463
	„ 686. <i>Psaltire</i>	”	”	”
	„ 687. Sincai, <i>Elementa linguae daco-ro-</i> <i>manae</i>	latinește	Buda	464
	„ 688. Teofilact, <i>Tâlcuire la cele patru</i> <i>evanghelii</i>	românește	Iași	466
1806	689. <i>Adplausus Samueli Vulkan . . .</i>	latinește	Buda	471

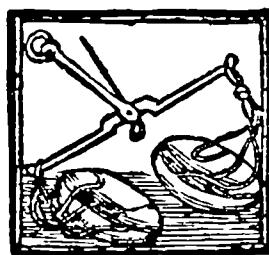
Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1806	690. Antologhion	românește	Iași	472
"	691. Calendar	"	Buda	475
"	692. <i>Cărticică care cuprinde multe lucruri spre folos, trad. Vinețchi</i>	"	(București)	476
"	693. Ceaslov	"	Brașov	477
"	694. Ceaslov	"	București	478
"	695. Clain-Șincai, <i>Istoria Românilor</i>	"	Buda	479
"	696. Clain, <i>Prospect pentru dicționarul latin-român-german-unguresc</i>	"	"	481
"	697. Ioan Damaschin, <i>Descoperire a pravoslavnicei credințe</i>	"	Iași	482
"	698. <i>Datorințele supușilor către Monarhul lor</i>	"	Buda	485
"	699. Evanghelie	"	Sibiu	"
"	700. <i>Invățătură creștinească</i>	"	Buda	"
"	701. <i>Povățuire către Aritmetică</i>	"	"	486
"	702. <i>Povățuire către Economia de câmp</i>	"	"	"
"	703. Psaltire	"	București	"
"	704. Psaltire	"	Sibiu	"
"	705. <i>Regulele școalașicești</i>	"	Buda	"
"	706. Slujba Sf. Nifon	"	Sibiu	487
"	707. M. Cantacuzino, <i>Istoria Țării-Românești</i> , ed. Tunusli	grecește	Viena	488
1807	708. Chiriacodromion	bulgărește	Râmnici	490
	709. V. Aaron, <i>Piram și Tisbe</i>	românește	Sibiu	492
"	710. Acatist	"	Buda	"
"	711. Acatist	"	Sibiu	493
"	712. Calendar	"	Buda	"
"	713. <i>Carte de mână pentru Economie</i> , trad. Gr. Obradovici	"	Buda	"
"	714. <i>Carte de pravilă</i>	"	Cernăuți	497
"	715. <i>Catihis mic</i>	"	Brașov	"
"	716. Ceaslov	"	Sibiu	498
"	717. D. Covaci, <i>Carmen</i>	latinește	Oradea-Mare	"
"	718. <i>Floarea darurilor</i>	românește	Brașov	"
"	719. G. Haines, <i>Versuri la statuia lui Iosif II</i>	"	Viena	499
"	720. N. Horga-Popovici, <i>Oglindă arătată omului înțelept</i>	"	Buda	500
"	721. Liturghii	"	Blaj	502
"	722. Molebnic	"	Iași	503
"	723. <i>Pannyhidă și litia mică</i>	"	"	"
"	724. Polustav	"	Buda	"
"	725. <i>Propemticton honoribus Samuelis Vulcăni</i>	latinește	Oradea-Mare	504
"	726. Psaltire	românește	Brașov	"
"	727. Psaltire	"	Măn. Neamțului	"
"	728. <i>Salutatio Sam. Vulkán</i>	latinește	Oradea-Mare	"
"	729. <i>Tâlcuirea celor șapte Taine</i>	românește	Iași	505
"	730. Versuri veselitoare întru cinstea D. Sam. Vulcan.	"	Sibiu	506

Anul	C A R T E A	Limba	Locul	Pag.
1807	731. Viețile Sfinților din luna lui Septembrie	românește	Măn. Neamțului	507
1808	732. V. Aaron, <i>Patima și Moartea Domnului</i> , ed. II.	"	Sibiu	520
"	733. I. Bobb, <i>Inștiințare despre rădăcina Capitulumului în Blaj</i> . . .	"	Blaj	522
"	734. Bucoavnă	"	Sibiu	525
"	735. Calendar	"	Buda	"
"	736. Datoria și stăpânirea blagocinilor și a protopopilor	"	Iași	"
"	737. Ceaslov	"	Blaj	526
"	738. <i>Epitomul sau Scurte arătări pentru Sânta Beserică</i> , trad. D. Tichindeal	"	Buda	"
"	739. Evhologhion.	"	București	530
"	740. <i>Floarea darurilor</i>	"	Brașov	531
"	741. <i>Invățătură creștinească</i>	"	Iași	"
"	742. G. Lazăr, <i>Versuri la logodirea Împăratului Franz I cu Ludovica</i> .	"	Viena	"
"	743. Legi pentru granița militarească .	"	Buda	532
"	744. Dos. Obradovici, <i>Adunare de lucruri morale</i> Trad. Tichindeal.	"	"	"
"	745. Octoih mic	"	Sibiu	534
"	746. Penticostar	"	Blaj	"
"	747. Polustav	"	"	535
"	748. <i>Povățuire către sporirea stupilor</i>	"	Sibiu	"
"	749. Psaltire	"	Buda	"
"	750. <i>Rânduială cum să cucine a cânta cei doisprezece psalmi deosebi</i> .	"	Man. Neamțului	"
"	751. Șincai, <i>Hronica Românilor</i> . . .	"	Buda	536
"	752. <i>Sinopsis a Bibliei</i>	"	Sibiu	537
"	753. G. C. Roja, <i>Cercetări asupra Romanilor de dincolo de Dunăre</i> . . .	nemt. și gr.	Pesta	"
"	754. Heineccius, <i>Elemente de filosofie, logică și etică</i>	grecește	Viena	538

PAGINE, GRAVURI ȘI ORNAMENTE REPRODUSE ÎN FACSIMILE

Numărul		Pagina
283.	Frontispiciu din <i>Antologhion</i> , Iași 1726	1
284.	Stema Moldovei și a Țării-Românești din <i>Cartea despre datorii</i> a lui Nic. Mavrocordat, București 1719	2
285.	Sf. Nicolae, după <i>Molitvenicul dela Râmnice</i> 1730	43
286.	Final din <i>Antologhion</i> , Râmnice 1737	61
287.	Stema din <i>Ocoihi</i> , Râmnice 1742	62
288.	Gravură din <i>Ceaslovul dela Rădăuți</i> , 1745	86
289.	Stema din <i>Pravoslavnica mărturisire</i> , București 1745	88
290.	Stema din <i>Liturghia dela București</i> , 1747	98
291.	Stema din <i>Molitvenicul dela Râmnice</i> , 1747	100
292.	Stema din <i>Triodul dela Iași</i> , 1747	103
293.	Final din <i>Molitvenicul dela Iași</i> , 1749	104
294.	Stema din <i>Penticostar</i> , Iași 1753	123
295.	Stema din <i>Antologhion</i> , Iași 1755	126
296.	Mănăstirea dela Blaj, gravată de Vlaicu	141
297.	Stema din <i>Molitvenic</i> , Râmnice 1758	142
298.	Stema din <i>Liturghie</i> , Iași 1759	145
299.	Stema din <i>Lafsaicon</i> , București 1760	150
300.	Gravură cu stema Mitropolitului Petru Pavel Aaron, din <i>Votiva appretatio</i> , Blaj 1760	153
301.	Gravură cu cifra lui Gavriil, Mitropolitul Moldovei, din <i>Catavasier</i> , Iași 1778.	224
302.	Două pagini din <i>Cartea de rogaciuni</i> a lui Clain, Viena 1779	229
303.	Titlul <i>Manualului de țigăi</i> al lui Alexandru Ipsilant	248
304.	Stema Țării Românești din <i>Triod</i> , Râmnice 1782	278
305.	Stema împărătească din <i>Molitvenicul dela Blaj</i> , 1784	290
306.	Gravură reprezentând pe Gavriil, Mitropolitul Moldovei, în <i>Prăvilioara</i> , Iași 1784	293
307.	Semnul tipografului Mihail Strelbițchi	"
308.	Pagină din <i>Calendarul dela Iași</i> din 1785	301
309.	Gravură tot de acolo	"
310.	Sf. Ioan Damaschin, gravat de Mihail Strelbițchi, în <i>Ocoihiul</i> din Iași 1786 .	314
311.	Stema Țării Românești din Bauer, <i>Descrierea Valahiei</i> , București 1789	332
312.	Stema Țării Românești din Manolache Persiano, <i>Faptele vitejești ale lui Mavrogheni</i> , București 1789	334
313.	Stema din <i>Hrisovul dela</i> 1793	354
314.	Stema din <i>Apostol</i> , Râmnice 1794	357
315.	Titlul cărții: <i>Critil și Andronius</i> , Iași 1794	360
316.	Stema din <i>Molitvenic</i> , București 1794	369
317.	Titlul cărții: <i>Gromovnic</i> , 1795	375

<u>Numărul</u>		<u>Pagina</u>
318.	Pagină din <i>Pedagogia</i> lui Ucută, Viena 1797	399
319.	Titlul aceleiaș cărti	400
320.	Gravură, tot de acolo	401
321.	Stemele Moldovei și Țării Românești din <i>Tâlcuirea evangeliilor</i> , Iași 1805 .	467
322.	Tabelă criptografică din aceeaș carte	471
323.	Stema din <i>Viețile Sfinților</i> , Măn. Neamțului 1807	507
324.	Gravură din V. Aaron, <i>Patima și Moartea Mântuitorului</i> , Sibiu 1808 . .	521
325.	Altă gravură, tot de acolo	"
326.	Stema din <i>Evhologhion</i> , București 1808	530
327.	Final din <i>Viețile Sfinților</i> , Măn. Neamțului 1807	538
328.	Alt final, tot de acolo	554

328.

INDICE ALFABETIC

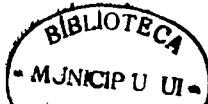
— Titlurile cărților sunt tipărite cu litere cursive. —

- Aaron** (Vasile), *Patimile și Moartea a Domnului și Mântuitorul nostru Isus Hristos*, Brașov 1805 : 454.—*Perirea a doi iubifi, adecă Jalmica întâmplare a lui Piram și Tisbe*, Sibiu 1807 : 492.—*Patima*, ed. II, Sibiu 1808 : 520 ; 522.
- Aaron**, Vlădica Făgărașului, — v. Petru Pavel Aaron.
- Abc sau Alphavit*, Blaj 1783 : 279.
- Abc sau Bucavnd*, Sibiu 1783 : 279. — *Id. Buda* 1797 : 390.
- Abcdar*, — v. *Bucoavnă și Bucvar*.
- Acatist*, Blaj 1788 : 311.— Blaj 1791 : 340.— Sibiu 1792 : 345. — (Clain) Sibiu 1801 : 425.—Buda 1807 : 492.—Sibiu 1807 : 493.
- Acatistiar*, Blaj 1763 : 160.— Blaj 1774 : 203.
- Acatistul Născătoarei*, Buzău 1743 : 64. — Râmnic 1784 : 283. — Sibiu 1797 : 390.
- Acatistul și Paraclisul Sf. Cruci*, Sibiu 1802 : 432.
- Acolutia Sf. Neofit și Maxim*, București 1723. grecește : 22.
- Acolutii ale Sf. Haralambie, Matrona din Hio și Sf. Spiridon*, București 1736. grecește : 51.
- Adamovici** (Gherasim), Episcop neunit al Ardealului : 334, 335, 342, 345, 363, 365, 376.
- Adplausus Samueli Vulkán*, Buda 1806 : 471.
- Adunarea Cazanilor*, Viena 1793 : 350.
- Adunarea celor șapte Tuine*, Iași 1751 : 119.
- Adunare de multe învățături*, Iași 1753 : 121.
- Adunare de rugăciuni*, Iași 1751 : 119.
- 'Ακολουθία τοῦ ἀγίου Νεῦφότου καὶ Μαξιμού, București 1723 : 22.
- 'Ακολουθία τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Venetia 1771 : 200.
- 'Ακολουθία τοῦ Βησσαρέως, București 1759 : 147.
- 'Ακολουθίαι τοῦ ἀγίου Χαραλάμπους, etc. București 1736 : 51.
- Alcătuirea înaurită* (Samuil Ravvi Jidovul), Iași 1771 : 197.
- Alegere din toată Psaltirea*, Sibiu 1796 : 384.
- Alexandra Pavlovna, soția Palatinului Ungariei : 502.
- Alexandria*, — v. *Istoria Alexandrului celui Mare*.
- Alexandru, Arhiepiscopul Constantinopolei : 200.
- Alexandru-cel-Bun*, Domnul Moldovei : 252.
- Alexandru-cel-Mare*, al Macedoniei ; 231, 361, 362.
- Alexandru Pavlovici, Impăratul Rusiei : 507, 508, 530.
- Alfavita susleteasca*, Iași 1785 : 300.— Sibiu 1803 : 443.
- 'Αλφαβητάριον (Τὸ μέγα), București 1783 : 282.
- Alfavită sau Bucoavnă*, Blaj 1789 : 384.
- Amflohie Hotiniul*, *Gramatica theologhiciască*, Iași 1795 : 377 ; 378. — *De obște Gheografie*, Iași 1795 : 378 ; 379.— *Elemente aritmetice*, Iași 1795 : 383 ; 384.
- Amvrosie*, Arhiepiscop al Ecaterinoslavii, etc. : 337, 338. — *Слово καὶ ηδέλω τρέτιον εῖται ποστὰ*, Iași 1790 : 339 ; 340, 346.
- Anania*, Mitropolit al Chesariei Palestinei : 55, 56.
- Anatolie*, ierodiacon la Râmnic, corector : 217, 223, 233, 244, 245, 256, 267.
- Anghelina* (Maica) : 157.
- Antim Ivireanul* (Mitropolitul), *Invățătură besericiască*, ed. II, București 1741 : 54.— *Id.*, (București) 1774 : 206.— *Capete de poruncă la toată ciata besericiască*, București 1775 : 210. 270.
- Anthologion*, Iași 1726 : 23.—București 1736 : 50.— Râmnic 1737 : 52.— Râmnic 1745 : 80.—Râmnic 1752 : 120. Iași 1755 : 126.— Râmnic 1766 : 170.—București 1777 : 218.— București 1786 : 311.—Iași 1806 : 472.
- Anton*, monah, zețar : 277.
- Antonie* : 475.
- Episcop al Romanului : 329, 330, 354.
- Mitropolit al Sucevei : 42.
- Apostol*: București 1743 : 64.—Buzău 1743 : 65.—Râmnic 1747 : 94.—Iași 1756 : 132.—

- (Bucureşti?) 1764 : 162.—Blaj 1767 : 172.—
 Bucureşti 1774 : 204. — Bucureşti 1784 :
 284. — Iaşi 1791 : 340. — Râmnic 1794 :
 356. — Blaj 1802 : 433.
- Apostoli (Mihail) : 191.
Arghir și Elena, — v. Bărac.
Arhieraticon (Slujba arhiereasca), Blaj
 1777 : 219.
Aritmetica, rom. și nemt. Viena 1777 : 219.—
 Viena 1785 : 305. — (Şincai), Blaj 1785 :
 310.—V. și *Povăuire și Ducere de mână*.
 Arsenie (Sf.) : 157.
 Atanasie, drugar : 485.
 Atanasie cel mare (Sf.) : 54, 157.—*Sinopsis*,
 Râmnic 1783 : 279, 444.
 Atanasie Rădnic, Vladica Făgăraşului :
 164, 522.
 Atanasievici (Ştefan) : 449.
 August, Impăratul : 227, 231, 414.
 Avacumovici, — v. Pavel și Ştefan.
 Avramie, Patriarhul Ierusalimului, *Carte de
 iertare a greșalelor*, Bucureşti 1784 : 286.
 Avramios (Ioan) : 270.
- B**accow (Adolphus Nicolaus l. B. de) : 155, 158.
 Bacov (Ivan), gravor : 51, 65.
 Ballard, tipograf : 70.
 Bánffy de Losoncz (Contele Gheorghe), gu-
 vernator al Ardealului : 324, 330, 363,
 403, 443, 498, 524, 531.
 Bărac (Ioan Popovici), dascal în Avrig ;
Istorie despre Arghir și Elena, Sibiu
 1801 : 421, 422, 504.
 Barbu Bucureşteanul, tipograf : 98, 113, 126,
 135, 136.
 Barbu Craiovescul (Banul) : 122.
 Barois fiul, librări : 69.
 Barth (Ioan), tipograf și librări : 434, 435,
 443-445, 450, 451, 455, 463, 485, 487,
 492, 493, 506, 520, 525.
 — (Petru), tipograf : 324, 327, 330, 334,
 335, 340, 342, 345, 349, 361, 376, 384, 393,
 395, 403, 410, 416, 417, 421, 431, 432.
 Batie, Hanul tatăresc : 515.
 Bauer, Περιγραφὴ τῆς Βλαχίας, Bucureşti
 1789 : 332.
 Baumeister, *Loghica*, trad. de Clain, Buda
 1799 : 416.
 — (Joseph de) tipograf : 322.
 Becicherechi, — v. Betskereki.
 Bergler (Stephanus) : 20.
 Bernhard (Johann Balthasar) : 54.
Bertoldo și Bertoldino, — v. Croce.
 Bessarion, cardinal : 191.
 Betskereki (Mihail), tipograf : 79, 134, 137.
- Bezborodno (Contele Alexandru Andre-
 evici) : 346.
Biblia (Clain), Blaj 1795 : 380.
 Binder, gravor : 535.
 Biro (Pater David), din ordinul Piariștilor :
 191, 413.
 Bistrița (Manastirea), din Tara-Româ-
 neasca : 122.
 Blaj (Capitulumul din) : 522.
 Bo (?), istoricul : 234.
 Bobb, — v. Ioan Bob, Vladica Fagărăşului.
 Bogdan, Domn al Moldovei : 502.
 Boghici (Constantin) : 454, 455, 462, 477, 481,
 498, 504, 531.
 — (Ioan) : 477, 498, 504, 531.
 Bornemisza (Ignatie Iosif), l. B. de Ka-
 szzon : 138.
 Bortoli (Anton), tipograf : 194.
 Bosie (Ştefan), camaraș de izvoade : 119.
 Brâncoveanu (Constantin Vv.) : 65, 147, 227.
 — Manole : 538.
 — Vornicul Grigorie, Στοιχεῖα
 τῆς Λογικῆς κατ Ἡθικῆς φιλοσοφίας, trad.
 Vornicului Gr. Brâncoveanu, Viena
 1808 : 538.
 Breitkopf (Bernard Christophor), tipograf :
 217, 223.
 — (Joh. Gottlob Emmanuel), tipo-
 graf : 144.
 Broenner (Henry-Louis) : 333.
 Bruckenthal (Samuil Baron de) : 308.
Buroavna: Cluj 1744 : 79.—Blaj 1777 : 219.—
 Sibiu 1788 : 324. — Sibiu 1795 : 374.
 Sibiu 1797 : 393. — Braşov 1805 : 455.
 Sibiu 1808 : 525.—V. și *Alfavit și Bucvar*.
Bucoavna de liturghie (Sibiu) 1802 : 433.
Bucvar : Iaşi 1755 : 130.—Viena 1771 : 195.—
 Viena 1777 : 219. — Viena 1781 : 270.—
 Viena 1790 : 334.
 Budai (Joannes), alias Delean : 465.
 Buffier, *De obște Gheografie*, trad. de Amfi-
 lohie Hotiniul, Iaşi 1795 : 378.
 Букваръ славенскии, Dubasari 1794 : 357.
 Buliandra (Ion), drugar : 85.
 Busching : 197.
- C**aian (Dimitrie) cel batrân, *Theologhie dog-
 matică*, I III, Blaj 1804-11 :
 452, 453, 524.
 — — cel tânăr : 524.
 Calciu Nicolae Popovici, tipograf : 491, 492.
Calendar : Braşov 1733 : 48. Iaşi 1785 : 301.
 Sibiu 1794 : 358. — Viena 1794 : 358.
 (Bucureşti) 1795 : 374. Sibiu 1797 : 393. —
 Sibiu 1802 : 434. Sibiu 1803 : 444. —

- Buda 1806 : 475. — Ibid. 1807 : 493.—Ibid. 1808 : 525.
- Calfoglu (biv vel Comisul Alexandru) : 384.
- Calianî (I. Silvestru), revizor al cărților : 203.
- Calimah (Alexandru Ioan Vv. Mold.) : 377, 378, 383. — *Carte domnească pentru Țigani* (Iași 1796) : 385, 393.
- Grigorie Ioan Vv. Mold. : 159, 160, 179.
 - Ioan Teodor Vv. Mold. : 145.
 - Scarlat Alexandru Vv. Mold. : 472.
- Calinic, Patriarh al Tarigradului : 330.
- Calnochi (Ieronim), canonic și revizor al cărților : 212.
- Canonul Sf. Spiridon*, Iași 1750 : 112.
- Cantacuzino (Ioan), vel Vistier, fiul lui Iordache vel Logofat : 197, 199.
- Matei, fiul predecesorului : 200.
 - Mihail, ‘Ιεροπία τῆς Βλαχίας, ed. Tunusli. Viena 1806 : 488 ; 489.
 - Șerban Vv. : 320.
- Cantemir (Dimitrie), Книга Суистима или Состояніе мухаммеданскія Религії, Petersburg 1722 : 4 ; 7, 10. — *The History of the Othman Empire*, London 1734-35 : 48.—*Histoire de l'Empire ottoman*, Paris 1743 : 66. — *Geschichte des osmanischèn Reichs*, Hamburg 1745 : 84. — *The History of the Othman Empire*, ed. II, Londra 1756 : 133, 134. — *Beschreibung der Moldau*, Frankfurt u. Leipzig 1771 : 196 ; 197, 252. — Ἀξιομνημόνευτα ἐν Βλαχίᾳ συμβεβηκότα, Viena 1795 : 374.
- Capete de poruncă la toată ciata besericească*, București 1775 : 210.
- Caracaș (Dr. Dimitrie), Ποιημάτια ιατρικά, *Poemata medica*, Viena 1795 : 377.
- Carageâ (Nicolae Constantin Vv.) : 274, 277, 279, 280, 283.
- Carol, Imparatul Austriei : 52, 522.
- Carte de bir pentru Țiganii domnești* (Alexandru Ipsilanti), (București) 1780 ; 249.
- Carte de iertare a păcatorilor*, 1740 : 54. — București 1745 : 84. — 1749 : 108. — (Avramie, Patriarhul Ierusalimului) (București) 1784 : 286.
- Carte de mână pentru bine orânduita Economie*, trad. Gr. Obradovici. Buda 1807 : 493.
- Carte de pravila*, I-II, Cernauți 1807 : 497.
- Carte de preoție* (hirotonisire) (Filaret, Episcop de Râmnic), Râmnic 1780 : 250.
- Carte folosită de sușet*, (București) 1799 : 411. — Id. 1800 : 416.
- Carte osebită a Sf. Grigorie Decapolitul*, Râmnic 1753 : 121.
- Carte trebuincioasă pentru dascați*, Viena 1785 : 302.
- Cărticică care cuprinde multe lucruri spre folos*, trad. de Gavriil Vinețchi, (București) 1806 : 476.
- Castriciu (Gh.) : 492.
- Catavasier*: București 1724 : 22. — Râmnic 1734 : 49.—București 1742 : 56.—Rădăuți 1744 : 79. — Râmnic 1747 : 96. — Râmnic 1750 : 112.—Râmnic 1753 : 122. — Buzău 1768 : 176.—Blaj 1769 : 191. — Blaj 1777 : 220. — Iași 1778 : 224. — București 1781 : 270. — Râmnic 1784 : 286. — Iași 1792 : 345.—Blaj 1793 : 351.—(București) 1793 : 352. — Blaj 1802 : 434. — Grec. și rom. Sibiu 1803 : 445.
- Catechism*, Sambăta-Mare 1726 : 27. — Iași 1777 : 220.—V. și *Invățătură creștinească și Catihis*.
- Catechism mare*, Blaj 1753 : 123.
- Catechism mic*: Viena 1777 : 220.—Id. ibid. 1784 : 286. — Id. ibid. 1785 : 304. — Sibiu 1789 : 327.
- Catechism* sărbesc, românesc și nemțesc, Viena (1774) : 205.
- Catechismul cel mare* (Șincai), Blaj 1783 : 281. — Id. pentru *invățătura tuturor*, Buda 1780 : 250.
- Catechismul pentru invățătura tinerilor*, Buda 1780 : 250.
- Catihis mic*, Brașov 1807 : 497.
- Catihisis mic*, Cernauți 1804 : 448.
- Cavalioti,—v. Kavalliotis.
- Cazanii*: Râmnic 1748 : 105.—(București) 1765 : 163.—București 1768 : 177.—Râmnic 1781 : 271. — Râmnic 1792 : 347.—Viena 1793 : 350. — V. și *Chiriacodromion și Adunarea Cazanilor*.
- Ceaslov*: (București) 1731 : 41. — Rădăuți 1745 : 85. — Râmnic 1745 : 84. — București 1748 : 98. — București 1749 : 109. — Iași 1750 : 112. — Râmnic 1753 : 123. — Iași 1763 : 160.—Blaj 1766 : 170.—București 1767 : 172.—București 1777 : 221. — Iași 1777 : 221. — Blaj 1778 : 225. — București 1778 : 226. — Râmnic 1779 : 229. — Râmnic 1781 : 272. — Râmnic 1784 : 287.—București 1785 : 304.—(Blaj) 1786 : 313.—Râmnic 1787 : 316. — Sibiu 1790 : 334. — Iași 1792 : 348. — Blaj 1793 : 353. — Viena 1793 : 352. — Dubăsari 1794 : 359. — Iași 1797 : 393. — Sibiu 1805 : 455. — Brașov 1806 : 477.—București 1806 : 478.—Sibiu 1807 : 498. — Blaj 1808 : 526. — V. și *Polustav*.

- Ceaslov mic*, Bucureşti 1759 : 144.
- Cehan (Const. Hagi Gheorghe) : 224.
- Cezar (Iuliu) : 263.
- Chengelați (Arhimandritul Pavel) : 437.
- Chesarie : 170.—Protosinghel : 193.—Episcop al Râmniciului : *Mineiul* pe Octomvrie, Râmnic 1776 : 215, 216, 217, 222.—*Id.* pe Noemvrie, Râmnic 1778 : 226, 227, 229.—*Id.* Dechemvrie, 1779 : 231, 232.—*Id.* Ianuarie, 233.—*Id.* Februarie : 237, 241.—*Id.* Martie : 241, 243, 244, 254, 258, 320, 342, 389, 396, 456, 457, 460, 463, 535.
- Chiriacodromion*, Bucureşti 1732 : 45.—Bucureşti 1801 : 422.—Trad. bulgară de Sofronie, Episcopul de Vrața, Râmnic 1806 : 490.—V. și *Cazanii*.
- Chiril al Alexandriei : 157.
- Chotek (Johann Rudolf Conte) : 312.
- Chrisant al Ierusalimului, Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς κατ' εὐξοχὴν διπεροχῆς τῆς Ἀγίας Πόλεως Ἰερουσαλήμ, Bucureşti, 1768 : 188.
- Ciru, Impăratul Perșilor : 232.
- Clain : *Carte de rugăciuni*, Viena 1779 : 229.—*Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*, Viena 1780 : 251.—*Dissertatio canonica de matrimonio*, Viena 1781 : 272—*Dissertatio de jejuniis graecae orientalis Ecclesiae*, Viena 1782 : 274.—*Propovedanie sau Invățaturi la îngropăciunea oamenilor*, Blaj 1784 : 287, 325.—*Biblia*, Blaj 1795 : 380, 382.—*Theologhiia moraliciască*, Blaj 1796 : 385, 386, 397.—*Loghica*, Buda 1799 : 416.—*Legile Firei sau Filosofia cea lucrătoare*, Sibiu 1800 : 417.—*Acathist*, Sibiu 1801 : 425.—*Theologhie dogmatică și moraliciască despre Taine preste tot*, Blaj, 1801 : 429—*Taina Botezului*, ibid. : 429—*Mirul* : 430.—*Pocăiania*, —*Mascul*, —*Preoția*, —*Căsătoria*: ibid.—*Euharistia*, Blaj 1802 : 434.—451, 452, 465, 476.—*Istoria lucrurile și întâmplările Românilor*, Buda 1806-7 : 479, 481.—*Prospect pentru Dictionar*, Buda 1806 : 481, 482.
- Claudiu : 266, 475.
- Clemens XI (Papa) : 139.
- Climent, Episcopul Râmniciului : 52, 53, 62, 63, 73, 75, 80, 81, 89, 91, 92, 94, 96, 99, 101, 105, 356.
- Ieromonahul, tipograful din Episcopia Râmniciului : 215, 271, 275, 277, 288, 289, 295, 309.
- Clopotariul,—v. Pavel Clopotariul.
- Comnen (Doctorul Ioan, apoi Ieroteu, Mitropolit al Silistrei) : 2.
- Comnén Papadopol (Nicolae) : 35.
- Constantie, Episcop de Buzău : 491.
- Constantin al lui Gheorghe X. din Sotiro-Zagora, al doilea logoșă : 51, 52.
- Atanasievici (Popa), tipograf râmnicean, fratele lui Popa Mihai : 107, 110, 121, 123, 142, 146, 152, 156, 161, 222, 231, 244, 254.
 - cel Mare, Impăratul : 167, 234, 433, 458, 514.
 - Diaconul, tipograf și gravor : 114, 170, 173, 244, 289, 295.
 - (Ierei), zețar : 277.
 - din Boboștița : 492.
 - Mihai Popovici (Diaconul), tipograf Râmnicean (sau Mihailovici, sau Mihailo Popovici) : 163, (Popa) 182, 204, 206, 212, 213, 215, 233, 254, 280, 288, 289, 295, 310, 316.
 - (Popa), tipogr. și gravor Râmnicean : 120, 170, 175, 178, 271, 275, 277.
 - Porfirogenetul : 514.
 - ucenicul dascăl. Iordache, tipograf : 192.
- Coriolan : 263.
- Corneli : 481.
- Cortesius (Alexander) : 479, 480.
- Cosmă, Episcop al Buzăului : 174, 177, 192.—Ieromonah, Vlahul, corector : 125.
- Costa (Ștefan), consilier : 522, 524.
- Cotore (Gherontie), *Carte pastorală*, Blaj 1760 : 149.
- Covaci (D.), *Carmen Samueli Vulkan Episcopo dicatum*, Oradea-Mare 1807 : 498.
- Cozmă Ieromonahul, eclesiarhul Mitropoliei din Bucureşti : 136.
- Mitropolitul Ungro-Vlahiei : 350.
- Critil și Andronius*, Iași 1794 : 359.
- Croce (Iuliu Cezar), *Vita lui Bertoldo și a lui Bertoldino*, Sibiu 1799 : 410, 411.
- Csató (Adam) : 392.
- Curioznici arătare din Fiziognomie*, Iași 1785 : 305.
- Daguesseau, Cancelarul Franciei : 69.
- Damaschin,—v. Ioan Damaschin (Sf.).
- Diacon, zețar : 162, 166, 171, 179.
 - Episcop de Râmnic, *Invățură despre șapte Taine*, (Râmnic) 1724 : 22, 44, 53, 81, 72, 73, 74, 76, 85, 92, 93, 101, 227, *Mâna lui Damaschin* : 354, 355, 396.
- Daniil din Patmos : 324.
- Mitropolitul Tării-Românești : 1, 2, 21-23, 32, 33, 35, 36, 41.

- Daniil Moscopoleanul (Mihali Adami Hagi) *Εἰσαγωγὴ Διδασκαλία Λεξικὸν τετραγλωσσον*, (Veneția) 1802 : 439, 440.
- Daponte (Constantin) : 51.
- Dariu : 361, 362.
- Datoria și stăpânirea Blagocinilor și a Protopopilor*, Iași 1791 : 340 —Ibid. 1808 : 525.
- Datorințele a subdașilor către Monarhul lor*, trad. Gr. Obradovici. Buda 1805 : 455.
- Datorințele supușilor către Monarhul lor*, Buda 1806 : 485.
- Decamilis (Ioan Iosif), Episcopul Sebastianului, Muncaciului, etc. : 27.
- Decebal : 227, 228, 234, 251, 319, 422.
- Del Chiaro: 270, 326.
- Descoperire cu amăruntul a pravoslavnicii credințe* (Sf. Ioan Damaschin), Iași 1806 : 482.
- Desmolez : 66, 70.
- Despilly, librăr : 69.
- Desvoaltele și tălcuitele Evangheliei* (Dimitrie Eustatievici), Sibiu 1790 : 335.
- Dicheval, v. Decebal.
- Διδασκαλία χριστιανική, (grecoște și turcește), București 1768 : 184.
- Dietrich (Frid. Wilh. B-on de) : 138.
- Dimitrie Antonovici, prubariu : 447.
- Armaș : 492.
- Dimitrie dela Basarabov (Sf.) : 245, 246, 264.
- gravor : 42.
- (Hagi) : 246.
- Ieromonahul, egumen rus : 516.
- Iliavici Bucovineanul, zețar : 506.
- Mihai sau Mihailo Popovici, sau Mihailovici, tipograf și gravor Râmnicean, fratele lui popa Constantin Mihailovici : 226, 229, 231, 279, 283, 286, 287, 316, 322, 347, 355, 356, 361, 389, 393, 404, 490.
- Mitropolit al Rostovului, *Apologhia adevărată răspunsu de măngăiere către celu scărbitu*, Iași, 1803 : 445.
- Nicolaiovici, tipograf : 491, 492.
- Petrovici Bucureșteanul, tipograf și corector : 211, 218, 221, 226, 352, 366, 367, 411.
- Popovici, tipograf și gravor : 226, 439.
- tipograf : 64.
- tipograf râmnicean : 310, 388.
- Dimu (Gheorghe Hagi), din Trikka : 316.
- Dio Cassiu : 227, 234.
- Dioclețian : 231, 232, 514.
- Dionisie cel Mic : 232.
- Egumenul : 334.
- Ieromonahul, tipograf : 3.
- Dyr (Mihail), tipograf în Sibiu : 280, 376, 454.
- Doart : 388.
- Dobromirskij (Vasilie), gravor : 149.
- Doctrina christiana*, Blaj 1757 : 137.
- Domitian : 227, 422.
- Doroteiu, *Cuvinte*, Râmnic 1784 : 288.
- Dositeiu, Episcop de Rădăuți : 134.
- Mitropolitul Ungro - Vlahiei : 356, 361, 366, 367, 374, 389, 393, 404, 411, 412, 416, 418, 419, 422, 424, 431, 456, 460, 478, 488, 490, 491, 530.
- Starețul Măn. Neamțul și Secul : 507, 512, 536.
- Dosofteiu, Mitropolitul Moldovei : 397, 475.
- Duca (N.) : 538.
- Sotiriovici, tipograf : 76, 77, 78, 99, 102, 104, 110, 112, 113, 119, 121.
- Ducere de mândă către Aritmetică*, Viena 1782 : 274.—Id. Viena 1785 : 305.
- Ducere de mândă către cinsta și direptate*, Viena 1777 : 222.—Id. ibid. 1788 : 324.—Id. ibid. 1793 : 353.—Id. Buda 1798 : 403.
- Ducere de mândă către frumoasa scrizoare rumânească*, Viena 1798 : 403.
- Dudescu (Constantin) vel Vornic : 150, 151.
- Duma (Dascălul Radu), cântăreț : 331.
- Dumitrache (Medelnicerul) : 206.
- Dumitru Râmniceanul, tipograf : 134, 313.
- Dyr,—v. Dyr.
- Ecard, — v. Eckhardt.
- Ecaterina II Alexievna, Impărăteasa Rusiei : 197, 201, 206, 338, 345, 359, 390.
- Eckhardt (Petru), tipograf : 448-450, 497.
- Economie*, — v. *Carte de mândă*, Obradovici și *Povăzuire către Economie*.
- Edebal : 4.
- Eder (Josephus Carolus) : 343.
- Edlspacher de Ghioroc (Sigismund) : 500.
- Efrem, Patriarhul Ierusalimului : 176, 188, 190, 193, 200.
- Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς διπεροχῆς τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ ... București 1728 : 35.
- Elena, mama Impăratului Constantin : 266.
- Endredi (Diaconul Ioanichie), tipograf și gravor : 152, 155.
- Enoh : 383.
- Epictet : 8.
- Epitomul sau Scurte arătări pentru Sânta Biserică*, trad. D. Țichindeal. Buda 1808 : 526.
- Ermoloi, — v. Catavasier.
- Esop, *Viița și pildele prea înțeleptului* ... Sibiu 1795 : 376.
- Esra, prorocul : 375.
- Eszterházi (Contele Francisc) : 310, 343, 392.

- Eszterházi de Galanta (Contele Ioan Nepomucen) : 362.
- Eugeniu Bulgarul : 191.
- Eustatievici (Dimitrie), Directorul școalelor neunite : *Desvoaltele și tălcuitele Evangeliei*, Sibiu 1790 : 335. — *Synopsisu adecă Cuprindere în scurt a Bibliei*, Sibiu 1791 : 340. — *Scurtu izvodu pentru scriitori*, Sibiu 1792 : 349, 363.
- Eustatiu (biv vel Postelnicul) : 334.
- Evanghelie* : București 1723 : 21. — Id. 1742 : 60. — Râmnic 1746 : 88. — București 1750 : 113. — Id. 1760 : 149. — Iași 1762 : 159. — Blaj 1765 : 164. — Kolocza 1769 : 191. — București 1775 : 211. — Blaj 1776 : 214. — Râmnic 1784 : 289. — Iași 1794 : 361. — Râmnic 1794 : 361. — Buda 1799 : 413. — Sibiu 1806 : 485.
- Evanghelie învățătoare și Ev. tălcuite*, — v. *Cazanii și Chiriacodromion*.
- Evhologhion*, — v. *Molitvenic*.
- Evloghie, corector : 300.
- monah, corector : 139, 146, 160, 162, 166, 171, 182.
- Evsevie Pamfil : 514.
- Fabriccius (Joh. Albertus) : 20.
- Fălcoianul (Dimitrache), biv vel Clucer : 369.
- Farkas (Const.) : 471, 472.
- Ferdinand (Infantul Don), Arhiduce în Parma : 418.
- Filaret, Arhimandritul Mitropoliei din București : 206, 209, 212. Episcop de Râmnic : 250. *Min iu p Apr ie, Rânc* : 254, 256. *Id. pe Ma*, ibid. 1780 : 256, 259. *Id. pe Iunie* : 260 ; 262. — *Id. pe Iulie* : 262 ; 264. *Id. pe August*, ibid : 267, 271, 274, 277, 279, 280, 283, 286-289, 295, 300, 309, 316. *Slujba cuv. Stelianu*, Râmnic 1787 : 317, 318, 334, 456, 457, 460. — Mitropolit al Ungro-Vlahiei : 347, 352.
- Mihalitzes, Mitropolit al Ungro-Vlahiei : 135, 147, 148, 150, 151.
- Mitropolit al Mirelor sau al Miralichiei : 221, 224. — *Slujba cuviosului Dimitrie dela Basarabov*, București 1779 : 245, 431.
- Filipan (Vasilie) : 524.
- Fiziognomie*, — v. *Curioznică arătare*.
- Floarea adevărului*, Blaj 1750 : 113.
- Floarea cuvintelor*, — v. *Antologhion*.
- Floarea darurilor*, Brașov 1807 : 498. Ibid. 1808 : 531.
- Flor Ierei Hartofilax : 170.
- Florin : 301.
- Fogorași (Toma de) : 493.
- Fotiade (Lambru), profesor la gimnaziul din București : 448.
- Francisc II, Imperatul Austriei : 349, 376, 380, 385, 403, 416, 420, 429, 433, 443, 445, 450-452, 455, 463, 477, 485, 498, 501, 502, 504, 524, 531, 534.
- Fritschius (Toma) : 19.
- Fritzsch (C.) : 84.
- Ganeau (Louis-Etienne), librari la Paris : 66, 68-70.
- Gavril, Arhiepiscopul Filadelfiei, *Tălcuirea celor șapte sfinte Taine*, trad. Mitrop. Veniamin, Iași 1807 : 505, 506.
- egumen : 492.
- Grigorie Maer, Vladica Fagarășului și a toată țara Ardealului : 214, 219, 220, 225. — *Orânduială pentru rugăciuni în vederea răsboiului*, Blaj 1778 : 228, 269, 522, 536.
- Mitropolitul Moldovei : 159, 160, 162, 165, 171, 179, 197, 201, 202, 210, 221, 224, 277, 292, 307, 348, 359, 525, 531.
- Gazes (Teodor, Andronic și Dimitrie) : 191.
- Gazi (Antim A.) din Melos : 421.
- Geanetu (Ioan), clucer : Κατὰ Ὡκέλλου περὶ τῆς τοῦ Παντὸς Φύσεως, Viena 1787 : 322, 324. Biv vel Logofat : 334.
- Gerold : 532.
- Gesner : 462.
- Gheideon ieromonah, corector : 373.
- Ghenadie, Mitropolitul Ardealului : 396.
- Scholarul, Patriarhul de Constantinopole, Σόνοφις εὐχῶν ἐν τοῦ Ψαλτῆρος, București 1749 : 111. — *Adunare de rugaciuni*, Iași 1751 : 119.
- Gheorghe Atanasievici Râmnicean (Popa), tipograf : 120, 173, 183.
- Constantin din Ianina : 176, 186-189.
- Dascalul, din Trapezunt, profesor la Școala domnească din București : 1, 2.
- Mitropolitul Moldovei : 24, 27, 28.
- NicolaoVICI, tipograf : 280, 281, 295.
- sin Dimitrie Mihailo Popovici, tipograf : 404, 490.
- sin Popa Constantin, gravor și ti-

- pografi: 310, 318, 347, 355, 356, 367.
- Gheorghe Stoianovici, tipograf: 147.
— zețar: 146.
- Gheorghievici (Vasile), paroh în Ternit-haz: 436.
- Gherasim, monah, zețar: 277, 353. Ierodiacon tipograf: 359, 365, 371, 377, 378, 383, 393, 444, 445, 450, 466, 470.
- Gherman Ieromonah, corector, Blaj: 204, 212, 214, 382.
- Ghermanò, eclesiarhul Mitropoliei București: 284.
- Gherontie: 413, 417, 424, 425, 444. Din Măn. Neamțului: 470, 484. Monah, zețar: 485, 519.
- Ghica (Alexandru Scarlat Vv.): 172-175, 177, 178, 182-188, 192, 200.
— Grigorie Vv.: 42, 49, 102, 105, 109, 112-114, 120.
— Grigorie Alexandru Vv.: 162, 171, 190, 192, 193, 221.
— Matei Grigorie Vv.: 120, 121, 126-128.
— Scarlat Grigorie Vv.: 121, 139, 146-150, 152, 156, 170.
- Ghinea diaconul Stoicovici, tipograf: 174, 177.
- Ghyrie (P.), gravor: 192.
- Girold, — v. Gerold.
- Glykis (Nicolae), tipograf: 36, 101, 201.
- Γνωμικὰ παλαιῶν τενῶν φιλοσόφων, Veneția 1780: 270.
- Golescu (Gheorghe R.), Ἀτλας τῆς Χάρης, Viena 1800: 420, 421.
- Gottlieb (Antonius), tipograf: 498, 504, 505.
- Gramatica slavonească, Râmnice 1755: 132.
- Grigorie al Dristei: 491.
— Arhimandrit: 352, 410.
— Decapolitul (Sf.), Carte osebită, Râmnice 1753: 121.
— Deleanul: 246, 274.
— Râmniceanul: 370.
— ierodiaconul dela Râmnice, corector: 278, 280, 281, 284, 286, 287, 289, 300, 310, 316. Economul Episc. Râm.: 355, 357.
— ieromonah, corector: 173, 176. Tipograf: 192, 193. Econom al Mitropoliei: 206. Gravor: 211.
— Episcop de Râmnice: 106, 107, 110, 112, 113, 117, 118, 120-123, 142, 146, 152, 156, 157, 161, 163.
— Mitropolitul Tării-Românești: 149, 162. — Invățături pentru ispo-vedanie (București) 1764: 162; 163, 166, 169, 172, 174, 177, 178, 183-185, 190, 192, 193, 200, 204, 206, 210-213, 215, 216, 218, 221, 226, 231, 245-247, 253, 254, 269, 270, 271, 273, 275, 283-285, 304, 311, 312, 318, 324.
- Grigorie Mitropolit Sidis: 304, 305, 311, 350.
— Singhelul, corector: 348.
— Stan Brașoveanu sau Stanovici, tipograf și gravor: 85, 126, 127, 132, 133, 139, 142, 145, 159, 160, 162, 166, 171.
— tipograf: 85, 113.
— — (tovărășul lui Gherontie): 413, 417, 424, 425, 444, 470, 484.
- Griselini: 326.
- Gromovnic, ed. II (București) 1795: 374.
- Hadrovici (Antonie): 312.
- Haines (Gheorghe), dascăl, corector: 331. Diacon: 335. — Verschury de laude la statua a Imperatului Joseph II, Viena 1807: 499.
- Halmaghi (Ioan): 281. Vicar: 355.
- Hamid (Sultanul): 206.
- Hangeri (Constantin Gh. Vv.): 404.
- Haralambie (Sf.): 51.
- Hatișerif: Hamid (București 1774): 206.— Selim III, București 1791: 341.
- Heineccius (Ioan Gottlieb), Στοιχεῖα τῆς Λογικῆς καὶ Ἡθικῆς Φιλοσοφίας, trad. Vornicului Gr. Brâncoveanu, Viena 1808: 538.
- Heliade (Manasse): 152.
- Henning (Ioan), tipograf: 498, 504.
- Herastrău: 223, 224.
- Herfurt (Friedrich), tipograf: 531.
- Herold (Christian): 84.
- Heuman (G. D.) gravor: 84.
- Hochmeister (Martin), tipograf: 273, 279, 315, 343, 425.
- Horga-Popovici (N.), Oglinda arătată omului înțelept, Buda 1807: 500. 502.
- Horvat Alexandru: 310.
— Niceta: 317.
- Hrisov de aşzădământu (M. C. Suțu), Iași 1793: 353.
- Hrisos, ierei: 491.
- Hristofor Emborocomitu: Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἀγίου Πνεύματος, București 1728: 35.
- Huart, librăr: 69, 70.
- Jacov, Episcop al Rădușilor: 87. — Mitropolit al Moldovei: 119, 121, 123,

- 124, 126, 127, 130, 131, 132, 134, 139. — *Adunare de multe învățături*, Iași 1757 : 139. 141. — *Despre lemnul Sf. Crucii*, (Iași 1759) : 144. 145.
- Iacov, Episcop de Huși : 229, 330. — Mitropolit al Moldovei : 330, 353, 354, 359, 365, 371, 377, 378, 383, 393, 439, 446.
- Ianache, al doilea Postelnic : 54, 72.
- Ianachi : 492.
- Iaroslav : 515.
- Ieremia Atanasievici, tipograf : 36, 45.
- Ieromonah, economul Mitropoliei din București : 276.
 - Marco, tipograf și gravor : 24, 29, 109.
 - Simeon, tipograf : 24, 27, 28, 42.
- Iercovici (Dimitrie), translator gubernial : 362, 365.
- Ieroteu, Mitropolit al Siliștrei, — v. Comnen.
- Ierusalim : 35.
- Ighisip, istoricul (Hegesippus) : 238.
- Ignatie, egumen : 491.
- Monah în Man. Neamțului : 519.
- Ilie dela Cernavoda, tipograf : 29.
- din Ohrida, zețar : 150, 151, 166, 171.
- Indreptarea păcătoșilor*, Iași 1768 : 179.
- Indreptarea pacătosului*, Timișoara, (Iași) 1765 : 164.
- Înflorirea cuvintelor*, — v. *Antologhion*.
- Infruntarea Jidovilor* (Neofit), Iași 1803 : 446.
- Inochentie, Episcopul Râmniciului : 36, 41, 42, 44, 48, 49.
- Episcop de Huși : 134.
 - Ghizel Arhimandrit al Pecerscăi : 516.
 - Ieromonah, eclesiarch și duhovnic al Mitropoliei din Iași : 361, 366, 373, 378, 379, 384, 393.
- Inscurtă adunare a numelor*, Iași 1789 : 327.
- Intrebări bogoslovești*, București 1741 : 54.
- Intrebări și răspunsuri despre Unire*, Blaj (1780) : 253.
- Invățătură a vindeca boala sfrâncului*, Sibiu 1803 : 447.
- Invățătură arhierească*, Iași 1771 : 197.
- Invățătură bisericiască*, (București) 1774 : 206.
- Invățătură bisericiască pentru șapte Taine*, Râmnice 1740 : 92.
- Invățătură creștină*, Blaj 1786 : 313.
- Invățătură creștinească*, ed. II, Blaj 1756 : 134. — *Id.* Iași 1790 : 337. *Id*, ibid. 1808 : 531. — v. și *Catechism*.
- Invățătură creștinească sau Catechismul cel mare*, Blaj 1804 : 449. — *Id*, Buda 1806 : 485.
- Invățătură creștinească pentru cei cari voesc a lăua vreun cin*, Iași 1770 : 194.
- Invățătura despre șapte Taine*, (Râmnice) 1724 : 22.
- Invățătura Ecaterinii II* (pentru o noao Legiuitorare Condică, Iași 1773 : 201.
- Invățătura foarte folosită pentru facerea răvașelor*, Sibiu 1803 : 445.
- Invățătura pentru măsura cotului* (București) 1795 : 376.
- Invățătura pentru tineri* (*Intâia*), Râmnice 1726 : 29.
- Invățături creștinești*, Viena 1785 : 306.
- Invățături preoțești despre șapte Taine*, Iași 1732 : 48. — *Id.* Iași 1745 : 87.
- Ioachim*, ieromonah, tipograf : 205, 211, 213, 214, 218, 229, 244, 268, 277, 283, 286, 287.
- Ioan Alexievici, Imperatul Rusiei : 44.
- Bob, Vladica Fagarășului și a toată țara Ardealului: *Cuvânt în zioa instalației*, Blaj (1784) : 286-315, 349, 356, 380, 381, 385, 386, 420, 429, 433, 444, 449, 452, 453. — *Carte de invățături creștinești*, I-III, Blaj 1805-6 : 454, 455, 502, 504, 506. — *Înștiințare despre rădicare Capitulumului în Blaj*, (1808) : 522, 524, 534, 535.
 - cel-Nou (Sf.), dela Suceava : 130, 431, 475.
 - Craioveanul (Popa), duhovnicul Mitropoliei din București : 531.
 - Damaschin (Sf.), *Opera philosophica et theologica*, Blaj 1763 : 160. — *Descooperire cu amăruntul a pravoslavniei credințe*, Iași 1806 : 482, 483, 484.
 - drugar : 85.
 - Ghiali Alimetu Gheorghios Constantin : 186.
 - Gura-de-Aur (Sf.) : 93, 232.
 - Marcu (Popa), zețar : 182,
 - monah, corector : 182.
 - Râmniceanul, tipograf : 164.
 - Românul (Mucenicul) : 431.
 - (Sântul) fost Despot sărbesc : 157.
 - Simeonovici, diacon, tipograf ardelean : 123, 126.
 - Stoicovici, tipograf : 64, 65.
 - zețar : 379, 393.
- Ioanichie, Episcop al Brașlavului, etc. : 390.
- — — al Romanului : 134.
- Iordache Stoicovici tipograf : 149, 150, 156, 166, 170, 172.

- Iordan, biv vel Gramatic Capadochianul: 244, 256.
- Iorgovici (Paul), *Observații de limba românească*, Buda 1799: 413, 438.
- Iosif II, Impăratul Austriei: 281, 290, 291, 306.—*Proclamație pentru desfințarea iobăgiei* (Viena 1785): 310.—*Așezământ pentru cadastru*, Sibiu 1786: 312.—*Așezământ pentru țărani din Bucovina*, (Viena) 1786: 312.—*Orânduială pentru pădurile din Bucovina*, (Viena) 1786: 315.—*Orânduială pentru vânătoare*, (Viena) 1786: 315.—*Rânduiala judecătorească*, Viena 1787: 317.—*Pravilă de obște asupra faptelor rele*, Viena 1788: 326.—327, 330, 334, 335, 363, 451, 499.
- Episcop de Argeș: 456, 457, 461, 487, 488, 491.
 - Ierodiaconul din Mănăstirea Neamțului: 85.
 - Ioannovici de Șacabent, Episcop al Verșetului, etc.: 414.
 - Misiodax, Σημειώσεις Φυσιολογικαι, București 1784: 300.
 - Protosinghelul Episcopiei Râmniciului: 280.
- Iov: 506.
- Iovan: 492.
- Ipsilant (Alexandru Ioan Vv.): 204, 206, 211-213, 215, 217, 218, 221-223, 226, 227, 229, 231, 233, 237, 244, 245.—Σωνταριάτιον νομικόν, București 1780: 246, 247.—Carte de bir pentru țiganii domnești, (București) 1780: 249, 253, 254, 257, 260, 262, 265, 269 271, 273, 275, 389, 393.
- Constantin Alexandru Vv.: 456, 476, 478, 505
- Isaac (Rabinul): 1 9, 200.
- Istoria Syndipii Filosofului*, Sibiu 1802: 434.
- Iraclie Imparatorul: 374.
- Irimia, ierodiacon, tipograf: 253.
- Istoria a Alexandrului celui Mare*, Sibiu 1704: 361.—*Id.*, Movilau 1796: 387.
- Isuf Pașa: 341.
- Iuliu Cezar: 414.
- Ivan Fagarașanul (Popa), corector: 48.
- Изслѣдование Христіанства, Iași 1790: 339.
- Jianul (Paharnicul Stan): 206.
- Joncquières (de): 66.
- Jumanca (N. nobil de): 416.
- Kavalliotis (Teodor Anastasiu), Πρωτοπεπίχ, Veneția 1770: 194.
- Kavskalybites (Neofit ieromonahul): 191.
- Keul: 54.
- Knapton (James, John și Paul), tipografi: 49.
- Kollowrat (Leopoldus Comes a): 312.
- Kolonitz (Cardinalul), Primat al Ungariei: 139.
- Kommitas (Ștefan): 421.
- Körösi (Samuil sau Ștefan): 463.
- Kovats,—v. Covaci.
- Kretschmer: 197.
- Kurzbeck sau Kurzboeck (Iosif Laurentie de), tipograf: 195, 222, 229, 251, 270, 272, 274, 286, 287, 292, 294, 302, 304, 306, 308, 317, 322, 324, 327, 332, 334.
- Lafsaicon, București 1760: 150.
- Lavrentie Ieromonah Dinitrievici, dela Män. Hurezii, corector: 52, 53, 63, 75, 80, 83, 92, 94, 96, 98, 99, 101, 107, 110, 112, 118, 121, 123, 143, 147, 161.
- Lazăr (Gheorghe), *Versury la logodna Impăratului Frantz I*, Viena 1808: 531, 532.
- Lazar (Nicolae și Ioan), tipografi: 283, 300, 332, 333.
- (Sf.) Cneaz: 157.
- Le Clerc, tatăl și fiul, librari: 69, 70.
- Lecțione adecă Cuvântare scoase dela întăre parte a Gramaticii* (Toader Scoleru), Iași 1789: 328.
- Legi pentru granița militarească*, Buda 1808: 532.
- Leon, Mitropolitul Moldovei: 313.
- Leopold: 342, 344, 522.
- Lipszky (Joannes de): 451, 466.
- Liturgia Sf. Ioan Gură-de-Aur*, Rădăuți 1745: 87.
- Liturgii*: București 1728: 35.—Râmnice 1733: 48.—București 1741: 55.—București 1742: 61.—București 1747: 98.—Iași 1747: 99.—Râmnice 1747: 99.—Blaj 1756: 134.—Iași 1759: 145.—Râmnice 1759: 146.—Râmnice 1767: 173.—Buzău 1768: 192.—Blaj 1775: 212.—București 1780: 253.—Râmnice 1787: 316.—Iași 1794: 365.—București 1797: 393.—Sibiu 1798: 403.—Iași 1802: 435.—Blaj 1807: 502.
- Loghica* (Clain, după Baumeister), Buda 1799: 416.
- Luca (Hristofor), din Grabaț: 436, 530, 534
- Ludovic XIV, Regele Franției: 68.
- Ludovica, Impărateasa Austriei: 531, 532.
- Lustina (Vichentie): 416.

- Macarie cel Mare, Eghiporeanul, Omilii,** Bucureşti 1775 : 212.
- Duhovnic al Mitropoliei Moldo-dovei : 439.
 - Ieromonah din Măn. Dragomirna, corector : 210, 213, 214.
 - Mitropolit al Moscvei : 515, 516.
- Maer (Mitropolitul G. Grigorie),—v. Gavril Grigorie Maer.**
- Petre : 481.
- Mâna lui Damaschin, Sibiu 1793 :** 354.
- Manastirea Sf. Sava din Bucureşti :** 55, 61.
- Sf. Troiţă din Blaj : 134, 137, 141.
 - Tuturor Sfintilor din Bucureşti : 1, 2.
- Mandacaş (Toma), doctor în medicină și filosofie :** 197, 198, 223.
- Marăş (Lupul), pilcar :** 85.
- Marcu Antoniu :** 263.
- Mărăritarele lui Ioan Gură-de-Aur și alții,** Bucureşti 1746 : 93.
- Maria Terezia, Împărăteasa Austriei :** 84, 134, 164, 172, 203, 212, 214.—*Carte pentru incorporarea Bucovinci*, (Viena) 1777 : 219. — 273, 308, 363, 391, 392, 523.
- Martinovici (Mihail) :** 437.
- Mateiu al Mirelor :** 333, 334.
- Vv. Basarab : 227.
 - Corvin : 479, 480.
- Matrona din Hio (Sfânta) :** 51.
- Mauroeides (Nicolae), Tò ἀποστολικὸν δόκτειον,** Iaşi 1756 : 137.
- Mavrocordat (Alexandru), Exaporitul :** 20, 263.
- Alexandru Constantin Vv. : 292
 - Alexandru Ioan Vv. : 301.—*Hrisov*, Iaşi 1785 : 306. — 307, 313, 316.
 - Constantin Nicolae Vv. : 41, 45, 50, 51, 55, 61, 80, 87-89, 93, 94, 96, 98-101, 106, 112, 135, 142, 144.
 - Ieromonahul Iacob : 190.
 - Ioan Alexandru Vv. : 1.
 - Ioan Nicolae Vv. : 76, 77, 85, 87.
 - Nicolae Alexandru Vv. : Περὶ τῶν καθηγόντως εἰσιλος, Bucureşti 1719 : 1.—2, 3.—*Id. Lipsca* 1722 : 19. 20-22. — *Id. Londra* 1725 : 23.—33, 35, 36, 41, 47.—*Id.*, traducere nemțească, Ansbach 1739 : 54. — 79. — Θεωτρον πολιτικόν, *Lipsca* 1758 : 143.—
- 144, 189.—*Id. Lipsca* 1776 : 217.—Δόγος κατά νηκοτιάνης, Iaşi 1786 : 316. — Θεωτρον πολιτικόν, Venetia 1802 : 443.
- Mavrogheni (Nicolae Petru Vv.) :** 311, 316, 318, 322, 332, 333.
- Maxentie :** 433, 458.
- Maxim Arhiepiscopul (Sf.) :** 157.
- Mărturisitorul : 22.
- Maximian :** 514.
- Mehesi (Avram) :** 524.
- Meletie Gheograful :** 234, 236, 319.
- Metastasio, Ahilefs la Schiro**, trad. de Iordache Slătineanu, Sibiu (1797) : 394.
- Metaxopoulos (Ieromonahul Partenie) :** 185, 193.
- Metodie, Episcopul Buzăului :** 65, 100.
- Mihai Atanasievici (Popa), sau M. Atanasie Popovici, gravor și tipograf din Râmnic :** 48, 52, 62, 73, 80, 89, 92, 94, 96, 99, 101, 105, 112, 114, 289.
- Brașoveanul, tipograf : 222.
- Mihail din Sibiu, tipograf și corector :** 342, 345.
- tipograf : 439.
- Mihalache (Popa), tipograf :** 353, 359, 365, 371.
- Mihalitzes (Ioan), mare Șătrar :** 147, 148.
- Millar (A.) :** 133.
- Millot, Istorie universală**, trad. Molnar, Buda 1800 : 417, 418.
- Milutin (Sf.), fost rege sărbesc :** 157.
- Mineiu mare, Buda 1804-5 :** 449.—*Id. ibid.* 1805 : 456.
- Mineiu de Râmnic :** Octomvrie (Chesarie), 1776 : 215. — Noemvrie, 1778 : 226. — Decemvrie, 1779 : 231. — Ianuarie : 233. — Februarie : 237. — Martie : 241. — April (Filaret), 1780 : 254.— Maiu : 256.— Iunie : 260.— Iulie : 262.— August : 265.— Septembrie : 267.
- Miniat (Ilie), Cazanii de prăznuire,** Bucureşti 1742 : 57.
- Minologhion, Blaj 1781 :** 273.
- Moise Petrovici, Mitropolit al Belgradului :** 29, 30, 37, 38.
- Putnic (Mitropolitul) : 306.
- Molebnică adecă Carte cu rânduiala rugăciunelor pentru Impăratul,** Iaşi 1807 : 503.
- Μολικηνῆται (Ιεοδαρετκάνηναχτή),** Iaşi 1789 : 329.
- Molitvenic :** Bucureşti 1729 : 36. — Râmnic, 1730 : 36.— Bucureşti 1741 : 55.— Bucureşti 1747 : 99. — Buzau 1747 : 100. — Râmnic 1747 : 101. — Iaşi 1749 : 109.
- Iaşi 1754 : 126.— Blaj 1757 : 141.— Râmnic 1758 : 142. — Bucureşti 1764 : 162. — Iaşi

- 1764 : 162.—Râmnic 1768 : 182.—Râmnic 1782 : 274. — Blaj 1784 : 290.—Iași 1785 : 307. — Râmnic 1793 : 355. — București 1794 : 366. — București 1808 : 530.
- Molitvenic în scurt,—v. Prăvilioardă.*
- Molnar de Müllersheim (Ioan), profesor și doctor : *Economia stupilor*, Viena 1785 : 307, 308. — *Deutsch-walachische Sprachlehre*, Viena 1788 : 324, 325.—364, 397.—*Retorică adecătă Invățătura și întocmirea frumoasei cuvântări*, Buda 1798 : 403. — *Istoria universală* (Millot), Buda 1800 : 417.—418, 452, 460, 465, 481.—*Povăzuire către sporirea stupilor*, Sibiu 1808 : 535.
- Moruz (Alexandru Constantin Vv.): 348, 352, 355, 356, 361, 366, 367, 374, 377, 411, 416, 418, 421, 422, 423, 444-446, 450, 466, 467, 482.
- Constantin Dimitrie Vv. : 224, 225, 277.
- Müller (G. F.): 197.
- Murgulovici (Petru), paroh în Berecsov : 435.
- Mușat Logofatul, corector : 57.
- Nagy de Peretsen (Ladislau)** : 465.
- Naișteter,—v. Neustädter.
- Neagoe Vv. : 487.
- Nechifor,—v. Nichifor.
- Nectarie, Episcop de Râmnic : 355, 356, 361.
- Mitropolit al Pelagoniei (Bitolia), etc. : 440.
- Patriarh al Ierusalimului : 176.
- Necula, zețar : 85.
- Nemes (Vasilie), protopop și director : 449.
- Nenadovici (Pavel) : 132.
- Neofit, Ἐκλογὴ τοῦ Ψαλτηρίου παντὸς, București 1769 : 193.
- de Crit sau Criteanul, Mitropolit al Ungro-Vlahiei : 55, 56, 58, 60, 62-65, 70, 71, 73, 80, 87-89, 93, 94, 96, 98-101, 105, 112, 113, 117, 118.
- Diaconul : 143.
- Egumenul : 492.
- Ierodiaconul, Θεοδώρος Γραμματικῆς εἰσαγωγῆς... București 1768 : 190.—193, 194, 384.
- Martirul : 22.
- Monahul, *Infruntarea Jidoviloru*, Iași 1803 : 446, 447.
- Nerone : 266.
- Neustädter (M.), *Cuvânt pescurt despre ultuirea vărsatului de vacă*, Sibiu 1804 : 450.
- Nichifor Calist : 238.
- Ieromonah : 197-199.
- Peloponesianul, Mitropolit al Moldovei : 76, 79, 85, 87, 102, 109, 112.
- Nichifor Teotochi, Arhiepiscop al Astrahanului : 413. — *Chiriacodromion*, București 1801 : 422.
- Nicodim, Arhimandrit : 491.
- Sfântul : 175.
- Nicola (Popa) din Prund, fost protopop al Bucureștilor : 32, 33.
- Nicolae Logofăt : 491.
- Nicolau (Gheorghe) : 432, 433.
- Nifon (Sf.), Patriarhul Tarigradului : 487, 488.
- Nil, Arhiepiscopul Solunului, *Carte sau Lumină*, Râmnic 1760 : 152.
- Niștrem, — v. Nyström.
- Noailles (Contele de) : 66, 70.
- Nobili (Ioan) : 524.
- Normă adecătă Rânduiala veniturilor patră-hirului*, Sibiu 1784 : 292.
- Novacovici (Ștefan de), tipograf : 349, 350, 353.
- Numa Pompiliu : 234, 237.
- Nyon, tatăl și fiul, librari : 69.
- Nyström (Nils), *Mijlociri noao aflate pântru stângerea focului*, Lemberg 1794 : 367.
- Oarecare secreturi ale lucrării pământului**, (București) 1796 : 388.
- Obradovici (Dositeiu), *Sfaturile a înțelejerii cei sănătoase*, trad. D. Ținchindeal. Buda 1802 : 435.—*Adunare de lucruri morali-cești*, trad. D. Ținchindeal, Buda 1808 : 532, 533.
- Grigorie : 437. — *Datorințele a subdașilor către Monarhul lor*, Buda 1805 : 455, 456.—*Povăzuire către Invățătura socoatei sau Aritmetică*, Buda 1805 : 461, 462.—*Carte de mână pentru bine orânduită Economie*, Buda 1807 : 493, 494, 497, 533.
- Ocellus : 322, 323.
- Octavian August : 265, 266.
- Octoih*: București 1720 : 2.—București 1726 : 29.—Iași 1726 : 28.—București 1731 : 41.—București 1736 : 51.—Râmnic 1742 : 62.—București 1746 : 93.—Iași 1749 : 109.—Râmnic 1750 : 113.—Blaj 1760 : 152.—Râmnic 1763 : 161.—Blaj 1770 : 194.—București 1774 : 206.—Râmnic 1776 : 217.—Blaj 1792 : 349.—București 1792 : 349.
- Octoih mic*: Iași 1786 : 313.—Cernăuți 1804 : 450.—Iași 1804 : 450.—(Brașov) 1805 : 462.—Sibiu 1808 : 534.
- Ode pentru pomenirja Marjej Theresjej*, Sibiu 1781 : 273.

- Omiliu*, ale lui Macarie cel Mare, Eghiptea-nul, București 1775 : 212.
- Origen: 383.
- Orologhion*, — v. *Ceaslov*.
- 'Ορθόδοξος δημολογία, București 1767 : 176.
- Orthographa latino-valachica*, Cluj 1805 : 462.
- Ortografie sau scrisoare dreaptă*, Viena 1784 : 292.
- Osman I. (Sultanul): 4.
- Osmoglasnic*, — v. *Octoih*.
- Ovidiu : 237.
- P**aisie din Măn. Dragomirna, apoi Neamțul : 509, 517.
- Patriarhul de Constantinopole : 188.— *Scrisoare pentru ajutorul Sf. Mor-mânt*, București 1768 : 191.
- Palfi (Contele Carol): 312.
- Pamperis (Ambrosie): 223.
- Panaghiotachi(Paharnicul Dimitrache):224.
- Pandovici (Dimitrie), tipograf: 52, 56, 64.
- Panhyida împreună și litia mică*, Iași 1807 : 503.
- Pantea (Simeon): 365, 435.
- Pap Marzsinai (Stefan), inginer : 471, 472.
- Para (Vicarul Ioan), din Fagarăș : 481, 524.
- Paraclitichă*, — v. *Octoih*.
- Partenie, Arhimandritul: 487.
- Episcopul Râmnicanului : 170, 173, 175, 176, 182.
 - Patriarhul Constantinopolului: 176.
 - — — Ierusalimului : 54, 108.
- Păstoriciasca datorie*, Blaj 1759 : 147.
- Pavel Avacumovici, Episcop al Aradului, etc. : 500.
- Clopotariul, tipograf: 439.
 - Nenadovici. Arhiepiscop de Carlovit : 157, 164.
 - Petrovici, marele Cneaz rusec, fiul Ecaterinei II : 206-208.
- Pedimentant (Dostorul): 301.
- Pegas (Meletie), Patriarhul Alexandriei, 'Ορθόδοξος διδασκαλία, București 1769 : 193-194.
- Penco, din Cotel: 492.
- Pentecostar*: București 1743: 70 — Râmnice 1743 : 73. Iași 17.3 : 123.—Râmnice 1767 : 173. — București 1768 : 183. — (București) 1780 : 269.—București 1782 : 275. — Râmnice 1785 : 309. — București 1800 : 418. — Iași 1800 : 420.—Sibiu 1805: 463. - Blaj 1808 : 534.
- Περιοδος σήμαντος οπρεκώμε, Râmnice 1726 : 29.
- Περιγραφή τῆς Βλοχίας (Bauer), București 1789 : 332.
- Persiano (Manolache), mare Căminar, Συνοπτικὴ περὶ ληψίας τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων τοῦ Ντ. Π. Μανολάχη, București 1789 : 333.
- Petco : 492.
- Petrov (Pavel) : 377, 378, 383.
- Petrovici (Gheorghe), protopresviterul Hasiasului : 435.
- Petru : 492.
- cel Mare : 4, 801.
 - Moghilă, Mitropolitul Kievului : 515
 - Pavel Aaron dela Bistra, Vlădica Făgărașului : 134, 137, 147. — *Păstoriceasca poslanie*, Blaj 1760 : 148. 149, 152. — *Adevărata măngăere*, Blaj 1761 : 154.—*Epistola consolatoria*, Blaj 1761 : 155.—*Soborul dela Florența*, Blaj 1762 : 157. 158. — *Exordium Synodi florentinae*, Blaj 1762 : 158-160, 522, 523.
 - Papavici sau Popovici Râmnicanul, tipograf: 164, 170, 172, 203, 212, 214, 219, 220, 226, 340, 356, 420, 503.
 - Sibianul, tipograf: 146, 152.
- Pilde filosofesti*. 1783 : 280. — Râmnice 1783 : 280. — Sibiu 1795 : 376.
- Piller, tipograf: 367.
- Piscator, tipograf în Hamburg : 84.
- Pissideios (Serafim): 144.
- Platon, Arhiepiscop de Moscva : 338, 377.
- Policarp, — v. Strelbitchi.
- Politianos (Anghel): 191.
- Polustav*, Blaj 1773 : 203. — Blaj 1793 : 356 — Buda 1807: 503. Blaj 1808 : 535. — V. și *Ceaslov*.
- Poniciu (Costache), tipograf: 466, 470, 485.
- Popovici (Andrei): 492.
- de Hondol (Ioan), vicar : 330, 331, 443.
 - Ioan, gravor : 520
- Pop (Zenobie Constantin): Μετρικῆς θεολογία β', Viena 1803 : 448.
- Popp (Hagi Constantin): 432, 433.
- Poslanie sau Dreapta oglindă a păcii, dragostii și unimii*, Viena 1787 : 317.
- Poteca (Eufrosin): 538.
- Potemkin (Cneazul Grigorie Alexandrovici): 338, 340.
- Povăzuire către Aritmetică sau Invățatura numerilor*, Buda 1806 : 486.
- Povăzuire către Economia de câmp*, Buda 1806 : 486.
- Povăzuire către sporirea stupilor*, Sibiu 1808 : 535.
- Pravilă de obște asupra faptelor rele*, Viena 1788, 326.

- Праѣнаѧ Моліенѧ, Râmnic 1761 : 157.**
- Prăvilioară adecă Molitvenic în scurtu, Iași 1802 : 438.**
- Prăvilioară de taina ispovedanii, București 1781 : 273.**
- Prăvilioară (Şapte Taine bisericeşti), Iași 1784 : 292.**
- Pravoslavnica mărturisire, București 1745 : 87.**
- Pravoslavnica învățătură, București 1794 : 367.**
- Preoția, Râmnic 1749 : 110.**
- Preoția sau Indreptarea preoților : Viena 1786 : 315.—Sibiu 1789 : 330.**
- Prescurtă arătare pentru Dumnezeu, Viena 1784 : 294.**
- Propemticon honoribus Samuelis Vulkán, Oradea-Mare (1807) : 504.**
- Prupie : 232.**
- Psaltire : Râmnic 1725 : 23.—(Slavonă) Iași 1731 : 42.—București 1735 : 49.—Iași 1743 : 76.—București 1745 : 88.—Râmnic 1746 : 94.—București 1748 : 107.—Râmnic 1751 : 120.—Iași 1752 : 121.—București 1754 : 126.—București 1756 : 135.—Iași 1757 : 141.—București 1758 : 143.—Blaj 1764 : 162.—Râmnic 1764 : 163.—Iași 1766 : 171.—Buzau 1767 : 174.—București 1775 : 213.—Râmnic 1779 : 244.—Blaj 1780 : 269.—București 1780 : 269.—Iași 1782 : 277.—Râmnic 1784 : 295.—Blaj 1786 : 315.—Iași 1790 : 338.—Sibiu 1791 : 342.—Viena 1793 : 356.—Iași 1794 : 371.—București 1796 : 389.—Movilau 1796 : 390.—Sibiu 1799 : 416.—Sibiu 1801 : 431.—Iași 1802 : 439.—Sibiu 1804 : 451.—Sibiu 1805 : 463.—București 1806 : 486.—Sibiu 1806 : 486.—Brașov 1807 : 504—Mân. Neamțului 1807 : 504.—Buda 1808 : 535.—V. și Alegeră din toată Psaltirea.**
- Ptolemeu : 238, 239
- Purcescu (Mihalache), zețar : 475.
- Puliu (Marchizii), tipografi : 398.
- Pustia dragoste*, Sibiu 1786 : 315
- Putnic, v. Moise.
- Racoviță (Constantin Mihail Vv. Cehan) : 119, 121, 123, 124, 126, 132, 133.—Hrisov pentru vădrorit, Iași 1756 : 134, 137.—Hrisov pentru desfințarea văcărălui, Iași 1757 : 139, 141, 191.**
- Ianica, fiica lui Radu biv vel Logofat : 221.
- Mihai Vv. 24, 28, 55-58, 60, 62-65, 70, 71, 73, 124.
- Ștefan Mihai Vv. : 163, 166, 167.
- Rădnici, — v. Atanasie.
- Radu, din Episcopia Râmnicului, corector și tipograf : 280, 342, 345, 376.
- logofatul Iacobici, tipograf : 41, 50, 51, 60, 72.
- Negru Vv. : 227, 228, 236.
- Radulovici (Hagi Kyrila) : 416
- Rafail monahul, dela Hurezii : 161, 163, 233, 244, 245, 256, 267.
- Rânduială cum să cuvine a cânta cei doi prezece psalmi deosebi, Mân. Neamțului 1808 : 535.
- Rânduiala judecătorească, Viena 1787 : 317.—Id., Lvov 1789 : 330.
- Razul (Constantin), vel Vornic : 112.
- Rednic, — v. Atanasie.
- Redslob (Joh. Ludwig) : 197.
- Regulele școlasticești, Buda 1806 : 486.
- Rein, gravor : 196.
- Repraesentatio et humillimae preces universae in Transilvania Valachiae Nationis, Iași (1) 1791 : 342.
- Rista Luca (J.) — v. Luca (Hristofor).
- Ro (Mihail) : 316.
- Roja (G. C.), Cerceturi asupra Românilor de dincolo de Dunăre (nemțește și grecoște), Pesta 1808 : 537
- Romanos, Impărat din Bizanț : 144.
- Romulus : 242.
- Rönnagel : 54.
- Rugaciuni, — v. Adunare de r. și Ghenadie Patriarhul.
- Ruja (Pavel) : 461.
- Rumianțov (Contele Petru Alexandrovici) : Proclamație către cnejia Valahiei, Iași 1770 : 194.—Id. către cnejia Moldovei, Iași 1771 : 197.—201, 206.
- Sabo (Ștefan), revizor de cărți : 281.
- Saiagi (Nicolae) : 492.
- Sainson : 68, 69.
- Salticov (Generalul Petru) : 246.
- Salutatio qua Samuelem Vulkán venerabatur, Oradea-Mare 1807 : 504.
- Samuil Ravvi Jidovul, Alcătuire înaurită, Iași 1771 : 197, 200.
- Sandul, tipograf și gravor : 85, 87, 101, 109, 126, 127, 132, 133, 146, 160, 164, 172, 203, 214, 356, 433.
- Sapte taine, Timișoara 1790 : 335.—V. și Adunare, Învățătură, Prăvălioară și Tâlcuire.
- Saugrain : 69.
- Sava, ieromonah, egumen al Mănăstirii tuturor Sfintilor din București, tipograf : 2, 3.

- Sava, Mitropolit al Ardealului: 396.
 Savin (Chyric), zețar: 475.
 Savoye, librari: 70.
 Scaligher (Camil): 411.
 Schina (Mihail): 440.
 Schindelmayer (Carol R.), gravor: 421, 448.
 Schmideg (Francisc): 379.
 Schniebes (Joh. Georg): 20.
 Schobel (Gheorghe de): 454, 455, 462.
Scurtă învățatură părinților duhovnicești, Viena 1787: 317.—*Id. ibid.* 1789: 332.
 Secicarev (Luca): 340.
 Selim III (Sultanul): 144.—*Hatișerif*, București 1791: 341.
 Serafim Thypolit: 431.
 Serban Vv. Basarab: 227.
 — Logofat de taină: 306.
 Sever, Impăratul Romanilor: 227.
 Sfântul Mormânt: 35.
 Silvestru, monah, zețar: 475, 506.
 — Patriarh al Antiochiei: 84.
 Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului, *Voravă de întrebări și răspunsuri intru Hristos*, București 1765: 166, 167-170.
 — Metafrast: 514-516.
 — nou Bogoslov: 413.
 — Ștefan, Mitropolitul Ardealului: 390
 Simion, gravor: 393.
 — Mirotovici, rege sărbesc: 157.
 — pilcar: 85.
 Simon, fostul rege sărbesc Ștefan: 157.
 Sincai (Gheorghe Gavriil), *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* Viena 1780: 251. — *Catechizmul cel mare*, Blaj 1783: 281.—*Prima principia latinae grammatices*, Blaj 1783: 282. — *Indreptare către Aritmetică*, Blaj 1785: 310. — 325, 363. — *Epistola ad Ioannem de Lipszky*, Buda 1804: 451, 452. — *Elementa linguae daco-romanae*, Buda 1805: 404. — 471, 472. — *Istoria, lucrurile și întâmplările Românilor*, Buda 1806-7: 479. — 481, 525. — *Hronica Românilor*, Buda 1808: 536.
 Sinesie, Episcop al Aradului, etc.: 157.
Sinopsis, Iași 1747: 102. — V. și Adunarea celor șapte Taine.
Sinopsis adică Adunare de multe învățături, Iași 1757: 139.
Sinopsis adecă Cuprindere în scurtă a Scripturii Râmnic 1783: 279.—V. și *Synopsis*.
 Slatineanu (Gheorghe): 334, 394.
 — Scarlat: 334.
Slujba cuviosului Dimitrie dela Basarabov, București 1779: 245. *Id. ibid.* 1801: 431.
Slujba cuviosului Steliano, Râmnic 1787: 317.
Slujba osebită a Sf. Nicodim, Râmnic 1767: 175.
Slujba Sf. Andreiu, (București) 1726: 32.
Slujba Sf. Nifon, Sibiu 1806: 487.
 Șoanul (Dascălul Petcu), dela Brașov: 48.
 Sobel, — v. Schobel
 Sobiecki (Ioan), Regele Poloniei: 475.
 Sotiriovici, — v. Duca Sotiriovici.
 Sofronie, egumen: 492.
 — din Vrața (Episcopul), Κυριακόφος, Râmnic 1806: 490, 491, 492.
 Soțietatea Filosofească a Neamului Rumânesc, *Inștiințare*, (Sibiu 1795): 376.
 Souchay: 68.
 Spiridon (Sf.), Episcopul Tritimundiei: 51. *Canonul S-lui Spiridon*, Iași 1750: 112.
 Stanciu Popovici sau Tomovici, tipograf: 245, 253, 269: 270, 273, 275, 284, 304, 311, 350, 411, 417, 418, 422, 431, 478. 530.
 Ștefan Avacumovici, Episcopul Temișoarei: 526.
 — (Sf.), fost rege sărbesc: 157.
 — — fost Arhiepiscop sărbesc: 157.
 — Ierodiaconul din Mănăstirea Neamțului: 445.
 — — din Mitropolia București: 305.
 — Ieromonahul, egumenul mănăstirei Govora: 30.
 — Mitropolit al Ungro-Vlahiei: 45, 47, 49-51.
 — poslușnic: 85.
 Ștefanovici (Ierei Ioan), paroh în Brașov: 478, 499, 504, 531.
 Steriu (Pano): 492.
 Stoica Iacobici (Popa), tipograf: 2, 21, 22, 32-36, 41, 42, 45, 50-52, 54-56, 60, 70, 72, 87, 88, 93, 111.
 Stoino: 491.
Strastnic, Blaj 1753: 126. *Ibid.* 1773: 203.—*Ibid.* 1804: 452.
 Sîratimirovici (Stefan), Mitropolit în Carlovăț: 450.
 Strelițchi Ierei Mihail): 137, 160. (Protoierei, gravor și tipograf): 220. (Exarh Mitropoliei): 221, 224, 225, 277, 292, 301. *Curioznică arătare din Fiziognomie*, Iași, 1785: 305, 306, 307. (Iconom): 313, 315, 316.—(Protoierei al Moldovei și Basarabiei) Δομάσιη Ραζγόκων ρωσιϊκή і молдавскій, Iași 1789: 327.—*In scurtă adunare a numerelor*, Iași 1789: 327, 328-330.—(Protoierei al Moldovei, al Valahiei și al Basarabiei): 339, 346, 348, 349, 359, 387, 390, 482, 536.

- Strelbițchi Policarp, fiul precedentului, gravor : 301, 313, 536.
- Stupi*, — v. *Povățuire*.
- Sturdza (Ioan Sandu Vv.) : 134.
- Subon (Constantin), paroh în Timișoara : 294, 306, 437.
- Suida : 383.
- Sulzer (Franciscus Iosephus) : 252, 325.
- Supplex libellus Valachorum Transilvaniae* (I. C. Eder), Cluj 1791 : 343.
- Suțu (Alexandru Nicolae Vv.) : 438, 439.
- Mihail Constantin Vv. : 283, 284, 286-289, 295, 300, 304, 305, 309, 341, 347, 350. — *Hrisov de așezământu*, Iași 1793 : 353. — 359, 365, 371.
- Συλλογὴ διαφόρων Ποιημάτιων ἡγκωμαστικῶν, Lipsca 1777 : 223.
- Syndipa Filosoful : 434. — v. *Istoria S. F.*
- Synopsis adecă Cuprindere în scurtă a Biblii*, Sibiu 1791 : 340. — Ibid. 1808 : 537.
- Συνταγμάτιον νομικόν, (Alex. Ipsilant), București 1780 : 246.
- Taina sfântului Botez*, Târgoviște 1725 : 23.
- Tâlcuire celor Șapte sfintiite Taine*, trad. Mitropolitului Veniamin, Iași 1807 : 505.
- Tamerlan : 66.
- Târnosanie*, Iași 1752 : 121.
- Tarquiniu : 257.
- Tekeld (Petru), tipograf : 154.
- Tempé (Radu), *Gramatică românească*, Sibiu 1797 : 304, 397, 433.
- Teodor Balsamou, Patriarhul Antiohiei : 143.
- dascălul dela Școala domnească din București : 224, 334.
- Diaconul, zetar : 378, 379, 384, 393.
- Stoianovici din Vidin, tipograf : 491.
- Studitul, *Cuvinte*, Râmnic 1784 : 295, 299.
- Teodosie din Gabrova : 492.
- Impăratul : 238.
- Mitropolitul din Târgoviște : 480.
- zetar : 182.
- Teodosiu (Dimitrie), din Ianina : 270.
- Panu, tipograf : 443.
- Teofan, monahul : 180.
- Teoflact, Arhiepiscopul Vulgariei, *Tâlcuire la cele patru evanghelii*, Iași 1805 : 466, 469.
- Arhimandritul, rectorul școalelor din Moscova : 4, 11.
- biv vel Logofat za Visterie : 145. — (biv vel Clucer) : 150, 152.
- Theologhie dogmatică*, trad. de Dimitrie Caian și alții, I-III, Blaj 1804-181 : 452.
- Teotochi, Κυριακοδρόμιον, București 1803 : 447.
- Tertina (Mihail) : 465.
- Tertulian : 383.
- Theodoros : 324.
- Theophan Procopovici, Arhiepiscopul Cetății nouă din Moscova : 294.
- Theophylactus, — v. Teofilact.
- Theostirict, monahul : 136.
- Țichindeal (D.), *Sfaturile a înțelările cei sănătoase* (Dositeiu Obradovici), Buda 1802 : 435, 438. — *Epitomul sau Scurte arătări pentru Sânta Beserică*, Buda 1808 : 526, 527. — *Adunare de lucruri morale cești* (Dos. Obradovici), Buda 1808 : 532, 555, 556.
- Tindal (N.) : 48, 133.
- Tipografia școalei Văcăreștilor : 54, 55, 61.
- domnească din București : 93.
- Toader Școleru, *Lecțione adecă Cuvântare scoasă dela intăe parte a Gramaticii*, Iași 1789 : 328.
- Toma al 2-lea Logofăt : 197, 201.
- Tomeian (Margareta) : 191, 413.
- Țopă (Chiril) : 481.
- Traian : 227, 234, 251, 319, 422.
- Trattner (Mathias) : 537.
- Trepetnic de semnele omenești*, (lași) 1791 : 345.
- Triandaflidi (Const.) : 147.
- Tricupa Cosmischi (Gheorghe) : 194.
- Triod : Râmnic 1731 : 42. — București 1746 : 102. — Iași 1747 : 102. — Râmnic 1761 : 156. — Râmnic 1777 : 222. — Râmnic 1782 : 277. — București 1798 : 404. — Blaj 1800 : 420.
- Triodul săptămânei mari*, (București) 1726 : 33.
- Tudorache (Diaconul), zetar : 162.
- Tunusli (Frații), Ιετοπία τῆς Βλαχίας (Mih. Cantacuzino), Viena 1806 : 488, 489.
- Tyroff (Mart.) : 84.
- Ucuta (Constantin), Νέα Παιδαγωγία ἡτοι Αλφαριθματικόν, Viena 1797 : 398.
- Urmare pre scurtă dreptei credințe*, (București) 1794 : 374.
- Uroș (Sf.), fost țar sărbesc : 157.
- Ursul, zugrav, gravor : 21, 204.
- Văcărescu (Ioan, Ianache sau Jenăchiță) : 200, 201. — *Observații sau Băgări de seamă asupra regulilor și orânduinelor Gramaticii rumânești*, Râmnic 1787 : 318, 321. — *Id. ed. II*, Viena 1787 : 322, 341, 397.
- Văcărești (Mănăstirea) : 189, 190.
- Vaida (Protopopul D.) : 481, 524.
- Vaina (David) : 524.

Din Publicațiunile Academiei Române.

Cantemir, Principele Dimitrie, Operele:

	<u>L. B.</u>
<i>Tom. I. — Descriptio Moldaviae.</i> 1872. (<i>Sfârșit</i>).	
<i>Tom. II. — Descrierea Moldovei</i> , tradusă din textul original latinesc. 1875 . . .	4.—
<i>Tom. III, IV. — Istoria Imperiului Otoman, creșterea și scăderea lui</i> . Cu note foarte instructive. Traducere română după edițiunile engleză, franceză și germană, de Dr. Ios. Hodoș. 1876, 1883. 2 vol.	18.—
<i>Tom. V. — Partea I. Evenimentele Cantacuzinilor și Brâncovenilor din Tara Muntenească</i> , traduse după versiunea grecească de G. Sion. — Partea II. <i>Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea</i> , cu glosar și prefată de G. Sion. 1878	3.—
<i>Tom. VI. — Istoria ieroglifică. — Compendiolum universae logices institutionis. — Encomium in B. Von Helmont et virtutem physices universalis doctrinae eius.</i> Cu facsimile și stampe lucrate de Cantemir. 1883. (<i>Sfârșit</i>).	
<i>Tom. VII. — Vita Constantini Cantemyrii cognomento senis Moldaviae Principis. — Collectanea orientalia.</i> 1883	2.—
<i>Tom VIII. — Hronicul vechimii a Romano-Moldo-Vlahilor</i> , publicat de pe originalul autorului de Gr. G. Tocilescu. Cu un portret și două facsimile. 1901 .	12.—
Catalogul manuscriselor românești din Biblioteca Academiei Române, întocmit de Ioan Bianu.	
<i>Tom. I. — No. 1-300</i>	8.—
» <i>II</i> , fasc. 1, 2. No. 301-568 à L. 1	2.—
Catechismul calvinesc impus clerului și poporului românesc sub domnia Principilor Gheorghe Rákoczy I și II; transcris cu litere latine după edițiea tipărită în anul 1656, însoțit de o excursiune istorică și de un glosariu, de <i>Georgiu Barbu</i> . Sibiu 1879. (<i>Sfârșit</i>).	
Codicile Voronețean , cu un vocabular și studiu asupra lui, de <i>Ioan Sbiera</i> . Cu 4 stampe. Cernăuți 1885	10.—
Coresi Diaconul, Psaltirea publicată românește la 1577, de <i>B. Petriceicu-Hasdeu</i> . Tomul I. Textul, cu 66 pagini facsimilate.	15.—
Costin Miron , Opere complete, cu variante și note, de <i>V. A. Urechiă</i> .	
<i>Tom. I. — Recensiunea codicelor scrierilor lui Miron Costin. Documentele privitoare la Miron Costin și la familia lui. — Cartea pentru descălecatal dintău a Țerii Moldovei. — Letopisul Țerii Moldovei.</i> 1886. (<i>Sfârșit</i>).	
<i>Tom. II. — Opera minoră.</i> 1888. (<i>Sfârșit</i>).	
Dosofteiu , Mitropolitul Moldovei (1671—1686), Psaltirea în versuri. Publicată de pe manuscrisul original și de pe ediție de la 1673 de Prof. I. Bianu. Cu 6 stampe facsimile. 1887	10.—
Mardarie Cozianul , Lexicon slavo-românesc și îalcuirea numelor, din 1649. Publicate cu un studiu, note și indicele cuvintelor românești de <i>Grigorie Crețu</i> . Cu facsimile. 1900	5.—
Pravila bisericăescă numită cea mică, tipărită la 1640 în mânăstirea Govora, publicată acum în transcripție cu litere latine. 1884. (<i>Sfârșit</i>).	
Psaltirea Scheiană (1482. MSS. 449 B. A. R.). Publicată de Prof. I. Bianu. Tom. I. Textul în facsimile și transcriere, cu variante din Coresi (1577). 1889 .	15.—

Prețul 25 Lei.